



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

UNIVERSITY OF VIRGINIA LIBRARY



X004627004

Kongelige
Rescripter, Resolutioner
og
Collegialbreve

for
Danmark og Norge,

udtogsviis udgivne

i
eponologisk Orden

ved

Laurids Fogtman.

VI. Deel.

I. Bind. 1766—1776.

Kjøbenhavn 1786:

Trykt paa Ohlensbalds Forlag.



Kongel. Rescripter, Resolut. og Collegialbreve.

1766.
16 Jan.
Rescr. (til Biskopperne), ang. Kong Friderich den Femtes Død, samt hvorledes skal bedes i Kirkerne for Det Kongelige Huus (a).

24 Jan.
Rescripte (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. naar Amtmanden over Kjøbenhavns Amt i Delinqvent-Sager maatte finde det fornøden af Magistraten (b) at requireres, da at bestille Defensor af Kjøbenhavns Procuratorer, hvilken Defensor, i Betragtning at den ganske Dag spildes for ham ved en saadan Reise, maae, i Steden for de tilforn tilstaaede 2 Mk. for hver Gang han møder i Sagen (c).
(Saaform paa Amtet ikke findes nogen Procurator eller anden ducelig Mand, som dertil kunde bestilles).

Rescr.

(a) See Rescr. af 23 April 1772, 14 Octobr. 1774 samt 21 April 1775.

(b) Nu maa ske Hof- og Stads-Retten, efter Forordn. af 15 Junii 1771.

(c) Efr. Prom. 27 Sept. 1783.

1766. 2.

Kongelige Rescripter,

24 Jan.

Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. at Politimesteren i Trundhjem maae i Politie-Sager udstæde Stævninger til Politie-Commissionen.

Gr. Udi Rescr. af 23 Sept. 1763 er befalet, at, da Stævninger, udi andre forekommende Sager, blive udfærdte af den Ret, eller af Præsidenten i den Ret, som rævnes til, men Politie-Sager efter Rescr. af 24 Decbr. 1706, ere eriperede, Instruxen for Politimesteren i Bergens, i dens 13de, men i sæt 19de Post ogsaa udbiser, hvorledes Stævninger til Politie-Commissionen skulle være indrettede; sag skal det derved paa lige Raade i Trundhjem forholdes. Nu har Politimesteren i bemeldte Trundhjem andraget, at, som han forinden foremeldte Befaling udfom, havde søet sig nødsaget, ser Overhof-Retten at indkalde Vedkommende, fordi hans egne, udi 2 Sager, i Politie-Commissionen, indleverede Stævninger blev negtet at modtages, hvorudi faldt saadan Dom, at han blev paalagt, at udbirke Stævningerne, under Præs. is Haand og Segl, hvilket Dom udi Høieste-Ret er bleven stadfæstet, besværgter han, at Politie-Retten deraf vilde tage Anledning, end videre at negte de Sagers Incamination, hvortil Stævningerne af Præs. ere bleve udfærdte.

Det skal forblive ved foremeldte Befaling af 23 Sept. 1763, og Politimesteren i Trundhjem derafter tillades, udi deslige Sager, selv at udstæde Stævninger.

24 Jan.

Rescr. (til Landsdommerne i Nørre Jydland, samt udi Fyen og Langeland), ang. at Kjøberne af det udi afsvigte Aar bortsolgte Kongelige Gods ikke, naar de lade de derpaa erholdte Kongelige Skjøder læse ved Landstinget, maae paatvinges at løse Attest fra Landstinget, at Intet hester paa Godset, eller foredres til Tugthuset noget betalt af det stemplede Papiirs Beløb.

(Saasom Kongen har erfaret, at dem blev affordret Betaling for Attest, og til Tugthuuset $\frac{1}{2}$ Deel af det stemplede Papiirs Beløb, hvorpaa Skjøderne ere frevne, men betøe eragtes ubilligt, fordi Papiret er bleven Kjøderen sjenket, og Attesternes Løsning anses unødvendigt).

Rescr.

Resolutioner og Collegialbreve. 3 1766.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), 31 Jan.
ang. at Degne-Enkerne maae blive i Degne-
boeligen til Flyttetiden efter næste Opsigelses-Tid;
samt at de maae sælge Joderet.
(Anledning af Ansøgning fra 3 Degne af Voldsborg-Herred).

Alle Degne-Enker maae foryndes at blive i Deg-
neboeligen, efter Mandens Død, til Flyttetiden, es-
ter næste Opsigelses-Tid fra Dødsdagen, paa det de
imidlertid kunne forskaffe sig anden Boepæl, samt saae
holdet Skifte, Auction og andet Meere, som dertil
hører, hvortilmod Enkerne i saadan Tid skal forsyne
Successor, med fornøden Værelse i Degneboeligen.
Iligemaade skal og en Degne-Enke have Ret til,
v:d Auction at lade sælge det Joder, som findes ved
Degneboeligen, og gjøre sig det saa nyttig som hun
bedst veed, dog maae hun ikke lade holde Auction over
Avlingen, saalænge den endnu staaer og groer paa
Marken, men bør lade sig nøie, naar Successor betaa-
ler hende Sædefornet, med paagaende Omkostninger.
Hvad angaaer den af Supplicanterne ansøgte Pension
af Degnekaldene for deres Enker, da kan samme ikke,
til Byrde for Efterkommerne, bevilges (d).

Rescr. (til Biskopen i Bergen), ang. at maae censu- 31 Jan.
rere og til Trykken approbere de af Sognepræsten
Hr. Mossin udgivende Skrifter (e).

Rescr. (til de Deputerede udi General-Land-Deco- 7 Febr.
nomie- og Commerce-Collegio), hvorved de befries for
videre at besatte sig med Viborg, Tugt- og Manu-
factur-Zuus (f).

X 2.

(Saa

(d) Er Reet siden ved Rescr. af 16 Octobr. 1776.

(e) See Rescr. 14 Sept. 1770.

(f) See Rescr. af 9 Martii 1753.

1766. 4

Kongelige Rescripter,

7 Febr.

(Saaſom Kongen af deres Skrivelle til Cancelliet er bleven refereret, at, da det var bragt i Erfaring, at Indretningen paa forrige Tid ikke længere kunde beſtaa, er det paa deres Foreſtilling den 4 Julii 1753 reſolveret, at med den der anlagde Fabricque ikke længere ſkulde fortfares, men Arrekanterne alene ſættes i Arbeide med at ſpinde; og, endſkjønt de havde troet, at, ved denne Forandring, ſom var den ſimpleſte, der kunde foretages, Tugthuuet med liden Hjelp kunde underholde ſig ſelv, have de dog maattet fornemme, at Udgiften overſtiger Indtægten meere end 1200 Rdlr. aarlig, hvortil ingen Udveie vides, uden at de ſkulde udbetales af Commercii Fond; men, da ſamme dertil er utilſtrækkelig, ſee de ſig nødtvungne at ophæve det anlagte Spinderie: efter hvilke Omſtændigheder, og, ſom de formene, at dette Huus for Eſtertiden bliver alene et Etabliſſement for Inland, hvor Maſſicantere og omløbende Veilere til Afſtræffeſe bør henſættes, ſom i alt dependerer af Juſtitsvæſenet, de have meldet, ei des med for Eſtertiden videre at kunne befatte ſig).

7 Febr.

Reſcr. (til Stiftbeſalingsmanden i Viborg), ang. Directionen over Viborg: Tugt: og Manufactur: Huus, ſamt aarlige Afgiøtet dertil af Hartkornet, Præſte: og Sæde: Gaarde ſamt Kjøb: Stæderne (S).

Gr. Kongen har befriet de Deputerede udi General: Land: Oeconomie: og Commerce: Collegio for, ſig med bemeldte Huus videre at befatte.

Derimod ſkal med bemeldte Tugthuus ligeſom med andre Tugthuuse udi Rigerne Danmark og Norge forholdes. Stiftamtmanden ſkal tilkigemed Stifts: provſten i Viborg, og indtil der i ſin Tiid bliver en anden Biſkop i Viborg, ſaaſom den der nu værende Biſkop Vøldike fra Tugthuufets Direction er entlediget, paatage ſig Directionen over bemeldte Viborg: Tugthuus; ſamt indſende til Cancelliet, hvad de til ſamme Tugthuufes Fremtarv og Bedſte for Fremtiden maatte finde fornøden at foreſtille. — Og, ſom ſigs bemeldte Tugthuufes Udgiøter overſtige dets Indtægter meere end 1200 Rdlr. aarlig, hvortil ingen Udveie vides: da, ſom denne Stiftteſe er almindelig for hee-

le

(S) See Reſcr. af 1 Nov. 1780 og 19 Sept. 1781.

7 Febr.

ke Jydland, efterdi derfra indtages omsløbende Vælle-
re, Løsgængere og andre Maleficantere, og hensættes
til Arbejde, og Kongen altsaa finder det billigt, at
Nørre: Jydlands Indbyggere til Tugthuusets Vedlige-
holdelse bør komme til Hjælp; befales, at, til at for-
mere Tugthuusets aarlige Indtægter, skal af det con-
tribuerende Hartkorn, Skov: og Mølle: Skyld udi
Nørre: Jydland aarlig udredes og betales en halv Skil-
ling af hver Tønde Hartkorn, saasog ligeledes af en-
hver Præstegaard 10 Skilling aarlig, samt af enhver
af de completerede Sædegaardte 2 Mark aarlig, hvil-
ket Paabud skal betales til de Terminer, som andre
Kongelige Skatter sædvanlig vorde betalt; da Kongen
igjennem Rentekammeret (h) vil lade befale samtlige
Amtsforvaltere udi Jydland, Enhver udi de dem
ansforroede Amter, disse Penge til forebemeldte Termi-
ner at indfordre, samt til Viborg: Tugthuuset nu væ-
rende, eller efterkommende Directeurer udi Viborg at
betale: hvortilmod den for Tugthuuset bevilgede Collect
skal ophøre. Iligemaade vil Kongen, at af samtlige
Kjøbstæderne i bemeldte Jydland, hvorunder skal væ-
re indbegreben Sundbye, Løgstør, og Gladstrand
i Aalborg: Stift, skal aarligen til forebemeldte Tugt-
huusets Vedligeholdelse udredes og betales 300 Rdlr.,
hvilke Stiftamtmanden tilligemed de 3 øvrige Stift-
befalingsmænd haver at ligne paa disse Kjøbstæder, hvor-
efter enhver Kjøbstæds eller Byes Contingent af ved-
kommende Magistrater, eller, hvor ingen er, af Bye-
fogderne skal inddeles efter Grundtaxten (i), og af
dem udi 4 Terminer aarlig indfordres, og Beløbet

A 3

paa

(h) Til samme er og derom under 7 Febr. 1766 gaaet Re-
script; see Skriv. af 15 Ejsdem.

(i) Om Forandring heri see Prom. af 10 Junii 1775 og
24 Maii 1783.

7 Febr. paa lige Maade, som af Amtsforvalterne for Landet skal ske, til Tugthuusets Directeurer i Viborg remitteres, som da disse forberørte Penge paa sparsommeligste Maade til Tugthuusets Bedste haver at anvende.

7 Febr. Rescr. (til Stiftbefalingsmændene i Jydland, Viborg-Stift undtagen), ang. aarlige Afgifter til Viborg-Tugt- og Manufactur-Huus af Hartkornet, Præste- og Sædegaard samt Bjopsstæderne (k).

7 Febr. Rescr. (til Stiftbefalingsmændene og Biskopperne over Christjansands-, Aagershuus- og Bergens-Stifter), ang. at de i Christjansands-Stift til Tugthuus-Arbejde hændomte Delinquenter maae sendes til Bergens, eller Christiania-Tugthuus; samt at Bekkener maae udsættes, og Tavler ombæres i benævnte Stifts Kirker for disse Tugthuuse.

Gr. Stiftbefal. i Christjansand har foreskillet, at et Qvinde-Menneske af Christjansand, fornedelsk Uhygighed og at have slaget sine Forældre, er dømt til Tugthuus-Arbejde udi 4 Aar; men at udi Stiftet ikke er noget Tugthuus, hvorfor han har indskillet, at bemeldte Qvindes Person maae indsættes udi Tugthuuset i Christiania, og at det for Eftertiden maae fastsættes, at de, som udi Christjansands-Stift dømmes til Tugthuus-Arbejde, maae til Justitiens Haandhævelse, og til Omkostningers Besparelse, herefter strax indtages i bemeldte Christiania Tugthuus. Stiftbefalingsm. og Biskopen i Christiania have i Erklæring formøent, at det i saa Fald vilde være billigt, at Christjansands-Stift burde contribuere noget til Christiania Tugthuus, som fornedelsk de derudi indrettede Fabrikker har knap Leilighed for Stiftets egne Delinquenter; og Stiftamt. i Christjansand har siden foreslaaet, at, i Fald Christiania Tugthuus, af Christjansands-Stift, eller den Deel deraf, som Grændser nærmere til Christiania end til Bergen, hvor der og er Tugthuus, som har imodtaget Delinquenter fra bemeldte Christjansands-Stift, skulde nyde noget Vederslag nu frem for tilforn, der da engang om

Aaret

(k) Ligelydende med næstforestaaende Rescript, dog kun fra de Ord: Og, som ellers bemeldte Tugthuusets Udgiwter overffiger ic.

Resolutioner og Collegialbreve. 7 1766.

Karet paa en hellig Dag maatte udsættes Bøffener for Kirkeførene, til at indsamle noget for Christiania Tugthuus. 7 Febr.

De udi Christjansands: Stift til Tugthuus: Arbejde hendsømte Delinqventer maae, efter Stædernes Beliggende og Nærhed, hensesendes enten til Bergens, eller Christiania Tugthuus, for der deres Straf at udstaae; hvorhos og nu bevilges, at der udi Christjansands: Stift, paa en Øsn: eller Hellig: Dag, maae udsættes Bøffener for Kirkeførene i Kjøbskæderne, og en Tælle ombæres udi Kirkerne paa Landet 2 Gange om Karet, for meerbemeldte Christiania Tugthuus i det District, som er Christiania nærmest, og for Bergens i det District, der er Bergen nærmest, da Stiftamttn. og Biskopen i Christjansand skal derhen see, naar Pengene udi hver District ere indkomne, og til dem indsendte, at samme da ved hver Termin til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen paa hvert Sted vore de afleveret.

Post-Commissionens Skriv. (til Kjøbenhavn 10 Febr. Magistrat), ang. at Bognmændene, i Følge Kongelig Resolution, maae om Caroth: Bjørtsel accorderes med Vedkommende (!).

Rescr. (til Over: Secretairen i Det Danske 14 Febr. Cancellie), ang. de Expeditioner, som fra Cancelliet under det Kongelige Segl og hans Under: Skrivt skal udstædes (m).

Efterskrevne Expeditioner maae, ligesom det af Kongens sal. Hr. Fader, høilovlig Ihukommelse, har
 A 4 været

(!) Schous Udtog af Forordn. IV. 513. cfr. Rescr. 3 Febr. 1764.

(m) See Rescr. 22 Aug. 1766, 26 Febr. 1768 og 4 Martii 1773, S. 9.

14 Febr. været anordnet og befaleet, fra det Danske Cancellie, uden Kongens Egen Underskrift fremdeles udfærdiges; og skal samme Expeditioner, som ikke af Kongen Selv underskrives, indrettes og udfærdiges saaledes: 1) Copulations-Breve, at Brudevielserne maae skee i Kirkerne, eller i Huusene, uden foregaaende Trolovelse eller Lyoning af Prædikestoelen; Bevilgninger at lade sig vie af uvedkommende Præst; Ægteskabs-Bevilgninger i forbudne Leed; Bevilgninger at indlade sig i Ægteskab før 6 Maaneder, fra forrige Ægteskab, ere forløbne; Begravelses-Bevilgninger med større Frihed, end Ætze-Forordningen tilfaldet; Bevilgninger, at maae besøge Folk i Huusene med Collectbøger, om Hjælp for lidte Brand eller Ætze-Æfæde; Bekkener for Ritkedørene at maae udfærdiges; Brandsted-Breve for afbrændte Præstegaarde; Opreisninger paa Domme, som ere under 3 Aar; Beneficia Paupertatis til Sagers Udsættelse for Retterne paa slet Papiir; Ordres til Procuratores i Delinquent og andre Sager, som føres paa slet Papiir. Forestaaende Expeditioner begyndes med det Kongelige Navn og Titul, og under Expeditionen sættes: Under Vort Signet. Der neden under skrives: "Efter Hans Kongel. Majestets allernaad. Ordre og Befaling". Hvorunder Over-Secretairen tegner sit Navn som Chef for det Danske Cancellie. 2) Ordres om nye Breves Producering for Høieste-Ret; Ordres om Prolongationer udi Commissions-Sager; Ordres til at bestikke nogen frie Procurator; og alle Notizer, som gives Vedkommende om Delinquent-Sagers Indstævning for Høieste-Ret eller Overhof-Retten. Disse Expeditioner skulle ligeledes begyndes med det Kongelige Navn og Titul, men sluttes: "Efter Hans Kongel. Majestets allernaadigste Ordre

Resolutioner og Collegialbreve. 9 1766.

bre og Befaling". Og dernænder Over: Secretairens 14 Febr.
 Navn. Hvilke saaledes under No. 2 anførte Expedi-
 tioner indrettes som tillukte Befalinger, forsegles med
 det Kongelige Segl, og forsynes med behørig Op-
 skrivt til Vedkommende, ligesom de af Kongen selv
 vare undertegnede.

Rescr. (til Greve Holstein til Ledreborg), 14 Febr.
 ang. at Herredsfoged Stampe og Herredsskriver
 Grandjean skal uvegerlig betales, hvad Auctions-
 Salarium herester maatte falde af det udi Wehrlose-
 Tude: Herred beliggende Gods, som af forrige Greve
 den, 16 Martii 1762 er underlagt Ledreborg: Birk,
 og det saalange de leve, og udi disse Embeder forblive;
 men, naar en efter aanden af dem afgaaer, da samme
 først at tilfalde Ledreborg: Birks Betiente.
 (Ved benævnte Brev er Bunderup: Gaard og Gods henlagt
 under Birket).

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at der ind 14 Febr.
 gen ny Gjæld maa gjøres paa Comoediehuuset i
 Kjøbenhavn (n).

Kentel. Prom. (til samtlige Amtsforvaltere i 15 Febr.
 Jydland, og Greven til Schallenberg), ang. at
 oppebære og til Viborg: Tugthuuses Directeu-
 rer betale de ved Rescr. af 7 Hujus paabudne Penge
 af Hartkornet, Præste og Sæde: Gaarde.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Sjellands: Stift, 28. Febr.
 og Amtmanden over Kjøbenhavns Amt), ang. Lande-
 veienes Istandsfattelse fra Kjøbenhavn til Koeskilde.

Rescr. (til Ordens: Secretairen, samt Amt: 28 Febr.
 manden over Friderichsborg: og Cronborg: Am-
 ter),

(n) See Rescr. af 27 April 1770.

28 Febr. ter), ang. at De, som blive Ridderer af Dannebrøge, skal til Syge- og Jordemoder- Huusene paa bemeldte Amter erlægge en Gave; m. v. om Forhold med disse Penge (o).

Gr. Amtmanden har andraget, at ved salig Kongen høiløslig Ihukommelse, hans Naade og Gæmildhed er udi Friderichsborg- og Cronborg- Amter indrettet, udi ethvert Amt i sær, et Syge- og Jordemoder- Huus, hvorudi arme og elendige Mennesker, som med farlige og smitsomme Sygdomme ere beladte, eller ved andre uheldige Handelser komme til Skade, kan blive forsøgede og helbrede, saa og Jordemoderne paa Landet underviiste og oplærte; men, som Det, der er lagt til disse Stiftelser, for det meeste bestaaer af godvillige Gaver, hvilke Amternes Beboerne have vedtaget, dertil at contribuere, der end ikke skal findes flekkelig nok, til at beskride de aarlige Udgifter med, end siige, naar nogen Hoved- Reparation paa Bygningerne foresaldt, og Sengelæder og andre Inventaria af ny maatte bekostes, besrøngter han, at disse Indretninger, formedelsk sig Mangel, vilde stande. — Paa det der kunde samles en Fond, hvorfra disse Stiftelser for Eftertiden kunde sættes i en vedvarende Stand, og vedligeholdes, bevilges og anordnes:

Til bemeldte Syge- og Jordemoder- Huuse paa Friderichsborg- og Cronborg- Amter skal de, som blive optagne udi Ridder- Ordenen af Dannebrøge, i det mindste erlægge en Gave af 25 til 30 Rdlr. Og skal med disse Penge forholdes ligesom med de, der gives af Dem, som blive Ridderer af Elephanten, til Friderichsborg- Latinske Skole, nemlig; at Ordens- Secretæren skal modtage samme, for Tilid efter anden til Amtmanden over Friderichsborg- og Cronborg- Amter at levere; saasog 2 af Kongen authoriserede Protocollet, den ene for Ordens- Secretæren, og den anden for Amtmanden, indrettes, hvorudi lige anses, hvad Enhver giver, og Amtmanden quitterer for, da disse indsamlede Ridderpenge og Erkjendeligheds- Gaver altid skal henlægges under Amtmandens Direction, til deraf at udgjøre samlede Capitaler, og Renterne

(o) See Anordn. (i Rescr.) af 12 Octobr. 1770.

Resolutioner og Collegialbreve. II 1766.

terne alene af de saaledes Tiid efter anden udsæt- 28 Febr.
tende Capitaler at anvendes til Stiftelsernes fornødne
Brug, hvorudi dog begge Indretningerne maae tage
lige Deel, men Ridderpengene skal stedse henlægges til
Capitalen.

Kentel. Skriv. (til Over-Secretæren i det 1 Martii.
Danske Cancellie og samtlige Stiftbefalingsmand
i Danmark), hvorved bekendtgjøres den Kongelli-
ge Resolution af 25 Febr. sidstl., at Stæderne,
Byefogderne og Fogde-Svendene udi Dan-
mark (de udi Kjøbenhavn undtagne) maae fra Indvæ-
rende Aars Begyndelse, i Steden for hvis dem af Sigt-
og Sage-Jalde har været bevilget, forundes af den
Kongelige Cassa efter en forfattet Deregning, tilsam-
men aarlig 1448 Rdlr. 3 Skill., hvorfor de udi Civil-
Reglementet herefter ansøres; og befales, at Byefog-
derne til Kammeret skal aflægge behørig Regnskab for
de fulde Sigt- og Sage-Jalds Indkomster, og
udi Amtstuen erlægge Beholdningen, som fra de
medgaaende Bekostninger paa publiqve Sager, for
saavidt ved de Kongelige Anordninger er eller vorder
tilladt deraf at tages, ved Aarets Udgang maatte over-
kyde.

Rescr. (til Rentekammeret, og Notits til Selskabs- 7 Martii.
fallingsm. over Island), ang. at Syffelmand Saldor-
sen, som er befalet at gaae Vice-Laugmand Olavs-
sen tilhaande ved Lov- Arbeidet paa Island, maae
endnu i 2 a 3 Aar nyde aarlig 50 Rdlr. (p).

Rescr. (til Amtmanden over Bordingborg- 7 Martii.
Amt), ang. aarlige Broepenge til Hollose-
Broe.

Or.

7 Martii.

Er. Eieren af Hollose-Mølle har andraget, at det endnu ikke er kommen til endelig Rigtighed med de i Følge Rescr. af 29 Julii 1763 af Lybberg-Herred til ham erlaggende Broepenge, imod at han opbygger og i Stand holder Hollose-Broe, som han desaaarsage ei endnu har fundet opbygge; hvilket Ophold foraarfages af nogle Proprietairer i bemeldte Herred, som paastaar, for disse Broepenge at svare, at der være befriede. Af Stiftamtmændens Erklæring erindres, at efterfrevne Godser i forbemeldte Herred, nemlig Næsbyholms, Bavelse, Sandbyegaards og Ravnstrup, samt en Deel af Zerlussholms Gods, have, efterdi de alle aarlig maae svare Penge-Hjelp til Næsbye og Vetterøles; Broers Vedligeholdelse, ikke nogen Lidd betalt til Hollose-Broe.

Ommeldte Godser skulle fremdeles være fritagne for at erlægge Noget til forfrevne Broe. Hvad angaaer Tybjerggaards, Gisselsfeldt og Assendrup-Godser, samt 27 Gaarde af Zerlussholms tilligemed Magle-Mølle, og 26 Gaarde af Holmegaards Gods, samt nogle af Universitets Gods, og det øvrige benefficerede Gods i bemeldte Herred, som ikke til bemeldte 2 Træ-Broer contribuere noget, men beraabe sig paa, deels at maae holde andre Broer vedlige, deels at de tilforn ikke have betalt noget til Hollose-Broe, med flere af dem angivne Aarsager, hvorfors de formentlig fritagne for, til ommeldte Broe noget at erlægge: da vil Kongen, at disse sidstbenævnte Godser og Gaarde, tilligemed det i Lybberg-Herred beliggende Universitets og beneficeret Gods, skulle ansattes, Broepenge til meerrømmelte Hollose-Broe aarlig at erlægge og betale, alt i Følge forberørte Befaling af 29 Julii 1763.

3 Martii.

General-Ed. Dec. og Commerce-Coll. Skriv. (til samelige Stiftamtmænd), ang. at Skibsfolk, som gaae ind de til den Middellandske-Søe, og i sær til Sicilien eller Neapolis, bestemte Skibe, maae ikke der indbringe eller sælge nogen Slags Tobak, da de Skibe, hvormed samme ind-

indbringes, eller hvorfra den sælges, ere confiscable (q). 8 Martii.

Reser. (r) (til samtlige Stiftsbefalingsmænd i Danmark), ang. indenlandfke Silke: og Uldne: Vares Afætning. 10 Martii.

Gr. Kongen har ved Sin Arve-Regjerings Tiltrædelse sat Sig til Hoved: Liemaal at fremme Fædrelandets Velværd og Undersaatternes Nødsalighed af alle Kræfter, og til den Ende draget Omsorg for at lade Sig det, som i lige Hensigt af Hans Majestæts Forsædte forhen er bleven anordnet, foretage; samt i Særdeleshed været opmærksom over de Befalings- og Indretninger, hvorved de have søgt at opmuntre Landets Indvaanere til Konfekt, Flid og Arbeidsomhed, som Tilberne til Dyd og Velstand, og saaledes indhentet de fornødne Efterretninger om de i Danmark værende Manufacturer og Fabriquers Fortgang samt nærværende Forsætning. Kongen har da erfaret med megen Velgesal, at disse ere bragte saavidt, at de i visse Slags Arbeide overgaae de Udenlandfke, og de øvrige saaledes nærme sig til samme, at den Begjærlighed til fremmede Vare, endog hos de Oppiakte og Letindigste, billigen ganske burde ophøre: finder derimod tillige, at bemeldte Fabriquer og Manufacturer, uagtet de anseelige og vigtige Underfætninger, som dem er gjort, og fremdeles Salgøres, dog ikke kan holdes over Ende, saafremt dem ikke forskaffes den nødige Afætning; men til et væsentlig Tab og Landets Vævne usforbigængelig maae gaae til Grunde.

Kongen fatter den Naade og Tillid til Stiftsamtmændene, at han med yderste Alvor og Omsorg, til at forekomme et saa betydeligt Onde, lader sig være anselegen de almindelige og i sær betræffende Fabrique og Manufactur: Væsenet saavel som fremmede Vares Indførsel og Brug af de Kongelige Forsædte, førnævnelig Siden General: Land: Oeconomie: og Commerce: Collegii Stiftelse, ergangne Anordninger, Befalinger og Rescripter, hvilke, for saavidt de ikke af Dem selv ere forandrede, alle nu bekræftes og fornyes, paa det Stiftsamtm. kan bringe dem til Fuldbjærdelse, samt vaa-
ge

(q) Lybeckers Udtog II. 799.

(r) Gjennem General: Ud. Oeconomie: og Commerce: Collegio.

10 Marzii. ge og med Eftertryk holds over deres Efterlevelse. Da at Fabriquerne kan des sikrere regne paa den dem uoms-gængelig fornødne Affætning, samt derefter indrettes; Kongen derimod være desto vissere paa at naae Sin landsfaderlige og til Undersaatternes Rytte aleene sig-tende Diereed: saa bifalder Kongen med besynderlig Velbehag det af Stiftamt. forhen forfattede og til General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium indsendte Forslag, og vil altsaa, i Følge sammes Indhold, at Stiftamt. efter Billighed og i Proportion af Enhvers Handel uddeler og reparerer paa Kjøb-stæderne det affættlig eragtende Quantum Silke, og Aldene-Vare, der beløber sig, efter som de billigst have været at anslaae i Penge, til den Summa: : : Rdlr. (s), og siden efter med enhver Kjøbstæds Ma-gistrat eller Byefoged overlægger og bestemmer, hvor-meget enhver Kræmmer af den paa Kjøbstæden, hvor han boer, reparerede Summa kan affætte efter hans Næring og Omstændigheder, som han tilholdes aarlig at tage af indenlandske Vare for, fra de i Kongens Riger og Lande oprettede Fabriquer. Kongen vil be-sæle Directeurerne for det almindelige Vare-Ma-gazin i Kjøbenhavn (t), at, i Fald nogen vil hen- vende sig til dem, de uden Provision eller Godtgjæ-relse forderligst befordre de Commissioner forrettede; som dem blive opdragne; dog maae det staae enhver Kræmmer frit for, efter eget Behag at udsøge sig Commissionairs; og tillades Enhver fri Handel di-recte

(s) Sjellands-Stift 17000 Rdlr., Fyens- 16000 Rdlr.,
 Hollands- 13000 Rdlr., Aalborg- 21000 Rdl., Viborg-
 4000 Rdl., Aarhus- 12800 Rdl., og Ribe-Stift 4800
 Rdlr.

(t) Nu General-Magazin-Comptoirer, see Plac. 11 Marts
 1768.

Resolutioner og Collegialbreve. 15 1766.

recte med Fabriquerne, da Maaden at bevise Indtjaget, af de saaledes aarlig tilforhandlede og fastsatte Antal Vare Stær i Følge Befalingen af 28 Octobr. 1758; saaat vedkommende Magistrat eller Byfoged erklyndiger sig ved Aarets Udgang, om enhver Krammer har efterlevet hvad han i denne Henseende er pligtig, for at give Stiftamt. derom en fuldstændig Efterretning, som siden af ham igjen vorder til General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium strax en at indsende; hvorhos Kongen tillige i Besønderlighed igjentager de Pligter, som udi meerebemeldte Befaling er paalagt de sig nedsættende Krammere i Henseende til deres Vares Sortering og Ræbning, samt samme herved udtrykkelig bekræfter og fornyer. Den naadefulde Tillid, som Kongen har til Stiftamtmandens Troeskab, og til hans ivrige Bestræbelser, for at see opfyldt hvad han veed der er Kongens Villie, giver Hans Majestæt ei Anledning til Tvivl om Stiftamtmandens oprigtige Hengivenhed til at befordre dette til Undersaatternes Vel alene sigtende Diemaal. Og, ligesom Kongen herformedelt gjerne sætter til Side Fordeelen af Told-Indkomsterne ved fremmede Vares Indførsel, og er ei alene betænkt paa at opvække Stræbsomhed hos Undersaatterne, men endog at see deres Haandteringer belønnet, og dem den Gewinst tilvendt, som ellers tilflød Fremmede; saa forlader Kongen sig paa Stiftamt., at han vil, Kongen til Velgefal og Fædrenelandet til Tjeneste, altid have denne landsfaderlige og kjære Hensigt for Øinene, og ikke trettet af den Omsorg denne Befalings Opfyldelse udtræver.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Byens-
Stift), ang. at Magistratens Antal i Odense
for

- 14 Martii. for det Første Iffun skal bestaae af en Borgemeester og 2 Raadmænd med Løn.
- 14 Martii. Rescr. (til General-Postkammeret), ang. hvem, som efter deres Forestilling maae nyde fri Porto (u).
- 14 Martii. Rescr. (til Stiftbefalingsmændene og Biskopen i Aalborg), ang. at ved Liigs Begravelse i Kirkerne udi Aalborg maae holdes Sang og Musique, m. v. (v).

Gr. En Lieutenant udi Søe-Staten har andraget, at, da han udi sidstafvige November-Maaned havde ansøgt og erholdt allern. Tilladelse, at maatte lade sin udi Aalborg afdøde Hustrues Liig bestæde til Jorden om Aftenen eller om Morgenen, og han derefter af Vedkommende havde forlangt, at ved Liigbegængelsen af Skolen og Cantor maatte opføres en Sørge-Musique udi Kirken, hvilket ham og af Rector Schola, imod derfor erlagde Betaling, var tilfagt, er ham dog siden ei alene derudi bleven gjort Hindring ved Forbud, paa Grund, at saadant udi den forundte Begravelses-Bevilgning ikke var nævnet, men han endog, da Liiget nogle Dage over den ved Forordn. af 1682 om Bearavelses forefrevne Tid af 3 Uger blev indstaaende, formedelst givende Løn til Kirken, som ei betimelig erholdtes, er derover geraaden i den Uleilighed, at Bysfogden æffet Muel af ham, nemlig 40 Rd. for hver Dag at Liiget har indstaaet over de saftatte 3 Uger, som han anholder om, at maatte forfaanes for, i Henseende til, at han om Forordningens Bydende i saa Fald har været aldeles uvidende. Cantor ved den latinske Skole i bemeldte Aalborg tilligemed begge Organister ved Rudolphi- og Frue-Kirker sammesteds, ere derefter ligeledes ydfomne med Ansøgning, at, som det saavel i deres Formænds, som i Supplicanternes Betjening: Tid der i Byen havde været Skik og Brug, at ved Liigbegængelser udi Kirken, baade paa sædvanlige, og ved Kongelig Bevilgning, paa usædvanlige Tider, som Morgen eller Aften, var, naar nogen det havde forlangt enten af Cantor alene, eller med nogle Disciple, bleven sunget 1 a 2 gudelige Vers, for og efter Jords-Opkastelse, med Accompanement af Organisten, desligeste, om det begjeredes, bleven holdet en Sørge-Musique; men saadant, ved en af Biskopen dem meddeelt Resolution, er bleven forbudt, medmindre dertil for Sognepræsten forevises eyresse Kongel. Tilladelse, de herefter fremdeles, i ommældte Tilfælde, maatte nyde samme Frihed som deres Formænd, til en liden Hjælp og Forbedring ved deres Levbrød og ringe Indkomster.

Swad

(u) See Forordn. 17 Junii 1771.

(v) Cfr. Rescr. 19 Julij 1765.

Resolutioner og Collegialbreve. 17 1766.

Hvad sig fornavnte Lieutenant angaaer, da (som han 14 Martii. ikke forsætlig, men af blot Uvidenhed om Forordningens Bydende, har begaaet den Forseelse at lade sin Hustrues Liig nogle Dage indstaae over den ellers tilladte Tiid) maae han for den derved forbrudte Mulcts Erlaggelse være befriet. Og, betræffende Sang og Spillen paa Orgelverket eller Musique ved Liig, som begravet i Kirken, saa, i Henseende til, at saadant ikke ved Loven eller andre Kongel. Anordninger er forbuden, vil Kongen, at, naar nogen det forlanger og vil besøge, det hermed maae forholdes som forhen, imod at Skolen og vedkommende Kirkens Betjente derfor nyde en billig Betaling.

Cancell. Skriv., hvorved Brandværnenet i 15 Martii. Trundhjem overdrages Magistraten sammesteds; men, i Henseende til Gadvægterne, da befales Politimesteren over dem at have Direction, ligesom og den, som forretter Vagtmester-Tjenesten, bør for Politimesteren anmelde, naar en Vægter befindes ubi nogen Forseelse i hans Tjeneste; hvorhos det ansees meest beqvem, at Politimesteren, med at afstraffe sliige Forseelser, følger den samme Maade, som af Magistraten i sliige Tilfælde har været brugt (x).

B. G. K. o. General- og Toldkammer-Skriv. 15 Martii. (til samtlige Soldere), ang. at den Andam, som (Concession 25 Febr.) paa 2 i Friderichstad af Johan Berets Abrahams oprettede Andams-Fabriquer forsærdliges, maae ubi 20 Aar overalt i Kongens Riger og Lande fri for Told, Accise og alle svrige Imposter indføres. — 3 Sst. 98

(x) Af Lybeckers Udtog II. 55. Cfr. Forordn. af 18 Aug. 1767.

15 Martii. ge heraf Kal Tolderen lade den Amdam, som med Passersedle fra Friderichstad, samt eedelige Attester ankommer, fri indpassere.

21 Martii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Sjællands-Stift), ang. Adskilligt paa Bornholm, saasom Vægtene, Udkomst-Breve paa Eiendomme, Officerernes Frihed &c.

Gr. Stiftamt. har i Aaret 1764 foreskillet, hvorledes han ved sin Nærberørelse paa Bornholm har foresunden Tilstanden samme Steds, efter den derom af ham anførte Forklaring; 1) Kjøbstæderne i Gærdeleshed angaaende, 2) Kjøbstæderne i Almindelighed, og 3) heele Landet i Almindelighed betræffende. — Ligesom Kongen har igjennem General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium ladet meddele Resolution paa de i Forslag bragte Forandringer, i Henseende til Brændvæsenet for Kjøbstæderne paa bemeldte Bornholm, og end videre ubi Rentekammeret lader foretage de Poster af bemeldte Foreskilling, som der henhører: saa, i Henseende til de Poster, som det Danske Cancellie vedkommer, bevilges nu hermed:

- §. 1. Der maae antages og være 2 a 3 Vægtene i Rønne,
 §. 2. og 1 i hver af de andre Kjøbstæder. Som Stiftamtmanden beretter, at mange af Indbyggerne, paa deres tilhørende og besiddende Eiendomme, ikke have anden Udkomst end Qvittering for den betalte Kjøbe-Summa, og en Deel slet Intet uden mundtlig Aftale og sluttet Kjøb, hvilket i Tiden kan forarsage Uorden, og drage Processer og Pengespilte efter sig; ligesom og saadant forvolder Afgang i Stempletpapiirs-Intraderne: saa befales, at Ciere og Panthavere samt Formyndere der paa Landet skal strax og ufortøvet forsyne sig med Skjødde, Pantebreve og Udlægs- eller Lod-Sedle paa behørig stemplet Papiir, og tillige lade samme strax tinglyse, alt under den i Stempletpapiirs-Forordningen fastsatte
 §. 3. Straf. Hvad angaaer de Officererne paa Landet, ved Resolution af 6 Julii 1742, forundte Friheder for adskillige Forretninger og personelle Tynger, hvilke
 Stifts

Resolutioner og Collegialbreve. 19 1766.

Stiftamm. har indskilt at maatte indskrænkes til et vist 21 Martii. Tal af de ældste Over- og Under-Officerer, med videre, da vil Kongen, at det skal forblive ved den derom er-gangne Befaling; ligesom og Kongen, ikke finder for Godt at lade forbyde Almuens, Sold af Bondestanden paa Landet, at tage Boepæl i Kjøbstæderne. — Slutte- lig tillades, at Stiftamtmanden, i de Ting der paa Landet, som ikke kunne lide Ophold, og til Justitiens og Politens bestosseligere Befordring, maae besuldmæg- tige Amtmanden, saafremt han ham dertil kan for- maae, at forrette sine Vices.

Gen. Ed. Decon. og Commerce-Coll. Skriv. 22 Martii.
(til samtlige Stiftsbefalingsmænd i Danmark), ang.
Kobberførere.

Gr. Det er erfaret, at Kobberførere, som i Følge Resol. af 28 Jan. 1749 (y) antages til Bred- og Ny-Mølle-Ver- fers Bares Forhandling, skal have endnu saadanne Vedtæg- ter imellem sig, hvorved Resolutionen lettelig kan illuderes.

Stiftamtmanden anmodes 1) at ville herefter ikke au- thorisere nogen Constitution, forinden det tilfulde er beviist, at den fra bemeldte Verker constituerede Kob- berfører efter ansætte Resolution virkelig er Borger og boesat, eier Guus, eller holder Dug og Dist, paa det man kunde erfare, naar nogen vilde rykke op, for at forlade Landet: 2) at sige den Anstalt udi Stiftet, at ingen Kobberfører tillades at omreise med Vare, med- mindre han kan fremvise den anbefalede Constitution paa eget Navn, sølgelig ingen tillædes at gaae som Svend eller Dreng for en Kobberfører, omendstjont de deres Husbonds Constitution kan producere (z).

Samme Collegii Skriv. (til Amtmændene i 22 Martii.
Danmark), ang. at samtlige Stiftamtmande under

B 2

Dags

(y) See Skriv. af 22 Febr. 1749.

(z) See næstfølgende Skrivelse.

22 Martii. Dags Dato ere tilskrevne, hvorledes bemeldte Kobberførere bør bevise at de ere Borgere, søresid deres Constitutioner autoriseres; da Amtmanden tillige anmodes, at ville søie den Anstalt i Amtet (Amtterne), at ingen Kobberfører tillades ic. (a)

(For at forekomme, saavidt mueligt, deres Hensigter, særdeles i at udbringe af Landet den Gewinn, de her fortjene, samt siden selv at følge efter).

25 Martii. Rescr. at Byfogderne skulle nyde deres Deel af de saldende Bøder (b).

4 April. Rescr. (til Vice-Statthalderen i Norge, at beskjendtgjøres saavel Overberg-Amtet som Kettens Betjente og øvrige Vedkommende), ang. Berg- Arbejderne, hvilke fortæres under Bergamtets, og hvilke under den almindelige Jurisdiction.

Or. For at forekomme de imellem Over-Bergamtet paa den eene, og nogle af Fogderne samt Sorenkriverne og andre Kettens-Betjente i Aggershuus-Stift paa den anden Side, foresaldende Tvistigheder ang. den Bergamtet ved Interims-Privil. 25 Aug. 1687. 9. §. og Forordn. 9 Jan. 1736. 11. §. tillagte Jurisdiction, hvorefter Bergamtet tilholdte sig Jurisdictionen over alle Verkernes Betjente og Arbejdere, saavel ved Høtterne som ved Gruberne, hvorimod Fogderne og Sorenkriverne, paa Grund af Privil. 9. §. formentte, at Skifte og Auctioner samt Sigt og Sagesald bør tilhøre dem, naar Betjenterne og Arbejderne ikke boe paa Verkernes Grund, og der holde Huusholdning, eller Dug og Duff.

Alle Arbejdere og Betjenter ved Høtterne, som virkelig ere i Verkernes Tjeneste, saavelsom Arbejdere ved Gruberne, der ligge om ved Verket og paa Bergverks-Pierens egen Grund, maae indtil videre og uden Hensende til deres Doepel, fortæres under Bergamtets Jurisdiction; da derimod Arbejderne ved de
Gru

(a) Det følgende saavelsom Anledningen er ligesom næstforestaaende Skrivelse.

(b) Dette Rescr. findes ikkun i Lybeckers Udtog I. 231; vides altsaa ikke, om er til. Conf. Skriv. af 1 Martii 1766.

Gruber, som ikke ligge paa Bergværks- eller Høiens egen Grund, saavel som de, der ikke have fast Tjeneste, ved Høtterne, men arbejde for Dag- eller Maanedes-Løn, og som Daglønnerne kan ansees, skal sortere under den almindelige Jurisdiction. 4 April.

Rescr. (til Stiftbesalingsmanden over Sjællands-Stift), ang. hvilke Delinquent-Omkostninger, foruden de i Forordn. af 13 Jan. 1747 ommeldte, maae ligned paa Stiftet eller Amtet. 4 April.

Gr. Stiftamt. har forespurgt, hvorfra Omkostningerne skal godtgjøres ubi alle de, foruden de i Forordn. af 13 Jan. 1747 ommeldte 4 Slags Delinquent-Sager, foresaldende publice Sager som paa Justitiens Vegne af Øvrigheden bør paatales, saasom for Arrestanters Undvigelse formedelt fjødesløs Varetægt, falsk Vidnesbyrd eller Meeneederie, Vold, Slagsmaal, Løssagtighed, falsk Mytning, Tyrannie imellem Ægtefolk, og i Almindelighed alle de criminelle Sager for Forbrydelser, hvorved Publicum og den almindelige Landroev lider, og som Loven vil have straffet til Justitiens Haandhævelse, enten med Bøder, Krop, Pæ eller Liv.

Hvad angaaer de Misgjerninger, hvorpaa corporlig Straf, efter Loven, bør følge, og i Henseende til hvilke Forordn. af 26 Sept. 1732 har tilladt, at de paa deres Forsøgning gaaende nødvendige Omkostninger maae ligned paa Amtet eller Stiftet, da, naar saadanne Sager ere anlagte efter Stiftamtmandens Foranstaltning, og med hans Forevidende, og han siden har revideret og modereret Regningerne, saa han er forvissat om, at derudi ikke indeholdes, uden de nødvendige og aldeles uundgængelige Bekostninger, maae det være ham tilladt, efter Omstændighederne, at ligned saadanne Bekostninger paa Stiftets Kjøbstæder, Stiftet eller Amtet, for saavidt den Skyldiges Midler ikke kunne tilstrække; men, hvad angaaer Delicta leviora, hvorpaa efter Loven bør følge Straf af nogle Bøder, saasom Løssagtighed, Slagsmaal &c., da, ligesom de nødvendige Bekostninger

- 4 April. paa disse Sagers Udsørsel ikke vel kan beløbe sig til ret meget, fornemmelig den Skyldige eller Forbryderen ikke anholdes og forvares, saa bør og slige Bekostninger ikke lignedes paa Almuen, men, for saavidt de maatte eragtes nødvendige, tages af Sigt- og Sage- Salds- Cassen, hvilken Bøderne beregnes til Indtægt (c).
- 11 April. Rescr. (til Greve Dannestjold- Laurvig), ang. at indsende Fortegnelse over sluttede og u sluttede Skifter udi Grevskabet, ved hvert Aars Begyndelse (d).
- 26 April. Rescr. (til Stiftbefalingemanden i Viborg, og Notits til Kjøbenhavns Universitet), ang. at det i Skive paa den 2 Jan. hidtil holdte Marked maae være ophævet, og samme herefter holdes aarligen næste Tirsdag efter Helligtrekonger.
- 26 April. W. G. R. o. General- Toldkammer- Skriv. (til Amtsforvalterne), ang. at, naar under Hovedgaarde i Danmark bruges contribuable Hartkorn, beregnes det i Steden for Consumtion paa budne Afgiwt af saadant Hartkorn enten efter den 2den eller 6te §. i Forordn. af 24 Decbr. 1760, efter Clerens eget Godtbefindende (e).
- 2 Maii. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat, til Bekjendtgjørelse ved trykte Placater), ang. at Fabrifatterne og Læsserne ikke maae gives eller tage Douceur af dem, som sælge Brænde, hvortilmod de maae nyde for-

briet

(c) Skr. Skriv. af 22 Aug. 1766.

(d) Tilsvarende med Rescr. af 13 April 1764, dog at her (i Steden for Magistraten tilligemed Bysfogden i Kjøbstæderne, og Bysfogden tilligemed Bysfriden i de Kjøbstæder, hvor ingen Magistrat er), skaer: vedkomende Rettenberjente. See Skr. 30 April 1768.

(e) Schous Udtog af Forordn. IV. 416.

Resolitioner og Collegialbreve. 23^d 1766.

Hsiet Betaling (f). Med detteſtes Efterlevelſe bør Politie-
 tiemeſteren lade have nogle Indſende. 2 Maii.

Reſcr. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at 9 Maii.
 Vognmændene i Eolding maae udi 4 Kar nyde og op-
 pebære 8 Stilling meere for hver Mil, baade i Vinter-
 og Sommer-Taxten, end ſom hidindtil for dem har væ-
 ret anordnet og faſſat; og at de i ſamm. Tild maae ta-
 ge Betaling for lige ſaamange Mile fra Eolding til Ri-
 be, ſom de Ribe-Vognmand godtgjøres for til Eolding (g).

Reſcr. (til Stiftbefalingsmanden i Aalborg), at 9 Maii.
 Fri-Muurmeſterne i Aalborg maae træde ſam-
 men i Arbeide med hverandre, ſamt hver nyde Hjelp af
 en Søn.

Or. Anders Gundersen, Børge Gundersen Deel, Niels
 Anderſen Søberg og Anud Mortenſen Holm af Aalborg
 have ladet andrage, at, efterat dem har været forundt Kon-
 gelig Tilladdeſe at ernære ſig ſom Frimeſtere af Muurmeſter-
 Profefſionen, har det hidtil, uden nogen Paataale eller Indſig-
 geſte af Muurmeſter-Lauget i bemeldte Aalborg, været dem til-
 ladt, at 2 eller 3 af dem have trædet tiſſammen at forſør-
 ge et eller andet dem anbetroet Muurmeſter-Arbeide, ſamt
 tillige at tage een af deres Søner til Hjelp; men dem ſigt
 nu af Laugmefterne at formenes, omendſkjont de ikke ſelv al-
 letider have kunnet forſyne Byens Borgere med forlangende Ar-
 beide; hvorføre de have anholdet, at maatte fremdeles nyde
 den Frihed ſom tilførn, at de i forekommende Tilfælde maat-
 te ſammentræde udi Arbeide med Hjelp af Een deres Børn.
 Stiftamm. melder i Erklæring, at det vilde blive Suppli-
 canterne meget vanſkelligt og beſværligt at erhverve nødort-
 tig Ophold for dem og Familier, ved eene, og Enhver for
 ſig ikkun at maatte foretage et eller andet lidet Stykke Ar-
 beide paa denne Profefſion.

Supplicanterne maae, naar Leilighed gives, træde tiſſ-
 ſammen i Arbeide med hverandre, 2, 3, a 4, ligefem
 det maatte vorde forlangt af Byens Indvaanere; og
 hver maae betjene ſig af een deres Søn at gaae dem til
 Haande ſom Læredrenge; diſſe Drengene maae, naar de

B 4

i nogle

(f) Findes i Plac. af 12 Maii 1766.

(g) Tiden forlangt ved Bevilgn. 25 Maii 1770 og 23
 Febr. 1780, ſfr. Reſcr. 23 Martii 1759.

- 9 Maii. i nogle Aar have lært Haandverket, antages i Forbunde hos Mesterne i Muurmester-Lauget at tjene 1 a 2 Aar, og derpaa gjøres til Svende, for at antages lige med andre Svende ubi Tjeneste ved Laugene.
- 16 Maii. Rescr. (til Reptekammeret), ang. hvorledes det almindelige Handels-Compagnie sig i Henseende til fremmede under Island sig indfindende Skibe have at forholde (h).
- 17 Maii. B. G. K. o. General-Toldkammer-Skriv. (til samtlige Toldere), hvorved (i Anledning af Kongelig Resolution under 3 Maii 1762, at Segeberg-Kalk, naar derved den der værende Berg-Inspecteurs Attest, at samme virkelig er Segeberg-Kalk, produceres, den da overalt saavel i Hertugdømmet Slesvig som den Kongel. Andeel i Hertugdømmet Holsteen (i) fri for Told og Licent maae passere), Tolderen beordres, at hvad Kalk der i saa Maade fra de Kongelige Lande i benævnte Hertugdømme der til Toldstedet indføres, naar de derfra medbringende eedelige Attester indeholder, at Kalken directe fra Segeberg imod den ommeldte Attest der er indkommen, og Toldsedlen ligeledes derom gjør behørig Forklaring, haver han efterdags ligesom andre i Hertugdømmene faldne Producter og Fabrique-Vare, hvorpaa den ved Told-Ordonnancen anordnede Rigtighed medfølger, at lade ubehindret passere.
- 24 Maii. Rentel. Skriv. (til Vice-Statholderen og samtlige Amtmænd i Norge), ang. at Fogderne overalt i Norge maae oppebære i Indskrivnings-Penge, naar en Jordbruger første Gang i Oppebørrels-Mandfallerne indføres, Søndensjelds af hver Gaard paa et Skip

(h) See Forordn. i April 1776.

(i) See nu Patent 20 Decbr. 1773.

Resolutioner og Collegialbreve. 25 1766.

Skippund Tynge og derover, 64 Skill., og af en min: 24 Maii.
 dre Skjld, 48 Skill.; men Nordensfelds for hver Gaard
 af en Lsb eller et Spand og derover, 32 Skill., og af en
 mindre 24 Skilling.

B. G. K. o. General-Toldkammer-Skriv. (til ved: 24 Maii.
 kommende Regnskabsbetjente), ang. at de Selveiere,
 som med Fæstebreve bevise at have bortfæstet deres Gaar-
 de, svare som Fæstere alene Jolkestat 8 Skill. pr. Løn
 de Hartkorn (k).

Rescr. (til Stiftbefalingemanden i Bergen), hvorved 13 Junii.
 approberes Magistratens Resolution, ang. Vagts og
 Rund-Gangen sammesteds (l).

B. G. K. o. General-Toldkammer-Skriv. (til 14 Junii.
 Tolderen i Ribe (m)), ang. at de, som i Lønders-
 Bye og Amt, samt Hadersleb- og Apenrade-Amter
 ville forsende nogen af de der fabriqverede Kniplinger
 til Danmark eller Norge, skal for deres Øvrighed loci
 bekræfte; hvorledes de affendende N. Stykker eller Stu-
 ver Kniplinger der i Egnen og i Hertugdømmet Slebvig
 ere forfærdigede, og at derunder eller i deres Sted ingen
 andre eller udenlands Kniplinger under Prætext af de-
 res Led og derpaa erholde Øvrigheds Attester (n) med
 deres Billie og Vidende i Danmark eller Norge skal bli-
 ve indpracticeret. Saadanne Kniplinger skal ikkun alee-
 ne ved det Toldsted, hvorfra de affendes, med det sæd-
 vanlige Toldsegl paa den eene Ende af hvert Stykke
 stemples, og saaledes med vedfølgende Told-Passers-

B 5

seddel

(k) Schous Udtog af Forordn. IV. 419. Nu svarer in-
 gen Selveier meere, efter Prom. 8 Julii 1780.

(l) See Confir. 2 Aug. 1775.

(m) Maaskee til Keere.

(n) See Skriv. 14 Decbr. 1765 og 2 Aug. 1766.

14 Junii. Seddel i Danmark og Norge ubehindret indpasse-
re (o).

17 Junii. Rentel. Skriv. (til Stiftsbesalingsmændene og
Kjøbenhavns Magistrat), ang. at tilholde Rettens-
Betjente, at de ved alle forekommende Leiligheder, hvor
de Sandlende deres Bøger i Retten fremlægge, nøie
paaagte, at samme med bertil forordnet stemplet Pa-
piir er forsynet; og, dersom en eller anden findes her-
udi ei at have efterlevet Forordningen, da samme straf til
Kammeret at indberette til videre derom søiende Anstalt.
(Saasom det er andraget, at adskillige Handlende ikke have de-
res Bøger saaledes indrettet) (p).

20 Junii. Rescr. (til Stiftsbesalingsmanden over Island,
og Notits til de Deputerede for Financerne), ang.
Chirurgi (q) og Jordemødre paa Island.
(I Anledning af et Forslag fra Landphysico sammefeds).

§. 1. For det første maae antage^s 2 Hjerdings-Chirurgi
paa Island, hvilke nu ved deres Antagelse af den Kon-
gelige Casse begge maae nyde, een Gang for alle, 100
Rdlr. til Instrumenter og Bøger, som da under Land-
Physici Tilsyn skal blive et Inventarium for de Ester-
kommende Hjerdings-Chirurgi, og kunde Biskopperne med
Ammmanden nærmere foreslaae Steder til fri Boelig for
dem, den ene i Norder- og den anden i Vester-Hjerding-
en. Disse Forbemeldte 2 Hjerdings-Chirurgi maae fra
indeværende Aars Begyndelse tillægges hver 66 Rdlr.
aarlig, nemlig af 2 Degnes og 1 Elemosynarii Under-
holdning 72 Rdlr. (hvorom nærmere med Vedkommende
skal corresponderes), af Land-Physici tillagde Indkom-
ster efter hans eget Tilbud 32 Rdlr.; de dem begge hids-
til,

(o) Esr. Prom. 30 April 1774.

(p) See Forordn. af 27 Novbr. 1775, S. S. 8, 28 og 30.

(q) See Rescr. 8 April 1768 og Prom. 12 Julii 1783.

Resolutioner og Collegialbreve. 27 1766.

til, imedens de vare under Land-Physici Undervølsning, 20 Junii.
 af Kongens Cassa tillagde 20 Rdlr. aarlig, som fremder
 les maae vedvare, og de endda manglende 8 Rdlr. maae
 tages af det Islandiske Tugthuuses Indkomster, som da
 udgjør for dem begge aarlig 132 Rdlr. I Henseende til §. 2.
 den af Land-Physico foreslaagne Forandring med Hospit-
 talerne, da skal 3 Geistlige og 3 verdslige Embedsmænd
 der paa Landet denne Post undersøge, hvorefter de deres
 Forretning til begge Biskoppernes og Amtmandens Be-
 rænkning have at indsende; og kunde Land-Physicus
 imidlertid foreskrive de Syge et Diætisk Reglement,
 hvorhos Hospitals-Forstanderne kunde paalægges at
 besørge dem derefter forslegede, saavelsom og, at corre-
 spondere med ham aarlig, om de Omstændigheder de
 befinde sig udi. — Som Kongen og, i Anledning af §. 3.
 Forslaget ang. en Indretning til examinerede Jordemø-
 dres Etablissement paa Island, vil skenke 100 Rdlr.
 aarlig, som skal anvendes og uddeles til de, paa de
 fornødne befundne Steder, antagende og fordelende Is-
 landiske Jordemødres Underholdning: saa er Amtman-
 den befaleet at overlægge med Land-Physicus og andre
 Bedkommende, hvorledes denne Indretning, til Landets
 almindelige Nytte, bedst kunde iverksættes, saa at paa
 de fornødenste Steder Islandiske Jordemødre kunde an-
 vises. Hvorefter han derom sit Forslag haver at ind-
 sende.

Rescr. (til Rentekammeret), ang. Fremmede, som 20 Junii
 under Island fiske og handle (r).

Rescr. (til Overhofmesteren ved Sorøe-Academie), 27 Junii.
 ang. nogle Posters Forandring og Indretning ved Aca-
 demiet og dets Gods (s).

Rescr.

(r) See Forordn. 1 April 1776.

(s) See Fundats 29 Jan. 1782.

27 Junii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Aarhus), ang. at Vognmændene i Randers maae udi 4 Aar tage 8 Skilling meere af Milen end det hidtil fastsatte (t).

5 Julii. Canc. Skriv. (til Amtmanden over Calsee-Amt), ang. at Overrets-Procuratorerne i Kjøbstæderne ikke af Amt, men vel af Stiftamtmanden kan paalægges at udføre publiqve Sager paa Landet.

(I Anledning af en fra bemeldte Amtmand indgiven Besværing over en Procurator i Randers, som vegrede sig at antage hans Constitution til at udføre en Delinquent-Sag som Defensor for en Kvinde, der i Calsee-Amt var arresteret og tiltalt for en Nordbrand; og derhos gjorde Begjering, at der maatte udvirkes saadan en Kongelig Resolution, hvorefter saavel denne som de øvrige Procuratorer, der indfinde sig i Amtet, for at gaae i Rette, endskjønt de ikke der ere boefidende, kunde paalægges at udføre deslige Sager) (u).

Da en Overrets-Procurator, for saavidt han til lige er Landstings-Procurator, er forbunden til, at udføre de publiqve Sager, som efter hans Tour kunde tilfalde ham ved Landstinget, og, for saavidt han boer i en Kjøbstæd, ligeledes til at udføre slige i Stiftet foresaldende Sager, hvorudi han af Stiftamtmanden constitueres enten som Actor eller Defensor; men, naar en saadan Procurator tilligemed fulde være forbunden til, at tage imod Constitution af Amtmændene, i hvis Amter han undertiden for Retterne kunde have udført en eller anden particulair Sag, til at udføre de publiqve Sager, som der i Amtet kunde foresalde, han lettelig kunde blive behyrdet med saa mange publiqve Sager, at han ikke fik Tid til at tagttage de private Sager, ham bleve an betroede; det og i den Henseende paa Landet i Conformitet af Rescr. under 9 Octobr. 1739 skal være brugeligt at Amtmanden, til at udføre de der foresaldende

(t) See Bev. 21 Sept. 1770 og 27 Junii 1781.

(u) Af Roches Rescripter III. 172.

Resolutioner og Collegialbreve. 29 1766.

dende publicke Sager, constituerer en eller anden der boende Birkfoged, Birk skriver, Forvalter, Ridfoged, eller andre, som for Underretterne i Amtet pleier at udføre private Folkes Sager; samt, i Fald at Sagen skulde være vanskelig og betydelig, og ingen i Amtet findes, som Sagens Udførsel kunde betroes, at Amtmanden da melder det til Stiftamtmanden, og af ham forlanger, at han dertil vil constituere en af de i Ridskæderne sig opholdende Procuratorer: altsaa har efter slige Omstændigheder herom ikke noget kundet forestilles, men crages for bedst, at det dermed forholdes saaledes som det hidindtil har været Brug.

5 Julii.

Kentel. Skriv. (til Strandcontrolleur Bruun), ang. 12 Julst. at ved de Forpagtere, som Forordn. af 1 Febr. 1757 tillader at brænde Brændeviin, forstaaes ikkun de, som ere ved Hoved- eller Sæde-Gaarde, hvortil ere samlede Godser, 2 Miile nær bemeldte Gaarde belliggende (v).

Resolution, ang. at de Kongelige Civile-Be- 15 Julii. tjente i Nordlandene maae fritages for at svare Consumption og Solkeskat af deres Gaardsfolk (x).

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen 25 Julii. over Sjællands-Stift), ang. at den Miil, om hvilken der tales i Lovens 2—23—5, at Tienderne af Vønderne skal Fjores, bør baade af Tienderagerne og Tiendegivernt regnes fra Kirken i Sognet, som en fast og uryggelig Terminus, hvorfra Miilen skal begynde. (Hvorom Forpagteren af Kirke-Helsinge-Sogns, til Roeskilde-Rectorat hensagte, Kongetiende har begjert Resolution, saasom nogle Tiendegivere fandtes saa gjensidige, at de laade Kornet paa Marken et Bøsseskud fra hans Vøpæl, hvor de regnede det for en Miil fra deres Byer) (y).

Rescr.

(v) Af Lybeckers Udtog II. 384. See Forordn. 2 Sept. 1773, S. 3.

(x) Schous Udtog af Forordn. IV. 473.

(y) See Rescr. af 1 Aug. og 19 Decbr. 1766.

1 Aug.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen over Aalborg=Stift), det samme.

1 Aug.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat, samt Patronerne for vor Frue og Trinitatis, St. Petri Endste Kirke og Friderichs=Kirke paa Christianshavn, Vaisenhuus=Kirken og Bartou=Hospital=Kirke i Kjøbenhavn), ang. Kirkerne's Ordens Holdelse, i Heenseende til Liigs Begravelse.

Se. Udi Befaling af 26 Sept. 1760, ang. de Liig, som blive begravede udi Assistenz=Kirkegaardene uden Porten, er iblandt andet anordnet: at Bremerholms= og Garnisons=Kirken ikke maae imodtage noget Liig til Begravelse, som henhører til nogen af Stadens Sognekirker, medmindre de tilførn paa disse Kirkers Urte, eller Kirke=Gaarde have Gravsted, i hvilket Tilfælde de skal betale den Forhøielse, som ved de andre Kirkegaarde er laagt paa Kirkegaards=Jorderne; hvori=mod Stadens Kirker heller ikke maae imodtage noget Liig til Begravelse af de under Sø=Etatens Jurisdiction og til Garnisonen hørende Personer, medmindre Nogen af dem ligeledes har Gravsted paa Stadens Kirkegaarde. — I Anledning af Magistratens Forestilling, til Vorden og Dispute imellem Kirkebetjentene at forekomme, befales:

Den samme Orden, som der er befaleet at skal holdes af Stadens Kirker mod Bremerholms, og Garnisons=Kirkerne, skal og holdes af den ene af Stadens øvrige Kirker imod den anden.

1 Aug.

Rescr. (til General=Postamtet), ang. at det Torske Krigs=Directorium maae være befriet for at betale Brev=Porto (2).

2 Aug.

B. G. K. o. General=Soldammer=Skriv. (til Tolderen i Ribe (a)), ang. at de paa Kniplingerne fra Tønder, og Hadersleb= samt Apenrade=Amter medbringende eedelige Attester forblive ved det første Toldsted Vedkommende dermed arriverer i Danmark, til Vi-

lag

(2) See Resol. af 18 Decbr. 1767 og Forordn. 17 Juni 1771.

(a) Maaſkee til flere.

Resolutioner og Collegialbreve. 31 1766.

lag ved Regnskabet, imod at den medgivende Passersed: 2 Aug.
del saadant forklarer (b).

Refcr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. Sa: 8 Aug.
gers og Vidners Førelse ved Raadstue: og Bne-
tings-Retten, samt Forhold ved Skifterne i Kjøben-
havn (c).

Refcr. (til Over-Secretairen i det Danske 22 Aug.
Cancellie), ang. en Deel Expeditioner, som
under det Kongelige Segl og hans Underskrift ud-
færdiges.

Efterkrævne fra det Danske Cancellie udfærdende Ex-
peditioner og Bevilgning: Breve, nemlig: 1) Om Arvs
forflyttelse fra en Jurisdiction til en anden; 2) Eg-
testabs-, Vielses- og Begravelses-Bevilgninger, som,
efter fremlæggende Attester, forundes nogen paa ustems-
plet Papiir og gratis; 3) Begravelses-Bevilgning-
er udi Kirkegaard for dem, som ombringe sig selv i
Kaserie, dog at derom forskaffes lovlig Attest; 4) Op-
reisning for Leiermaal, og tillige Bevilgning paa
Egteskab udi 2det og 3die Leed; 5) Frihed for Kir-
kens Disciplin formedelst Afhold fra Sacramentet
over Aar; 6) Deslige Frihed for Kirkens Disciplin
formedelst simple Leiersmaal-Forseelser (d): — maae
herester fra bemeldte Danske Cancellie udfærdiges under
det Kongelige Segl og Over-Secretairens Under-
skrift, saaledes som det udi Rescriptet af 14 Febr. sidst
afsigte,

(b) See Skriv. 14 Decbr. 1765 og 14 Junii 1766.

(c) I Placat af 13 Aug. 1766 (se. Forordn. 15 Junii
1771, §. 20, Consunt. Forordn. 15 Octobr. 1778,
Cap. 15, §. 5. 7-10, Plac. 29 Junii 1781 og 1 Maii
1782); udvidet til America ved Refcr. af 4 Novbr. 1778,
§. 4.

(d) Efr. Forordn. af 8 Junii 1767.

22 Aug. asvoigt, i Henseende til adskillige andre derudi anførte Cancellie-Expeditioner (e) er anordnet og befalet.

22 Aug. Rescr, (til Biskopen over Aarhus-Stift, samt Etatsraad Hofmann og Cancellie-Raad Reichsman), ang. hvilke Kirker og Sogne de nye opbygte Colonie-Huuse og Gaarde paa Alheden skulle henhøre til.

Efterfølgende af de paa Alheden udi Nørre-Jydland nye opbygte Colonie-Huuse og Gaarde skal herefter, i Henseende til deres Kirkegang med videre, inddeles og være henlagte saaledes: Udi Silkeborg-Amt, Lysegaard-Herred: Til Vium-Sogn: Colonie-Gaarden ved Kochuuset, 1 Gaard; Til Torning-Sogn: Sammel-Friderichsdahl, 4 Gaarde; Sammel-Friderichs-Rose, 4 Gaarde; Over-Friderichs-Rose, 4 Gaarde; og en tydsk Gaard: ere 14 Gaarde. Høj-Herred: Til Kragelund-Sogn, Middelfriderichs-Rose, 3 Gaarde; Neder-Friderichs-Rose, 2 Gaarde; Over-Friderichs-Dahl, 2 Gaarde; Middelfriderichs-Dahl, 2 Gaarde; Neder-Friderichs-Dahl, 1 Gaard; Christjanshøi, 3 Gaarde; Huusmænd: 1 Gaard; Neder-Juliana-Hede, 4 Gaarde: er 18 Gaarde. Vadsh-Herred: Til Them-Sogn: Lovagger-Colonist-Gaard, 1 Gaard. Lundenis-Amt, Vinding-Herred: Til Bording-Sogn: Christjans-Hede, Gaardmand 4, Huusmand 5; Over-Juliana-Hede, Gaardmand 2, Huusmand 1; samt Friderichs-Verks Gaardmand (f). Som udgjør i alt 46 Gaarde og Huuse. Hvilke saaledes anførte 46 Deboere skulle til forskrevne Kirker og Sogne efterdags henhøre, og saaledes, til deres offentlige Gudstjeneste at hoide,

(e) See og Rescr. af 26 Febr. 1768 og S. 9. af 4 Martii 1773.

(f) See Rescr. af 31 Octobr. 1766.

holde, som med alle andre Præstelige Forretninger at 22 Aug.
lade sig betjene, være henlagde.

Rescr. ang. at ved første igjen udi Hasle-Kald 12 Sept.
forefaldende Vacance skal der kaldes for Lissberg-Kirke
2 Gange i Kad, derpaa for Schiebye-Kirke een Gang,
og for Hasle een Gang, samt for Lissberg igjen 2 Gange
i Kad, og saaledes siden fremdeles (g).

B. G. K. o. General-Toldkammer-Skriv. (til samt- 13 Sept.
lige Toldere), ang. at den paa P. S. Schoos Fabri- (Concession
que i Slesvig forfærdigende Manchester maae overalt i 26 Aug.)
Kongens Riger og Lande fri for Told og andre Impos-
ter indpassere, m. v. (h).

Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet), ang. Ap- 26 Sept.
probation paa den gjorte Plan til Astronomiens
Opkomst og de Astronomiske Observationers videre
Drixt og Indretning.

Rescr. (til Biskopperne i Danmark), ang. at den 17 02.
Taksigelses-Fest, som udi Aaret 1660 (i) er
anordnet aarlig at skal holdes i Danmark den 11 Febr.
til en Erindring om Guds Beskjermselse og Befrielse fra
Sjendens Magt, samt forleente Seiervindning, nu skal
ophøre.

(I Henseende til det Venskab og nær Forvandtskab, som er
imellem Kongen og Det Kongelige Svenske Huus).

Dog skal saadan Guds store Velgjerning af Undersaats-
terne med inderligste Taksigelse til den Allerhøieste aarlig
ihukommes. Præsterne overalt skal Søndagen den 8
Febr.

(g) Af Wandalls Forordn. for Geistligheden 1 Deel 46de
Sidd.

(h) See Skriv. af 23 Jan. 1768.

(i) See Rescr. 9 Jan. 1661.

17 Oct. Febr. 1767, hver for sin Meentighed, af Prædike-
skolerne bekendtgjøre, at den forebemeldte Taksigelses-Fest,
som den 11 Febr. hidtil aarlig er holdet, nu herefter skal
ophøre; samt derhos gjøre en Taksigelse til Gud for
hans paa den Tid bevilste Velgjerning, efter den heds-
følgende Formular (k); hvilken Taksigelse for Fremtid-
den aarlig skal ske i den sædvanlige Bøn efter Præ-
diken den næste Søndag efter den 11 Februariti.

17 Oct. Rescr. (til Biskopperne i Norge), ang. at den
Taksigelses-Fest, som den 4 Martii 1720 er an-
ordnet aarlig at holdes i Norge den 13 Januarii, som
var den Dag at Norge fra Fjendens Magt ganske blev be-
friet, nu skal ophøre (l).

17 Oct. Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet), ang. at
søe den Anstalt, at bemeldte 2 Taksigelse-Fester
for Fremtiden af Almanakkerne vorder ubeladte.

17 Oct. Rescr. (til Biskopen over Fyens Stift), ang.
at af Garnisonens Offer i Nyborg skal Sogne-
præsten nyde $\frac{1}{2}$, Capellanen $\frac{1}{3}$, og Klokkeren $\frac{1}{2}$ Deel.

17 Oct. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Aarhus),
hvorefter efter hans Forslag approberes og anordnes
Magistratens Antal udi de Kjøbstæder i Aarhus
Stift, som have Borgemeister, herefter ved foresalden-
de

(k) Vi erindre os med inderlig Taksigelse den mægtige
Hjælp, som Du (o almægtige Gud og Barmhertighe-
dernes klare Fader!) nu for over 100 Aar siden den 11
Febr. har beviljet dette Rige. Vi prise derfor Dit al-
terhelligste Navn, og vil aldrig forglemme de store
Ting Du har gjort imod os. — See Rescr. 21 Novbr.
1766.

(l) I det Øvrige, saavelsom Formularen, ligeløbende med
næstforanstaaende Rescr.; dog at, i Steden for 8 og 11
Febr. samt over 100 Aar, her staaer 11 og 13 Jan.
samt 50 Aar.

17 Oct.

de Vacance, ikkun skal bestaae af een Borgemeester og 2 Raadmand med Løn, og saaledes en virkelig Borgemeester alene at nyde hvis der er henlagt til samme Embeder af visse og uvisse Indkomster, samt ligeledes ikkun 2 Raadmand at nyde Løn og Indkomst ved deres Raadmands-Embeders Betjening.

(Saaom Stiftamt. har andraget, at Magistratspersonerne i Stiften have ikke nodtørfstg og anstændig Udkomme, da en virkelig Borgemeester ikke kan have 150 Rdlr., og en virkelig Raadmand halv saameget; samt, paa det deres Indkomster kunde forbedres, foreslaaet, at Magistraten, som nyder Løn, alene maatte være en Borgemeester og 2 Raadmand i hver Kjøbstad, og Indkomsterne efter de først afsaaende Virkelige at deles imellem de 3 Medle, saa at den virkelige Borgemeester kunde nyde dobbelt imod enhver af de efterfølgende Vice-Borgemeester eller Raadmand, og Stiftamtmanden derom at indsende Forslag ved Vacance).

Resolution, hvorved det Kongelige General-Krigs-
directorium ophaves, og i dets Sted det hvide Krigs-
Raad samt Land, Statens General, Commissariat be-
stilles (m). 22 Oct.

Canc. Skriv. (til Amtmanden over Dueholm-, 25 Oct.
Drum- og Vestervig-Amt), ang. at det efter
Loven tilfalder Proprietairer og Jordegods-Eiere
at forrette Skifter alene efter deres Fæstebønder
og Tjenere, hvis Husbonde de ere, men ikke efter Selv-
etere eller Andre, som maatte have leiet Værelser og
tinget sig i Kost hos En af deres Fæstebønder.

(Saaom de med saadanne ikke staae i nogen Relation, og i
Hensende til dem ikke kunne anses som Husbonde, men endel
Jordegods-Eiere dog, efter Amtmandens Forskilling, foreta-
ge sig at holde Skifte efter dem).

Canc. Skriv. (til Amtmanden over Coldinghuus- 25 Oct.
Amt), ang. at Skjoder og Pantebreve paa en-
kelte Bøndergaardte læses ved Hjemtinget; men paa
Sædegaardte ved Landotinget.

E 2

(3 An

25 Oct.

(I Anledning af hans Skrivelse til Rentekammeret, at det ved Kongel. Resolution maatte fastsættes, at Eoldinghuus-Dirketing, fremdeles som forhen, maatte eragtes for, og forblive det rette Sted, hvor Skjæder og Pantebreve paa det i Amtet folgte Gods maatte læses og protocolleres, hvorved Eierne og Beboerne kunde befries fra stor Byrde og Udgift, som vilde forarsages, om saadan Tilgysning og Protocollation fulde Sted ved Landstinget).

Som det i sig selv baade er nødvendigt og overensstemmende med Loven (n), at Skjæder og Pantebreve paa enkelte Bøndergaardte læses og protocolleres ved Hjemtinget, hvilket og hidtil skal have været Praxis: saa er, i Følge Lovens 5 — 3 — 28, Eoldinghuus-Dirketing (o) fremdeles og allestiider det rette, hvor Skjæder og Pantebreve, paa de der i Dirket beliggende Bøndergaardte, bør læses og protocolleres; da derimod slige Breve, naar de angaae fri Herred- eller Sæde-Gaarde, bør læses og protocolleres ved Landstinget.

31 Oct.

Rescr. (til Biskopen over Ribe's Stift), Notits om den Deel af Rescr. under 22 Aug. sidstleden, at 7 Gaard- og 6 Huusmænd paa Alheden skulle høre til Bording-Kirke og Sogn henhøre, at holde deres Gudstjeneste, og med alle Præstelige Forretninger lade sig betjene.

(Saa som Kongen har funden for Gode, at de paa bemeldte Alhede opbygte nye Gaarde og Huuse, som forhen have været beboede af Endle Colonister, men nu ere forsynede med Danske Underaafter, skulle høre til inddeles og henlægges til nærmeste Kirker).

31 Oct.

Rescr. (til Stifsbefalingsmanden og Biskopen over Viborg-Stift, at tilkjendegive saavel Sognepræsten til Lem og Veibye som andre Vedkommende), ang. Præsternes Høstedag af Huusmænd og Huuskvinder.

Or.

(n) See og Forordn. 7 Febr. 1738, S. 2, cfr. Skriv. af 6 Decbr. 1766.

(o) See Rescr. 30 Novbr. 1770 og 13 Junii 1771.

31 Oct.

Er. Fornævnte Sognepræst har andraget, at, da Præsterne paa Landet, ved Lovens 2. — 12. — 5, er bevilget at nyde en Høsteday af Huusmand og Qvinder, som ikke selv have Kornsæd til deres Huuse paa Landet, saa har det saavel i hans Sogne, som paa mange andre Steder, været Brug og Sedvane, at Huusfolk, som ikke have over 1 a 2 Skpr. Skjld til deres Huuse og Steder, have gjort Præsten en Høsteday, i Steden for at yde Tiende deraf; men at han i nogle Aar har funden dem modvillige dertil, hvilket har forvoldet ham megen Sinfelse og Skade udi afvigte Aar ved hans Præstegaards Avl; indskillende des Aarsag, om Huusmand og Qvinders i bemeldte hans Sogne ikke bør gjøre ham en Høsteday, ligesom de tilforn have gjort ham og hans Formænd i Embedet, endskjønt de kan have 1 a 2 Skpr. Skjld til deres Huuse og Steder; og, om han ikke over de modvillige Udeblivende maae klage for deres Husbonde, som kunde befale dem at gjøre ham deres Høsteday. Af Erklæring er fornunnen, at den Skik og Brug, at Huusmand og Huusqvinder, som have saa liden Avl af 1 a 2 Skpr. Skjld til deres Huuse, have, i Steden for at yde Tiende deraf, gjort Præsterne en Høsteday, har hidindtil været Etifstamtm. og Biskopen ganske ubekjendt, med videre.

Elige Huusfolk, Inderster, Fiebersvende og Tjenestefolk, som bruge Kornsæd, og alle Andre, som nogen Bonde Jord besaae, skulle deraf, i Følge Lovens 2 — 23 — 1, yde Præsten deres Tiende, og dermed være fri for Høsteday at gjøre. Men de Huusmand og Huusqvinder, som ingen Kornsæd selv have til deres Huuse, skulle, efter forhen ommeldte Lovens 2 — 12 — 5 gjøre Præsten Høsteday; og, i Fald nogen af dem, efter derom givne Advaesel, ere derudi modvillige, haver han at melde det for deres Husbonde, som da bør forhjælpe Præsten til, at de forrette ham den bevilgede Høsteday; og, om nogen desuagtet udebliver, haver Husbonden ved Udpantning hos de Modvillige at inddrive 12 Skill. for hver manglende Høsteday, og samme til Præsten lade betale.

Reser. (til Etifstbefalingsmanden i Bergen), ang. 7 Novb. at det skal være Carduan-Berederne sammesteds tilladt, uformeent af Skoemagerne og alle andre i bemeldte Bergen, af Bønderne at indkjøbe den Bark, som de have fornøden til deres Garverie.

14 Novb.

Rescr. (til Vice-Stattholderen i Norge), ang. at Skibbrudne bør ei bebyrdes med Udgiwt for Extra-Rets-Bevilgning, men Amtmændene eller Sogderne nyde Diæt- og Skyds-Penge paa Strandsreiser.

(Da det er fornummen, at paa adskillige Steder i Norge skal Amtmændene, naar Skibe, som i Søen have taget Skade, komme ubi Havnen, og begjere Assistance, da for Extra-Rets-Bevilgning blive betalt 3 Rdlr., og, naar Amtmændene vare nærværende, for at paaføe Forordningen om Forhold med kran- det Skib og Gods efterlevet, skal de have nydt deres Reise- og Diæt-Omkostninger godtgjort).

Som disse Sager ei kan henregnes til det Slags, som Forordn. af 19 Aug. 1735 befaler af Amtmændene at skal anordnes, siden de Søefarende derved som oftest i deres Reise kunde lide Forhaling; og Extra-Rets-Bevilgning desuden henhører til Justitiens Pleie, hvorefter ingen Betaling bør fordres: saa bør de Søefarende ei heller med saadan Udgiwt bebyrdes. Men, i Henseende til Reise- og Diæt-Omkostninger, da, saafremt Amtmanden forlanger Diætpenge, kan ham enten af Braget, naar samme tilfalder Kongens Cassa, eller af vedkommende Fiere, naar de have begjert hans Assistance, tillægges daglig 1 Rdlr. 32 Skill. Og, som det ikke bør paalægges Almuen, at befordre Amtmanden med fri Skyds hver Gang han er forarsaget at reise til strandede Skibe (p), saa skal han og nyde Skydspenge, nemlig til Lands paa 3 Heste frem og tilbage, og til Søes paa en Baad med 4 a 6 Roerskarle; men, naar Sogden, paa Amtmandens Bøgne, bivaaner en saadan Forretning, bør ham godtgjøres Skydspenge paa 2 Heste til Lands, eller paa en Baad med 4 Roerskarle til Søes, samt ubi Diætpenge 64 R. daglig. Og maage, i den Anledning, af Skibbrudne Folk ikke andet eller meere, hverken fordres eller tages.

Rescr.

(p) See Forordn. af 29 Aug. 1784. P. I. S. 9.

Rescr. (til Biskopen over Jyens Stift), ang. 21 Novb.
 at den Taksigelse: Fest, som i Aaret 1660 er an-
 ordnet aarlig at holdes i Nyborg den 14 Novbr., til
 en Erindring af den over de Svenske paa den Dag, Aar
 1659, erholdte Seier, skal (ligesom under 17 Octobr.
 sidstleden er befalet i Henseende til Taksigelse: Festen paa
 den 11 Febr.) ligeledes ophøre, hvilket af Prædikestol-
 len næste Søndag forhen for Menigheden skal bekjendt-
 gøres, samt derhos gjøres en Taksigelse til Gud for hans
 paa den Tid bevilgede Velgjøringer, hvilken Taksigelse
 for Fremtiden aarlig skal ske, i den sædvanlige Bøn
 efter Prædiken, paa den næste Søndag efter den 14
 Novbr., alt i Overeensstemmelse med den Biskopen den
 17 Octobr. tilsendte Formular.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen 21 Novb.
 i Ribe), ang. Skoleholderes Beskikkelse udi
 Rytter: Districtet i Eoldinghuus: Amt.

Gr. Af Memorial fra Christian Jensen Møller er Kongen
 bleven foredraget, at, efterat han d. 20 April ubi dette Aar
 af Kirke: Eieren Justitsraad Saresen var antagen til det i Et-
 tang: Sogn og Bjerth: Bye ledig værende Skoleholder: Embe-
 de, samt baade af Stedets Provst og Sognepræst dertil funden
 beqvem, og saaledes formeent sig at være berettiget til dette
 Embede, er han derfra igjen, uden Skuld eller Brøde, eller
 at ham Aarsagen er bleven bekjendt, bleven affat, og en anden
 igjen indsat, som formodes at være fæet af Amtmanden. Udi
 Erklæring have Stiftamtmanden og Biskopen foreskillet, at, es-
 ter de gjorte Anordninger, tilkommer det hverken Kirke: Eieren
 eller Amtmanden, at beskikke Skoleholder til Bjerth: Skole,
 og at altsaa hverken den af Justitsraad Saresen kaldede C. J.
 Møller eller den af Amtmanden uden Provstens Samtykke be-
 skikkede Niels Plog, ere efter de udgaaene Anordninger an-
 tagne; thi, omendkjønt, udi Forordn. af 23 Jan. 1739, Kir-
 ke: Eieren er forundt Jus vocandi til Skoleholder: Embedet,
 saa er det igjen ved Rescr. af 30 Martii 1742 forandret saale-
 des, at Lods: Eierne og Proprietairerne efter deres Hartkorn
 ere berettigede dertil alene at kalde en dygtig Person, og, om
 noget paa hans Færdom er at sig, da ankomme paa Biskopens,
 eller paa Levnet, da paa Amtmandens eller Stiftamtmandens
 Decision; ligesom Amtmanden og forhen ikke maatte beskikke
 nogen, uden tilligemed Provsten efter Præstens Forslag.

21 Novb.

Med at bestikke Skoleholdere udi Rytter-Districtet i Colthinguus-Amt, skal forholdes saaledes: at Præssterne skal foreslaae for Lods-Eierne, Amtmanden og Provsten, saadanne Subjecta, som have de fornødne Requisite og gode Vidnesbyrd saavel om Lærdom som Levnet; og, naar de af Provsten ere prøvede, skal den dygtigste af dem af største Lods-Eiere, Amtmanden og Provsten bestikkes, efterat derom er indhentet Stiftamtmandens og Biskopens Samtykke, naar de ere eenige, eller Decision, efter Rescriptet af 30 Martii 1742, om Tvistighed indfalder: og, om end der findes ingen Lods-Eier, som haver 32 Edr. Harkorn, skal det dog være enhver Lods-Eier, som har 8 til 10 Edr. Harkorn, usormeent, efter Louren, at alve sig Samtykke med Amtmanden og Provsten, i Skoleholderens Bestikkelse.

28 Novb.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Halsbrog), ang. at Guddom-, Lillevorde-, Romdrup-, Clarup-, Storevorde-, Seglslob-, Mou- (q), samt Sønder- og Nørre-Tranders-Sognes Beboere skal istandsætte og aarling vedligeholde Vadet over Nørre-Tranders Bjar og Lynholms Eng.

29 Novb.

B. G. N. o. General-Toldkammer-Skriv. (til Amtsforvalterne i Randers og Colding), ang. at af de Hovedgaardss-Taxter, hvorpaa ere indrettede Bondebygninger, som bruges og beboet af Selveierbønder, skal svares Consumption og Sølkeskat som af andre Selveiersteder (r): men, naar saadan Hovedgaardss-Taxt tilhører Biskopstæds-Indvaanere, som lade Afgrøden indbringe i Byen, hvor samme fortæres, da svares Intet

(q) Freitagen ved Rescr. af 30 Novbr. 1770.

(r) See Forordn. af 13 Maii 1769, S. 3, og Prom. 8 Juli 1780.

Resolutioner og Collegialbreve. 41 1766.

Intet af saadant Hartkorn; bruges det derimod til Græsning, da betales 8 Skill. pr. Tonde. 29 Novbr.

Kongelig Resolution, hvorved Helsingøer forunders 3 Aars Oplagsfrihed paa Rom (s). 2 Dec.

Refer. (til Amtmanden over Stavanger Amt), ang. at saavel Næremø. som Fosø-Broers Befostning efterdags skal beskrives af den samtlige Almue udi Houglands Skibe, saaledes at enhver deraf svarer sin Andeel i Proportion af hans Gaards Skuld. 5 Dec.

Capc. Skriv. (til Landsdommerne i Jydland), ang. at Skjoder og Adkomstbreve paa Bondergaarde, Møller og Tiender ikke behøve at læses ved Landstinget, naar de ere læste ved Herreds- eller Birketinget (t). 6 Dec.

Capc. Skriv. (til Biskopperne i Danmark), ang. ved et Monitum paa holdende Landemøde at erindre Præsterne, ikke alene een Gang om Aaret, hvortil Anledningen kunde tages af Evangelio paa 23de Søndag efter Trinitatis, men endog oftere, at foreholde deres Menigheder (saasom Landet foruleiliges af Contrabanders og deslige ilbesindede Mennecker, som formedelst Egennyttighed og ringe Gevinst hindre de beste Indretninger i at naae den forønskete Fuldkommenhed), hvor strafværdig denne Synd er saavel i Henseende til Gud som Kongens Lov. 6 Dec.

(Paa det at de, som drive forbemeldte Handel, eller bruge gontrebende Vare, kunde bringes til Overbeviisning om, hvor betydelig deres Forseelse er).

E 5

Refer.

(s) Lybeckers Udtog III. 364. cfr. Toldforordn. 1768, Cap. 14, Art. 2, §. 2, og Forordn. 13 Dec. 1779, §. 3.

(t) Cfr. Skriv. af 25 Octobr. 1766.

19 Dec.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen over Ribe-Stift), ang. at den Misl, som Liederne af Bønderne skal kjøres, bør regnes fra Kirken i Sognet (u).

(Paa Ansøgning fra Frue Gerodorf til Kiergaard, at det maatte fastsættes, hvorska Misl'en skal regnes, saalom derom mellem hende, paa nogle hendes Bønders Vegne, og Vedkommende er foresalden Lovlighed).

19 Dec.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at tilkjendegive Rettens Betjente ved Ribe-Byeting, at de herefter ikke maae antage noget Pantebrev eller Skjøde til Løsning eller Protocollation i Retten, førend Overformyndernes Attest forevises og dermed følger, at paa det, som saaledes begjeres pantsat eller bortskjødet, ingen Børnepenge hester; da Vedkommende, naar de i saa Fald maatte begjere noget Pengelaan imod deres Pante-Forskrivning, skulle være pligtige, først for de hos dem indestaaende Børnepenge at udgive Pante-Obligation.

(Saalom Stiftamt. har foreskillet, at Overformynderne udt Ribe have beklaget sig over den Hazard og det Ansvar, de iblandt andet ere undertagede derved, at, da Ummyndiges Arve-Midler som oftest betoes Forældrene, og blive staaende i deres Huuse og Eiendomme, kan det undertiden hænde sig, endskjønt det i Skiftebrevene er meldet, at de Umyndige have en Slags Prioritet i Enevboen, at Forældrene desuagtet pantsætte Huusene, og lade Pante-Forskrivningerne tingsløse og protocollere, førend Overformynderne derom blive vidende, hvorved Børnepengene kan blive usikre, og Overformynderne maae staae til Ansvar).

19 Dec.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Aalborg), ang. at, naar Auktionsforvalterne i Aalborg, som ere Byesfogden og Byeskriveren, begge nyde 1 Pro Cento af de fra Hrønland hjemkomne Vare, indtil 2000 Rdlrs. Værdie, og $\frac{1}{2}$ Pro Cento af hvad som derover bliver auctiønneret, skal de, for den dermed havende liden Umage, lade sig nøie og være salarede, uden at paaskae videre

at

(u) ligesom Rescr. af 23 Julii 1766.

Resolutioner og Collegialbreve. 43 1766,

at tages beskreven, end hvad Interessenternes selv for 19 Dec. godt befinde eller forlange.

(Saalom Kjøbmand Jens Tagaard i Aalborg har andraget, at han og Interessentere har paataget sig at udsende Skibe paa Robbefangst under Grønland, og anholdet, at de dermed hjemkomne Vare paa offentlig Auction, ved deres egne Folk, maatte sælges, uden at betjene sig af Auctions-Directeuren, eller derfor at betale noget Salarium; og Stiftamt. fra Cancelliet er bleven tilfredset, at, som Auctioner bedst forrettes ved den, som er vant til at forvalte slige Ting, og har sine ordentlige dertil indrettede og autoriserede Protocoler, maatte derhen sees, at Interessentkabet kunde forenes med Auctions-Fordalderen i Aalborg, hvad han skulde nyde, for at forrette de foresaldende Auctioner over Interessentkabet fra Grønland hjemkomne Vare; men Stiftamt. nu har indberettet, at de herom ikke have været at faa eenige) (v).

Canc. Skriv. (til Biskopen over Fyens, og Lollands Stift), ang. at Kongen har (som fra Rentekammeret er meldet) approberet de paa det Kongelige Gods i Salster, og underliggende Øer, saavel ved derover holdte Auction som ellers gjorte Bud, og at de der værende Birkker ere overladte Kjøberne med Vilkaar, at Kongen fremdeles dertil forbeholdes Jus vocandi, samt Skolerne paa den Raade afhændede ic. (x).

General-Ed. Dec. og Commerce-Coll. Skriv. 30 Dec. (til samtlige Stiftbefalingsmand i Danmark og Norge), ang. at de Mulster, som i Følge Resol. af 26 Septbr. 1763. (y) erlægges af Skippere, der ikke ved Hjemkomst medbringe Consulat-Attester, skal saaledes deles, at den Kettens-Betjent, hvor Dommen vorder affagt, skal af samme nyde $\frac{1}{2}$ Deel, og de fattede de øvrige $\frac{1}{2}$ Parter.

(v) Bemeldte Grønlandke Handels-Selskab skal siden være opbevret; see i Lybeckers Udtog III. 313.

(x) Det Øvrige er som Ref. af 11 Jan. 1763. sft. Ref. af 31 Martii 1769.

(y) See Skriv. 15 Octobr. og 12 Nov. 1763, sft. Forordn. af 26 April 1773 og Prom. 9 Jan. 1778.

- 2 Jan. Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. at Friderichstads Indbyggere maae bygge af Træ eller Steen, ligesom de kan affstedkomme.
- 2 Jan. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Ribe), at 3 Lønder Hartkorn, som ligge i Starup-Sogn, men ere matrikulerede under No. 3 og 4 i Viuf-Sogn, med de derpaa boende Afbyggere, skulde svare deres Afgift i Tiende og anden præstelig Retlighed til det Sogn, under hvis Hartkorn Konge- og Kirke-Tienden bør svares, nemlig Viuf-Sogn.
- 9 Jan. Rescr. (til Biskopen over Aalborg-Stift), ang. at Convector i Aalborg maae ubi Rectors Forsald eller Graværelse censurere og til Trykkes approbere de til Bogtrykkeriet indsendende Skrifter (z).
- 9 Jan. Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. at Procuratorerne skal personligen møde for Overhof-Retten, og der mundtlig procedere de dem anbefalede eller anbetroede Sager; og maae det ikke i noget Slags Tilfælde være tilladt, skriftlige Indlægge at indleveres eller indtages; dog ei de Parter, som ikke have Evne at antage en Procurator til Fuldmægtig, formeent at procedere ved skriftlig Indlæg, enten af dem selv eller af en lovkyndig Mand forfattet, i hvilket sidste Tilfælde Concipisten tillige skal under-skrive (a).

(Saa som der var ulige Mening om Forskæelsen af den 7de Post i Instr. af 13 Jan. 1700, da nogle formeente, at Procuratorerne saavel som Parterne er givne Tilladelse at procedere skriftlig, men andre, at denne Dispensation er alene for Parterne, som selv gaar i Rette; men Vice-Statholderen meldte, at

lige

(z) See Resol. af 14 Septbr. 1770.

(a) Er fuldstændig indført i Instr. af 14 Jan. 1778, S. 5. 30 og 11 i Citatn., ubi Schons Udtoyg VII. 226 og 219.

Resolutioner og Collegialbreve. 54 1767.

ligesom det altid har været brugeligt ved Overhof-Retten og Høiester-Ret, at Procuratorerne have procederet mundtlig, synes samme Raade ogsaa at være befaleet i Forordn. af 19 Aug. 1735, §. 14, og i Rescr. om en Overhofsrets-Commission af 5 Martii 1745, §. 5).

9 Jan.

Rescr. (til Landsdommerne i Lolland og Falster), ang. at de, Kjøberne af det bortsolgte Falsterske Gods, meddeelte Kongelige Skjæder skulle ved Landstinget lases uden at løse Attest om Godsets Forhøstelse; og uden at betale til Tugthuuset af det stemplede Papiirs Beløb (b), (Saaom Kongen har approberet den over benævnte sit Gods holdte Auction, og Rjænkter Kjøberne det stemplede Papiir frit).

16 Jan.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat, samt Over- og Med-Directeurerne for de Danske Comoedier), ang. at Over-Præsidenten altid skal være Over-Directeur, og 2 af Magistraten samt 2 af Stadens 32 Mænd Med-Directeurer for det Danske Comoedie-Huus, m. v., hvorved den 5te Post udi Privil. af 11 Septbr. 1750 forandres; og at der, i Følge Befal. af 14 Febr. 1766 ingen ny Gjæld maae gjøres, men drages Omjorg for den gjorte Gjælds Afbetaling (c).

23 Jan.

Canc. Skriv. (til Stiftsbefalingsmanden og Bispropen i Ribe), ang. at Kirke-Tierne i Soldinghuus-Amt skulle betale de ved Anordn. af 18 Martii paabudne Kirke-Eppenser.

31 Jan.

Rescr. (til Vice-Statholderen, at tilkjendegive vedkommende civile Dorighed i Norge), ang. i hvilke Fæstninger Mandfolk, som ei kan udrede idømte Bøder, skal derfor arbejde; og at saadant, om der er Nationale Dragoner og Soldater, skal meldes for Regiments-Chefen.

6 Febr.

(b) Ligelydende ellers med Rescr. af 24 Jan. 1766.

(c) See Rescr. af 27 April 1770.

6 Febr.

Or. Efter Forordn. af 6 Decbr. 1743, S. 14 Kal Almuen's Goll af Mandhønnen, der ikke kan udrede de idømte Pengebøder, af Øvrigheden sendes til den commanderende General, som anordner, i hvilken Fæstning de derfor skal arbejde, men det er siden ved Fr. 7 Sept. 1764 fastsat, at, naar nogen Delingvent i Norge dømmes til Fæstnings- Arbeide, skal det være til den af de i samme Forordn. benævnte 6 Fæstninger, som er Arresten nærmest; og det betydelig vilde forsøge Almuen's Børde, i Fald de skulde med Vagt og Støds besordre nogen Arrestant til en anden Fæstning, end den, som et nærmest ved hans Arrest.

De Personer, som i Mangel af de idømte Bøders Betaling af Øvrigheden henvises til Fæstnings- Arbeide, modtages udi den deres Bøslig nærmest beliggende Fæstning; og, naar nogen Dragon eller Soldat af de Nationale Regimenter for Mangel af idømte Bøders Betaling bliver condemneret til Fæstnings- Arbeide, skal det tilkjendegives for vedkommende Regiments- Chef, naar saadan Dragon eller Soldat til Fæstningen bliver indbragt.

20 Febr.

Rescr. (til Biskopperne over Bergens- og Christiansands = Stifter), ang. hvad Præsterne paa Landet maae tage for Trolovelser, Brudevielser, og andre Forretninger (d).

Or. Almuen har paa adskillige Steder klaget, at Præsterne lade sig ubillig betale for deres Forretninger ved Trolovelser, Brudevielser, Dørnedaab og Tilgprædikener, samt endog af deres Confirmationsbørn.

Præsteskabet maae iblandt Bønderfolk paa Landet af de meest Formuende for Trolovelser ei fordre eller tage mere end 64 Skill., og af de mindre Formuende end 32 Skill.; og de Uformuende og fattige skal Intet betale; naar Trolovessen stæer i Præstens Huus. Saa skal og Præsterne ved Brudevielser, som stæer i Kirken, lade sig nøie med Offeret, som godvilligen gives paa Alteret af Brudfolkene og deres Følge. I øvrigt maae de ikke fordre høiere for deres Forretninger, end Loven tillader, saafremt de ikke vil vente derfor at tiltales.

Rescr.

(d) Se den 4 S. i næstkølgende Rescript.

Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge, det saa vel Stiftbetsalingsmændene over Bergens- og Christianands- Stifter, som og vedkommende Amtmand at tilkjendegive), hvorved meddeles Resolution paa de af Almuen paa en Deel Steder i Bergens-Stift samt udi Kysföche, Sogderie og Stavanger indgivne Klager over Grandskyds-, Hospitals- og Delinquent-, Veimester-, Doctor-, Skarpreiter- og Udrednings- Penge, Betaling ved Lavrets, Leds Afslaggelse, samt til Præster, Sogder og Lehnsmænd for deres Forretninger; over Skyds, Leiermaals, Bøder af Erolovede, Tingsteder, Tjenestefolk og Kornhandel, m. v. (c).

Gr. Kongen er bleven forestillet de fra de Bemærkede saavel til det Danske Cancellie nedsendte, som til den udi Bergen Aaret 1765 anordnede Commission indgivne adskillige Klager og Ansøgninger, tilligemed hvad, saavel bemeldte Commission nedangaaende har forestillet, som og de fra Vice-Statholderen derom indhentede Betænkninger.

Almuen besvaret sig over at de skal svare Grandskyds-Penge, skjønt Grands-Commissionen er til Ende: Dem skal tilkjendegives, at, da til Grands-Forretningens Fuldsførelse udfordres Grands-Eniens Redressering og Roserens Opsættelse, hvis Bekostning paa alle 4 Stifter i Norge, saalange denne Forretning varer, bliver lignet efter Jordskylden, saa, da dermed afviget Nav er kommen til Ende, kommer dette Paalæg, naar de paagaaende Omkostninger ligesledes ere blevne lignede og udredede, derved til at ophøre. — Angaaende at de svare meere Hospitals- og Delinquent- Penge, end før: da, som det Første reiser sig af, at de Spedalske indtages i Hospitalet, hvis Bekostning nu lignes paa Amtet, i Steden for Almuén før skød sammen efter Medlidenhed, og det er, i Sølge Kongelige Forordninger og

- 20 Febr. Befalinger, at Delinquent-Penge lignes paa Almuen, saa skal Amtmanden forestille dem, at i disse Indretninger, som ere til Almuens eget Vedste og den almindelige Sikkerhed, ikke kan skee nogen Forandring, hvorhos dog nae skal paases, at ingen Delinquent, Omkostninger, uden de Nødvendigste, blive Almuen paalignede, samt
- §. 3. derved al muelig Sparsomhed iagttaget. — At de, som aarlig bestikkes til Lavretsmænd, maae betale fra 1 Rdlr. 24 ß. til 1 Rdlr. 2 Mk., ligesom og nogle have klaget over, at de til Fogden maae betale 1 Rdlr. 3 Mk., naar de udnævnes til Lavretsmænd: da, som det i Henseende til det Sidste fornemmes, at det er godt, at Laugmanden, for at spare Almuen lange Reiser til sig, efter Lovens 1. Bogs 7. Cap. 2. Art., giver nærmeste Foged eller Sorenskriver Fuldmagt, at modtage Lavrets-Beden, saa kan det og derved forblive; dog skal saadan Betjent for hans Næie, i Steden for 24 Skill., ikkun betales 16 Skill.; i øvrigt skal Almuen i Bergens-Laugsomme ved Lavrets-Bedens Afslæggelse ikke betale mere end i Christiania Laugsomme, nemlig 1 Rdlr. —
- §. 4. Som det og klages over Præsterne i Almindelighed, at de lade sig ubillig betale for deres Forretninger ved Trolovelser, Brudevielser, Børnedaab og Liigpræker, samt endog af deres Confirmationsbørn: saa er under denne Dags Dato Biskopperne i Bergens- og Christianianske Stifter befalede, hvor der saaledes er klaget, at tilkjendegive Præsteskabet, at iblandt Bønderfolk paa Landet ic. (f). Hvilket Vice-Stratholderen skal tilkjendegive Amtmændene, for at bekjendtgjøre Almuen, samt ellers at give dem al muelig Oplysning, hvad de til Præsterne med Rette bør betale. — Angaaende, at Almuen maae frit skydse Geistlige og Verdalige, Sæer og Land-Officerer, skjønt de ei ere i Kongens Tjeneste, samt

(f) Det Øvrige som næstføreskæende Rescript.

20 Febr.

samt at de og med Skydsfærd opholdes, og maae bte
 over en heel Dag: da, som derved skal være begaaen me-
 gen Misbrug, befales, at det af Amtmændene paa Lins-
 ge skal bekjendtgjøres, at ingen bør nyde fri Skyds,
 uden han er forsynet med Amtmandens eller høiere civile
 Ovrigheds Pas, undtagen Ovrigheden i Ting: Keiser,
 Biskop og Provst i Distrag, samt Præst og Klokker
 i Kirke, Keiser; og skal Amtmanden lade de øvrige Ube-
 rettigede, som lade sig give fri Skyds, tiltale efter Skyds-
 forordn. af 24 Dec. 1648, §. 14. (g): iligemaade, naar
 Skyds: Hestene forud tilfuges, skal den Tilsagde, efterat
 have bteet 3 Timer over Tilden paa Skiftet, naar Veien
 falder til Lands, have Lov at reise hjem, og være fri for
 Skyds den Gang; hvorhvi Kongen vil have forbyttet
 Taxten saaledes, at fra 1 Novemb. til ultimum Februarit
 skal gives 12 Skill. af Wilen, da og den, der bruger
 egen Baad, skal give den Skydsfænde 4 Skill. paa Wi-
 len for Tilbagerisens Bekostning (h). — I Hensende
 til de Leieromaalsbøder, som der klages over at maae
 betales, naar Qvinden er frugtsommelig, ved den, som
 hun offentlig er trolovet med: da, endskjønt disse Bø-
 der i Lovens 6. Bogs 13. Cap. 1. Art. ere saffatte, vil
 Kongen dog have bevilget, at naar Besvangrelsen er
 skeet efter Trolovelsen, og de lade sig sammenvie,
 førend den Trolovede gjør Barsel, maae den ovenmeld-
 te Bøder estergives; men, skeer Barselet førend Viels-
 sen, da erlægges Bøderne efter Loven. — Da det ved
 Befaling af 14 Maii 1762 er saffat, at Lehnsmanden,
 i Steden for 4 Skill., maae nyde 12 Skill. for hver
 Person han stævner, saagod, at de, som Bestikkelses-
 Mænd,

§. 6.

§. 7.

(g) See nu Jbn. 20 Aug. 1784.

(h) See ibid. §. 1. og Rescr. 30 Junii 1765.

- 20 Febr. Mænd, maae nyde 24 Skill., hvilket Almuen anseer som et nyt Paalæg: saa, efterdi Lehnsmændenes Indkomster ere saa ringe, at de snarere behøve Tillæg, og det, som i ovenmeldte Kongelige Befaling er fastsat, er proportioneret efter deres Umage, og det ellers vilde blive vanskeligt, at faae duelige Folk til slige Ombudde, kan herudby ikke skee nogen Forandring. — De paaklagede visse smaa Tolde angaaende, saasom Veimesterpenge, Doctor-Skat, Skarpretterpenge, med videre: da, som saamme anvendes til almindelig Nytte, vil det forblive ved de herom gjorte Anordninger. — Ang. Forandring med Tingstederne i Xyefylche, Sogderie, skal Amtmanden gjøre Forslag (i). — Hvad angaaer a) Skoleholdernes Affkæffelse paa nogle Steder; b) om Jorddrot maae uddrive Leilænding; c) om Umyndiges Jordegods maae sælges; da skal det forblive ved Loven og de gjorte Anordninger. Angaaende, at Provst Lindvold tager 1 Rdlr. af hver Fisserbaad: da, som denne Afgift er svaret i Steden for Præstens Fjette, Tiende efter Loven, bær Almuen enten fremdeles svare samme, eller erlægge Tienden in Natura, 30 Delen af den Fjette, som af Præstegjeldet udføres. — Som de af Sogdens oppebærende 16 Skill. for Mænds Udnævnelse ere ham tillagde ved Forordn. af 19 Aug. 1735 dens 24 Art., saa vil det derved have sit Forblivende. Ligeledes kan et heller, formedelst Lægdernes Tak, skee Forandring i Udretnings-Pengene, som Endeel af Aarbals-Skibreddeklager over at maae betale, uanset den, for 21 Aars siden, tage Skade for Vandflod. — I Henseende til de indkomne Klager, at Tjenere, som staae i aarlig Tjeneste, tages fra en, og sættes til en anden, med videre: da skal vedkommende Amtmænd betyde Almuen, at, i Fald de paa saadan Maade blive fornærmede, at det

(i) See Rescr. af 17 Martii 1769.

det kan ansees at være en egenlytlig Selvraadighed af 20 Febr.
 Fogden, kunne de henvende sig til Amtmanden, som
 da haver at forhjelpe dem til deres Ret; da det i svrigt
 skal have sit Forblivende ved Forordn. af 9 Aug. 1754. —
 Endelig hvad angaaer de fra nogle af Indvaanerne i
 Stavanger indkomne Ansøgninger, saasom: 1) at nogle
 Mænd af hver Strand maatte tilføies Byens 6 Mænd:
 da kunne de melde sig hos Stiftamtmanden, hvem det
 som Dyrighed tilkommer, hertil at udnævne de Bequem-
 meste: 2) at Byeskatten ei er lignet før sidst i Aaret,
 hvorimod foregives, at forrige Aars Byeskat ei før har
 kundet blive inddrevet, og, førend man deraf erfarede
 Beholdningen, kunde Vedkommende ei begynde med den
 ny Ligning; da, som den forrige Stiftamtmand har lo-
 vet, at indsee med Byefogden, at den Post kan blive ret-
 tet, kan det for denne Gang derved forblive, men i sv-
 rigt bør Lovens 3. Dags 6. Cap. stricte følges: 3) an-
 langende, at der maae holdes over den 3die Post i Byens
 Privilegier, om Kornhandelen; da skal det forblive
 ved Befalingen af 7 Junii 1765.

Rescr. (til Magistraten, for ogsaa at bekjendtgjøre 27 Febr.
 Politimesteren, i Kjøbenhavn), ang. at han maae an-
 sætte Bøderne for Snees Udcastelse af Gulsene paa
 Gaderne fra 2 Mk. indtil 4 Rdlr.

(Saasom Fdn. af 25 April 1702 fastsætter 3 Rdlr., uden
 Forskiel, enten der udkastes et Krug, eller Svandfuld, eller et
 heelt Læs; men de flecke Luder, naar Ljenslepiger og fat-
 tige Folk dermed antræffes, kan de ikke betale Bøderne, uden
 at pantsætte eller sælge deres Klæder) (k).

Rescr. (til Missions-Collegium), ang. endeel 27 Febr.
 Missions-Kirkers Indtægter og Reparationer.

Gr. Collegium har forestillet, at, siden der ved Rescr. af
 15 April 1746 blev gjort den Forandring med Senjens
 Provsties Soredkirkers Indkomster, at den under 14 Jan.

27 Febr.

1735 konfimerede Commun. Cassé Fulde igjen. være opbevret, har hver Præst til Tronæs, Sand, Nvæsfjord og Jbbeftad eller Aftafford havt sin Kirkes Indkomster under Hænder; men deres Regnskaber ikke komme til anden Revision end imellem dem selv indbyrdes, ved hvilken Anordning Niemærket fra Begyndelsen vel var, at hver Præst Fulde af Indkomsterne samle en Kirke-Cassé, for deskommeere ubchindret deraf at holde sin Kirke i forvarlig Stand, hvilket Collegium og med saa megen desto større Visshed og Fornøielse havde ventet at være Reet, som Biskop Gunnerus i sine Beretninger til det har anført disse Kirker baade som Exempler paa bedste Tilstand frem for andre Districtets Kirker, og som Bevist paa den Fordeel, Kirkerne havde deraf, at hver Præst havde sin Kirkes Indkomster i Forvaltning; men at Collegium nu, af en fra Biskop Friis dertom indgiven Beretning, uventet maatte erstatte det, som er tværtimod, og at Udfaldet af sig Indretning har været saa slet, at, da han, efter Præsternes egen Begjæring, Fulde foretage deres, som de andre Kirkers, Istandtættelse, maatte de 2 af dem, som vare af Træe, bygges af Mø, og de 2, som vare af Steen, have en betydelig Reparation med ny Tag, Laarn, Muur- Arbeide og Indretning, til hvilket alt, lidet eller intet Kal have været i Kirke-Casserne, undtagen ved Tronæs, som har havt de største Indkomster, og allsaa noget tilovers fra sin Reparation; dessaarsag Biskop Friis af Missions-Cassen dertil har maattet gjøre for Tilskud, foruden hvad en Deel af Præsterne har gjort Udlæg til, og nu fordrer betalt; efter hvilken Præsternes sette Forhold, i at anvende Kirkerens Pense til unødvendige Ting, og imidlertid at lade Kirkerne forfalde, Collegium har indskilt, som den eneste Udvei for Missions-Cassen, at komme til sit gjorte Udlæg, at forbenævnte Senjens 4 Hovedkirkers, nemlig Tronæs, Sands, Nvæsfjords og Jbbeftads, eller Aftaffjords, separate Kirke-Casser maatte opbevres, og disse Kirkers Indkomster, naar de skaende Udgifter vare fradragne, løbe ind i Missions-Cassen, til at nyde Erstatning for det Udlagde, siden disse Kirker, ligesaaavelsom de andre, ligge under Collegii Ansvar, og sølgelig maatte deres Indkomster gaae samme Veie, og Overfluddet ved Tronæs Kirke, efter sidste Aars Regnskab, udleveres til Missions-Cassen, for dermed at udbetale Præsternes Udlæg til de andre Kirker, saavidt kan tilstrække; ligeledes, at det maatte fastsættes, at Præsterne vedblive at have hver sin Kirkes Indkomst paa Opbevarsel, og derfor ved hvert Aars Udgang aflægge Regnskab til Hoved-Cassen, for at indføres i, eller følge med Missions-Hoved-Regnskabet, til Collegii Revision, hvilket saaledes maatte vedvare, indeil Forpagtnings-Tiden for de andre Kirker udløber, og alle Districtets Kirker kom til ny Opbud igjen. Hvad angaaer de andre smaa Pastoraters Kirker i Senjen, nemlig Kranse, Rønbigen, Rorschen og Næsfjord, som, efter sidste Paaaning af 1735, vare regnede for Annexer under de 4 Hovedkirkers, da, siden sammes Indtægter i disse Løider, ved Biskop Friis Aftagelse paa de Steder, ere af ringe Betydning, og lidet Overflud vil blive, naar Kirker-

Kirernes skaaende Udgifter aarlig fratraffes, har Collegium indskilt, at de maatte forblive paa Oppehørsfel hos hver Steds Præst, som derover holder rigtig Regnskab, hvilket ved hvert Aars Udgang leveres Provsten til Paategning, og derefter til Missions-Cassereren indsendes, for deraf at erfare Rigtighed med samme Indtagters Anvendelse, og komme under Collegii Eftersyn, da Overfludder, hvor noget maatte blive, skeds berocr hos hver Steds Provst, for at tjene til smaa Reparationer, og være Almuen til Lettelse, som paa de Steder er selv forbunden at holde deres Kirkebygninger i Stand.

27 Febr.

Foransæte Forestilling approberes i alt.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands Stift), 27 Febr. ang. at Froeprediken, som holdes Son- og Helig-Dage, maae herefter udi Holmens Kirke ligesom udi de andre Stadens Hovedkirker begyndes om Morgenens Klokker 7 Olet; men paa de 3 store Høitiider og de 2 anordnede Confirmations-Søndage skal begyndes 1 Time før.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. et Slags 6 Marti i terne, saalænge Ovægsygen vedvarer, maae fritages for den dem efter deres Laugs-Artikler paaliggende Pligt, beständig at have Kalve-Kjøb tilfals i deres Boder.

Resolution, hvorved det høie Krigsraad og Land- og Statens General-Commissariat forandres til et General-Krigs-Directorium (1).

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at 13 Mart Interessenterne udi det saa kaldede lidet Bognmandslaug maae for alle Byggende i og uden for Kjøbenhavn Fjøre Bygnings-Materialier af Tømmer, Streen, Kalk og Sand, naar de Byggende dem dertil ville bruge, og det for saadan Betaling, som de bedst kunne foreenes om.

14 Martii. Kammer-Resolution paa Veile-Borgeres Andragende, at Consumtions-Forpagteren ved Forpagtningens Tiltrædelse har inquireret om Beholdning, m. v. (m).

21 Martii. Rescr. (til General-Gouverneuren over de Americanse Eilande), ang. Kongelige Forbringers Præference sammesteds.

Gr. Det forrige Bekindte og Guineis Compagnie, i den Tid samme eiede og bejad St. Croix, St. Thomas og St. Jan i Vestindien, har saavel i Solæ de forrige Detroi og Privilegier, som i Gærdeleshed i Solæ den senere Detroi af 5 Febr. 1734, dens 3te Art., været berettiget til, for deres Forbringere, ei alene hos deres Betjente, men endog hos Indvaanerne paa bemeldte Eilande, at nyde den samme Præference, som Kongelige Forbringere ellers i disse Lande nyde; og Kong Friderich den Femte er, ved at tilforhandle sig forbemeldte Eilande, m. v. alt dertil hørende, og al derpaa bestende activ eller passiv Gjæld, at bemeldte Compagnie, traadt i Compagniets Sted, og har erhvervet al den samme Rettighed, som Compagniet havde.

Kongen har ingenlande renunceret paa denne Rettighed; men i alle Maader har forbeholdet, og forbeholder Sig samme, saa at Hans Majestæts private Forbringere hos Indvaanerne paa meerbemeldte Eilande (hvad enten samme reise sig af Gjæld, de have været skyldige til Compagniet, og saavel Hans høistbemeldte Hr. Fader som Kongen har godtgjort Compagniet, eller af anden Forstrækning og Credit, dem er givet af den Kongelige Cassa, til deres Nærings Fortsættelse) bør, ved alle foresaldende Veiligheder, nyde den samme Præference, som Kongelige Forbringere, efter den Danske Lov og derhen hørende Anordninger, ere berettigede til at nyde.

7 April. Rentek. Skriv. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at, naar det bevises, at Nogen, for hvem ExtraSkatten i deres Fraværelse er betalt (n), ved Ds-

den

(m) Koebes Rescr. III. 1258., see nu den ny Consumt. Forordn. af 15 Octobr. 1778.

(n) See Sted. af 2 Novbr. 1762.

Resolutioner og Collegialbreve. 55 1767.

den er afgaarn, skal de, som Skatten for dem har erlagt, igjen blive tilbagegivet, hvis i saa Raads formæget er bleven betalt. 7 April.

B. G. K. o. General: Toldkammer: Skriv. 13 April.
(til samtlige Toldere), ang. at de Skibe, som ere Kongelig Portugisisk Undersaatters tilhørende, skulle som andre privilegerede Nationers efter Told: Ordonnancen ansæes.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen 17 April.
over Sjellands: Stift), ang. at den nu bestikkende Sognepræst til Storehedinge: Sogneskald beholder Præstegaarden, og for samme betaler til sin Formands Enke eller Stervboe dobbelt saameget, som en Præstegaard ellers i Almindelighed koster, og altsaa 1000 Slettedaler; hvortimod ham igjen af Successore for Præstegaarden maae godtgjøres 800 Slettedaler i Kjøbesummen, indtil Gaarden bliver bragt til Præstegaardenes almindelige Priis, nemlig 500 Slettedaler, da det saaledes derved kan blive bestaaende.

Rescr. (til General: Gouverneuren over de Vestindiske Eilande), ang. Procuratorernes, Dommere, som optage Sager til Dom længere end 6 Uger, Skrivere, som forholde Breves Beskrivelse, og Sjæste: Ketter i Vestindien. 8 Maii.

Gr. Af hans Skrivelse til Cancelliet er Kongen bleven foredraget, hvorledes en stor Deel af Indbyggerne paa bemeldte Eilande for ham skal have beklaget sig over det ubillige af Procuratorerne der paa Landet ækkende Salarium, samt Dommerens og Skriverens Efterladenhed i deres Embeder. — Til sig sig indsnegen Misbrug og Egenyttighed, og deraf stundende Tab og Skade for Indbyggerne at forekomme, befales:

Angaaende Procuratorerne: a) Udi reene og Klare 5. 1.
Gjelds: Sager, hvor nogen søges efter udgiven Obligation eller andet Gjelds: Beviis, Brevsbreve, paateg-

8 Maii.

nede Regninger, og andre saadanne uimodsigelige Documenter, hvilke Sager gjerne mundtlig til Doms ageres, bør Procuratorerne lade sig nøie med det Salarium, som Retterne tilkjende Creditor, hvilket sædvanlig skal være 4 a 5 Rdlr., efterat alle Omkostningerne ere fradragne. b) Udi alle andre Gjelds-Sager, hvor nogen Quæstion af Contraparten gjøres imod Kravets Rigtighed, og hvor en Procurator maae skrive eet eller flere Indlæg, bør ham betales fra 10 til 20 Rdlr. efter Sagens Videlsftighed, foruden det af Dommerne tillagte Salarium, som en Procurator, efter at alle paa Sagens gjorte Omkostninger ere fradragne, ligeledes tager. c) Udi alle de Sager, som angaae en eller anden particulier Dispute, bør de nyde efter Sagens Omstændigheder og Videlsftighed fra 50 til 100 Rdlr., og ei videre. d) For en Spieske-Rets-Stævning at concipere, bør de ikkun nyde 5 Rdlr. e) For at møde udi et eller andet Skifte, betales dem fra 20 til 50 Rdlr. alt efter den derved havende Umage, som af Principalen paaaffjønnet. —

§. 2. Angaaende Retterne: de 200 Lod Estv, som en Dommer, i Folge Lovens 1. Bogs 5. Cap. 8. Art., bør ere lægge til næste Hospital, naar han, uden lovlig Årsag, optager en Sag til Dom længere end i 6 Uger, skal Dommerne paa bemeldte Bores Eilande strax betale til General-Gouverneuren, efter hans skriftelige Ordre, og mod hans Quittering, hvorudi bør meldes, hvor lang Tid Sagen har været optagen til Dom, hvad Årsag Dommeren har anført til saadan Ophold, og hvorfor samme Undskyldning ikke kunde finde Sted; dersom Dommeren formener sig derved at være fornærmet, skal det staae ham frit for, enten at paastaae Frisindelse for Over-Retten, eller med Ansøgning til Kongen at henvende sig til det Danske Cancellie (o). — Dersom og nogen mel-

der

8 Maii.

der sig hos General-Gouverneuren med Klage over Skriverseren i Retten, at han har forholdt at give ham hans Domme eller andre Breve bestrevne over den i Lovens 1. Bog 8. Cap. 9. Art. fastsatte Tid, og Skriverseren ingen skjellig Årsag kan anføre, til at undskyde saadan Ophold, da skal General-Gouverneuren være den Klagende behjælpelig til at nyde den ham, i Følge Lovens 1. Bog 8. Cap. 9. og 10. Art. af Skriverseren tilkommende Erstatning (p). — Som og Gjæste-Retter, der paa Eilandene skal være komne alt for meget i Brug, til større Besøftning for dem, der have Processer, siden de der i Rettens-Bebyr med videre maae betale 3 a 4 Gange saameget, som i en ordinair Rets Sag: saa bør for fremtidens Gjæste-Retter ikke finde Sted, uden i de Tilfælde, hvor Loven og Forordningerne der udtrykkelig befale eller tillade, og især hvor enten Sagsøgeren eller hans Vederpart er Gjæst, hvorunder dog ingenlunde bør eller maae forstaaes, naar en Fremmed og Fraværende lader anlægge Sag imod en af Indvaanerne ved en der paa Landet værende Commissionair eller Procurator, siden flige Sager ved de ordentlige Retter bør orddeeles og paaefjendes.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Christjansand), 8 Maii.
ang. en Politie-Ret i Christjansand, 2 Politiebetjentes Antagelse, samt Politimesteren at nyde 1 Stik af hver Lunde Korn-Vare, som der losses (q).

Gr. Byefogden er befattet til at være tilligemed Politimester.

I Christjansand skal anordnes en Politie-Ret, ligesom ubi de øvrige Stiftets-Stæder i Norge er skeet, for at behandle hvis Sager, Politiet angaaende, kunde foresalbe.

D 5

(p) See ibid. §. 7.

(q) I Endeel forandret og mere bestemt ved Instruksen af 1 Juni 1776.

- 8 Maii. resalbe. Og, som Kongen ligeledes vil, at der skal antages 2 Politiebetjente, som af Politimesteren alene skal dependere, og hvis Forretning ei maae strække sig videre, end Forordn. af 22 Octobr. 1701, 3 Aug. 1756 og 8 Martii 1757 foreskriver, dog at de, førend de af Politimesteren dertil antages, skal foreslaaes Stiftamtmanden, og af ham erkjendes at være redelige og uberygtede Folk: saa bevilges og anordnes, at af hver Løn: de Korn: Vare, som til bemeldte Christjanssand (r) ankommer, og der losses, maae Politimesteren oppebære 1 Skill. Danst, hvoraf de 2 Politiebetjente skal nyde hver 50 Rdlr. aarlig, og det Overskydende tillægges Politimester, for hans Møte ved Politievaesenet.
- 16 Maii. Canc. Skriv., ang. at, omendsskjønt Skiftet selv efter en Indvaaner i Trundhjem, som der i Byen ved Døden afgaaer, og har Uolsgaard paa Landet, ikke kan foretages under 2 Jurisdictioner, men forbliver under den Skifteforvalters Behandling, under hvilken den afdøde Person forterede; saa skal dog Skifteforvalteren i Byen, i slikt Tilfælde, lade den Forsegling, Registering og Durbering, som bør skee paa Landet, forrette af den vedkommende Sorenskriver (s).
- 18 Maii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Aarhus), ang. at tilkjendegive vedkommende Proprietairer eller Husbønder, hvis Bønder af Alders: Tild har leveret og endnu bør at levere Plov: Savren til Hospitalet, ikke alene at besørge det for deres Gods i saa Maade Resterende, efter Aarets Capitels: Kjøb for Aarhus: Stift, uden Ophold betalt, men endog samme herefter aarlig paa Anfordring af Vedkommende rigtig leveret, og, i Mangel deraf, haver Stift:

(r) See herhos Rescr. af 20 Sept. 1775.

(s) Af Lybeckers Udtog III. 156 og 157.

Stiftamtmanden og Biskopen at foranstalte, at sam- 18 Maii.
me ved Execution vorder inddrevet, medmindre Don-
derne eller deres Forsvar træffe sig til, lovlig at bevise,
at foremeldte Vovhavre ikke saaledes, som den nu kræ-
ves, af Alders-Tiid er leveret eller betalt.

Reser. (til Stiftsbefalingsmanden paa Island), ang. 18 Maii.
at til den Islandste Lovs Forsærdigelse maae endnu i
2 Aar fra Rentekammeret udbetales 200 Rdlr.

Er. Vice-Laugmand Jon Olavsen paa Island har an-
draget, at, efterat han ved Reser. af 16 Maii 1760 og 13
Juli 1764 var befalet, at forærdige et Udkast til en ny Is-
landsk Lovbog, har han med yderste Ehid arbejdet paa dette
betydelige Werk, hvormed det er bragt iaauidt, at de 4 Lo-
vens Bøger ere blevne forfattede, og af de dertil bestilte
Laugmans-Affessorer, Amtmanden, begge Laugmændene og
begge Synfelmændene paa Landet, bleven efterseede, samt de-
res derved havende Erindringer antagne i en dertil indrettet
a parte Protocol; og at den ste Bog kan ligeledes ventes
ferdig udi indværende Aar, men at det til heele Arbejdet
endnu vil behøves 3 a 4 Aar, anholdende derhos, at, da
ham for bemeldte Lov-Revisions Arbejde har været tillagt
200 Rdlr. udi de 4 første Aar, men de 3 sidste Aar ikkun
100 Rdlr. aarlig, ham herefter fremdeles for sig og en Haand-
friver maatte forundes 200 Rdlr. aarlig, udi den tilbagevæ-
rende Tiid, at Lov-Arbejdet vedbæres. Stiftamtmanden har
i Erklæring indstilt, at, da det ved foreberorte Reser. af 13
Juli 1764 er befalet, at ommeldte Tillæg af 200 Rdlr.
aleene udi 2 a 3 Aar skulle continuere, og fornævnte Laug-
mand Olavsen udi forekrevne Tiid deraf at nyde 100 Rdlr.
aarlig, men de 2 Laugmænd, som ere befalede at ijennem-
gaae og eftersee Lov-Revisjonen, hver 50 Rdlr. aarlig, Kon-
gen ville tillade, at de i saa Maade bevilgede 200 Rdlr. aar-
lig maatte endnu i 2 a 3 Aar vedbæres, paa samme Maade,
som i de sidste 3 Aar, paa det at dette saa nødvendige Werk
kunde bringes til Fuldkommenhed.

Ydermeere, og een gang for alle, bevilges, at til fore-
krevne Brug, og til Deeling imellem Betjenterne, saa-
ledes, som udi de 3 forrige Aar er skeet, maas fra Rent-
tekammeret endnu udi 2 Aar betales aarlig 200 Rdlr. i
hvortilmod Vedkommende alvorligen maae tilholdes, med
den dem anbefalede Lov-Revisjon, til den Tiid at vær-
færdige, ligesom de og, af ovenmeldte bevilgede Tillæg,
ikkun

18 Maii. Iffun skulle nyde den halve Deel, saalange Lovs Arbeidet varer, og Resten naar det er færdig.

18 Maii. Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. Veimester-Embedet Søndensfjelds, samt Veiene overalt i Norge.

Or. Kongen er bleven refereret, at Veiene i Norge skal være i en slet Tilstand, og deres Istandstætte en høistnødvendig Sag, og at Veiarbeidet udfærdges en saadan Mandes Tilsyn, som ikke ved noget andet Embede er forhindret, for, paa de bequemme Aarets Tiider, at kunne anordne og paase Arbeidets Drift.

Under denne Dags Dato er Capitain Georg Krogh befaler, for det første paa et Par Aar, at forrette General-Veimesters Embede udi Aggershuus- og Christjanssands-Strifter i Norge; til hvilken Ende ham er tilsendt en Udskrift af hvis forrige General-Veimester udi den ham meddeelte Bestalling har været paalagt, for sig derefter, saavide ham kan vedkomme, at rette og forholde; da han for saadan sin Tjeneste i samme Tiid maae nyde den halve Deel af den aarlige Veimester-Told, og den anden halve Deel at anvendes til Veienes Forbedring, efter derover aarlig tagende og til Stiftamtmandene indsendende Regning; iligemaade bevilges, at til Krud, Minering, og saadanne Redskaber og Arbeide ved Veiene, som er uden for Bondens Pligt-Arbeide, maae anvendes Veimester-Tolden, som siden Kammerherre Tillisches Død, staaer in Deposito udeelt, og fra 1762 Aars Begyndelse til denne Tiid af Fogderne er havet, og inden Linien til Indtægt i Regnskaberne anførte. Og, naar bemeldte Capitain Krogh, i forbemeldte 2 Aar, har vilst fuldkommen Tid, og befindes at være vel stillet til dette Embede, kan han gjøre sig Haab at blive beskikket til General-Veimester Søndensfjelds i Norge, og derfor at nyde fremdeles det Halve af den aarlige Veimester-Told. — Hvad Veienes Istandstætte Nordensfjelds

angaaer, da, som Veimester: Tolden, ved Resolution 18 Mail.
af 12 Junii 1753, til Fogderne og Bonde: Lehnsmændene er henlagt, imod at de behørig skulle besørge Veienes og Broernes Vedligeholdelse, men det af de mange indløbne Klager erfares, at de herudi ei have opfyldt deres Pligt: saa skal Amtmændene Nordensfeldts betyde de der værende Fogder og Lehnsmænd, at, hvis de ikke tilbørlig sørge for Veienes Istandsættelse skal de ei aleene miste Veimester: Tolden, men endog med videre Straf anses; da Halvparten af bemeldte Veimester: Told skal henfalde til at bestride de Omkostninger, som uden for Almuens Pligt: Arbejde paa Veiene udfordres, og den anden halve Deel tillægges den, som af Amtmanden bliver befuldmægtiget til Opsyn med Arbeidet i den Esterladnes Sted (t).

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. paa Stadens 22 Mail.
Begne til Auditeuren i Inquisition: Commissionen at betale 1 Mark for hvert Act, de Staden, og Under Magistratens Jurisdiction værende Personer, vedkommende Inquisition: Acter, findes at bestaae af, dog at de Politis: Forhører, som af Magistraten eller Politimesteren indsendes til Inquisition: Commissionen, in originali igjen tilbageleveres, og vedheftes Inquisition: Acten, uden at Copie deraf i Acten skal indføres: iligemaade vil Kongen og, at, naar nogen bliver anholdet, som henhører under Stadens Jurisdiction, og hvis Underholdning af Staden skal bekostes, skal Inquisition: Commissionen strax give Magistraten Esterretning derom (u).

(I Anledning af Magistratens Foredstilling, angaaende adskillige af bemeldte Auditeur udstædte vidløftige Acter, og Magistraten derfor tilstillede høie Regninger, med hvilken Udgyld den

(t) See Rescr. 22 Jan. 1758.

(u) Bortfalder ved Forordn. af 30 Dec. 1771; cfr. Rescr. af 8 Oct. 1772.

22 Maii. den formener saameget mindre at kunne behynde Staden, som den ved Befal. af 7 April 1758, er paalaat at betale 180 Rdlr. aarlig til Inquisitionens Auditeuren, og altsaa forhaaber, at Staden bliver forskaonet for at betale videre til Skriverspenge for Acterne; men nu værende Inquisitionens Auditeur, som ikke skal have videre end disse 180 Rdlr. i Løn, kan ikke taale, deraf at lönne en Fuldmægtig, til at afskrive og copiere Acter, hvilket han selv ikke skal kunde overkomme).

5 Junii. Rescr. (til Biskopen over Sjællands Stift), ang. aarlige Orationer af Disciplene i de latinske Skoler.

Til disse Orationer skal Rector eller Conrector indbyde ved et latinsk Programm, hvori grundig affhandles en eller anden nyttig Materie til Fædrelandets Historie og dens adskillige Deele henhørende, fornemmeligen, som angaaer den Bye eller Provinds, hvori Skolen findes; hvilket skal trykkes in Quarto paa Bekostning af Skolens Penge, men, hvor Skolerne ei dette kan bese, søres fattes skriftlig (v).

16 Junii. Rentel. Skriv. (til samtlige Stiftsbefalings- og
6 Julii. ^{og} Amtmænd i Danmark og Norge), ang. at besørge Justitscassens Bøder prompte inddrevne, eller den Skyldige derfor paa Kroppen straffet: at 60 og 100 Rdlr. Penge ere skjenkede Justitscassen; og at Attester skal gives, om end ingen Indtægter ere (x).

Som Kongen med største Mishag har fornummet, hvorledes, uagtet de ved Forordn. af 23 Dec. 1735, 18 April 1738 og 6 Dec. 1743, samt Plac. af 30 Dec. 1738, søiede Anstalter til Justits-Cassens Bøders prompte og uopholdelige Inddrivelse, der dog befindes en stor Deel, som en og anden, endog formuende Folk, for nogle Aar

(v) Saameget anføres i Anledning af Forordn. 11 Maii 1775, §. 60, som taler om et forhen befalet Programm; thi Orationerne ere ophorte, efter dens 40de §. — See og Rescr. af 15 April 1768 og 10 Febr. 1769.

(x) For Danmark den 16 Junii, men Norge den 6 Julii. See Prom. af 9 og 16 April 1774. samt Plac. af 2 Febr. 1775.

Resolutioner og Collegialbreve. 63 1767.

Aar siden ved Høieste-Rettes og andre Domme ere til- 16 Junii.
 fandne at betale, endnu ikke at være indkomne, men
 uklævede hos de Skyldige at beroe, hvorved Hensigten
 med Justits-Cassens Indretning, nemlig ufornødne Pro-
 cesser at hemme, Tretteljære at straffe, og af Bøderne
 at bestride de til Rettens Haandhævelse og Befordring be-
 høvende Udgifter, ei alene hindres og forekommes, men
 endog de ergangne Domme til Rettens største Foragt elu-
 deres; Kongen derfor under 26 Maii sidstafvig har re-
 sølveret, at Stiftamt og Amtmændene, hvem det paa-
 ligger, som i Almindelighed for Lov og Rets Haandhæ-
 velse, saa i sær efter de forhen allegerede Forordninger,
 for slige Bøders Betaling at drage Omsorg, straf og
 uden Ophold, ved Rettens Middel, uden Persons An-
 seelse, lader inddrive de hidtil udestaaende og hos dem
 anmeldte Bøder, Justits-Cassen vedkommende, og der-
 fore inden dette Aars Udgang til Rentekammeret indsen-
 de Quittering, at de i den Kongelige Cassa ere betalte,
 medmindre de vil vente, at der af den dem tillagde Ga-
 ge upaarvøielig vorder afførtet Betsbet af de Bøder,
 hvorføre de ikke inden dette Aars Udgang indsender ved-
 børlig Quittering eller Beviis, at den, der Bøderne
 formedelst Uformuenhed ikke haver kundet erlægge, med
 Straf paa Kroppen efter Forordn. af 6 Dec. 1743 sam-
 me har affonet; ligesom og at de for Eftertiden holde sig
 de om Justits-Cassen samt Bøders Inddrivelse udgang-
 ne Forordninger paa det allernæste efterrettelige, og til
 den Ende, saasuart dem enten fra Rentekammeret un-
 der Justits-Secreterens Haand, eller fra Rettens Be-
 tjente i det dem anbetroede Stift eller Amt vorder til-
 sendt Designation, paa hvis en eller anden i Strictet
 eller Amtet maatte være dømt til Justits-Cassen at er-
 lægge, og straf bør betales, uopholdelig lader dem saa
 betimelig inddrive, eller den Skyldige dem med Straf
 paa

16 Junii.

6⁰⁹ Julii.

paa Kroppen affone, at derom til næstpaafølgende Januarii eller Julii Termin med deres Designationer kan følge Quittering for Bødernes Betaling, eller Døvlis om deres Affoning, og ellers angaaende de Bøder, som nogen idømmes ved de Retter, der staae under Appel, nseie har Indseende med, at vedkommende Fogder, som bestige Domme skal ereqvere, holder sig den 6te Art. i Forordn. af 6 Dec. 1743 efterrettelig: saa undlader Rensetekammeret ikke saadan Kongelig Villie og Befaling at communicere, ei paatviolende, at Stiftamt- og Amtmanden til dens Efterlevelse saavel i Henseende til Restancerne, der maatte befindes hos en eller anden i Stiftet eller Amtet, som for de i Fremtliden faldende Bøders Inddrivelse, jo drager al muelig Omsorg. Og, som Kongen har til Justits-Cassen skjenket de overalt i begge Rigerne Danmark og Norge faldende 6te og 10de Penge, for saavidt ikke en eller anden dermed forhen maatte være benaadet, eller de til nogen bestandig Brug ere henlagde; saa anmodes Stiftamt- og Amtmanden, at bekjendtgjøre alle i det ham anbetroede Stift eller Amt varende Rettens, Betjente, Skifteforvaltere, Geistlige og Verdselige, saa og Proprietairer og alle andre, som efter Loven ere berettigede Skifter at forrette, at de, fra indevarende Aars Begyndelsz at regne, hvert halve Aar, ligesom med de andre Justits-Cassens Indtægter bør at skee, tillige ansører i deres Anmeldelser hvad af 6te og 10de Penge er indkommen, og derfor vedkommende Amtaforvalters (Fogeds) Quittering begjerer, samt, naar Intet enten af 6te og 10de Penge eller andre Justits-Cassen tilfaldende Indtægter er at anmelde, de dog have deres Attest derom at give, som vedlægges de indsendende Designationer.

Canc. Skriv. (til Stiftsbefalningsmanden og Bispe-
 Popen i Ribe), ang. Skoleholdernes Lønns Ind-
 drivelse i det forrige Eoldinnske Rytterdistrict (v). 17 Junii.

Da de trykte Auctions-Conditioner af 21 Jan. 1765, hvorefter Districtet er solgt, i 11te Post tilholder, at med de da værende Kongelige Skoler og Skoleholdere skal forholdes efter Forordn. 23 Jan. 1739 og 29 April 1740, og den sidste udi 5te Post foreskriver, at Amtmændene skal til Skoleholdernes Lønns Inddrivelse være største Lodssetere assisteerlig med prompte Execution, hvilket er det selsomme Evangsmiddel, som til Kongel. Contributioners Inddrivelse er anordnet: saa kan Skoleholdernes Løn paa foreskrevne Maade erholdes, uden at paalægge Amtsforsvalteren Oppebørselen, eller betage største Lods- eiere sin ved Forordningerne givne Disposition.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at den, 22 Junii,
 der som Mester vil indtræde udi Skoemagerlauget i Kjøbenhavn, skal betale til Oldermænden 8 Mk. til Leie af hans til Mesterstykkets Forsærdigelse brugende Værkøjer; men at i øvrigt ikke bevilges nogen Forandring til Byrde for de Svende, der agte at nedfatte sig som Mestere i Lauget.

B. S. R. og General-Oldf. Skriv. (til samtlige Sold-
 dere), ang. de Friheder, som det Kongelige octroierede
 Altonaiske Silde-Compagnie ved Octroi af 13 April
 a. c. er udi 10 Aar, fra 1 Jan. deste Aar, bleven til-
 faaet (z). 27 Junii.

Rescr.

(y) See Rescr. 16 Maii 1781.

(z) See Skriv. 7 April 1770, Prom. 16 Dec. 1775 og
 19 Junii 1777, samt Octroi 10 Maii 1782, S. S. 20-
 23 i Schous Udtog af Forordn. VIII. 411-413.

2 Julii.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen over Sjellands: Stift), ang. en af en Provst uretellig holde Auction over en Degne: Datters Gods; og at de Verdslige ei bør auctionere det Gods, som hos Geistlige udlægges.

Gr. Magistraten i Callundborg har andraget, at, da et ugifte Fruentimmer, som i 6 Aar har behøvet sit Eiendoms: Huus der i Byen, og havde Bevilgning at være sin egen Værge under Curator, vilde have en Deel Guld og Meubler afhændet, har hun ladet det bringe i Provstens Huus i benn. lde Callundborg, da han og har auctioneret samme, og derunder tillige indtaget nogle flere af Indvaanernes Gods at auctionere, og det paa Grund af Rescr. af 10 Aug. 1753, ang. Auctioner over Løssore, samt at bemeldte ugifte Fruentimmer er en Degne: Datter, hvilket Supplicanterne dog formene ikke at være overensstemmende med Forordningen; desaaftag d. have udbedet Resolution, saavel derudinden, som og, om det tilstaalder Provsten efter den af ham paaberaabte Befaling af 6 Martii 1739 at forette Auction over Huuse og Gaarde i Kjøbstæderne, som de Geistlige tilhøre, samt hvorvidt Geistligheden kan være berettiget til Auctioner over det Gods, som hos en geistlig Mand efter Dom for Gjeld eller i andre Maader ved verdslige Dommere udlægges.

Provsten skal til Supplicanterne tilbagegive det Salarium, hvilket han, ved at auctionere saavel bemeldte ugifte Degne: Datters Gods, som andre derunder indtagne verdslige Personers Eiendeelse, har bekommet; men i øvrigt skal det have sit Forblivende ved forbemeldte Befaling af 6 Martii 1739; ligesom og de verdslige Bertjente ei bør befatte sig med at auctionere det Gods, som hos Geistlige efter Dom for Gjeld eller i andre Maader udlægges.

2 Julii.

Rescr. (til Magistraten i Kjøbenhavn), hvorved efter Ansøgning bevilges, at enhver af de til den saa kaldede Lisse: Gang ud til Løderstradet stødende Naboer maae tilmaales sit Fortog af bemeldte Nissegang til Eiendom; dog maae Gangen ingen Tid anderledes tilkøbes, end at der igjennem alletidder udi Ildebrands: Tilfæl-

Tilfælde kan have Passage fra Stranden til Læderstræde med Vand og Slanger. 2 Julii.

Rentel. Skriv. ang. Justitscassens Indtægt 6 Julii.
ter (a).

B. G. N. o. General-Toldkammer-Skriv. (til samtlige Toldere), med Plac. af 6 Junii sidstafvorte, at holde sig den efterrettelig, og af hver Pund fra fremmede eller Udenrigs-Steder indførende Thee at oppebære, og for sig selv til Indtægt anføre i Consumtion og Skilling; samt at oplaae Placaten paa Toldboden (b).

Refcr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. 13 Julii.
at med Tienden af Enebachs-Præstegjeld

stricte skal holdes efter Norske Lovs 2. — 22. — I, II. (Saaom Biskopen og Stiftsprovsten i Christiania have andraget, at af Kongetienden i Enebachs-Sogn er den halve Deel bortfølgte til Selveicre, og andren halve Deel, fra umiddelige Rinder af, beneffretet til Christiania-Dom-Capitul, saa at de 4re Capitulares inde enhver, hvert 1d Aar, den halve Deel af det Aars Konge-Tiende, efter mange Aars Erddane; og at det tilkommer Biskopen og Stiftsprovsten, for sidstafvorte Aar 1766, tilfammen at lade oppebære den heele Konge-Tiende af dette Sogn; til hvilken Ende de betimelig i næstleden Aars Efterhøst lod bekendtgjøre for Almuen, at, siden Sognets Tiende endnu paa nogle Aar sat for en vis Part i Penges, maatte enhver Gaard, i Følge Loven, betale sin Andeel af Konge-Tienden til den, som de, paa deres Tid, til Oppebærelsen havde committeret; men derimod skal Stedets Sognepræst og Kirke-Tieren have funden for godt, at inndeles Sognet i 3 Deele, og derefter paaftaae, at Tiendetageren skal tage Tienden, hver af sin 3die Part af Sognet, i hvilken Inddeling forbigaaes 6 a 7 af de første Gaarde, under Navn af 2 Brigadarde for Præsten, 2 for Kirke-Tieren, og 3 for Foged, Sokenfruer og Lehnsmænd, hvoraf Tienden, beløbende aarlig fra 70 til 80 Rdlr., tvertimod Norske Lovs 2. Bog 22. Cap. 11. Art. tages forlods, til Tab for Supplicanterne, som have at oppebære den 3die Part af Tienden pro officio; og af Vice-Statholderens Erklæring er fornømmen, at det herved ved Loven, Forordningerne, eller nogen Kongelig Befaling

(a) See Skriv. af 16 Junii 1767.

(b) See Toldtariften 1768, Plac. 6 Aug. 1771. Consumtions-, Forordn. og Tarif 15 Octobr. 1778. samt Circul. af 24 April 1779.

13 Julii. **ling** er tilladt enten Fogden, Sorenskriveren, Præsten, eller nogen anden Betjent, at helde en Bondegaard fri for Tiende, og at det ikke heller findes i Loven, eller nogen Tiid har været brugeligt, at Kirke-Tienden i et Sogn skal have en tiendefri Gaard, samt at Sognepræsten til Enebaach. Soan ei heller kan paastaae nogen tiendefri Gaard for hans Tiensse ved Sognets Annei-Kirke, efterdi Kirken ved et Legatum er beføjet opbygt, og derhos henlagt en vis aarlig Belønning for Sognepræstens Nøie med Kirke-Tjencken).

17 Julii. **Rescr.** (til Amtmanden over Bratsberg-Amt), ang. Skyds, SkydsSkaffere(c), Lavret og Vagthold, sær i Henseende til Soldater, Landværn, Spe-Enroullerede og Lodser.

Gr. Han har forestillet, hvorledes en Deel Soldater, Landværn og Spe-Enroullerede, som bruge Gaarde og Huusmands-Pladser paa Vandet, samt Huuse ved Stranden, undrage sig for saadant efter deres Tour; og derhos udtædet sig Resolution, om disse Folk, som snart ere de fleeste Gaardbrugere og Besiddere, skal være befriede for saadanne Børdere, som fnde af deres Jordebrug, hvilket, i saa Fald, vilde blive de øvrige Bønder alt for tungt, alene at bestride.

- §. 1. 1) Ang. Skydsen: Som udi Skyds-Forordn. af 24 Dec. 1648, dens 5te Post specificke er anført de, som ere fri for Skydsfærd af deres egen paaboende Gaard, nemlig Fogden, Sorenskriveren, Præsten, Bondes-Lehnsmanden, Kirkeværgen og Præstens Medhjælpere, men alle andre, som bruge Bondegaard, ere pligtige at svare Skydsfærd, hvorfra Soldater og Landværn ei ere undtagne; derimod dog de Spe-Enroullerede, ved Privilegierne af 30 Sept. 1739 dens 3. §. (d) for Skydsfærd til Lands ere befriede, ligesom og Lodserne ved Forordn. af 5 Martii 1725 dens 16de §. for al Slags Skyds ere fritagne, undtagen naar Lods-Captainen reiser i nogen Forretning, hans Embede vedkomende, da han af Lodserne, i Følge bemeldte Forordnings 12 §. (e) med fri Skyds skal befordres: saa skal det

(c) See Forordn. af 20 Aug. 1784.

(d) See Forordn. 1 Febr. 1770, §. 8.

(e) See Forordn. af 19 Maii 1763 §. §. 27, 29, 40 og 24 Martii 1777, §. 11.

det derved forblive. Hvad Huusmændene betraffe, da, ¹⁷ Julii. som de fleste ingen Heste holde, og Gaardene, hvorunder de henhøre, gjøre Skydsfærd, bør dem ei nogen Skyds paalægges; men Strandsiddere og Huusmænd ved Søekanten, som have deres Næring af Søen, skal fremdeles som hidtildags, tilligemed de øvrige omkringboende Gaardebrugere, forrette Skyds til Bands. — 2) Angaaende Skydsstufferne: Da det ved ovenførte Forordn. af 24 Dec. 1648 er anordnet, at Skydsstufferne skal beskikkes, som kunne læse og skrive, for at holde Rigtighed over Skydsen, samt at Bønderne skal give dem noget om Aaret til Løn, naar de over eet Aar i dette Ombud forblive, saa skal alle Gaarde i Sognet hertil svare sin Andeel; men Huusmænd og fattige Strandsiddere, som ingen Rydsatte Jorder bruge, bør til denne Udgift ei noget affordres. — 3) Beträffende Lavrette: Da, som det udi Norske Lovs Dag. 86, Art. 2. er befaleet, at 8 boefaste Mænd i hvert Tinglaug aarlig skal beskikkes til Lavrettes-Mænd, hvilket ikke kan forstaaes om andre end de Gaardebrugende, saa bør Soldater og Søe-Enroullerede, naar de have Gaards-Drug, ei derfor fritages, da Byrden for de øvrige ellers vilde blive alt for besværlig; men Lodserne ere ved Forordningen af 5 Martii 1725 (f) derfor fritagne. — 4) I Henseende til Vagthold, da bør til den almindelige Sikkerhed alle Gaardebrugere bære fælleds Byrde i dette Fald, saavel Soldater og Søe-Enroullerede som andre; men Huusmændene og fattige Strandsiddere fritages derfor.

Refer. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. at Rydningsmændene i Amodts-Præstegjeld maae paa Rodbutangen

7 Aug. tangen bnaage sig et Capel, hvor Substjeneste
4 Gange om Aaret kan holdes, og deres Døde begravnes.

7 Aug. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. i Trundhjem), ang.
at Overbrandmeesteren og Officererne ved
Brand-Compagniet i Trundhjem maae, ligesom for-
hen, og for Forordn af 27 Octobr. 1766 udkom, har
været brugeligt, betjene sig af Satte med Guld-Gal-
ner ziret.

(Paa Anseening at maatte bære dem som Uniform med den
brugende Mondur, som kunde have sin Nytte, og tjene til at
kende dem iblandt Uedkommende, sær ved Ildbrand) (g).

7 Aug. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Bergen), ang.
Tiendens Ydelse i Storvæn med underliggende
Annerer.

Gr. Kongen er af Memorial fra Tieren til Storgens med
underliggende Anner Sirtie og Vallestrands Konge-Korntien-
de, beløbende 202 Boger 12 Mtr. Korn, bleven foredraget,
at, da Almuen efter Tilsigelse udi Octobr. Maaned afvigte
Aar skulde møde ved Tiendeboden, for at yde samme Aars for-
faldne Tiende, har ei aleene nogle saa indfunden sig, og den
første Deel været tilbage, men endog de Modende eensstemmen-
de erklæret, saavel paa egen som fraværende Naboers Vegne,
at de hverken vilde betale Korn in natura, ei heller med Penge
efter da værende Priis, anbydende aleene, efter en imellem
dem selv sakkat Tært, 32 Skill. Danke pr. Bog, da de dog
til Fremmede skal have salholdet Korn for 40 til 48 Skill. pr.
Bog; og, endskjønt Supplicanten, for at andgaae Vidtøstig-
hed, i Kjærlighed skal have tilbudet dem at modtage 36 Skill.
pr. Bog, saalange de vilde betale med Penge, og efter Aarin-
gernes Frugtbarhed, naar de selv fandt fornøden, med Korn,
har de dog, til saadant at efterkomme, været ligesaa uvillige.

Som Almuen ved Forordn. af 5 Febr. 1685 er givn
Frihed, med Penge, efter den aarlig i hvert Stift sæt-
tende Capitels-Tært, at betale Tienden, eller at yde
samme in natura; ved hvilken Forordning det skal have
sit Forblivende: saa besales Stiftamt., at betyde Al-
muen Tiendetagernes Ret i dette Fald, og tilholde
dem i Mindelighed at betale, hvad de efter Loven og
Anord-

Resolutioner og Collegialbreve. 71 1767.

7 Aug.

Anordningerne ere pligtige, samt derhos paasee, at Almuens ikke af Tiendetagerne vorder forurettet; og, som det vilde være alt for vidtløftig for Tendetageren, samt til anseelig Beføstning for Almuen, om Tienden hos enhver af de Modvillige ved separat Proces skulde indtales; saa maae Supplicanten, under een Sag indfalde og hende Dom over saamange af de modvillige Tiendegjædere, som til eet Tinglav henhøre.

Rescript (til Kjøbenhavns Magistrat), ang., 21 Aug.
at tilholde samtlige Laugs-Mestere i Kjøbenhavn, ikke at gjøre Forstud til de hos dem arbejdende Svenske, som staae i Militair Tjeneste (h).

Enc. Skriv. (til Amtmanden over Lundenæs og Bøvling-Amt), ang. Omkostningerne i Sager, som angaae mindre Misgjeringer; og at Straffen til Lugthuus- Arbejde for 3die Leiermaal kan, naar Qvinden har et spædt Barn, udsættes $\frac{1}{2}$ eller heelt Aar (i).

Br. Ved den Anledning, at en Qvinde i Neusling-Sogn var angiben at være frugtsummelig med sit tredie uægte Barn, hvorfor Lovens saavel som Forordn. af 19 Martii 1751 har sat Straf, har Amtmanden forespurgt sig, om denne og andre slige foresaldende strafværdige Sager skal paatales, og i saa Fald, hvorfra Omkostningerne paa sammes Udsørsel skal komme, naar Forsekkerne ikke ere af det Slags, som Forordn. af 13 Jan. 1747 taler om, og hvis Beføstninger maae ligesaa paa Amtene.

Ligesom det forstaaer sig selv, at publice Misgjeringer bør paatales af vedkommende Øvrighed, da Lovens og Forordningerne, og i sær Forordn. af 6 Decbr. 1743, tydelig nok viser, hvem vedkommende Øvrighed er, saa sees ikke, at der paa slige Sagers Udsørsel kan gaae Omkostninger af nogen Betydning, naar de an-

(h) See Plac. af 26 Aug. 1767.

(i) Anhang af Rescripter n. 1779.

22 Aug. gaae delicta leviora eller mindre Misdgjerninger, hvor det ikke just er nødvendigt, at lade den Skyldige fængslig anholde, siden samme Sager ere beneficerede, saa at der Intet betales for stempet Papiir eller i Rættens-Bebrhr, og Actor saavelsoin Defensor bestilles ex officio, og maae forrette det uden Betaling, da slige Omkostninger for Resten, i Følge Lov og Forordninger, bør tages af Sigt- og Sagesalds-Cassen (k). Der som er Qvindemenneske, som haver et spædt og dende Barn, maaete blive dømt til nogle Aars Tugthuus- Arbeide, kan Straffen, for at see Barnet conserveret, paa et halvt eller heelt Aar efter Omstændighederne udsættes. Skulde grovere Misdgjerninger arrivere, som ikke ere benævnte i Forordn. af 13 Jan. 1747, kan Amtsmanden beram, i Henseende til Omkostningerne, gjøre special allerunderdanigst Forestillig.

23 Aug. Rescr. (til Amtmændene over Kjøbenhavns, Roskil-
de, Hirschholms, Tryggevelde, Holbechs, Eallund-
borg, Dragholms, og Søbyegaards Amter), ang. at
2 Regimenter, som dertil af General-Krigs-Directoris
vorde anvist, maae til et Forsøg paa disse Amter fri-
villigen hverve 100 Mand, som er det Antal Recru-
ter, hvilket i Følge Forordn. af 21 Hujus, og i Pro-
portion af Districtets Hartkorn, ellers havde været at
aflevere; dog at Hvervingen skal i alle Maader være fri-
villig, og istaan af hver 500 Ldr. Hartkorn aarlig hver-
ves een Mand; for hver gives 20 Rdlr.; Gaard eller
Gruusfæstere samt Enkers eller udlevede Forældres
eeneste Sønner maae ikke hverves: og i øvrigt med
de hvervede Vænderkarle forholdes paa samme Maade
som nied benævnte Recruter, m. v.

(Saasom det er Kongen foreskillet, at det vilde have sin store
Nytte, om de ved Forordn. af 21 Hujus befalede Recruter hel-
der^e

Resolutioner og Collegialbreve. 73 1767.

lere frivilligen bleve hervede, end, ofte imod deres Villie, 28 Aug.
 præsenterede) (1).

Kentel. Skriv. (til samtlige Bysfogder og Amtes 29 Aug.
 forvaltere), ang. ved deres for de ubisse Sigt- og
 Sagesalds: Indkomster for indeværende og følgende
 Aaringer aflæggende Regnskaber at fremlægge Stiftamts
 og Amtmændenes Attester, at de udi Leiermaal skyl-
 dig besundne Personer, i Steden for at staae aabnbare
 Skifte, har udstaaet den udi Forordn. af 8 Junii sidst-
 leden dicteerte Straf med Sængsel paa Vand og Brød,
 eller og dersfore, efter allernaadigste Bevilgninger, ere
 blevne fritagne.

(Denne Skrivelse er udgangen i Folge berørte Forordning og
 en Cancellie-Skrivelse af 22 Junii).

Kentel. Skriv. (til samtlige Stiftbefalings- og 29 Aug.
 Amtmænd), ang. saa betids ved ethvert Aars Ud-
 gang at meddele disse Attester til de under Stiftet og
 Amtet sorterende Bysfogder og Amtsforvaltere (Fogder),
 at Betsfenternes Regnskabers Indsendelse ikke derefter vor-
 der opholdt; og, i Fald det skulde findes fornødent at der
 gjøres Forespørsel enten i Hensende til de Skyldiges Ar-
 rest eller Forslægning ic., henhører samme til det Dan-
 ske Cancellie, hvorsfra berørte Forordning er udfærdiget.

Rescr. (til Abedissen ved Valløe-Stift, Greverne til 7 Sept.
 Bregentved og Ledreborg, Friherren til Rosenlund, og
 Overhofmesteren ved Sorøe-Academie for Baroniet Hol-
 berg), ang. frivillig Hverving, i Steden for de besaa-
 lede Recruter (m).

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at 7 Sept.
 den af dem forfattede Tact for Bognmændene
 E 5 i Kjøb-

(1) See Rescr. af 7 Sept. 1767; ophævet ved Rescr. af 8
 og 15 Jan. 1768.

(m) Ligesom Rescr. af 28 Aug. 1767.

- 7 Sept. i Kjøbenhavn er approberet (n), samt at Magistraten maae nedsette, men ei forhøje den.
- 7 Sept. Rescr. (til samme Magistrat), ang. Tært for Hyrekudskene i Kjøbenhavn (o).
- 25 Sept. Rescr. (til samme), ang. at alt Hittegods, som findes i Kjøbenhavn og paa dens Grund, skal leveres paa Politiekammeret, m. v. (saasom det ubi Lovens 3die Bogs 9de Cap. 1te Art. er befalet, at hvo der hitter noget, skal til første Kirkestævne og paa Ting opløse samme; men af Magistratens Forestilling er erfaret, at, formedelst saadan Oplysning ubi Kjøbenhavn, i sær naar det fundne var af ringe Betydning, er baade vidtløst og bekostelig, har det været brugeligt, at Hittegodsset er bleven leveret paa Politiekammeret i Bevaring, indtil Eieren har indfunden sig ic.) (p).
- 25 Sept. Rescr. (til samme Magistrat), ang. at Brandforskrings-Cassen maae komme Brandvæsenet til Hjælp med 500 Rdlr. aarlig (q).
- 25 Sept. Rescr. (til Brand- og Vand-Commissionen i Kjøbenhavn), ang. at de Skorfsteene i Kjøbenhavn, som aleene til Steenkuls Brug ere eller vorde indrettede, maae fritages for Seining og Renovation (r).
- 25 Sept. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at de Jøder, som have nedsat sig, og taget Borgerskab

(n) See Plac. af 14 Sept. 1767 og 22 Febr. 1768.

(o) Eigesom næstforektaende om Vognmændene. See en anden Plac. af 14 Sept. 1767.

(p) For det Øvrige ere Grundene og den egentlige Befaling ligehdende med Plac. af 28 Sept. 1767.

(q) See Rescr. af 6 Novbr. 1767.

(r) Findes i Plac. af 2 Octobr. 1767.

Resolutioner og Collegialbreve. 75 1767.

ger Skab i Fridericia, høre i Sjelds- og andre Sager imod 25 Sept.
der Fridericia Byeting.

Et. Af Skrivelse til Cancelliet fra Magistraten i Fridericia med ved fulgte Ansøgning fra 2 Jøder er Kongen bleven foredraget, at Over-Rabbinen i Altona skal have sat disse 2 Jøder og Borgere i Fridericia i Band, fordi de ikke have villet møde for ham i en Sjelds-Sag, som 2 andre Jøder havde anlagt imod dem, uanset det formeenes, at han ikke haver noget Privilegium at besfatte sig med disse Jøder i Henseende til saadanne verdslige Sager, eller til saaledes at kunne drage dem fra deres Bærning, hvorved de maatte gjøre Besøkninger paa en lang Reise, og imidlertid forsømme deres Næring, med videre. Derhos er det fornømmen, at forbemeldte Rabbin beræder sig paa, at Jøderne i Fridericia altsid forhen og i alle Sager uden Forskiel have erkjendt og underkastet sig den Altonaiske Over-Rabbiners og de Pldies Kjendelse paa samme Maade; men det eragtes betænkeligt, at han over samtlige i Danmark værende Jøder skulde have en saadan uindskrænket Jurisdiction, at han ei aleene skulde være berettiget til at kjende paa alle imellem dem indbragtes opkomne Sager og Tvivlsbeber, hvad enten Parterne maatte være villige til at underkaste sig og Sagen hans Kjendelse eller ei, men at han endog skulde domme uden Appel, og have Ret til Skry at efterseere sin Dom.

De Jøder, som have nedsat sig og taget Borger-Skab i Fridericia skal ligesom andre Byens Borgere og Indvaanere udi Sjelds- og andre Sager, som mod dem blive anlagte, være sig af Christne eller Jøder, tiltales og lide Dom for Fridericia Byeting; og maae ikke imod deres Villie fra dette deres rette Bærning trækkes hen for nogen anden Ret eller Dommer: til den Ende igjennem det Tydske Cancellie foranstaltes, at denne Resolution vorder bekendtgjort for Over-Rabbineren i Altona, og han derhos advaret, i alle Maader at holde sig samme efterrettelig, og at omgjøre, hvad deris mod maatte være foretaget.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen 25 Sept. over Trundhjem-Stift), ang. at Fogderne ingen Kornkastning maae foretage sig uden Amtmandens Samtykke, m. v. om Liende (s).

On.

(s) Udskrift til heele Norge ved Rescr. af 12 Febr. 1768.

1767. 76

Kongelige Rescripter,

25 Sept.

Er. Almuen udi Orstedals-Fogderie har andraget, at de Jorpagtnings-Afgivten for dette Districts Kongetiende, som er henlagt til Hospitalet i Trundhjem, ved de derover hvert tredje Aar holdende Auctioner, er Tiid eiter anden opbreven til saa hoi en Summa, som neppe i de bedste Aaringer kan indbringes, sal Almuen af samme Tiendes Jorpagtere Aar efter andet hellig beiværes og fortrykkes, i Aar da det paa nogen Tiid skal være kommen i Brug, at Jorden med 6 til sig tagne Labrettes-Mænd, uden foregaaende Tilladelse fra Lørligheden, paa Tiendeforpagterens Anmodning, indfinder sig hos Bønderne, for at kaste deres Korn, og, endskjønt det vel kan være indtruffen, at derved undertiden kan være befunden lidet meere, end i Tiende var anværet, saa skal det dog være et betydeligt Tab for Bonden, besynderlig, naar Regenveir indfalder, at Kornet saaledes Neeg for Neeg udfastes paa Gaarden, hvorved spildes og forderves saameget, at Ståden for Bonden er utaalkelig, og mange, for sigt at undgaae, ere blevene tvungne til, at accordere Tiendetageren 8, 10 a 16 Rdlr. meere, eller mindre, ligesom der er bleven fordret, for at vel bestrick for saadan Ueilighed; desligeffe, at der og nu skal blive paa- skaet Tiende af Huusmænd, og virkelig være holdt Tiende-Inquisition hos saadanne, som albrig tilforn derved er krævet, eller har ydet den: desaaesag Supplicanterne have anholdet om at nyde Tiende-Frihed, saavel af deres Gaardorn, som af hvad øde Jord, eller saa kaldet Ny-Land, de kan oprøbbe og dyrke, samt at Huusmændene herefter, ligesom forhen, maatte fritages for at være Tiende af deres paaboende Pladser, eller og at Kongetienden i Orstedals Tinglaug, ligesom i andre Fogderier der i Stiftet, maatte perpetueres hver Gaardbrugere under Jorpagtning, efter den Lart, som derved har været betalt Tiendetagerne i middelmaadige Aaringer. — Som af Er-Krøinger er fornummet, at Tiendeforpagteren vel tildeels kan have havt Anledning at Klage over Almuens Tiende-Angivelse; men, at den imod Bønderne brugte Omgang, ved at tvinge dem, enten til at lade deres Korn kaste, eller at frakjøbe sig Kastningen med Penge, er dem alt for meget til Beivær, da en Bonde, om han end rigtig havde angivet sin Tiende, heller betalede Jorpagteren en temmelig Summa, end lader sit Korn udfaste, hvorved altid en Deel forderves: saa befales:

Stiftsbesalingsmanden skal udi Trundhjems-Amt lade beskjendtgjøre, at Jorderne ingen Korn-Kastning i saa Fald herefter maate foretage sig, uden Amtmandens Forevidende og Samtykke, og at, naar Kastningen er begjert, maae ei heller nogen Optingning eller Forligg-desangaaende skee uden Amtmandens Vidende og Approbatton, paa det at Almuens Fornærmelse i dette Fald kan forekommes, og tillige paasees, at enhver efter Lov-

ven

ven nyder sin Ret. I øvrigt maae Kongetienden i Ør. 25 Sept.
 Hedals- Fogderie, naar Forpagtnings- Terminen til
 1768 Aars Begyndelse udløber, uden videre Auction
 overlades Almuen sammesteds paa 6 Aar for samme Sum-
 ma, som deraf nu svares, nemlig 455 Rdlr aarlig, og
 dermed 'at forholdes paa samme Maade, som i de andre
 Fogderier, hvor Kongetienden ligeledes er Hospitaler be-
 neficeret og overladt Almuen for en vis aarlig Afgive,
 Men, hvad det angaaer, om Tiende skal svares af
 Sunsmænd, og af hvad der avles paa nye Rydnings-
 Land, da bør dermed i alt at forholdes efter Loven og
 de herom udgaaene Forordninger.

Reser. (til Ertsbefalingsmanden og Biskopen 25 Sept.
 over Sjellands-Stift), ang. at til 120 Exemplarer
 af Etakraad de Hofmans Appendix og Register
 til de forhen udgivne Samlinger af Foundationer og
 Gavebreve maae af de meest formuende Stiftelser udre-
 des Bekostningen 120 Rdlr., nemlig Duebsdree Kloster
 35 Rdlr., Slagelse-Hospital 26 Rdlr., Roeskilde-Skole
 24 Rdlr., Helsingørs-Skole 20 Rdlr., og Helsingørs-
 Hospital 15 Rdlr.; hvorefter samme Exemplarer, lige-
 som de forrige, til Amtmændene, Bøbstæderne,
 Provsterne, de latinske Skoler og Hospitalerne i Sjæl-
 lands-Stift kan uddeles, paa det Verket paa ethvert
 Sted kan have complet.

Confirmation paa de Skildre-, Bildhugger- og 25 Sept.
 Bygnings-Academiet forhen tillagde Friheder, og
 Tillags-Reglement for samme (t).

Canc. Skriv. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. 26 Sept
 at den af Brandforsikrings-Cassens Interessens-
 tere

(t) See Regl. 21 Junii 1771, Reser. 14 Febr. 1781 og
 18 Dec. 1782.

26 Sept. tere ubi Generalforsamling tagne Beslutning at tillægge Cassens Directeurer aarlig Løn kan, som stridende imod Fundatsens 12te Post, ikke bevilges (u).

29 Sept. Privilegium paa en Linnedbaand Fabriqve samt Blegdam i Husum (v).

2 Oct. Refcr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at naar en Brygger maatte blive idømt Bøder, skal de for hans Bryg indkommende Penge indeholdes.

Or. Oidermanden for Brygger-Lauget i Kjøbenhavn har andraget, at en Brygger sammesteds imod Forordn. af 13 Juni 1755 har ladet udsøre af sit Øl, førend det af de dertil befuldte Pragerer var efterseet, hvorfors han ved Prøvekammeret, saavelsom ved den anordnede Commission er bleven dømt, foruden Ølets Confiscation, at betale 50 Rdlr. i Straf; samt derhos (da denne Mands Bøe, saavelsom hans vrd Brygger-Laugets Contoir holdende Fade-Bog er befunden saaledes bebestede med Executioner, at der, ved Underkjødens gjorte Forretning i Henseende til ommeldte idømte Penge-Mulct, ikke skal være noget at erholde, og forberorte Forordn. ikke melder, hvorledes der skal forholdes med en Interessent i Brygger-Lauget, som ikke er i Stand til at betale slige idømte Bøder, og dog vedbliver at brygge) indstilt, det maatte tillades, til Sikkerhed for Lauget, at, naar en Interessent blev dømt i slige Mulcter i Folge Forordn., og ikke erlagde samme til den ubi Dommen foreskrevne Tid, han da maatte udsættes fra sin Brygning, indtil han havde betalt de idømte Mulcter.

Naar en Brygger i Lauget i bemeldte Kjøbenhavn, enten ved Prøvekammeret, eller ved den paa Politiekammeret anordnede Over-Ret, maatte være dømt i Bøder, skal de Penge, som maatte indkomme for hans derefter bryggende Øl, ved Laugshuuset indeholdes, indtil samme Bøder ere afdragne, og hvorudi hverken Arrester, Executioner, eller anden Sættelse skal være til Hinder.

9 Oct. Refcr. (til Vice-Statholderen, at bekjendegjøres samelige Amtmand i Norge), ang. at Børens-Skrivorne, ved ethvert Skifte, som de forvalte,

skal

(u) See Refcr. 23 Martii 1770.

(v) See i Skriv. af 27 Febr. 1768.

Kal bestjendegjøre Districtets Foged, til hvad Tiid Skiftet er berammct, hvorefter Fogden vedhørlig haver at anmeldc, hvad Kongelige Skatter Stervboet maatte være skuldig; men, i Kalid Fogden saadant forsømmet, bør Skiftet derefter ikke opholdes.

9 Da.

(Saasom en Deel af ExtraSkatten, hos nogle afdøde Bønder i Jederens og Dabernes Fogderie, for Kongens Cassa er bleven tabt, ved det at Stervboerne vare tilendebragte, og Wiltjerne uddeelte enten mellem Creditorerne eller Arvingerne, da Fogden, som uvidende om Dødsfaldet, ei har kunnet anmeldc Kongens Præsentationer i Stervboet; — og paa det Fogderne sig ei i slige Tilfælde med Uvidenhed Kal kunne undpholde).

Refer. (til Stiftsbefalingsmanden i Bergen), ang. at de Vilkaar, paa hvilke en Leilænding affaaer sin Gaard til en anden, Kal indføres i Bygselfedlen paa sædvanligt Papiir, som tinglyses for sædvanlig Betaling.

9 Da.

Br. Stiftamt. har foreskillet, at det udi det Syndre Bergenhuuske Amt, og maaskee flere Steder, fra umindelig Tiid af Kal have været brugeligt, at der i en Deel Bygselfedle, naar en Leilænding formedelst en eller anden Aarsag, med Jorddrottens eller Beneficiarii Tilladelse affaaer sit Jordbrug til en anden, tillige bliver indført disse Vilkaar, som egentlig alene ere at ansee som en Contract imellem den afsaaende og tiltrædende Jordbruger, og i sig selv ere Jorddrotten eller Eieren vedkommende, men dog, som meldt, i Bygsel-Sedlen antegnes, og til Publication i Ketterne fremlægges; hvorom der iblandt de Kongel. Betjente Kal være ulige Meninger, i det at nogle af dem Kal holde for, at slige Bygsel-Sedle ere stridende imod Forordn. om det stemplede Papiirs Brug af 23. Jan. 1719, for saavidt de indeholde mere end een Materie, og alle Contracter efter samnes Bøndene, at burde skrives paa et høiere sort Papiir end Bygselfedlene, hvortil ikkun tages 12 Skillings Papiir, naar Bruget ikke er over 1 Ed. Hartkorn; andre af dem derimod foregive, at, siden det saaledes har været Praxis fra ældgammel Tiid uden Paataale, have de ikke vilde behøve Almuen med usædvanlige Udgifter, baade i Henseende til Papiiret, og Publicationen for Ketterne; men endog undertiden udfædet saadanne Vilkaars-Bevijser paa 6 Skillings stemplet Papiir: desaaarsag Stiftamt., for at lette Almuen for Udgiften, og tillige at forekomme Trettem imellem dem, har uddædet sig Resolution, hvormeg det i saa Fald af Bønderne, baade i Henseende til det stemplede Papiir, og Kettens Betjente, Kal betales, med videre. — Euden Rentekammeret ikke har havt noget derimod at erindre, at det stemplede Papiir til foreskrevne Brug, for at lette Al-

muen,

9 Oct.

muen, herefter, som tilforn, ikke bliver hoiere, end som et Bogsiebrev er anordnet, er funden for godt:

Maaf en Leilending herefter, paa visse Vilkaar, vil afstaae sin byggede Gaard til en anden, skal samme Vilkaar i den ny Bygselfeddels rydelig indføres, og maas saadan Bygselfeddels, desuagtet, skrives paa det sedvanlige stemplede Papiir til 12 a 24 Skill. efter Gaardens Skuld; og ingen af Rettens Betjente maas for sammes Tinglysning fordre eller tage videre, end hvis for en Bygsel efter Norske Lovs 1. — 23. — 5. 6. bør betales.

9 Oct.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen over Aarhus = Stift), ang. Tærning for Doctores Medicinæ og Medici practici samt Apothekere i Aarhus.

Or. Magistraten i Aarhus har andraget, at, da August Zeilma:1, som i 20 Aar var Medicus Practicus der i Byen, den 25 Sept. a. p. ved Døden var afsjungen, og hans Efterlevende havde erhholdet alternaadigst Bevilgning at sidde i ukjæftet Boe, har hun foreviist samme for Provsten i Ring-Herred, og tillige erlagt den i samme Tilfælde befalede Recognition; hvorimod de formeene, at Borgemeestere og Raad, og tillige Byfogden, efter Lovens 5. — 2. — 90. i Almindelighed tilkommer at forrette Skifterne i Kjøbstæden, og saaledes som den almindelige Jurisdiction bliver at ansee, og at Geistlighedens Jurisdiction er indskrænket til Geistligheden, og, som en Exception, maas have sin Grund i den Afdødes særdeles Stand og Dvalite, med videre; hvorefter de have ansøgt, at den Geistliae Jurisdiction i Ring-Herred maatte bestaae, til dem som Magistrat, at erlægge den af Enken oppebaarne Recognition, samt i Liden ganske at entholde sig fra dette Skifte; og at, som Geistligheden sege at inddrage under deres Jurisdiction saavel Doctores medicos practicos, som og Apothekere, der da maatte fastsættes en Regel til Efterretning for Fremtiden.

Da Doctores Medicinæ og Medici practici fast overalt udi Kongens Riger, uden for Kjøbenhavn, hidindtil ere ansette, at sortere under den Geistlige Jurisdiction, saa kan det og derved, for saavidt Aarhus angaar, indtil videre have sit Forblivende, dog saaledes,

at

Resolutioner og Collegialbreve. 81. 1767.

9 Oct.

at det skal dependere af dem selv at vælge, hvilken Jurisdiction de ville fortere under. Og, da afg. Heilmans Enke selv har vendt sig til Provsten, og forevist ham den hende forundte Devisning, samt til ham betalt Recognition, saa kan han og beholde samme. Men, hvad Apothekerne angaaer, da bør de, saavel som alle andre, der bruge borgerlig Møring, fortere under Magistratens og Dyens Jurisdiction.

Rescr. (til samme Skriftebefalingsmand og Bispe) ang. Land-Physici Løn og Pligter udi Aarhus-Stift. 9 Oct.

Et. Under den 11 Octobr. a. p. er Doctor Medicinæ Sverich Otto Wieland bestillet til at være Land-Physicus udi Aarhus-Stift, samt, for saadan hans Tjeneste ham og efterkommende Land-Physici sammeleeds tillagt 200 Rdlr. aarlig. Nu har Stiftamt. og Biskopen, i Følge Befaling under samme Dato, til nærmere Approbation indsendt den af dem over disse 200 Rdlr. foriattede Ligning paa Kjøbstæderne, Herregaarde, samt verdslige og geistlige Embedsmænd i Aarhus-Stift.

Saadan Repartition approberes (x); og derhos befales, at det, som de Geistlige udi Aarhus-Stift efter foransorte Ligning ere ansatte for, skal for dette Aar til nu foreskaaende Efteraars, Landemode, eller saasnart mueligt er, men derefter til ethvert For- og Efter-Aars Landemode, af enhver Provst for sit Hærrød besørget indcasseret, og til Land-Physicus imod hans Qvittering betalt; ligesom og igjennem Rentekammeret foranstaltet, at den Andeel, som af de Verdslige udi de under bemeldte St. st. henhørende Kjøbstæder, samt af Herre- og Sæde-Gaards-Eierne, og andre paa Landet boende Verdslige til bemeldte Løn aarlig skal udredes, paa lige Maade, som udi de andre Provincer skeer;

af

(x) Men den er tilbagekaldet ved Rescr. af 27 Dec. 1770.

9 Ua.

af de Kongelige Betjente skal blive indfordret, og til ovenmeldte Tiid og Terminer til foreskrevne Land:Physicus betalt: hvorimod han skal boe udi Aarhus, som Hovedstedet, og omtrent Middelpuncten i Stiftet, samt i paakommende Tilfælde, foruden det ham, som Land:Physicus tilkommer, at betjene de Contraherende med Recepter, naar det forlanges, og Stiftets fattige Syge, uden anden eller videre Betaling.

9 Oa.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang., at ingen Vognmand maae herefter indtegnes for flere end 2 Laug (Y).

Gr. Magistraten hør foreskillet, at det ved Rescr. af 4 Mai 1764 er fastsat, at Vognmandslaugets Antal i Kjøbenhavn ei maae overgaae 25, som ved 2 under 24 April og 7 Aug. indværende Aar udkræbde Bevilgninger ere forøgede til 27 Laug, hvoraf nogle Vognmand, i Følge den 2den Post udi deres Laugs Artikle af 27 April 1753 skal have 3 Laug, andre ifkun 2, og nogle alene enkelte Laug; men formener, at det ikke vil være tjenligt for Lauget, at en Vognmand skulde have meere end 2 Laug, esterdi, naar 3 Laug paa een gang formeelst Dødsfaid eller deslige bleve ledige, eller og naar 2 Vognmand, som havde 3 Laug, strax efter hinanden afsik, derved maatte befængtes at kunne foraarjages Weilighed og Ophold baade i Hensende til de Reifende og Gads-Kjørselen.

Ingen Vognmand i bemeldte Kjøbenhavn maae herefter indtegnes til at have meere end 2 Laug, og de Vognmand, som for nærværende Tiid have 3 Laug, maae ikke overdrage samme, enten i alt, eller tildeels til andre; dog maae en Enke, som har 3 Laug, beholde samme, naar hun maatte indtræde i andet Egetfab med en anden Mand, som bliver Vognmand i Lauget; deslige maae det og være de nu værende Vognmand, som ifkun have enkelt Laug, tillagt, naar Magistraten besfinder at de kunne anskaffe sig, og vedligeholde de udfordrende Heste og Vogne, endnu at lade dem indtegne for

for eet Laug, omendffjone det fastsatte Antal deraf maatte være complet. 9 Oct.

Devilgning, at det Guineiske Handels Societet (2) 9 Oct. maate have sin egen Over: Ret, til at dømme udi alle de Compagniets Jurisdiction vedkommende Sager, som fra Compagniets i Guinea anordnede Retter der vorde indstævnt; Over: Rettens Domme kunne indstævnes for Høieste: Ret. De af Participanterne, Hoved: Participanterne eller Directionen, affagde Domme, angaaende Societetets Betjente eller andre, kunne indstævnes enten for Societetets Over: Ret eller for Høieste: Ret. — Compagniet maate hos dets Betjente paa Kysten af Guinea for Sordringer have samme Præference, som Kongen har havt til Sine der da havde Betjente; og Directionen maate paa Kongelig Confirmation falde Præst paa Guinea.

(Saasom Directionen har andraget, at, som de i Folge Concession af i Nov. 1765 ere forbundne at lade haandhave Jurisdictionen paa det overdragne Etablissement, og det, ved det forhen værende Vestindiske og Guineiske Compagnie, har været anordnet, at de Domme og Kjendelser, som af det Secrete Raad der paa Kysten ere blevne affatte, ere for Compagniets Direction, som den anden Instants, blevne indstævnte, søe vil med saadan Appellation for dem paa samme Maade blive at forholde).

B. S. R. o. General: Toldkammer: Skriv. (til Stifts- 10 Oct. befalingsmanden i Ribe), hvorved det gjorte Forslag, til Forandring i Rescr. af 22 Martii 1740, bifaldes, nemlig: at, naar en Tilsynsmand giver sin Revers for, at han ikke med Villie eller Forsæt herester vil udgive nogen eedelig Attest paa Heste eller Ovæg, at samme ere fødte eller tillagte i Friheden, uden han virkelig veed, at sligt og saaledes er i Sandhed, og, om anderledes befindes, da derfor efter Omstændighederne og de

(2) See nu Detroit 5 Julii 1781. S. S. 41-44, i Schous Udtog VIII. 296, 297, sfr. Fdn. af 15 Junii 1771 og 12 Maii 1777 (i Aargangen 1778).

10 Oct. gjorde Anordninger at staae til Ansvar, faaer det bær ved have sit Forblivende (a).

17 Oct. Samms Kammeris Skriv. (til samtlige Toldere), ang. at Henrik Dirksen i Husum maae i 6 Aar fra Privilegii Dato toldfri i Danmark indføre de af ham farvede og appreterede Blandalerreder eller Trille, Cattuner, Dvælf og Iybst Lerred; hvilken toldfri Indførsel endog efter de 6 Aars Forløb, saafremt han da gjør bevilisligt, at han saaledes til de forsendende Vare har brugt indenlandske Lerreder, videre maae continuere, dog at han ved Toldstederne med Øvrigheds-Certificat beviser, at benævnte Vare paa hans Fabrique er farvet og appreteret (b).

23 Oct. Rescr. (til Over-Directeurerne og de Committee-rede for Friderichs-Hospital), ang. at de maae foranstaae saadan Forandring med Kaart-Stemplet, som de, til at forekomme Underflaab imod de fastsatte Indtægter af Kaart-Stemplingen, maatte finde fornøden; hvorefter de til nærmere Resolution have at indsende, hvad videre de i Fremtiden maatte eragte tjenlig at foreslaae til en herom behøvende næiere Anordning.

(Saasom de have foreskillet, at formedelst adskillig i Svang gaaende Misbrug ved de stemplede Kaarts Forhandling, og for at iagttage de til Hospitalet ved Kaart-Stemplingen henlagde Indkomster, holde de det fornøden, at der med det dertil brugende Stempel blev foretagen saadan Forandring, at de, i enhver Kjøbstad i sær, udsalgende Kaart derved kunde vordre kiendelige fra hinanden).

23 Oct. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at de affkædige Militaire, som have tjent 14 Aar, ei maae smelte Guld og Sølv.

Gr.

(a) See Resol. af 7 Julii 1774.

(b) See Skriv. af 27 Febr. 1768, Privil. vides ikke at være fornyet.

23 Okt.

Dr. Magistraten har foreslået, at, som Forordn. af 24 Jan. 1738 gives saadanne Afstedigede Tilladelse at ernære dem med egne Hænders Arbeide af deres lærte Haandverk i Almindelighed, uden at gjøre Forskjel paa Arbeide i Guld og Sølv eller andre Ting, og Forordn. af 10 Martii 1725, som foreskriver hvorvidt de Militaire maae bruge borgerlig Næring, forbyder dem derimod ubi det 2det Cap. 9de Art. under haard og vilkaarlig Straf at forarbeide Guld eller Sølv, men denne sidstnævnte Forordn. ikkun alene angaaer de i virkelig Tjeneste staaende Militaire, saa Kal de afstakke Militaire, som have lært Guldsmed. Professionen, derefter paaaae at have Frihed at forarbeide Guld og Sølv, og at der i saadan Anledning ved Politieammeret Kal være anlagt en saadan Sag af Guldsmed. Lauget i Kjøbenhavn imod en afstakket Konkabel, der Kal have tjent over 14 Aar; men at Magistraten formener, at det vilde være af en betydelig Consequence, om slige Folk Kulde have Frihed at smelte Guld og Sølv, da de vel kunde søge deres Opbold ved at arbeide i andre, men ikke saa kostbare Metaller, hvorved endog den ved Guldsmed. Lauget værende Orden, i Henseende til Efterfølgning om stjaalne Ting og deres Omsmelting, vilde blive til liden Nytte.

Da den Frihed, som i Almindelighed er forundt visse Folk at ernære sig med deres egne Hænders Arbeide, i det Haandverk de have lært, alletider er at forstaae med den Undtagelse, at de ikke maae besatte sig med at smelte eller forarbeide Guld eller Sølv, saa bør og den de afstedigede Militaire, som have tjent i 14 Aar, saaledes givne Frihed paa samme Maade, og med samme Undtagelse, forstaaes.

Reskr. (til Stiftsbefalingsmanden over Fyens Stift), ang. at de omkring Odense liggende Gaarde Kal inddrages under Brand- og Vand- Skats- Ligningen, og at denne Skat maae forhøjes. 23 Okt.

Alle de ved og omkring Odense beliggende Gaarde og Huuse, hvilke nyde samme Fordeel og Nytte af Byens ferske Vand og Brandredskaber som Byens egne Indvaanere, Kal inddrages under Brand- og Vand- Skats- Ligningen for tilkommende Aar 1768 og fremdeles, efter en af Magistraten forsattende og Stiftamtmanden til Approbation foresvissende Designation, hvorudi Eterne og

23 Oct.

Beboerne af disse Gaarde og Huuse skal ansøres, for efter billig Taxation af uvillige Mand at komme til Hjælp aarlig til Brand- og Vand- Væsenets Vedligeholdelse, lige med Odenst-Byens egne Indbyggere, hvorefter Skatten hos disse Udenbys- Folk skal indkræves ved en anordnet Rodemester, da, om en eller anden af dem skulde sætte sig imod mindelig Betaling, maas Skatten hos dem, ligesom andre Byens Indvaanere, ved forordnet Tvangs- Middel inddrives. Og som den sædvanlige Brand- og Vand- Skat, naaget denne Hjælp fra de Udenbys, som Stiftamt. formener ei vil udgjøre over 20 a 30 Rdlr. aarlig, dog vil blive utilstrækkelig til Brand- og Vand- Væsenets aarlige Vedligeholdelse, bevilges, at, efter Magistratens til Stiftamt. gjørende Forslag og hans Approbation og Befindende, maas for tilkommende og efterfølgende Aaringer, bemeldte Brand- og Vand- Skat forhøies paa Byens egne Indvaanere saaledes, at de hvsil fornødne Udgifter deraf kunde bestrides, og Brand- Cassens Sjeld afbetales; dog maas denne Forhøielse ikke overgaae 100 Rdlr. aarlig.

36 Oct.

Bevilgning, at de Søfarendes Fattighuus i Bergen maas nyde Indkomsterne af en Lønne paa Bergens- Vaag.

Gr. Eftersom ved Reser. af 16 Jan. 1739 er anordnet, at bemeldte Fattighuus maatte paa 1721 Beføstning lade en Lønne paa Bergens- Vaag udlægge, og allertid helde til de Søfarende Nytte i form af Stand, imod at nyde af hvert indkommende Skibe 1 Rdr. Dravari- bed i Skill. pr. Løsten; men derefter under den 4 Dec. samme Aar er forordnet Ind. Jans. Dischinghun, til Opreisning for hans tagne Skade og udfandne haarde Kansael i Barbaret, Beføstning, at lade anlægge paa sin Beføstning saadan en Lønne paa bemeldte Bergens- Vaag, og derimod af alle indkommende Skibe nyde 1 Skill. pr. Løst i Afgift for sig og Arvinger ubi 30 paa hverandre følgende Aar, efter hvilken Løns Forsøb, det skulde staae benævnte Fattighuus frit for at nyde Frukten af forbererte Privilegio, og forkræve Afgift til det Nytte og sin erholdning at henlægges, imod at erfatte Anders Jansen Dischinghun eller hans Arvinger alle de paa

forbemeldte Løndes Medlæggelse beviislig gjorte og anvendte Omkostninger, med videre. Directeuren for Fattighuusets Hænde søgt om Fornælse paa bemeldte Privilegio, siden de 30 Mars frihed snart udløber, og Fattighuusets Kal have havt ikke lidet Afgang i sine Indkomster dermedst Afslagsse med Skibsfarten.

30 Oct.

Foransatte de Spesjændes Fattighuus i Bergen forhen givne Privilegium confirmeres og stadfæstes, saaledes, at samme Huus, efter de 30 Mars Forløb, maae nyde Indkomsterne af ovenmeldte Lønde til sin Løns og Vedligeholdelse, imod at erstatte Dischingthuns Arvinger de paa Løndens Medsættelse billig anvendte Bekostninger, efter den Tilstand, som den ved Besigtelse da maatte befindes udi: og skal samme Afgift af General-Lødsforvalteren i Bergen paa Lødboden sammesteds oppbebares, og uden Afkortning, tilligemed Regning derom, hvert halve Aar til Fattighuusets Forstander leveres, efter den Ldaade, som dermed hidindtil skal være forholdet.

Can. Skriv. (til Stiftesbefuldmægtigen i Viborg, communiceret Biskopen sammesteds), ang. at det vil have sit Forblivende ved de Geistligheden, saavel i Almindelighed som i Viborg i Særdeleshed, forundte Privilegier, der udtrykkelig fritage dem for at svare Indquartering af deres Huuse og Gaarde, som de selv beboe, og ikke leie bort til andre.

31 Oct.

(Paa Stiftamtmandens Begjering om Kongelig Resolution, at de Geistlige i Viborg, som besidde egne Gaarde, skulle tage Deel i Indquarteringens Bekostning at udrede) (c).

Rescript (til Kjøbenhavns Magistrat), ang., 6 Novb. at der aartlig maae af Brandforsikrings-Cassen udbetales 1000 Rdlr. til Brandvæsenet (d); og at de, som have været Interessentere i Brand-Cassen i 13 Aar, maae indtil videre, og saalænge Cassen ikke ved

§ 4

Sidsr

(c) See Rescr. 20 Dec. 1670, samt Prom. af 8 Octobr. 1774, 13 Jan. 1776 og 27 Dec. 1777.

(d) See Rescr. 25 Sept. 1767.

6 Novb. **Sidsvaabe** lider noget anseelig Tab, være befriede for at betale Lygte- og Sprøite- Skat af deres Gaa de og Huuse (e).

13 Novb. Rescr. (til samme Magistrat), ang. at Berterne skal skriftlig hver Aften tilkjendegive Captainen paa Hovedvagten, naar Fremmede hos dem ankomme (f).

20 Novb. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Aagertshuus- Stift), ang. at Hofstetingene udi Nedre- Kommerige maae og skal herefter sættes og holdes paa efterstevne Dage: Paa Fredt den 1 Octob., Eenbaad den 4 og 5, Høeland den 7 og 8, Urskov den 10, Esrum den 12, og Skodsmoe den 15 og 16 Octob.

(Efter Ansøgning fra Fogden, som meldte, at paa den ved Anordn. af 19 Junii 1761 til Hofstetingene anstaaede Tid indfalder som oftest uanfælsigt Jore, da Kulden begynder, Esve og Aaer hverken bære eller briske, saa at til Befordringen maae bruges flere Folk, Heste og Vaade end sædvanligt, til Beforsning for Betjentene og Almuen).

20 Novb. Confirmation paa Bevilsn. af 6 Martii 1722, ang. hvorledes den Tydske Jødiske Nation maae bruge Band; og Befaling, at ingen andre aparte Forsamlinger iblandt samme Nation maae taales paa andet Sted end det, som de have anskaffet sig til at holde deres Guds- tjeneste udi, medmindre Vedkommende sligt ved aparte Kongelig Benaading maatte være tilladt,

27 Novb. Rescr. (til General- Gouverneuren over de Americaniske Eilande), ang. at Skifteforvalterne maae kjende paa Sterboernes Debitorer (g).

Gr.

(e) See Rescr. 23 Dec. 1768.

(f) Udi Placaten af 16 Nov. 1767; igjentagen ved Plac. 18 Nov. 1771, S. 1, 2.

(g) See Anordn. af 17 Nov. 1779, S. 7.

Resolutioner og Collegialbreve. 89 1767.

27 Novb.

Or. Af det Secrete-Raads Skrivelse til Cancelliet er Kon-
 gen foredraget: at en og anden af dem, som ere bleedne con-
 stituerede til at forrette Skifterne paa bemeldte Eilande, i
 Byefogdernes Sted, der formedest deres andre Forretninger,
 ikke tillige skal kunne betride saadant, have besvaret sig over,
 at de umuelig kunde faae Skifterne sammesteds bragte til no-
 gen Endelighed, medmindre de ligesom By-fogderne der paa
 Landet, forben imedens disse vare Skifteforvaltere, maatte
 tillige erholde Jurisdiction, og Ret til at kjende paa Stervs-
 boernes Debitorer, hvorudover saadan Jurisdiction, paa
 Kongelig Approbation, ei alene er bleven dem tilstaaet ved
 det Secrete-Raads Resolution af 21 Octob. a. p., men end-
 og offentlig bekendtgjort ved en af General-Gouverneuren,
 for saavidt de endnu ufluttede Skifter angaaer, den 26 Novb.
 naekstefter udstaede Placat, hvoraf han har indsendt Copie til
 det Danske Cancellie. — Hvad den Jurisdiction angaaer, som
 Loven i Almindelighed tillægger Skifteforvaltere, at exercere
 samme, hvad enten han desuden har et Dommer-Embede
 eller ei; men endskjont denne Jurisdiction egentlig ikkun stræk-
 ker sig til Stervboers Creditorer, som indgive deres Fordrin-
 ger i Stervboen, og ikke til Stervboernes Debitorer, som
 ber søges for deres Værneting; saa dog (da Byefogderne som
 Skifteforvaltere erfares bestandig at have kjende paa Sterv-
 boernes Debitorer, og dertil at have taget Ansledning af Lo-
 vens 5. — 2. — 17.; det og efter Omstændighederne paa disse
 Eilande Hjønes at ville blive utaalelig Dphold, samt Lids-
 og Pengs-Spilde for Stervboerne, om der imod ender Debi-
 tor, i hvor lidet han end var holdig, kunde anlægges aparte
 Sag for hans Værneting) bevilges:

Efter ansøgte Beskaffenhed maae det have sit Forblivende ved forberørte det Secrete-Raads Resolution af 21 Octob. 1766, og den derefter udstaede Placat af 26 Novb. 1766, som saaledes herved approberes.

Rescr. (til General-Gouverneuren over de 27 Novb. Americanse Eilande), ang. Sportlernes Deeling imellem Byefogden og Byeskriveren i Christjansstad paa St. Croix; samt at Sportlerne i ledige Embeder paa Eilandene tilfalde den Constituerede, indtil den Beskikkede kommer paa Stedet.

Or. Af General-Gouverneurens Skrivelse til Cancelliet fornemmes, at den imellem Byefogden og Byeskriveren i Christjansstad paa St. Croix sig rejste Ueenighed om de ved Vættinget faldende Sportlers Deeling er bleven bilagt og afsjort ved en imellem dem den 30 Martii h. a. fultet Forening, der er grundet paa det, som ved forrige General-Gouverneurs Resolution af 14 Julii 1760 var fastsat, og hidindtil uden nogen

27 Novb.

aens Naante skal have tjent til Regel og Rettsinde ang. Retrens Gebyr, hvilken forbenævnte Deelings Forening lyder saaledes:

	Lil Byefogden.	Lil Byeskriveren.
1) For et Stævne maals Incamination	2 Rbd. —	2 Rbd. —
2) For et Forelægs Incamination	— 5 Real.	— 5 Real.
3) For en Gæste Retts Holdelse	2 — —	2 — —
4) For en Doms Slutning	— 4 —	3 — —
Derforuden betales for at afskrive en Sag i Retten	— 4 —	— 4 —
For en Opsættelse	— — —	— 2 —

For en Politie Sags Incamination betales til lige Deeling imellem Politimesteren og Skriveren, halv saameget som for Gæste Retter, 2 Rbd.

Foranførte Deelings Forening approberes, og skal for Fremtiden, indtil videre, tjene til Regel for Sportlernes Deeling imellem Byefogden og Byeskriveren i bemeldte Christiansstad paa St. Croix. I øvrigt vil Kongen, at, naar nogen bestilles til et Embede paa Øilandene i America, bør han ikke nyde nogen af de ved samme Embede seldende Sportler, sørend fra den Tid af at regne, at han indfinder sig der paa Stedet, og virkelig tiltræder Embedet, da derimod de forhen ved saadant Embede seldne Sportler bør tilfalde den, som af General Gouverneuren har været constitueret til imidlertid at forrette Embedet.

28 Novb.

Kontel. Skriv. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at Byeskriveren i Lemvig skal gaae Byefogden tilhaande udi det ved Ekstrakatten foresaldende Skriverie, da det alletid bliver hans saavel som og andre Byes og Raadstues Skriveres Pligt, saalænge de finde sig berettiget at skrive alt hvad Byefogdes eller Magistrats Embederne vedkommer, som skal betales, ligeledes og at forrette hvad Skrivning, som i samme Embeder i Anledning af en og anden Kongelig Befaling maatte foresalde.

Bevilg.

Bevilgning, ang. Manchester fra Schoos i Det
Fabrique i Altona (h). 1 Dec.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at det
i Henseende til Urtekræmmerlauget i Kjøben- 4 Dec.
havn, og Bevilgninger paa Handel, skal forblive
ved Rescr. af 10 April 1761, m. 9.

Or. Bemeldte Lava har beklaget sig, at deres Støring do-
taales dem, deels ved den alle og enhver i Almindelighed givne
Tilladelse at handle med Caffé, Thee, og Sukker, og deels
ved de Loo efter anden til at tillige udstæbde Bevilgninger af
drive Handel uden for Lauget med adskillige Slags Urtekræm-
mer, foruden at der endaa skal findes nogle, som uden saadan Tilladelse
sælgerde samme Vare hvorubover de tillige have be-
gjært, at ingen flere saae Bevilgninger paa Urtekræm-
mer efter maatte udstædes til no en uden for Lauget, og, naar
Lauget maatte finde sig nødtaaget at tiltale nogen, som uden
Kongelig Tilladelse handle med sigt, at derudi, for at spæ-
re Omkøbingen, da maatte gaae Dom ved Politiekammer-
Retten som første Instans, samt endelig at deres Svende
ikke, førend efter 5 Mars Jorlob i Folge langs Kristiernes,
maatte tillades at nedfatte sig som Kræmmerer. — Men ved
Rescr. af 10 April 1761 er anordnet, at det maae vare en-
hver, som derom maatte gøre Ansøgning, tilkadt at handle
med de Vare, som enten frembringes her i Landet, eller kom-
me fra de Kongelige Coloner, saafom Sukker, Søbe ic. og
ligeledes at, naar det formenes en Svend at indtræde i et
Lauq, formedelt en saadan Mangel, som i sig kunde an-
sees som en Formastret, han da vel efter Omkøbingebæerne
kunde vente dertil at erhoide Tilladelse (i).

Det skal herubinden have sit Forblivende ved forberet-
te Rescr. af 10 April 1761; og, hvad den ommeldte
Daatale ved Politiekammeret imod dem, som ingen Til-
ladelse maatte have til saadan Handel, angaaer, da skal
dermed forholdes efter de derom allerede forhen ergange-
ne Anordninger.

Rescr. (til Biskopen i Viborg), ang. at det paa 4 Dec.
Orgelverket i Viborg-Bys Kirker maas her-
efter

(h) Sees i Skriv. af 13 Jan. 1768.

(i) See bemeldte Reskript s. 9. 10. og 5, samt Rescr.
15 Octob. 1783.

1767. 92

Kongelige Rescripter,

4 Dec. efter saavel til Høimesse som til Aftenfang i Fastetid-
den spilles, dog uden at bruge noget Præludium, saa
og at i Dimmel Ugen Orgelvetket ikke bruges ved Saa-
gen i Kirkerne, alt saaledes som herom for Kjøbenhavn
ved Rescr. af 23 Mail 1760 er anordnet og fastsat.

(Saasom det faldt de saa Skoledisciple, som kunde deles til
3 Sognetkirker i Byen, tungt at forstaae Sangen i Fasten).

11 Dec. Rescr. (til Præses og Directeurer for de Fattig-
ges Væsen i Danmark, samt til Biskopen i Aal-
borg), ang. at, naar Sognepræsten for Vester-
og Øster-Haabting betaler 100 Rdlr. til Børne-
huset paa Christianshavn, maae hans Præstegaards
Bygning, ligesom andre Præstegaarde i Danmark, her-
efter betales af efterkommende Sognepræster, paa den
Maade som Loven tilholder.

18 Dec. Rescr. (til Generallieutenant Mandelsen, samt
til Amtmændene i Aggershuus-, Smaaalehns- og
Opplands-Amt), hvorved den indsendte Plan,
ang. Grendse-Liniernes Oprydning imellem
Norge og Sverrig approberes.

18 Dec. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen
i Viborg), ang. tilligemed Stiftbefalingsmanden og
Biskopen over Aalborg-Stift, for saavidt Thyø og
Morsø angaaer, at ligne de den i Viborg-Stift og
for disse Der beskikkede Landphysico i aarlig Løn til-
lagde 200 Rdlr. paa Indvaanerne i benævnte Stift og
Der med derudi værende Kjøbstæder, paa samme Maas-
de som det er skeet med den Landphysicus i Aalborg-
Stift bevilgede Løn; hvormod han skal uden videre Be-
taling betjene alle fattige Syge, som komme til ham,
og det af ham begjere.

Resolu:

Resolution, hvorefter det Kongelige Generalitets- og Commissariats Collegium anordnes i Steden for General-Krigs-Directorium; samt i Norge et Generalitets- og Commissariats Collegium, i Steden for det Kongelige Krigs-Directorium (k). 18 Dec.

Rescr. (til General-Postamter), ang. at den til Landvoasenet's Forbedring anordnede Commission maae nyde fri Brevporto (l). 21 Dec.

Rescr. (til Stiftsbefalings- og Amtmændene i Danmark), ang. at give samme Commission al den Underretning og Oplysning, som den maaete forlange (m). 21 Dec.

Rescr. (til Greverne og Friherrerne i Danmark samt Abbedissen ved Valløse-Stift), det samme. 25 Dec.

Rescr. (til Præsæs og Tilforordnede udi Videnskaberne's Societet i Kjøbenhavn), ang. at Kongen dertil har skjenket 8000 Rdlr., af hvis Rente aarlig skal udgives 3 Præmier for de 3 bedste Afhandlinger (n). 25 Dec.

Da Kongen af særdeles Omhu for Videnskaberne's Fremgang og bestandige Flor, har funden for godt, at Societetet herefter aarligen skal udsætte 3 Præmier hver paa 100 Rdlr. for 3 af de bedste Afhandlinger, som, til det maaete indkomme over visse af det udsøgte og i Forveien offentlig forsatte Materier udi Historien, Physiquen og Mathematiquen og derhen hørende Videnskaber: saa gives hermed tilkjende, at Hans Majestæt til forberemte Brug har skjenket 8000 Rdlr. som Societetet i det Danske Cancellie haver at lade imodtage,

(k) Schous Udtog af Forordn. IV. 517 og 524.

(l) See Forordn. 17 Junii 1771.

(m) See Forordn. 15 April 1768 m. fl.

(n) Cf. Rescr. af 5 Octob. 1774, S. 10.

25 Dec. og dem derefter saasnart mueligt paa Rente udsat; hvorefter hos befales, at Præsæs og Tilforordnede af den dets af indkommende Rente aarligen udgive 3 saadanne Præsfer, som forhen er meldt, til 3 af de Afhandlinger over de udsatte Materier i ovenansførte Videnskaber, som de samtlig maatte finde at være bedst udarbejdede.

25 Dec. Bevilgning for det octroierede Guineiske Compagnie, i Henseende til Renter, Obligationer og Auctioner (o).

Gr. Hoved- Directeuren for Compagniet har anholdet, at bemeldte Compagnie, i Henseende til de til Compagniets Brug laanende Penge og derfor udkrædende Gjældsbr. ve, maatte forundes samme Frihed, som det forrige Westindiske og Guineiske Compagnie efter Octroi af 5 Febr. 1734, dens 17de Post har haft, samt desforuden at Compagniet ved sine egne Betjente maatte lade forauktion:re dets Vare baade her og paa de Americanke Eilande, imod en billig Douceurs Erlæggelse til vedkommende Auctions-Forvaltere.

Af hvad Penge, som Directionen paa bemeldte Guineiske Compagniets Vegne til Compagniets Brug og Handels Fortsættelse paa Rente optage, maae de udlove og betale saadan Rente, som de med Vedkommende kan foreenes om; og skal de Obligationer, som Directeurerne saaledes til Compagniets Tjeneste udgive, være i alle Maader saa kraftige, som om de af samtlige Compagniets Participanter være udgivne, og maae ved Endossement transporteres fra den Ens til den Anden, ligesom Brevbreve; ligeledes maae samme Compagnie, naar det vil lade sine Vare ved offentlig Auction i Kjøbenhavn bortselge, da dertil bruge og betjene sig af deres egne Betjente, imod derfor til vedkommende Auctions-Forvalter at erlægge og betale en billig Kjendelse, som dog ikke maae overgaae $\frac{1}{2}$ Pro Cento.

(o) Efr. Forordn. af 12 Maii 1777; samt Octroi 5 Julii 1781, i Schous Udtrøg VIII. 278.

Reser. (til Stiftsbefalingsmanden i Viborg), ang. at en Raad-, Ting- og Arrest-Huus-Bygning i Schive skal af Grundmuur opføres, og Beløftningen repareres, Halvparten paa Schive-Bye, og det øvrige Halv paa samtlig Salling-Herrederes Beboere, efter den af Stiftamt. nærmere forfattede Ligning (p).

(Saasom saadant Huus ikke har været i Schive, men der til sig Brug hidindtil har været leiet Stue hos en Borger, som ikke har villet tillade nogen at sættes i Arrest i sit Huus).

Reser. (til Amtmændene i Kjøbenhavns-, Roeskilde-, Hirschholms-, Tryggevelde-, Holbechs-, Callundborg-, Drægholms- og Søbyegaards-Amtter), ang. at, i Stedet for den ved Reser. af 28 Aug. 1767 tilladte frivillige Hverving, skal Folkene eller Rekruterne nu sia benævnte Amtter leveres, efter Lagderens Inddeling, paa samme Raade som det skeer for de øvrige Districter (q).

Reser. (til Abadissen ved Ballse-Stift, Greverne til Bregentved og Ledreborg, Friherren til Rosenlund, og Overhofmesteren ved Sorø-Academie for Baroniet Holberg), det samme. 15 Jan.

Reser. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. hvorledes vragebare ædende Vare, som ved Groshandlere til Søes blive anmeldte til Indførsel, maae oplægges, og bør vrages (r). 15 Jan.

Reser. (til Stiftsbefalingsmanden i Bergen), ang. hvor Varene maae forhandles i Markeds-Tidderne, udi Bergen (s), og at Politiebetjentene ei maae sælge 15 Jan.

(p) See Reser. 9 Martii 1770; cfr. Bewilgn. af 12 Maii 1727.

(q) Ophævet ved Forordn. af 14 Sept. 1774 i Slutn.

(r) Sees i Plac. af 20 Jan. 1768.

(s) See Reser. af 31 Maii 1780.

15 Jan. sælge Vare eller Öl, samt om Sælge: Konerne i Byen.

(Aar at see afskaffet de hidindtil i Svang gaaede Uordener; og, paa det alle Byens Indvaanere kunne nyde lige Frihed og Rettighed).

Ingen Kram, Vare, og allermindst Drikke: Vare, maae herefter, under Varens Confiscation og anden vilkaarlig Straf ubi Bergen i Markeds: eller de saa kaldede Stevnens: Tider falholdes og forhandles i nogen opsat Boe og Gytte, enten paa nogen af Byens Almindinger, den Contoirske Brygge, eller ved Enden af samme; men enhver til slig Handel berettiget skal falholde deslige Vारे i deres egne Huuse og ingen andensteds: derimod maas alle Haandverkere (siden de fleeste af dem skal boe paa ubeleilige Steder, hvor de ikke kan affætte deres Arbeide) freindeles ubi de dertil opsatte Doder i Stevnens: Tid falholde deres forfærdigede Arbeide, dog ikkun alee ne paa Torv: Almindingen og ved Enden af den Contoirske Brygge, og det saaledes, at hverken den almindelige Passage i nogen Waade derved tilspæres og betages, eller de publique Brand: Kedsfaber i paakommende Tilfælde derved lide mindste Hinder, over hvilket alle Politimesterens sammesteds skal have alvorlig og nøie Indseende, og, i Fald nogen af Politiebetjentene herefter enten directe eller indirecte maatte antræffes i uberettiget Handel og Öl: Salg, som af nogle skal være seer, eller med saadant at see igjennem Fingre, da skal de uden videre Lov og Dom fra deres Embede rastes. — Endelig, som der i Bergens: Bye findes 30 a 40 Sælge: Koner, som løbe omkring for mange, og afhænde deres Vare og Eiendele for en ringe Pris; og saa stort et Antal af slige omsløbende uberettigede Folk ansees at være skadeligt, og derved at kunne gives Anledning til adskillige Uordener: saa skal Tallet paa disse Koner formindstes og nedsattes til 6 a 8 Stykker, og samme

samme dertil ordentlig af Magistraten antages og autoriseres. 15 Jan.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Bergen), ang. 22 Jan.
 at enhver Assessor i Politie-Commissionen i Bergen skal sidde og underskrive udi Ketten efter sin Charge, uden Hensigt til den havende Caraccer, dog at Rescr. af 1 Febr. 1732 i Hens. til Commandanten al-
 tilb tagtages; og at Ordenen imellem dem for Fremtids-
 den altsaa bliver saaledes: 1) Stiftamtmanden som
 Præs. 2) Commandanten eller den i hans Sted udi
 det i ovenmeldte Rescr. anførte Tilfælde, udnævnte Offi-
 ceer; 3) Enroullerings- Chefen; 4) Præsidenten;
 5) Politimesteren; og 6) En af Byens 16 Mand.
 (For at forekomme Disputer herefter).

Rescr. (til Stiftbefalingsm. i Trundhjem), ang. 22 Jan.
 at samtlige Over-Officerer ved de 4 Borger-
 Compagnier i Trundhjem, som ved Kongens Sal-
 vings-Fest have anskaffet sig rød Uniform med guldgal-
 lonerede Hatte, hvorudi de have paraderet, maae frem-
 deles betjene sig af, og bære guldgalonerede Hatte.
 (Efter Ansøgning) (c).

Rescr. (til Stiftbefalingsmændene over Trund- 22 Jan.
 hjem- og Bergens Stifter), ang. General-Wei-
 niester Embedet og hans Løn, samt Weiene Nar-
 denfielbs.

Gr. Det er bleven Kongen refereret, at Weiene Norden-
 fielbs skal være i meget slet Stand, der er saavel til Besvæ-
 ring for de Reisende, som til Hinder for Bonden og Handels-
 porten af den indenlandske Handel, og at Fogderne, forme-
 delst deres mange andre Embeds-Forretninger, og Lehnsmæn-
 dens, for Mangel, deels af Nødvighed over Almue, og deels af

(c) Dog kun til 1 Jan. 1786, see Forordn. af 20 Januar.
 1783, S. 2.

22 Jan.

af Kundskab, hvorledes Arbeidet skal bestyres, ikke ere i Stand til at besørge Veienes Reparation og Vedligeholdelse.

Under denne Dags Dato er Capitain Nicolai Fri-
derich Krogh befalet, for det første paa et Par Aar,
at forrette General-Deimesters Embede udi Trunde-
hjems- og Bergens-Stifter; til hvilken Ende ham er
meddeelt en Udskrivt af hvis forrige General-Deimester
Nordensfeldts, udi den ham giivne Bestalling, har været
anbefalet, for sig derefter, saavidt ham kan vedkomme,
at rette og forholde; da han, for saadan sin Tjeneste i
samme Tid, maae nyde 600 Rdlr. aarlig af Deimes-
ter-Tolden, hvilken Fogderne igjennem Rentekammer-
et blive beordrede, fra 1768 Aars Begyndelse, af hvert
Fogderie at indfordre, og i Stift-Amtstuerne betale, og
det Overskydende af bemeldte Told skal anvendes til
Krud, Minerung og andre Omkostninger, til Veienes
Forbedring, som ere uden for Bøndernes Pligt-Arbeide;
hvorover bemeldte Capitain Krogh aarlig haver at ind-
sende Regning til Stiftamtmandene: og, naar fornøvn-
te Capitain Krogh i forbemeldte 2 Aar har vilst fulds-
kommen Gliid, og befindes at være vel Rikket til dette
Embede, kan han gjøre sig Haab om, at blive beskikket
til General-Deimester Nordensfeldts, og derfor fremdes-
les at nyde 600 Rdlr. (u) aarlig af Deimester-Tolden.

23 Jan.

B. G. N. o. General-Toldkammer-Skriv.
(til samtlige Toldere), ang. Manchester's fri Ind-
førsel fra Schoos Fabriqve i Altona.

I Henseende at Fabriqveur Peter Sigismund Schoo
i Slesvig (v) agter at forflytte hans der anlagte Man-
chester-Fabriqve til Altona, har Kongen under 1 Decbr.
1767 bevilget: at det af bemeldte Fabriqveur Schoo
herester i Altona forfærdigende Manchester maae for
hans

(u) Forhoiet ved Rescr. af 21 Nov. 1781.

(v) See Skriv. af 13 Sept. 1766.

Resolitioner og Collegialbreve. 99 1768.

hans Livs: Tid i Danmark og Norge fri for Told og anden Afgift indføres, imod at ved Manchesteret følger og produceres Altona: Magistrats Attester af Indhold, at Fabriqveuren eddelig har bekræftet, at de udi Attesten benævnde og med hans Fabriqve: Segl forsynede Stykker Manchester paa hans Fabriqve i Altona ere blevene forfærdigede, samt at, ved dette Manchester's Forsendelse til Danmark og Norge, fornævnde Maglstrats: Attest tillige med de derved følgende Stykker Manchester paa det første Toldsted aflæveres, derover gjøres rigtig Angivelse, og hvert Stykke Manchester med Stedets Toldsegl behørig stemples. Ellers skal denne Manchester: Fabrique være befriet for at bruge stemplet Papiir til forbermedre Angivelser, og de derefter behøvende Told: og Passer: Sedle, saa at samme paa slet Papiir maae skrives og udfædtes.

23 Jan.

Rescr. hvorved Directeuren ved Maler: Accademiet blev tillagt Rang med virkelige Justitsraader (x). 29 Jan.

Rescr. (til Vice: Stattholderen i Norge, som samtlige Ammænd i Norge, Stiftsbefalingsmanden i Trundhjem (y) undtagen, det skal tilkjendegive), ang. at Fogderne ingen Kornkastning maae foretage sig uden Amtmandens Samtykke, m. v. om Tiende. 12 Febr.

Gr. Kongen er foredraget, at det paa adskillige Steder i Norge skal være kommen i Brug, at Fogderne (z) 8, 19, a 16 Rdlr.

Fogderne maae ingen Kornkastning i saa Fald betynde foretage sig (a) nyder sin Ret.

§ 2

Rescr.

(x) Lybeckers Udtog. L. 26.; Schous Udtog. IV. 4.

(y) See Rescr. af 25 Sept. 1767.

(z) Det, som her savnes, kan sees i Grundene til Rescr. af 25 Sept. 1767.

(a) I samme Rescr. sees ogsaa det, som her er udeladt.

- 19 Febr. Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. at Over-Hofretten skal continuere, saalænge der ere Sager ic. : : (b) begyndes, førend næste Session. (Justitiarius var i Tvivlsmaal om Fortsættelsen af N. 2. 1. — 3. — 12, og formeente, at naar ikke flere Sager efter den troste Orden vare at foretage, Ratten da for det Nar ophørede, saaledes at haade ved Bevilgning anticiperede saagss Justits-Sager, som siden efter kunde falde i Rette, kom til at berøe til næste Nars Ret, uden for deres Skyld paa ny at sætte den).
- 19 Febr. Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. at den i Forordn. af 26 Febr. 1744 §. 2 foreskrevne Indstævnings-Tiid saaledes skal være forlænget, at Hjemtingsdommene skal inden 4 Maanedes, om det er Søndensfjelds, og 6 Maanedes, om det er Nordensfjelds, efter at de ere affagte, for General-Forstammet indstævnes (c).
- 19 Febr. Rescr. (til Generallieutenant Mangelsen, og Notits til de Deputerede for Financerne), ang. Approbation paa Værendse-Commissionens Tilendebringelse, og de ved Commissionen værende Betjentes Belsønning.
- 19 Febr. Rescr. (til Kjøbenhavn's Magistrat), ang. Forandring i den for Bogmændene under 14 Sept. 1767 publicerede Tæft (d).
- 26 Febr. Rescr. (til Over-Secretairen i Det Danske Cancellie), ang. hvilke Expeditioner fra Cancelliet underskrives af Kongen Selv, og hvilke alene af Over-Secretairen (e).

Af

(b) Indeholdes i Inskr. af 14 Jan. 1778, §. 10, Schous Udtog VII. 217. Limiteret ved Rescrip af 4 Nov. 1778.

(c) Generalforst.-Amtet er ophævet ved Fdn. af 14 Jan. 1771.

(d) See Plac. af 22 Febr. 1768.

(e) See Rescr. af 14 Febr. og 22 Aug. 1766 samt §. 9. af 4 Martii 1773: sef. Plac. 20 Febr. 1717.

26 Febr.

Af Kongen Selve underskrives: 1) Alle Gratialia og Benaadinger, for saavidt i sidste Fortegnelse ei anføres; 2) Sager, som angaae Løb og Væ; 3) Forordninger saa og Rescripter udi de Ting, som det publice Væsen, og de derefter gjørende Foranstaltninger maatte vedkomme; 4) Confirmationer paa Sundager og publice Stiftelser; og 5) Confirmationer paa Præstekald og andre Embeder, som Proprietæter og dertil privilegerede Personer udgive Kaldsbreve eller Bestallingsbreve paa. — Hvorimod de Sager af ringere Betydning, som Kongen ei Selve underskriver, saasom 1) Anticipationer og Udsættelser for Gæstetæst og Overhof-Retten, samt andre Dispensationer udi Sager for Retterne; 2) Landstingene og Laugstingene, som Constitueret at bitjene; 3) alle Slags Commissoria og Extenstions-Befalinger i particularis Sager; 4) Naadens Aars Forlangelse for Præstetæster; 5) Degn at maae antages til; 6) Arve-Midlere Udbetaling; 7) Tilladelse at ernære sig af Haandwerker, eller at indtages udi Laugene; 8) alt hvad anordnes ang. Markeder, som allerede ere bevilgede; 9) Opreise-ning paa Domme, som ikke ere over 3 Aar; 10) Opreise-ning paa forelæbde Værel-Obligationer; 11) Opreise-ning paa Leiermaal af geistlige Personer, samt for fortidlig Sammenleie; 12) Bevilgning at Leiermaals Forseelse ei maae bebreides nogen; 13) Separationer imellem Ægtefolk fra Vord og Seng; 14) Nyt Ægteskab at maae indtrædes i, uagtet ergangen Skilsmisse-Dom; 15) Børn at døbes som ægte (f); 16) Børn at døbes hjemme i Huset (g); 17) Værgemaals-Bevilgninger; 18) Frihed for Fornyrder-skab; 19) uskift Boe at sidde udi; 20) Confirmationer

3

paa

(f) See Prom. 11 Julii 1772 og 22 Martii 1777.

(g) See Forordn. 27 Julii 1771.

26 Febr. paa Testamenter, Agtepagter, Contracter og Med-
 forings-Breve, samt Stamhuus-Breve, efter Lo-
 ven; 21) Facultates Testandi i sædvanlig Stil; - 22)
 alle Slags Bevillinger paa Handel at drive; 23) lige-
 ledes paa Bøger og Skrifter at lade trykke; 24) Pri-
 villegia for Apothekere, hvis Apoteker forhen er tilladt
 og indretter; 25) Gæstgiverie og Vertshuushold;
 Jarverie og Trykkerie, Crahn, Keberbane og Møl-
 ler at indrette, alt naar det ei er exclusivum; 26) Knip-
 linger, -som ere sørfærdigede i Hertugdømmet Slesvig,
 at forhandle; 27) ligeledes Sukker og Sipur ic. samt
 Rugbrød at sælge; 28) Bevilling for Jøder at ned-
 sætte sig paa et eller andet Sted i Kongens Riger og Lan-
 de; 29) Proprietatrer at maae samlet eller separat
 bortselge deres Jordegods (h); 30) Umyndiges
 Gaarde og Godser at maae bortselge; 31) Umyndig
 nogen at gøres; 32) uvedkommende Præst og Kirke
 at betjene sig af eller søge; 33) Proclamata; 34) Arvs
 og Gjelds Fragaaelse efter den fastsatte Tid (i); 35)
 personlig Arrest at være fri for i Opbuds- eller Kallit-
 Woer, saalænge de staae under Skifte-Rettens Behand-
 ling; 36) Procuratører for alle Over- og Under-Ret-
 ter, Høieste-Ret undtagen; 37) Embeder ved Suld-
 mægtig at lade betjene; 38) Befrielse for Embeds An-
 svar i Formands Tid; 39) Mæklere og Commissio-
 nairer for Søfarende; 40) Spøpasser, som ei efter
 Tractaterne af Kongen selv skal underskrives (k);
 41) Consulter at erkjendes for; 42) de aarlige Ordres
 til Assessores at indfinde sig i Høieste-Ret; 43) alle
 Notitser i Almindelighed: — paa sædvanlig Maade,
 efterat

(h) See Forordn. 13 Maii 1769. S. 2.

(i) See Forordn. 8 April 1768.

(k) Udtædes nu ikke af Cancelliet, see Reskr. af 19 Junii
 1782.

efterat de først i Cancellie, Collegio og Geheime, Con- 26 Febr.
sallet har været foretagne, og paa det sidste Ored vedbør-
ligen afsjorte, af Over-Secretairen skal underskrives.

Canc. Skriv. (til Amtmanden over Aalborghuus- 27 Febr.
Amt), ang. at det tilkommer den civile Auctions-
Directeur at holde Auction hos og efter Afbyggere,
Sorpagtere og andre Folk af den verdslige Stand
paa Præstegaardens Grund.
(Af de Aarsager, som i Refr. af 24 April 1767 ere anførte) (1).

General-Told. og Comm. Coll. Skriv. (til 27 Febr.
samtlige Toldere i Jndland, Fyen og Holland samt
paa Liss), ang. Indførsel af linnet Baand og
Traad, bleget Garn, Glands-Lerredet eller Tril-
le, Catuner, Dvæll og Lybst Lerred fra Fabriquerne
i Susum.

Rismandene Rütger Hendrich Kländer, Johan
Friederich Hartman Schimper, og Hendrich Dietzen
er i Henseende til en af dem i Susum anleggende Læ-
nebbaand- og Traad-Fabriqve, samt Lerreds- og Garn-
Blegdam, ved Privil. af 29 Sept. 1767 iblandt andet
bleven bevilget: at det af dem fabriquerende Baand og
Traad, som til Danmark og Norge forsendes, maae
for Told, Accise og andre Afgifter, af hvad Navn
haves kan, være befriede, imod at samme med en Su-
sumer-Told-Passeer-Seddel og en forordningsmæssig
Magistrats-Attest skal være forsynede, som ved de de-
finerede Toldsteder afliveres, da Accise-Friheden bliver
tilladt paa den Naade, som andre i Danmark og Nor-
ge etablerede Fabricanters nyde; ligeledes maae og det
Garn, som de bevilslig paa deres Blegg haver bleget,
og til Fabriqverne i Danmark forsende, passere imod Told
3 $\frac{1}{2}$ Danske for hvert Pund, ved det Toldsted, hvor Gar-

27 Febr. net forbliver, da det ved Toldskederne, hvorigennem det søres, med de forommeldte Deviser forsonet, fri passerer: og anlangende det bemeldte Hendrich Dirksen i Husum meddeelte Privilegium, dat. 25 Octob. 1765, paa alle Slags Glands-Lerredet eller Trille, Cattuner, Dvælk og Lybst-Lerred at farve og apprettere, i hvilken Fabriqve fornævnte Kjøbmand og med ham ere interesserede; da forholdes med disse Lerreders toldfret Indførsel i Kongens Riger efter Ordren af 17 Octob. 1767. Saadant bekjendtgøres herved, for nøie at paasee, at med Varene, naar Indførsel skeer, følger den ommeldte Rigtighed.

15 Martii. Resol. at Præsterne paa Landet ogsaa skulde svare Stald-Afgiften (m).

18 Martii. Resol. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang., at Politimesteren maae antage en Vægter, som i Følge den samme af ham meddelende Instruction skal iagttage alt hvad Politlem. om Aftens- og Natte-Tiider ham i Henseende til Politiens Tjeneste beordrer; hvilken Vægter for saadan sin Tjeneste skal og maae af de sædvanligen indsamlede Vægterpenge nyde Løn og Klæder med de øvrige Stadens Vægtene.

22 Martii. Resol. ang. at, naar Gaarde og Gaardepartier paa Landet i Norge eies af Borgere og andre Kjøbstæd-Indvaanere, som lade samme drive enten ved egne Folk fra Kjøbstæderne, eller ved Daglønne, skal Consumtion svares af 1 Dreng og 1 pige efter Consumt. Forordn. af 1761, 1te Post, 1te §., samt Solkeskat og Stald-Afgift, i alt 4 Rdlr. 72 Skill. aarlig; og, naar saadanne Gaarde og Gaardepartier overlades nogen

(m) Schous Udtog IV. 417. Est. Bdk. 24 Dec. 1760, s. 8. 2:4 og Estrid. 7 Nov. 1761.

Resolutioner og Collegialbreve. 105 1768.

nogen til *Sælvnings* eller *Lods*, svares disse Afgifter 23 Martii. af 1 Dreng og Stalden, i alt 2 Rdlr. 88 Skll. (n).

Refer. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. 25 Martii. at det *Friderichstads-Bye* forundte *Jus Asyli* maae ubi næstfølgende 5 Aar strække sig til *Friderichstads Forstad*; men efter saadan *Tiids Forløb* skal den igjen være indskrænket til de *Bygtere*, som hoo inden *Byens Volde* (o).

(Efterdi istun ganske faa af de brændte *Huusboaninger* erdnun igjen ere opbygde, og de *Fallerende* altsaa ikke kan opholde sig der).

Refer. (til Amtmanden over *Oplands-Amt*), 25 Martii. ang. at de af *Gusdals-Almue*, som hoo norden for *Næver-Aaen*, skulle være *Bier-Almue* behjælpelige ved *Bei-Arbeidet* (p) Indtil den almindelige *Landvei* bliver bragt i *Stand*, da den siden af de *Sognes-Almue*, hvor den falder, skal vedligeholdes.

Refer. (til *Stiftbefalingsmanden i Ribe*), ang. 1 April. at ingen anden end *Veile-Byes Indbaanere*, og de paa *Landet* der omkring boende, som enten allerede have, eller herefter dertil maatte blive forundt særdeles allernaadigst *Tilladelse*, maae herefter bruge og avle *Veile-Byes Eiendomme* eller *Mark-Jorder*, uanset de deraf ville betale *Matriculstat*. (Til *Indbaanernes Nærings Forbedring*).

Refer. (til *Over- og Med-Directeurer for de Danske Comoedier i Kjøbenhavn*), ang. at *Masque-rader* maae alene holdes paa det *Danske Comoedie-Huus*. 2 April.

⑤ 5

Gr.

(n) *Schous Udtag af Forordn. IV. 469.*

(o) *Udvidet ved Refer. af 5 Nov. 1777.*

(p) *See Refer. 23 Martii 1770, s. 3.*

2 April

Et. Directeurerne have andraget, at, efterat Kongen har befalet, at paa det Danske Comœdie-Huus skulde ske Indretning til Masqueraders Holdelse, er dermed allerede gjort Beskjendelse, og saavidt avanceret, at der forment, skaf eiter Paaske-Pelline-Dage at kunne holdes den sorte Masquerade, eller Ball masqvæ; men, da de det Danske Comœdie-Huus forundte Privilegier udtrykkelig forbyde, Masquerader der at opføre, have de anmodet, at disse Privilegier maatte extenderes derhen, at Masquerader paa det Danske Comœdie-Huus maae tillades med lige Friheder som Comœdier og Skuespil, saa at ingen andensteds (Det Kongelige Slot undtagen). Kjøbenhavn og paa dens Grund, end paa det Danske Comœdiehuus maae holdes Masquerade, eller Ball masqvæ.

Saadan gjorte Foreslitting approberet.

3 April.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. at Sognepræsten for Bamble-Præstegjeld maae af hver Strandfiddet udi Præstegjeldet for den efterfølgende Tild aarlig oppebære 2 Ort eller 48 Skill.; men i øvrigt holde sig efterretlig, hvad Loven udi 2. — 12. — 7 om de egentlig saa kaldede Huusfolk og deres Arbeidsdag foreskriver (da der bør gøres Forskjel paa Strandfiddere, der nære sig af Fiskerie og Søfart, og paa Huusmand).

8 April.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Enhver maae med egne Hænder sye ordinaire Klæder for Tjenestepiger, samt reparere og omgjøre andre Fruentimmer-Klæder (9).

8 April.

Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet, og Stiftsbefalingsmanden over Jylland), ang. hvorledes med de Jylændere, der som Chirurgiske Candidater opholdes sig, og nyde Stipendia ved Academiet, skal forholdes.

Et. Paa Jylland skal antages Sjerdings-Chirurgi, som kunne komme den der værende Land-Physicus til Hjælp (r), i hvilken Hensende det vilde være nyttigt, saavel for Landets Ind-

(9) See Plac. af 25 April 1768.

(r) Efr. Rescr. 30 Junii 1766 og Prom. af 12 Julii 1783.

Indbyggere som før de dertil af Landets Børn antagende Chirurgiske Candidater, at de kunde komme herover, og opholde sig her ved Academiet i nogle Aar, for at profitere i deres Videnskaber ved de her søiede Anstalter til Undervisning i Anatomico-chirurgicis, samt imidlertid til deres Underholdning nyde noget af Academiets Stipendier.

8 April

De Islændere, som under Titel af Chirurgiske Candidater skulde nyde Stipendier her ved Universitetet, skal offentlig deponere og sustinere Examen publicum til, ligemed andre Candidatis paa Consistorio. Fleere end 4 paa een gang maae ikke under denne Titel nyde Stipendia. Enhver af dem skal ikke nyde meere, end en anden Student efter Stipendii Beskaffenhed og Indretning kan nydes dog, siden Kongen vil, at de i Almindelighed skulde have omtrent 1 Rdlr. ugentlig, saa maae de iblandt dem, som maatte komme til at nyde 4 Rdlr. ugentlig paa Communitetet, desforuden være berettiget til at have Plads i Regenzen, paa det de sammesteds kunne have fri Logement foruden Liigpengene, som der skal være (s). I hvorvel disse Stipendia bestandig skal vedvære til saadan Brug, og falde fra en til anden af disse Chirurgiske Candidater, saa dog, siden de Studiosi, som ikke have Baccalaurei's Graden (r) slet ikke kan faae Sted paa Borchens, Ptersens og Valkendorphs Collegier, deels efter disse Collegiers Fundamer, og deels efter et derom ergangen Rescript. og de ei heller i Følge af Universitetets Fundam kan nyde Stipendium Communitatis Regiæ længere end i 3 Aar, skal det samme og i Henseende til disse Chirurgiske Candidater iøgttages. Og endelig skal de holde sig Communitetets, eller hvis andre Stipendia de maatte nyde, deres Fundamer og Lovs i alle Maader efterrettelige.

§. 1.

§. 2.

§. 3.

§. 4.

§. 5.

Mabet

(s) Cfr. Fundat. 25 Junii 1777.

(r) Cfr. Forordn. og Rescr. af 11 Maa 1775.

8 April.

Kabet Brev (og Notits til General-Gouverneuren over de Vestindiske Eilande), ang. et Borger-Kaad paa St. Croix (u).

Er. For Kongen er bleven andraget, at General-Gouverneuren, i Steden for det forrige Borger-Kaad paa St. Croix, som nu i nogle Aar skal have været affkaffet, under 26 Maii afvigte Aar til Landets Lærø har oprettet et nyt Borger-Kaad, og til samme udstad følgende Constitution: „I Henseende dette Lands Indvaaneres kristelige Ansøgning om et Borger-Kaads Anskaffelse, saadellom i Anledning af den ved Borgerne i et hvert Qvarteer dertil efter gamle Vedtægter sæete Udvalgelse, autoriseres og bekræftes herved efterfølgende Membra, hvoraf et Borger-Kaad heretter og indtil videre skal bestaae, som ere: Justitsraad Friderich Christjan Mørh, Robert Stevart, Thomas Lillie, Charles Burth, John Coatly, Marheio Sarril, Abraham Markoe, Christjan Zeitman, og Jacobus Dam, foruden en Secretaire, som de selv udvalgne at føre Protocollet. Thi have de en Gang hver Maaned, som skal være den første Onsdag i Maanedden, eller saa ofte som de det fornøden maatte eragte, at sammentræde i et dertil efter eget Overlæg og Samtykke besluttet Huus, indtil et publice Huus kan blive oprettet, for at overlægge og deherere med hverandre om alt det, som angaaer den almindelige Oeconomie og deres Medborgeres Bedste, hvilket de ved sætte Stemmer og derefter tage Beslutning ubi en dertil indrettet og af General-Gouverneuren autoriseret Kaad Protocol ikke alcene ved Dag og Datum anføre, men endog ved derefter gjørende Forestillinger til Gouvernementet indbenter Approbation til sammes Fuldbørrelse, rettende sig i det øvrige efter de det forrige Borger-Kaad meddeelte gamle Statuta, Indretninger og Anordninger, saavidt paa nærværende Landets Omstændigheder kan være applicable, samt andre heretter meddelende Anordninger.“

Gorskræve Borger-Kaadet paa St. Croix meddeelte Constitution confirmeres og stadfæstes herved: hvorhos og fastsættes: 1) at, naar nogen Plads ubi samme Borger-Kaad i Fremtiden maatte blive ledig, da skal Indvaanerne ubi det Qvarteer og Sted, som den Afgangne hørte til og sad for, af de samnesteds værende Borgere som have gode, faste Eiendomme der paa Landet, og ere bekendte for at være buelige og oprigtige, imellem sig udvalge 3 til at foreslaaes General-Gouverneuren, som derefter igjen udvælger Een af dem til at være Lem i

Bor:

8 April.

Borger-Raadet; 2) at forberørte Borger-Raad maae nyde samme Anseelse, som de 32 Mand i Kjøbenhavn, hvilke vælges af de bedste, fornuftigste og meest formuende Borgere, og med hvem Magistraten sammesteds overlægger hvad der angaaer Stadens Oeconomie og almindelige Bedste, til hvilken Ende dette Borger-Raad ligeledes skal være berettiget til for General-Gouverneuren der paa Landet at foreslaae, hvad de formeens at være til Landets almindelige Bedste, og at give deres Betænkning over de Ting General-Gouverneuren maatte finde fornøden med dem at overlægge, eller at forlange deres Betænkning og Oplysning om; 3) at det skal være meerbetjendte Borger-Raad tilladt, paa samtlige Landets Indvaanere at ligne de Udgifter og Paalæg, som en eller anden, til det almindelige Bedste og Sikkerhed nyttig, og af General-Gouverneuren samtykt Foranstaltning eller Indretning maatte udfordres, hvorefter de paa saadan Pigning have at indhente General-Gouverneurens Approbation, og for det saaledes oppebaarne at aflægge rigtig Regnskab; 4) endelig vil Kongen, saafremt nu værende General-Gouverneur intet derimod maatte have at erindre, have igjentaget og fornøyet den af forrige General-Gouverneur der paa Landet for nogle Aar siden udgivne Placat, ang. at alle de, som udi foresaldende Sager ved Under- og Over-Retten paa St. Croix maatte blive dømt at betale Procéssens Omkostninger, skulle tilligemed betale $\frac{1}{3}$ Deel saa meget, som saadanne dømt Omkostninger maatte beløbe sig til, hvilke Penge af Borger-Raadet skal oppebæres og anvendes til et Raadhuses Opbyggelse der paa Landet, dog skal dette Paalæg ikke længere vedvare, end indtil en tilstrækkelig Fond til samme Raadhuses Opbyggelse maatte være indsamlet.

General

9 April. **General-Toldkammer- og Comm. Coll. Skriv.**
 (Privileg. 15 Martil.) (til samtlige Soldere i Jydland, Fyen og Holland, samt paa Fisk), ang. at den i Peter Ovens's Søbesyderie i Friderichstad fabriquerende Sæbe maae, naar dermed følger behørig Passeerseddell og Magistrats-Attest, i Danmark og Norge indføres og debiteres, imod at ved Indførselen af hver Fjerding af 56 Pund reen Sæbes Vægt svares ubi Told 40 Skill. Courant.

11 April. **Patent, ang. Rang for Flagmændene (v).**
 General-Admiralen skal rangere med General-Feltmarechallen; General-Admirallieutenanter med Feltmarechaller; Admiraler med Generaler til Hest og Fods; Vice-Admiraler med Generallieutenanter; Schoubysnichter (x) med General-Majorer, ic.

12 April. **Resol. ang. Consumtions-Frihed for de Høved- og Sæde-Gaarde,** som ere uden Bygning og Besætning, og ei drives ved egne dertil holdende Folk (y).

13 April. **General-Toldkammer- og C. C. Skriv. (til Overlodsen),** ang. at Officerer af Søe-Etaten paa Landet i Norge (z) skal svare Consumtion, uagtet de staae i Tjeneste.

15 April. **Rescr. (til Magistraten i Kjøbenhavn),** ang. at tilkjendegive Guldsmedene sammesteds, at de have at holde sig forordn. af 3 Martil 1688 efterrettlig, med at forandre deres Stempler aartligen, og Arrotallet hedsætte; og Vardinen have Indsende med, at samme bliver efterlevet.

Rescr.

(v) Af Lybeckers Udtog, 1te Hefte, 27 og 56de Side.

(x) Ere siden kaldte Contre-Admiraler.

(y) Bekjendtgjort ved Prom. af 21 Sept. 1779.

(z) Staaer i Schous Udtog IV. 470 ved den Norske Forordn. af 1761.

Resolutioner og Collegialbreve. III 1768.

Rescr. (til Biskopperne i Danmark, Sjællands: Stift 15 April.
 undtagen), ang. Disciplenes Orationer i de Latinske
 Skoler (a).

Rescr. (til Stiftsbefalings- og Amtmændene), 19 April
 ang. Opsyn med Toldvæsenet og Toldbetjentene,
 Skibes Stranding, samt at see Commerciers fremmet,
 tilligemed indenlandske Manufactur- og Fabriques
 Vares Affætning understøttet.

Gr. Af de indkomne Told-Regnskaber er erfaret, at i Sæd-
 velsheden af de Vare, som ere belagde med høie Afgifter, og
 hvoraf tillige et betændeligt Quantum consumeres, saasom af
 Salt, Vin, Franskbrændevin og deslige, paa adskillige Stæ-
 der ifkun meget lidt, men paa andre aldeles intet bliver af-
 givet til Fortoldning, samt at deraf fra Kiøbenhavn til Stæ-
 derne i Provincerne ifkun meget ringe Qvanta voerde indbrag-
 te; saesom og den liden Debit af de her forfærdigede Manu-
 factur- og Fabriques-Vare ikke mindre lægger for Dagen, at
 megen Snæve, Handel med contrabande Vare i Provincerne fo-
 regaaer. Derfor har Kongen eragtet fornødent at overdrage
 de Kongelige Stiftamtmand udi Stitternes Hovedstæder og
 Amtmænd i Hensende til de øvrige Stæder paa ethvert Sted
 behøvende Inspection og Opsyn over Toldvæsenet og Toldbe-
 tjentene.

Han skal med Toldvæsenet og Toldbetjentene udi
 Kjøbstæden N. og de andre udi Amtene liggende Told-
 steder have en saadan behøvende Opsyn; og i Særdeles-
 hed skal han have et vaaget Øie paa Toldbetjentenes
 Opførsel, og at Enhver saavel i Almindelighed som i
 forekommende spectale Tilfælde tilbørlig efterkommer sin
 Pligt; og, dersom han skulde opdage nogen Forsøm-
 melse og Efterladenhed, saavel ved Expeditionen og
 Visitationen, som ellers i deres Embede at forøves, han
 da derom til General-Toldkammeret indsender sin udfør-
 lige Indberetning til nærmere sjiende Foranstaltning.
 Han skal Tild efter anden indfinde sig, og i det ringes-
 te 4 Gange om Aaret enten personlig eller ved en tilfor-
 ladelig

§. 1.

§. 2.

(a) See Rescr. af 1 Junii 1767 med vedfattede Note; og see
 Norge Rescr. af 10 Febr. 1769.

- 19 April. Iadelig Fuldmægtig paa Toldboden, for at lade sig forovise Told, Contra: saavelsom Veier: og Accise: Bøgerne in originali, og hver Gang ubi bemeldte Bøger, uuder sit eller saadan Fuldmægtiges Navns Underkrivt, antegne Datum, naar det er steet, og dernæst til General-Toldkammeret om dets Befindende gjøre Indberetning. Om alle ethvert Steds Omstændigheder, som ubi Toldvæsenet har nogen Indskydelse, og de Feil derudi maatte findes, skal han sig paa det næste underrette, og tilsende General-Toldkammeret Forslag, hvorledes saadan Mangel paa bedste Maade kunde afhjelpes, og at saavel den usovlige Lossen og Laden paa Udhavnene samt Strømmens og Rehderne, som og den hemmelige Transport af saadanne uden for de sædvanlige Pladse og Toldsteder lossede Vare, vare sig enten til Landet eller til Kjøbstæderne, saavidt som mueligt kan
- §. 3. vordt hindret, og derpaa raades Boed. — Da de Skibe, som indføre Salt, Viin og Brændeviin, deslige ste og Stykgods, Sør og Samp ic., og lossen paa Strømmene, hver Aften, saalange Udloosningen steer, skal af Toldbetjentene forsegles, og Seglene om Morgenen ligeledes i deres eller i det ringeste ubi Vistrentens Overværelse fratages (b), men man har Aarsag at troe, at om Matten, særdeles om Esteraaret i lange og mørke Matten steer megen Underkrab: saa har han flittig sig at erkjendige, om og Skibens og Jartplerne hver Gang tilførelig og saaledes vordt forsegledt, at, uden at opbryde Seglene, ingen Vares Udloosning enten ved forbudne hemmelige, eller ved at opløste de sædvanlige Skibsluger, kan stee, saavelsom og, om Toldbetjentene tilbørligen vigtlere mod hemmelig Loosning og Indpractceering fra de paa Strømmen tildeels under Udloosning

(b) Cfr. Toldforordn. af 1768 Cap. 1, Art. 12; Cap. 3, Art. 1. og 4.

Læsning liggende Skibe, saa at de hverken formeddelt Forsømmelse eller Connivence lade mangle noget udi deres Eed og Pligt at opfylde. — Toldbetjentene skulde give ham paa forlangende, mundtlig eller skriftlig, tilfjende Drægtigheden af de fra fremmede Steder kommende Skibe, hvis Ladning bestaaer i Salt, Viin, Fransk Brændeviin og Stykgods; ligeledes de til Fortoldning angivne Vares Quantum, og om Skibet ved den første Visitation har været fuldbladet eller ikke, eskerfom det et er troelig, at Skibe uden fuld, og ikkun med halv Ladning skulde komme fra Frankrig, Portugal, Spanien eller Holland. — Paa lige Naade haver han Tiid efter andeg at indhente nogle Efterretning om Strand, Controleurterne og Strand-Visiteurterne paa ethvert Sted deres Opførsel, hvorvidt de, ved flittig at patrouillere, efterkomme den dem tillagde Instruxion, og at de med Ingen see igjennem Gingre. Skulde det sig anderledes befinde, haver han derom med alle forekomende Omstændigheder at indsende sin Beretning til General-Toldkammeret til videre gjørende Foranstaltning. — I Tilfælde naar Skibe strande, særdeles naar de ere ladte med Viin, Fransk Brændeviin, Stykgods og contrebandede Vare, skal han sig med al Tiid erklyndige, om og Toldbetjentene tilbørlig efterkomme deres Pligt; og om det bjergede Gods strax bringes i sikker Jorvaring, ufortøvet eftersees, og tilforladelig vorder inventeret og taperet; til den Ende skal Toldbetjentene, naar Skibe strande, særdeles de, hvilte, som oven ansært, have Viin, Fransk Brændeviin, Stykgods og her i Landet for contrebandede erklærede Vare til Ladning, strax give ham derom mundtlig eller skriftlig Efterretning, paa det han i fornødne Tilfælde, og naar Sagen ikke maatte taale nogen Opsættelse, i Horveien kunde gjøre

19 April

s. 5.

s. 6.

s. 7.

- 19 April. de udfordrende Anstalter til, saavidt mueligt, Straf at forekomme al, til Skade for Told-Indkomsterne, og imod de ergangne Forbudde om contrebandede Vares Indførsel, begaaende Underflad, hvorom han da med næste Post indsender sin udsørlige Indberetning til General
4. 2. Toldkammeret. — Derom han skulde erholde troværdig Underretning om, at nogensteds paa Kysterne ved Stranden er bleven indpracticeret Vare, enten samme da bestaaer udi uforklaredede eller contrebandede Vare, eller og at andensteds paa Landet contrebandede Vare skulde være blevene oplagte eller være tagne i Forvaring, deslige og om udi Landsbyerne skulde befindes Oplagge af indsnegne, omendkjønt ellers toldbare Vare, har han uforsvøret enten ved Told-Officianterne eller Justitsbetjentene at lade anstille en nøie Undersøgelse, og hvorefter den derom forfattede Forretning til General-Toldkammeret til Eftersyn, og, efter Befindende, til videre Foranstaltning af ham indsendes. — For det svenske haver han at paasee Landets Commercijs Forfremmelse i Almindelighed og ethvert ham under Opsyn betroede Steds Handels og bedste Næringsveis Forbedring til Stedernes Opkomst og Peuplering, i Særdeleshed at Kongens Interesse, saavidt mueligt, vorder beforderet, ved Toldstederne paa ethvert Sted alting med god Orden tracteres, og de indenlandske Manufacturer og Fabriquer ved deres Vares Affætning understøttes, samt ellers udi fornødne Tilfælde, hvor nogen Nytte kan tilveiebringes eller Skade forekomme, derom at indsende sin Indberetning og Betænkning til General-Toldkammeret og Commerce-Collegium, til Forsetagselse og videre efter befindende føiende Foranstaltning.

Resolutioner og Collegialbreve. 115 1768.

Rescript. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at 22 April.
Guldsmed Verktooi maae ei findes hos uberetti-
gede Arbeidere (c).

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjæl. 22 April.
lands-Scift), ang. at Byefogden i Hillerød skal
være Skovbetjentene paa Forlangende affsteerlige enten
med 2 Byens Vagtere eller Borgere, som kunde med-
følge, naar det var fornøden, at nogen Randsagning
om ulovlig Skovhugst skulde foretages udi bemeldte
Hillerød, og tillige om Betjentene paa detslige Inqvisi-
tioner blev tilfsiet Overlast, dertil at kunne være Bidne.
(I Anledning af Over-Jægermesterens Forskilling, til den
Kongelige Skovs Conservation) (d).

Rescr. (til Biskopperne i Danmark), ang. De: 22 April.
linqventeres Beredelse til Døden af Præsterne,
og Udførelse til Ketterstedet (e).

Or. Ved Ritualet saavel som Forordn. af 7 Febr. 1749 (f)
er anordnet, hvorledes Præsterne med Delinqventer, imedens
de sidde paa Kivet, og naar de udledes til Ketterstedet at ud-
saae deres Straf, samt naar Executionen skal fuldføres, sig
kulle forholde. — Paa det at det rette Niemerke ved sigte
Misdæderes Affstraffelse kunde opnaaes, baade ved at betage
den gemeene Mand den urigtige og ikke usædvanlige Indbild-
ning, som kan føre mange til at gjøre Dndt, nemlig at det
er saa lyfsalig en Død, og ingen kan være bedre bereed til
Døden, og Salighed ikke kan seile, hvor Præsten gaer ved Syn-
deren med Høn og Sang, saa og at Dødens Maade kunde
gjøres mere skræksom og affpælig for Tilskuerne, anordnes og
befales:

Ingen Præst skal følge med, naar Misdæderen fø-
res fra Fængslet til Ketterstedet, og ei heller holdes
Høn og Sang underveis, men Præsten i Fængslet
gøre

H 2

(c) See Plac. af 25 April 1768; udvidet til Christiania
ved Rescr. 2 Julii 1779.

(d) See Forordn. af 18 April 1781, S. S. 32, 51 og 52.

(e) See Rescr. af 12 Febr. 1751.

(f) Skal nok være 13 Martii 1761.

- 22 April. gjøre sig Bedste ved Guds Naade at beredde Synderen til Døden, og, naar han bortføres, forsøge sig til Rettestedet, og oppebie Synderens Ankomst, og der, uden at holde nogen offentlig Tale, alene søge at holde Synderen i mueligste Andagt og Stillehed, indtil han er død.
- 22 April. Bevilgn. (og Notits til Kjøbenhavns Universitet), at der paa Ny-Torv udi Alsborg maae efterdags aarligen holdes 2 Geste-Marked, det første 8 Dage før Manders-Fastelavns-Marked, og det andet 8 Dage før dito Midfaste-Marked, og hvert af disse Markeder at maae vare udi 2 Dage.
- 26 April. Resol. at ingen flere Sukker-Kaffinaderier maae oprettes i Kjøbenhavn (g).
- 26 April. Kongelig Resolution, hvorved bevilges et particulier eller privat Oplag paa Særøpe af adskillige Vare (h).
- 29 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aggershuus-Stift), ang. at Stads-Capitainen og øvrige Borger-Officerer i Christiania maae fremdeles bruge og betjene sig af den til Dronningens Indtog af dem anskaffede Uniform med Sølv-Snorer, indtil den bliver opløst (i); dog saaledes, at samme imidlertid ikke under 10 Rdsrs. Straf maae bruges af dem, uden alene paa de Tiider, de som Borger-Officerer parade-re ved Borger-Compagnierne.
- 30 April. Canc. Skriv. (til Stiftbefalingsmændene og Bispeopperne i Danmark og Norge, Sjellands-Stift og Stiftet

(g) Sees i Rescr. af 7 April 1769.

(h) Af Lybeckers Udtog III. 350, cfr. Regl. 2 Julii 1781, S. 21.

(i) Dog kun til 11 Jan. 1786, efter Forordn. af 20 Jan. 1783, S. 2.

30 April

Stiframm. i Viborg undtagen, saaoq til Overberg: Amtet Sydensjelds samt Bergamter Nordensjelds), ang. de Forklaringer, som i Følge Rescr. af 13 (21) og 27 April 1764 aarlig skal indsendes til Cancelliet over sluttede og usluttede Skifter.

(For ved samme at kunne erholde en nogenledes tilstrækkelig Oplysning, Orden og Endelighed) (k).

Samelige under dem henhørende Jurisdictioner og Provster, skulle, for saavidt saadant ikke allerede maatte være lagtaget, for Fremtiden indrette deres forfættende Designationer over Skifterne saaledes, at 1) de Skifter, som fra forrige Aaringer maatte være usluttede, ansøres Aar efter Aar, uafbrudte, saalænge indtil de et efter andet komme til Endskab, da de for sidste Gang ansøres i det Aar, som de ere sluttede udi, det er, naar Deelingen er forfattet; thi, hvad enten Skiftebrevet endda maatte være beskrevet eller ei, vedkommer ikke just det forehavende Diemerke: 2) alle de siden den sidste indsendte Designation sluttede Skifter maae opføres i en Rad og Røite for sig selv, og de usluttede ligeledes for sig selv, saaledes at disse 2 Slags ikke i flæng blandes iblandt hverandre: 3) ved ethvert Skifte maae Aaret og Dagen, naar det er begyndt, nøie ansøres: 4) alle Skifterne maae altid optegnes efter deres naturlige Orden, ligesom de ere gamle til, og altsaa maae ingon Skifter, være sig sluttede eller usluttede, ansættes i Orden efter Slutningens Datum eller andet saadant, men alle efter deres Begyndelses Datum: 5) og saaledes i alt paasees, at hvert Aars Fortegnelse nøie svarer til det forrige Aars Designation, for saavidt de hinanden vedkomme, og stemme dermed aldeles overens efter god og brugelig Regnskabs Maade, Endelig

(k) Skjærpet for Bergen ved den 10de S. i Rescr. af 14 Nov. 1781.

30 April. paatvies ikke, at so Stifamt. og Biskopen, i Følge forberørte Kongelig Befaling, ved samelige Designationens aarlig Indsendelse til Cancelliet tillige lade vedføle deres Betænkninger derover, i Særdeleshed om de til Skisternes Ophold ansørte Aarsagers Gyldighed.

• • Mall. Instruction (fra General-Landvæsens-Collegio) for Landvæsens-Commissarierne i Danmark (k).

Den Pligt, som er bleven Collegium paalagt, nemlig paa behste og lemsaldiske Maade, at see de i Forordn. af 15 April a. c. anbefalede Poster bragte til mueligste Guldkommenhed og i virkelig Execution, udfordrer nødvendig, at samme Collegium maae forshnes med adskillige paalidelige og grundige Esterretninger og Oplysninger fra mange og adskillte Egne. Til den Ende har Collegium holdt for tjenligt og ocreensstemmende med Kongens Bemærkes Opholdelse, at udnævne omtrunt i ethvert Amt 2 Landvæsens-Commissarier (m), som med deres Indsigt, Erfarenhed og Underretninger kunde være det behjuelige i at befordre den forønskede Hensigt, nemlig Landvæsenets og Bønderandens Optoimk og mueligste Flor.

§ 1. I alle de Tilfælde, hvor General-Landvæsenets-Collegium maatte det begjere, hvad enten det kunde være i Anledning af Opmaalinger, Gaardes og Jorders Inddelinger, Jælledekkets Ophævelse, Høveriets Affkæffelse, Bestemmelse, eller Høveriepenges Erløggelse, Landgjeldens Raffættelse, Arve, Søsters Indretning og Uddeling, Tienders Oppebørsels Forandring, Møsters Udgravning og Afsløb igjennem andres Marker, eller nogen anden Ting, som har Landvæsenets Forbering til Diemed, maae Landvæsens-Commissarierne meddele deres Erklæringer, Esterretninger og Betænkninger efter bedste og mueligste Indsigt, for saavidt som kunde angaae det District, i hvilket de ere anordnede til Commissarier. Skulde de, for at være i Stand til at give tilstrækkelig Underretning, behøve selv at tage Stødet og Beskæffenheden i Diesyn, da formodes de at være villige

(1) See Forordn. af 23 April 1781.

(m) Efr. Skriv. af 13 Sept. 1768.

villige til, i saa Fald, tilligemed Amtmanden at møde paa Aastedet, for der nøie at betragte og overveie alle Omstændigheder; men, maatte Forhindringer ved Svag-
 hed eller andre betydelige Tilfælde, indtræffe, eller og Sagen maatte være en af Commissarierne selv paagjeldende, da udnævner Amtmanden en anden i dens
 Sted. Dersom Jordegods-Eiere skulde geraade i Tvist-
 lighed med hinanden i Anledning af de i foregaaende Artikel ommeldte Postor, da maae Landvæsens-Com-
 missarierne, tilligemed Amtmanden, saa ofte det af dem forlanges, søge at bilægge Tvistigheder, ved et af dem eragter billigt Forlig, som, naar alle Bedkom-
 mende derom ere blevne eenige, kan læses til Ting-
 Er det dem ikke muligt, at faae Sagen i Mindelighed bilagt, da meldes det til General-Landvæsensets Colle-
 gium, og indberettes derhos i Ordreleshed, hvad en-
 ten saadant har sin Grund derudi, at Oræktionen i sig selv er tvivlsom og problematisk, eller og det fornem-
 melig er en af Parternes Paastaaenhed og Vrangvil-
 lighed at tilskrive, at intet billigt Forlig har været at tilveiebringe. Landvæsens-Commissarierne tillige-
 med Amtmanden ville nøie lade sig underrette, om Tiendernes og det tiendeydende Hartkorns Beskaffenhed, saavel som om Maaden, paa hvilken Tienden nu ydes og oppebæres, og derefter saavidt mueligt søge derhen, at foreene Tiendetagerne med andre Bedkommende paa den eene Side, og Tiendeydernes med deres Husbonde og Forsvar paa den anden Side, at et vist Quantum Penge, Korn eller andre Vare fastsættes, som aarligen og bestandig skal svares, i Steden for at nyde Tienden in Natura, da saadanne Contracter, efterat alle Bedkommende derom ere blevne eenige, og samme have underkrevet, kunde indsendes til General-Landvæsensets Collegium til Approbation; derefter de da blive at

Rekl.

1. 2.

1. 3.

i. Mail, ansee, som en bestandig og urohgelig Regel og Rettesnor
 for Eiendens Ydelse og Oppebørsel. Ved Lige Contracter
 bliver i sær at iagttage: a) at vedkommende Tiendtager
 re nyde vedbørlig Sikkerhed for den aarlige Afgiwt og
 dens Erløggelse i rette Tid, imod at de renuncere paa
 den Rettighed, de have nu til at oppebøre Tienden paa
 Mafften og i Skærven; og b) da disse Contracter skulle
 være bestandige og evige, saa synes det rimeligere, at
 den aarlige Afgiwt fastsættes i Korn, som betales efter
 Capitels-Risjøbet, eller andre Vare, end i rede Pen-
 ge (n).

I. 4. Skulde Landvæsenets Commissarierne have ud-
 tænkt noget til Landvæsenets Forbedring, eller maas-
 ske have udfundet nogen særdeles let og tjernlig Raade,
 paa hvilken de i foremeldte Forordning anførte Poster
 i deres District kunde sættes i Værk, da vil Collegium
 med Fornøielse imodtage de derom gjørende Forslag; li-
 gesom det ogsaa ønskes, Tid efter anden at blive under-
 rettet om de Landmænd, saavel Bønder som Propriet-
 aarer, eller andre, der meest gjøre sin fortjente af det
 Almindelige, i Henseende til ny Anlæg, nyttige Ind-
 retninger, samt Gliid og Vindskibelighed til Landbrugs-
 gets Opkomst og Forbedring.

I. 5. Alle de fra Landvæsenets Commissarierne til General-
 Landvæsenets Collegium ind-
 kommende Efterretninger, Betænkninger, Erklæringer,
 Forslag &c. vil man formode og holde sig forvissnet om,
 paa Samvittighed, efter bedste og mueligste Indsigt, i
 ingen anden Henseende, end af Retslighed til Sandhed,
 og det almindelige Bedste, samt uden Frygt for Mis-
 gunst eller Haab om Gunst og Belønning, at blive for-
 sættede, og det i saa stor Rorthed, som de væsentlige
 Omstændigheder kunne tillade, samt i Form af Promo-
 torier. Samme maae i Tilfælde af Digtighed indsen-
 des til Amtmanden, som tilligemed sin Erklæring der-
 paa,

paa, besørger dem videre til Collegium fremsendt. Der, 1. Mail
 som begge Landvæsens-Commissarierne ei ere af sam-
 me Mening i een Sag, da indsender hver af dem sine
 Tanker separate. Naar Amtmanden og Landvæsens- 2. 6.
 Commissarierne forarsages Reiser af de stridende Par-
 ter, da concurre de begge, til at Raffe dem fri Be-
 fordring, samt, i Fald Reiserne skulde være lange, at
 de sig ei af deres egen Oeconomie kunne betjene, 2 Rdlr.
 daglig i Diætpenge. Er det derimod Collegium, som
 i et eller andet Tilfælde har ladet anstille siige Reiser, da
 skal samme af Amtet forankalte fri Befordring, og, i
 ovennævnte Tilfælde, Diætpenge af dets egen Casse. —
 I det øvrige ville de, naar det af Renslammeret skulde
 blive æffet, holde sig den Instrux efterrettelig, som fra
 samme til Landmaalings-Commissarierne, vorder ud-
 rådet, og findes villige til det, som General-Landvæse-
 nets Collegium af dem i en eller anden Tilfælde kunde
 forlange.

Generallandvæsens-Collegii Skriv. (til Biskopperne), 7 Mail.
 ang. at det er Kongens Villie, at Geistligheden skal,
 i Steden for at oppebære den dem tilkommende Tiende
 in Natura paa Kjørven, overlade Bonden samme for
 en vis og bestandig aarlig Afgift enten i Korn, i Skje-
 pen eller i Penge, som fastsættes med begges utvungne
 Samtykke (o).

Rescr. (til Amtmanden over Nordlands-Amt), 20 Mail.
 ang. at de Svenske Lapper kun i visse Tilfælde
 maae sig i Nordlandene, og de Norske Lapper lige-
 lædes sig paa de Svenske Grendser indfinde.

Er. Efterat Sorenkrivere over Senjens- og Tromsøe-
 Fogderie havde andraget, hvorledes en Deel Lapper fra de Sven-
 ske Grendser undertiden tager sig for om Sommeren at fare
 om.

(o) Af Wandalls Forordn. om Geistligheden 232. est. den
 3die S. af næstforestaaende Instrux.

20 Maii.

omkring i Høndernes Gaarde, for at tigge og tildeels røve og stjæle, samt erue Folk med ulskelig Hændelser, om de ikke faae hvad de forlange; og derover bleven indhentet Vedkommendes Erklæring, og derom corresponderet med det Kongelige Svenske Hof, og man paa begge Sider desangaaende er bleven foreenet.

Herefter maae ingen Svenske Lapper, uden i de Tilfælde, som den i Aaret 1751 sluttede Grendse Tractats 1te Codicill ommelder, saasog de Lapper undtagne, som med deres Reepsdyr flytte over og forblive paa de dem anviste Steder, indfinde sig i Nordlandene, medmindre de med behørlig Pas ere forsynede; men, saafremt nogen saadan der maatte antraffes, skal han strax paa gribes og føres til næste Lehnsmand, samt derefter søres tilbage ind paa de Svenske Grendser, da de paa ham anvendte Omkostninger skal erstattes af hvad han havde med sig, men det derfra Overskydende maae ham tilbagegives. Skulde derimod nogen Svensk Lap, imedens han opholdt sig i Nordlandene, have begaaet noget Delictum, da skal dermed forholdes og omgaaes efter Grendse Tractaten. Derksom i øvrigt nogen Svensk Lap maatte have noget af Vigtighed i Nordlandene at bestille, skal han lade det ved sin Foged, Præst eller Lehnsmand, ved Skrivelse til Foged, Præst, Lehnsmand eller anden bekendt Mand i Nordlandene forrette. — Og bliver i alt paa samme Maade forholdet, om nogen af de Norske Lapper, uden i de Tilfælde, som Tractaten ommelder, indfinder sig paa de Svenske Grendser.

27 Maii.

Rescr. (til Selstbefalingsmandene i Danmark, Amtmændene tillige heraf en rigtig Gjenpart at meddeles), ang. at, naar Delinquenter fra Provinscerne i Danmark efterdags forsendes til Kjøbenhavn eller andre Fæstninger, for sammesteds at arbejde, skal saavel Kjøbstæderne som Landes concurrere til at transportere og befordre dem derhen; dog at sige Delinquenter,

gventer, saa ofte See kan, skal sendes med Skibs-Li- 27 Maii.
lighed (P).

Rescr. (til Biskopen over Sjæns Stift), ang. 27 Maii.
at Degnenes Enker maae blive boende i Deg-
neboeligen til Flyttertiden efter næste Opbyggelses-Tiid
fra Mandens Dødsdag af, paa det de imidlertid kunne
see sig om anden Boepæl, og faae holdet Stifte, Aust-
on og andet meere, som dertil hører; dog at Successor i
den Tiid forsynes med fornødne Værelser i Degneboeligen.
(I Anledning af en fra samtlige Degne i Fyen indkommen
Ansøgning).

Forening med Staden Hamburg (Q).

27 Maii,

Alle und jede mit Ibro Königlische Majestät zu Dän- Art. 2.
nemark ic. und Ibro Kaiserliche Hobeit des Großfürsten
aller Reusen gloriwärdigsten Vorfahren, abseiten der
Stadt Hamburg eingegangene Pacta, Verträge oder
Verabredungen, welche etwas dem Inhalte des gegen-
wärtigen Vergleichs zuwieder laufendes enthalten,
werden eo ipso und in Ansehung der diesem Vergleich
entgegen stehende Puneta für aufgehoben, und für Null
erkläret. Dahingegen aber auch alle übrige die Immedle-
rat der Stadt nicht berührende Pacta, Verträge, Ver-
abredungen, Begünstigungen und Gebrauche, welche
entweder von den Königlischen oder Großfürstlichen Vor-
fahren mit der Stadt Hamburg eingegangen und herge-
bracht sind, und in deren wahrlichen Besitz sich einer
oder

(P) I det Rescr., som afgik til Stiftamt. i Sjælland, gie-
ves Grunden dertil saaledes: I Anledning af en fra
Goldinghunds Amt i Nørre-Jydland affendt og til Sjæl-
land overført Delinqvent, som Pølge indsattes til Fær-
nings Arbejde i Kjøbenhavn, er foresalden Dispute imel-
lem nogle af Amtsforvalterne i Sjælland, og Magistrat-
ten udi Slagelse, samt Byefogden i Ringsted, hvad en-
ten Kjøbmanderne eller Amtene burde besørge samme De-
linqvents videre Besöring.

(Q) Almindelig bekendtgjort d. 13 Octobr. 1782.

27 Maii. ober der andere Theil befindet, mit allen daraus fließenden beiderseitigen Gerechtsamen unverändert bestehen, und zu aller Zeit beybehalten, besonders auch alle von beiden höchsten Häusern zum Vortheile des Commerce, Handels und Wandels beiderseitiger Untertänen, und namentlich der Altonaer bewürkte Verordnungen und getroffene Pacta, Verträge, Verabredungen und besiehende gebrauchte unverändert und so lange genau beobachtet werden sollen, bis man über Eins oder das Andere, zum gemeinschaftlichen Besten sich anders zu verabreden und zu vereinbaren im Stande seyn möchte.

28 Maii. Generalitets- og C. Coll. Skr. (til Commandanterne &c.), ang. at alle fra Militair-Staten beaffædigede Under-Officerer og Gemeene, som i 6 Aar have havt deres Afsted, skulde henhøre til Civil-Staten, og ikke videre til Militair-Staten henregnes, eller deraf nyde Pension.

10 Junii. Resolution, ang. at den ved Kongsforordn. af 14 October 1746, 1te Classe No. 2 for Skatmesteren bestemt Rang gjelder kun for Stor-Skatmesteren; men imellem Geheimne-Conference-Raaderne og Generaler i No. 11 rangerer Skatmesteren (r).

17 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Bergen), ang. Brand- og Vand-Væsenet og en Brand-Commission i Bergen (s).

Gr. Politimesteren i Bergen har andraget, at Magistraeten i benævnte Bergen er findet, i Anledning af Forordn. om Brandvæsenet for Kjøbstæderne af 18 Aug. 1767, at tilægge sig Myndighed derover, og efter dens 8de Cap. at anordne en Brandret, ligesom og Byefogden formener sig berettiget at have Directionen over Brandvæsenet, og at indtræde i Brandretten.

Byefog-

(r) Lybeckers Udtog I. 27 og 566.

(s) See herhos Rescr. af 23 Junii 1779.

17 Junij.

Byefogden i Bergen skal ikke befatte sig med Brand, eller Vand-Væsenet; men Politimesteren bør fremdeles derover beholde Over-Directionen, saa at de 7 første Capitler i bemeldte Forordning af 18 Aug. 1767 ei bliver nogen Regel for Brand- og Vand-Væsenet i Bergen, men dermed skal forholdes efter de forrige Anordninger; hvorhos Kongen vil, at, til at paadømme Sagerne, og anordne det Øvrige angaaende Brandvæsenet, skal i Bergen være en Brand-Commission, ligesom i Christiania, hvilken skal bestaae af Præsidenten, Politimesteren, Stads-Hauptmanden, en af de virkelige Raadmænd, som dog aarlig af en anden skal afløses, og en af Stads-Capitainerne, som ligeledes hvert Aar omveksler, og det i foransætte Orden, hvad enten de med andet Embede eller Caracteer maatte være betnaadede; saa skal og en Over-Officer, hvilken af Commendanten i Bergens Fæstning udnaeves, som Medlem, efter hans Caracteer og Rang, betjene bemeldte Brand-Commission, hvor alle og enhver saavel Partier som Vidner skal være forbundne, uden Exception af Foro, personligen at møde, undtagen de som Loven for personlig Møde fritager: og skal Politiekammer-Protocollisten føre Protocollen, som af Stiftamtmandens autoriseres, saa og holde Regning over Bøderne, samt forrette det øvrige Skriveris; ligesom og Indvarslingen skal ske ved Politie-Dejterene, samt Executionen af dem, efter Politimesterens Ordre, fuldføres, alt imod Belønning for dem samtlige efter Brand-Anordningen for Kjøbenhavn af 9 Marts 1749, dens 64de Art. 3die §., da disse og andre Brandvæsenets Udgifter maae udredes af Byens Cassa, hvorimod de idømte Brandbøder, ligesom nu, bør henfalde til Byens Cassa; og nyder Protocollisten desuden 24 §. for hvert Ark af de Udskriver; han Particuliseres meddelet.

Rescr.

1768.

126

Kongelige Rescripter,

17 Junii.

Rescr. (til Biskopen over Aarhus: Selsk), ang.
Lyspengenes Betaling af de Kongelige bort-
solgte Kirker.

Et. Biskopen har foredraget, at, imedens Kongen Selsk eiede Kirker i det Dronningborgske, Skanderborgske og Silkeborgske District, skal Lyspengene, til 5 Skattedaler beregnede, af enhver Kirke aarligen være blevne betalte til Aarhus: Stifts almindelige Skole-Cassa, efter Forordn. af 29 April 1740 dens 5te Art., men, efterat samme Kirker ved Auction ere bortsolgte, skal nogle af Kirkerens nye Eiere enten have vegret sig, under en og anden Forvending, deraf at betale bemeldte Lyspenge, eller ikke efter gjorte Erindringer vilde betale dem til den i Forordn. bestemte Tid, hvilket, om det saaledes skulde vedblive, vilde foraarsage, at Skole-Cassen ingenlunde kan faae ved Magt, og blive til utaalelig Glæde for Skolerne samt til stor Forvirrelse i denne betydelige Indretning.

Med Lyspengene af forberørte Kongelige bortsolgte Kirker skal herefter forholdes, ligesom ved Placaten af 28 Febr. 1727 i Henseende til alle Kirkerens ordinære og extraordinære Udgifter er bleven anordnet, nemlig at Lyspengene, som ved Ny: Aars: Tiider stedse bør forud betales, i Følge af foransætte Forordnings 5te Art. skal af Eieren til enhver af disse Kirker inden Ny: Aars: Dagen forud betales til Kirkens Sognepræst, og af demne igjen leveres til Herreds: Provsten, men i Mangel af Betaling til samme Tid, efter Provstens Paategning paa Restancen og Biskopens Anmodning til hvert Steds Amtmand, som andre Kongelige Contributioner ved Execution prompte inddrives hos Vedkommende.

18 Junii.

(Privileg.
3 Maii.)

General: Toldkammer: og C. C. Skriv. (til samtlige Soldere), ang. at de af Garnisons: Apothequet C. Friderich Gotlob Clar i Kænsborg affendende Liqueurs maae overalt i Danmark indføres og nyde indtentigs Toldfrihed, imod at dermed hver Gång skal følge hans eedelige Attest (af Toldforvalteren i Kænsborg paategnet), at samme ere af ham destillerede

lerede

Resolutioner og Collegialbreve. 127 1768.

lerede af indenlandske Frugter: dog at, af saadanne Li- 18 Junii.
gveurs ved Indførselen erlagges den forordnede Consum-
tion, som af Aquavita med 10 Skill. D. pr. Pot.

Kentel. Strib. (til samtlige Amtmænd, Grever 25 Junii.
og Friherrer i Danmark), ang., naar Bønder-
gaarde afbrænde, at undersøge og attestere om
Skadens Størrelse, samt hvad Skattefrihed kan være
at tilstaae.

Efter Kongelig Resolution af 4 Junii 1708 nyder af-
brændte Bøndergaardens Besiddere 2 Aars Frihed for
de af deres brugende Hartkorn gaaende Skatter, til Hjælp
til Stædernes Opbyggelse; og, ligesom de Stadelidende,
hvis Gaarde aldeles lægges i Aske, ei tilkomme vi-
dere end denne Benaadning, saa følger og deraf, at, hvor
noget saadan Gaards Bygninger ei ganske, men kun for
endeel ved Branden vorder ødelagt, Besidderen ei bli-
ver deelagtig ubi de fulde 2 Aars Frihed, men nyder ik-
kun deraf sin Deel i Proportion af Skaden, saaledes,
som samme udfalder, naar det Afbrændte er den halve,
fjerde eller anden Part af den heele Gaard. I Føl-
ge heraf anmodes Amtmanden at ville, naar saadan
ulykkelig Hændelse sig tildrager, ei alene undersøge Sta-
dens Besskaffenhed, men endog, efter at det derom er
høvedede Tingvidne af vedkommende Amtsbetjent, saa
vidt Stædets Hartkorn angaaer, er bekræftet, derpaa
meddele sin Attest, om Skaden enten er total, eller
og ikkun for endeel; og hvad Part af den heele Gaard,
med høfsiæt Betænkning om hvad Skattefrihed den
Stadelidende, i Proportion af samme Skade, kan være
at tilstaae.

Kentel. Strib. (til Biskopperne), ang. Geist- 25 Junii.
lighedens Indkomsters Angivelse til det ved
Forordn. af 14 Marts sidstleden befalede Extra-Paabud.
Kentel.

25 Junii.

Kontek. Skriv. (til Skrifbefalingsmændene); ang. lige Angivelse af de verdslige Betjentes Indkomster; samt at Paabudets Beløb af enhver Kjøbskøb, saavel for de Geistlige som Verdslige, skal af Magistraten eller Byfogden, tilligemed de dem derover tilfaldende Beregninger, ved enhver Kvartals Udgang til vedkommende Amtstue indleveres.

2 Julii.

Refer. ang. at de Handlende kunne werde forsynede fra General:Magazins Comptoirret med Klæde og Uldne Vare, for saavidt de ikke hellere ville lade samme komme directe fra Fabriquerne, eller fra Kræmmerne i Kjøbenhavn; og at de i forstneldte Fald kunne nyde 12 Maanedes Credit (r).

5 Julii.

Cancellie-Skriv. ang. Lyspenge af Kirkerne paa Falster (u).

2 Julii.

Kontek. Skriv. (til Kjøbenhavns Magistrat, Skrifbefalings- og Amtmændene, samt Grever og Friherrter, og Notits til Amtsforvalterne i Danmark), ang. at tilholde samtlige Kertensbetjente at tilstille vedkommende Oppebørselsbetjente, nemlig Magistraten, og, hvor ingen er, Byfogden i Kjøbstæderne, samt Amtsforvalterne paa Landet de ved Forordn. af 14 Maii 1768 om $\frac{1}{2}$ pro Cento Skat af Capitaler befalede Extracter af Pantebøgerne, for saavidt berørte Capitaler angaaer, og ellers lige Rigtighed for følgende Tid ved ethvert Aars Omslags-Termin, om hvad Forandring derudi kan være foresalden (v).

Refer.

(r) Af Lybeckers Udlog III. 377. Credit, Tiiden skal siden være forlænget, see *ibid.* cfr. Prom. 10 Junii 1776.

(u) See i Grundene til Refer. af 27 Jan. 1769.

(v) See Forordn. 17 Junii 1773. — Ved den 6te Observation: Post i Kundens; og Bøvlings: Amtens Regnskaber

Reser. (x) (til samtlige Stiftsbefalingsmænd i 8 Julii. Danmark), ang. at til indfaldende Brandskaders Erstatning skal aarlig svares 10 Skill. af hver 100 Rdlr. en Bygning er assureret for.

Gr. Siden seeneft ved Befaling af 8 Junii a. p. Keets Brand-Repertition er indfalden Brandskader udi Danmark, besøbende sig i alk, tilligemed sædvanlia Hage- og Contoir-Ordnninger, til den Summa 9710 Rdlr, som paa den fulde forskrede Summa 7686790 Rdlr. er reparteret, og ufortøvet bør, i følge Befaling af 28 Dec. 1762 besørget indsamlet, samt paa General-Oldtkammer- og Commerce-Collegii udfærdigende Assignation remitteret eller til de Skabelidte udbetalt. — Og som Kongen ellers har med megen Misbag maattet fornemme, hvoreledes de Skabelidende, langt over den i Brand-Anordningen foresatte Tid, have været nødte til at vente efter Brandhjælpen, saasom en og anden, ja især et heelt Stift, haver næsten ved hver Repartition udeblevet 9 til 14 a 15 Maaneder i Stedet for at Brand-Contributionerne skulle staae færdige til Udbetaling, 6 Uger efter at de ere reparterede, saa er befunden for godt:

Der

ber for 1783 er (saasom i adskillige Extracter var anført Capitaler, hvis Pant ikke tydelig nok forklares, og altsaa kan være Dvælsion, om der under alle de, hvoraf den $\frac{1}{2}$ pro Cento ei er beregnet, ikke kan være indbegreben nogle, for hvilke intet contribuierende Hartkorn er pantsat, og hvoraf den $\frac{1}{2}$ pro Cento altsaa burde svares) følgende besalet at communiceres vedkommende Rættensbetjente til Jagttagelse for Fremtiden: 1) at de i deres aarlige Extracter af Pantebøgerne ikke alene anføre alle de efter tinalykte Pante-Obligationer paa Rente udfatte Capitaler, men ogsaa derved forklare, hvad derfor er pantsant, paa det deraf kan sees, om den $\frac{1}{2}$ pro Cento deraf bør erlægges eller ikke: 2) at de ifkuns behøve at meddele een Extract aarlig, nemlig fra den ene 11 Decbr. til den anden, o: ikke terminis: 3) at de i deres aarlig meddelende Extracter ikke behøve oftere at anføre de een Gang tilforn anførte Capitaler, men for hvert Aar alene at anmelde de Capitaler, som siden deres sidste meddrevte Extract ere af Pantebøgerne udfærdigede eller paa ny prorocolleerede, hvilket vil blive Rættensbetjente, Amtsskriveren og Revisionen til Betælle.

(x) Gjennem General-Commerce-Collegio. See Prom. af 14 Sept. 1776.

8 Julii.

Der skal aarlig paa denne Tiid, af hvert 100 Rdlr. en Kjøbstad eller Land, Bygning er assureret for, contribuere 10 Skill. til de jævnlig indfaldende Brandskaders Erstatning, hvilke nu tillig. med de allerede eksisterende, samt øvrige forhen ansættede Omkostningers Bestribelse, som beløber sig til $12\frac{7}{8}$ Skill. af 100 Rdlr., i alt udgjør 1 Mark $6\frac{7}{8}$ Skill. af 100 Rdlr. Og skalde man, næst den Allerhøieste Distand, formode, at af den saaledes aarlig indsamlede Brand-Contribution 10 Skill. af 100 Rdlr. ikke alene de jævnlig indfaldende Brændskader, som siden Indretningens Begyndelse, og denne, som den 5te Repartition med iheregnet, i 8 Aar kan regnes at have aarlig kostet $8\frac{3}{4}$ Skill., maae bestrides, men endog at Udgiften, naar en betydelig Brændskade eksisterer, maae blive Contribuenterne taaleligere, saasom Beholdningen da kan komme til Hjelp. Heraf flyder end videre en prompte Erstatning for de Skadelidende, en Besparing i Renter, som formedelst Udeblivelse hidindtill er svaret af optagne Laan, en Lettelse i Regnskaberne, endelig den Fordeel for Contribuenterne, at de kunne gjøre nogenledes vis Regning paa de aarlige Udgifter. Og hvorledes disse igjen distribueres, skal offentlig bekendtgjøres, og aarlig derfor Regnskab worde aflagt.

9 Julii.

Kontel. Skriv. (til Biskopperne), ang. Wandtallers samt Til- og Afgangslisters Forsærdigelse af Præsterne, i Henf. til Salt, Afgiften (y).

15 Julii.

Rescr. (til Stiftbefallingsmanden over Island og Færøe), ang. at der i Ketterne paa Færøe skal betales Noget til Laugtingshuusets Vedligeholdelse.

Er. Af en af ham indsendt Skrivelse fra Laugmanden paa Færøe er Kongen bleven foredraget, at Laugtingshuusets i Thorsbavn er for nogle Aar siden bleven ophøaget, som sædvanlig,

(y) Dypavet ved Forordn. af 12 Octob. 1770.

Resolutioner og Collegialbreve. 131 1768.

vanslig, ved Sammenstod af heele Landets Almue, men at intet er henlaant til dets Reparation og Vedligeholdelse, hvor- til dog noget aarlig udfordres. 15 Julii.

Der skal, indtil videre, af hver Stævning i private Sager, som indkommer for Under: Ketten, betales en Mark i Croner, eller 5 Skind (efter Landets Raade at regne paa), og ved Over: Ketten 10 Skind, hvilke Pengge, tilligemed Stævningens skal lægges i Ketten, og saavel Over: som Under: Dommeren derfor gjøre Regnskab, samt dertil være ansvarlige.

Rescr. (til Justitiarius i Høieste: Ket), ang. at 22 Julii.
Brandretternes Domme udi vigtige Sager i Danmark maae appelleres lige til Høieste: Ket (2).

Rescr. (til Vice: Statholderen, til samtlige Ved: 22 Julii.
kommendes Efterretning i Norge at lade bekjendte gjøre), hvorved alle de Arvpartier, som ikke opløbe til ti Rigsdaler, fritages fra at svare Jøreløvs-Penge. (Saasom Grund: Eierne paa nogle Steder i Norge toge Anledning af Lovens 5. — 2. — 76. at fordre Jøreløvs-Penge, i hvor lidet og ringe Arven end er; og det vilde være tungt for Arvingerne at svare Jøreløvs-Penge af en Arvpart, som er mindre end 10 Rdlr., ligesom der ei heller i saa Raade vilde være nogen Ligning mellem Capitalen og den Afgiødt, som deraf kræves).

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen 22 Julii.
i Aarhus), ang. at alle Restancer af Skoleholdernes Løn skal ved Execution inddrives.

Gr. Skoleholderen udi Raadsted under det forrige Dronningborgske Rytter-Districts Gods har beklaget sig, at den ham tilkommende Skoleholder-Løn for 3 Kvartaler er bleven indeholdt, og at det er utaaleligt for ham længere at miste samme. Af Erklæring er det bragt i Erfaring, at Skylden til Restancen af Supplicantens Løn ikke stubes hos den største Eddseiere udi Raadsted-Skoles District, der har begyndt at gjøre Forbud dertil, men alene hos de øvrige Eddseiere, som hidindtil skal være udeblevne med deres Andeel til Betalingen, uanset han derom til dem skal have gjort Erindring; men, i hvor billigt

22 Julii. hilligt Stifstamm. og Biskopen end holde det, at, i Fald han fremdeles skal vedblive at gjøre Forsikud, han da ogsaa forsikres om at faae igjen af de andre, hvad deqi tilkommer at svare; formene de dog, at dette neppe kan være at haabe, eftersom Erfarenhed viser, at Vedkommende gemeenligen ifkun søge Udflugter, hvorved det kommer i Langdrag med Betalingen, som Skoleholderen derudover fra Tid til anden maae savne, og imidlertid imod al Ret og Billighed med Sine lide Manaal paa nødtørftig Underholdning. — Paa det saadan for det almindelige Væsen Padelig Uorden engang kan blive hemmet, er sunden for godt:

Alle Restancer af Skoleholdernes Løn skal herefter inddrives ved saadan Execution, som ved Placaten af 28 Febr. 1727, i Henseende til Restancerne af Kirkernes ordinaire Udgifter og extraordinaire Paabudde, er anordnet; dog med den Forandring, at Executionen ikke maae stee sørend 5 eller 6 Uger efter den resterende Løns Forsalds-Termin.

29 Julii. Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. Lavretsmændenes Antal ved Laugtinget samt i Aasteds-Sager.

Or. Til det ordinaire Laugtings Betjening kan 4 Lavretsmænd være nok, hvoraf, naar Retten foraarriages at affende et Par, der endda kan have 2 tilbage som Vidner paa hvad der passerer i Rettergang. — Til Rettelse for Almuen besales:

Til de ordinaire og Extra-Laugtinge skal efterdags ifkun bruges 4 Lavrettesmænd, men i Aasteds-Sager og Markeskjelds-Tretter, til hvilke Lavretter udnavnes af det Kirke-Sogn, hvor Sagen eksisterer, og betales af den Part, som fordrer Retten paa Aastedet, skal det forblive ved 8 Lavrettesmænd, efterdi Deelestrækningsernes Opgang og foresaldende Taxationer ikke vel med mindre end 8 forsvarligen kan blive forrettet. I øvrigt, som de Kjøbstæder, hvor Magistraten har Laugtings-Ret, ikke have givet Lavrettesmænd til Laugtinget, men det dertil fornødne Lavrette er taget af nærmeste Sogner paa Landet; saa skal det og derved fremdeles forblive.

Rescr.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Hollands- 29 Julii.
Stift), ang. at af det paa Kippinge-Alter paa
Falkter ved St. Hansdags Tiid saldende Offer skal Kir-
ketjenetne forlods udbetales deres Andeel.

Gr. Sognepræsten for Kippinge- og Brarup-Menigheder har
begjært, at han og Efterkommere i Embedet maatte af de Gar-
per, som paa Kippinge-Kirkes Alter pleie at henlægges af dem,
der ved St. Hansdags Tiid besøge Kippinge-Kilde, herefter
beholde de 10 Rdlr., hvilke han ligesom hans Formænd hidind-
til Kal have nndt deraf indtil sidstnævnte Aar, da at de for
samme Aar saaledes rejserende Penge ligesledes maatte ham er-
skattes. Af indbente Erklæringer er bragt i Erfaring, at
det ved Rescr. af 9 Dec. 1740 er anordnet, at Blotkepenge-
ne ved Kippinge-Kirke Kal deles lige imellem Kirken og de
Sattige, samt at Præsten i Kippinge første Gang i Aaret 1738
er bleven tillagt de forberørte 10 Rdlr. af de paa Alteret of-
rede Penge, hvilket siden den Tiid saaledes har vedværet ind-
til sidstnævnte Aar, da Kippinge-Kirke ved den over det Konge-
lige forbeholdne Gods paa Falkter holdte Auction blev kjøbt af
Agent von Vesten, hvis Guldmægtig ikke har villet udbetale
Kirkens øvrige Betjente, hvad de tilforn have bekommet, saa-
som Degnen 6 Rdlr., Skoleholderen 2 Rdlr. 4 Sk., Kir-
keværgerne 2 Rdlr. 4 Sk., og Bælgerværderen 1 Rdlr.;
men at det holdes billigt, at saavel Præsten som de øvrige Kir-
kebetjente, hvis Opvartning og Tilsyn med den Mængde Men-
nesker, som hver St. Hansdags Aften indfinder sig ved Kirken,
høilig udkræves, hver for sig fremdeles beholde, hvad dem hid-
indtil af disse Penge har været tillagt.

Saa vel Sognepræsten i bemeldte Kippinge som de
foransørte øvrige Kirketjenere skal, for deres Tjeneste
og Opvartning ved denne Leilighed fremdeles af de paa
Kippinge-Kirkes Alter lagde Penge forlods, og sørend
nogen Uddeling deraf til Kirken og de Sattige foreta-
ges, udbetales Enhver sin Andeel, eller saameget, som
Distributores efter de ofrede Penges Velsb maatte finde
at kunne tilstrække, hvormed de i saa Fald skal lade sig nøie.

Rentel. Skriv. (til Viskoperne), ang. at Velsbet af 9 Aug.
den ved Forordn. af 14 Marts a. c. befalede $\frac{1}{2}$ pro Cento
af Velstlighedens beneficeret Gods og Tiender maae fræ-
drages deres Embeders Indkomster (a).

(a) Ganke forandret ved Skriv. af 17 Sept. 1768.

12 Aug.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), hvorved 1) Commerce-Forordn. af 4 Aug. 1742 dens 8de Post, saavide de fra Finland til Kjøbenhavn kommende Tømmerladninger angaaer, saaledes forandres, at Udsalgnings-Tiiden for dem maae forlænges til 6 Uger, i hvilken Tiid de maae udsælge deres hidbragte Lægter udi halve eller heele Sneese, Bræder udi halve eller heele Tøster, og Planter stykkeviis, da i øvrige det imod de Finlandske Skippere af Tømmerhandlerne anlagte Ogsmaal, og paa nogle af deres Skibe gjorte Forbud, skal, uden nogen Beføstning for dem, være ophævet; 2) anordnes, at Bøefogden ikke maae foretage sig noget i Politie-Sager, enten ved Arrest, Forbudde eller andre deslige Ting.

(Gr. 1.) Noale til Kjøbenhavn ankomne Finlandske Skippere have andraget, at det hidindtil har været dem tilladt, uformeenet til alle og enhver at sælge deres hidbragte Vare, bestaaende af adskillige smaa Tømmer-Bræder, Planter og Trækar, i store eller smaa Partier, men at i dette Aar ufermedentlig møder dem denne Omstændighed, at Tømmerhandlerne vil forbyde dem med deres Vare at ligge længere end 3 Uger, saavide Tømmer-Lasten angaaer, ikke at sælge den i mindre Partier, end 3 Tøster Bræder, 5 Tøster Lægter, og en Tøst smaa Tømmer, paa Grund af Forordn. af 4 Aug. 1742, i hvilken Henseende og nogle af dem har været opfaldede paa Politiekammeret, og hos 4 af dem har Bøefogden gjort Forbud, m. v. Af Magistratens Erklæring fornemmes, at de Finlandske Skippers hidførende Kvæter, Bræder og smaa Tømmer meest bruges og kjøbes af Bønderne, der sjelden kan kjøbe saadanne Quantiteter, som bemelte Forordn. foreskriver, samt at Finlanderne ikke vel kan faae deres Last udsolgt i de foreskrevne 3 Uger, hvorhos det er troeligt, at de ikke blive her længere liggende, end Nødvendigheden udfordrer, da de ellers maaatte frygte for, ei at kunne naae deres Hjem inden Vinteren. — 2.) Endskjønt Sagen af Tømmerhandlerne alierede ved Politiekammeret. Retten var anlagt imod de Finlandske Skippere, hvor den og formeenetes rettelig at henhøre efter Commerce-Forordningens 21de Post, har dog Tømmerhandlernes brugende Fuldmægtig, som foranført, ved Bøefogden requireret og erholdt Forbud paa 4 af de Finlandske Skibe, hvilket Forbud Bøefogden og formener vedkom ham at forrette, paa Grund af Lovens 1te Bogs 21de Cap. 1te og 22de Art.; men Politimesteren er ligesaavel en Rettens-Bejant som Bøefogden, og det baade vilde være til Beføstning, om der i Politie-

Resolutioner og Collegialbreve. 135 1768.

tie: Sager skulde ske Arrest og Forbudde ved Hoffogden, og deraf tillige følge en Confusion for Retten) (b). 12 Aug.

Canc. Skriv. (til Rentekammeret samt til Stifts Befalingsmanden over Sjellands, Stift), ang. Kjøbstæd-Jorder, som eies og bruges af Udenbnes Doende. 13 Aug.

(Hvorom i Anledning af en Memorial fra Consumtions-Pagterren i Koeskilde, samt af bemeldte Stiftamtmands gjorte Forsløg og Forsvørgseler, Kammeret har forlangt Betænkning) (c).

Da man har høvt Anledning til at erfare, at det vilde medføre adskillige Uleiligheder, om det i Almindelighed blev fastsat, at Kjøbstædernes Rattesfrie Jorder ikke maatte eies af andre end Byens Indvaanere, ligesom det og synes haardt, at En skulde undertages Action og Tilfals, fordi han eier og besidder en Jord, som enten er ham tilfalden i Arv og paa Skifte, eller han paa offentlig Auction har tilkjøbt sig: saa synes det bedst at kunne have sit Forblivende ved Forordn. af 14 Aug. 1741, i Følge af hvilken det just ikke er en Udenbyes Mand formeent, at eie en Kjøbstæd-Jord, naar han kun leier den til Byens Indvaanere, saa at den af dem bruges; skeer det ikke, men han selv bruger den, eller leier den til anden Udenbyes Mand, maae han deraf svare alle Skatter og Paalæg, som af andet ufri Hartkorn, hvilket Byens Indvaanere, saalange de bruge Jorden, ere befrieede for, saa at de i den Henseende kunne bruge den med større Fordeel end Andre.

Rescr. hvorved de af Fosens Fogderie til Klættbroens og andre Steders Vedligeholdelse i Strindenes Fogderie 28 Aug.

3 4

aartig

(b) Dette Rescript er ophævet ved den 1te S. i Anordn. af 28 Sept. 1775; dog er vel den sidste Deel endnu Regel, saavidt det kan bestaae med Fdn. af 15 Junii 1771, S. 5. 7 og 12.

(c) Iagttagen, i Hens. til Slangerup, ved Prom. af 16 Aug. 1783; eftersee tillige noie Rescr. af 10 Nov. 1775.

28 Aug.

aarlig svarende 20 Rdlr., samt de Bøder, som forbruges ved Nordenfjelds for Modvillighed og Forsømmelse ved Bei- Arbeidet, saavel som de godvillige Gaver, som til Veienes Istandførelse der maatte gives, og endelig adskillige Bøder (d) ere henlagte til den Nordenfjeldske Bei- Casse paa 2 Aar fra dette Aars Begyndelse, i hvilke General- Veimesteren til Forsøg er beskicket, samt, dersom det ved denne Anstalt fremdeles forbliver, da i de paafølgende 8 Aar (e).

2 Sept.

Rescr. (til Stiftsbefalningsm. i Trundhjem), ang. at næste Raadmand altiid skal i Trundhjem succedere den Afvæde eller Fratrædende i Touren i Henseende til Skifterne.

Gr. De 3 Raadmænd i Trundhjem, Mandrup Alstrup, Søren Maden Næbel og Gulbrand Vaager, have anbraget, at en af de 4 Raadmænd sammesteds paa Magistratens Begne, i Solus Anordn. af 16 Dec. 1699 aarlig tilligemed Bæfogden vælger om at forrette de der under Byens Jurisdiction foresaldende Skifter, og oppebærer det derfor saldende Salarium; men, som den ældste Raadmand Cancellie-Raad Thullin, hvis Tour det var at forrette Skifterne for indværende Aar, under den 29 Febr. sidstafviget efter den ham forundte Foræftedigelse fratrædede Raadstuen, skal der ved denne Leilighed være foresalden Tvistighed imellem fornævnte Raadmand Alstrup, som den efter Thullin nærmest i Sæde værende Raadmand, og Assessor Oluf Dahl, som nu træder til virkelig Raadmands Plads og Pøn, angaaende hvem af dem det skalde tilkomme at forvalte Skifterne fra 29 Febr. til dette indværende Aars Udgang, da den Sidste formener at træde udi Cancellieraad Thullins Sted, og sølgelig til den Pøn og Indkomster, som havde tilfaldet ham, i Fald han Embedet til Aarets Slutning havde vedblevet, men de Andre derimod holde for, at, om end Dahl nu er indformet i virkelig Numer og Gage, saa er det dog ikkun i den yngste Raadmand Vaagers Sted, som igjen ved denne Forandring er opsluttet, og at de i viderig Fald vilde præjudiceres i deres Tour og Orden til Skifterne, tvertimod hvad der tilføren har været i Brug.

Ligesom ved de forhen afgangne Raadmænd Rams-hardts og Hornemanns Dødsfald skal være bleven forholder,

(d) De, som nævnes i Prom. af 2 Aug. 1783.

(e) Af Lybeckers Udtog II. 541. See Skriv. af 12 Sept. 1768. og 23 Dec. 1769.

Resolutioner og Collegialbreve. 137 1768.

holdet, skal det fremdeles for Eftertilden have sit Forbli- 2 Sept.
vende, saaledes, at næste Raadmand altid skal succe-
dere den Afvæde eller Fratrædende i Touren i Henseende
til Skifterne, og træde i hans Numer.

Refer. (til Amtmanden over Falster), ang. De 2 Sept.
Fattiges Væsen paa Falster.

Er. Samtlige Proprietairer og Jordegods-Eiere paa Falster
have begjert, at, siden der paa Landet, saa længe Kongen
selv eiede samme, hidindtil ikke skal have været oprettet nogen
saadan Hvereds-Cassa, som i Forordn. af 24 Sept. 1708 er
anordnet, det da fremdeles maatte forblive ved den samme Skik,
som forhen har været brugelig, saaledes at hvert Gods og
Sogn underholder sine Fattige efter forberorte Forordnings-
ste, 6te og 8de Art., og i manglende Fald tilholde sig om
Hielp efter den 9de Art., samt at de øvrige paafølgende
Udgifter heseftes som tilforn maatte indberægnes udi Delin-
quent-Penge, og aarlig lignes af Amtesbetjentene paa Lan-
dets Hættfor, hvilket paa den Naade formæles at være les-
test for Vedkommende at udrede og indkræve; men Amtmanden
holder det meere sikkert for de Fattige, at saadanne Hvereds-
Casser werde oprettede. — Siden der udi Conditionerne til
det Falsterke Gods Hørfælgelse ikke er meldt noget om,
hvorledes med de Fattige paa Landet sammesteds efter Godsets
Afhændelse skulde forholdes, er sunden for godt:

Den forhen i saa Fald brugte og af Landets Propriet-
tairer og Jordegods-Eiere endnu nyttig og tjenligst be-
findende Naade maae heseftes, som tilforn, fremdeles
følges.

Canc. Skriv. (til Vice-Statholderen i Norge), 3 Sept.
ang. Weivæsenet Søndensfelds (f).

Er. Fra Oberstlieutenant og Amtmand Lachman er indsendt
den herhos tilbaagesøgende af General-Weimesteren Søndens-
felds i Norge, Capitaine Georg Krogh, udfærdt og af Ge-
heimeraad Storm paategnede trofste Instruy for Lehnsmændene,
Weiarbeidet angaaende, hvorhos han tillige har forespurgt
sig, om samme af ham, i den Form den er, skulde approberes,
siden han formener 1) at Weimesterens Instruy ikke hjemlee
ham nogen Jurisdiction, men byder Amtmanden at være ham
behjælpelig; 2) at han ikke er berettiget paa egen Haand at
overføre Folkets Eiendeele med nye Weies Måag, men at Amt-
manden

3 Sept.

manden i paakommende Tvistsheds-Tilfælde maatte enten megle Vedkommende imellem, eller deid (Sagen) at han ikke har nogen Hjemmel ier de (Sagen) derudi (Sagen) satte Mulcter. Af Vice-Stattholderens (Sagen) entefam (Sagen) Fe- tankninger er fornømt, at Veenes forfaldne Land vel kan udfordre al den Følskchjelp, som udi Instruxen er foret- ven, men at det synes ikke vel mueligt, at Veene nogen Tid kan komme i Stand, saarens General-Vernef r us Minna- hed alt for meget skulde indskrænktes, og det skulde dependere af enhver Amtmand, enten Almuen paa Veiarbeidet maatte tilstaaes eller ikke, ligesom det og neppe vilde være mueligt for en Amtmand i Forveien at kunne fastsætte, hvad Tid det var bestemt for Sognene i hans Amt at begynde med Veiarbeidet, efterdi derudi ikke alene er Forskiel imellem Kirke-Sognene, men endog ofte imellem Hoved-Sognet og Aarsnet.

- §. 1. For saavidt den 1te Post angaaer, eragtes at være bedst, at Lehnsmændene og Rodemesterne, som selv ere Bønder, beholde Frihed efter Instruxen at opbyde Almuen til Veiarbeidet, naar Marken, Veiret og Bøndens Leilighed for ethvert Sogn det vil tillade, dog at derved iagttages, at Sognet hvert Aar fra Foraaret til Efterhøsten efter Instruxen forretter sine 12 Arbeidsdage paa Veiene; men, hvad Huusmændene angaaer, da (siden de i Almindelighed ere fattige, og intet andet have at leve af end hvad de ved Dag-Arbejde kan fortjene, de desuden mindst bruge Veiene, efterdi neppe nogen af dem haver Hest, hvorudover det synes at ville falde dem for tungt, i Fald de, efter Instruxens 16de Post, daglig skulde være ved Veiarbeidet, saalange samme varer) holder man for, at ifkun 3die Parten af ethvert Sogns Huusmand, efter rigtig Omgang, daglig burde arbejde paa Veiene, saalange Veiarbeidet vedvarer: og, betræf- fende sde Gaarde og Rydnings-Pladser, da (siden Vice-Stattholderen beretter, at Sjerdings-Gaarde der i Lan- det kaldes sde Gaarde, og at en stor Mængde af Almuen ei har større Jordebrug, desaaarsag Byrden, om bliff- blev fritagne, vilde blive for tung for de øvrige) forme- nes, at en sde Gaard eller Rydnings-Plads alene for Veiarbeidet bør være befriet, saalange samme bliver brugt

3 Sept.

brugt i sine Friheds-Aar efter Lovens 3die Bogs 12te Cap. 7de Art. og Forordn. af 29 Apr. 1752 dens 6te Post. Og, skulde imidlertid nogen formene sig af General-Beimesteren eller hans Inspecteurer under Veiarbeidet at blive fornærmet, da kunne Vedkommende i saa Fald henvende sig med Klage til Amter, som efter Sagens Beskaffenhed maae hjælpe de Forurettede til Rette. Hvad den 2den Post betræffer, da, naar det maatte findes nødigt paa et eller andet Sted at forandre Veien, eller lægge ny Veie, som kom til at falde over en Mand's Ager eller Eng, maae General-Beimesteren med Amtmanden overlægge, hvorledes Veien kunde lægges til mindste Nøddighed for Eieren, og hvad Erstatning han derfor, i Fald Veiens Anlæg var ham til nogen betydelig Skade, af Veie-Cassen kunde tilkomme, hvorved Amtmanden kunde søge at megle imellem Eieren og General-Beimesteren efter Billighed; men, skulde ingen mindelig Forening om saadan Skades Erstatning være at træffe, maae Skaden af uvillige Mand taxeres, og af Veie-Cassen erstattes; dog, i Fald Landeveiens Anlæggelse over en Mand's Eiendele kunde skønnes at ville geraade Gaarden til mærkelig Forringelse, bør han ikke tvinges til at lade Veien anlægges derover, ei heller være pligtig for den Sags Skyld at flytte sine Huusbygninger: men, hvad de gamle Veie, som gaar imellem Ager og over Enge, angaaer, da vil samme uden nogen Erstatning gjøres saa breede, som Fornødsenhed udtræver. Og i Henseende til den 3die Post, kan det vel ikke negtes, at det jo havde været bedre, om General-Beimesteren i Forveien havde ansøgt Kongelig Tilladelse for at faae de foreslagne Vøder fastsatte, hvilket i før udi Instruxens 21de Post synes at være for høit anført; men, som Selvbeholdet i sig selv dog udfordrer en prompte Execution, havas intet videre derimod, uden alene at skids-

§. 2.

§. 3.

bemeldte

3 Sept. bemeldte Bøder nedfattes til 32 Skilling for en udeblivende Arbejder, og 48 Skilling for en Rodemester, og, saafremt nogen maatte formene sig uretteslig mulceteret, haver han mundtlig eller skriftlig at andrage det for Amtmanden, som da, uden videre Appel, derudi deciderer. Hvilket foransførte er alt, hvad man ved General-Beimesterens udstødte Instrux har funden at erindre.

3 Sept. Canc. Skriv. (til Stiftbefalingsm. i Trundhjem), ang. at Sessions-Deputerede bør underskrive efter deres Rang.

Gr. Efterat Generalitets- og Commissariats-Collegium til Cancelliet havde indberettet, at der imellem Stiftbefalingsmanden og Hr. Kammerherre og Oberst von Krogh var opkommen Uoverensstemmelse angaaende den Orden, i hvilken de som Sessions-Deputerede burde underskrive de af dem i den Henseende udfærdigende Forretninger, har man herfra svaret samme Collegio, at, da Forordn. af 30 April 1692 anordner Stiftbefalingsmanden som Formand blandt de Deputerede for Dragonvæsenet i Norge, og Obersten, som den Anden, samt Ober-Krigscommissairen som 3die Deputered, saa synes det efter den Chargeerne tillagde Rang, at forhøvrte Deputerede bør underskrive i den Orden, som Forordningen foreskriver, de Forretninger der af dem, qva Deputerede, blive udfærdigede samt at horeken Obersten eller Ober-Krigs-Commissairen kan blive at ansee som Formand i bemeldte Deputation, endskjønt de kunde blive benaadede med en høiere Character end Stiftamtmanden. Men, som bemeldte Generalitets- og Commissariats-Collegium derpaa igjen har tilmeldt Cancelliet adskillige Grunde, hvorefter det formenes, at den Orden, udi hvilken Forordn. opregner de Sessions-Deputerede, nemlig Stiftamtmanden, Amtmanden, Obersten og Ober-Krigscommissairen, ikke kan ansees som nogen Følge for dem til derefter enten at tage Sæde udi Samlingerne, eller at underskrive Expeditionerne, efterdi samme Forordning egentlig ikke opregner disse Deputerede efter Rangens af deres Charge, og deraf ellers vilde slyde, at en Amtmand, som siden 1680 i alle Rangforordningerne er ansat efter Obersten, vilde udi Norge i Dragon-Sessionen blive den 2den, og i National-Infanterie-Sessionen den 1te Deputered, og saaledes uden Grund blive forhøiet inoeb en Amtmand i Danmark, men derimod at en Oberst i Norge, imod en Oberst i Danmark, hvilken, i Følge alle Land-Militien betræffende gamle og ny Forordninger, som 1te Sessions-Deputered bliver opregnet, alt for meget vilde begraderes, og at omendskjønt forberørte Forordn. udi den 46de Art. fornemmelig nævner Formanden for de Deputerede, hvorunder ingen andre end Stift- og Amtmanden kan forstaaes, siden der paa samme Sted handles om Angivelser og Klager, som imellem
Sessio-

3 Sept.

Sessjonerne foresalde og udfordre hastig Foranstaltning, saa synes det derved dog ikkun at bestemmes den Deputered, som det paa Embeds Begne tilkommer at underigaa deslige Sager, og at afgjøre saadanne Ting, som ingen Ophold taaler, hvortil kommer, at i Danmark er Amtmanden, hvorunder og Stiftsamtmanden, saafremt han har noget Amt, forstaaes, som det adet Membrum i Landmilitie-Sessionen opregnet, men desuagtet vorder efter Forordningerne af 30 Dec. 1702 og 31 Jan. 1738 alle Sager til hans Undersøgning indgivet, omendthont i Sessionen enhver efter sin Rang og Character tager Sæde og underskriver, thi i vidrig Fald kunde det her i Danmark let tildrage sig, at en Overst uden videre Character først, og en Geheime-Raad og Ridder af Elephanten som endog maatte have været Geheime-Raad i Conseillet, qva Amtmand, erter ham maatte underskrive, i hvilken Henseende forbemeldte Generalitets- og Commissariats-Collegium ønsker, at der med de Deputeredes Sæde og Underskrift udi Norge maatte forholdes ligesom i Danmark og Tyrskendommene.

Efter lige Omstændigheder kan det vel ikke andet være, end at de Sessions-Deputerede underskrive efter deres Rang; men i Sverige haver det sit Forblivende ved forberørte Forordn. af 30 Apr. 1692.

Generalitets- og T. Coll. Skr. (til Infanterie-Regimenterne), ang. nsie derover at holde, at ingen National-Recrut permitteres til andre Steder, end til det Gods, hvorfra han er afgiven; samt ei alene udtrykkelig i Tilladelse, Passet at exprimere, til hvilket Sted han er permitteret, men endog vedkommende Gods-Eier tillige hver Gang at underrette om given Permission. (Saa som Adskillige ikke i Folge Forordn. gif som Frimand til deres Hjem, men Proprietæerne skulle soulageres).

3 Sept.

Reser. (til den paa Bornholm anordnebe bestandige Commission), ang. at de til samme Commissions Holdelse fastsatte Terminer maae forandres fra 1 Martii til 1te Mandag i Majo, og fra 1 October til 1te Mandag i samme Maaned. (Saa som bemeldte. forhen fastsatte Terminer, efter Provstens Andragende, kunde indfalde paa en Loverdag, foruden det vanffelige Fere først i Martio, da han har over 2 Mil at reise til Ronne; og, siden Forandringen ikke skal kunne komme Indbyggerne til nogen Smid).

9 Sept.

12 Sept.

Kentel. Skriv. (til Fogderne Nordensfeldts), ang. at indkræve og oppebære de Veicassen ved Rescr. af 28 Aug. 1768 tillagde Bøder, beregne dem i deres Regnskaber til Indtægt, og mod Qvittering udbetale dem til General-Deimesteren, som skal aflægge Regnskab derfor til Stiftamtmandene, til hvem Fogderne ved hvert Aars Udgang skulle indsende behørig Efterretning om hvad Veicassen er tilfalden (G).

13 Sept

Gen. Landvæsens-Coll. Skriv. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at den halve Part af dem, der beffilles til Landvæsens-Commisariater, skal være Personer, som ikke ere Jordegods.

16 Sept.

Rescr. (til Amtmanden over Kalster, Notits til Skriftebefalingsmanden og Biskopen over Hollands-Stift), ang. med Amtsforvalteren og Provsterne paa Kalster at forsætte ny Inddeling med Hartkornet for Skolerne.

16 Sept.

Rescr. (til Amtmanden over Nordlands-Amt), ang. at, naar det ikke bevises, at Delinqventer have siddet i Arrest den ansøgte Tid, maae ingen Forsøgning og Varetagts-Penge paalignes Almuen, m. v. om forbuden Ophold i Delinqvent-Sager.

Gr. Almuen af Senjen- og Tromsøe-Fogderie har indskilt, om de bør betale Forsøgning- og Varetagts-Penge for saadanne Delinqventer, som har ikke siddet i Arrest, men gaaet løs og ledige, og gjort Gieneste hos Vedkommende, som en anden Hiener, fra den Tid der er bleven anlagt Sag imod dem, og til endelig Dom eller Resolution er falden, samt om de bør betale slige opstigende Afkostninger for Delinqventer, som have hensiddet ubi 3 a 4 Aar. Af Amtmandens Erklæring fornemmes, at det undertiden er flect af Fornødenhed i Nordlands-Amt, at Delinqventerne have gaaet løse, og ere brugte til Arbeide, samt at det er vanskelig, i et saa haardt og kolde Land, om Vinteren at holde Fangerne i Jern, siden de af Kulde maatte crepere.

Naar

Maar det ikke med Tingsvidne bevises, at Delinquenten har siddet i Arrest den anførte Tiid, maae ingen Forflegning og Varetagts-Penge godtgjøres eller Almuen paalignes; hvilket Tingsvidne skal sølge Delinquent-Regningen, og, ligesom andre til Justitsvesenet henhørende Sager, af vedkommende Skriver paa slet Papiir uden Betaling udskaedes. Og, som det i øvrigt, ved Forordn. af 19 Aug. 1735, dens 6^{te} Art. er befaleet, at, naar Actor eller Defensor i en Delinquent-Sag forarsager nogen uforuøden Ophold, skal Overdommeren derpaa, under samme Sag, og uden anden foregaaende Stævning, kjende, og ham, efter sin Forseelses Beskaffenhed, ansee: saa skal dermed efter bemeldte Forordning forholdes (h).

Rescr. (til Cristibefalingsmanden i Bergen), ang. 16 Sept. at Byefogden i Bergen ei maae besatte sig med Politie-Sager; og at Politiebetjentene ei ved PolitieKammeret maae procedere for nogen.

Gr. Politimesteren ubi Bergen har andraget, at, da Politiebetjentene sammekeds hos en Kjøbmand havde antruffen en ujusteret Fiske-Vegts-Bjelke eller Balance, som derefter befandtes at være urigtig, og derom for Politiekammeret var anlagt Sag, skal fornævnte Kjøbmand ei aleene af Byefogden i bemeldte Bergen have saaget udnævnt Mand til Fiske-Vegts Søn og Vegtsandfæring, men endog ubovet Stævning, hvorved saavel Politimesteren som Politiebetjentene vil Byetinget ere blevne indkaldede, for om forskrevne Sag at høre Vidner, hvilken Dngang Supplicanten formener at være fornærmelig for hans Embede, og forarsaae haade Worden og uforuøden Vidiløstighed. — Som bemeldte Sag efter indhentet Dplysning allerede skal være henviist til Politie-Commissionen sammekeds, hvorefter det vil ankomme paa vedkommende Retter at kjønne, hvorvidt den forberørte Beskaffelses Forretning og Tingsvidnet kan ansees lovlig eller esterrattlig; men det behøves er btagt i Erfaring, at Politiebetjentene ubi Bergen ere komne i Bane med at gaae i Rette for Parterne ved Politiekammeret, med videre; saa, paa det alt saadant i Fremtiden kan vordre forekommet, er funden for godt:

Byefog.

16. Sept.
§. 1.

Bæfogden i Bergen maae under Tilstale og Straf, herefter aldeles ikke befatte sig med Politie-Sager, eller hvad som vedkommer Politimesterens Embede og hans Betjentes Politie-Sorretninger, enten med Mænds Udnævnelse, Besigtelse, Arrest, Forbud og Relaxation eller Vidners Sørrelse, og Dom ubi nogen Politie-Sag (i). — Under 10 Rdlrs. Bøder første Gang til de Fattige, og Cassation den anden Gang, skal det være Politie-Juldmægtigen og Politiebetjentene aldeles forbuden, ved Politiekammeret at gaae i Rette for nogen Part, om de end være Paarørende, eller forfatte og skrive Klager, Indlægge eller noget Skrivt ubi particulaire Sager, langt mindre for nogen Anklaget at indgive i Politie-Retten eller til Politimesteren Noget, som maatte vedkomme Politiet, samt at intet Skrivt fra Nogen, som ikke er lovkyndig, paa Politiekammeret eller i Politie-Retten herefter maae antages, medmindre det af Concipisten er underskreven, da han derfor under Sagen for Politie-Retten skal lide Dom.

17 Sept.

Rentel. Skriv. (til Biskopperne), ang. at der af det Geistligheden pro officio tillagde contribuables Jordegods og maticulerede Tiender skal svares den $\frac{1}{4}$ pro Cento efter Hartkornets bestemt: Tært, og af deres syrige Embeds-Indkomster den paabudne 10 pro Cento (k).

17 Sept.

Rentel. Skriv. (til Biskopperne), ang. at Skoleholderne fritages for at betale de ved Forordn. af 14 Mail 1768 paabudne 10 pro Cento (l).

23 Sept.

Reser. (til Landmiltie-Sessionen for Tringebælde-Amt), ang. at Sessionen for bemeldte Amt

(i) See Reser. af 26 April 1777.

(k) See Forordn. 17 Junii 1773 og 12 Junii 1770.

(l) See Forordn. af 12 Junii 1770.

Resolutioner og Collegialbreve. 145 1768.

Amt maae holdes enten i Jarpe: Gjaestgivetgaard eller i Canse: Kroe. 23 Sept.

Kongelig Resolution, hvorved Christjanssand 23 Sept. tilstaaes Credit: Oplag i et Aar paa Genever (m).

Ref. (til Kjøbenhavn's Universitet, og Notits 30 Sept. til Strifbefalingsmanden i Aalborg), ang. at de 2 Kram: Markeder ved Vestervig i Junii og Julii Maaneder skal i de aarlige Almanakker indføres og bestemmes aarligen 2 Dage efter Thisted: Marked, og Qvæg: Markedet ved Vestervig fastsattes 4 a 5 Dage, efter at Qvæg: Markedet i Solstebroe udi September, der var 3 Dage, er forbi.

(Saafom, efter Andragende fra Proprietairen til Moltrup, disse 2 Stæders Markeder vare satte paa een Dag, samt Thisted: Marked bestemt den ene Dag, og Vestervig: Marked Dagen efter, hvilket var til megen Hinder for de handlende).

Confirmation paa Christjanssand: Byens Privilegier, hvori og anordnes, hvorledes Land: Almuen maae sælge sine og Kjøbe andre Vare. 14 Okt.

Alle de Kjøbstaden Christjanssand allerede forhen forundte Privilegier, Friheder og Benaadinger, for saavidt samme ikke, ved de om Kjøbstæderne, Commercen og Laugene udfomne Forordninger, eller andre Kongelige Anordninger, maatte være forandrede, og, saavidt de ei imod Kongens Jura Majestatis absolutum Dominium, Souverainetet og Arve: Rettighed befindes at stride, confirmeres og stadfæstes; dog saaledes: Det skal staae Landmanden og Bonden i det, saa kaldte Christjanssands: District, ligesom paa andre Steder i Norge, frit for at sælge sine Victualier og fede Vare til hvem han vil, og at bringe sine øvrige Producter, saafom Træ:

s. 1.

(m) Lybeckers Udtag III. 365.

14 Okt.

- Eræclast, saltede Fiske. Vare og Andet, til hvilken Kjøbsted eller Toldsted, han maatte finde for godt, samt der igjen at forsyne sig med hvad han til hans Nødørst, Huusholdning og Haandterings Forsættelse maatte behøve, da det bliver Kjøbstædernes Sag at trække Landmanden til sig, saavel ved at kasse ham prompte og fordeelsagtig Debit paa hans Producter, som ved at forsyne ham for billigste Priis med det han igjen behøver; dog, hvad Saug, Tømmer angaaer, da maae det ikke søres ud af det Skov-District, hvor det er hugget. Ligesom det skal være Enhver, som forlanger det, tilladt at nedsette sig i Christjanssand, og der at tage sit Borgerskab, saafremt der ikke efter Loven og de Kongelige Anordninger maatte være noget imod hans Person at erindre, saa skal det og kaae Enhver, som saaledes har taget sit Borgerkab, frit for at ernære sig paa hvad lovlig Maade han bedst veed og kan, af hvilken Handel, Haandtering eller Profession han maatte finde for godt, alt-saa længe der ikke er noget sluttet og af Kongen approberet, samt med Laugs-Artikler forsynet Laug, eller visse særdeles Privilegier, som der ubi maatte være hindrelige (n). I Henseende til Korn-Vare og deres Indkjøb af Skiberummene skal forholdes indtil videre efter Forordn. af 3 Aug. 1756 dens 3die Art. (o); og skulle de Skibe, som indbringe Victualier eller Korn-Vare, saafremt de ere Fremmede, have 4 Liggedage, men saafremt de ere Danske eller Solsteenske, have 12 Liggedage, ubi hvilken Tiid det skal være dem tilladt at sælge i smaa Partier til alle og enhver blandt Byens Borgere og Indvaanere; men, naar disse Liggedage ere forbi, maae det ikke være dem tilladt at sælge uden i store Partier til Byens Borgere, alt efter Commerce-Forordningens

(n) Efr. Rescr. 21 Febr. 1771.

(o) Efr. Toldbn. af 1768, Cap. 6, Art. 6 og Rescr. 22 Sept. 1773.

14 Oct.
S. 4.

ningens videre Formeldning. Hvad angaaer de Udenbyes Borgere, Skippere og Andre i Mandal, Slek, Fjærd og paa Udhavnene, saavel som de enrøllede Strandluddere og Andre udi Christjansands Stift, imellem hvilke paa den ene og Christjansands Borgere paa den anden Side for en Deel Aar siden ere foresaldne adskillige Tvistigheder og Besværinger, Privilegierne betræffende, i hvilken Anledning derom har været anordnet en Commission: da skal det derudinden forholdes efter hvis Kongen desangaaende efter foresindende Omstændigheder maatte finde for godt nærmere at anordne og fastsætte (P).

Rescr. (til Vice-Statholderen i Norge), ang. at 21 Oct.
Domme, som dictere virkelige Militaire Straffe paa Kroppen, skulle af den militaire Øvrighed foranstaltes ereqverede.

Er. Ved Rescr. til Stiftbefalingsm. over Trundhjems-Stift af 15 Decbr. 1752 er iblandt andet anordnet og befalet, at siden det hverken kan være overensstemmende med den Militaire Stats Indretning, ei heller findes anordnet, at corporlig Straf over de enrøllede Soldater skal ereqveres ved den civile Jurisdiction, men forordn. af 7 Martii 1749 meget meere giver Anledning til, og befaler, at Straf paa Kroppen over en Militair bør ved Regimentet eller Garnisonen udføres, saa skal, naar nogen Dom over en virkelig Militair ved Straf paa Kroppen skal ereqveres, Dommen oversendes til en virkelig Militair Øvrighed, hvilken da bør foranstaae dens Execution saaledes som samme selv agter at anse og tilsvare.

Da Kongen nu har funden for godt, at det hermed overalt i Norge skal forholdes paa samme Maade: saa befales Vice-Statholderen, saadan Anordning for de øvrige Stiftbefalingsmand og samtlige Amtmænd i bemeldte Norge til Efterretning og Efterlevelse at bekendtgjøre.

R 2

Rescr.

(P) See Rescr. 15 Febr. 1771, 10 Febr. 1779 og 19 Jan. 1780.

21 Oa.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), ang. at der herefter maae være Naadens Nar udi det Residerende Capellaniet i Rønne paa Bornholm; og at, naar Capellaniet er vacant, skal samtlige Landets Præster forsyne Vacancen som paa andre Steder, hvorimod det og tilkommer Capellanen, efter Lov og Orden, at forsyne de vacante Sognefald.

(Efter Antecessors Ansøgning om at der maatte være Naadens Nar, ligesom i andre Resid. Capellanier i Kjøbstæderne, paa den Naade som Loven foreskriver. Ved dette Rescr. blev ogsaa Sognepræsten i Rønne, som havde til sig taget en Deel af Capellaniets Indkomster i Vacancen, for at have forrettet Ministerialia, da Capellaniets Prædikener paa Antecessors Besøkning være forførgede, befaleet at fra sig levere de oppebarnede Indkomster, samt derfor gjøre Regnskab).

28 Oa.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen over Follands-Stift), ang. at Sognepræsten og den Residerende Capellan i Stubbeljøbing og til dets Annex Maglebrønde, ligesom Præsterne i de andre Kjøbstæder i Bispet, maae forundes Frihed for Byens Skatter af deres iboende Gaarde efter Grundtarten; Brand- og Vand-Skat samt Vægterløn undtagen, hvilken de i Ligning med andre Byens Indvaanere bør svare.

28 Oa.

Rescr. (til General-Gouverneuren over de Kongelige Eilande i America), ang. at de om Justitscassen udgangne Forordninger paa disse Eilande skal efterleves.

Gr. Forordn. af 31 Martii 1755 i den 3die Art. fastsætter, at der skal findes og dommes efter Danst Lov og Ret, som overalt paa disse Eilande bør gælde, hvoraf følger, at de 2 Forordn. af 23 Decbr. 1735, ang. en Justits-Cassés Indretning, og Lovens Skærpeelse imod reinerer litigantes, ligesom alle andre Kongelige Befalinger, ligeledes der bør efterleves, hvilket og eragtes saa meget meere billig og overensstemmende med Forordningen om Justits-Cassens Indretning, som Hensigten dermed i Særdeleshed er, med fornødne aarlige Pensioner at kunne forsyne rebelige og lovtyndte Assessorer i Høiesteret. hvorunder de Kongelige Eilande i America ligesaa vel som alle

alle andre Provincer i Kongens Riger, og dertil hørende, fortere; men fra disse Eilande befindes dog hidindtil ikke noget at være erlagt til Justits-Cassen af Overrets-Stævninger og Domme, saavel som udfærdigede Skiftebreve, med videre.

General, Gouverneuren skal tilkjendegive og tilholde Rettens-Betjente og alle andre Vedkommende paa disse Eilande, at de efterdags stricte, for saavidt Enhver vedkommer, efterleve disse Forordninger, saa at af de Overrets-Domme, Stævninger og andre Documenter, saavel som Skiftebreve og Commissions-Acter med videre, som, efter denne Befalings Publications Datum, udstædes og udfærdiges, rigtig erlægges til Justitscassen det i Forordningen om Justitscassens Indretning dens 8de, 9de og 10de Art. befalede, da vedkommende Rettens-Betjente paa bemeldte Eilande have til ham at indlevere de i Forordningen ommeldte Designationer og dermed følgende Penge, (der her i Riget indleveres til Stiftsamtmanden eller Amtmanden, eller indsendes til Rentekammeret), hvorefter General, Gouverneuren haver at eftersee Designationerne, om noget derved maatte være at erindre, og tilholde Vedkommende, at gjøre Rigtighed for Restancerne, samt derpaa, saasnart mueligt, at see Pengene herover remitterede. Ligeledes maae han og om han selv ikke haver Leilighed dertil, bestikke en god og vederhæftig Mand af Borger, Raadet eller det Secrete-Raad (q), for hvilken vedkommende Commissarier, Skifteforvaltere og Andre kunne forevise de af dem udstædende Acter, Skiftebreve og Sjenpartier, med videre, og til ham betale det, som deraf bør erlægges til Justits-Cassen, da han derfor tegner sin Qwittering bag paa Acten eller Documentet, alt i Følge Forordningens Bydende ubt dens 8de og 9de Article.

28 Oa.

Rescr. (til Stifsbefalingsmanden over Aggershuus-Stift), ang. at Møllebrugerne i Aggershuus skal male for Christiania mod vis Løn, holde Stangvegt, og maae si drive Jorprang, m. v. (I Anledning af Ansøgning fra Christiania Bagerlaug, og da det Kongelige Skjode, hvorved Gaarden Nedre-Jos med underliggende Dværne og Saug-Møller ubi forrige Tiider fra Regjeringen er bleven bortsolgt, ikke fastsætter nogen vis Tægt ubi Malings-Lønnen).

- §. 1. Saavel de nu værende, som efterkommende Eiere og Jorpagtere af de 4 ubi Aggershuus indrettede Møllebrug, skal være pligtige til, saalange Ingen flere Møllebrug saa nær ved Christiania Bye ere oprettede, under vedborlig Straf at male Bagerlaugets og samtlige Christiania Indvaaneres Korn-Vare for den foreskrevne gamle og sædvanlige Malings-Løn, nemlig for en Tønde Byg at fimsigte 1 Ort 8 Skill.; Fierfigtning af samme Sort 1 Ort 4 Sk.; Fimsigtning af Hvede og Rug 1 Ort; Fierfigtning af samme Sorter 18 Skill.; Rug, Hvede, Erter, Byg at sammale pr. Tønde 14 Skill.; Malt pr. Tønde 3 Skill., en Tønde at raee sammale 12 Skill., der i visse Maader endog overstiger den Tægt, som for alle og enhver ubi Kjøbenhavn efter den 5te Art. i Møllerlaugs-Artiklene af 15 Jan. 1684 er fastsat. Af hver af disse Møllebrugs Eiere og Jorpagtere skal, saaledes som i forbemeldte Møllerlaugs-Artikles 4de Post er anordnet, anskaffes en Stangvegt, hvorpaa alt Korn og Meel til og fra Møllen kan veies af dem, som det maatte begjere, og Meelet derefter af Mølleren leveres imod saadan Taxas Godtgjærelse paa hver Tønde, som i samme Laugs-Artikles 5te Post er foreskrevet. Ingen Mølle-Eier eller Jorpagter maae, til Jorprang og Jorværmelse for Bager-Lauget og øvrige Byens Indvaanere, opkjøbe nogen Slags Korn-Vare, af hvad Navn nævnes kan, for dermed eller af det deraf formalede Meel at

28 Okt.

at drive nogen Slags Handel, alt under Varenes Con-
fiscation, og videre Bøders Udredelse efter den for Chris-
tiana: Byes publicerede Politie: Anordning og Byens
Privilegier. Alle de Tvistigheder, som imellem Chris-
tiana: Byens Indvaanere og Mølle: Eierne eller For-
pagterne, der male for Byens Indvaanere, hvad enten
deres Møllebrug og Boepæl maatte ligge paa Byens eller
Landets Grund, eller under hvad Jurisdiction de maatte
høre, kunde foresalde, enten om Malings: Lønnen,
Malingen i sig selv og Mølleets Bøgt, eller om utillade-
lig Handel med Korn eller Meel, med videre deres Mølle-
lebrug betræffende, skal alene henhøre under Christia-
nia: Byes Politie: Ret, og dermed i Henseende til de
paagjældende Parter og Vidner forholdes ligesom i andre
Politie: Sager.

5. 4.

Canc. Skriv. (til Stiftsbefalingsmændene i Dan-
mark og Norge), ang. Fuldbyrkelse af Leiermaals-
Straffen at sidde paa Vand og Brød; hvorledes
Forsøelsen af Præsten meldes; at aabenba-
re Skriftemaal for alle Slags Leiermaal og for Hoer
er ophævet; samt hvorvidt En supponeres at være Bar-
nefader.

29 Okt.

St. J. Anledning af Forordn. af 2 Junii 1767, hvorved
det i Loven, for Leiermaal, anordnede aabenbare Skriftemaal
er ophævet, og i dets Sted substitueret en Straf af at sidde
3 Dage paa Vand og Brød, er indløben adskillige Forespørg-
sler, i Henseende til hvem det tilkommer at sørge for, at sig
Straf bliver exequeret, samt hvorledes med Beløfninger paa
Arresten og Forsøgningen skal forholdes, med videre. — Paa
det herudi kan være en Righed overalt, meldes:

Det tilfalder dem, som oppebære, eller ere beres-
tigede til at oppebære Leiermaals: Bøder, tillige at spør-
ge for, at den i Forordn. dicterede Straf, at sættes 3
Dage paa Vand og Brød, bliver exequeret, og altsaa
de Proprietairer, der have Eigt: og Sagefalds: Ret

29 Oct.

paa deres Godser, men der udenfor paa Landet, saavel som i Kjøbstaden, Kongens Soged. Naar et uægte Barn døbes, skal Præsten lade sig give, saavel Saderens, eller den af Moderen ublagde Mand: Person, som Moderens Navn, og indføre samme i Ministerialbogen, samt derpaa angive det for de ovenmeldte, som det tilkommer at see Straffen erqueret; da det derefter er Præsten og hans Emsede uvedkommende, hvorvidt den verdslige Straf bliver fuldbyrdet eller ei, saa han af den Aarsag ikke bør holde nogen fra Herrens Bord, ligesom han ei heller, samme angaaende, behøver nogen Attest, da han derimod i det Skudsmaal, han siden efter Begjering giver slige Personer, kan melde den af dem begangne Forseelse. I øvrigt, ligesom Loven vel i Henseende til Straf paa Penge eller paa Kroppen, med videre, men ikke for saavidt angaaer aabenbare Skriftemaal, gjør Forskiel imellem simpel Leiermaal (Stuprum simplex) første Gang og oftere, og Zoer (adulterium): saa viser og forbemeldte Forordn. af 8 Junii 1767 og dens Præmissa tydelig nok, at aabenbare Skriftemaal i alle disse Tilfælde efterdags bør være ophævet. Som der og er bleven forespurgt, naar et besvangret Qvindemenneske skal hensættes paa Vand og Brød, enten for eller straf efter hun har gjort Barsel: saa meldes derpaa til Vedkommendes Efterretning, at et besvangret Qvinde-Menneske, hverken medens hun laver til Barsel, eller saalange hun haver et spæd Barn ved Brysterne, maae hensættes paa Vand og Brød. Og, i Henseende til den der af Moderen angives at være Sader til et uægte Barn, da supponeres han at være det, indtil han sig samme paa lovlig Maade frølægger. Endelig bør og med dem, som i Folge den afsegerede Forordn. for begangne Leiermaal hensættes paa Vand og Brød, i Henseende til Omkostningerne,

med

Resolutioner og Collegialbreve. 153 1768.

med videre, forholdes paa samme Maade, som med dem, 29 Oct.
 der enten for en begangen Forseelse, i Følge Dom eller
 Kongelig Resolution, eller fordi de ikke kan betale de
 ibømte Bøder i Følge Forordn. af 6 Decbr. 1743, lige-
 ledes hensættes paa Bånd og Brød.

Resol. at den regjerende Dronnings Over-**1 Novb.**
 merherre rangerer efter No. 12 i første Klasse udi Rang-
 forordningen (r).

Resol., ang. Frihed for **1 Novb.**
 Qvartprocentsskatten af Vesterlands, Søhr, Sønderland, Rømø og List-
 øe (s).

Rescr. (til Biskopen i Trundhjem), ang. at nu **4 Novb.**
 værende Rector ved Trundhjems-Skole Mag.
 Kleist skal, foruden det fulde Aars Indkomster af Nord-
 mersø, Tiende og af Hunsleden fra 22 Febr. 1765 til
 Aarsdagen 1766, endnu for 2 Maaneder, nemlig Mar-
 til og Aprilis, udbetale til hans Formand 107 Rdlr. 4
 Sk. ; og at Mag. Kleistes Estermand i Embedet skal li-
 geledes deraf yde til ham eller Arvinger et Aaadens-
 Aar, bestaaende af 14 Maaneder: men derimod skal
 samme Kleistes Successor og Esterkommers i Frem-
 tiiden ikkun nyde saadant udi 12 Maaneder.

Resol. Skriv. (til Biskopperne), ang. at Degnene **5 Novb.**
 skulle efter Forordn. af 14 Marts 1768, §. 1. svare 10
 pro Cento af deres Embeds Indkomster, endskjønt
 de ere under 100 Rdlr. (t).

Canc. Skriv. (til Biskopperne i Danmark og Nor- **12 Novb.**
 ge), ang. at erindre og tilholde Vedkommende, at

R 5

de

(r) Lybeckers Udtog I. 27. og Schous Udtog IV. 2.

(s) See Prom. af 2. Octobr. 1773.

(t) See Forordn. 12 Junii 1770.

12 Novb. de ved Ungdommens Underviisning ikke maae betjene sig af andre Catechismi-Forklaringer, end den en Gang indførte og anordnede Pontoppidans-Forklaring, da Waisenhuusets Directeurer vilke i øvrigt sørge for, ved et kort og tydeligt Udtog af samme (u) at see de Eenfoldige paa bedste Maade lette.

12 Novb. General-Toldkammer og C. E. Skriv. (til Privileg. 8. Julii.) samtlige Toldere), ang. at Abraham Hingsberg og Gerrit Gowerts Hans Sohn i Altona maae deres der forsærdigede Sæbe til Danmark og Norge, imod 40 Skill. Danske i Told af hver Fjerding med 56 Pund reen Sæbe, indføre, naar dermed følger Altona-Magistrats Attest, at benævnte Indvaanere eedelig har declareret, at Sæben i deres Fabrike lever Sæbesyberie er virket og forsærdiget, og at saavel den dertil brugte Røp-Olie af indenlands Rapsaat er slagen, som og de øvrige Ingredientier, saavidt her i Landene har været at bekomme, dertil er anskaffet og forbrugt.

25 Novb. Rescr. (til Amtmændene over Bordingborg, Antvorskov og Korsør (v), Eoldinghuus (x), Skanderborg og Nakser, Dronningborg (y) og Silkeborg samt Maastrager, Elosters-Amter og Falster-Amt (z), ang. at de Kongelige Rytterdistricts Birketings Jurisdictioner skal, saalange den der nu værende Birkedommer lever og samme Embede betjener, forblive usforandret, saaledes som den hidindtil har været.

(Saasom der, formedelst den med bemeldte Districts Gods særsejlsende Forandring, hvorved samme er at ansee som andet Proprietair-Gods, ere indkomne adskillige Forespørgseler, hvor-
ledes

(u) Udgivet af P. Særdorph 1771.

(v) I Henf. til disse 3 Amter see 2 Rescr. af 18 Junii 1772.

(x) Om dette see Rescr. af 30 Nov. 1770 og 13 Junii 1771.

(y) See Rescr. 3 Nov. 1775.

(z) See Rescr. af 9 Dec. 1768.

Resolutioner og Collegialbreve. 155 1768.

ledes der med saadanne Districters Birkets Jurisdiction her- 25 Novb.
 efter Skal forholdes; og de Conditioner, hvorefter forkeedne
 Nytergods er worden afhændet, ikke melde om nogen Foran-
 bring af Stulle foretages i Henseende til Justitiens Administra-
 tion).

Refer. (til Stiftsbefalingsm. i Trundhjem), inde 25 Novb.
holdende Adskilligt om Dragon: Qvartererne,
deres Udredere og Geste, samt Skyde.

Et. Kongen er bleven foredraget hvad Stiftamtmanden har
 foreskillet, betrækkende de mellem ham og Chæfen for det Nør-
 densjeldske Dragon: Regiment Kammerherre von Krogh ind-
 løbne Tvistigheder, i Henseende til Dragon: Qvartererne og
 deres Udredere med videre.

Angaaende Fri: Skydsen, og dens Tilsligelse, som han 9. 1.
 beretter, at bemeldte Kammerherre paa egen Haand ord-
 nerer, og hvortil Stiftamt. anseer ham uberettiget, da
 er denne Post, for saavidt Fri: Skydsen for Officerens
 betæffer, havet ved Forordn. af 26 October 1767 (a);
 og hvad de øvrige Tilfælde angaaer, hvor Frikyds efter
 bemeldte Forordnings Vydende Skal have Sted, da, for
 al Collisjon og Misbrug at forekomme, Skal Forordn. af
 28 Martii 1746 lægges til Grund, saa at alle Frikyds-
 Passer inden Dragon: Regimenternes Strækning Skal
 requireres enten hos Vice: Statholderen i Norgø eller
 vedkommende Stiftamt. eller Amtmand, ligesom paa
 Soldater: Lægderne brugeligt er, -dog saa at Skydsen
 herefter som forhen bliver i Conformite med den Konge-
 lige Resolution af 28 Julii 1751, paa samme Aars Wær-
 ker: Relation, rilsagt af Under: Officererne paa Dragons
 Qvartererne, paa det at Dragon: Udredere for Skyds-
 Passer: Tolden fremdeles kan være befrie. I Henseen- 9. 2.
 de til Penge: Skyds, med hvilken Stiftamt. forve-
 ner, at de nærmeste Dragon: Qvarterer bør komme de
 Skiftevis til Hjælp, hvor det gøres fornøden: da, som
 Dragon: Forordningen af 30 April 1692 aldeles fritager
 Dra:

(a) Besædet ved Forordn. af 30. Maii: 1770.

- 25 Novb. Dragon: Udrederne for al Skydsfærd, vil Kongen og
 s. 3. ikke, at dem maae betages saadan Frihed. (b) — An-
 gaaende Dragon: Hestens Skjæring: da, som det
 ved allernaadigste Resolution af 29 Octobr. 1745, paa
 afgangne Feldd. Marschal Arnoldts og General: Krigs-
 Commissaire Zeins derom gjorte Forestilling, er bleven
 anordnet, at Dragon: Hesten skal skjæres, og derhos op-
 gives Regiments: Chefen, dermed at have Indseende,
 saa skal det fremdeles derved have sit Forblivende. —
9. 4. Betræffende Jurisdictionen, som Stiftamt. formener
 at Regiments: Chefen strækker videre, end Forordn. af
 7 Martii 1749 foreskriver: da skal bemeldte Forordn.,
 saa og Forordn. af 30 April 1692 dens 46de Art. være
 den eneste Rettefnor, som herudinden stricte bør følges;
 og, saafremt Klagemaal herover maatte føres, bør De-
 putationen saadant remedere, eller, efter Sagens Be-
 skaffenhed, det paa behørlige Steder andrage. — An-
 gaaende hvorvidt Dragon: Hesten, paa de til Solda-
 ter, Lægder indgaaende Dragon, Quarterer, bør ans-
 sees som Bondens Eiendom eller ikke, samt om den til
 de beridne Quarterer bør afftaes, eller efter Taxation,
 naar Vedkommende ei derom i Windelighed kan foreenes:
 da, saalange det alene er Spørgsmaal om de til Sol-
 dater, Lægder forvandlede Quarterer, findes det billigt,
 at Hesten bliver Bondens Eiendom, selgelig ophører al
 Tvang og den af Regiments: Chefen foreslaagne Taxation;
 men i Henseende til de Dragon: Quarterer, som forblive
 beridne, og gaae fra Mand til Anden ved Dødsfald,
 Salg eller Kjøb, da (som Kongen betaler for Hestens
 Brug til alle Tiider og Steder, hvor og naar den forns-
 diges) bør Dragon: Hesten skide følge Quarteret, dog
 saaledes, at, om den er tjenstdygtig, bør den succede-
 rende Eiermand betale Formanden derfor, hvad ret og billi-
 g

(b) Med disse 2 Spæer ses nu Forordn. af 20 Aug. 1784.

ligt er, men, er Hesten cassable, da bør den afgaaende Udreder eller hans Scerivboe for egen Regning forsyne Quarteret med en tjenstdygtig Hest; kan han det ikke, og der med Hesten er indtruffen saa besynderlige Tilfælde, hvorved den imod hans Villie er bleven cassable, saa maae Sestehjelps-Cassen, paa Ansøgning derom, komme ham til Hjelp, efter Omkandighederne og Sessions-Deputationens Kjendelse. Hvad Chambretes angaaer, da bør saameget meere samme ansees som Bondens Eiondom, som han har ei aleene kjøbt disse Sorter for egne Penge, men endog Intet nydt til deres Vedligeholdelse, sælgelig bør Successor betale dem, dog uden Tvang, da det maae staae ham frit for at skaffe andre, om man sætter ham dem for høit, eller han finder dem ikke saa forsvarlige som de bør at være. Ved de Quarterer, som fra Dragoner til Infanteriet, & vice versa fra Infanteriet til Dragoner, overgaae, kunde Chambret Sorterne med Tægds-Equipagen omkøstes, mod billig Equivalent, for hvad som det ene maatte være meere værd end det andet. — Hvorvidt Stiftamt. bør gives Underretning om den med Dragon-Quartererne seeneft foreløbne Forandring: da, som Dragon-Forordningens 47ds Art. gæver Stiftamt. som høieste civil Hørighed faldkommen Adgang til at vide alt hvad, som enten i den ene eller den anden Henseende med Dragon-Vasenet i Almindelighed foregaaer, saa skal og for Eftertiden Stiftamtmanden i Deputationen i alle Raader ansees som et Hoved-Membrum, paa Almuens Vegne, uden hvis Forevidende og Tilfaldelse samt Medarbeidelse Intet maae afhandles eller foretages. — Om Fortrinet i Deputationen: da, paa det herudi kunde være en bestandig Regel, vil Kongen, at Stiftamtmanden som høieste civil Hørighed skal i Deputationen ansees som Formand, men i Henseende til Completerings-Sessionen, hvor han alene møder

s. 6.

s. 7.

25 Novb. møder qva Amtmand, skal det forholdes som hidindtil brugeligt været haver, og efter Cancellieskrivelsen af 3 Sept. Rådleden. — Hvad Afsteeds, Passera og Copulations Sedles Underskrivt. angaaer: da, saafremt Stiftamtmanden ved' Completerings Sessionerne er tilstæde, underskriver han, som Medcommitteret, efter sin Tour, samme; men, er han fraværende, skal det have sit Forblivende ved Resolution af 15 Jan. 1742, som bestemmer, at Passerne skal underskrives af Regiments Chefen og Krigs Commissairen paa Sessions Stedet, og leveres Vedkommende, for at befrie den gemeene Mand for usdig Ophold og Bekostning.

25 Novb. Approbation paa det imellem Sognepræsten og Capellanerne ved Aarhus Domkirke forfattede Reglement, ang. Embedernes Forretning og Indkomsternes Delling.

26 Novb. Kongelig Resolution, hvorved approberes Rensetammerets Forestilling, ang. de Afgifter, som Chirurgi udi Danmark og Norge til *Theatri Anatomici* Vedligeholdelse udi Kjøbenhavn skulle svare, m. v. (c) hvorefter de fornødne Anstalter herom kan søies. I øvrigt bliver det Kammeret hermed tilladt, naar nu værende General Directeur for Chirurgien, Professor Hennings, ved Døden eller paa anden Maade afgaaer, nærmere at forestille, om og hvorledes hans Efterkommerer udi dette Embede da kunde overdrages disse Afgifter, og hvad derimod udi den dertil hentagte Gage kunde afgaae, til paafølgende Kongelig Resolution.

2 Dec. Rescr. (til det Juridiske Facultet ved Kjøbenhavns Universitet), ang. at Assessor Envold Berregaard Fogh, som *Facultatis juridicae Notarius*, maae af

Resolutioner og Collegialbreve. 179 1768.

af dem, der saavel nærværende (d) som fraværende 2 Dec.
 vatim blive examinerede, lade sig betale to Rigsd. for
 den Enhver meddelende Attest.

(Saasom han, efter Andragende, som Notarius Officiarius er til-
 lagt saa ringe og uvis Indkomst, at han ikke derved kan have
 sin nødtørftig Udkomme; og derfor anholdt om at maatte
 nyde ommeldte Betaling, i Steden for de ham ved Forordn.
 af 10 Febr. 1736 tillagde 4 Mk.).

General-Toldkammer og C. C. Skriv. (til Skifte 3 Dec.
 amtmanden i Ribe), ang. at det, uagtet i Velle ikke for-
 hen skal være bleven fordret Sølvestat af Saandverks-
 folks og Apslæmænds hjemme hos sig havende Børn,
 vil herved efter Forordningen og Forpagtnings-Con-
 tracten have sit Forblivende.

(Saasom Forordn. ingen Exception gjør, hvad enten de, som
 sjene, ere Børn af deres Husbønder, eller ikke (c)).

Rescr. (til Landsdommerne ubi Volland og Falster), 9 Dec.
 ang. det Falsterke Rytterdistricts Virketings Juris-
 diction (f).

Rescript (til Kjøbenhavn's Magistrat), ang. at 9 Dec.
 paatage sig Directionen over den af Interessenterne
 i Kjøbenhavn's borgerlige og civile Stænders Enke-
 cassa ved Foundation af Dags Dato (g) oprettet Stiftelse
 for fattige Enker og fattige forældreløse Børn.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aalborg-Stift), 16 Dec.
 hvorved approberes og skilles General-Ligningen over
 Indqvarterings-Hjælpestatten i Jydland; og befales,
 at derefter nu skal indkræves af Kjøbstæderne i ethvert
 Stift, og at samme Ligning skal være til Grund og Føl-
ge

(d) Disse examineres nu offentlig efter Rescr. af 8 Sept.
 1769, S. 2; see 17 Decbr. 1784.

(e) See Conf. Bdn. af 15 Octobr. 1778, Cap. 11, Art. 1.

(f) Ligesom Rescr. af 25 Nov. 1768.

(g) Er lovet i Hr. Assessor Schous forventende Udtog; see
 og Bev. af 25 Aug. 1759.

- 16 Dec. ge- for den Indquarterings- Hjelpekat, som end videre herefter bliver for enhver af disse Kjøbstæder aarlig at svare (h); til hvilken Ende han skal meddele enhver af de øvrige Stiftsbefalingsmænd i Jydland Gjenpart af denne Befaling og af begge Repartitionerne.
- 17 Dec. General- Føldk. og Comm. Coll. Skriv. (til Amtmanden over Nordlands- Amt), ang. at Fægteskippere, som ingen Handel drive, ere fri for Consumtion og Solkeskat; men søre de nogen Slags Handel, da svare de efter deres Handels og Vilkårs Beskaffenhed af sig selv og deres Følk (i).
- 19 Dec. Resol. ang. Schackenborgs og Troiborgs samt Østerbyegaards- Godsers Inddragelse fra de Danske Anordninger om Kroehold og Brændeviinsbränden (k).
- 20 Dec. Rescr. (til Vice- Stattholderen i Norge, at beskændiges for samtlige Stiftsbefalings- og Amtmænd sammesteds), ang. at de fra Militair- Tjenesten Forløvede, Commissariats- Betjente &c. og Entrepreneurer for Militair- Staten høre med deres Skifter under Civil-, men Krigs- Commissarier under Militair- Jurisdiction.
(Se nærmere at bestemme Grendserne imellem begge Jurisdictioner i Norge).
1. 1. Med dem, som fra Militair- Tjenesten ere forløvede, og deres Skifter skal forholdes efter Forordn. 14 Jullii 1730; dog, hvad de nu paa nogen Tid, i Anledning af de adskillige foretagne Reductioner, paa Vartpenge satte Officerer angaaer, da, som de kan vente, ved Leilighed igjen at blive employerede i Militair- Tjeneste, saa kan de imidlertid vedblive at henhøre under den
Mili

(h) See nu Rescr. af 21 Martii 1781.

(i) Schous Udtog af Forordn. IV. 471.

(k) Indeholdes i Resol. af 15 Nov. 1773.

20 Dec.
s. 8.

Militaire Jurisdiction. Siden det, for saavidt den Militaire Jurisdiction angaaer, Intet gjør til Sagen; hvad enten de ubi Kjøbenhavn værende Krigs-Cancellier og Commissariats-Dejente henhøre under Byetinget eller under Hof- og Borge-Retten sammesteds, efterdi disse Retter ere Fora civilia privilegiata for de Kongelige Civile Dejente der i Staden, hvoraf skyder, at, dersom disse privilegerede Retter ikke vare til (1), maatte slige Dejente, ligesaa vel i som udenfor Kjøbenhavn, i Følge Norske Lovs 1. — 2. — 6. henhøre under den ordinaire civile Ret eller Byetinget: saa skal med det forhen værende Norske Krigs-Directorit, eller det i den Sted nu oprettede Generalitets- og Commissariats-Collegit saavelsom den Mathematiske Skoles Dejente og Instruformatores i Christiania forholdes paa samme Maade, som med Krigs-Cancellier eller Generalitets- og Commissariats-Dejentene i Kjøbenhavn. Saasom den Militaire Jurisdiction hidtil i Almindelighed har forrettet Skifterne efter de i Norge værende og der ved Døden afgangne Krigs-Commissariat, da (omendkjönt saadanne billig kan sættes i Ligning med Commissariats-Dejente) maae det dog derved have sit forblivende indtil videre, saalænge deraf ingen Uleilighed opstaaer. Men hvad Entreprenuers angaaer, og saadanne, som alene have sluttet en Contract om Leverance eller andet med Militair-Etaten, da bør de, efterat saadan Contract er sluttet, blive ved at henhøre under den samme Jurisdiction, som de forhen, og førend Contracten blev indgaaet, henhørte under, og altsaa under den ordinaire civile Ret; thi, omendkjönt de ved Contracten maatte have underkæstet sig den militaire Jurisdiction, er saadant dog

s. 9.

s. 4.

ikke

(1) See nu Forordn. af 13 Junii 1771.

20 Dec. ikke at forstaae, uden i Henseende til de Sager, som angaae Contracten og dens Fuldbjyrdelse, og de kan derved ikke siges at være blevne virkelige Militaire.

23 Dec. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. det gjorte Forslag til Forandring og Forbedring i Plac. af 8 Junii 1733 om Brandforsikrings-Cassen (m).

Gr. I Anledning af Plac. for Brandforsikrings-Cassen i Kjøbenhavn under 8 Junii 1733, som iblandt andet til Slutning indeholder, at, naar nogen Forandring ved samme Brand-Casse med Liden maatte findes fornøden, derom da kunde gjøres nærmere Foretælling til forventende Resolution, har Magistraten, efter foregaaende Overlæg med bemeldte Casses Directeurer og Deliberations-Committeede, til nærmere Approbation indsendt et Forslag til en Placat, som udi sidst holdte General-Forsamling skal have fundet samtlige tilstaaende Interessenters eensstemmige Bifald, og bestaaer udi 13 adskillige Poster til Forandring og Forbedring i ovenbemeldte Placat af 8 Junii 1733, hvilke Poster grunde sig deels paa Rescr. af 17 Sept. 1756, og deels paa de ved denne Casse holdte General-Forsamlinger samt derved tagne Beslutninger og Resolutioner.

Forherorte Forslag, saaledes som samme er forfattet og indsendt, er udi Et og Alt approberet; dog saaledes, at der, hvad den udi Forslagets 13de Post ommeldte Befrielse for Lygte- og Sprøite-Skat for dem, som i 13 Aar have været Interessentere udi Brandforsikrings-Cassen, angaaer, skal forholdes efter Rescr. af 6 Novb. 1767. En rigtig Sjenspart af bemeldte Forslag tilstiftes herhos Magistraten, med Befaling, derefter, og paa den foransførte Maade at lade derom en Placat udgaae til Alles og Enhvers Efterretning.

23 Dec. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen over Bergens-Stift), ang. hvilke der i Bergen maae nyde Indqvarterings-Frihed for deres Gaardes Grund.

Gr.

(m) See Plac. af 9 Jan. 1769, som formodes at komme i Hr. Assessor Schous belovede Udtog.

23 Dec.

Er. Af Ansøgning fra Stads-hauptmanden ubi Bergen og Byens 16 Mand er bragt i Erfaring, at der imellem dem paa egne og det øvrige Borgerkabs Vegne i bemeldte Bergen paa den ene, og Magistraten sammesteds paa den anden Side skal være ulige Meninger om den Maade, paa hvilken det med Indqvarteringen der i Byen skulde være at forholde, i det Magistraten beraader sig paa en Kongelig Resolution af 29 Junii 1718 saaveljom adskillige andre Anordninger, hvorefter de somene, at saavel Kjøbstædernes Magistrat, som en Deel geistlige og civile Betjente, samt andre flere ere befrieede for Indqvartering, jaavidt de Gaarde eller Huuse, som de selv behoe, angaaer, da derimod Supplicanterne henholde sig til Rescr. for Bergens Bpe i Gærdeleshed af 27 Junii 1734, hvorefter der i Byen, ligesaavel som paa andre Stæder, af Huuse og Eiendomme, hvo endog samme behoe, er anordnet at svares Indqvartering og anden Byens Tønge; men at Geistligheden, Kongelige Betjente og graduerede Personer skulle være fri for den Slags Paalæg som gaaer af Næring og Brug, saalænge de ingen borgerlig Næring bruge, ved hvilket, som det sidste i dette Tilfælde udfomne Rescript, Supplicanterne have begjært, at det med Indqvarteringen der i Byen maatte have sit Forblivende, siden Borden og Udgiften for de øvrige Indvaanere ellers vilde blive for tung. Af Vice-Statholderens Betænkning er fornummen, at han selv tilligemed Stiftsbefalingsmanden, Magistraten og alle øvrige Embedsmænd ubi Christiana have contribueret til Indqvarteringen efter hvad enhver Gaards Grund er taxeret for, og at Ingen der i Byen, saavel som flere Stæder i Norge, der have Garnison, er bleven fritagen for Indqvartering, uden de, som ved særdeles Privilegier derfor ere forskaaede.

Hermed skal i bemeldte Bergen paa lige Maade heretter forholdes, saaledes, at Ingen, uden de, som ved særdeles Privilegiet (n) derfor ere befrieede, saasom Præster, Klokkere, og alle Kirketjenere, Skolebetjente, Postmestere, Apothekvere, Stemplet-papirsforhandlere, samt de Gaarde og Grunde, som Kongen selv maatte være tilhørende, maae i Fremtiden, for Indqvartering at svare, være fritagen; og, i Henseende til Apothekverne, vil Kongen, at samme Frihed ikke skal strække sig videre, end til de nu Værende.

(n) Hvilke siden for det meeste ere ophævede ved Prom. af 23 Julii 1774, Rescr. 11 Sept. 1776, Nr. 3 Martii 1783, og Rescr. 11 Febr. 1785; see tillige Rescr. af 16 Martii 1769.

1768. 164 Kongelige Rescripter,

24 Dec. General-Commerce-Collegii Skriv. (til samtlige Amtmænd i Danmark), ang. aarlig at underrette Collegium om Udfaldet af de ved Resol. af 3 Dec. 1764 (o), i Hensende til Brandredskaber paa Landet, befalede Distationer.



1769.

13 Jan. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at den Jødiske Nation ei maae enten have Smelte, Ovn og Digler, eller sammensmelte Guld og Sølv, m. v. (p).

20 Jan. Rescr. (til Biskopen i Bergen), ang. at de 2 Lectores ved Seminarium Fridericianum i Bergen skal forsyne Skolens Conrector-Embede, og dele dets Indkomster (q).

27 Jan. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen over Hollands-Stift), ang. Skoleholder-Løn af Kirkerne paa Falster.

Or. Af en fra Amtmanden over Nykøbingh. Amt til Cancelliet indkomne Skrivelse er Kongen bleven foredraget, at han, efter Cancelliefr. derom af 2 Julii a. p., skal ved Amtsforsvalteren have ladet fordrø Kirkelyse-Pengene af Kirkerne paa Falster, for dermed at udrede Skoleholderen i Østersbye paa Seide, samt de 3 Degne, der holde Skole paa Fesøe, Femøe og Alshøe, deres tillagde Skoleløn, men at En og Anden af disse Kirkers Eiere skal veare sig ved at erlægge samme Lysepenge til Dernes Skoleholdere, paa Grund af at saadant ikke udi Auctions-Conditionerne, hvorefter de af Kongen have tilforhandlet sig Kirkerne, skal være anført og forbeholden, med videre. — Som det allerede tilforn ved Rescript af 15 Martii 1743 er befaleet, at der af Kirkerne paa Falster

Kal

(o) I Skriv. af 29 Dec. 1764, cfr. Prom. af 9 Martii 1776.

(p) Sees i Plac. af 23 Jan. 1769, cfr. Priv. 11 Febr. 1785.

(q) Siden er igjen bestiftet Conrector, som blandt andet sees af Rescr. 6 Junii 1781.

Resolutioner og Collegialbreve. 165 1769.

27 Jan.

Skal svares en vis aarlig Andeel af deres Indseende, efter den over forhen gjorte Tigning, til Skoleløn for forberorte Skoleholder og 3 Degne; og Skiftamæn. og Bispepen udi Erklæring berette, at Kirkerne nu værende Eier sees ikke at have nogen billig Jøte og Anledning til at undlaae sig for samme Liden Afgifts Betaling, efterdi Kjøberne ved Auctions. Conditionerne i Almindelighed ere forbundne til at svare alle Skatter og Paalæg af Kirkerne, som tilforn har været svaret, og disse heller ikke kan være solgte paa anden Maade eller med større Friheder, end Kongen selv har eiet dem: saa befales:

Den Kirkerne paa Falster i saa Mande engang paalagde aarlige Afgift til ovenmeldte Skoleløn skal deraf fremdeles, som hidindtil, udredes, og, i Fald en eller anden af Kirke-Eierne dertil Kulde findes uvillig, maae samme Afgift hos saadanne ved Execution, tiger som andre Kongelige Skatter, af Amtsforvalteren inddrives.

Rescr. (til Biskop Hr. Ludvig Harboe), ang. at 29 Jan.
han herefter udi alle Samkvemme maae nyde og have sin Rang udi Sæde og Sang med Conferents-Raader, efter Føtordn. af 14 Octobr. 1746.

Rescr. (til Amtmanden over Kjøbenhavns-Amt), 3 Febr.
ang. Skoleholderens Bestikkelse og Løn i Taarnbye.

Skoleholderen i Taarnbye skal herefter, ligesom andensteds paa Landet af Amtmanden og Herredspræsten bestikkes, og af Taarnbye-Beboere nyde den samme Løn og Indkomst, som de have tilstaaet og svaret deres forrige Skoleholdere, nemlig et frit Skolehuus, hvorudi er en Skolestue, en anden Stue, samt et Kammer til hans eget Brug, der alt af Taarnbye-Beboere skal holdes i forsvarlig Stand vedlig; dernæst udi Løn aarlig 24 Rdlr., hvoraf Halvdeelen skal betales til hvert Aars Paaske, og det andet Halve til Michaells-Dag, saa og 4 Skill. ngentlig for hvert Barn, som han udsendte til Confirmation, hvilke Børn desuden skal for-
søne

9 Febr. syne sig selv med Lys i Skolen hver Aften om Vinteren; og endelig aarligen 2 Savne Brænde, samt af hver Gaardmand i Byen 1 Skpe. Rug og 2 Skpr. Vug, som in Natura skal leveres, eller efter Capitals-Taxten betales ham, og end videre 1 Hjerding H ligeledes af hver Gaardmand.

10 Febr. Rescr. (til Biskopperne i Norge), ang. at i Norge, ligesom i Danmark (r), skal i de latine Skoler nogle Gange om Aaret af Disciplene holdes Orationer.

17 Febr. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Fyens Stift, samt Ammanden over Nyborg- og Tranerhjør-Amter), ang. at naar Inquisitioner om ulovlig Broehold og utilladelig Brændeviinsbrænden paa Landet foretages, skal en eller to af Bønderne i hver Bye udogerlig, og under vedbørlig Straf, strax ved Ankomsten, og paa Forlangende af Rættens-Middel, følge med paa Inquisitionerne i samme Bye, for ei alene at hindre Sammenløb, men endog at værs Vidnes over dem, som maatte understaae sig i at hindre Forretningen, eller begynde paa Overlast, da de Skyldige derfor siden skal actioneres til Strafs Lidelse.

(Saasom det er Kongen foredraget, at, naar Consumptions-Forpagterne med vedkommende Rættens- Betjente foretage deslige Inquisitioner paa Landet, i Følge de udgangne Forordninger, seer det paa adskillige Steder, at Almuen samler sig, hvorved saavel Rættens- Betjente som Consumptions-Forpagterne kunde hindres i saadan deres Forretning, saa og befrøgte at blive tilføiet Overlast) (s).

17 Febr. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden paa Island), ang. at Alle og Enhver paa Island, herester og fra Nytaar 1770 af at regne, udi den Materie om Arv,
Arve

(r) See Rescr. 5 Junii 1767 og 15 April 1768 med ved-
søiede Note.

(s) See Skriv. af 9 Aug. 1763; Fdn. 2 Sept. 1773, S. 9
og 26 April 1776, S. 11.

Resolutioner og Collegialbreve. 167 1769.

Arvesfølge og Arvs Deeling, skal rette sig efter hvis 17 Febr.
derom udi Norske Lovs 5te Vogs 2det Cap. er foreskre-
vet og fastsat.

(Saa som det for Kongen er andraet, hvorledes den gamle
Icelandske Lov ikke skal berettigge Børnebørn paa Moderne Si-
de til at arve deres Morfader eller Mormoder i deres afdøde
Moders Sted, saalange nogle efterladte ægte Børn, som i
Successions-Linien ere en Grad nærmere, leve; og Kongen
finder det billigt, at den Arvesfølge, som i alle Maader er grund-
bet endog paa den naturlige Lov og Billighed, og indført i
Danke og Norske Lov, ligeledes bør gjælde udi Island).

Rescr. (til Videnskabernes Societet), ang. at til 17 Febr.
de over Danmark foranstaltede specielle geogra-
phiske Charters Forsærdigelse endnu et Sæt Landmaa-
lere kan antages, hvortil nu stjentes 700 Rdlr., og siden
ved foresaldende Leilighed endnu 300 Rdlr.

Resol. ang. Brandredskab ved Teglsverkerne 21 Febr.
paa Landet (r).

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. 3 24 Febr.
Vægtene paa Vesterbroe (u).

Mr. Magistraten har foreskillet, at en Deel af Huus-Eier-
ne paa Vesterbroe uden for Kjøbenhavn, for saavidt mueligt
at afværge Eyerier, som i sær i denne Vinter meget ofte skal
være forøvet hos Beboerne sammesteds, skal have forlangt,
at der maatte bestikkes ordentlige Natte-Vægtene, ligesom i
Staden, og at Magistraten, siden saadant ikke syntes med
Føie at kunne negtes dem, allerede have bestikket 3 Vægtene,
hvoraf enhver er bleven anvist sin Post, og tillagt ugentlig
til sig selv og til en Hund at underholde 8 Mk., hvilket skal
have taget sin Begyndelse den 22 Dec. sidstsidigt, hvorefter
Magistraten, paa samme Fod som i Staden, skal have for-
fattet og nu til Kongelig Approbation indsendt en Ligning
over hvad enhver af Beboerne paa bemeldte Vesterbroe, i
Proportion af deres Bygningers Strækning, til forskæerne 3
Vægtenes Løn og Mundering kan tilkomme ugentlig at beta-
le. — Paa det at denne til Beboernes Sikkerhed og efter
deres egen Begjering gjorte Indretning ikke, i Fald en eller
anden af dem fuldø enten blive uvillige at betale Vægter-
pen-

(r) Sees i Prom. af 17 Aug. 1771.

(u) Efr. Rescr. af 31 Decbr. 1783.

1769. 168

Kongelige Rescripter,

24 Febr. Pengene, eller formedelt Usformuenhed efterlade samme, Kulde gaae overstyr, vil Kongen:

1) Have den af Magistraten gforte Indretning og forfattede Ligning, hvorefter samtlige Vesterbroes Deboer retilkomme at svare ubi Vægter: Penge ugentlig 4 Rdlr. 1 Mk. 4 $\frac{1}{2}$ S. i alt approberet; og 2) tillige befale, at samme Vægtene skal staae under Vægter, Compagniet i Kjøbenhavn, og at saavel med Vægterpengenes som Restancernes Indkrævning og Hestelse paa Eiendommene i alt skal forholdes, ligesom det med Vægterne og Vægterpengene i Staden er anordnet.

28 Febr. Resol. ang. at af de Capitaler, hvis Renter ester Pante-Forcklønninger betales til Viborg, Snapsting, svares den paabudne Qvartprocent. Skat aarlig til denne Termin (v); men, saafremt nogen har ved deres Obligationer forbundet sig at svare Renterne til 11 Junii eller 11 Decembr., forbliver det med Paabudets Betaling til samme 2 Terminer ved Forordn. af 14 Marts 1768.

3 Martii. Reser. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at de af Jordbrugere og Bønderne paa det under Gaarden Bernstorff i Sjælland beliggende Gods, som bringe deres Mælk til Kjøbenhavn, maae, uden Tiltale, indføre samme alle Søn- og Sellig-Dage, fsrend Høstmesse begynder, og naar Porten er aaben, imod at betale de anordnede Port- og Passage-Penge. (Paa Greve Bernstorffs Ansøgning).

4 Martii. Canc. Skriv. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at med de holdende Spectacler, Bals og Concerter maae, fra nu af og i Fremtiden, continueres indtil den fülle Uge i Fasten. (Efter Kongelig Befaling).

Reser.

(v) See Forordn. 17 Junii 1773, s. 1.

Resolutioner og Collegialbreve. 169 1769.

1 Reser. (til Biskopperne i Norge), ang. Lys. 10 Martii
ning af Prædikestoelene efter Deserteurer fra
de nationale Regimenter.

Gr. Kongen er bleven foreslået, at det undertiden hænder sig, at en eller anden Soldat af de Nationale Regimenter i Norge undviger, og, naar han, efter den ved Promunsklag bekjendgjorte Indkaldelse, ikke igjen indfinder sig, som en Deserteur bliver anseet, uden at det erfare, hvad der kan have foreledet ham til at gaae bort, og hvor ingen Mistanke om nogen begangen Misgjerning findes.

3 Overensstemmelse med den for Danmark udgangne Forordn. af 9 Dec. 1735, dens 1te Postes 7de §. og for saavidt Landmilicen i Norge angaaer, befales, at Præsterne, paa indkomne Anmeldelse og Forlangende fra Regimentet, 3 Søndage efter hinanden skal lyse af Prædikestoelen efter slige Deserteurer, med Formaning til deres Forældre, Slægt eller Venner at skaffe den Undvigtes tilstede, ved at lade ham underrette om den ærerrige Straf, som ham, i Fald han udebliver, overhænger, til Bræmmelse for hans efterladte Paarørende.

Reser. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen 10 Martii
over Trundhjem-Stift), ang. hvilke der i Trundhjem
maae nyde Indquarterings-Frihed for deres
Gaardes Grund,

Gr. Stiftbefalingsm. har indsendt Forespørgsel fra Magistraten i Trundhjem, hvilke der skal forskaaes ved dem, som efter den 16de Art. i Indquarterings-Regl. af 25 Decbr. 1767 bør formeddelt deres Besiddinger være befrieede for Indquartering.

Ligesom Kongen af Vice-Statholderens Betænkning over en i lige Tilfælde fra Bergen indkommen Forespørgsel er kommen i Erfaring om, at Ingen i Christiania, saavel som flere Stæder i Norge, der have Garnison, er bleven fritagen for Indquartering, uden de, som ved særdeles Privilegier derfor ere forskaaede, saa at saavel Vice-Statholderen som Stiftbefalingsmanden og alle

10 Martii. Øvrige Embedsmænd sammesteds have contribuert til Indquarteringen efter hvad enhver Gaards Grund er taperet for; og desaaarsag under 23 Decbr. a. p. beselet, at det samme ubi bemeldte Bergen for Fremtiden skal iagttages: saa er ligeledes funden for godt, at det hermed ubi Trundhsjem paa lige Maade herester skal forholdes, saaledes, at Ingen ic. (x).

17 Martii. Rescr. (til Amtmanden over Stavanger-Amt) ang. at Tiiden til de anordnede Skattetinge i Kyfølche, Jogderie skal forblive ved Forordn. af 24 Februar. 1764 (y); samt at foranstalte Tingstedet for Sæsbye, Hjerding fra Strand, hvor der er hverken Havn eller beqvemme Huuse, til Tjøse, som det Beleiligste baade for Betjentene og Almuen.

25 Martii. General-Toldkammer- og Comm. Coll. Skriv. (til samtlige Toldere), ang. at den paa Kjøbmand (Privileg. 7 Martii.) Jacob Linnichs & Søhns i Altona indrettede Sæbeshyderie forførdigende Sæbe maat i Danmark og Norge indføres og forhandles, naar samme med behørig Passerseddels og Magistrats Attest er forsynet, og imod at deraf ved Indførselen erlægges ubi Told af hver Hjerding med 56 Pund reen Sæbes Vægt 40 Skilling Courant (z).

28 Martii. Resol. ang. visse Hers Undtagelse fra de Danske Anordninger om Kroehold og Brændevinsbrænden (a).

Rescr.

(x) Det Øvrige som Rescr. af 23 Decbr. 1768; den der ved satte Note passer sig ogsaa her.

(y) See nu Rescr. af 1 Octobr. 1784. Efr. Rekr. 20 Febr. 1767, s. 9.

(z) See Circul. af 24 Junii 1780.

(a) Indeholdes i Resol. af 15 Novbr. 1773.

Resolutioner og Collegialbreve. 171 1769.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), at lade ved 31 Martii. en trykt Placat bekendtgjøre, at Ingen maae ride, kjøre med Trillebjører, eller nedsette svære Dragter paa de anlagte Trottoirs (b).

Rescr. (til Stiftbefallingsmanden og Biskopen 31 Martii. over Hollands- Stift), ang. Skoleholderes Ane- gelse paa Halsk.

Se. Amtmanden over Nordsj. Amt har forespurgt, om det, siden Kongen ved det Halskerke Godses Bortsalgelse har forbeholdet sig Jus vocandi til Kirkerne sammesteds, kan tilkomme ham, beretter som forhen, at antage Skoleholdere der paa Landet; men Stiftamtin. og Biskopen ubi Erklæring holde for, at bemeldte Reservation, i Henseende til de der bortsolgte Kirker, ikke kræfter sig til Skolerne, hvorom ei heller noget ved den holdte Auction er bleven meldet, efterdi det er ikke Kirke- Eierne, eller de, som have Jus vocandi til Kirkerne, men alene de største Lodsieiere ubi ethvert Skole- District, som have Ret til at kalde Skoleholdere; og Biskopen er fra Cancelliet under 20 Dec. 1766 iblandt andet bekendtgjort, at med Skolerne sammesteds skal forholdes efter Forordn. ang. Skolerne paa Landet af 23 Jan. 1739 og 29 April 1740, hvorved det er fastsat, hvem der skal antage og bestikke Skoleholdere.

Det skal herefter tilfalde de første Lodsieiere ubi ethvert Skole- District paa bemeldte Halsk, ved foresaldende Vacance, alternatim efter deres Harkorns Størrelse at antage og kalde Skoleholdere i Følge Rescr. af 30 Martii 1742, som i saa Naade skal tjene dem til en Rettefnor at gaae efter.

Rescr. (til Brand- og Vand- Commissionen i 7 April. Kjøbenhavn), ang. Sukker- Raffinaderierne i Kjøbenhavn.

Igjennem General- Toldkammer- og Commerce- Collegium har Kongen under 26 April. a. p. resolveret, at ingen flere Sukker- Raffinaderier, end de allerede Privilegerede, maae herefter ubi Kjøbenhavn oprettes. Det

(b) See Plac. af 3 April 1769 og Prom. 7 Decbr. 1782.

7 April. Det Forslag, som Hofbyggmester Anthon samt 4 af Magistraten udnævnte Muur- og Tømmer-Mestere have gjort til Forbedring i Sukkerverkernes Indretning, blandt andet at forsyne alle Ovne med Jern-Dørre, hvor saadant maatte mangle, approberes, m. v.

14 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Aalborg), ang. Maaler-Penge der i Byen.

Se. Veier og Maaleren i Aalborg har beklaget sig, at, omendkjønt Forordn. af 5 Maii 1683 tillægger ham 1 Skilling udi Maalerpenge af hver Lønde Korn, naar han dertil forskaffer Sække, skal han dog for sig og 6 forordnede Undermaalere ifkun nyde $\frac{1}{2}$ Skilling af Lønden, formedelsk at de Handlende der i Byen holde Sække ikke alene for sig selv men endog for Fremmede, foruden at de lade alt det Korn, som kommer oven fra Jorden med Fartoier, ved Arbeidskarle opmaale; og, da der nu ikke nær udfiktes saameget aarlig fra Byen, som forhen, kan han derudover saft ingen Undermaalere bekomme, ligesom han og udi sit i sig selv ringe Levebrød ikke lidet fornærmed, ved det at de fleeste og bedste Handlende formeentlig imod Koldforordningens Bydende selv holde flere Vegter i deres Huuse, hvormed de udveie alle de Vare, som de udfikbe i flere Partier til andre Steder; hvortil endnu kommer, at de $\frac{1}{2}$ Deele af Veierpengene, hvis heele Behøb aarlig ifkun er omtrent 300 a 320 Rdlr., er efter allernaadiggst Anordning henlagt til Byen og Magistraten sammefæds; formedelsk hvilke Omstændigheder han ikke skal kunde have nødtørftig Underholdning for sig og Sine, og des Marsaa har begjert, at det maatte tillades ham; ligesom paa adskillige andre Steder Meer, at oppebære 1 Skilling i Maalerpenge af hver Lønde Korn, siden han dog dertil holder og maae have Sække, naar forlanges; samt at Veierpengene maatte deles i 2 lige Deele imellem Magistraten og ham, imod at de paa egen Beføining holde Vegten vedlige; og endelig, at Krobmændene og Borgerne der i Byen maatte tilholdes at affkaffe deres flere Vegter. — Som det af Stiftamtmandens Erklæring er fornummet, at, naarseet forbemeldte Forordn. af 5 Maii 1683 udi dens 1te Forses 6te §. tillæder Stadsmaaleren for sig og sine Undermaalere at oppebære 1 Lon af hver Lønde 1 Skilling, imod at han forskaffer Maaler-Lønde og rigtig Stengholt, samt Sække til Varenne at opføre, skal det i bemeldte Aalborg være kommen i Brug, at der ifkun er betalt $\frac{1}{2}$ Skilling Maaler-Penge pr. Lønde, hvilket Stiftamt. finder for billig at burde affkaffes; men derhos beretter, at, i Fald Supplicanten fulde møde Halvdeelen af Veierpengene, i Steden for den $\frac{1}{2}$ Deel, som han, ligesom hans Formænd, hidindtil haver hødt, vilde saadant stride imod hvis derom i forrige Tider er anordnet og fastsat; og det, naar det ved Koldvæsenet i Henseende til ind-

Resolutioner og Collegialbreve. 173 1769.

og udsaaende Vare forholdes efter det, som derom saavel udi forrige som seeneſte Toldforordnings 9de Cap. 1ste Art. er anbefalet, ikke kan formenes Kjømændene udi deres Huuse at have større Vægt end 3 Pund., eller, efter Stifamtmandens Forslag, 1 Skippds. Vægt.

14 April.

Stadsmaaleren udi bemeldte Aalborg skal herefter betales een Skilling af hver Tonde udi Maalerpenge, imod at han derhos fuldbyrder det, som derom udi foreberste Forordn. af 1683 er foreskrevet; men i Henseende til de øvrige ansøgte Poster skal det have sit Forblivende ved de allerede derom gjorte Anordninger.

Rentel. Skriv. (til enhver af Amtsforvalterne), 22 April.
ang. Moderation i Chirurgorum-Afgivter til
Theatrum Anatomicum; og deres Oppebsrsel.

Under 8 Octobr. 1743 er vedkommende Amtsforvaltere derom tilskrevne. Og, da Kongen om berste Afgivter og deres Oppebsrseler under 26 Novbr. sidstafvige Aar har behaaget at. resolve og bevilge: 1) at Restancerne for den forbigangne Tiid af de udi berste Ordre, dateret 8 Octobr. 1743, dens 1te, 2den, 3die og 4de Poster, ommeldte Indtrædelses- Penge maae estergives og hensalde: 2) at hvad efter 3die Post skulde svares pro Examine, og siden liquideres, ligeledes for tilkommende Tiid maae hensalde: 3) Indtrædelsens- og Indskrivnings- Pengene, efter Ordrens 1te, 2den og 4de Poster, at maae modereres til det Halve, som da bliver for hver Regiments- Chirurgus 50 Rdlr., for hver Chirurgus, som sig nedsetter 15 Rdlr., men i Aalborg, Odense, Christiania og Trundhjem 20 Rdlr. (b), (og hvortil tillige skal henregnes de paa Landet sig opholdende Chirurgi, som nyde vis Løn enten af den Kongelige Cassa, eller af Publico), og for hver Barbeers Drengs Indskrivelse 2½ Rdlr., da det i øvrigt i Henseende

(b) Dette om-bisse 4 Kjøbstæder er kun nævnt i Brevene til de 2 Amtsforvaltere og a Casserere sammeføds.

22 April.

seende til de aarlige Afgifter, og hvad Bøder, som for uforfvarlige Curer maatte falde, forbliver ved Ordrens 5te og 6te Poster: 4) at hver Chirurgus indsees for og svarer til saavel de aarlige Afgifter hans Svende bør udrede, imod at korte samme udi deres Løn, som hvad for hans Drengs ved deres Indskrivelse skal betales: 5) at hvad Regiments-Chirurgi tilkommer at erlægge baade i Indtrædelses-Penge og aarlige Afgifter for sig og holdende Svende, samt for deres Drengs ved deres Indskrivelse, indeholdes og betales af deres Løn, efter Generalitets- og Commissariats-Collegii Foranstaltning (c): saa bliver saadant herved communiceret, saavel som at Generalitets- og Commissariats-Collegium i Dag er anmodet i Henseende til Regiments-Chirurgis, deres Svende og Drengs, at foranstalte, at de udi Ordrens 5te og 6te Poster ommeldte og til 31 Decbr. afvigte Aar resterende Afgifter, saavel som alle Afgifterne fra 1 Jan. dette Aar og fremdeles aarlig, kunde vorde udi Regiments-Chirurgi Løn indeholde, og efter derover forfattede Specificationer udi vedkommende Amtstuer betalt. Thi haver han med disse Oppebørseleser sig for den følgende Tild efter foransorte derudi gjorte Forandringer at rette, samt ellers med samme Oppebørseleser sig i øvrigt at forholde saaledes som ved berørte Skrivelse af 8 Octobr. 1743 er forankaltet; da han ellers, i Henseende til de paa Landet sig opholdende Chirurgis, efter den i Dag til samtlige Amtmænd, Grever og Baronet søiet Anstalt aarlig med fornødne Attester til hans Kognstavers Beslag vorder forsynet (d).

Rentel.

(c) See mere i Resolutionen selv af 26 Novbr. 1768.

(d) Ved den 36te Observations-Post i Lundenes- og Bøvlings-Ainters Regnskab for 1783 er befalet følgende: Det er med 3 Attester fra Magistraten i Ringkjøbing samt

Resolutioner og Collegialbreve. 175 1769.

Rentel. Skriv. (til samtlige Stiftbefalings- og Amtmænd, Grever og Friherrer), 22 April
 Notits om Foretaaende, og at, naar nogen af de sig paa Landet opholdende Chirurgi kan tilkomme de ansatte 15 Rdlr. at betale, melde Amtsovervalteren (Sogden) saadant, samt ellers ved hvert Aars Udgang meddele ham til hans Regnskabs Delag behørig Attest, om Noget, og hvor meget i Alt for hvert Aar for deslige sig paa Landet opholdende Chirurgis er falden at beregne.

Gen. Soldkammer- og Comm. Coll. Skriv. (til samtlige Soldere), 22 April.
 ang. at den Stivelse, som paa den af Borger Peter Lucas i Isehoe indrettede Stivelse-Fabrique vorder forfærdiget, maae udi 20 Aar, imod hans ved Soldstederne paa ustemplet Papiir producerende eedelige Attest, og ham igjen af Soldberjentene paa slet Papiir meddelende Passeer-Seddel, ikke alene udi de Kongelige Riger, Kyrstendsomme og Lande overalt fri for Told, Accise samt alle andre Imposter indføres; men endog hvad deraf til fremmede Steder forsendes, ligeledes uden nogen Afgiøt passere. (Concession af 14 Mart.)

Refer. (til Generallandvæsenets Collegium), ang. 24 April.
 at samme efterdags skal bestaae af Præsæs, Deputerede, og

samt Bøefogderne i Lemvig og Hølstebro godtgjort, at ei flere end de 3 Chirurgi, som hver svarer i Rdlr. aarlig til Theatri Anatomici Vedligeholdelse, opholde sig i bemeldte Stjebstæder; men, da ikke tillæg er fremlagt Amtmandens Attest, om der i Amtene opholde sig nogen deslige Chirurgi, som enten i saadan Benicentse, eller og af Indræddelses-Penge kan tilkomme at være Noget til den Kongelige Cassé: saa bliver saadan Attest i Følge Circulairet af 22 April 1769 ved de følgende Regnskaber at fremlægge. Og, da i Attesten fra Hølstebro ikke er ommeldt, hvad Tavn den sig der opholdende Chirurgus haver, saa maae Bedkommende erindres, at saadant bliver indført i Attesterne for de følgende Aaringer, paa det man af Attesterne kan see, saa ofte nogen ny Chirurgus maatte blive beskiftet.

1769.

176

Kongelige Rescripter,

24 April. og Committerede; og at alle de af Lemmerne, som ere Conferents- Raader eller Meere, skal være Deputerede; samt om deres Forsamlinger og Forretninger (e).

25 April. Kongelig Resol. ang. Godtgjørelse i Told og Consumption af Vin og Franskbrændevin, som fra Oplagene i Kjøbenhavn affattes til Provinserne (f).

28 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjællands- Stift), ang. Arresthuuse og Bagthold i Antvorskov og Corsøer- Amter.

Gr. Amtmanden har foreskillet, at, som Antvorskov- Slots Arresthuus, efter en af ham foresatt og den 26 April 1754 allern. approberet Plan til Bagthold ved Arrestantene, naar behøvedes, hidindtil har været anseet som Amts- Arresthuus, men Kongen for kort Tid siden har til Over- Directeurerne ved Extraskatte- Commissionen (g) overdraget det Antvorskov- Ke District, saaledes at samme i alle Tilfælde skal ansees og behandles som andet Proprietair- Gods, saa vilde det formodentlig medføre endeel Vanskelighed og Vidtløstighed, om Amtets Arresthuus, som i sig selv er lidet og i adskillige Tilfælde ubequem, fremdeles skulde forblive sammesteds paa Slottet, da det ikke vel kunde paabyrdes Overkatt- Directionen, meere end en anden Proprietair, at vedligeholde samme, med hvad der ved et Arresthuus behøves, ei heller at lønne en Arrestforvarer. — Som det allerede under 14 Octobr. 1718 og 29 Decbr. 1758 er anordnet, at Kjøstæderne skal være forsynet med forsvarelige Arresthuuse, og dermed i behøvdte Tilfælde komme Landet til Hjælp imod en vis Betaling, saa er sunden for godt:

Forberete paa Antvorskov- Slot for Corsøer og Antvorskov- Amter hidindtil værende Arresthuus skal for Fremtiden være ophævet, hvorimod Stiftbefal. fraa har været at foranstalte Arresthuusene ubi Kjøbstæderne Slaagelse, Corsøer og Schjelschøer forsvarlig indrettede og istandsatte til flere Arrestanters Imodtagelse, end hidindtil har været; hvorefter Kongen vil, at foremeldte

Amters

(e) Ophævet ved Forordn. af 7 Dec. 1776.

(f) Af Lybeckers Udtag III. 363.

(g) Gr. Rescr. af 19 Juli 1775.

Resolutioner og Collegialbreve. 177 1769.

Amtets Arrestanter skal honsøres til Forvaring i samme 28 April.
 Rjbstadets Arresthuuse, imod at Rjbstaderne saavel for
 Betlere, Løsgængere og andre Arrestanter, som for
 Delinqventer, skal nyde saadan Betaling, som ubi
 foransførte Rescript af 29 Dec. 1738 er fastsat, og at,
 naar, enten formedelst Arrestanternes Rangde eller De-
 linqventernes begangne Misgjerningers Grovhed, Dag-
 hold maatte etages, i første Fald af Orders Magi-
 strat og i sidste Tilfælde af Amtmanden, at være for-
 nøden, saadant da (paa det at Borgerstabet ikke ved sig
 Daghold, formedelst den derfor efter Rescriptet af 7
 Marts 1745 satte ringe Betaling af 8 Stilling hver Dag
 og Nat, skulde behyres med at leie, og langt dyere
 betale Andre for sig) af Amtets Bønder skal sees og gjø-
 res in Natura.

Rescr. (til Biskopen over Fyens Stifte), ang. 28 April.
 at der maae nydes fuld Raadens-Nat af Jgen-
 Kald i Nørre-Herred paa Alsse, ligesom det ved de
 andre Præstefald der ubi Herredet er anordnet (h).

Generalltets- og Commiss. Coll. Skriv. ang. at 4 Maii.
 Forordn. af 29 Dec. 1732 og 24 Jan. 1738, som tillæ-
 der visse Afstedigede at arbejde med egne Hænder, skal
 være isjæntaget for Alle af Land-Statens Afstedigede i
 Almindelighed (i).

Rescr. (til Stiftsbesallingem. i Trundhjem), ang. 12 Maii.
 at de Natmænd og deres Husfruer, Folk eller
 Børn, som herefter ved Døden maatte afgaae, skal ved
 Døgtterne eller Brandvagten i Trundhjem bæres til
 Jor:

(h) See Rescr. af 15 Jan. 1734 og 5 Julii 1765.

(i) Lybeckers Udtoeg, 2det Hefte, 88de Side.

12 Maii. Jorden; dog skal Magistraten sammesteds først røre ved Ligets Kiste, samt efter Rescr. af 12 Martii 1698 følge samme til Jorden.

(Saaom Kongen er foredraget, hvad Vanfærlighed der er foresalden med at faae en der i Byen død Ratmand begravet, ved det at Brandsvændene, af hvem de forhen afdøde Ratmand ere blevne bortbaaren, skal have begret sig ved at bære dennes Lig til Jorden).

29 Maii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Aalborg), ang. at Schagens Indvaanere maae udvises Jord til Agerland.

Til den af Schagens Indvaanere, som det maatte forlange, maae udi Byens saa kaldede Frihed udvises Jord, for at indhegnes til Agerland, dog saaledes at Ingen af Indvaanerne paa egen Haand maae frahænde de øvrige Beboere i Byen noget af Byens Fællig dem til Skade, men at Rønsumme og paa lidelige Mænd af Retteen skal udnævnes, for at grandste og Rønne, hvorvidt og paa hvad Steder Udviisningen, Jordbrugerne til Nytte og de Andre uden Skade bedst kan skee, og at ved Indhegningen saadan Forsynlighed af Retteens Middel og de udnævnedes Mænd bruges, at Ingen Sandflugt derved forarsages; saa skal og de af Indvaanerne, som hidinde til ikke have eiet Mark-Jord, men nu maatte forlange at indhegne sig Noget, være pligtige derfor at erlægge og betale en liden Kjendelse til Byens fattige eller Kirke.

27 Maii. Canc. Skriv. (til Stiftbefalings- og Amtmændene i Danmark), ang. at foranstalte, at Amtsbestjente og andre Vedkommende i Amtene, i Conformitet med Forordn. af 4 Febr. 1733, §. 9, ere de ved National-Batallionerne placerede Over- og Under-Officerer behjælpelige i at erholde convenable Quarterer (k).

Rescr.

Rescript (til Kjøbenhavns Magtstrat), ang. at lade ved en trykt Placat bekendtgjøre, at ingen løse Hunde maa findes paa Gaderne eller Veiene (1). 2 Junii.

Canc. Skriv. (til Stiftsbefalingsm. i Ribe, og communiceret det Tydske Cancellie), ang. at hos samtlige Vorighedspersoner i Hertugdømmene er kjøbt den Anstalt, at saavel fremmede Jøder som de, der vel opholde sig i Hertugdømmene, men dog hverken ere forsynede med særdeles Skjdsbrev, eller ere hoesiddende udi deres egne Eiendoms-Huuse (de saa kaldede Portugiser aleene undtagen), ikke skal blive meddeelt noget Pas herind til Danmark. 3 Junii.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Sjæns-Stift), ang. at Vognmands-Lauget i Odense maae holde Carrether og andre lukte Vogne til de Reisendes Befordring, samt derfor nyde en vis Fragt. 9 Junii.

Gr. En Vognmand udi Odense har anholdt, at, siden de fleeste Vognmand der i Sjæns ingen lukte Vogne skal have, det maatte tillades ham at befordre de dertil ankommande Reisende, som det maatte forlange, med lige Vogne og 2 Par Heste, imod at nyde i Betaling for Vilen om Sommeren for en Chaise med 2 Par Heste 1 Rdlr. 3 Mk. og for en Carreth 1 Rdlr. 4 Mk., men om Vinteren, for den første 1 Rdlr. 3 Mk. 4 s. og for den sidste 2 Rdlr. 4 s. samt at hans Søn desuden maatte forundes det 17de Vognmands-Laug sammesteds, som der tilforn har været, men for nogle Aar siden skal være indgaaet; men Stiftamt. melder udi Erklæring, at der udi bemeldte Odense ere 16 Vognmand, som meget vel kan befordre de Reisende, og at Lauget, saafremt samme skal blive i Stand til at holde forsvartige Heste og Vogne til Reisendes Befordring uden Klage, ikke taaler at forøjes med et større Antal, hvorudover ogsaa det 17de Vognmands-Laug, som i forrige Tider ikke har været andet end overcomplet, er siden efter som unyttig og skadelig for de andre Vognmand aflagt, og at Supplicanten, i Fald ham blev forundt Privilegium paa at befordre fremmede Reisende med lukte Vogne, vilde, siden han er baade Vognmand og Slagter tillige, faae 9 Gange saa megen Fortjeneste, som En af de andre Sjæns
M 2 Wogn

(1) See Plac. af 5 Junii 1769, Prom. 4 Aug. og Plac. 17 Nov. 1783.

9 Junii.

Vognmænd, der ikke have anden Næring end hvis de kan tjene ved Kierjel efter Tour og Omgangs, foruden at de øvrige i Lauget desuden derved vilde fornærmes og tabe den Fragt, som for deslige Reiser efter Touren kunde tilkomme dem, og Begjærligheden for Folk, med at faae lukte Vogne til Leie, ligeledes vilde blive alt for bekostelig, naar derfor skulde betales saadan usædvanlig høj Fragt, som af Supplicanten er foreslaaet; hvorimod Stiftamt. holder for, at det kunde have sin Nytte, at der blev anskaffet lukte Vogne for de Rejsende, som deraf vilde betjene sig, særdeles om Vintertide og i ondt Veir, dog saaledes, at saa mange af saadanne Vogne, som behøves, burde anskaffes og vedligeholdes af veele Lauget eller samtlige Vognmænd for fælleds Rejsning, og Befordringen skee ved Forspands Heste af Lauget for samme Betaling eller Fragt, som Forordn. af 9 Sept. 1763 foreskriver, til hvilken Ende han til nærmere Approbation har indsendt et ham fra Magistraten i Odense tilstillet Forslag, hvorefter samtlige Vognmænd sammesteds, Supplicanten alene undtagen, have forbundet sig til inden 2 a 3 Maaneder at anskaffe de behøvende Carerter og Chaisser eller Phaetons for fælleds Rejsning og Befordring, imod at nyde betalt udi Leie for hver Mål, af en Carth om Sommeren 1 Mk. 8 f. og om Vinteren 2 Mk., saa og af en lukk eller halv Chaise, samt af en Phaeton om Sommeren 1 Mk., og om Vinteren 1 Mk. 8 f., foruden Forspands Hestenes a parte Betaling efter Forordningen, samt Retour af Vognene i samme Proportion som af Forspandene, naar den Rejsende maatte medfølge tilbage til Odense, men ellers ikke, hvorhos de i Hensende til Leisenes Vægt haade med Carerter og Chaisser forpligte sig at holde sig forberorte Forordn. af 9 Sept. 1763 dens 12te Art. 2den og 3die Væster efterretlige, dog saaledes, at de formene ikke at kunne befordre Chaisserne med Læs af den deri foreskrevne Tyngsel med 2 Heste længere end 2 Måle; men, naar Veien maatte være længere, da at være fornøden at bruge og lade sig betale for flere Heste. — Siden samme Leie og Fragt er langt mindre og billigere, end hvis Supplicanten har begjært, gives hermed tilfænde:

Foransførte af Odense: Magistrat, paa Grund af samtlige øvrige Vognmænds Tilbud, gjorde Forslag approberet og stadfæstet; og skal Stiftamt. derefter foranstalte og paasee, ikke alene at Vognene, saaledes som oven er meldt, werde anskaffede, men endog at Tæppen bliver trykket og opslaget udi den i Odense: Bye anordnede Post, eller Gæstgiver: Gaard til Efterretning for de Rejsende og Enhver, som af saadanne lukte Vogne vil benytte sig.

Resolutioner og Collegialbreve. 181 1769.

General-Toldkammerets Resolution, ang. Vares Bragning. 17 Junii.
 (I Anledning af Andragende fra Brageren i Ribe) (m).

Da Forordn. af 5 Marts 1683 byder, at vragbare Vare skal vrages ved Indførselen til Kjøbstæderne, uden derved at gjøre nogen Forskjel, hvad enten saadanne Vare ere vragede eller ikke, det og er mueligt, at deslige forhen vragede Vare kan efter Bragningen paa eet Sted, under Transporten derfra til et andet Sted, vorde fordervet: saa bør alle saadanne til Forhandling indførte de Vare, uanset de forhen paa et andet indenrigst Sted ere vragede, dog vrages hvor de ankomme og vorde forhandlede.

General-Toldk. og Comm. Coll. Skriv. (til 17 Junii. Tolderne), ang. at den ny paabudne Afgift af (Kongel. Res. 16. Junii.)
 uindbundne Bøger, Land- og Sø-Charter, samt af gamle indbundne Bøger, kan bortfalde (n).

Resolution, ang. at Copulations-Penge skal betales af Escadrons-Seltstjærere, da de ei kunne anses for Militaire (o). 20 Junii.

Refer. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), at ingen af Indbyggerne paa Vesterlands-Føhr her efter, under Straf af 20 Rigsd., som til Digernes Iksandsættelse sammesteds skal anvendes, maae bortføre eller sælge Mark, eller Kampe, Steene derfra til nogen uden for Vesterlands-Føhrs Birk boende eller til sammes Dige ikke hørende, alt saalænge disse Steene

W 3

til

(m) Af Lybeckers Udtog, 2det Hefte, 127de Side; see Resol. 25 Jan. 1772.

(n) Dec. Mar. af 25 Martii 1777.

(o) Schous Udtog af Forordn. IV. 423., see Forordn. 15 Octbr. 1778, Cap. 10, §. 1, ibid. VII. 295.

23 Junii. til Digernes Bedligeholdelse maatte behøves; dog saaledes, at de, som til slige Steene maatte have Etemdoms-Ret, naar de samme vilde afhænde, derfor erholde Betaling, efter hvad Bedkommende derom kan førtænes.

30 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aggershuus-Stift), ang. at de Eidsvoldbakkens Gjaestgiveries Vandkys underliggende Vønder maae forundes et Tillæg af 4 Skilling, og saaledes herefter bygde 12 Skill. for hver Mill, som de skyds over Vandet, hvorhos den Reisende, naar han bruger egen Vaad, bør give 4 Skilling paa Milen for Tilbagereisens Befostning. (Ligesom Kongen under 20 Febr. 1767 har forboiet Larten i saa Fald for Muenen i Bergens Stift og Nysolde-Fogderie paa disse Aarets Tiider) (P).

7 Julii. Bevilgn. at Ingen maae efterstikke, eller efterstillet indføre de Charter, som Videnskabernes Societet udgive over Danmark (Q).

Gr. Bemeldte Societet i Kjøbenhavn er befalet at besørge accurate Land-Charters forfærdigelse og Udgivelse over Danmark, og til en Prove skal allerede være forfærdiget et Charter over Kjøbenhavns Amt, ligesom og en fjerde Deel af Sjælland skal være i Arbeide hos Kobberstikkeren. — Paa det slige med sine Befostning forfærdigende Charter ikke enten her eller udi Endskland skulle worde efterstikken og udgivne, bevilges:

Ingen, under 10 Rdlrs. Mulct for hvert Charter, som maatte antræffes, maae enten udi Kongens Riger og Lande lade efterstikke nogen af de Charter, som saaledes af bemeldte Videnskabers Societet udgives, ei heller udi forberørte Riger og Lande indføre noget saadant Udenlands eftersticket Charter, i hvad Format samme end maatte være.

Confir-

(P) Eft. Forordn. af 20 Aug. 1784, og bemeldte Rescr. af 1767, S. 5.

(Q) Eft. Intimations vom 2 Sept. 1779.

Resolutioner og Collegialbreve. 183 1769.

Confirmation paa en oprettet Conpention, ang. 7 Julii.
et Ligg-Laugo Indrening i Thisted.

Kammer-Skriv. (til Stiftsbefalingsmændene), ang. 8 Julii.
efter Afhandling med Magistraterne og Byefogderne i
de Kjøbstæder, som ligge hinanden saa nær, at Enhver
ikke kan nyde det District Consumtions-Forordn. (r) be-
vilger, at tildele enhver af disse Byer det Halve af den
imellem dem værende Distance, samt derefter forfatte og
Rentekammeret tilstille en Forklaring over hvad paa den-
ne Maade til forberørte Kjøbstæder bør at henhøre (s).

Refer. (til Amtmanden over Nordlands-Amt), 14 Julii.
ang. Dødsfalds Anmeldelse og Skifternes Be-
handling.

Gr. Af hans Skrivelse-til Cancelliet er Kongen bleven fo-
redraget, at det som oftest udi Nordlands-Amt, hvor alle Kei-
ser fleer til Søes over heel farlige Fjorde, skal være umueligt
og tillige betøstelig for de fattige Almuens Folk, i Folge Lo-
ven og Forordn. af 10 Aug. 1697, betimelig at befjendtgjøre
Sorenskriveren de foresaldende Dødsfald, ligesom det ikke hel-
ker skal være saa let for Sorenskriveren, som har et District
af 20 Mile til Søes, at møde i Stervboet, hvorudover en
stor Deel Dødsfald blive reen forfølgede, og Andre Kalte og
valte med Stervboets Midler efter eget Behag, hvorved Skif-
teforvalterne, uanset at de fleeste Stervboer ere efter fattige
Fiskere, ikke kan være uden for alt Ansvar.

Naar et Dødsfald udi bemeldte Nordlands-Amt her-
efter indtræffer, hvor Sorenskriveren ikke boer i Nær-
værelsen, da skal Lehnmanden af Huusets Folk, Na-
boer eller Andre, strax derom advares, og derpaa med-
tage, ligesom ellers ved deslige Forretninger er brugeligt,
2 af de næstboende Mænd, der have aflagt deres Led som
Lavrettesmand, og tilligemed dem usfortøvet begive sig
til den Afdødes-Huus, hvor han skal registrere, forsegle
og under Forvaring hensætte de paa Stedet foresindende

M 4

betpde.

(r) See den af 1778, Cap. 7, §. 2, i Schous-Udtog af
Forordn. VII. 283, og Skriv. af 31 Octobr. 1769.

(s) Af Lybeckers Udtog II. 385.

14 Julii. betydeligste Sager, samt derom ved næste Leilighed underrettede Sorenskriveren, som derefter skal være pligtig, under den i forberedte Forordn. af 10 Aug. 1697 fastsatte Straf, aarlig enten selv eller ved Fuldmagtig 3 a 4 Gange at reise om i Fogderiet for at Rutte Skifterne, og ellers, saasnart Lehnmanden melder ham Dødsfaldet, at see den øvrige Forretning tilendebragt, da det strengeligen, og under 10 Rdt. Mulct til Sognets Sattige, skal være Lehnmandens forbuden at befatte sig noget videre med Stervboet, enten ved at gjøre Udlæg, eller Rutte Skifter, siden saadant er noget, som Sorenskriveren selv eller ved Fuldmagtig skal forrette; hvorimod Lehnmanden for saadan sin Umage og Forretning, den han selv skal staae til Ansvar for, maae nyde den Betaling, som ubi Rescr. af 14 Maii 1762 er anordnet og fastsat, nemlig 24 Skill. daglig, som af Stervboet skal ham betales, saa og desuden for Reisen, som af Sorenskriveren godtgjøres ham, og af Amtmanden fastsættes, naar Vedkommende ei i Mindelighed derom kunne forenes.

14 Julii. Rescr. (til det Theologiske Facultet ved Kjøbenhavns-Universitet), ang. at de Candidater, som heretter fremstille sig til *Examen Theologicum*, skal hver Gang examineres af alle 3 Professoribus (i Steden for det hidindtil skal være skeet ikkun af 2) i det Theologiske Facultet.

(Saasom ved Doctor P. Rosenstand Geissches Død Mag. Studagaard er beskiftet til at være 4de Professor Theologiae) (1).

14 Julii. Rescr. (til det Medicinske Facultet ved Kjøbenhavns-Universitet), ang. at Decanetet skal omvifte, at Enhver, som disputerer, maae vælge *Præsidentem*; saa og om de Medicinske Examina.

Or.

(1) See Forordn. af 6 Octobr. 1773, s. 6.

Resolutioner og Collegialbreve. 185 1769.

Er. Kongen har erfaret, at den ældste Professor i det Mediciniske Facultet hidindtil bestandig har været Decanus, uden at omferse med de andre i Facultetet; ligesom og, at Candidati Medicinæ, som offentlig vil disputere, har været forbundne til, efter Universitetets Fundation til Præsidenten at ansøge Decanum i hennævnte Facultet.

14 Julij.

Naar nu værende Decanus Facultatis Medicæ enten ved Døden afgaaer, eller og maatte fråsigge sig Decanatus, skal det omstifte in Facultate Medica, ligesom det skeer i de Theologiske og Philosophiske Faculteter. Enhver Candidatus Medicinæ, som offentlig vil disputere, maae have Frihed at udvælge til Præsidenten hvilken Professor i samme Facultet, ham selv løfter, uden i saa Maade at være bunden til Decanum. Alle Examina in Facultate Medica skal herefter skee publice, da og derover, ved en dertil antagen Notarium Facultatis, bør holdes rigtig Protocoll, hvorimod de, til de hidtil brugte private Examinationer, anvendte Extra-Bekostninger skal til det Mediciniske Studii bedre Nytte anvendes saaledes, som Kongen finder for godt nærmere at anordne.

§. 1.

§. 2.

§. 3.

General-*Toldkammer*, og *Comm. C. Skriv.* (til 15. Julii. Fogden i Moss), ang. at de Sauger, som ligge paa Kjøbstæds Grund, og drives ved Føls og Heste fra Kjøbstæden, ere frie for at betale Consumption under Landet (u).

Refer. (til Stiftbefalingsmanden i Bergen), ang. 28 Julii at den Engelske Consul i Bergen, i Betragtning af den personlige Charakter, som han beklæder, maae i Fremtiden for Indquartering in Natura være forskaaet; men at han derimod skal til Bergens Dye erlægge et, efter den paa hans Huus ellers anviste Indquartering, proportioneret Vederlag i Penge (v).

R 5

(I An

(u) Schous Udtog af Forordn. IV. 471.

(v) See Refer. 8 og Prom. 13 April 1771.

28 Julii. (I Anledning af hans Ansøgning at befries fra den hans Huus paalagde Indquartering; men han har aflagt Borverkskabs-Eed, driver borgerlig Handel og Næring, samt eier selv det Huus, han bebodr).

28 Julii. Rescr. (til Biskopen over Fyens Stift), ang. Embedsforretningernes og Indkomsternes Deeling imellem Lærerne for Særkjøbing og Maibølle Menigheder.

- §. 1. Naar Kaldet ledig vorder, og Naadens Aaret er udløbet, skal Capellanen i Maibølle være fritagen for at have med nogen Embeds-Forretning i Særkjøbing at beskille, uden aleene i Nødsfald at komme Sognepræsten til Hjælp, som han og i lige Maade skal vise imod Capellanen. Og skal da Chordegne hver anden Søndag om Sommeren holde Aftensangs-Prædiken, og hver anden Søndag Catechisation i Kirken, ligesom han og efter Rescr. af 16 Julii 1745 skal vedblive at forrette Catechisationen i Kirken: hvorimod Menigheden i Særkjøbing kunde tilholdes hver anden Helligdag af de 3 store Høitider at give Chordegne det Offer, som de hidindtil have givet Capellanen i Maibølle; og maae han derved foruden hvert Aar nyde af Særkjøbing Kirke 10 Rdlr.: da og Sognepræsten selv skal forsyne de Spimesse-Prædiker, som Capellanen paa anden Helligdag af de 3 store Høitider pleier at forrette. Særkjøbing og Maibølle Menigheder skal herefter, som tilforn, være annekterede, og saavel Sognepræsten som Capellanen af Kongen bestikkes, saa at Maibølle Kirkes Giere ikke skal kunde tilholde sig nogen Rettighed til at kalde Capellan. Men i Henseende til Embedets Indkomster paa begge Steder, da skal Sognepræsten i Særkjøbing nyde for sig selv aleene alle sædvanlige Indkomster af Særkjøbing By og Menighed, som dertil henhører; hvorimod Capellanen maae beholde Annergaarden med sin Avling og Herlig

Resolutioner og Collegialbreve. 187 1769.

Hertighed, til Beboelse og Underholdning, saaledes som 28 Julii.
 ved bemeldte Rescr. af 16 Julii 1745 er anordnet, og
 desuden oppebære alle Maibølle-Kalds Indkomster, samt
 Korn- og Qvæg-Tiende, og alt Smaa-Købsel; dog at
 han, i Henseende til den Afgang, Sognepræsten i Sax-
 tjøbing i sine Indkomster derved maatte lide, skal ved
 hvert Aars Udgang betale til Sognepræsten 100 Rdlr.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen 4 Aug.
 over Hollands-Stift), ang. at det ligesaavel tilfals
 der Proprietairerne paa deres Gods, som Re-
 gimentskriverne paa det Kongelige Nyterrgods, at for-
 rette Skifte efter de Degne eller andre geistlige En-
 ker, som have fæstet Huus eller Gaard der paa Godset,
 og derudi ved Døden afgaae.

(I Anledning af Andragende fra en Provst, at Friherren til
 Juellinge tilholdt sig at forrette Skifte efter en Præste-Enke,
 paa Grund, at det Huus, hun beboede, skulde være et Fæste-
 huus, da Provsten derimod formener, at det tilkommer den
 geistlige Skifte-Ret at forvalte dette Skifte, hells hun ei har
 befattet sig med nogen Ting, men lever af Pension fra Kaldet
 og hvad heide af den Geistlige Cassa er tilfalden; og da Stift-
 amtm. og Bisp. udi Erklæring har formeent, at denne Dvæ-
 sion er afgjort ved Rescr. til St. og B. i Byen den 29 Julii
 1763, samt indfikt, om lige Befaling maatte udgaae for
 Holland og Falster) (x).

Gen. Lødsf. og Comm. Coll. Skr. (til samtlige 12 Aug.
 Toldere), ang. at D. J. Angel, H. Hanssen og (Privileg.
 øvrige Interessenter i Kobbe-Slag- og Svalstikfangst- 4 Julii.)
 Compagniet udi Tønder, i Henseende til Ladningerne,
 som deres Skibe medbringe, og det, som deraf bliver til-
 beredet, som Tran, Luder, Sifte-Bårder, Sperma
 Ceti &c., enten disse Vare forblive i Kongens egne Kl-
 ger og Lande, eller til fremmede Steder udføres, skulle,
 imod at der produceres de i saadan Tilfælde sædvanlig
 oedelige Certificater, for Told-Afgiøterne ved Told-
 stæderne

(x) Skr. Rescr. 29 Junii 1763, og 11 Octobr. 1765.

12 Aug. Stederne saaledes vare befriede, at ubi disse Kongeriges kund alene det, som andre Kongelige der værende Undersaatter have at betale, erlægges.

18 Aug. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen i Ribe), ang. at den om publice Penges Udsættelse i Kjøbenhavn gjorte Anordning af 26 Julii 1754 hereskal være en Regel og Rettesnor for samtlige Administratores ved Ribe-Stifts Geistlige Enke-Casse, i Henseende til det dem derfor paaliggende Regnskab og Ansvar. (I Anledning af Forestilling fra Stiftsprovsten).

25 Aug. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Sjens-Stift), at, naar Faderen til et vægte Barn ei betales til dets Opdragelse, eller stiller Borgen, bør han affone Betalingen med Arbeide i Odense-Manufacturhuus.

Er. Stiftamtin. har foredraget, at, endskjønt det ved Forordn. af 14 Octobr. 1763 er befaleet, at Faderen til et vægte Barn skal tilligemed Moderen bære Omsorg for og betale til dets Opdragelse, m. v. skal det dog være vanskeligt, særdeles paa Landet, at faae samme opfyldt, da, om Amtmanden end foranstalter, at denne Hjælp hos Barnefaderen, ved Execution eller anden Tvangs-Middel, af Rettens Betjente skal indfordres, bruges dog Udflugter, saasom at Barnefaderen Intet eier, og at Husbonden, hos hvem han tjener, allerede i Forveien har forskudt ham sin Løn, og derfor ikke vil indskaae for Noget til Barnets Opdragelse.

Naar en Barnefader saaledes søger Udflugter, for ikke at opfylde Forordningens Bydende, og ei aarlig i rette Tid betaler, hvad Øvrigheden finder han bør udrede til Hjælp til Barnets Opdragelse, ei heller derfor vil eller kan stille Borgen, bør han affone Betalingen med Arbeide i Odense-Manufacturhuus, ligesom Forordn. af 6 Decembr. 1743 dens 14 Art., i Henseende til de Pengehøder Almues-Folk ei formaae at udrede, foreskrives.

25 Aug. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Viborg), ang. hvo der herester maae bruge Schive-Byes
Lien:

Resolutioner og Collegialbreve. 189 ^{1769.}

Liendomme og Mark-Jorder (y). (Saaſom Byes ^{25 Aug.} fogden i Schive har efter ſamtlige Borgerſkabets Forlangende ſammefteds andraget, at iblandt andre Aarſager, ſom have ſat bemeldte Bye udi ſlette Omſtændigheder, er denne ikke een af de ringeſte, at de bedſte Byens Mark-Jorder Tild efter anden gaae bort derfra til Udenbyes og uvedkommende Folk, ſom tilforhandle ſig dem, og komme i Befiddelse deraf tværtimod Byens gamle Privilegier, hvoraf følger, at ſlige Udenbyes, boende ikke aleene føre Afgrøben bort, uden at ſvare de Paalægge, ſom ſamtlige Byens Indvaanere, der eie Mark-Jorder, i Steden for Liende og i andre Raader til det Almindelige maae erlægge, men endog drive Prisen paa Byens Mark-Jorder til Eie og Leie ſaa høit, at Indvaanerne Intet deraf kan ſaae til deres Nærings Fortſættelſe eller til at holde de fornødne Hefte til eget Brug ſaavelſom Reifendes Befordring; og Stiftamm. udi Erklæring har berettet, at Mark-Køllingen for Indvaanerne i Schive er formodelſt Handelens Svækkelſe en af de betydeligſte Deele af Byens Næring).

Reſcr. (til Biſſoppen over Nyens-Stift), ang. 25 Aug.
Forholdet med de Fattiges Tavlepenge i Kiise-
Sogn paa Erød.

Bevilgning, at Interſſenterne udi den Borger- ^{25 Aug.}
lige Enke-Caſſe i Kjøbenhavn maae, naar de blive En-
kemand, indſætte for deres anden Huſtræ, m. v.

Gr. Etatsraad Hans Nicolai Niſſen og General-Auditeur Bruun have andraget, at den 4de Poſt udi den Borgerlige Enke-Caſſes Fundas af 16 Febr. 1740, ſaavelſom en derefter af Interſſenterne i ſamme Caſſe tagen Reſolution, der ved en trykt Notification den 13 Jan. 1749 er bleven publiceret, tilſæder en Interſſent, ſom bliver Enkemand, naar han igjen gifter ſig, at indtræde ſom Interſſent, imod halv Indſkud; og Fundagens 10de Poſt giver den, der gifter ſig med en Enke, ſom har havt Penſion, Rettighed til at blive Interſſent: men
 det,

(y) Ligeſom Reſcr. af 1 April 1768 for Weile.

25 Aug.

det, da de nu levende 10 Interessentere, af hvilke Supplican-terne foreskød Cassen som Directeurer, den 4 Novbr. 1768 forfattede en ny Indretning i Hensende til denne Casses Fond, hvorledes samme, naar Enkerne ere udoede, skal anvendes, som den 9 Decbr. næst efter er confirmeret, og iblandt andet indeholder, at det enstemmig er besluttet, ei at indtage flere Interessentere, skal ved samme nye Fundasens Forsatning ikke af dem være bleven tagtaget at røre noget om de endnu levende Enkemænd, som igjen indlade dem i Egtskab, eller om de Enker, der igjen gifte sig, omendkjønt Billigheden selv tilføjer, at de ikke bør være udelukkede fra den Rettighed, som de engang til Cassen have erhvervet, og saadan en Casus nu just er indtroffen, ved det at Etatsraad Smith, som for hans afdøde Frue har været Interessent, og nu igjen har giftet sig, skal have begjært for sin sidste Frue at blive indtegnet som Interessent, hvilket Magistraten som Directeurer have taget i Betænkning at tilfræe, fordi den sidste confirmerede Fundas, som oven er meldt, tilholder, at ingen flere Interessentere maae indtages.

Saa vel forberørte Etatsraad Smith som de øvrige Interessentere, baade de, der allerede ere Enkemænd, og de, hvis Hustruer endnu leve, maae have Frihed, naar de gifte dem igjen, at lade sig for deres sidste Hustruer indtegne i Cassen, saaledes som i forrige Fundas og ved Interessentkabets Resolution har været fastsat; og, naar en Enke, som nyder Pension af Cassen, igjen skulde gifte sig, maae hendes da bekvemende Mand for hende lade sig indtegne som Interessent, dog saaledes, at denne hendes Mand, i Fald hun, før han, ved Døden skulde afgaae, og han igjen gifter sig, da ikke for sin tilkommende Hustrue maae blive Interessent.

26 Aug.

General-Toldkammer og Comm. Coll. Skriv. (til samtlige Stiftamtmand i Danmark), ang. at negte deres Underskrift paa enhver Taxations-Forretning som ikke i Følge Brand-Anordningens (2) 5te Art. er af vedkommende Rettensbetjents i Pennen forfattet, og Vurderingomændene af Retten udnævnet.

Samme

Samme Collegii Skriv. (til Stiftammanden i 26 Aug. Aalborg), ang. at de, som fra Ribe eller andre Stæder ved Liimfjorden med deres store Søster-Kaage eller Baade gaae forbi Aalborg, Toldsted og Hals, bør melde sig hos vedkommende Toldbetjent, for at vorde inquirerede; og, naar de gaae til noget Toldsted, tage, under vedhørlig Mulct, Toldseddel fra Toldsted til andet, og gjøre behørlig Toldbod-Clareting (a).

Rescr. ang. at Eieren af Øvergaard skal til 1 Sept. Sognepræsten for Søslberg og Sundbye-Menheder paa Morsø, i Ereden for Tiende in Natura, betale 2 Rdlr. til Offer for hver af de 3 store Hætteder, m. v. (b).

Rescr. (til det Juridiske Facultet ved Kjøbenhavns Universitet), ang. at Decanaten skal aarlig omstiftes, og alle *Examina* skee publice. 8 Sept.

Gr. Kongen har erfaret, at den ældste Professor i bemeldte Facultet hidindtil bestandig skal have været Decanus, uden at omvexle med de andre i Facultetet.

Decanaten i det Juridiske Facultet bør, da nu værende Decanus dertil findes villig, herefter aarlig omstiftes, ligesom det skeer i de Theologiske og Philosophiske Faculteter. Omendkjønt det ved Forordn. af 10 Februar. 1736 er tilladt dem, som ei have studeret, at maae lade sig privatim examinere, saa skal dog nu herefter alle *Examina* in Facultate Juridica skee publice, og derover ved Notarium Facultatis holdes rigtig Protocol, samt i øvrigt forholdes efter bemeldte Forordning (c). 1. 1. 1. 2.

Generals

(a) Af Lybeckers Udtog II. 751 og 344; cfr. Toldbn. af 1768, Cap. 6, Art. 7, og Cap. 15, Art. 9.

(b) Af Wandaks Forordn. for Geistligheden, Side 238.

(c) See noie Rescr. 17 Dec. 1784.

9 Sept.

General-Toldkammer-Resol. ang. at de til Brændeviin forbrugende Korn, Vare skal mæstes inden 3 Dage (d).

22 Sept.

Rescr. (til General-Gouverneuren over de Vestindiske Eilande), ang. hvorledes med protesterede Vexler sammesteds skal forholdes.

Gr. William Chippendahl & Selvve ubi Kjøbenhavn have paa nogle Kjøbmænds Begne paa St. Croix andraget, at det som oftest paa de Kongelige Americaniske Eilande skal indtræffe, at de Vexler, som sammesteds enten kjøbes for Contante Penge, eller betales med gode Landets Producter, og ere transererede paa Kjøbenhavn, Amsterdam, London eller andre Steder, ikke blive honorerede med Acceptation, men komme tilbage med Protest, hvilket foraarager stor Skade og Uuelighed for de Handlende, deels i det de ikke blive forsynede med de Vare, som de heiligen kunde behøve og have givet Ordre til, og deels at de ikke kan præstere den belovede Betaling til deres Creditorer, og, naar da endelig saadanne protesterede Vexler skal betales, maae Remittenten eller den, der har kjøbt Vexelen, ofte bie efter sin Betaling i lang Tid, eller og udholde langvarige Processer, og omsider, naar han endelig skal have sin Betaling, vil Vedkommende, i Steden for at han har betalt med contante Penge i Guld eller Sølv, betale ham med sette eller maadelige Sukkere eller andre Vare, hvorved han ikke nær kan blive skadesløs.

Paa det at sig ulovlig Omgang, med at tage Betaling for saadanne Vexler, som forud vides ikke at blive accepterede, saavidt mueligt kunde forebygges, har Kongen, i Henseende til de Vexler, som udgives paa bemeldte Kongelige Eilande i Vestindien, funden for godt, til de Handlendes Sikkerhed og Creditens desto bedre Vedligeholdelse, at gjøre følgende Anordning: 1) Saasnart en Vexel kommer tilbage med Protest for non Acceptation, skal Trassenten strax være pligtig, foruden Vexlens paalydende Summa, at betale i Recambio 10 pro Cento, saaledes som paa de Engelske Colonier i Vestindien skal forholdes med Betalingen for protesterede Vexler:

(d) Schous Udtog af Forordn. I. 60: dette skal være for Norge. For Danmark see Plac. 9 Martii 1774 og Consult. Rdn. af 1778, Cap. 5, S. 17.

Resolutioner og Collegialbreve. 193 1769.

ler: 2) Skal han saavel af Verelens som Recambt Summa 22 Sept.
 maasøre 1 Procento maanedlig Rente fra Forsaldskri-
 den, indtil Betalingen skeer, og det i de første 12 Maas-
 neder; men siden efter $\frac{1}{2}$ Procento maanedlig; og 3) be-
 tale Protestens Bekostning skadesløs. Men i det svor-
 ge skal hermed forholdes efter den Danske Lov og Verel-
 det.

Generalitets- og Commissariats- Coll. Skriv. 22 Sept.
 (til Biskopperne i Norge), ang. at Præsterne ikke
 uden Sessionens Deputeredes Forevidende, og fore-
 gaaende skriftelig Tilladelse, maae meddele det unge
 Mandskab Attester eller Skriftesedle, til at kunne flyt-
 te fra deres Høbsted (c).

Rentel. Skriv. (til samtlige Amtmænd, og Amts- 30 Sept.
 forvaltere i Danmark), ang. fri Befordring med
 Vogne eller Forspands- Heste at gives strax efter ihænde-
 havende Pas.

Proprietairer og Selveierbønder skal til Kongelig
 Tjenestes Befordring uopholdelig forsyne den Reisende
 med de efter ihænde havende Pas og Amtstuenes Tilsl-
 gelse behøvende Vogne eller Forspands- Heste, saafremt
 de ikke vil vente, samme med Penge at betale; og, naar
 en Amtsforsvalter har gjort Befordring ud af sine anfor-
 troeds Aanter, og den Reisende maatte indkomme i et
 andet Amt, hvor han kunde have nogle Meile til Amt-
 stuen, da haver nærmeste Proprietair eller Sognesof-
 ged uden Ophold at befordre den Reisende, og forsyne
 sig med en Copie af hans Pas, saavel som hans Qvit-
 tering for Befordringen, hvilket Copie- Pas og Qviter-
 ring Vedkommende indsender til Amtstuen, for der i
Reise

(c) Lybeckers Udtog, adet Heste 65de Side.

1769. 194

Kongelige Rescripter;

30 Sept. Reisebogen at worde antegnet og godtgjort hvad dem efter Touren kan tilkomme at befordre i Kongelig Tjeneste.

30 Sept. General-Landvæsens Collegii Skriv. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at Forordn. af 13 Maii 1769, efter de deri forefindende klare og udtrykkelige Ord, strækker sig til alle Selveierbønder uden Forskjel, og i alle dens Høpder, undtagen den 3die §., som kun gjelder om de Bønder, der efter Forordningens Publications Datum have erhvervet Eiendomsret (f). (Paa Forespørgsel).

4 Oct. Resol. ang. at de paa Kornvare, som formales til Brændeviin, tagende Sedle, i Norge skal lyde paa Eierens eget og ingen Andens Navn, samt følge med Kornet til og fra Møllen (g).

6 Oct. Rescr. (til Biskopen over Fyens-Stift), ang. Gudstjenesten i St. Hans Kirke, samt for Garnisonen og Tydske i Odense, og om Onsdags-Catechisation i samme Kirke.

Gr. Kongen er bleven foredraget, at det for den ubi Odense værende Garnison vilde være bedre og nyttigere, om Gudstjenesten, som hidindtil har været holdet for samme i det Tydske Sprog om Onsdag-Formiddag i St. Hans Kirke af Sognepræsten der ved Kirken, som tillige er Garnisons-Præst, her efter maatte forettes og holdes om Søndagen, som den almindelige Sabbathsdag, naar Tjenesten for Borgerstædet var forbi, hvorved Garnisonen tillige om Onsdagen, naar de vare fri for Kongelig Tjeneste, kunde faae Leilighed til at forsjene Noget for sig selv ved et eller andet Arbeide.

Foransførte for Garnisonen i Odense hidindtil om Onsdagen holdte Gudstjeneste maae herefter neblægges og

6. 1. opphøre. Hvorimod anordnes: Gudstjenesten for St. Hans

(f) Samme 3die §. er nu udstrakt til alle Selveierbønder, ved Circul. 8 Julii 1780.

(g) Schous Udtog af Forordn. I. 60; for Danmark see Conf. Bdn. 1778, Cap. 5, §. 3. ibid. VII. 263.

6 Oct.

Sans Kirkes Meenighed i bemeldte Odense skal heres-
 ter hver Søn- og Hellig-Dag begynde prædike Kl. 11;
 og om Morgenen, saa at den kan være tilende Kl. 1;
 og Tjenesten for Garnisonen skal derpaa begynde Kl.
 1 1/2, og være ude igjen Kl. 1, paa det at den
 sædvanlige Catechisation fra 1 til 2, i Følge den derom
 oprettede og confirmerede Fundak, herester som tilforn
 kan gaae for sig, uden at nogen Forandring derudi maae
 skee. Sognepræsten for St. Hans Menighed, som til-
 lige Garnisons-Præst, skal hver Søn- og Hellig-Dag
 paa den her foran foreskrevne Tid holde Prædiken for
 Garnisonen i bemeldte Odense, den eene Gang i det
 Danske og den anden Gang i det Tydske Sprog; og
 maae med saadan Omvevling af Sprogene ingen Foran-
 dring skee, uden alene i Nødsfald, naar det kunde ind-
 træffe, at Tydsk Prædiken skulde holdes, og Sognepræ-
 sten maatte være hindret af Sygdom eller andet lovligt
 Forsald, og han Ingen kunde faae i sit Sted til at for-
 rette Tydsk Prædiken, da den maae holdes paa Dansk.
 Paa hver tredje Helligdag af de 3 store Høitider (h) skal
 af Garnisons-Præsten holdes en tydsk Prædiken; men
 Toloprædiken paa den aarlige Almindelige Bededag
 skal holdes paa sædvanlig Tid i det Danske Sprog, hvil-
 ket og saaledes skal skee, i Fald nogen extraordinair
 Bede, eller Hellig-Dag ellers maatte blive anordnet.
 Tvende Gange om Aaret ved Paaske- og Michelsdags-
 Tider udmeldes en Onsdag, da Garnisons-Præsten
 holder Tydsk Prædiken og tillige Communion, og
 Skriftemaal Tirsdagen tilforn for de af Garnisonen,
 som ere Tydske, da og tillige de, som af den Tydske
 Nation maatte opholde sig i Odense, og ei ere det Dan-
 ske Sprog fuldkommen mægtige, deraf kunne betjene sig,
 hvilket og er overensstemmende med Rescr. af 23 Decbr.

§. 2.

§. 3.

§. 4.

6. Oct. 1707; men de Danske Folk af Garnisonen have at bruge deres Aftergang om Fredagen og Søndagen med den anden Menighed, saaledes som hidindtil er skeet. Endeligen skal der i Steden for Onsdags-Prædiken, som saaledes bliver nedlagt, udi bemeldte St. Hans-Kirke for Menighedens Ungdom holdes Catechisation, som ugentlig skal forrettes af Sognepræsten og Capellanen sammesteds vexoivts.

20. Oct. Rescr. (til Vice-Statsholderen i Norge), ang. i hvilke Tilfælde strandet Drag og Vare maae strax gjøres i Penge.

Gr. Kongen er bleven forestillet, at Vedkommende paa nogle Steder i Norge ere i Uvisshed, hvorledes skal forholdes, i Hensende til Tiiden, inden hvilken Drag, og de i samme befindende Vare, i Folge Lovens 4de Boges 4de Cap. 4de Art., ved Auction maae bortsalges, da der gives de Tilfælde, hvor Eierens Fordeel udfordrer, at de jo før jo heller gjøres i Penge. — Da Lovgivereis Hensigt med det, som fastsattes i forbemeldte L. 4. — 4. — 4., at Gods, der er bleven Drag, skal henlægges i god Forvaring, indtil Eieren inden Aar og Dag ankommer, fornemmelig har været, at søge Eierens Fordeel, og fra ham, som en Kadelidende og Skibbruden Mand, saavidt mueligt at afvende Tab og Skade; men det undertiiden ved saadan Begivenhed skal træffe sig, at Godset er af den Beskaffenhed og Omstændighederne derved saadanne, at det ikke uden kjendelig Tab og Skade for Eieren kan blive henliggende, og det derimod er til hans virkelige Fordeel, at det jo før jo heller sælges og gjøres i Penge, saasom naar Godset ikke kan henligge, uden at bedrives eller forverres, og tabe i sin Priis, naar det er kommen paa et Sted, hvorfra det ikke lettelig kan transporteres, og hvor det ei heller kan forvares og bevogtes uden saadanne Omkostninger, som snart vilde opluge dets Værdie, og, naar det derhos ere grove og almindelig gængse Vare, som paa Stedet og i Egnen ikke vilde eller kunne mangle Liebhabere.

Det skal i slike Tilfælde, og naar Amtmanden er tilfulde forvissnet om, at rette Eierens Fordeel og Dygte derved ved befordres, være ham tilkaldt, strax at lade saadant Gods og Vare paa offentlig Auction bortsalge, og til høieste Priis udbringe, dog at Auctionen saa betimelig bekendtgjøres paa de nærmeste omkringliggende Steder,
i før

Resolutioner og Collegialbreve. 197 1769.

i før Kjøb- og Lade-Steder, at Liebhaveere derfra kun 20 Okt.
 ne have Tiid sig at indfinde, saa at det derpaa ved Auctionen ikke kan mangle.

Refer. (til Stiftbefalingsmanden i Aarhus); 20 Okt.
 ang. at Privilegerede og Kongelige Betjente
 i Marlaget ei kan fritages for Indquartering.

Gr. Indvaanerne i Mariager have andraget, at det falder saameget besværligere at udrede den Byen paalignede Indquarterings-Hjælpekast, som de Geistlige og Kongelige Betjente samt Andre paastaane sig befrie for dertil at betale Noget af deres eiende Gaardes Grundtaxt. — Da Loven fritager Privilegerede icke (i) svares af Eiendommen:

Saa kan saadanne Privilegerede (k) udtrykkelig fritage dem.

Kammer-Skriv. (til Stiftbefalingsmændene), ang. at 31 Oct.
 den imellem Kjøbstæderne værende Distance Skal, i Henseende til Friheds-Districterne, regnes ligesaavel over Vandet som over Landet (l).

Canc. Skriv. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Ribe); 4 Novb.
 ang. at Kirkers, Skolers, Hospitalers og de Fattiges, uden for disse Stiftsellers paabygte Grunde, tilhørende Huuse og Eiendomme ikke kan fritages for Indquarterings- og andre efter Grundtaxten udredende Skatter, efter Forordn. af 5 Maj 1683, som ikke kan strække sig videre end til den Grund deslige Stiftselder ere bygte paa, og som hører til deres Indbegning. (Paa gjorte Forspørgsel).

General-Foldkammer- og Comm. Coll. Skriv. 4 Novb.
 (til Tolderen ved Varde-Foldsted, og Amtsforsatteren
 N 3

(i) Dette Udeladte er som Grundene i Refer. af 16 Decbr. 1765.

(k) Her er det Udeladte ogsaa som samme Refer. af 1765.

(l) Lybeekers Udtog II. 385.

4 Novb. - teren i Ribe underrettet), hvorved tillades Tolderen, herefter kvartaliter til Ribe. Amstnue med rigtig Extract at indlevere de af ham oppebærende Told. Intrader, og af den derfor bekommande Qwittering en verificeret Copie til Kammeret at indsende.

(Saasom ingen Post gaar imellem Hjerding og Ribe, hvorudover det falder ham befoflelyst, maanedlig paa Amstnue at betale Told. Intraderne) (m).

10 Novb. Rescr. (til Over-Berg-Amtet Søndenfielbs), ang. at tilkjendegive Bysfogden paa Kongsberg, at han for den følgende Tild ikke maae befatte sig med at kjørde og dømme i Odels-Sager, men skal entholde sig fra saaledes at gjøre Indgreb i Sorenskriverens Jurisdiction.

(Saasom Sorenskriveren over Nummedahl og Sandsverd har andraget, at bemeldte Bysfoged har foretaget sig at dømme i en Odels-Sag, angaaende Pladsen Nordre-Bikieu under Gaarden Steugelsvad paa Grund af Grendse-Foreeningen, forfattet den 15 Octobr. 1736, imellem Berastaden Kongsberg og bemeldte ham forundte Sorenskriveries Grendser og Jurisdiction, da dog derudi ei er benævnt, at Bysfogden skal behandle Odels-Sager om de inden den bestreene Strafning beliggende Gaarde, men Norste Lovs 5te Bogss 3die Cap. 1ode Art. derimod viser, at Sorenskriveren er den rette ordentlige Dømmer i de Odels-Sager, der angaaer Gaarde og Pladser i hans District; ligesom og ingen af Bysfogdens Formænd ubi meere end 24 Embeds-Aar skal have foretaget Odels-Sager til Paadømme, men de hidtil bestandig havet været behandlede og paadømte af Sorenskriveren).

17 Novb. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Kjøbenhavns- og Dragøes Skippere skal ved Ud-gaaende erlægge paa Laugshuuset en Kjendelse til Laugets Fattige.

Gr. Oldermænden for Lauget har andraget, at det i mange Aar har været vedtagen ved samme Laug, at enhver Skipper, som i bemeldte Kjøbenhavn indtager Fragt, hvad enten han var i Lauget eller ikke, har ved Udgaende og Hjemkommende, naar han er bleven erpederet paa Laugshuuset, erlagt en Kjendelse til Laugets Fattige; men, da Toldsdn. af 26 Novbr. 1768 fritager alle de Skippere, som fare uden Afgiørd, Vas, for at betale Slave-Penge, hvilke de forhen betalte paa

Resolutioner og Collegialbreve. 199 1769.

17 Novb.

paa Skippers-Laugshuus, tage alle de Skipper, som ei ere i Lauget, ja endog de paa Dragoe, Mont de have deres bestandige Læbebrød fra Kjøbenhavn, deraf Anledning at udebtive fra Laugshuus, for ei at erlægge noget til de Fattiae, da det dog synes billigst, at de, som nyde Frigten i Staden ligesaa vel som Laugs-Interessenterne, burde contribuere til at underholde Laugets Fattige.

Saa vel de i Kjøbenhavns Laug vorende som de paa Dragoe boende Skipper, som fra Staden fare eller faae Fragt, skal ved Udgaende indfinde sig paa Skippers-Laugshuus, for at erlægge en Kjendelse til de Fattige efter deres egen Villie og proportioneret efter deres Reises Længde; til hvilken Ende og igjennem General-Toldkammeret er søiet Anstalt, at berørte Skipper ikke paa Toldkammeret til Udgaende werde oppebæredede, førend de med Oldermændens Attest bevilse at have paa Laugshuus betalt til de Fattige hvad de burde. Og haver i øvrigt bemeldte Oldermann, at foresatte en tilforlædlig Specification, til Efterretning ved Kjøbenhavns-Toldkammer, over de Skippers Navne, som i saa Raade ere pligtige til Laugets Fattiges Underholdning at contribuere.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Aarhus-Stift), ang. hvorledes skal forholdes med Laugenes Samlinger udi Kjøbstæderne. 17 Novb.

Er. Han har forestillet, hvorledes nogle af Stiftets Kjøbstæders Magistrats-Personer til ham have indberettet de adskillige Besværligheder, de have, ved at være overvarende ved Haandværkernes Laugs-Samlinger efter Forordn. 23 Decbr. 1681 dens gde Hof, hvorfra de dog saa meget mindre tør eller kan udeblive, som deres Travarelse skal foraarlage adskillig Uorden ved siige Samlinger formedelt Laugenes indbyrdes Menigheder, hvormed Magistraten ofte og ved ringe Anledning skal blive bebyrdet, til Hinder udi deres Embeds-Forretninger, uden at nogen Betaling for deres Møde ved siige Laugs-Samlinger og derved havende Besværlighed er saktat; men det hidindtil har dependeret af Laugene, hvad enten de til den af Magistraten alene, som kaldes Bisidder eller Laugs-Patron, vilde give en aarlig frivillig Gave, eller samme, naar den ikke gives Medhold udi deres ulovlige Vedtægter og Selvsaadighed, recent tilbageholde; deaarlag Stiftamt. holder det

17 Novb.

det paa den eene Side fornøden, at sætte den ved Laugene foregaaende Selvraadighed de nødvendige Grendler, der med alle Anstalter vil blive Magistraterne vanskelig; men paa den anden Side finder det billig, at Magistraten udi Aarhus-Stift, ligesom paa andre Steder og i andre Stifter, for saadan deres Noie blev tillagt en billig sælsat Betaling, i sær da det kommer an paa Laugene selv at indbrænge deres ufor nødne Samlinger, og at spare denne Udgiik.

Ligesom det forhen i lige Begivenhed under den 6 Febr.

1761 for Sjællands-Stift er bleven anordnet, befales:

S. 1.

I Henseende til Laandverkslaugenes Samlinger udi Aarhus-Stift skal det (n) ic.

18 Novb.

Gen. Toldkammer- og Comm. Coll. Skriv. (til samtlige Toldere og Controleurer), ang. herefter udi alle de Maalebrev, som paa de af dem maalte Skibe udfærdiges, at ansøre Særtjents Længde, til ligemed Dybden og Bredden, alt efter den Forfærd, som om Skibemaalingen udi Aaret 1726 til Toldstederne er bleven givet:

(Paa det alletider af Maalebrevet kan sees, hvorpaa den befundne og ansatte Drægtighed sig grunder, samt at Tartsiet er bleven brændt; saasom ved Skibenes Maaling i Danmark, og derefter af Toldbetjentene udfærdte Maalebrev, ikke hidindtil er bleven iagttaget, at det befundne Maal, hvorpaa Drægtigheden efter Udregningen sig grunder, udi Maalebrevet er blevet anført, der dog er høist fornøden, for derefter ved andre Toldsteder at kunne examinere Tartsiets Rigtighed, og saavel derefter som efter Brændinaen at kunne skønne, om det producerede Maalebrev virkelig hører til Skibet, hvormed det følger).

25 Novb.

Canc. Skriv. (til Biskopperne i Danmark og Norge), ang. at tilholde Præsteskabet, ei alene betimeligen og til de foresatte Tiider at indsende Extra-Rats-Mandtaller samt Af- og Tilgangslistes, men endog samme i alle Tilfælde at indrette saaledes, som anordnet er (o).

Generals

(n) I det øvrige er denne 1te og de andre 3, i alt 4 Stykker ligelidende med Rescr. af 6 Febr. 1761.

(o) See Rescr. 29 April og Prom. 22 Juni 1776 samt Nr. 8 Martii 1777 for Danmark; thi i Norge svares Staten ikke, efter Bdn. af 14 Novbr. 1772.

Generallandvæsens Collegii Skr. (til Amtmændene i Danmark), ang. aarlig at indberette om de foretagne Forandringer og Forbedringer til Landvæsensets og Bondestandens Opkomst, endog om dem, som af private Jord- Eiere og Brugere kunde være iverksatte (P). 25 Novb.

Reser. (til Etatsraaderne von Berger, Linde og Struensee), ang. en Stiftelses Indretning uden for Kjøbenhavn, til Børnekoppernes Indpodning (Q). 1 Dec.

Gr. Efterat Kongen under 13 October sidstleden har befaleet dem i en Commission at sammentræde, for at tage i Overveien og give Betænkning, om en indleveret Plan til en Stiftelse for Børnekoppernes Indpodning at anlægge, med videre, er Kongen nu af saadan deres Betænkning bleven refereret, at en offentlig Inoculations-Anstalt er en høitnyttig, ja næsten fornøden Sag, for at frelse saamange Meeneesters Liv, som ellers formedelst denne Sygdom blive opofrede; at Indpodningen er her i Landet et noksom forsøgt Middel, som sikker sig meget for Climaten, ligesom og Publici Tillid nu er henvendt til dette Middel, men at dog Smitten efter Inoculationen er meere frygtet og anslaget til Koppernes Vedligeholdelse i Kjøbenhavn, end Sagen i sig fortjener; hvorfor det maae anses som en billig Agtelse for Publici Sikkerhed eller Høielighed, at Indpodnings-Anstalten anlægges uden for Staden, og at herefter ingen Inoculationer tillades i Kjøbenhavn, men at de alle maae ske uden for, dog med den fuldkomne Frihed, at enhver kan lade det ske hvor han vil og ved hvilke Medicis og Chirurgis som enhver har Fortroelighed til, ja end ydermeere være dem, som betale for sig i Indretningen, tilladt at lade deres sædvanlige Medicum eller Chirurgum komme, og conjunctum med Indretningens Medico fuldføre Inoculations-Cuuren.

Som Kongen bifalder saadan deres Betænkning, faa approberes følgende: Til saadan Indretning til Børnekoppernes Indpodning maae, for det Første, leies 2 jævnsides maadelige Bygninger, hvoraf den ene kunde anvendes til Præparationen, og den anden til Inoculationen, og derved tillige have en Have eller fri Plads

N 5

at

(P) Lybæckers Udtog II. 298. See nu Forordn. af 23 April 1781, S. 32.

(Q) See Reser. af 10 Dec. 1772, S. 7. Plac. 12 Junii 1776, Reser. 23 April samt Prom. 24 Maii og 6 Sept. 1783.

1 Dec.
6. 2.

at promenerer udi. — I denne Indretning skal paa Gangen indtages 32 fattige Børn, som omsonst skal inoculeres, og imidlertid nyde fri Kost, Klæder, Medicamenter og Opvartning, samt 16 af borgerlig og middelmaadig Stand, som paa saa taaselige Villkaar maae forhjælpes til Inoculationen under Hjælp af Stiftelsen, at de dertil blive opmuntrede, og altsaa ikke videre skulle erlægge for Indpødningen, Logis, Kost, Opvartning &c. end 2 a 1 Rdlr. ugentlig, men maae selv klæde sig, hvilket udgjør da et Antal paa Gangen af 48 Personer, som, naar beregnes noget over 4 Uger til hver Omsæt, kan omtrent aarlig udbringe 11 Inoculations-Gange, og altsaa blive i Stiftelsen aarlig ongefær 500 Personer inoculerede. I lige Maade skal og denne Stiftelse strække sig til Stæderne omkring Kjøbenhavn, og Kjøbenhavns Amt heller ikke derfra være udelukt, saa at aarlig paa Amtet kunde inoculeres 100 Personer paa deres Upholdstæd, med fri Indpødning og Medicamenter, som kunde blive et betydeligt Exempel til Efterfølgelse paa andre Stæder; dog maae herved lagttages al muelig Forsigtighed imod Smitte for dem, som ikke indpodes. Og, som Erfarenhed har noksom bestryket, at enhver Karsens Tild er dertil beqvem, saa dog, for at afværge al muelig Vanheld og Mislykke fra Inoculationen, bør den stedse herefter saalænge standse og udsættes, som der mærkes Epidemier af Sprinkel, Scarlagen, Meslinger, hviid Frisøl, hvilke let indfinde sig, saavel med de naturlige som konstige Kopper, og føre en uvedkommende Farlighed med sig, som ikke bør tilregnes den egentlige Inoculation. — I Henseende til det Oeconomiske af denne Indretning og det dertil hørende Inventarium af Klæder og Reabler &c., da maae anskaffes 48 Senge med Klæder, 32 Dragter Klæder af Ranking, saavel som det øvrige Inventarium,

1. 3.

tarium, af Stole, Worde &c. Over Spiioningen maae 1 Dec.
 forfattedes et Reglemente m. v. De fornødne og saakaa- 5. 4.
 ende Udgiwter ved denne Anstalt blive til Bygningernes, 5. 5.
 Børnenes Kosthold, Brænde, Medicamenter, Inven-
 tarii Vedligeholdelse, Medicus, en Candidatus Chirurgi-
 glæ, 3 Ovvartningskoner og 2 Tjenestepiger, for Spiid-
 nings-Reqvista, den, som entreprenerer Diæten, i alt
 3834 Rdlr. Kongen tager denne Stiftelse under Pro- 6. 6.
 tection, og i 5 Aar skjenker den aarlig 4000 Rdlr. 6 og,
 i Fald Inoculationen paa nogen Tid skulde komme til at
 standse, saa at den dertil bestemte Fond ikke kunde med-
 gaae, tillades Commissionen i Koppe-Epidemier at imod-
 tage, curere og pleie saa mange fattige Børn, som Cas-
 sens Tilstand kan overkomme. Om Stiftelsens Indret- 5. 7.
 ning, Administration og Beskyrelse ved en bestandig Com-
 mission 2c. Skulde og denne Indretnings Tilstand ved
 Guds Belsignelse, Publici Gavnildhed, og en god Oe-
 conomie saaledes tiltage, at der kunde indføres en fri
 Inoculation over heele Sjælland, for det Første saa-
 vidt som Vedkommende den frivillig vilde antage, har
 Commissionen derom i sin Tid at gjøre Forestilling. En- 5. 9.
 delig haver Commissionen og ved hvert Aars Udgang,
 til det Danske Cancellie at indsende deres Relation til
 Kongen, hvor mange det Aar, enten i Huuset eller uden
 for, paa Indretningens eller egen Bekostning ere indpo-
 dede, om alle ere restituerede eller nogen deraf døde,
 samt om noget Særdeles derved skulde være foreløbet.

Canc. Skriv. (til Amtmanden over Dronnings- 2 Dec,
 borg-, Silleborg- og Mariager- Amter), ang. Bø-
 der for Leiermaale, som begaaes i Præste-
 gaarde, og de Skyldiges Afstraffelse.

(Hvorom Amtmanden, i Anledning af et af en gift Mand,
 som tjente i en Præstegaard, med en Nige sammesteds begaaet
 Leiermaal, har spurgt, nemlig, hvem det tilkommer at see
 Nige

2 Dec.

lige Forseelser paatalte og affraffede, samt hvem Bøderne bør tilfalde, efterdi det efter hans Formening ikke saa tydelig i Loven er fastsat, om saadanne Bøder skal tilfalde fattige Præste-Enker, naar Forseelsen er begaaet af Egtesfolk, huls Boeslod og Formue er fortabt, eller som paa yderste Maade bør affraffes, m. v.

Da der af Straf paa yderste Formue ikke skyder Boeslods Forbrydelse, og Lovens 2. — II. — 16. udtrykkelig fastsætter, at Bøder, som falde paa Præstegaardenes Grund, og ikke strække sig til den ganske Boeslod og Formues Fortabelse, skulle gives til fattige Præste-Enker: saa bør det derved i alle Maader have sit Forblivende. Og, da dette Beneficium, som Loven giver fattige Præste-Enker, ikke bør forvandles til en Byrde, saa kan det ikke paastaas af Enkecassens Directeurer, at de skulle besørge de Skyldige tiltalte og affraffede, i de Tilfælde, hvor formedelt deres Uformuenhed ingen Bøder ere at erholde. Og, da saadant ei heller med Gode kan paastaas af den, der eier Herligheden til Præstegaarden, siden Loven har betaget ham den Fordeel at oppebære Bøderne; men det derimod er Øvrighedens Sag at see derhen, at Misgjerninger og Mishandlinger ikke gaae ustraffede bort: saa gjør Amtmanden bedst udi, i Fald saadan Casus paa de ham anfortroede Amter skulde forefalde, da at besørge de Skyldige vedbørlig tiltalte og affraffede. Dersom og den af ham ommeldte uventede Casus skulde indtræffe, at den, der ved saadan Anledning blev i nogle Dage hensat paa Vand og Brød, maatte være saa arm og elendig, at han ikke kunde enten betale eller med Arbeide godtgjøre det Brød, han i samme Tiid fortærer, saa faaer dermed at forholdes som med andre Omkostninger i Delinquent-Sager.

2 Dec.

Canc. Skriv. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Aarhus), hvorved sendes Gjenpart af næst-

naafforeftaaende Skrivelse (r); og meldes, at, da de Egtefolk, der begaae Leiermaal eller Horerie, hvad enten de eie noget eller ei, bør i Følge Forordn. af 6 Dec. 1743, Art. 22. for det første dømmes til at betale dobbelte Leiermaalsbøder, og de, i Fald de ikke formaae at udrede samme, bør efter Fds. 14de Art. henhættes til Sæstnings- eller Tugthuus: Arbeide paa den der bestemte Tid, saa sees ikke, at i den Henseende behøves noget nyt Rescript (som Stiftamt. og Biskopen i Erklæring have ønsket om Straffen i Uformuenheds Tilfælde).

2 Dec.

Resolution, ang. fremmed Papiirs Indførsel (s).

5 Dec.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. i Trundhjem), ang. hvilke Sager Politimesteren maae paaafvende, og hvilke han skal overlade til Byefogden, som ereqverer Politie: Rettens Domme.

8 Dec.

Or. Byefogden i Trundhjem har i Anledning af, at Instr. ang. Politieens Administration udi Bergen af 9 Decbr. 1746 efter Rescr. af 23 Sept. 1753 er bleven extenderet til at skulle bruges ligeledes udi Trundhjem, saavidt den sammesteds kan passe sig, foretillet, at, siden Politimesteren i bemeldte Trundhjem derved har faaet Tilladelse at kjende paa adskillige Sager, skal de fleeste af Byens Indvaanere nu henvende sig dithen med deres Sager og Tvistigheder, naar det ikke er Gjelds- Injurie- eller Eoe- Sager, hvorved ei alene de ordentlige Rettens- Beisente lide Tab udi de dem tillagde Sportler og Indkomster, men endog adskillig Worden foraar- sages imellem Jurisdictionerne, desaaarsag bemeldte Byefoged derhos har begjert, at der, for saavidt Sagers Indskrivning, Afhandling og Paaafvendelse for Politiekammeret eller Bøetinger angaaer, maatte sættes nærmere Grendser imellem ham og Politimesteren sammesteds. Af indkomne Erklæringer er iblandt andet fornummet, at Politimesteren den 6 Aug. a. p. skal have foretaget sig paa Politiekammeret at kjende og domme udi en imod et Dvinde- Menneske, formedelst adskillige beskaanne Lyverier, anlagt Sag, under Paaafbud, at det var ringe

(r) Begge af Wandalls Forordn. for Geistligheden, 1782, Side 205 og 204.

(s) Indeholdes i Resol. af 6 Febr. 1770; see Schous Udsøg III. 497.

8. Dec.

ringe Exeric, som i Folge den 3de Art. udi Politie Instruxen af 9 Decbr. 1746 kunde afgjøres ved hans Kiendelse, og saaledes, uden at lade de staaende Koster vurdere, alene tilkun- den hende at arbejde 2 Aar i Tugthuset, samt derpaa, siden Desingventinden erklærede sig dermed fornøiet, indsendt Dommen til Stiftamt., ikke til Approbation eller videre Foranstaltning, men alene for at ham at erholde Ordre paateonet til hendes Modtagelse i Tugthuset, hvorudover Stiftamt., siden Misgjerningen havde Rindende til at være større, end at den af Politimesteren kunde paakjendes, skal have ladet foranstalte samme Dom indstævnet for Politie-Commissionen som vedkommende Over Ret, hvorved Politimesteren skal have funden sig holdig fornøiet, og erciperet saavel mod Saadens Ansøg for Over-Retten, som mod Stiftamt., som Dommer, med videre. — I Henseende til de udi saadan Anledning af Brevsøden fremkomte adskillige Spørgsmaale, befales:

§. 1.

Som Brevsøgen vilde tage alt for meget i hans til- lagde Sportler, saafremt Politimesteren skalde tillades at afgjøre andre Sager, end de, som ved Forordn. om Politieens Administration i Bergen af 24 Jan. 1710, og Politie- Instruxen af 9 Decbr. 1746 udtrykkelig findes bevilget, saa skal det og derved fremdeles have sit forblivende, saaledes: a) at alle Forsøelser imod Politie-Anordningerne skal af Politimesteren paakjendes indtil 4 Lod Sølvs Værd; men, naar Væderne stige derover, skal Sagen til Politie-Commissionen henvises: b) hvad Tjeneres Forsøelser imod Husbonder eller Husmødre angaaer, hvorfor Politimesteren efter Instruxen kan sætte de Skyldige i Væder eller Straf paa Kroppen eller Tugthuset, Arbejde, da, siden han ikke er berettiget at paadømme Sager af større Vigtighed end til 4 Lod Sølvs, bør han ei heller hendsomme nogen til Tugthuset paa længere Tiid, end 4 a 6 Uger; men henvise de Sager, som ere af større Betydenhed, fra sig til Byetinget, paa det at samme der, som andre Justits-Sager, kunde være afhandledes og paakjendte; paa samme Maade han og haver at forholde sig i Henseende til Ibsøgtige Qvindfolk, Løsegængere og Betlere, saaledes, at han ikke dømmer nogen slige Folk til læn-

8 Dec.

gere Tugthuus, Arbeide, end 4 a 6 Uger, og at saadan hans Kjendelse til Stiftamtmandens Approbation eller Foranstaltning indsendes: c) naar Tjeneste-Solk et vil træde i antagen Tjeneste, eller forlade samme inden Fardag, samt naar Husbonde eller Madmoder uden lovlig Marsag negter at modtage dem, bør slige Sager, som ei ere af sænderlig Bigtighed, men dog udfordre prompte Execution, ved Politimesteren afgjøres: d) dersom nogen af skarnagtige Mennecker maatte blive be-
 dragen eller bestjaalen, skal Politimesteren paagribe samme tilligemed Hælerne og Medhjælperne, forhøre Sagen, og afhøre Vidner derudi; men, naar Bedrageriet eller Tyveriet (om hvilket sidste i Særdeleshed dog nærmere herefter udi den 4de Post omtales) maatte overgaae 4 Lod Sølv's Værdie, maae Politimesteren ikke paakjende Sagen, eller derudi dictere Straf, men saadant bør til Byetinget, hvorhen ellers alle Tyveries Sager henføre, henvises, og bør paakjendes. — Da den 16 Art. udi Bergens Politie-Instrux udtrykkelig melder, at Politimesteren udi alle slige og andre Politien vedkommende Sager maae dømme og straffe til 4 Lod Sølv's Værdie, vil Kongen i Almindelighed, saavel i Henseende til saadanne, som de Laugene angaaende Sager, for saavidt samme efter de forhen gjorte Anordninger maatte vedkomme Politien, have anordnet, at, naar det Omtvistede, hvoraf Sagen reiser sig, maatte være over 4 Lod Sølv, eller Forseelsen maatte være større, end at den med 4 Lod Sølv's Værdie eller saadan, som forhen er meldt, sig passende corporlig Straf kunde afsønes, skal Sagen, efter dens Beskaffenhed, enten til Politie-Retten, eller til Byetinget henvises. — Hvis Sager, som imellem Byens Indvaanere og Bønder eller Siskere om Handel og Kjøb af deres indførende Vare kunde forefalde, skal ligeledes, naar det Omtvistes
 de

§. 2.

§. 3.

- 8 Dec. de ere over 4 Lød Sølv's Værdie, ved Byetinget efter
 §. 4. Gjøsterets Maade affhandles og paadømmes. — Der
 straffende de ringe Tyverier, som Politimesteren ved
 den 4de Art. ubi Politie, Instruxen er tilladt at paadømme:
 derfor maae Politimesteren herefter ikke befatte sig med
 at afflyge nogen Straf, uden i de Tilfælde, hvor
 a) det Dorkstjaalne eller Dorkkomne ikke overgaer 2
 Rdlrs. Værdie; b) hvor Misgjerningen haver meere Ans-
 seende af Utroeskab, end Tyverie; c) den, der har be-
 gaaet Misgjerningen maatte være et ungt Menneske,
 som rimeligviis ved saadan moderat Correction kunde for-
 bedres. — Byefogden, som det efter Loven og Forord-
 ninger tilkommer at erqvære alle Domme i Kjøbstæder-
 ne, skal ligeledes erqvære Politie-Rettens Domme. —
 Iøvrigt skal Politimesteren herefter entholde sig fra
 at kjende og afflyge Dom i de Sager, hvor saadan Juris-
 diction ikke er ham anfortroet, og derved at gjøre Ind-
 greb udi den Byefogden og de ordentlige Dommere alene
 tilstaaede Jurisdiction, saafremt han ikke vil vente der-
 for efter Fortjeneste at blive anseet, og at han i tvivls-
 somme Tilfælde haver at vende sig til Stiftamtman-
 den, og ubbede sig hans Resolution, hvilken han da
 med vedbørlig Erhødsighed og Hørlighed haver at inod-
 tage og efterleve. — Endelig approberes Stiftamtman-
 dens Foretagende udi foransørte Sag.

8 Dec. Rescr. (til Stiftbefuldmægtigen og Biskopen
 i Trundhjem), ang. at Missionen, som en gude-
 lig Stiftelse, maae for den følgende Tid herefter ved
 alle foresaldende Auctioner, ligesom forhen skal være
 fæet, for Auctions-Salarium være fri og forskaaet.
 (I Anledning af at en Sorenkriver tog saadant Salarium
 for noget bortsolgt Korn, som af Afsahoug-Præstetalds Ind-
 komster ved Vacance skal være Missionen tilfalden).

Canc. Skriv. (til Stiftsbefalings- og Amtmændene i Danmark, samt Vice-Stattholderen i Norge for at bekjendtgjøres samme i Norge), ang. at tilholde Rettens-Betjente, nøie at holde sig efterretlig hvad dem, med at anholde til Confiscation de paa ustemplet Papiir skrevne Documenter, i Stemplet-papiirs-Forordn. er befaleet (r). 9 Dec.

Confirmation paa Reglementet for Sognepræstens og Capellanens Embedsforretninger til St. Michels Kirke i Slagelse (u). 15 Dec.

Refkr. (til Directeurerne for det Fattiges Væsen), ang. at, naar de Dvsforstringshuuset overdragne Lotterier, som vedvare til Aaret 1783, ere til Ende, maae det Fattiges Væsen (v) alene, og uden at Andre til noget Lotterie imidlertid maae være berettiget, nyde de Danske Lotterier ubt 50 paa hinanden følgende Aar, og altsaa til Aaret 1833; hvorimod Directionen for det Fattiges Væsen skal svare: 1) til den approberede Stiftelse for Børnekoppernes Indpodning 10000 Rdlr., 2) til vor Frelseres Kirke paa Christianshavn 30000 Rdlr. (x), 3) til andet Brug, efter nærmere Førefilling, fra det Danske Cancellie (y), 10000 Rdlr., og 4) til Landeveienes Forsærdigelse og Istandsættelse imellem Kjøbenhavn og Roskilde efter den i Aaret 1766 approberede 22 Dec.

(r) Forordn. 27 Novbr. 1775, S. S. 28 og 30.

(u) See Refkr. af 31 Aug. 1770.

(v) Forordn. af 16 Novbr. 1771, S. 9. Refkr. 12 Novbr. 1772, S. 4. samt 17 Martii 1784, S. S. 10, 11, 13, 16.

(x) Hvorom Kjøbenhavns Magistrat under 22 Decbr. er givne Notits.

(y) See Refkr. af 7 Dec. 1770.

22 Dec. berebe Man 84000 Rdlr., tilsammen 134000 Rdlr. Og skal de under No. 1, 2 og 3 anførte Summer, i alt 50000 Rdlr., betales i 5 Aar med 10000 Rdlr. aarlig, som skal tage sin Begyndelse udi næste Aar 1770, saa at deraf i forskrevne 5 Aar udbetales aarlig til Stiftelsen for Børnekoppernes Indpodning 2000 Rdlr., til vor Frelseres Kirke paa Christianshavn 6000 Rdlr., og til andet Brug efter nærmere Forestilling fra det Danske Cancellie 2000 Rdlr.; men de under No. 4 anførte 84000 Rdlr. skal betales i 4 Aar, og dermed ligeledes begyndes 1770.

23 Dec. Canc. Skriv. (til Vice-Statsholderen i Norge), ang. de Veicissen Nordenfjelds tillagte Indtægters Oppebørsel (2).

Gr. Rentekammeret har den 6 Augusti a. p. meldet, at Kongen under 29 Julii samme Aar har resolveret, at de af Fogdens Fogderie ic. (a) . . . 8 Aar, med videre; hvilken Resolution, tilligemed den udi saadan Anledning søiede Anstalt, Rentekammeret tilli e har berettet at være Vice-Statsholderen derfra allerede communiceret; og Fogderne Nordenfjelds, efter hvis berom baade i Henseende til forrige og nu værende General-Beimester sammesteds er anordnet, ere pligtige til at oppebære den der aarlig faldende Beimester-Lold, ligesaavel som forberemelte Fisco tilkommende Bøder.

Siden Lehnsmændene ere de rette Vedkommende, der skal udpante hvad Bøder, som for Modtvillighed og Forsømmelse ved Veic-Arbeidet forbrødes, meldes herved, at det ansees for bedst og ordentligst, at Fogderne ligeledes anbefales at modtage saavel hvad godvillige Gaver til Veienes Istandfættelse maatte gives, som og af Lehnsmændene at lade sig levere, hvad Bøder de Modtvillige og Forsømmelige ved Veic-Arbeidet bliver paalagt, og maatte blive tilovers, efterat Andre i de Forsømmeliges Sted vare ledede til Arbeidet, hvorefter

Fog-

(2) Eft. Rescr. 21 Nov. 1781. og Skriv. af 23 Dec. 1769.

(a) Ligesom Rescr. af 28 Aug. 1768.

Fogderne, naar de øvrige Dei. Cassen tilhørende Penges af dem til Stiftamtskriverne blive indsendte, tillige lade følge hvad godvillige Gaver eller for Dei. Arbejdets Forsømmelse indbrevede Bøder, der maatte indkomme, med en derover forfattet Designation, og, hvis Intet i saa Maade var indkommen, da saadant at anmeldte, hvilket atk siden fra Stiftamtskriveren til General-Weimesteren maate leveres, paa det at han dermed kan belægges til Stiftamtmanden afslæggende Regnskab. I øvrige vil det, i Henseende til hvad som om Dei. Vasenet Søndensfelds i Norge udi Cancelli. Skrivelsen af 3 Septbr. a. p. er anordnet og fastsat, ligesledes være at forholde udi det Nordensfeldske.

23 Dec.

Canc. Skriv. (til Vice-Stattholderen i Norge), ang. Weimester-Løden Nordensfelds, og Fogdernes Belønning for dens Incassation (b).

23 Dec.

Or. Capitain Nicolai Friderich Krogh, der er antaget til at forrette General-Weimester-Embedet Nordensfelds i Norge, har ved 3 Tid efter anden til Rentekammeret indsendte Foreskillinger begjert: 1) at samtlige Fogder udi Erub. Hjem- og Bergens. Stifter, Nordlandens og Finmarken ideregnet, maatte beordres at beregne og at indfordre Weimester-Løden sammeledes, ligesom Søndensfelds Keer, nemlig, 4 Skil. af hver jordbrugende Opsidder, enten han behoer en stor eller liden Gaard: 2) at ham af Fogderne maatte blive meddeelt Extract af hvert Fogderies Dei-Woulle, med Forklaring over Lehnsmænd, Rodemestere, Roders Inddeeling, Skuds-Stifter og det videre Weivasenets vedkommende, samt paalidelige Mandtaller over ethvert Sogns og Fogderies Almue, saavel Gaard- som Huus-Wand: 3) at de i Forskud til Weienes Forbedring af den Kongelge Cassa forkratte 400 Rdlr. maatte fremdeles beholdes som et Paan indtil Dei-Cassen bliver i Stand, samme igjen at erstatte; og at General-Weimesteren end videre maatte erholde et Forskud af 1000 Rdlr., eller og afvigte Mars Weitold udbetalt: 4) at Stiftamtskriverne maatte beordres, til General-Weimesteren at udbetale den fra Fogderne indkomne Weimester-Løde: hvorhos der ste er spurgt, om Fogderne have Ret til at beregne sig noget for Weimester-Lødens Incassation?

23 Dec.

§. 1.

Da Fogderne ved den til forrige General-Beimester Major Lütjov den 27 Febr. 1723 udstabede, og den 28 Aug. 1731 confirmerede Bestalling, ere paalagte at oppebære af hver Bonde-Nordenfielde, som bruger Gaardebbrug, 4 Skill. aarlig, og samme med behørig Rigtighed at levere til Stiftskantskriveren, som dem uden Ophold og Modsigelse igjen til General-Beimesteren havde at udbetale; og det for General-Beimesteren vilde falde alt for besværligt, ja saft ugjørligt, i saa vidtløftige Districter selv at indkræve saadan Oppebørsel: saa vil det fremdeles uden nogen Forandring paaligge Fogderne at oppebære Tolden paa samme Maade herefter, dog saaledes, at Nordlandene og Finmarken, hvilke Amtet ikke tilforn have svaret nogen Beimester-Told, esterdi der ikke falder nogen almindelige Veie, uden til Eses, og at saadant nye Paalæg vilde falde Almuen sammesteds, som i Almindelighed skal være meget fattig og have smaa Jordebbrug, alt for besværligt; herefter som forhen blive befriede for Beimester-Tolds Betaling. Da en Deel

§. 2.

Fogder skal have erklæret, at der ingen Veie-Koulle eller nogen saadan Protocoll, hvorudi de almindelige Landeveies Gang og Beskaffenhed tilligemed Skiftestedene, og hvorvidt af Landeveien enhver Gaard eller Rode tilkom at vedligeholde, udi deres Fogderie har været holdt, og det vilde falde dem, som desuden have mange Forretninger, alt for besværligt, saadanne Indretninger at forfatte, saa formenes det, at General-Beimesteren bekvemmeligere selv, naar han reiste omkring ved Veie-Arbeidet, kunde erfare, hvor Landeveien gaaer, og derefter indrette den fornødne Koulle, hvorimod Fogderne, siden det efter den foransførte Bestalling er dem paalagt at meddeele General-Beimesteren Mandtal, og det tillige er fornøden, at Huusmændene, i Henseende til det Pligt-Arbejde de ved Veienes Forbedring bør forrette,

rette, derudi blive indførte, bør meddele ham det behø-
vende Mandtal saavel over Gaardebrugere som Huus-
mænd. Hvad det ommeldte Forskud af 400 Rdlr. an-
gaaer, da, paa det at Bei-Cassen desbedre kunde kom-
me i Stand til at erstatte den Kongelige Cassa samme
igjen, er Rentekammeret eenig med, at der til bemeldte
Summas Erlæggelse fra nu af kunde forundes en Tid af
2 Aar, men videre Forskud af den Kongelige Cassa til
Bei-Cassen kan nu ikke være at erholde, da det formenes,
at, naar Bei-Cassen faaer den til Dato indkomne Bei-
mester-Told, samme da dermed til de fornødne Udgifter
kunde hjælpes: hvorimod Stiftamtstriverne bliver fra
Rentekammeret tillagt Ordre at udbetale til General-Bei-
mesteren den af Fogderne der erlagde Veimester-Told.
Derfor Fogderne frem for tilførn Skulde paalægges uden
nogen Belsønning at indrassere Veimester-Tolden, og
derfor gjsse Rigtighed, holder Rentekammeret for, at
saadant vilde falde dem alt for tungt, ligesom og myelig
under sammes Indfordring mange Vanskeligheder i Tii-
den vilde yttresig, som meere vilde forsøge Arbeidet, og
give dem billig Anledning at klage over denne Byrde og
derfor søge Befrielse; thi eragtes altsaa, at enhver af
dem for saadan deres Umage kunde tilstaaes 6 Rdlr. aar-
lig ubi Bederlag, samt desuden at være fri for Bei-Ar-
bejde (c) og Veimester-Told af deres egen paaboende
Gaard. — Hvdrester_samtlige Vedkommende maatte med-
deles det Fornødne heraf til Efterretning; ligesom og un-
der denne Dags Dato af Rentekammeret er begjert, at
derfra i Overeenstemmelse hermed maatte søles fornøden
Anstalt og Ordre til Vedkommende.

23 Dec.

§. 3.

§. 4.

§. 5.

(c) Denne Frihed er ophørt i Folge Prom. af 15 Octobr.
1774.

2 Jan. Kongelig Resolution, hvorved de Handlende i Helsingør forundtes Dispensation i Toldforordn. af 1768 dens 14de Cap. 12te Art., at de maas udføre Oplagsvine og Brændevine paa Bouteller, da et Anker regnes paa 42 Bouteller, og $\frac{1}{2}$ paa 21 Bouteller; men under $\frac{1}{2}$ Anker tilstaaes ingen Godtgjærelse (d).

5 Jan. Rescr. (til General-Postamtet), ang. et Postcontoir i Middelfart, samt Brevenes Befordring imellem samme og Assens eller Fridericia.

I Anledning den Ophold, som de Middelfartiske Breve fik ved Postens Omvei, har Kjøbmand Brandt sammesteds tilbuden sig at anskaffe fornødne Post-Laster, samt holde Kær med behørig Mondour til Hest, som præcise hvert Onsdag og Foredag i Middag skulde bringe deres Danke og Endste Breve til Assens, og hver Mandag og Torsdag retournere ic.; og, paa det ikke lige Ophold herester skulde møde de Breve, som gaae imellem Middelfart og Stæberne i Jylland, naar samme skulde med de forberemte besørdes over Assens, har han erklæret, ogsaa at vilde holde en Søe-Post paa Fridericia, naar ham maatte tillades, af saadanne imellem Middelfart og Fridericia gaaende Breve at tage 4 β . Danke i Porto, ligesom for den imellem Middelfart og Assens (e), og at det maatte være nok at lade saadan Søe-Post afgaae een gang alene om Ugen, nemlig hver Fredag, siden denne jødste Correspondence ifkun skal være liden, medmindre den enten fiendelig skulde tiltage eller grundet Klage paa Mangel af Befordring indløbe, da være forpligtet at besørge ogsaa denne sidste Post til Fridericia de sædvanlige 2 Dage om Ugen, Tirsdag og Fredag.

Der maas ubi Middelfart anlægges et ordentlig Postcontoir, og til den Ende er under denne Dags Dato Jens Brandt befikket til at være Postmester sammesteds paa ovenansførte Conditioner, imod at ham, foruden de 4 β . Danke af hvert enkelt imellem Middelfart og Assens, og imellem Middelfart og Fridericia gaaende Brev, tillægges derfor ubi aarlig Løn 30 Rdlr.; ligesom og Postmesterens

(d) Af Lybeckers Udtog III. 364.

(e) „Hvorhen Brevene franqveres“, lægges til i Postmesterens Bestalling.

mesteren i Fredericia maae, for den Afgang, som ham ved denne Forandring forarsages, nyde en Refusjon af 20 Rdlr. aarlig.

5 Jah.

Rescr. (til Amtmanden over Dronningborgs, 12 Jan. Silleborgs og Mariager: Amter), ang. at Beboerne i Sønderkvinge og Middelt-Herreder samt Fulsinge: Viik skal i Følge Rescr. af 23 April 1745 være de 3 Byer Taanum, Over- og Neder-Hornbæk behjelpelige til at istandsætte et Stykke broelagt Vei fra Kanders: Byes: Eiendom forbi Hornbæks: Kirke, som et endnu har naaet fuldkommenhed; og, naar da Veien vedlilgen er istandsat, haver Amtmanden strax derover at lade tage et lovligt Syn, og derefter tildele forbemelde 3 Byer, Taanum samt Over- og Neder-Hornbæk dette Stykke broelagt Vei til stedsevarende Vedligeholdelse for den følgende Tid.

Rescr. (til Biskopen over Christiansands: Stift), 19 Jan. ang. at den Resid. Capellans Enke eller Arvinger i Øystads: Præstegjeld maae efter hans Død nyde Naadens: Aar af Capellaniet; og at hende ligeledes, saalange hun lever og i Enkestand forbliver, af samme Embeds Indkomster maae forundes en liden aarlig Pension, der af Provsten og 2 Præster een Gang for alle skal anlases og fastsættes til omtrent $\frac{1}{8}$ Deel af bemeldte Capellants visse Indkomster, nemlig den aarlige Løn af Sognepræsten i Kaldet og de 3 Høitids: Offre.

Generalitets- og Commiss. Coll. Skriv. (f), ang. at 27 Jan. til de aarlig afgivende Recruter skal, naar Huusbonden samtykker, fra Regimentet gratis udfærdiges Skisfeddel.

- 6 Febr. Resol. at fremmed Papiir maae indføres til Bergens, Trundhjems og Christiansands Stifter imod forhsiet Told fra 20 til 40 Skill. for Ritsen (g).
- 9 Febr. Rescr. (til Amtmændene over Kjøbenhavns, Købstæder, Sorøe og Ringsted, Antvorskov og Corsøer-Amter, samt Amtmændene i Fyen), ang. at sole den Anstalt, at Bønderne, paa Vedkommendes Forlangende, om Vinteren udi paakommende haardt Veir med Sneefog, eller naar der kunde være falden megen Sne, uden nogen Vegring (h) og under forventende Straf, gjøre Veiene, hvor Posten (i) skal passere, ryddelige, eller og, udi sterkt Sneefog, medes gives ham et Par Bønder til Hjælp (paa det Fokket ikke i saadant Veir skulde blive opholdt).
- 9 Febr. Samme (til Stiftsbefalingsmændene i Jydland), at rette sig derefter, og at meddele vedkommende Amtmænd, hvor Postturen falder, en rigtig Bjenpart af denne Befaling.
- 9 Febr. Rescr. (til Biskopen over Sjællands-Stift), ang. at Præste-Enkerne maae have første Prioritet i Præste-Tienden for deres Pensioner.

Gr. En Præste-Enke har andraget, at den hende af Kaldet tilfaldende Enke-Pension efter hendes Mand's Død er af Hvereds-Prossten og 2 Uffessorer med Successors Samtykke saakaldt aarlig til 45 Rdlr., som hende i nogle Aar er betalt, men at Successor for det afvigte Aar og fremdeles vil afforte og medsætte den til 35 Rdlr., under Paaskud, at Kaldet i disse sidste Aar skal være bleven forringet. — Som det er bleven oplyst, at saadan hans Udflugt er aldeles urigtig, befales:

han

(g) Dermed bekræftes Resol. 17 Sept. 1753 og 5 Decbr. 1769; Schous Udtog af Forordn. III, Side 497.

(h) Og uden Betaling, see Rescr. 14 Decbr. 1770.

(i) Endog den Færende, see Rescr. af 17 Sept. 1784, og om Kjøbskæderne N. 30 April 1774.

Han skal fremdeles uden nogen Afkortning betale hende 9 Febr.
 de aartlig den engang af Provsten fastsatte og af ham selv
 tilskaaede fulde Pension af forskrevne Kald med 45 Rdlr. 5
 og hun, til desto meere Sikkerhed derved, maae fremfor
 andre hans Creditorer have første Prioritet og Rettighed
 i hans Præste-Tiende, og af samme gjøre sig betalt, naar
 han over den rette Tiid med Pensionen udebliver: hvilket
 sidste Kongen ligeledes hermed vil have fastsat at skal her-
 efter være en almindelig Benaadning for alle Præste-En-
 ker udi Sjællands-Stift, naar de ikke i Mindelighed og
 i rette Tiid kunne erholde deres tilkommende Pension af
 Kaldet, dog saaledes at Enkerne ikke blive paa forskrevns
 Maade prioriterede for meer end for eet Aars Pension.

Kongelig Resolution, ang. at alle Toldbodbyg- 13 Febr.
 ninger skal udi Brandforsikrings-Cassen assureeres,
 da den Afgift, som derved til benævnte Brandcasse skal
 svares, maae af Told-Intraderne udbetales.

Refer. (til Stiftsbefalingsmanden i Bergen), ang. 23 Febr.
 at enhver Stue-Eier paa det Lydske Contoir
 skal svare Dagthold og Rundgang samt Contingent
 til Kirken (k).

Gr. Efter som Johan Sammeken og Gerhard Kappe af
 Bergen, som Eiere hver af en Handels-Stue paa Contoiret
 i Bergen, havde tilforhandlet sig endnu een, har Stiftamt-
 ved Resolution af 28 Octobr. 1748 paalagt dem at svare Vagt
 og de øvrige Contingenter til den Lydske Kirke ic. — I Folge
 Anordn. for Contoiret af 7 Octobr. 1754 dens 2det Cap. 9de
 Art. skal enhver, som er bleven Eiere af en Handels-Stue
 derpaa, betale den til Contoiret fastsatte Afgift, saavelsom
 og at de, som enten for lang eller kort Tiid siden maatte være
 bleven Eiere til nogen af de inden Contoirets Circumference
 beliggende Handels-Stuer, skal betale det samme hvad enten
 der er Handlung ved bemeldte Stuer, eller de alene til Hæ-
 delse nu eller for en Tiid bruges, ligesom det og vilde falde
 tungt for dem, der ic kun een Stue, at svare lige Vagthold
 og Rundgang med andre af deres Medborgerer, som ic 2 eller
 flere Stuer.

23 Febr. Saavel fornavnte Sammekøen og Kappe, som de andre Stue-Eiere, skal svare Vagthold, Kundgang og Kirkens Contingent, saavel af de til Palsboder indrettede Stuer, som af de Stuer, hvorpaa Folk holdes til Handelen.

2 Martii. Rescr. (til Statholderen i Norge), ang. Auctionerne i Aggershuus og Christiansands-Stifter igjen at tillægges Sorenskrivelserne og Byefogderne.

Gr. Kongen er bleven refereret, at Barkley, som var bestiftet til at være alene Auctions-Directeur overalt, saavel hos Geistlige som Verdslige paa Landet i Aggershuus og Christiansands-Stifter (dog Nedensås og Bamble-Fogderier samt Christiania Kjøbstad og Bragenås med underliggende Lade-Pladser undtagen) sagdelsom og ubi efterskrevne Kjøbstæder, nemlig Stavanger, Sjøen, Frederikstad og deres underliggende Stæder og Districter, saa og ubi Lourberg og underliggende District, saasom Strømsøe og Holmestrand, nu ved Døden er afgangen; og at Auctions-Væsenet vilde blive meere ordentlig og paalidelig forettet til Undersaaternes Sikkerhed og de Umyndiges Lær, naar Vedkommende Kongelige Betjente blev tillagt Auctionerne.

Den bemeldte afg. Barkley forundte Auctions-Directeur-Tjeneste skal ophøre; og derimod tillægges Sorenskrivelserne paa Landet og Byefogderne i Kjøbstæderne igjen Auctionernes, hver i sit District, at forette og det derved saibende Salarium at oppebære, hvoraf Enhver nyder det Halve for sig, men det øvrige halve Salarium have de til vedkommende Kongelige Fogder i Districtet, som igjennem Rentekammeret bliver boordret samme at imodtage, hvert halve Aar at erlægge, med saadan Forklaring som de altsid kunne bevise og med Edbekræfte (1), hvilket Auctions-Salarium, med derover bekomne Forklaring, Fogderne igjen levere til den Kongelige Casserer i Christiania, som deraf udbetaler til den forhen værende Auctions-Directeur Niels Sagerup, saalænge han lever, 300 Rdlr. aarlig og til hans Hustru

(1) See Rescr. af 24 Decbr. 1779.

Hustrue efter hans Død, saalænge hun i Enkstand forbliver, 100 Rdlr. aarlig, hvorefter det øvrige, og i sin Tid, naar bemeldte Pension ophører, den heele halve Deel Skal anvendes til det Brug, hvortil det allerede er bestimeret; til hvilken Ende og, ved hvert Aars Udgang, til det Danke Concilie Skal indberettes, hvor meget forberørte Auctions-Salarium, som i samme Aar saaledes er indkommen, beløber sig.

Rescr. (til Præsides og Directouret for de Fattiges Væsen i Danmark), ang. af hvem Secretariatet derved Skal føres (m).

Rescr. (til Hof-Retten, samt til Borgrets-Præsides og Martii. Denten), ang. at Kongelige Betjente i Kjøbenhavn, som have et Embede uden Rangen, i Følge hvilket de bære svare til Borgretten, Skal, uanset dem forunder Character, blive ved at sortere derunder, saalænge de ikke nyde noget andet Embede i Rangen; men, naar de, efter at have faaet Character, nedlægge Embedet uden, eller tillige faae et i, Rangen, da sortere de under Hofretten, og ligeledes den Kongel. Betjent i Kjøbenhavn, som een Gang har haft et Embede i Rangen, der sorterede under Hofretten, og siden faaer et Embede uden Rangen (n).

Rescr. (til Stifsbefalingsmanden i Viborg), 9 Martii. ang. Approbation paa et Huusets Indkjøb i Schide, og at foranstalte de paa Huusets Indkjøb og videre Indretning til et Raads-, Ting- og Arrest-Huus for Schide, Bye og Salling Land gaaende Omkostninger; tilligemed de Tid efter anden fremdeles foresaldende aarlige Reparationer, lignede saavel paa bemeldte Schide-Bye, som

(m) Directionen er, saavidt vides, ophørt.

(n) See Forordn. af 15 Junii 1771.

9 Martii. som paa samtlige Gallinge-Herrede's Beboere, paa den ubi Rescr. af 8 Jan. 1768 anbefalede Raade:

9 Martii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Aarhus-Stift), ang. Skisternes Behandling ubi Aarhus.

St. Stiftamt. har forestillet, at, som Skisterne ubi Aarhus, i Folge Rescr. af 10 Julii 1739, i Ummyndelighed forvaltes alene af een af Magistraten og Byfogden, og, naar nogen vil paaanle Skistrettens Behandling, samre da af den øvrige Magistrat ved Raadstue-Retten vorder paafjendt, saa følger deraf, at, naar den saaledes udnævnte Magistrats-Person enten ved Embeds. eller andre Forretninger hindres i at befordre Skisterne til Slutning, disse da blive henliggende Vedkommende til Skade og billig Paaante.

- Dermed Skal, til Skisternes d. Skobedre Befordring, i
- §. 1. Bemeldte Aarhus for Fremtiden saaledes forholdes: Een af Magistraten tilligemed Byfogden Skal, herefter ligesom hidindtil, som Skisteforvaltere behandle de sammesteds foresaldende Skister, men saadant Skal iblandt Magistraten efter Touren gaae omkring, ligesom det ved Rescript af 1 Junii 1731 er anordnet for Kjøbenhavn, saa at en af Magistraten tilligemed Byfogden forvalter de saldende Skister i eet Aar, og en anden af Magistraten med Byfogden det følgende Aar, og saaledes enhver af Magistraten at fuldføre de Skister, der af ham ere begyndte, og dertil med Byfogden at staae til Ansvar; dog at de saldende Skifte-Salaria uden Forskjel, som hidindtil, Skal deles imellem Magistraten og Byfogden i
- §. 2. sædvanlig Proportion. Naar noget Dødsfald anmeldes, Skal Vedkommende henvises til samtlig Magistraten, som da haver at rette sig efter Touren, hvorm af dem det tilkommer med Byfogden uden Ophold Skistet at fore
- §. 3. tage og forvalte. Skiftebrevene, naar de ere sluttede og ubi Protocollen indførte, Skal, sørend de udstædes, forevises den samtlige Magistrat paa Raadstuen, paa det at Formyndere for de Umyndige uden Henstand kan vorder beskikkede; og det tillige kan erføres, at Detaling

er fæet til alle Vedkommende efter Beregning og Slutning, hvilket Skifte Retten, naar det af den øvrige Magistrat forlanges, bevilsligen bør godtgjøre. Saa snart et Skifte er sluttet og udi Protocollen indført, skal alle til samme hørende originale Beviiser og Documenter uden Ophold indleveres udi Raadstue: Archivet under Skifteforvalterens og Raadstuefriverens Haand, at samme Beviiser med videns udi bemeldte Archiv til Forvaring ere henlagde.

9 Martii.

s. 4.

Rescr., ang. at de 2 separate Collegier, Admiralitets Collegium og General: Commissariats Collegium skal combineres, og herefter itkun udgjøre eet Collegium, som skal føre Navn af Admiralitets: og General: Commissariats Collegium, hvorudi de Deputerede skal bestaae af 3 Militaire og 3 Civile Personer, saa at alt hvad der angaaer den Kongelige Sø: Stat, det være sig Commando, Oeconomie, Skibsbyggerie, Jurisdiction, Enrøllering og Løbsvæsen m. v. dertil indløber og afgjøres (til de Deputerede) (o).

9 Martii.

Gen. Toldk. og Comm. Coll. Skr. (til samtlige Toldere), ang. at den paa Kjøbmand Lucas Øvens Beets's privilegerede Olie: Mølle i Altona forførdigende Olie-maae, naar dermed følger behørig Altona: Raadstue: Attest, af Indhold, at bemeldte Olie er, efter hans givte eedelige Declaration, paa bemeldte Mølle, af indlandsk voren Roe: Frøe eller saa kaldet Rapsaat, slaget, overalt i Kongens Riger og Lande fri for Told og Consumption indpassere.

10 Martii.

(Privileg. af 20 Febr.)

Rescr. (til Statholderen i Norge, ogsaa at bestjendtgjøre det for vedkommende Amtmand udi Norge

ge

(o) I Aaret 1781 er dette Collegium adskilt i 2, men siden igjen samlet, see Noem. af 9 Junii 1784.

23 Martii. ge i Almindelighed), ang. Indseende med Laugmands-Gaardenes Vedligeholdelse.

Er. Som Kongen er bleven foredraget, at den til Scheens Laugsoel hørende Laugmands-Gaard, lille Gjerpen kaldet, skal i Henseende til Huuse og Bygninger være aldeles forfalden, og at den nu værende Laugmand sammesteds, ingen Erskatning derfor af sin afdøde Formands Sterbboe skal have kundet erhælde, hvorudover han har anholdet om at nøde Undsættning af de beneficerede Skove til dens Istandriktelse; men det er fornummet, at de i Nærheden af samme Laugmands-Gaard beliggende beneficerede Gaarde ikke have saa megen Skov, at Bygnings-Lømmen deraf kunde taales, og at det ei heller vel kan paalægges nogen beneficeret Gaard at afgive saadant til Laugmands-Gaardens Opbyggelse, uden imod Recognition med videre: saa blev befaleet, at fornævnte Laugmand, som af forskrevne Gaard under Bruet og Jordelen, skal selv besøge hvad Bygninger han derpaa nødvendig maatte behøve, hvorimod hans Estermand skal erstatte ham eller hans Arvinger den halve Part af hvad saadanne Bygninger ved Afleveringen blive tagerede for. — Og paa det at de af Laugmændene overalt i Nørgje paaboende beneficerede Gaardes Bygninger heretter desto bedre kan werde vedligeholdte og i forsvarlig Stand af Efterkommerne unødtagne, anordnes hermed:

Vedkommende Amtmænd, i hvis Districter deslige Gaarde ere beliggende, skal i Fremtiden have den fornødne Indseende med, at samme Gaardes Huusbygninger blive holdte i forsvarlig Stand, samt til den Ende i det ringeste hvert 10de Aar lade disse Bygninger besigtte, og saafremt det da skulde findes, at nogen Laugmand skulde lade hans paaboende beneficerede Gaards Huuse forfalde, og ikke efter Amtmandens Naamindelse vilde sætte samme i Stand, haver Amtmanden saadant for det Danske Cancellie nærmere at andrage.

23 Martii. Rescript (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Directeurerne for Brandforsikrings-Cassen i Kjøbenhavn, i Følge Fundatsens 12te Post og Cancellie, Skrivelsen af 26 Sept. 1767 ingen Løn bør have (som de baade ved Memorial, og ved Circulaire-Skrivelse til Interessenterne forlangte).

Resolutioner og Collegialbreve. 223 1770.

Rescr. (til Exisebefalingsmanden i Ribe), ang. 23 Martii.
 at Vester-Herreeds Ting maae forflyttes til War-
 de, og der paa Raadstuen, samme Dag som tilførn,
 nemlig om Fredagen, holdes; da det gamle forældne
 Vester-Herreeds Tinghuus ved Auction kan bortsalges,
 og det derfor Indkommende anvendes til Herredets Nytte.

Rescr. (til Amtmanden over Oplands-Amt), 23 Martii.
 ang. Skydsen, SkydsKaffer og Vei- Arbeidet
 i Bier, og Gussdals-Sogne.

Or. Uagtet Resol. af 22 Junii 1761 om Skyds og Skyds-
 Kaffer, og Rescr. af 25 Martii 1768 om Vei- Arbeidet har
 Almuen i Gussdals-Sogn været modvillige i Skydens For-
 skaffelse, og vegret sig for at erlægge Noget til SkydsKaffer-
 Løn, samt forettet deres Vei- Arbeide Sjodesløs og Iet.

Saafermt Gussdals-Almue, naar der til fri Skyds s. 1.
 udfordres 8 Heste og derover, ikke efter SkydsKafferens
 Tilfigelse skulde møde med den halve Skyds, haver Amt-
 manden at lade leie de manglende Heste, og foranstalte
 sammes Velsb tilligemed Mulcten 2 Rdlr. hos de Skyl-
 dige ved Udpantning udtaget (p). Hvad SkydsKaffers s. 2.
 holdet betræffer, haver Amtmanden at ligne Skyds-
 Kafferens Løn paa begge Sognes Almue, og hos de
 Modvillige at lade hans Løn udpante. Gussdals-Al- s. 3.
 mue skal tilfiges at sætte deres Vei-Stykke i Stand;
 ere de uvillige, eller gjøre det ikke forsvaerlig, skal det
 med forholdes efter Vei-Anordningerne

Canc. Skriv. (til Statholderen i Norge), ang. 24 Martii.
 Veimester-Pengenes Oppebørsel Søndensfelds,
 og Fogdernes Belønning derfor.

Efterat General-Veimesteren Søndensfelds havde ind-
 berettet, hvad Hinder og Ophold der hidindtil haver
 mødt ham ubi de anbefalede Veimester-Pengenes Oppebør-
 sel.

(p) Denne Post bortfalder ved Rescr. af 1 Junii 1771.

24 Martii. sel, i hvilken Anledning han derhos begjerte: 1) At Fogderne maatte besales at udfærdige deres Beregninger over Veimester-Pengene efter de Gaardbrugende Opfylderes Antal, samt derefter levere Pengene hos Cassereren i Christiania: 2) at Cassereren derefter maatte tilholdes at imodtage, og til ham igjen imod Qvittering at udbetale samme Penge, naar de fra Fogderne vare indkomne: 3) At vedkommende Amtmænd maatte see den for nogle Aar resterende og hos en Deel Fogder indstaaende Veimester-Told, der er i Veicassen tilhørende, indbrævet; og 4) at Fogden Povl Hanssen paa Moss maatte tilholdes at udbetale 50 Rdlr. som han har vildet holde tilbage for Skriv-Materialier og Incassation med videre: og saadant Andragende m. m. har været sendt til Rentekammerets Betænkning; er nu derpaa svaret tilbage: at hvad den 1te Post angaar, skulde Fogderne Spændsfielde i Norge, ligesom det allerede forhen for det Nordenfjeldske er foranstaltet fra Rentekammeret, blive besalede at oppebære Veimester-Tolden, enhver af sit Fogderie, og sammes Beløb til den Norske Cassa at betale, imod at de, efter Cancellis Skriv. under 23 Decbr. 1769 i Henseende til det Nordenfjeldske, derfor nyde hver aarlig 6 Rdlr. samt Befrielse for Veiarbejde (q) og Veimester-Told af deres egne paaeende Gaarde; ligesom det og skulde blive paalagt Fogderne at meddele General-Veimesteren de fornødne Mandtaller saavel over de Gaardbrugende som over Hunsmandene i enhver Fogderie; og at hvad de øvrige Poster betræffer, var ikke aleene Cassereren allerede derfra tilskreven, paa Anfordring af General-Veimesteren aarlig at udbetale ham imod Qvittering de til den Norske Cassa af Fogderne erlagde Veimester-Penge, men endog Fogden Hanssen beordret at besørge de 50 Rdlr., som han har indeholdt, til den Norske Cassa

(q) Skrevet ved Prom. af 15 Octobr. 1774.

Resolutioner og Collegialbreve. 225 1770.

Cassa betalt. Thi meddeles saadant til fornøden Efter: 24 Martii.
 retning og videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende,
 med Anmodning, at bekjendtgjøre vedkommende Amt-
 mænd, at de maatte see at faae den efter 3die Post for
 de forrige Xaringer tilbagestaaende Veimester-Told hos
 en Deel af Fogderne indbreven ic.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at 30 Martii.
 Stadens 32 Mænd skal entholde sig fra at lade
 Laugenes Oldermænd sammenkalde.

Gr. Magistraten har foreskillet, at, efterat en Deel af
 Haandværks-Laugenes Oldermænd i Kjøbenhavn til den havde
 indgivet en Klage over deres Lauges flette Tilstand tilligemed
 en Gjenpart, af hvis de samme Lüd havde tilskrevet Stadens
 32 Mænd, angaaende de Svende, som alle ere bleve med-
 deelt Privilegier at ernære sig med egne Hænders Arbeide, og
 de 32 Mænd derpaa havde tilskrevet Magistraten, derom at
 ville samles med den, for at igjennemgaae Laugenes Besværin-
 ger, og deri tage de tjenligst befindende Udveie, har Magi-
 straten derpaa svaret dem, at den ikke derom med dem kunde
 holde nogen Samling, men at ethvert Laugs Oldermænd for
 sig fik paa behørig Naade og vedkommende Sted at indlevere,
 hvad der formeentes at kunne ansøes til Laugets Bætte, men
 at bemeldte Stadens 32 Mænd atter have tilmeldet Magistr.,
 at de agtede udi næste af dem holdende Samling at indkalde
 Oldermændene for at give dem et Svar, til hvilken Ende de
 ville fornemme, om Magistr. maatte have noget derved at er-
 indre, og om nogle af samme derved ville være tilstæde; hvor-
 paa Magistr. har meddeelt dem til Svar, at den saadant de-
 res Forehavende ikke kunde bifalde, og mindre eragtede, at
 nogen af Magistr. derved skulde være tilstæde, med videre.

Magistraten skal tilkjendegive de 32 Mænd i Kjøben-
 havn, at slige Slags Foranstaltninger ere dem aldeles
 uvedkommende, hvorfor de og for Fremtiden have sig
 derfra at entholde.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over 30 Martii.
 Høens-Stift), ang. den Præsterne tilkommende
 aarlige Søndag af Huusmænd og Huusqvinde (r).

Gr.

(r) For-Nalborg- og Sjellands-Stifter see Rescr. af 3 Maa
 1780 og 3 Sept. 1784.

30 Martii.

Gr. Nogle Præster have andraaet, at, endskiønt Lovens 2den B. 12te Cap. 5te Art. befaler, at Præsterne skal nyde en Høstdag af Huusmænd og Huusquinder, som ikke selv have Kornskød til deres Huuse paa Landsbyerne, har dog Huusmændene nu paa nogle Aar vilbet formene, at det tilkommer Præsten ifkun at nyde een Høstdag om Aaret af Huuset, enten af Manden eller Hustruen, men ikke en Høstdag af dem begge hver for sig; dernæst og, at adskillige Huusmænd, som leve af deres Haandverk, saasom Skrædere, Skoemagere og deslige, og have sættet eller leiet Huus, men ingen Korn-Tiende give til Præsten, paaftaae ganske at være fri for saadan Høstdag; og endelig, at der paa adskillige Steder findes Indekter, som sidde til Huuse, hvilke ligeledes paaftaae at være fri for Præstens Høstdag, med videre.

I Overensstemmelse med Billighed og Lovens Mening i foransførte 2den Bogs 12 Cap. 5te Art. tilkommer Præsterne ifkun een Høstdag af hvert Huus; og skal i lige Maade under Huusmænd, som skal gjøre Præsten aarslig en Høstdag, være indbefattede de paa Landet i et jordløs Huus, enten til Leie eller Fæste, boende Haandverksfolk, som ernære sig af et eller andet Haandverk, saavel som og de Landsoldater, der nedsette sig i noget saadant Huus paa Landet til Leie eller Fæste: men Indestær, som sidde til Huuse hos andre deslige Leiere eller Fæstere, bør herunder ikke være begrebne. I øvrigt have Præsterne, 2 a 3 Dage førend de forlange den dem tilkommende Høstdag, forud at tilsiige de Huusfolk, som de behøve, hvad Dag de skal indfinde sig at forrette deres Arbeide, da de paa den bestemte Dag skal møde og gjøre Præsten deres Tjeneste, og, i Fald Veiret forhindrer dem fra den Dags Arbeide, da næste Dagen efter, eller naar tjenligt Veir indfalder; dog maae Præsten et tilsiige dem, som ere svage og til saadant Arbeide uforsmuende, men dem, som ere sterke og lade sig leie for Betaling af Bønderne; saa skal og i Henseende til Haandverksfolk, som have sættet eller leiet jordløs Huus, og ikke ere vante til Høst-Arbeide, staae til dem selv, hvad enten de ville forrette deres Høstdag eller og nedlægge til Præsten den almindelligen brugelig Betaling paa Landet, nemlig

nemlig 8 §.; men alle andre Huusmænd eller Huus-
 30 Martii.
 kvinder skulle selv møde og gjøre deres Hofdag for Præs-
 terne: og, i Fald nogen af dem skulle vise sig uvillige
 at efterkomme denne Kættighed, som Loven tillægger
 Præsterne, kunde de andrage det for vedkommende Huus-
 bonds, som skal være pligtig herudi at komme Præs-
 terne til Hjælp.

Rescr. (til Statholderen i Norge), ang. hvad 30 Martii.
 Friheder Perlefiskerne og deres Drengs her-
 efter maae nyde.

De. Af en Skrivelse til Cancelliet fra Amtmanden over
 Stabanger-Amt er Kongen bleven foredraget, at, i Steden
 for, at det udi Forordn. af 28 Maii 1718, dens 5te Post
 ikkun er tilkaldt Inspecteuren over Perle-Fiskeriet udi et hvert
 Amt i Christianands-Stift at antage 5 Perle-Fiskere, som
 saaledes udgjør 15, men med deres Drengs tilsammen 30, og
 at, naar saadant en Dreng ved Perle-Fiskeriet har tjent troe
 og sitting i 4 Aar, kunde Inspecteuren give Dronningen saad-
 dant tilkjende, og nærmere Ordre derom forvente, ligesom og
 forberørte Perlefiskere selv, saavel som enhver deres Dreng, det
 til Perlesangsten bruges, efter samme Forordn. 4de Post ere
 fritagne for Udskrivning til Lands og Vands, samt for alle
 Landens Haalæg, saadant Skuds, Tingmand, Vedevagt og
 bestige, Skatterne alene undtagen, saa skal ikke alene den for-
 digte og nu ved Døden afgangne Perle-Inspecteur til bemeld-
 te Fiskerie have antaget 30 Personer og derover, i Stabanger-
 Amt, men den nu værende Forpagter af Perlesangsten endog
 ville forklare foransførte Forordnings Ord derhen, at, naar
 Perlefiskerne tilligemed deres Drengs have tjent ved dette Brug
 i 4 Aar, de da skulle være fri for al Udskrivning til Lands
 og Søes, og han igjen have Frihed dertil, at antage 10
 andre Personer, hvorved ikke alene en stor Deel af det unge
 Mandskab spares til Kongens Land og Søe-Tjeneste, men
 endog den øvrige Almue, saameget meere betrynges med Skuds
 og øvrige Ombudde, foruden at der i saa Fald ingen Forholds-
 Plighed er imellem Perlefiskernes Arbeide, der alene skal be-
 skaae i at gaae nogle saa Dage paa den bedste Tiid af Som-
 meren ud i en Flok for at opløse Skjellene, og deres Friheder.
 Da, som Kongen er kommen i Erfaring om, at Inspecteuren
 over Perlefiskeriet, i den forbigangne Tiid, førend dette Fiske-
 rie blev dorthforpagtet, hedsse skal have friholdet langt fleere
 Folk fra Udskrivning, end de, som Forordningen tilkæder, samt
 at den derved nu værende Forpagters Contract indeholder, at
 han skal nyde alle de Emolumenta, som Dronningen og Hen-
 des Inspecteur, hvad Perlefiskeriet angaar, har havt i saa,
 paa det at ikke alt for meget Mandskab kunde undrages fra

30 Martii. Kongens Tjeneste, og de almindelige Byrder falde den øvrige Deel af Almuen alt for besværlige at bestride, er funden for godt:

Perleskifterne og deres Drenges Pukke i Fremtiden være pligtige til i det mindste at tjene saalange ved Perleskifteriet, forinden de derfra kunne faae Afkeed, som en National-Soldat udi Kongelig Krigs-Tjeneste, nemlig udi 9 Aar; og slige demitterede Perleskiftere skal derefter lige med den øvrige Almue svare Skyds og øvrige Bøigdens Byrder, paa samme Maade, som de demitterede Landsoldater, der siden blive Bønder.

6 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Aarhus, samt Amtmanden over Dronningborg-, Silkeborg- og Mariager-Amter), ang. Veienes Istandsættelse og Vedligeholdelse.

Gr. I Anledning af Stiftamtmandens Erklæring over Amtmandens Forestilling, ang. Veienes Brostædighed og høifor nødne Reparation i de ham anbetroede Amter.

I tilstundende Sommer, skal foretages en nye Reparation overalt i de dem anbetroede Amter, som skal være tilendebragt inden Septemb. Maanedes Udgang, hvilken Stiftamt- eller Amtmanden under sin Opsyn haver ved Herreds- og Birke, Fogderne at lade foranstalte, saavel som og ved Magistraten, saavidt Kjøbstædernes Districter strække sig. Og skal samtlig Herredsbønderne dertil komme til Hjælp med fornøden Rjørsel; men hvad andre Omkostninger, som derved maatte medgaae, skal repareres paa Amter. Til hvilken Ende Stiftamt- eller Amtmanden haver at paasee, at de om Landeveienes Istandsættelse og Vedligeholdelse udgangne Forordninger og Rescripter af Vedkommende nøie blive efterlevede. I øvrigt befales hermed, i Henseende til Veienes Reparation: Landeveiene skal være 12 Alen breede, og anlægges det ligeste stee kan, samt forsynes med Træe og Steen-

Steen, Broe, saa og Grøfter 2 Alen brede paa hver Side, hvor Fornødenheden, efter det derover tagne Syn, saadant udfordrer. De, som ved en saadan nye Veis Anlæg af ovenmeldte Brede maatte miste nogen Jord, skal samme igjen erstattes, efter Proprietairens eller Amtmandens Ligning, saafremt Vedkommende samme ei imellem sig selv i Mindelighed kan afgjøre. Vedkommende Proprietairer, saavelsom og Bønderne, skal, under en vis Mulct, som anvendes til Veienes og Broernes fornødne Reparation, foranstalte Veienes Istandsættelse, og siden lade dem Vedligeholde saaledes, som enten allerede er, eller herefter maatte blive anordnet; og, saafremt nogen herudi skalde findes efterladet, og ikke til den bestemte Tid skaffe sit Veiskifte i forsvarlig Stand, som see bør, og samme derefter upaaklagelig vedligeholde, haver Amtmanden at foranstalte det Manglende, efter Forordn. af 4 Martii 1690, strax istandsæt, og de derpaa gaaende Omkostninger dobbelt hos Vedkommende udpantet. Den største Proprietair i Sognet eller hver Bye skal paalægges, at have Opsyn, og tilholde Beboerne at holde deres tildeelte District af Landveien i forsvarlig Stand; til hvilken Ende han kunde bestikke den dueligste Bønde i Byen til at være Formand og nærværende ved Arbeidets Forsærdigelse, saaledes som oven er meldt; men, hvor der er smaa Byer, kunde 2 lægges under een Formand, og eeneste Gaarde under nærmeste Bye, da Proprietairen for saadan Veienes Reparation skal staae til Ansvar, saavelsom og Herreds- eller Birke-Sogden, dersom denne sidste forsamte at erindre Proprietairen om sin Efterladenhed, eller i rette Tid at melde det for Amtmanden, som derom strax haver at gjøre Anstalt til Veienes Istandsættelse, og Mulcternes Inddrivelse ved Udpantning. Ved Herreds- og Birke-Sogderne skal aarlig i November Maaned

6 April.

§. 2.

§. 3.

§. 4.

§. 5.

6 April. foretages Dei: Syn, hvorefter bemeldte Betjente have at indberaete til Amtmanden, hvorledes Veiene ere befundne, da Amtmanden igjen haver at gjøre vedkommende Proprietairer Undertretning: om Reparationens Foranstaltning, efter forestaaende Artikuls Formelding, og hvorefter dermed i alt bør forholdes. Endeligen vil Kongen og, at saavel Grevskaber som Baronier ikke skal være unddragne fra forestaaende Anordning, om Veienes Istandsattelse, ei heller deres Bønder fra Arbeidet i sig selv, lige med andre Proprietairer, men heele Amtet, uden Forskel af Grevskab eller Baronie, skal herubinden være under Amtmandens Inspection, og deres Virkedommere efterkomme hans Ordres.

6 April. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Trundhjem: Stift), ang. at Brand: Officererne og Brandfolkene i Trundhjem maae indtil videre, efter Brand: Ordningen af 30 Novbr. 1689, være fritagne for Indquartering (s).

6 April. Rescr. (til Gouverneuren i Vestindien), ang. at af Capitaler, satte i Effecter udi America, maae betales 6 Proc. aarlig Rente (r).

Er. I Anledning af Andragende fra En, at han med fleere havde laant anseelige Capitaler i Holland mod Pant og saadan Rente; og da Forordn. af 13 Febr. 1767 ang. Renters Redfattelse til 4 Procent alene handler om de Penges, som mod aarlig Rente udsættes i Kongens Riger og Lande.

Det maae være Vedkommende tilladt, hvad enten Capitalernes her i Rigerne eller i Coloniernes optages til Laan, naar Pantet alene bestaaer i Estater, Plantager eller andre i de Danske Americanke Eilands værende Effecter, at betale i aarlig Rente 6 Procento.

7 April. Gen. Soldkammer og Comm. E. Skriv. (til samtlige Colossian (Togestian 23 Jan), Soldere), ang. at de udstedende Angivelser og Passer: sedle,

(s) See Rescr. af 11 Sept. 1776.

(r) See Prom. af 16 Octobr. 1779.

fedle, paa Blied fra Compagniet i Altona, maae over- 7 April.
alt paa ustemplet Papiir passere og udfærdiges (u).

Admiralitetens- og Gen. Commissariats. Coll. Skr. 11 April.
(til Enrollerings-Chefen i Øster-Jydlands District),
hvoreved adskilligt i Søe-Enrollerings-Forord-
ningen forklares (v).

Det er ikke Forordningens Mening at forbyde de i
Kjøbstæderne boende Skippere, Styrmand, Matro-
ser ic., som ere enrullerede, og sig af Søen ernære. at
sætte deres Drengbørn til hvad Haandtering de selv
maatte finde for godt; men, naar de ville lade deres
Børn ernære sig af Søen, skal de enrulleres til Konge-
lig Sætsjeneste. — For de Skippere, som ikke ere Bor-
gere i en Kjøbstad (for Ex. de privilegerede Skude-
Skippere ved Nordstranden), skal det Ord Børger udlades
af Enden. — Vel ere de, som have 2 Tønder Hartk.
Jordskyld, befriede fra Udskrivning; dog maae saadan-
ne antegnes i en a parte Kulle, paa det Enrollerings-
Chefen kan vide, hvad han deraf har, naar den yderste
Nødvendighed maatte udkræve, at ogsaa disse skulle med-
tages, og han om deres Udtagelse af Admiralitetet bliver
tillagt Ordre. — De Børn, som ere fødte i Søe-
Limiterne, tilhøre Søe-Enrolleringen, men de, der siden
fødes, efter at Faderen er gaaet ud af Søe-
Limiterne, og haver sættet Gaard i Landlægderne,
tilhøre Land-
Etagen, som ellers ingen Prætention kan gjøre uden over
dem, som have slydt deres 4de Aar i Landlægderne. —
Ved det Ord Skippere i Forordn. forstaes saavel de
der eie selv Hartsiet, eller have Part deri, som og de
der ere Satteskipper, hvilke sidste bør have den samme

(u) See Detroi af 10 Maii 1782, S. 22, i Schous Ud-
tog af 3dn. VIII. 412.

(v) Af Lybeckers Udtog, 2det Hefte 498-501.

11 April. Kyndighed og Erfarenhed som de første, forinden dem noget Skib andtroes at føre. — Det, der i den 32te Art. er anbefalet om de 10 Aar, en Enrolleret skal have staaet i Hovedrullen, forinden han maae tillades at tage Borgerskab, forstaaes alene om de Matrøser, der formedeltst en eller anden borgerlig Måning, de agte at ville bruge, forlange at vørde udslettede af Enrollerings-Rullerne: men, hvad dem, der ville vøre Skippere, angaaer, da siger Forordn., at, naar de først have faret som Styrmand, og aflagt den i 24de og 25de Art. anbefalede Rede for deres Kyndighed og Erfarenhed ic, saa maae de som Skippere tillades at tage Borgerskab; dem er altsaa ikke vedkommende det, som i den 32te Art. er anbefalet. — At Drengene fare paa Forsørg, kan vel og herefter tillades; dog maae det ikke skee meere end for een Reise, da, om de oftere ville gaae i Farten, bør de indføres i Enrollerings-Rullerne, og gjøres Stat paa til Kongelig Tjeneste.

20 April. Rescr. (til Missions-Collegium), ang. at saavel Hans Egede Saabye, som de der herefter blive beskaffede til Missionairer i Grønland, skulle vøre pligtige til at vedblive samme Embede udi 10 Aar, uden at maae forinden den Tiid forlade Landet, eller søge Besordring andensteds.

20 April. Rescr. (til Stifsbefalingsmanden i Christiania), ang. at Politimesteren ikke bør eftersee den paa Apothekernes brugende Medicin: Vegt og Maal.

Or. Apotheker Falchenberg af Christiania har andraget, hvorledes Politimesteren sammesteds skal have foretaget sig ved sine Patienter at lade inquireere udi hans Apotheque om Vegt og Maal, hvilket han formener at vøre Politimesteren, i Anledning af Forordn. om Medicis og Apothequere af 4 Decbr. 1672, uvedkommende, og desaarlag har begjert at maate befries for Politimesterens Tiltale i samme Sag. Af indhentede Erklæringer er fornummet, at det vel ved Politie-Ordn. af 12 Febr. 1745 dens 9de Cap. 2den Art. er paalagt Politieme-

20 April.

Nemesteren i bemeldte Christiania at lade hvert halve Aar efterforske paa alle saavel publice som particulare Steder, al Vegt og Maal, som af Brug og Alde, eller ved Forsæt kan være forandret; men at det tillige udi Forordn. om Maal og Vegt af 10 Jan. 1698 er befaleet, at Apotheker-Vare, som til Medicin udsælges, skal være med sædvanlig Medicin-Vegt, samt at forbeholdte Forordn. af 4 Decbr. 1672 udi dens 5te Art. paalægges ethvert Steds Medico Approbato engang om Aaret at visitere Apothekerne, og eftersee, om sammesteds holdes rigtig Maal og Vegt, hvortil de, i Henseende til at Medicin-Vegt og Maal er forskellig fra den Almindelige, eragtes mere bequemme og kundige end en Politimester, der ikke synes at være berettiget til videre Inquisition i en Apothekers Huus, end at eftersee hans danske Vegt og Maal, hvorefter saavel Medicamenterne en Gros sælges i Folge foransorte Forordn. af 10 Jan. 1698 dens 4de Cap. 17de Art., som og Avariter og andre drikende Vare paa de Apotheker, hvor der tilslige holdes Stjenke-Huus; ligesom det og af en fra Physicus i Christiania indkommen Forklaring er oplyst, at han ved Apothekernes Visitation der i Byen noie har undersøgt den brugende Medicin-Vegt og Maal, og befundet samme overeensstemmende med de, som ere sædvanlige andensteds, hvorhos han formener, at det ikke bør forbydes en Apotheker at have adskillige fremmede Landes Vegter i sin Waare, naar han efter berømte Auhorer vil gjøre hymiske Forsøg, for at kunne i de saa kaldede hymiske Processer paa det noieste besopagt: samme Proportion som Auhor, — Siden det befindes at Politimesteren efter slige Omstændigheder har havt saa meget mindre Noie til den udi Supplicansens Apotheque foretagne Inquisition, som Medicin-Vegts og Maals Visitation altid forhen skal være bleven forrettet af Stads-Physico alene, befales:

Den af forbeholdte Politimester imod fornævnte Salchenberg anlagde Sag, ang. de ved forskrevne Visitation udi hans Apotheque foresundne og ham fratagne fremmede Vegt-Lodder, skal være ophævet; hvorhos Politimesteren maae betydes, at han herefter ved den aarlige Inquisition om Vegt og Maal alene haver at eftersee den Danske justerede Vegt og Maal, som Apothekerne have i deres Huus, men ikke at besatte sig med den paa Apotheket brugende Medicin-Vegt og Maal, hvilken det alene tilkommer Stads-Physico at eftersee.

Cane. Skriv. (til Stiftbefalingsmanden og Visitationen i Aalborg), ang. at Inspecteurernes Ansøgning (om de faste Eiendeele, saasom Huuse, Gaarde,

21 April.

21 April. Børger, Tiender og andet meere, som de Fattige i Naalborg tilhører eller kunde komme til at eie, maatte i fornsødent Tilfælde stilles til offentlig Auction ved hvem de fandt det tjenligst, uden Paaanke af den ordentlige Auctions-Directeur) ikke bevilges; men det eragtes for bedst, af de Fattiges Inspecturer i siige Tilfælde accorderere med vedkommende Auctions-Directeur, som man ikke paatviler, so vil finde sig i Villighed (x).

27 April. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at overløvere Comoediehuuset med de det forundte Privilegier og alt dets Inventario til det Kongelige particulaire Kammer, m, v.

4 Maii. Rescr. (til Borgrets-Præsidenten), ang. at det, saa længe han er Præsident udi Borgretten, skal med Politiebetjentenes Forum forblive som det nu er, men at siden efter skal Rescr. af 15 April 1726 udi saa Fald være ophævet, og Politiebetjentene derefter henhøre under Stadens Jurisdiction, (Saa som Politiet nu er underlagt Magistraten, og Betjentenes Lon tilbeels gaar af Stadens Cassa; efter Magistratens Foreskilling) (y).

4 Maii. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. Pension for Politiebetjentene samt deres Enker og Børn, saa og om deres Forum (z).

Er. Paa Politimesterens Foreskilling, hvorledes nogle af Politieens Betjente i Kjøbenhavn, som have tjent i en Deel Aar, ere formædelt de ved deres Forretninger foresaldende. Vanskeligheder, og især-Natte-Inquisitioner, bleve saa ubekvemme og skæbefulde, at de hverken til Politieens Tjeneste, ei heller til andre Stadens Beskillinger ere mee. e. Nytte; og, paa det Politien kan worde forsynet med dueelige Betjente.

De

(x) Lybckers Udtog III. 294.

(y) See næstfølgende Rescript, og Forordn. af 15 Junii 1771.

(z) Ang. deres Forum er dette Rescr. ligeløbende med næstførestaaende.

De af Politieens Betjente ubi bemeldte Kjøbenhavn, 4 Maii.
 som nu eller i Fremtiden formedelst Alderdom og lang
 Tjeneste eller paakommende Skræbeligheder befindes at
 være blevne uduelige og ubegvemme til længere at betjene
 Politien, eller at kunne forestaae nogen anden ved Sta-
 den vacant blivende Tjeneste eller Bestilling, maae efter
 Politimesterens Forestilling og Magistratens Resolution
 nyde Pension af de sædvanligen indsamlede Vægter-
 Penges Overskud, nemlig ugentligen 4, 5 til 6 Rtl.
 Danske, efter de ved enhver befundne Omstændigheder;
 ligesom og hermed tillige bevilges, at, naar en Politie-
 betjent formedelst sine Forretninger i Henseende til Poli-
 tiens Tjeneste tilføtter sin Helsen, og derover ved Døden
 afgaaer, hans Enke og Børn da, i Fald han efterla-
 der nogen, og de ere trængende, af bemeldte Vægter-
 Penges Overskud maae tillægges en liden ugentlig Pen-
 sion af 2, 3 eller 4 Rtl. Danske.

Refer. (til Statholderen i Norge), ang. Indv. 4 Maii.
 vaanernes Huusnæring i Forstæderne Grøn-
 land og Leeret samt Opsloe ved Christiania (a).

Politimesteren ubi Christiania skal til Indvaanerne
 paa Grønland og Leeret tilbagelevere akt hvad som
 de enten efter Politie-Rettens Domme eller efter Ac-
 cordt har maattet udbetale, for saa kaldet Handel imod
 Privilegierno; hvorimod det skal være benævnte Indvaa-
 nere i begge disse Forstæder tilladt, herefter fremdeles at
 vedblive den Huus-Næring, som de forhen have havt,
 nemlig at sælge ædende og drikfende Vare, saavel
 som Tobak og Piber til Vænder og Arbeids-Folk,
 samt til deres Naboer i Skillingstal. Paa samme
 Maade maae Indvaanerne ubi Forstaden Opsloe eller
 Gamlee

(a) See Refer. af 31 Aug. 1770, Refer. 9 Julii og Frem.
 af 2 Octobr. 1784.

4 Maii. Samle:Byen, som ligger næst ved Leeret paa Grønland, have Frihed til at have og holde Huus, Møring. (Saasom Stattholderen har indberettet, at det med Opsloe har samme Veskaffenhed, som med Grønland, alene med den Forskel, at, saafremt Hospitals-Lemmerne og Arbejderne ved Alrum-Verkæt for deres Dagpenge skal kunne blive forsynede med Møl, Brød og andre Levnets-Ridsjer, maae det nødvendig tillades dem at hente samme i Opsloe, da de første formedelst Svaghed og Alderdom, og de sidste formedelst deres uopbørlige Arbeide ved Verkæt, umueligen ere i Stand til fra Byen, som over en halv Fjerdingvei dertsaa beliggende, at forskaffe sig brød de dagligen i Kjølingsviis behøve indkjøbe).

18 Maii. Rescr. (til Amtmanden over Nordlands-Amt), ang. Misbrug med Bygselfedle at forebygge, og at Bevilgnings-Sedle ei maae gives.

Et. Kongen er bleven foredraget, at i Nordlands-Amt skal have indsneget sig den Misbrug: 1) at en Leilanding, imod at betale det Halve eller en Deel af Bygielen, saeer en saa kaldet Bevilgnings-Seddel paa at tiltræde Gaarden, med Lovte om Bygselfeddel, men, naar det øvrige ikke til en vis Tid betales, maae han fravige Gaarden, og, dersom Landdrootten imidlertid dør, maae han byulle paa ny; 2) at der i Bygselfebrevet indføres en eller anden Herlighed, hvortil hverken Foged eller Landdrot har Rettighed, alt for at tvinge Bonden til at give en anseelig Bygself: hvilke begge Deele sigte til Almuens Fornærmelse.

Amtmanden skal paa Tingene lade bekjendtgjøre: at, saafremt nogen Jorddrot eller Beneficiarius efterdags maatte udgive saadanne Bevilgnings-Sedle, og ei strax meddeler Leilandingen en efter Lovens Vydende indrettet Bygselfeddel, eller, i Fald han i Bygselfebrevet indfører flere Herligheder, end Gaarden virkelig tilhører, da skal han ansees som den, der havde taget meere Bygself end Loven tillader.

18 Maii. Rescr. (til Overhofmesteren ved Sorøe Academie), ang. at der ved Academiet maae antages en Tegne- og Ridsse-Mester, som maae tilstaaes 100 Rdlr. i aarlig Løn.

22 Maii. Resolution for Høens-Stift, ang. Godtgjærelse for Consumtionen af ind- og udslibende Vare, nemlig:
naar

Resolutioner. og Collegialbreve. 237 1770.

naar de Handlende ikke mindelig foreenes med Forpagter-
ne, ere de pligtige at betale Consumtionen af alle de
Vare, de til Kjøbstæderne indføre, og erholde samme
igjen tilbage, naar disse Vare (i Fald de ved Indførsel-
len have bestaaet af $\frac{1}{2}$ Last eller $\frac{1}{2}$ Skippd. og derover)
igjen udfibes (b).

Bevilgn. at Vognmændene i Colding udi 10 Aar 25 Maii.
maa nyde Betaling efter Rescr. af 9 Maii 1766 (c).

General-Toldkammer- og Comm. Coll. Skriv. 26 Maii.
ang. at Lødderkarlene ved Fiskeriet i Nibe ere (Resol. 22
Maii.)
fri for Copulations-Penge (d).

Rescr. (til Biskopperne paa Island), ang. at I Junii.
foranstalte, at der for den grasserende Sygdom
blandt Saarene paa Island vorder, saalange denne be-
tydelige Landeplage vedvarer, gjort Bøn af Prædike-
stoolene.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen I Junii.
over Trundhjems Stift), ang. Lughuusset i
Trundhjem.

St. Stiftbefalingsmandens Forslag til det i Trundhjem
værende, men forfaldne Lughuusets Forbedring.

Da der, til Lughuusets Bygningers Reparation og S. 1.
nødvendige Redskabers Anskaffelse ved Fabriquerne, vil
udfordres 2 a 3000 Rdlr., hvortil er foreslaet enten en
Collect over Stiftet, eller og et Tilskud een Gang for
alle af afgn. Thomas Angels til publiqve Drug skenke-
de Vidler udaf de $\frac{1}{3}$ Deele af Revenuerne, hvormed Ca-
pitalen

(b) Schous Udtog af Forordn. II. 16. See Noten ved
Resol. af 1 Novbr. 1773.

(c) See Bevilgn. af 23 Febr. 1780.

(d) Lybeckers Udtog I. 374, og Schous Udtog II. 28.
Eft. Bøn. af 15 Octobr. 1778, Cap. 10, S. 2, Schous
VII. 295.

I Junii.

Titelen for 1768 og 1769 skulde være forskaget: saa maade $\frac{2}{3}$ Deele af Indkomsterne af bemeldte Angels Legato, som ellers skulde forsøge den efter Indretningen dermed henliggende frugtesløse Capital, siden samme Midler ikke sees at kunne paa en bedre og for Publico meer gavnlig Maade anvendes, indtil videre for 6 Aar henlægges til Trundhjems Tugthuus til fornøden Brug, og, om noget derfra maatte overskyde, skal samme udsættes paa Rente til Tugthuusets Bæste. — Hvad de Beneficia angaaer som ved Rescript af 5 Febr. 1732 og Fundahens 2det Cap. ere forundte Tugthuuset, og nu begjeres at maatte blive stadfæstede og end ydermeere forbedrede, da vil Kongen: a) at der udi Christjansund og Møldø, siden samme i de seenero Tider haver erhøvet Kjøbstads Privilegier, maae herefter, ligesom udi Trundhjem, indrettes og anordnes en Almisse-Bøsse for Tugthuuset; men hvad den foreslagne Afgift af 24 β . af hvert udgaaende og indkommende Skib i forberørte 3 Stæder der i Stiftet betræffer, saa, siden sligt ikke vel kunde paa lægges andre Skibe, end de, som selle paa udenrigske Stæder, hvilken Indtægt vilde blive ubetydelig, og Skibsfarten desuden allerede er paalagt adskillige Dyrder, skal det derudinden have sit Forblivende, herefter ligesom forhen, ved hvad enhver godvillig vil give i Toldbods Bøssen til Tugthuuset. b) Som det, i Fald den Kjendelse, der ved Byggesedles Publication pleier at gives til Tugthuuset, skulde bestemmes til noget Vist, eller og der ved Skjøders Publication i Kjøbstæderne og paa Landet skulde udredes noget i Proportion af Kjøbesummen, synes at ville falde Almuen, som desuden har Udgifter til stemplet Papiir, Skriver-Løn og Tinglysning, alt for besværligt: saa skal dermed ligeledes forholdes saaledes, som forhen har været sædvanligt. c) Hvad den foreslagne Erstatning for den ved forberørte Rescript af 5 Febr.

2 Junii.

5 Febr. 1732 for Tugthuuset bevilgede Collects aarlige Beløb hos Byens Indvaaners, som derefter ved Fundationen af 25 Novbr. 1735 er henlagt til de virkelige Almisse-Lemmer, angaaer, da, siden Tugthuuset nu, som oven er meldt, er tillagt ½ Deele af Angels Regars Indkomster i 6 Aar, formenes, at det ikke trænger til Erstatning for Collect: Vogens Afgang, men, i Fald samme efter saadan Tiids Forløb skulde behøve videre Understøtning, haver Stiftamt. og Biskopen, som Over-Directeurer, derom nærmere at gjøre Forestilling. d)

Da Tobaks- og Spinderierne snarere bør skaaes, end paalægges noget Nyt, i hvor lidet det end kan synes, saa, i Henseende til at, saavel Tobaksblade og fabriqueret Tobak, som udenrigs fra kommende Lerreder og Tørklæder, allerede svare en temmelig Told, holdes det betænkeligt disse Specter end videre med noget Paalæg at betynde. —

I Henseende til at der udi Forslaget intet er meldt om, hvorledes den Rettighed at holde Skibs-Ringe i Trundhjem, Leed er Tugthuuset skalkommen, m. v. udsattes denne Post indtil derom indkommer nærmere Oplysning. (e). —

Inspecteuren ved Tugthuuset maae forrette hvad Auctioner, som i Huuset kunde foresalde og være fornøden. —

Saa som Stiftamt. og Biskopen allerede hidindtil have været bebyrded med Tugthuusets Inspection, Direction og Regnskabernes Revision, men andre deres Embeders Forretninger hindre dem fra at anvende al Opmærksomhed paa dette vigtige Verk, ligesom og den tilforladelige Kundskab om en nye Fabriques Anlæg, og hvorledes samme med bedste Oeconomie kan drives, end ikke af dem kan forventes, m. v. saa skal herefter udi Trundhjem, ligesom i Christiania, sættes en bestandig Tugthuus-Commission, som skal bestaae af Stiftbefalingsmanden og Biskopen som Directeurer,

§. 3.

§. 4.

§. 5.

Præs

(e) See Rescr. af 14 Aug. 1770.

1 Julii. Præsidenten og en anden Magistrats Person, four Stifamtmanden dertil udnævner, Stiftsprovsten, og 2 af Magistraten udmeldende bequemme Borgere der i Byen; hvilken Commission skal forsamle sig en Gang hver 14de Dag, eller oftere naar Omstændighederne det udkræve, da den af Directeurerne sammenkaldes, og hvoreudi Over-Inspecteuren, naar samme antages, skal føre Protocolen, og i øvrigt iagttage de Pligter, som i Anordningen for Christiania Lughuus af 2 Decbr. 1741, dens 7de Cap. 2den Art. ere ansførte. for saavidt samme ikke efter Trundhjems Beskaffenhed ved den ham meddeelte Instrux forandres; udi hvilken Commission alle Sager, Lugt- og Verkshuusset vedkommende, fornemmelig alersførst, om Huuset skal sættes til nye Forpagning, eller drives paa egen Hazard, skal overveies og afgjøres; men hvis Sager, som udfordre hastig Resolution, besørages af Directeurerne alene, som derefter, tilfjendegive det for Commissionen, paa det at saadant udi Protocolen kan indføres.

8 Junii. Rescr. (til Biskopen i Christianssand), ang. at ved det Residerende Capellanie i Arendal Naadens-Nat og Enke-Pension maae perpetueres og fastsættes, saaledes som Norske Lovs 2. — 13. — 8. foreskriver begge Deele for Kjøbstad, Præsternes Enker, Børn og Arvinger.

15 Junii. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. Mulestogens Moderation for Guldsmedde, som forsærdige smaat Arbeide af Sølv, der mangler i dets Gehalt.

Or. Oldermænden tilligemed Bisidderne ved Lauget have andraget, hvorledes nogle Laugsmeistere, formedelst en Markandiser har opkjøbt nogle Sølv-Spænder, hvilke efter den dermed gjorte Prøve skal feile 3 Græen udi den almindelige Prøve-Gehalt, er for saadan Forbrudelse i Folge Laugs-Artiklerne dømt enhver at betale 50 Rdlr. Bøder og i Omkostning 10 Rdlr. saunt Spænderne at være confisquerede, men at

det

Resolutioner og Collegialbreve. 241 1770.

det næsten skal være umueligt for dem ved smaat Sølv- Arbeide af Spænder, Knapper ic., som er under 5 Lods, at forebygge en saa ringe Mangel i Sølvets Gehalt, af 2, 3, a 4 Green, anholdende derhos, at den i forberemelte Laugs- Artikles 6te Post fastsatte Mulet maatte worde formildet- saaledes, at hvad Sølv, som findes i Arbeide, at mangle 2, 3 a 4 Green i den rette Gehalt, skulde den Guldsmed, med hvis Stempel det er mærket, for hver feilende Greens Wardie efter Arbeidets Vægt bøde 10 dobbelt, og, uden videre Betøning, omgjøre Arbeidet i forsvarlig Etand og Gehalt, samt at de Guldsmedde, som for deres Forbrydelse ere domte, maatte saaledes benaadnes.

15 Junii.

Den i Guldsmedde- Laugets Article fastsatte Mulet maae derhen modereres, at, naar en Guldsmed for den efterfølgende Tid befindes at have forsærdiget deslige smaat Sølv- Arbeide under 5 Lods Vægt, som ei stemples af Wardie- Mesteren, der kunde mangle 2, 3 a 4 Green i dets Gehalt, da skal Guldsmedden bøde i Mulet fra 1 til 50 Rdlr. efter Omstændighederne, og desuden omgjøre Arbeidet forsvarligen, og uden nogen Betaling; og, naar Mangelen overgaar 4 Green; da at straffes efter Artiklerne: men i Henseende til de allerede begangne Forbrydelse, skal det have sit Forblivende ved de er-gangne Domme.

Det Danske Kammeres Skriv. (til Consumtions- Forpagterne paa de Steder ved Liimfjorden, hvor ingen Tolder befindes), ang. ingen Skipper eller Raag- Jører i Liimfjorden at lade ind, eller udpassere, uden de med Attest fra vedkommende Enrollerings- Vædtjent eller Tolder bevise, ei at have havt andre end enrol- lerede Folk om Borde (f).

30 Junii.

Resolution, ang. at Missionairerne i Nord- Landene ere frit for Consumtion og Folketkat (g).

24 Julii.

Reser.

(f) Lybeckers Udtog II. 179. — See Plac. af 11 Junii 1783.

(g) Schous Udtog af Forordn. IV. 473.

30 Julii.

Rescr. (til Statholderen, at bekendtgjøre det samtlige Stiftbefalings- og Amtmand i Norge, til at meddeles Auctionsforvalterne og andre Vedkommende) ang. at, ligesom de fleeste Forretninger, der udføres til Kongens eller Publici Nytte, blive i Almindelighed af Rettens Berjente og andre deslige Embedsmænd uden Betaling fuldførte, vil Kongen og hermed have befaleet, at Auctionsforvalterne udi Norge skulle uden noget Salario forette saadanne Auctioner, som holdes over det, der til Kongelige Skatters Betaling er bleven udpantet, og ei videre derfor at tillægges end frit Skyds til og fra Auctions-Stedet, samt Betaling for Forretningernes Beskrivelse (h).

(Saasom det er fornømt, at Auctions-Forvalterne paa sine Steder i Norge ved saadanne Auctioner over hvis, der til de resterende Skatters Betaling kunde være udpantet, formeene sig beseiede til derfor at oppebære Salarium, i hvad Pruis det bortsolgte end maatte løbe til).

30 Julii.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Trundhjem), ang. Udsættelse af Byens publicke Midler.

Gr. Stiftsproosten ved Domkirken udi Trundhjem har anbraget, at, ligesom de publicke Stiftelser der i Byen udi de senere Tiider have faaet et anseeligt Tilskud af Donationer og Legata, saa har og Arbeidet og Ansbaaret, som dermed følger, ligeledes derved voret og tiltaget, hvorudover det vil være fornødent, at der tages visse Præcautioner og Regler, som kan sætte Vedkommende, der efter Embeds Medfør og uden mindste Fordeel ere bebyrdede med slige publicke Stiftellers og Midlers Forvaltning, i Sikkerhed for Ansvar, naar et eller andet Tab, uanset al inuelig brugte Flid og Forsigtighed, maatte forefalde. — Til Sikkerhed saavel for Publico som andre Vedkommende, der have publicke Midler at forvalte og foreskæe, anordnes og befales:

- §. 1. Naar nogen begjerer slige Penge til Laans, skal de Pantfættende, være sig i Kjøbstæderne eller paa Landet
udi

(h) See Forordn. 18 April 1781, §. 7, Prom. 22 Junii 1771 og 14 Jan. 1775.

30 Julij.

udi Trundhjem-Stift, være pligtige til fra vedkommen-
 de Øvrighed, nemlig Byefogden udi Kjøbstæderne og
 Sorenstriverne paa Landet (i), at forskaffe ordentlige
 og lovlige ved dertil udnævnte Mænd forfattede Taxa-
 tions-Forretninger over de Pantet, som anbydes, og
 hvorpaa Penge til Laans forlanges, hvilken Taxation
 siden efter skal sælge med eller heftes ved de af Vedkom-
 mende udstæbde og tinglyste Pante-Obligationer. S
 saa Fald maae af publice Midler paa saadanne Pantet
 ublaanes 4 Deele af den Summa, som Pantet er taxeret
 for. Hver Pante-Forretning, som udstæbes, skal
 bidhen clausuleres, at, naar efter foregaaende Opfigels-
 se den fastsatte Betalings-Termin maatte være udløbet,
 og ingen Betaling af Capital og Rente paafulgte, skal
 Vedkommende paa Publici, Fattiges, Kirker, Skolers,
 og deslige Stiftelses Vegne, for at spare bgaade Tid og
 Omkostninger, have fuldkommen Ret og Raadighed til,
 uden foregaaende Øggsmaal, Stævning eller Dom, at
 lade Pantet ved offentlig Auction efter lovlig Bekjend-
 gjørelse bortselge paa Eierens Tab eller Gevinst (k).
 Naar de udi forestaaende Poster foreskrevne Forsigtigheds-
 og Sikkerheds-Regler af vedkommende publice Midlers
 Forvaltere ere iagttagne, og noget Tab desuagtet ved
 et eller andet Pant formedelt Pante-Eierens Uvederhes-
 tighed skulde foresfalde, da maae Directeurterne eller In-
 specteurterne, som paa Eiendommene have ublaant Pen-
 ge, være fri for Ansvar og Tiltale derfor, dog med saa-
 Skiel, at de ikke have ladet mangle paa Tilsyn med at
 Pantet er tilbørlig bleven holdt vedlige, ligesom det
 var deres egne Midler.

s. 2.
 s. 3.
 s. 4.

Q 2

Rescr.

(i) I Hens. til Landet-ferandret ved Rescr. af 21 Julii 1773.

(k) See Rescr. af 7 April 1774.

20 Julii,

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Stiftsprovsten i Viborg), ang. nogle Privilegiens nærmere fastsættelse for Viborg: Tugthuus (1).

Or. Af de fra Interessenterne udi Viborg: Tugt- og Manufactur-Huus, samt Magistraten i Viborg, indkomne Memorialer med Bilager er Kongen bleven foredraget, hvorledes 1) Interessenterne i bemeldte Tugthuus have bevrøget sig over, at Magistraten ved Byens Kæmmer og Taxereborgere har paa laet dem at svare for borgerlig Lyng, samt ved Extraktationingen ansat dem for at svare maanedlig 8 sk. for de Fattige, hvorimod Magistraten anfører, at saadant Paalæg, der dog ikkun skal beløbe sig til 1 Rdlr. 36 sk. aarlig, er fleet af den Ansag, at Interessenterne, ved at have af Hospitalets Jor-der i Forpagtning, og ved at benytte sig af Byens Hede til Torv og Lyng, Skat, drive borgerlig Næring; 2) at Magistraten paa Viborg: Snekker- og Hattermaget Laugs Vegne har klaget over den Bødnærrelse, dem tilføies udi deres Haandsverk af Tugthuusets Interessenter og Inspecteur, samt Epistemeister Lund, med Anmodning, at denne sidste, saakremit han vil nyde godt af den ham givne Tilladelse, at ernære sig med egne Hænders Arbejde, som Snekker, maae tilholdes at flytte ud af Tugthuuset, og tage Borgerkab samt Deel i borgerlige Byrder; og 3) formener Magistraten, at dem fleer Indvæb udi deres Embede ved den Tugthuuset ved Anordningen af 26 April 1745 tillagde Jurisdiction, hvorefter da værende Admi-nistrateur, men siden Over-Directeurerne, lader holde Ancis-tner over Tugthuus: Besjentes og de fri Folkes Efterladenskaber, samt forretter Skifter efter samme, deciderer efter foregaaende Forhør i Tugthuuset alle de foresaldende Twistige Heder, og autoriserer de dertil indrettede Protocoller. — Af Stiftamtmandens og Bispepens Erklæring er fornummet; at Tugthuus: Interessenterne, siden der ikke findes nogen Valke-Mølle ved Verket, ere nødsagede til at holde Heste og Vogne, for at bringe Manufactur: Værene til og fra Møllen, der lig-ger langt fra Byen, men at Hospitalets Jor-der, hvorf de have nogle i Leie, ere fritagne for alle borgerlige Skatter og Lynger, som formenes at vedbare, omendkjønt samme ved Bortforpagtning til Hospitalets Fordeel kan være overladt an-dre til Brug; ligesom og Tugt- og Manufactur: Huuset for sine Grunde og Bygninger er ved Fundamen befriet for alle slige Skatter og Lyngder, samt at Interessenterne udi de den 24 Junii 1758 ved Tugthuusets Overdragelse confirmerede Con-ditioner have faaet Tilhug paa alle dets tilliggende Privilegier og de samme Benaadninger, som ere tilkaaede andre Fabriquer i Danmark, vilde, naar slige Friheder i mindste Maade bleve frænkede, upaatvivlelig søge at blive entlediget fra Contracten, hvorved der, for at holde Tugthuuset i Drist, og befrie en for heele Nørre-Jydland saa nyttig Indretning fra Under-gang, vilde møde den samme yderlige Forlegenhed, som for-

ben 2

(1) Eft. noie Rescr. af 19 Sept. 1781.

30 Julii.

hen; og, hvad den ommeldte Lov og Rung-Skat i Byens Hede angaaer, da, foruden at Byens Hede er tilstrækkelig nok og langt vidtløftigere, end at Magistraten kan operere den til Hævd for fremmede Augrændsendes Indgreb, holde Interessenterne sig alene til, at det har været uden Baaanke saaledes tilladt i forrige Entreprenørs Tid, og siden fremad i 27 Aar, samt at de formode at kunne ved deres Privilegier, gaa Manufacturister, anses ligesaa berettigede dertil, som Byens geistlige og verdslige Betjente, der skal benytte sig endog af Byens private Jorlder, foruden af dens Hede, uden derfor at ansættes i Skatstillings-Parten.

Viborg: Tugt- og Manufactur: Huus, eller Interessenterne udi samme, bør i Fremtiden, saalange de ingen anden borgerlig Næring dribe, ikke ansættes til ExtraSkat for de Sattige, eller paalægges borgerlige Skatter eller Tynger. — Hvad angaaer den omskrevne Lund, som skal have ægtet den forrige Spisemesters Enke, med hvilken Tugthuuset finder sig vel tjent, da, saafremt han vil benytte sig af det ham forundte Privilegium, bør han tage BorgerSkab og Deel i Byens Onera i Proportion med andre, som holde Sunde og Dreng, og, indtil saadant Stør, være uberettiget til, uden for Tugthuuset at øve sit Haandverk, og stikvis til at indtage nogen til Hjælp til sammes Drivt, da han kun maae arbejde med egne Hænder; derimod, siden det ved Fundationen af 14 Novbr. 1743 og den confirmerede Convention af 26 April 1745 tydelig er fastsat, hvilkets Konst, og Haandverker, der ei i Tugthuuset maae øves for Viborg: Byes Indvaanere, men det tillige derhos er tilladt saavel Interessenterne i Almindelighed at bruge Arrestanterne til hvad Arbejde de bedst kunne finde deres Regning ved, som og i Særdeleshed, at de ellers utilladte Haandverker, hvoriblandt Smedker: Professionen er eet, maae dog øves for Tugt- og Manufactur: Huusets Betjentes, Fabriquerers og Lemmers eget Brug, og det ikkun skal være meget sjelden, at nogen Haandverker som Arrestant, indkommer i Tugthuuset: saa skal det derved uden nogen

§. 1.

§. 2.

30 Julii.

Indskrænkning i samme Privilegio have sit Forblivende, saalænge nu værende Interessenters Contract vedværet; hvorimod Directeurerne skal staffe Viborgs Magistrat og Smedker-Laug al tilbørlig Assistance, naar de beviisligen angive, at samme Privilegium maatte være extenderet over forberørte tilladte Ørendser; men, da Hattemager-Professionen ikke ved ovenmeldte Anordninger er forbuden, saa, i Fald Interessenterne i Tugthuuset, som venteligen have liden Debit paa deres Manufactur-Vare, skalde, for at holde hvad de have forbunden sig til, falde paa at anlægge en Hattes-Fabriqve, maae sligt dem ikke forbydes. Betræffende Jurisdictionen, da, siden Stiftamt. og Stiftsprovsten melder, at Tugthuusets Protocoller og Brevskaber bære Vidne om, at Overs-Directeurerne i Tugthuusets forrige Forfærings Tid, ved deres Fuldmægtig eller Bogholder have ladet forrette de der i Huuset foresaldne Skifter og Auctioner, samt efter foregaaende Forhør decideret i de opkomne Disputer, og at, for deres Tid, 4 Stiftsbefalingsmænd tilligemed Biskopen have øvet saadan Jurisdiction; som et af Tugthuusets Indretning lige med andre publique Stiftelser flydende Privilegium, hvilket Magistraten i 26 Aar uden Paaanke har erkjendt det for, ei at tale om den idelige Confusion, som ellers vilde foraaarsages, naar Tugthuusets Vertjente og fri Folk skalde staae under 2 Jurisdictioner; anordnes, at Stiftamt. og Stiftspr. samt Overs-Directeurerne herefter, ligesom hidindtil, skal alene være og forblive berettigede til at decidere i alle imellem Tugthuusets Vertjente og Arbeidere eller fri Folk (Præsten udi Embeds-Sager, og de, som staae under Borgerstabs-Eed, i borgerlige Sager aleens undtagen) foresaldende Twistigheder, og efter dem forrette Skifter.

Bevilg.

Bevilgning, at Strygglibs-Fiskeriet i Limfjorden maae bruges til ulstim. Septembris (m). 6 Aug.

General i Toldk. og Commerce Coll. Prom. (til Amtmændene); ang. at de, som have Forraad af de ved Avægsvaggheden bortbøde Fæes Luder, kunne ved dette Collegium søge Tilladelse at føre dem hen til andre Steder eller Provincer (n). 11 Aug.

Rescr. (til Præsæs og Directeurer for det Fattiges Væsen i Danmark, samt Notits til Stiftbefalingsm. i Sjælland), ang. at det Tugt- og Manufactur-Huusset paa Møen den 26 Julii 1754 forundte Privilegium, aleene at bruge og lade forestaae Farveriet der paa Landet, maae overdrages og lægges til Farver-Gaarden, for uadskillelig at følge og tilhøre samme. og dens nu værende og efterkommende Eiere, saa at de, ved at kjøbe og besidde Gaarden, tillige maae være berettigede aleene at farve for Indbyggerne paa Møen, og ubehindres igjen, med samme Ret, de efter lovlig Skjæde havde den i Eie, sælge og afstaae den til hvem de ville. 14 Aug.

(Saa som det med bemeldte Farverie, som var bortforpagtet, fordi det ikke fandtes tjenligt at fortsætte for Tugthuusets egen Regning, har havt adskillige Vanskeligheder, især nu tilsidst, da den Pagtende ikke har kundet prætere Betalingen).

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Trundhjem), ang. at nogle Skibs-Ringe paa Trundhjems-Leed maae henlægges til Trundhjems-Tugthuns. 14 Aug.

Gr. Ved Rescr. af 1 Junii sidstafviget har Kongen iblandt andet, for saavidt som der var foreslaaet, at Tugthuuset maatte forundes Tilladelse at holde Skibs-Ringe i Trundhjems-Leed, D 4

(m) Af Lybeders Udtog III. 596. cfr. Forordn. 15 Dec. 1750. S. 15, No. 2.

(n) See Forordn. 30 Novbr. 1778 og 28 April 1779.

14 Aug.

Leed, forbeholdet sig derpaa at meddele nærmere Resolution, indtil derom blev indhentet. nøiere Oplysning. Nu er Kongens fra Statholderen bleven tilstillet Stiftsbesalingsmandens indsendte Forklaring med derhos fulgte Erklæring fra Magistraten i Trundhjem, saavel som hans egen Betænkning om samme Sag, hvoraf det er fornummet, at Tugthuuset i bemeldte Trundhjem skal i Aaret 1640 være bleven meddrett Kongelig Bevilgnings-Brev paa at holde Ringe i Havnen Eslund, nu Christjansfund kaldet, af hvilken Bevilgning Tugthuuset indtil dette Secul's Begyndelse har benyttet sig, men at Tugthuusets Opsynsmand derefter skal have forsomt at holde Ringene i Stand, hvorudover afg. Oberst-Lieutenant Mühlenspore, i Anledning af Forordn dat. 16 Sept. 1735, om Havne-Væsenet, hvorefter enhver Grund-Eier er nærmest berettiget til at indrette og vedligeholde de Ringe, som paa hans Grund befindes at være fornøden, skal udi Havnen ved Christjansfund og der i Nærheden have indrettet 9 Ringe, som hans Arvinger endnu have i Besiddelse; men det derhos er bleven berettet, at det over Havnene der i Skibtleedet skal af Havne-Commissionen i Aug. og Sept. 1737 være holden en Befæring, hvorved er befunden fornøden, at adskillige flere Ringe, foruden de, som af forbemeldte Oberst-Lieutenants Arvinger vedligeholdes, skulde udi Trundhjems Leed indrettes; hvilke vedkommende Eiere af Grunden have frasagt sig at beskaffe og vedligeholde.

Forrestevorne udi Aaret 1737 ny anordnede Skibs-Ringe maae til Trundhjems Tugthuus henlægges, og ved offentlig Auction imod aarlig Afgift til Tugthuusets Bedrøftelse bortforpagtes til den Høistbydende.

28 Aug.

Resolution, indeholdende Regler for Havne-væsenet ved Randers, og at Reglementet af 12 Marts 1760 skal være ophævet (o).

31 Aug.

Rescr. (til Stiftsbesalingsmanden i Ribe), ang. at Formynderne i Ribebuus-Amt skal tilveiebringe Pante-Obligationer for deres Myndlingers Midler, eller tiltales med Beneficio.

Gr. Han har foreskillet, at han har søgt at faae de Umyndiges Arve-Midler i Ribebuus-Amt i Rigtighed, samt af Formynderne paa Rente udsat imod løstlig tingsløse Pante-Obligationer, med videre, paa det Overformynderen med de Umyndige nu og i Tidten kunde see sig sikker, hvilket og af de fleeste Formyndere i Amtet, Liid efter anden, er efterkommet, undtagen

tagen af nogle faa, og især næsten alle Formynderne for de 31 Aug.
 Umyndige paa Fanø, hvilke, uagtet hans adskillige For-
 minger, aldeles negte at tilveiebringe slige Vante-Obliga-
 tioner, foregivende daels at nogle af dem heller vilde udbetale
 Børnepengene enten til ham eller de Umundige, deels og at
 de formene sig befriede for at tilveiebringe slige Vante-Obliga-
 tioner, siden de ikke af hans Formænd i Embedet vare fordrede;

Stiftamtmændene skal foreholde de Formynderne, som
 ere under det ham anbefoede Overformynderie i Ribe-
 huus-Amt, og hidtil have negtet, mod lovlig tingslyste
 Vante-Obligationer, at udsætte deres Myndlingers Ar-
 ve-Midler, at det er deres Pligt, slige Vante-Obliga-
 tioner, paa hans Forlangende, at tilveiebringe, med-
 mindre de efter Loven godtgjøre, at det ikke har været
 dem mueligt, at faae Pengene udsat; og, i Fald de
 fremdeles skulde vedblive deres Modtvillighed, haver
 han dem derfor paa lovlig Raade ved Retterne at lade
 tiltale, hvilke Sager, som han saaledes lader føre paa
 Embeds Vegne, bør føres paa et Papiir, og uden
 Betaling til Rettens Betjente; ligesom og, for at for-
 korte Tiden, bevilges, at, under een Stævning til
 Doms, maae indstævnes saa mange af disse Formynderne,
 som Omstændighederne kan tillade.

Rescr. (til Statsholderen i Norge), ang. Hensig- 31 Aug.
 ten af Politie, samt Forklaring over Rescr. af 4
 Mail 1770, i Hens. til Handel udi Christianiaa For-
 stæder (P).

Kongen finder Politimesterens Andragende, imod
 den Indvaanerne paa Grønland og Leeret forundte Fri-
 hed, at være ukkelig og ubeskiet; og bifalder, at Poli-
 tiet er anordnet, meere for at rette end at forarme For-
 bryderne, samt meere for at forekomme end at straffe For-
 brydelser, og at det overalt bør søes, heller ved minde-
 lige Advarslar, end ved Overtumplinger, hvorom Stats-

31. Aug. holderen ham haver at erindre, samt tilholde ham, i Følge Rescr. af 4 Mait, h. a. at tilbagelevere bemeldte Indvaanere alle de oppebaarne Døder og Omkostninger, og i Mangel af mindelig Betaling, haver Byfogden at være dem med Execution behjælpelig. I øvrigt, i Henseende til, hvorledes den Indvaanerne forundte Frihed, at sælge i Skillingovis, skal forstaaes, da fastsattes det saaledes: for Løndegods og Korn-Vare, til en halv Skjeppe; for Vare, som sælges markvis, til 10 a 12 Mk.; og for drikfende Vare, til en Kande eller 3 Potter: dog skal de være forbundne til, at Kjøbe alt hvad de af Vare, baade selv forbruge, og til andre udsælge, fra Byens Kjøbmand.
- 31 Aug. Rescr. (til Biskopen over Sjællands-Stift), ang. at det, i Henseende til Præsterne ved St. Michaels Kirke i Slagelse skal have sit Forblivende ved Regl. af 15 Decbr. 1769; dog at det, i Henseende til Confirmationen, skal forblive ved den derom udgaaene Forordnings Bydende,
- 31 Aug. Rescr. (til Biskopen over Fyens-Stift), ang. at Regl. af 26 April 1754 maae og skal i alt indføres til Regel og Rettefnoer for Sognepræsten og den Residerende Capellan i Stochemarche-Bald i Løslagd.
- 31 Aug. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Christianstadsland), ang. at de 4 Deputerede Byens Mænd i Øster-Risør skal for Fremtiden foreslaae, og vedkommende Magistrat derefter bestikke Organist ved Kirken, som af Stiftamtmanden og Biskopen skal approberes.
- 31 Aug. Bevilgn. (og Notits til Kjøbenhavns Universitet), ang. at udi Nyttid maae herester aarligen den 20

Resolutioner og Collegialbreve. 251 1770.

Sept. og 25 Octobr. holdes 2 Markeder med Kram- 31 Aug.
vare samt Heste og Qvæg.

Cabinets-Ordre (til alle Kongelige Collegier), 4 Sept.
ang. Characterers sparsommelige Uddeling (9).

Or. Da Tallet paa dem, som deels med de paa nogle Aar forefaldne Høitideligheder, deels ellers paa en Decl. Forestillinger ere bleve benaaede med Rang og Titler, er saaledes voxet til, at Characterer ophøre at være Belønning for Fortjenester og et Kjendtegn paa Kongelig Naade og særdeles Velbehag: saa har Kongen fattet det Forsæt, efterdags at uddele samme deels sparsommeligere, og alene efter deres sande Hensigt, samt derhos ifkun at see paa Erøffkab, Flid og Iver i Tjenesten, særdeles Indfigter, Dueligheder og personlige Fortrin, men ikke paa Tjeneste-Aar og Anciennitet, og ifkun at belønne dem med Høis: Fortrin, som paa en værdig Naade have gjort sig fortjente til samme.

Fra nu af maae ikke søges Characterer eller høiere Rang for nogen, som ei for det Collegio eller Departement, hvorunder han staaer, er, i Henseende til hans roesværdige Tjeneste-Iver, gode Opførsel og besynderlige Fortjenester, saa nsie bekjendt, at det tiltroer sig, med fuld Overbeviisning og Tilforlidelighed, at anbefale ham til en besynderlig Naade, og al'tiid at staae Kongen til Orde og Ansvar derfor.

Keskr. (til Biskopen over Trundhjem-Stift), 7 Sept.
ang. at Morgenbøns-Tiiden ubi Kirkerne i Trundhjem paa de 4 Søndage, Mandag, Tirsdag, Torsdag og Lørdag, herefter baade Vinter og Sommer maae forandres og udsættes til Klokken 10 slet Formiddag, uden ydere Ringen end den sædvanlige, som ved samme Klokkeslet pleier at see: og at de samme Tiid forefaldende Ministerielle Forretninger, saasom Børnedaab, Barfekoners Introduction, Brudevielse og deslige, derefter ubi Byens Kirker maae foretages fra 10 til 11 slet; samt at Vaisenhuusets Disciple der i Byen
udi

(9) Anhang af Keskrppter ic. 1779 og flere Stæder.

7 Sept. ubi fornødne Tilfælde maae assistere den latinske Skole, hvis Disciples Antal for nærværende Tiid er ikkun lidet, saavel ved Sungen i Kirken, som ved Liig, dog uden at der til saadan Forretning skal anskaffes eller bestikkes sorte eller andre Klæder for Vaisenhuus-Børnene, end de sædvanlige, som de ellers efter allernaadigst Anordning have og bære.

7 Sept. Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), ang. Degnes Beskikkelse til de Kirker, hvortil de af Catholske og Reformerte Religion have Jus vocandi.

Or. Af en Skrivelse fra Carl Adolph von Castenstjold til Cancelliet er Kongen bleven refereret, at, som Anordn. af 6 Julii 1695, ang. de af den catholske og reformerte Religion, som have tilforhandlet sig Jus Patronatus til en Kirke, alene melder om Præstekald, nemlig at saadanne ei maae kalde Præst, men at de maae gjøre allerunderdanigst Foreskilling paa 3. dygtige Personer, af hvilke Kongen selv vil bestikke een til Præst, haver han, som Eier af Hagested-Gaard og Gods med underliggende Kirker i Sjælland, og tillige af den reformerte Religion, allerunderdanigst indstilt, hvorledes skal foreholdes i Henseende til at kalde Degne.

De af den Catholske eller Reformerte Religion, som maatte have Jus vocandi til nogen Kirke i Danmark, skal foreslaae for Biskopen 3 studerede Skoleholdere, paa det han deraf kan udsege den, som han sender meest beqvem til Embedet; hvorefter det skal være saadan Kirke-Eier tilladt, selv at udstæde Kaldsbrev til den Person, som Biskopen har funden at være dueligst til at forestaae Degne-Embedet.

7 Sept. Rescr. (til Stiftbefalingemanden i Viborg), ang. at herester i Ribe maae holdes en ugentlig Torvedag med Korn og andre Vare, som Landmanden har at selge.

14 Sept. Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet, Biskopperne i Danmark og Norge, samt Overhofmesteren ved Sorøe

Boroe-Academie, til egen Efterretning, og Beskjendtgjorelse for samelige Bogtrykkere, saa og til General-Kirke-Inspections-Collegium), ang. at Boger maae trykkes uden Censur og Approbation (r). 14 Sept.

Er. Det er saavel Raadeligt for Sandheds upartiske Undersøgning, som og hinderligt i at opløse de ældre Tiders Vildfarelser og Fordomme, naar redeligen findes, og for det almindelige Vel samt deres Medborgeres sande Bedste midhjære Hæder og Anseelse, formedelst Personens Anseelse, Befalinger, eller forudfattede Meeninger, Svækkes fra, eller forhindres at blive frit, efter deres Indsigt, Samvittighed og Overvåkning, samt at angribe Misbruge, og lægge Forbomme for Dagen.

I saadan Betragtning tillader Kongen udi sine Riger og Lande i Almindelighed en uindskrænket Frihed for Bogtrykkerierne saaledes: at ingen efterdags skal være pligtig og forbunden til at lade sine Bøger og Skrifter, som han vil overgive til Trykken, underkaste den hidtil anordnede Censur og Approbation, eller til den Ende at indlevere samme til at igjennemsees af dem, som sig Forretning har været overdraget.

Rescr. (til Stiftbefalningsm. i Trundhjem), ang. 14 Sept. Steentjær- og Levanger-Broer.

Underøens Fogderies ganske Almue aleene skal, naar det, som Ole Fornes for hans Næie og Tilhyn med Steentjær-Broen har forlangt, efter Villighed af Stikstamtm. er bleven nedsat, betale efter en derover forfattet Ligning de paa bemeldte-Broes Opbyggelse og Istaadsættelse til almindelig Nytte anvendte Omkostninger, og derimod fritages for de 16 Rdlr. 1 Ort, som dem hidindtil har været paalagt at svare til Levanger-Broes Vedligeholdelse, hvilke igjen skal paalignes Stær, Dahlen; Frostøen og Næsen i Stær og Vær. Dabls-Fogder

14 Sept. Fogderie, som hidindtil Intet have svaret til samme Broe, og desuden ingen betydelige Broer skal have at vedligeholde: og, hvad i øvrigt forskrevne Steenkjær-Broes Vedligeholdelse for Eftertiden angaaer, da bør den Deel af Ummen, som daglig haver sin Overfart derover, og tilforn har betalt aarlig Færgetold, herefter til hvem, som paatager sig Broens forsvarlige Vedligeholdelse, fremdeles som hidindtil betale den sædvanlige Told; ligesom og andre Reisende, der benytte sig af Broen, skal betale Broetold paa samme Maade, som tilforn Færgetold, imod at Broen derfor stedse skal holdes udi god og forsvarlig Stand (s).

14 Sept. Bevilgn. at Sognepræst Hr. Mossin i Bergen maae i sit Bogtrykkerie tillige lade trykke for andre, som det af ham maatte forlange.

15 Sept. Rentel. Prom. (til Stiftsbefalings- og Amtmændene), ang. Forsigtighed med Qvægs Driwt til Holsteen (r).

Maar nogen vil lade drive Qvæg til Holsteen, skal de, foruden ellers brugende nøiagtigste Forsigtighed, forud, førend Qvæget afgaaer, til Toldstederne paa Grændserne af Jydland imod Hertugdømmet Slesvig, nemlig Eolding, Ribe og Faldingbroe, sende en Person saa betids, at han kunde betinge enten Græs eller Føerling for saadanne Creatur paa friske og af Sygen ubefengte Steder, og derom give Efterretning til Driverne, saavel som og om, hvor Svaghed maatte være, at de kunde vide, for saadanne Steder at vogte sig med Driwt.

21 Sept. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen i Viborg), ang. at Jdraars = Landemodet for Viborgs Stift maae herefter udsættes og holdes næste Onsdag efter

(s) See Bev. 20 Aug. 1771.

(r) See Forordn. af 30 Nov. 1778, Cap. 1, S. 2.

ter Trinitatis Søndag, 2: (u); men. at det. med Efter- 21 Sept.
aars Landemodet skal have sit Forblivende herefter som
tilførn (v).

Bevilgn. til 8 Stillinges Forhøielse i Taxten for Vogne 21 Sept.
mændene i Randers udi 10 Aar (x).

Forklaring paa de Bornholms Indvaanere af 21 Sept.
høilovlige Konge Friderich den Tredie givne Privi-
legier.

Er. Efter om Konge Friderich den Tredie har under 29
Decbr. 1658 lovet og tilsagt, at ville forsyne Indbyggerne
paa Bornholm, for deres i samme Tid beviiste Troeskab, med
saadanne Privilegier og Benaadinger, baade paa Udskrivning,
Skat, og i andre Maader, hvorved Landets Bedste og Op-
komst kan søges; og saadant dem givne Løfte, skjønt ikke ved
noget særdeles dem meddeelt Privilegium, saavel af de frem-
farne høisalige Konger i Regjeringen, som af de Konger er
bleven opfyldt, ved saa stor Lettelse i de ordinaire Skatter,
fremfor andre Undersaatter, samt i andre Maader, der og
siden ubrødelig er bleven holdet: saa vil Kongen nu, for at
forekomme al Misforstaaelse og urigtigt Begreb om deres Pri-
vilegier, og paa det de kunne vide, hvorudi de dem, paa Grund
af forbemeldte dem givne Løfte, forundte Friheder og Benaad-
inger fremfor andre Undersaatter bestaae, derom herved have
givet dem følgende omstændelige Forklaring, nemlig:

1) I Steden for at Skatterne udi de øvrige Danske 5. 1.
Provincer, Liid efter anden, ere blevne forhøiede saaledes,
at nu i mange Aar af en Lønde Hartkorn er bleven
svaret, og endnu svares 16 a 18 Mk., foruden Konge-
Tiende, der i det ringeste ligeledes kan anslaaes til 3
Mk. aarlig, have Indbyggerne paa Bornholm fra Aa.
1680 af, og indtil denne Tid, fremfor de forhen langt
høiere Skatter, ifkun svaret i Kvartal-Skat 2 Mk. af
hver Lønde Hartkorn, samt været befriede for Konge-
Tiendes Udelse, og saaledes ikke engang erlagge en
Tiende Deel imod andre Undersaatter i Danmark: 2) ere 5. 2.
de

(u) Forandret ved Rescr. af 10 Junii 1778.

(v) See Rescr. 30 Octobr. 1776.

(x) See Rescr. 27. Junii 1766 og Bevilgn. 27 Junii 1781.

21 Sept. de aldeles fritagne for at svare Sølve. og Familie: Skat, som dog af andre Kongelige Undersaatter maae udredes og betales: 3) have de ligeledes, siden forherredede dem allern. givne Løfte, bestandigen været fri for Udskrivning, og saaledes i mange Aar nydt Godt af det dem, som forbemeldt, allernaadigst givne Løfte. — Thi vil Kongen, af landskaderlig Kjerlighed og Omhu for Landets Bedste og Opkomst, derved fremdeles lade det have sit Forblivende; og, naar Omstændighederne maatte udfordre, at paalægge sine Undersaatter nogen Extra: Skat eller Naabud, saa, endskjønt Indbyggerne paa Bornholm ikke kan fritages for, i saa Naade, med dem at bære Byrden, vil Kongen dog, endog i slikt Tilfælde, see dem paa det lemsældigste behandlede: hvorimod Kongen gjør Sig forsikret om deres Troeskab fremdeles, som hidindtil.

24 Sept. Rescr. (til Adskillige) at sammentræde i en Sundheds: Commission, i Anledning af smitsom Syge i Polen.

24 Sept. Rescr. (til Geheime: Conseiller), ang. at træde sammen, og overlægge, samt Kongens Godtbefindende underkaste, paa hvad Naade Geheim: Conseil i en Monarkisk Staat bedst kan være indrettet, saasom det ikke er forlenet Affairernes endelige Afgjørelse eller den lovgivende og udøvende Magt, men kun at sætte Sagerne i sit rette Lys, og give Kongen derom Betænkning; Cancellierne skal ei give Rapport dertil; de fleeste Stemmer skal Jnter afgjøre i Conseillet, men enhver Medlem give Kongen sit Privatlige Votum; ingen Secretarius; Medlemmerne i Conseillet have ingen særdeles Rang, og nyde ingen Bestallinger, men Cabinets: Ordre skal autorisere dem (y).

Bevilg

(y) Anhang af Rescripter ic. 1779; see Forordn. 13 Febr. 1772.

Bevilgning for Geheime-Raad Baron Henrich Carl von Schimmelmänn (Notis til Bisshoppen over Sjellands-Stift), ang. et Capel ved Cronborg-Gevæhr-Fabriqve, Hammer-Møtlen kaldet, til Gudstjenestes Holdelse.

Gr. Han har andraget, at, siden Folkemængden ved Fabriqven daglig tilfæger, og det vilde være Fabriqven til megen Bequemmelighed og Nytte, om de derved værende Folk kunde paa Stedet divaane den offentlige Gudstjeneste, som de nu med megen Besværlighed, især om Vinteren, maae søge ved den Endste Menighed i Helsingøer, der er $\frac{3}{4}$ Mil fra Fabriqven, har han besluttet, saasnart Leilighed dertil gives, ved Fabriqven at opbygge et Capel, eller dertil paa Fabriqven at indrette et Huus, hvorudi den offentlige Gudstjeneste af Sognepræsten i Tikjøb-Sogn, i hvilket Fabriqven ligger, kunde forrettes paa alle Søn- og Hellig-Dage, ligesom i andre Kirker.

Han maae lade opbygge et saadant Capel ved bemeldte Gevæhr-Fabriqve, eller et Sted paa Fabriqvent dertil indrette, hvorudi Gudstjeneste, efterat det forhen dertil paa sædvanlig Raade er bleven indviet, hver Søn- og Hellig-Dag kan worde forrettet for dem, der opholde sig ved bemeldte Fabriqve, dog saaledes at nu værende Sognepræst for Tikjøb-Menighed, saalænge han i samme Embede forbliver, ikke skal bebyrdes med enten selv at prædike udi dette Capel, siden han desuden har 2 Kirker, et heller at holde nogen Capellan til at forrette Tjenesten sammesteds; men derimod, naar han ved Døden afsaaer, og der tillige i Følge Rescript af 2 Martii 1742 skal bestilles en Residerende Capellan, da skal det være fornøvede Geheime-Raad tilladt i de udstødende Ralds-breve til efterkommende Sognepræster og Residerende Capellaner ved Tikjøb-Menighed at paalægge dem at forrette Gudstjenesten i Capellet paa Dansk og Tydsk verelviis, imod at Sognepræsten skal nyde Offer og Accidentier der ligesoin andensteds ved deres Embeds-Forretninger i.

5 Oct.

ninger; til hvilken Tid da nærmere skal forfattedes et Reglement saavel i Henseende til Gudstjenestens Holdelse i hver Kirke, som især hvorledes skal forholdes med den Danske og Tydske Prædiken, hvortmed i Capellet skal afveksles, med videre, ligesom og da nærmere vil fastsættes, om Sognepræsten ved den Tydske Menighed i Selvinger skal have nogen Refusion for det, der vil afgaae ham, naar de Tydske Folk ved bemeldte Hammer-Mølslen, som ellers efter Rescript af 5 Febr. 1740 skulle holde sig til hans Menighed, ikke længere søge den.

12. Oct.

Rescr. (til Statholderen i Norge, det og samtlige Stiftamtmand i Riget at bekjendtgjøre), ang. at alle, som til Justits-Cassen, Christianshavns Kirke, Hospitaler eller andre publicke Stiftelser ere eller blive domte at bøde, skulle være pligtige, paa Vedkommendes Anfordring, at betale, eller, i Mangel deraf, at affone de idømte Bøder, og det, hvad enten Dommen, hvorefter de ere faldne, er over Aar og Dag gammel eller ei.

(I Anledning af at en Sorenkriyer, som ved Overhof-Retsens Dom af 19 Decbr. 1759 var dømt at betale Bøder til Justitscassen, brugte Chicaner og Udflugter i Henseende til Betalingen).

12 Oct.

Rescr. (til Statholderen i Norge), hvorved i Almindelighed anordnes og befales, at alle Umyndiges Panteforskrivninger og Gjeldsbreve skal af vedkommende Overformyndere paategnes, at de uden deres Vidende og Samtykke ei maae transporteres, pantsættes eller udskettes, og, i Mangel af saadan Paategning, skal slige Transporter eller Pantsættelser ei være af nogen Kraft.

(I Anledning af Ansøgning fra Overformynderne i Bergen, at det, i Henseende at Overformynderne, efter Loven, skaae i subsidial Anvar for de Umyndiges Midler, maatte befales, at de Transporter, som en Formyndet udgiver paa hvad Pant-

eller

Resolutioner og Collegialbreve. 259 1770.

eller andre Forfrøinger, der kunde være hans Møndling ved Arv tilfalden, ikke maatte anses for guldige uden Oberformandens paategnede Samtykke). 12 Oa.

Anordning for Friderichsborg- og Cronborg-Amters Syge- og Jordemoder-Huuse. 12 Oa.

Gr. Høiselig Kong Suiiderich den Femte har paa Friderichsborg- og Cronborg-Amter ladet, for hvert Amt især, indrette og besøtte et Syge- og Jordemoder-Huus, det eenne opbyggt ved Friderichsborg for Friderichsborg-Amt, og det andet i Esbønderup, for Cronborg-Amt; og ved Befaling af 28 Febr. 1766 er regleret og bevilget, at de, som blive optagne udi Ridder-Ordenen af Dannebrog, skal i det mindste erlægge en Gave af 25 til 30 Rdlr., n. v.

Amtmanden over Friderichsborg- og Cronborg-Amter skal over begge disse Amters Syge- og Jordemoder-Huuse have Over-Directionen. Til ham skal de vedkommende Besjente ved disse Syge- og Jordemoder-Huuse give ugentlig eller maanedlig Rapport, hvoraf han alletiider kan erfare, om enhver troelig forretter, hvad han bør, da han i den Henseende desuden selv, eller ved et tilforladeligt Menneske, saa ofte han finder det fornødent, visiterer eller lader visiterer samme. Og skal Amtmanden af de indsamlede benævnte Ridder-Penge et aleene sørge for, at samme Tiid efter anden udi Capitaler paa sikre Steder worde udsatte, da han og aleene derfor skal staae til Ansvar, men endog drage al Gliid og Omsorg for, at Renterne deraf, ligesom de formeres til, worde emploieret til nødvendig Udgiut og Forbedring for begge saa gode og nyttige Indretninger paa disse Amter, hvilke Renter og aarlig skulle deles og beregnes Stiftelserne lige imellem; dog, saafremt det eene Amts Syge- og Jordemoder-Huus fulde undertiiden kunde behoe større Hjelp end det andet, maae Amtmanden derafter uddele de aarlige Renter til hver især, ligesom han finder det fornødent. Begge RegimentsErivere paa disse Amter skal bestandig tillige være Inspectourer, enhver for

s. 1.

s. 2.

12. Oct.

sit Amtes Syge- eller Jordemoder- Huus, saa og være forbunden til i det mindste een Gang om Maaneden der at indfinde sig, for at vifstere disse Huuse og dert befindende Syge; tilspørge, om de paa deres Forflegning og Pleie, eller i andre Maader, have noget at klage; examinare, om noget fattes ved Bygningerne, Senge og Sengeklæder, med andre fornødne Inventarier, og efter Befindende forestille Amtmanden de Tiid efter anden fornødne udkrævende Reparationer, og med ham overlægge, hvorledes samme, efter som og Revenuerne maatte findes dertil at kunne strække sig, kunne paa bedste og menagerligste Maade være at reparere og sætte i Stand, til god Conservation og Vedligeholdelse for Indretningerne, hvorfor og begge Inspectores paa deres Side drage al muelig Flid og Omsorg, og ellers huer Gang, de have vifsteret, give Amtmanden derom Rapport. Saa skal og Regimentsskriverne hestefter, som hidindtil, i Folge Resol. af 8 Sept. 1755 og 11 Decbr. 1759, da disse Stiftelser først paa Amtene bleve indrettede, for sammes Indtægter og Udgifter aflægge aarlig til RenteKammeret behørig documenteret, og af Amtmanden attestet, Regnskab, og ellers med fri Transport ved Bønderne forsyne, og lade levere til Syge- og Jordemoder- Huusene de dem bevilgede aarlige Deputater af Brænde og Løv samt Foering, item og Betjentene den dem i Kongens Bange bevilgede Græsning anvise; overalt lade sig være angelegen at paaagte og see fremmet, hvad som kunde eragtes at tjene det ganske Bæst til god Orden og Conservation. — De paa Amtene bestiftede Chirurgi skal og maae ingen Flid spare, for, saa meget mueligt være kan, at helbrede deres Patienter, dertil de og maae anskaffe sig og bruge tjenlige og gode Medicamenter, og ligeledes see sig forsynet med behøvende chirurgiske Instrumenter, og dem allestider holde i god og brugbar Stand;

6. 3.

og, ligesom nu værende Chirurgi boe og opholde sig paa de Stæder, hvor Sygehuusene paa Amterne findes, saa skal og deres Efterkommere være forbundne at søge Boepæl der, nemlig i Ebsønderup for Cronborgs Amts Sygehus, og Hillersød for Friderichsborgs Amts Sygehus, saasom de daglig 1 a 2 Gange, og undertiden oftere, som Nødvendigheden udtræver, maae og skal besøge deres Patienter. De skal og maanedlig, efter en indrettet Formular, skriftlig optegne Patienterne, som findes i Sygehuusene, beskrive deres Svagthed, hvori samme bestaaer, hvor de have hjemme paa Amterne, ved Dag og Datum, naar de ere indkomne, og igjen udladte eller døde, samt ellers, hvorvidt med de til Maanedens Udgang værende, deres Cuur er avanceret, hvilke skriftlige Lister de og, ved hver Maanedes Udgang, overlevere til Amtmanden. Med Sygehuus:Opvarterne, Manden og Konen, paa ethvert Sted, skal de og have nsie-Ovsigt og et vaaget Die, allethiider ansige og betyde dem, hvorledes de finde fornøden at Patienterne maae forsøges og forsteges; samt, at det og skeer efter saadan deres Anordning, for saavidt mueligt er for Opvarteren, udaf Forslegnings-Pengene at kunne anskaffe og tilveiebringe. Og da disse Indretninger ikke, som Hospitaler, kan ansees til bestandig Leie derudi for de Syge, saa kan et heller alle Slags syge Folk, som med gammel Sygdom og Skade findes beladte, og til hvis Cuur en lang Tid udfordres, derudi være at indtage; men saadanne paa Amterne Gravværende, som kan henregnes til Bøndestanden, ere Chirurgi pligtige, som Amts Chirurgi, ligesom hidindtil er skeet, at give Raad og meddele nødvendige Medicamenter at bruge, efterdi Revenuerne umuligen kan bestrides, udi Sygehuusene at indtage alle Slags syge Folk uden Forskjel, eller flere end derudi kan rummes: men at indlægge paa Sygehuusene, hvortil de og

12 Oa.

egentlig ere indrettede, henhøre især saadanne Patienter, som kan ventes cureret, og under deres Cuur behøve nære Opvartning og daglig Tilsyn af Chirurgo, saasom veneriske, been- og armbrudte, og ellers andre haardt blefferede Personer, item og dem, som kunde være beladte med anstikkende Sygdomme, og derefter Chirurgi sig med Patienternes Antagelse i Sygehuusene maage forholde. De Redskaber, som Chirurgi finde fornøden for de Syge paa Sygehuusene at anskaffe, eller hvad af saadanne Inventarier maatte være forslidt og forældet, optagne de og forevise Inspectores, som derefter forestille og overlægge det med Amtmanden, hvad derefter ved Sygehuusenes Revenuer kan bestrides eller ikke, at bestynde og sætte i Stand. Chirurgi maage, det mindste mueligt være kan, bortreise fra deres Stationer; og, skulde Nødvendigheden udfordre, at de nogensteds maatte reise hen, maage de først melde det for Amtmanden, saa og for Inspecturen, paa det de kunne vide, hvor de i Nødsfald ere at finde, som, naar de da maatte blive kaldte, sig strax igjen maage indfinde; imidlertid de og i deres Fraværelse ved en erfaren Svend maage besørge, at de Syge vorde forsørget med fornøden Opvartning og Medicamenter. Og, paa det man kan være forsikret, at de ved bemeldte Syge- og Jordemoder-Huuse bestikkende Chirurgi have en tilstrækkelig Kundskab, saavel in Arte Medica som Obstetricia, saa maage herester til disse Poster ingen antages undtagen de, som, foruden deres vedbørlige Examen Chirurgicum, ogsaa have ladet sig prøve og overhøre af Facultate Medica i det, som henhører til Studium Medicum og Obstetricium. Til disse Chirurge-Tjenester maage Amtmanden, ved foresaldende Vacance, foreslaae 2 a 3 saadanne Subjecta, hvoraf

5. 4. Kongen een vil bestikke. — Opvarterne og deres Hustruere skal allestider vise sig flittig og omhyggelig for de Syges

Syges Opvartning, forslege dem med Spise og Drikke, efter som Chirurgus ordinerer og er mueligt for dem at anskaffe af Forslegnings-Pengene, de dertil nyde, og ikke, under deres Tjenestes Fortabelse, understaae sig, enten paa egen Haand eller efter de Syges Begjering, at give dem noget uden som meldt med Chirurgi Forevidende og Samtykke; thi derudi Opvarteren og Opvarterinden alletider maae rette sig efter hans dem meddelende Forskrift. De skal og holde Huuset vel reent, nsie paa see, at Sengeklæder og Lagen paa bedste Maader conserveres, og, naar samme har været brugt til nogen Syg, da sørge for, at Sengeklæderne vorde vel tørret og udbanket, og Lagnerne vasket, inden samme igjen blive brugt til at lægge nogen anden Syg paa. Regning for Forslegningen til de Syge, som tilstaaes 6, 7 a 8 Skil, høit daglig pro Persona, efter som Lidterne ere lette og dyre til, indgive de ugentlig, attesteret af Chirurgo, til Regimentsskriverne, som derimod udbetaler samme. De skal flittig agte paa Ild og Lys i Huusene, at ovet Skjædesløshed derudinden ikke ved dem eller de Syge skulde opkomme nogen Ulykke og Skade paa Huuset; altsaa og, førend de begive sig til Roe, maae de nsie vistsere alle Ildsteder i Huuset; og hvor, om Nattetider, behøves brændende Lys for de Syge, da og paaagte, at Lysene sættes saaledes, at de ikke kan gjøre Skade. Opvarterne maae og blive hjemme ved Sygehuusene, saalænge de have Patienter derudi; og, skulde nogen af dem forfalde til Lidelighed, og det befindes, at Patienterne derover i deres Opvartning og Forslegning vørde forsømte, skal Amtmanden, naar de efter Advarsel ikke vil ændre eller forbedre sig, sætte dem fra Tjenesterne, og beskikke andre bequemme Personer i deres Sted. — Amts-Jordemødrene, som og, efter første Indretning, ere antagne og beskikkede, een paa hver Amt, eller de, som

R. 5.

12 Oct.

herester i deres Sted ved Vacance til Amts: Jordemoder af Amtmanden antages og beskiffes, hvilke maae være examinerede af det Medicinske Faculter, skal rette og forholde sig i alle Posten efter de dem af Amtmanden meddeelte Instruxer, nemlig føre et adrueligt og gudfrygtigt Liv og Levner; Nat og Dag holde sig beredt til at betjene frugtsommelige Qvinder, som paa Amtene lade dem kalde og hente, og omgaaes dem, som de det for Gud og Ørigheden med en god Samvittighed kan forsvare; uden Betaling betjene uformuende og fattige Qvinder, med ligesaa stor Flid og Omhyggelighed, som andre; i tunge og farlige Fødsler raadsføre sig med Amts: Chirurg; og maae Jordemødrene hverken bruge eller give drivende Medicamenter, som i alle Slags Forlæsninger ere uvedkommende og skadelige; ei heller maae de give eller tilraade noget Slags Medicament, som Jordemødrene er forbuden efter Forordningen af 1714 §. 10de. Amts: Jordemødrene skal og, enhver paa sit Amt, have Indseende med de ellers der værende Jordemødre, erkjendige sig om deres Forhold i Betjeningerne, og befindende Feil ved alle Leiligheder søge at rette, samt ellers undervise dem om alle Ting, som henhøre til deres Forretning. Hvis de og befind en eller anden, som ikke duer til Betjeningen, og ikke heller vil adlyde deres Raad og Underviisning, anmeld de det for Ørigheden, at haff derefter kan lade dem forbyde at betjene nogen. Til den Ende skal og Amts: Jordemødrene omreise paa Amtet 2 Gange om Aaret, hvor de, i Præstegaardene, og Præsternes Husbværelse, skal examinere og informere Jordemødrene i ethvert Sogn, som af Præsterne dertil indbestilles, og derfor hver Gang forsyne sig med Præsternes Attester. Hvor og Amts: Jordemoderen bliver kaldet i Forretning, særdeles i farlige Tilfælde, bør og nærmeste Jordemoder i Sognet dertil kaldes, for ved saadant

Leiligt

Leilighed at undervises, dog denne sidste maae ikke være Huiset til Byrde, ei heller paastaae noget for Umagen, men være fornøiet med, hvad enhver efter sin Formue godvillig vil give til Reise: Omkostning. Ved indfaldende Vacance skal Amtmanden hver Gang lade sig gjøre Forslag paa 2 a 3 Personer af Jordemoder: Commissionen, som bedst kjender de, til at være Amts: Jordemødre, meest Rikke, hvoraf han da een kan antage; dog, om iblandt Jordemødrene paa Amterne findes saadanne, som Commissionen kjender dygtige til Besøgen gerne at foreslaae, maae de, fremfor andre, dertil antages. Derfor og disse Stiftelses Indkomster i Tiden dertil kunne tilstrække, uden Affavn for andre nødvendige Udgifter og Bekostninger, maae de i Sognene paa bemeldte Amter værende Jordemødre, en efter anden, indsendes til Frederichs: Hospitals Accouchement: Huus, for at faae nogen tydelig Begreb og Kundskab om de ordentlige og naturlige Forløbninger, og til den Ende kunne opholde sig der paa nogle Maaneder, i hvilken Tid de da nyde de fornødne Kostpenge til deres Ophold af Stiftelses Indkomster. — De 2 Amts: Chirurgi vil Kongen selv, herefter som hidindtil, aarlig lønne og salarere, saavel for Cuurer, Medicamenter og Opvartninger, der for disse Chirurgi hist og her hos Vønder og Almues: Folk foresalder omkring i Amterne, som og for Opvartninger, Cuurer og Medicamenter, som forrettes og bruges i Sygehuusene: men af Syge: og Jordemoder: Huusenes Revenuer, som efter sammes første Indretninger har bestaaet i følgende: 1) af Amternes contribuerende Hartkorn sværes og opkræves aarlig a Tønde 1 Skilling, 2) af hver Huusmand 2 Skilling, 3) Præster, Degne, Skoleholdere, Møllere, Kroemænd, Betjente og andre deslige Beboere paa Amterne sværes og, eftersom de pr. avenant godvillig er bleven

5. 6.

12 Oa.

tegnat for, hver for sig noget vist aarlig; 4) uvisse Mulcter og Bøder; 5) Det Kongen og det Kongelige Huus sædvanlig aarlig have skjenket til disse sad fornødne og nyttige Stiftelser; hvortil nu for det 6) kointner Kenterne, som Tiid efter anden kan indbringes af Ridsderpengene: bestrides herester, som tilførn, Syge- og Jordemoder- Huusenes Udgiuter, nemlig: 1) de Uvisse, som ere Forslegnings- Penge for de Syge, samt hvad til Bygningernes, Requisternes og Inventariernes aarlige Reparation og Vedligeholdelse kan udkræves: 2) visse Udgiuter, som er Lønninger, saasom: Opvarternes paa begge Amter, der nyder enhver i aarlig Løn foruden fri Huus 20 Rdlr. Til Lys og Sæbe enhver 8 Rdlr. Amts- Jordemødrene enhver 50 Rdlr., foruden fri Huus; og, da Amts- Jordemoderen paa Friderichsborg- Amt ei hidtæll har været at forsyne med fri Huus, nyder hun i Huusleie- Penge aarlig 16 Rdlr.: hvilke Derjente eller og, uden Udgiut for Stifelserne, af Rangen er benaaded med Deputater af Vinterfoering, Sommer-Græsning og Ildebrændsel, nemlig: Opvarteren for Friderichsborg- Amts Sygehuus aarlig 4 Læs Hse, og 4 Læs Halm, Sommer-Græsning paa 2 Rser, samt Ildebrændsel for sig og Patienterne i Sygehuuset, 6 Favne Brænde og 90 Læs Tørv; Amts- Jordemoderen sammesteds aarlig 4 Læs Hse og 4 Læs Halm, Sommer-Græsning paa 2 Rser, og til Ildebrand 2 Favne Brænde; Opvarteren for Cronborg- Amts Sygehuus 4 Læs Hse og 4 Læs Halm, Sommer-Græsning paa 2 Rser, og til Ildebrand for sig og Patienterne i Sygehuuset 6 Favne Brænde og 90 Læs Tørv; Amts- Jordemoderen sammesteds 4 Læs Hse og 4 Læs Halm, Sommer-Græsning paa 2 Rser, og til Ildebrændsel 1 Favn Brænde og 6 Læs Tørv. Hvorved det fremdeles og indtil videre vil have sit Forblivende, saalænge disse Indretninger ikke

Resolutioner og Collegialbreve. 267 1770.

ikke formaae, af sammes Revenuer at gjøre større Ud-
 giver. — Da nu saaledes herved for de Syges legemli-
 ge Pleie disse Foranstaltninger er bleven søiet, saa var
 ubilligt, at for saa arme og elendige Mennesker noget
 blev forsømt, som kan tjene dem til Trøst og Husværelse
 paa deres Sjæles Vegne. I saa Henseende Kongen og
 ei heller formöder andet, end at jo Præsterne paa et
 hvert Sted, hvor nu disse Sygehuuse ere, vil ikke spare
 Umage og Glid paa deres Side, med at besøge, trøste
 og undervise Patienterne, som findes i Sygehøuse, for
 at berede dem til en sand Omvendelse, i Falb og saa
 var, det maatte behage Gud, dem i deres Sygdomme
 der ved Døden at bortkalde, uagtet der nu ved disse
 Indretningers Anfæng ikke findes Raad til, af sammes
 Revenuer at tillægge dem noget for deres derved havende
 Væie og Umage; men i Fremtiden, naar Ridder, Ca-
 pitalerne saaledes formeres, at af sammes Renter kan bli-
 ve noget tilovers fra det Nødvendige for Indretningerne
 og deres Vedligeholdelse, da maae Amtmanden tilstaae
 Præsterne paa ethvert Sted noget udi aarlig Douceur,
 Ligeledes, og saasnart Revenuerne det kan tillade, kunde
 et Par af Skoledisciplene i Friderichsborg Latinske
 Skole og gives en liden aarlig Douceur, for der i Syge-
 huuset at holde Morgen- og Aften-Bøn for de Syge,
 item og Degnen i Esbønderup eller nærmeste Skole-
 holder at nyde en saadan aarlig Douceur, for og i Cron-
 borg-Amts Sygehuus at forrette det samme, hvilket da
 og af Amtmanden maae ordineres.

12 OA.

§. 7.

§. 8.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over
 Høns-Stift), ang. at Esterkommerne i Høllensø
 Katb, fra Mand til Mand, skal for Præstegaar-
 den til Formanden eller Arvinger betale 240 Olet-
 tedaler.

19 OA.

Rescr.

19 Oa.

Reser. (til Biskopen over Fyens Stift), ang. at Dannemarre- og Tillige- Kald i Holland maas, indtil videre, være befriet for Residerende Cappellan.

19 Oa.

Reser. (til General- Gouverneuren over de Vestindiske Eilande), ang. Vexlers Løbe- Maaneder, og Incassation i Stervboer.

Gr. Byesogden i Friderichstad paa St. Croix har forespurgt sig: 1) om Vexler, som endnu ere i deres fulde Force og Løb, Kulle i de Stervboer, hvor der er Conkurs, præfereres for andre Gjeldsbrevre, samt, hvor lang Tiid Vexler maas løbe, inden den taber sin Vexel- Ret: 2) om Regninger, paa hvad Bedkommende kan have forstrakt nogen til hans Plantagers Cultivation, eller, som belægges med træssetede Vexler, som han har indfriet, eller Qvirringer for rede Penge, han har betalt, og hvorudi enhver Post, eller adskillige deraf, specialiter kan bevises, maas, hvor der er Concurfus Creditorum, gaae i lige Deeling med andre Gjeldsbrevser; og 3) om Skiftes- Keeren selv maas paatage sig Incassationen af et Stervboes Auctions- Penge, og derfor beregne sig de for Incassationen fastsatte Procento, imod at den for den ganske Auctions- Løb bliver ansvarlig.

I Henseende til Vexlers Præfence eller Gyldighed skal det have sit Forblivende ved den i Loven fastsatte Udløgs- Orden. Men, hvad Vexlers Løbe- Maaneder angaaer, da er sunden for godt, i Henseende til den lange Tiid et Skib ofte kan være undervejs, at, i Steden for de 6 Maaneder, som den Danske Lov fastsætter, skal de Vexler, som paa de Danske Eilande i America ere udgivne, og trukne paa et eller andet Sted i Europa, naar de derfra komme tilbage med Protest, nyde 12 Løbe- Maaneder, inden de taas deres Vexel- Ret. Beträffende det andet, Byesogden proponerer, nemlig, om Regninger ic., da skal det have sit Forblivende ved Loven. — Hvad Incassationen derimod angaaer, da vil Kongen, at, hvor der i et Stervboe, af vedkommende Arvinger eller andre, ikke er sat en Curator, ei heller nogen antagen, til at incassere Auctions- Pengene,

med

Resolutioner og Collegialbrede. 269 1770.

med videre, der skal saadan Incassation, paa sællede Ansvar, besørget af Borger-Raadet, som derimod oppebærer de før Incassationen fastsatte og tilkøbte Procento (2).

19 Oa.

Cabinets-Ordre (til Collegierne), ang. Forhold, naar de med Expectancer bebyrdede Tjenester vorde ledige (a). 26 Oa.

Gr. En stor Deel af de mange hidindtil givne Expectancer forarsage en strafværdig Efterladenhed i Tjenesten, og, i Steden for at de skulde til Glim og Iver opmuntre dem, som ere dermed forlængede, har de hos de fleste ikkun haft en modfærdende Virkning. Kongens Hensigt, ved at uddelte saadanne befærdelige Raades-Bestisninger, kan aldrig have været at besætte de ledigblivende Tjenester med uduelige Subjecter.

Altsaa er Kongens alvorlige Villie, i Henseende til de under Collegierne sorterende Betjeninger, at, naar hertæst de Tjenester, som ere bebyrdede med Expectancer, skal bortgives, skal der vel fornemmelig reflecteres paa dem, som har Successions-Bestalling paa samme, men Candidatens Duellighed og Opsørsel til samme Tid skal tillige nøie undersøges; og alle de skal ganske miste dette Beneficium, hos hvilke den udfordrende Duellighed og Kundskab ei maatte findes, eller og de, som ved en slet Opsørsel kunde have gjort sig uværdige dertil.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at den af Raadmand Clausen anlagde Bei ved Lustrup-Mølle skal af Publicum holdes ved Lige. 26 Oa.

Rescr. (til Amtmanden over Eoldinghuus-Amt), ang. Veien imellem Fribericia og Errisøe med Broer, Kænde og Vase at besørge forsværlig istandsæt 26 Oa.

(2) Igjensaget ved Anordn. af 17 Novbr. 1779, S. 9, sfs. Rescr. 4 Novbr. 1778, S. 6.

(a) Sec. Skriv. af 22 Decbr. 1770.

- 26 Oct. sat og vedligeholdt, samt at paaskjønne, om ikke Erringsø Sogn for Estertiden aleene kunde vedligeholde, om ei alt, saa dog det meeste af den Deel deraf, som er deres Præstes Sognevei, dog alt efter Omstændighederne og deres Lyne dertil.
- 27 Oct. Rentel. Skriv. (til Biskopperne), ang. at Geistligheden bør erlægge Embedsbeskat af fulde, allerede angivne Embeds-Indkomster, men kan derimod udi Capellaners Løn og Enke-Pensioner indeholde hvad det proportionaliter for hver af disse kan udgjøre.
- 27 Oct. General-Commerce-Collegii Skriv. (til Stiftsbefalingsmændene), ang. at de Danske Skibe maae være forsynede med forudne Sundheds-Passer til fremmede Steder.
- 2 Novb. Refcr. (til Stiftsbefalingsmanden over Aggershuus-Stift), ang. at ingen Gaard eller Huus i Christiania og Forstæderne, hvorm det og tilhører, uden Kongens egne Gaarde, maae være befriet for at forrette Brandvagt efter Tour; men, i Tilfælde af Modvillighed, udpanstes Betalingen til de leiede Folk (b).
- 3 Novb. Rentel. Skriv. (til Sognepræsten for Auksum-Meenighed i Ribe-Erkebispe, communiceret Ammanden over Lundenis- og Bøvlings-Amter), ang. at, i Henseende til Extraskat for Fattige, det Sted skal være deres Hjem, hvor de sig sidst i 2 Aar have opholdt (c).

Gr. For at forekomme Disputer imellem Proprietairerne og Jordegods-Eierne om, hvor en og anden Fattig skal behøre; og da Præsten har spurgt, om Proprietairer ikke bør betale Extraskatten for de Personer, som den meeste Tid, og indtil de
ere

(b) Brandvagten er indgaaen, i Følge Refcr. af 6 Sept. 1780.

(c) Anhang af Rescripter 1779.

ere gamle og udarmede, have tjent paa deres Godser, men
 omsider indflyttet paa Strøegodset. 3 Novb.

Til en Regel fastsættes Rescr. af 14 Sept. 1736, efter hvilket det Sted skal være de Fattiges rette Hjem, hvor de sig sidst udi 2 Aar have opholdt: og saaledes vil det forholdes med de Fattige udi Aulsum og andre Sogne i Lundens og Børling Amter, uagtet de have tjent deres meeste Levetid paa et Proprietær Gods, og omsider indflyttet paa Strøegodset.

Rescr. (til Stattholderen i Norge), ang. Forhold, 9 Novb.
 naar nogen af Norge begaaer Skovhugst over Grendsen paa den Svenske Side.

Gr. Fra det Kongelige Svenske Hoffes Side er indkommen Berøring over, at nogen af de Norske Undersaatter skulde hemmelig paa de Svenske Grendser have hugget og bortført Kommer. Paa det sig utilladelig Skovhugst i Fremtiden kan vorde forekommet, befales:

Stattholderen skal tilkjendegive Amtmændene udi Norge, hvis Amt eller Amter grendser til Kongeriget Sverrig, at de herefter, saasnart de af de Kongelige Svenske Betjente maatte blive underrettede om nogen af de Norske Undersaatter ind over Grendselinien paa den Svenske Side begangen Skovhugst, skulle søge at faae de Skyldige opdaget og tiltalt, samt tillige foranstalte det aavirkede Tømmer, i Fald samme fra Stedet maatte være ført ind over Grendsen, til vedkommende Svenske Betjente overleveret, uden just derom i Forveien ved hver saadan foresaldende Forbrydelse at indhente eller oppebie Kongelig Ordre; dog skal de derimod hver Gang, naar saadant maatte være indtruffen, siden efter straf indberette Kongen det Masserede med alle sine Omstændigheder, saaveksom og hvad Anstalt de desangaaende have føiet.

Rescr.

9 Novb.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden og Biskopen i Christianssand), at Stiftsprovsten sammesteds skal underskrive Skole-Regnskabet i Linie tilligemed Magistraten, og det i Aft efter Præsidenten, uden Hensigt til hvad Character den ene eller den anden af dem ellers kan være benaaded med, (siden han, som Sognepræst, er i Følge Forordn. om de latine Skoler et Membrum Collegii tilligemed Magistraten).

16 Novb.

Rescr. (til Præs. i Inquisitionss-Commissionen udi Kjøbenhavn), ang. at alle Desertions-Sager skal foretages ved denne Commission.

Gr. I Anledning af en ved Commissionen foretagen Undersøgning, ang. nogle Deserteurers Befordring herfra over til Kongeriget Sverrig, er Kongen kommen i Erfaring om, at her skal findes saadanne Folk, som give sig af med at forkøbe Soldaterne af Garnisonen her sammesteds Leilighed til at komme bort. Paa det at de, som udi saadan Mishandling maatte være deelagtige, ikke saa lettelig Kulde finde Tiid og Leilighed til at fresse sig med Flugten, befales:

Alle saadanne Desertions-Sager, hvorudi Folk af Jurisdictioner kunde formodes at have Deel, skal herefter, uden videre foregaaende Ordre (d), strax af Inquisitionss-Retten udi Stokhuuset i bemeldte Kjøbenhavn imodtages, undersøges og behandles.

16 Novb.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Sjellands-Stift), ang. at den for Skolerne paa Landet udi Danmark under 23 Jan. 1739 udgangne Forordning, især dens 16de og 36te Art., ogsaa skal stræke sig til de 2 Kjøbstæder Storehøinge og Ringsted, saaledes, at de Forældre og Formyndere sammesteds, som ikke holde deres Børn og Myndlinger til, flittig at søge Skolen, skal være samme Omgangsmaade og Straf undergIVEN, som de paa Landet.

(Saasom

(d) See nu Forordn. af 30 Dec. 1771, S. 3. Cfr. Fdn. 15 Junii 1771, S. 9.

Resolutioner og Collegialbreve. 273 1770.

(Saaſom Stiftamt. og Biskopen have foreſkillet, at udi ad-
 fillige Kjøbstæder i Stiftet, sær de 2 benævnte, have Soone-
 præstene bekværet sig over, at Indvaanerne ere meget uwillige
 til at lade deres Børn gaae i Skole, endskjønt de ofte have
 søgt at overtale dem dertil). 16 Novb.

Reſcr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. Jø- 16 Novb.
 dernes Skolemestere.

Er. De Eldeste for den Portugiſke Jødiſke Nation i Kjø-
 bhavn have anſøgt, at maatte holde de fornødne Skoleme-
 ſtere til deres Børns Underviisning.

Jøderne, ſaa vel de af den Portugiſke ſom Høi-
 tydiſke Nation, maae have og holde ſaa mange Skole-
 meſtere, ſom Magiſtraten, efter Overlag med de Elde-
 ſte og Rabbinen, finder fornøden at bør være; men
 hver Gang med nogen Skolemester ſkeer Forandring,
 enten at han bortreifer, eller ved Døden afgaaer, ſkal
 de Eldeſte være pligtig at anmeldte ſaadant, og ingen
 Fremmed igjen dertil at maae indkomme eller antages
 uden Magiſtratens Forevidende og Tilladdeſe, alt under
 Straf efter Omſtændighederne, ſamt Politie og Com-
 merce Collegii Kjenddeſe (e): ſaa maae og ingen Jøde,
 Skolemester befatte ſig med ringeſte Handling, bor-
 gerlig Næringsbrug, eller andet end aleene at undere-
 viſe Jødernes Børn; og de Jøde Skolemestere, ſom
 overtræde ſamme, anſees lige med andre ſig i Kjøbenhavn
 uden Leide opholdende fremmede Jøder.

Reſcr. (til Stiftbeſalingsmanden i Aalborg), 30 Novb.
 ang. at Mou-Sogn maae være fritagen for yder-
 mere at have Lod eller Deel i Vedtligeholddeſen af Vaſen
 over Nørre-Tranders-Rjær og Lygholms-Eng
 (ſaaſom Stiftamt. har andraget, at dette Sogn er ved 3
 Mile langt fratliggende, og bruger ingen ſonderlig Kjørel der-
 over,

(e) See nu Forordn. 15 Junii 1771, S. 11, og Reſcr. 20
 Aug. 1772.

30 Novb. over, ligesom og Arbeidet er saa lidet, at de andre nærmere beliggende 8 Sogne (f) i en ringe Tiid kan forrette det).

30 Novb. Rescr. (til Amtmanden over Coldinghuus, Amt, og Notits til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at af det Coldinghuusiske Birk skal de 3 Herreder, nemlig Eldboe, Holmands og Brust (g), herefter lægges til Byefoged-Embedet i Fridericia, og de øvrige 3, nemlig Andst-, Jerllev- og Slags Herreder til Byefoged-Embedet i Colding; samt at det, i Henseende til bemeldte Herredstings Domme, naar samme i Tiiden maatte paaanes, herefter skal forholdes paa samme Maade som med andre Herredstings Domme i Almindelighed, nemlig at samme indstævnes for Landstinget. Naar Birkeskriver-Tjenesten vorder ledig, skal den paa foransætte Maade lægges til Byeskriverne i Fridericia og Colding. (Eil deskomme, re Lettelse for Bønderne).

30 Novb. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen over Hollands-Stift), ang. publiqe og Umyndiges Penges Udsættelse i Nachschov, og Ansvar derfor (h).

Or. Magistraten i Nachschov har antraget, at Kirkens Værger, de fattiges og Skolens Forstandere, samt Umyndiges Formyndere for dem har beklaget sig, at, da Gaarde og Huuse i Kjøbstæderne de fleeste Tiider enten ikke kan blive solgt, eller og ikke blive udbragt til en fjerde Deel af hvad samme virkelig er værd, forarsager det største Hazard for dem, som er paalagt, at skal drage Omsorg, og være ansvarlig til publiqe Penges, esterdi, naar Dødsfald skeer, og de betroede publiqe Midler af Stervboet skal udvindes, maae de, af Mangel paa Liebhavere til Eiendommene, hvori Pengene ere forfikkede,

(f) See Rescr. af 28 Novbr. 1766. En Foged, som vikle sig modtvillig i sit Herkabs Bønders Tilgivelse efter dette Rescript af 1756, blev tillige diceret en Mulct af 10 Rdlr. til Aalborg-Byes Fattige.

(g) See Rescr. 13 Junii 1771.

(h) See Rescr. af 3 Jan. 1771 med de i Noten ved samme benævnte.

30 Novb.

skrede, enten af deres egen Formue betale det Naaglende, eller og, til deres forrige Skade, selv modtage Pantet, og udrede den ganske Capital; desaaarsag Magistraten har anholdet, at det maatte fastsettes, hvor stor en Portion af Eiendommens Værdie, efter uvillige Mænds Taxation, Værger og Forstandere, af de dem til Forsjorg og Ansvar overliveredede Penge, maae sætte i en Eiendom, og da paa Grund af Lovens 3die Bog's 17de Cap. 40de Art. være anærløs. Af Erklæring fra Stiftamt. og Biskopen fornemmes, at, som de, der have publiqve Penge under Administration, ikke altid kan faae dem udsat i Jordegods, maae de den meeste Tiid sætte dem i Huuse og Gaarde i Kjøbstæderne, hvilke om saa Aar kan falde saa meget i deres Pris, at den indsatte Capital neppe kan faaes ved deres Vortfalgelse.

De, som administrere publiqve Penge, være sig Kirkers, Skolers, Hospitalers, Fattiges eller Umyndiges, maae af deslige Penge paa Huuse og Gaarde og andre Kjøbstæder: Eiendomme ikke udlaane. meere end den halve Part af deres Værdie, efter dertil af Magistraten udnævnte kyndige og uvillige Mænds Taxation; dog bør vedkommende Værger og Forstandere have nøie Indseende med, at Panterne, formedelst Forsømmelse af Vedligeholdelse, ikke forringes; og, saafremt samme da desuagtet i sin Tiid ikke kunde udbringes til de derudi forsikrede Capitaler, maae Lovens 3die Bog's 17de Cap. 40de Art. være en Regel og Kettesnor for vedkommende Kirker, Skoler, Fattige og Umyndige, som Pengene tilhøre, og de foresatte Værger og Forstandere i saa Raade være anærløse.

Canc. Skriv. (til Stiftbefalingsm. i Ribe), ang. 1 Dec.
at det, naar en Birke-Patron har gjort Forslag paa en Person til Sættedommer ved hans Virk, ankommer paa Amtmanden at bestikke den Foreslagne, om han dertil finder ham beqvem, eller i vidrig Fald en anden.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands Stift), ang. den Kongelige Opfostrings-Stiftelse for nyfødde Børn (i). 7 Dec.

§ 2

Herhos

(i) See Rescr. af 4 April 1781 og 23 April 1783 samt Prom. 24 Maii 1783.

7 Dec.

Herhos tilskiftes en Gjenpart af Anordningen. Og skal Biskopen uden Ophold et alene derom meddele Præsteskabet overalt paa Landet udi Sjælland den fornødne Underretning; men endog tillige tilholde og betyde dem, at de offentlig bekjendtgjøre Indholdet deraf, enhver for sin Menighed, derefter stræbe at opmuntre paa lidelige Ammer og Pleie-Forældre til at antage sig disse Børn til Opfostring; opløse dem om, og forestille dem de deraf for dem selv flydende Fordeele; underrette dem om Stedet, hvor disse Pleiebørn til alle Tider kan begjeres, og imod paalidelige Attesters Foreviisning efter Anordningerne bekommes; have bestandig Opsigt baade med Børnene og Pleie-Forældrene, samt i øvrigt, i Henseende til Udgivterne, Regnskabet og Indberetning om det ene med det andet til Stiftelsens Direction, forholde sig paa den anbefalede Maade (k). De Landdbye-Præster, som besørge det største Antal af disse Børn, og vise meest Iver og Nidkerhed for en saa almindelig nyttelig Indretning, kunne vente derved at tilvende sig Kongens Naade; i øvrigt haver Biskopen, ang. Bekkernes Udsættelse i Kjøbenhavn (l), for der ved aarlig at indsamle noget til Stiftelsens Bedste, at søie den fornødne Anstalt.

7 Dec.

Rescript (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at foranstalte den til Opfostrings-Stiftelsen for nyfødde Børn, af Heste paabudne Afgive indkrævet, m. v. (m).

7 Dec.

Rescr. (til Præsæs og Directeurer for de Fattiges Væsen og Notits til Directionen for ovennævnte Opfostrings-

(k) Efr. Anordn. 7 Dec. 1770, s. 12.

(l) See ibid. s. 15.

(m) Indholden af denne Befaling sees i bemeldte Anordnings 14de s. indtil de Ord inclus.: Afgive aldeles være befriet.

strings, Stiftelse), ang. at de 10000 Rigsdaler, som af Lotterierne skal betales, ere skienkede til denne Stiftelse (n).

7 Dec.

Rescr. (til Missions-Collegium), ang. Forandring udi det Stistrupske Legatum af Bibler og Siverts Saligheds-Midler til Uddeling i Stifterne.

7 Dec.

Gr. Collegium har foreskillet, hvorledes afg. Laurids Christensen Stistrup, deels ved Testamente, og deels ved en senere deri gjort Forandring, som begge have erhholdet Kongel. Confirmation, har skienket 24 nye Banco-Actier, hvoraf de aarlige Renter skulle anvendes til at lade trykke, indbinde, og aarligen til Stifterne udi Danmark og Norge, samt Forstendommen i Slesvig, saavidt det Danske Sprog der bruges, forsende 660 Bibler in Quarto, som sammeleds af Biskopperne skulle uddelles, hvilket Legati Istandsaetelse og Besorgelse Disreccionen for Vaisenhuuset i Kjøbenhavn har paataget sig paa de af Rectorerne foreskrevne Vilkaar, og hvormed udi indvarende Aar skulde have været gjort Begyndelse, men formedst at det ikke skal have været muligt at saae bemeldte Bibler saa betimelig færdiae, skal være bleven udsat til næste Aar, dog saaledes, at Antallet for 2 Aar da paa engang leveres; men at Collegium derhos af de derover opgivende Beregninger har erfaret, at Priserne, saavel paa Papiir, som Indbinding, Fragter og Casser til Indpakningen, ere i de senere Tiider saa kjendeligen forhoiede, at Vaisenhuuset ikke kan komme ud til de simple Udgifter med Banco-Actiernes aarlige Udbytte, men tvertimod maae sætte til paa de Exemplarer deraf, som afleveres, og at det, naar de anseelige Forskud betragtes, som samme Stiftelse maae gjøre til nye Skriveres Anskaffelse, Papiir og Trykker-Løn, hvilke til en Deel maae henstaae uden Renter først i nogle Aar, inden Dplaget kan blive færdigt, og siden endnu længere Tid, inden heele Antallet bliver affendt, da der desuden imidlertid maae gjøres nye Forstrækning til det næste Dplag, skal være kjendelig at see, at Vaisenhuuset ved denne allerede antagne Indretning med dette Legato nødvendig maae tabe, og at den private Stiftelse ikke kan holde Stand uden den publice Stiftelses Fornærmelse, som er stridende mod Billighed, hvorudover Collegium til nærmere Resolution har indskillet, om ikke forberorte Legati Indretning hidhen maatte worde forandret, at hvert Stift fra Uddelingens første Tid i Steden for de ovenmeldte 60, ifkun erholder 50 Bibler, hvilke i alt da i Steden for 660 beløbe sig til 550 Exemplarer, hvorved Vaisenhuuset af Banco-Actiernes Renter beholder et aarligt Overskud, som endda ikke kan ansees for tilstrækkelig i Henseende til forommeldte Forskud, og sammes frugtesløse Henstaaelse i Dplaget

7 Dec.

paa nogen Tid; ligesom Collegium og (siden fornævnte Stiftsrup til en liden Tractat, kaldet Guds Raad til Salighed, eller Sivers Saligheds Midler, der efter hans Foranstaltning ligeledes skulde oplægges, og i lige Antal med Biberne uddeles, ikkun skal have leveret een Banco-Actie, i Steden for 2, som han dertil havde lovet) har tillige foreslaaet, om det maatte tillades, at der af samme Bog ikkun afgives for hvert Aar 275 Exemplarer, som er Halvparten af det foreslagne Antal Biber.

Bemeldte af Collegio, i Henseende til fornævnte Stiftsrups i saa Maade gjorte Legatum, foreslagne Forandring approberes i alt saaledes som samme heroven anført findes.

8 Dec.

Kontef. Skriv. (til Bispeperne), ang. at Embeds Skatten skal erlægges af fulde Embeds Indkomster, i Steden for $\frac{1}{2}$ pro Cento af contribuabel Hartkorns Værdie, som ved Forordn. af 30 Novbr. a. c. blev ophævet (o).

14 Dec.

Rescr. (til Amtmændene over Kjøbenhavn-, Roskilde-, Sorø- og Ringsted-, Antvorskov- og Korsør-Amter, samt i Fyen, saa og Stiftsbefalingsmændene i Jydland, tillige af Befalingen at meddele vedkommende Amtmand sammesteds, hvor Postrouen falder, rigtig Gjenpart), ang. at forstændige Vedkommende, at der i Henseende til den ved Rescr. af 9 Febr. 1770 befalede Veienes Ryddiggjørelse eller Postillionernes Veivisning ingen Betaling efter Post-Ordringen af Bønderne eller Jord-Eierne (p) maae fordræ; men at sligt skal skee uden Betaling. (Saaom 1) General-Postamtet har foreskillet, at Bønderne paa sine Steder ubi afvigte Vinter skal have viist sig meget langsomme i at komme Posten paa saadan Maade til Hjelp, formenende, at de efter Post-Ordn. af 25 Decbr. 1694 dens 9de Art. ikke havde nodig at gjere det uden Betaling, omendtskjønt samme Artikel melder alene om Betaling i de Tilfælde, naar Posterne underveis tage Skade paa Heste og Vogne, hvilket

(o) Igjen paabudet ved Forordn. af 17 Junii 1773.

(p) Udvidet baade til Kjøbstæderne og til den færende Post, ved Rescr. af 30 April 1774 og 17 Sept. 1784.

ket ikke kan hentydes til Wienes Ryddigholdelse, eller den Wiensning, som Postillionerne behøve, naar Wiene enten i Mangel af sig Ryddigholdelse eller ved sterk Sneecog ere uheldige; 2) og paa det Posten ikke desformedelt hrester skal enten blive opholdt, eller geraade i større Uleilighed).

14 Dec.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjellands Stift, og Notits til Amtmanden over Møens Amt), ang. at Beboerne af de 7 saa kaldede Baadsmænds-Huuse paa Stege-Slots Grund maae være undtagne fra Møens Amt, og derimod indlemmes under Stege-Bye og dens Jurisdiction, sølgelig og faae Deel i Ulfshaten og Heineden, som nu nylig private er tilkjøbt Stege-Byes Indvaanere (i Proportion af deres Eiendommens Størrelse, og imod at erlægge en lige proportioneret Deel af Kjøbe-Summen), men ei i Rødsteen, hvis Jordparter ere forlængst tilbeelte nogle Stege-Byes Indvaaneres Eiendomme; og maae nu være Herredsbetjente, saalænge de ere i deres Tjeneste, nyde $\frac{1}{3}$ Deel af de ved samme 7 Baadsmænds-Huuse fallende Jurdictions-Indkomster.

14 Dec.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Aalborg), ang. at Privilegerede og Kongelige Betjente ei kan fritages for Indquartering; og om dens Repartition i Aalborg-Stift (q).

20 Dec.

Or. Han har foreslået, at han tilligemed de 3 andre Stiftbefalingsmænd i Nørre-Indland har forfattet en General-Ligning, saavel over hvad alle de Kjøbstæder i enhver Stift, der med Indquartering ere belagde, bør have i Indquarterings-Hjælpeskat, som hvad alle de for Indquartering forkaandede Stæder dertil burde erlægge, siden Regimenternes Tilbagekomst fra Holsteen 1763, samt Indquarterings-Hjælpeskatens Beløb i alt 45099 Rdlr. 1 Mk. 10 S., alt efter og i Proportion af Stædernes Grund og Lart, hvilken Ligning den 16 Decbr. 1768 af Kongen er approberet, samt befalet, at skulle være en Grund og Regel for de i Eftertiden forfattede; og at nu atter en nye General-Ligning og Repartition af Stiftamtmanden er forfattet over lige Beføstninger til Datum, hvis Beløb er 42288 Rdlr. 3 Mk. 6 S., men at den førstes endelige

§ 4

(q) See Prom. af 13 April og 21 Decbr. 1771.

20 Dec.

endelige Summa ikke endnu i Aalborg og i en Deel andre Stiftets Kjøbstæder, og formodentlig ligesaa paa andre Stæder, har været at erholde formedelst adskillige Aarsager, blandt andre denne, at de Kongelige Betjente i Almindelighed negte at betale denne Skat, formenende sig befriet efter det i Aaret 1718 ergaagne Rescript, som forskaaer dem for virkelig Indqvartering, hvorunder de og vil forstaae Hjælpe-Skatten. — Da Loven fritager Privilegerede og Kongelige Betjente (r) ic. hvares af Eiendommen:

Saa kan saadanne Privilegerede og Kongelige Betjente ikke paaftaae at være fri for at svare Indqvartering af deres iboende Gaarde, Huuse og Grunde, medmindre de have speciel Kongelig Bevilgning, som derfra indtryffeligt fritager dem. Hvorefter Stiftamtmanden sig, i Henseende til den Generale Ligning for alle 4 Stifter i Nørre Jydland, kan vide at rette. Og skal Statens Repartition i Aalborg: Stift skee ved 2 befjendt fornuftige og redelige Mænd af hver af de 8 Roder, Aalborg: Bye er indbeelt udi, i Samfund med Magistraten; og udi de andre Kjøbstæder ved Magistraten eller Byefogden og 2 gode Dørgere.

20 Dec.

Rescr. (til Sundheds-Commissionen), ang. at lade forfærdige et Commissions: Segl til Sændheds: Passers Udfærdigelse for de herfra gaaende Skibe.

20 Dec.

Bevilgning, at vedkommende Rettens: Betjente ikke for de over Panter holdende Auctioner eller de øvrige udi den Krigs: Hospitals: og Land: Militaire: Statens Pensjons: Cassen (s) d. 7 Jan. 1752 forundte Bevilgning ommeldte Forretninger maae enten directe eller indirecte, enten af Kjøberen eller andre, paaftaae eller modtage noget Salarium, saalange Casserne ikke for deres Fordring har erholdet skadesløs Betaling; og at, naar Directionen for disse 2 Casser maatte behøve

(r) Dette Udledte er som Grundene i Rescr. af 16 Decbr. 1765.

(s) Om denne sidste see nu Tind. 30 Aug. 1775, S. 29.

Resolutioner og Collegialbreve. 281 1770.

behøve Vurderings: Forretning til en forehavende Auction over et dem pantsat Huns eller Gaard, da, hvad enten Auctionen bliver foretaget efter en i Forveien erhvervet Nams-Dom, eller ei, skal vedkommende Jurisdiction udnævne de dertil behøvende Mestere, som skal være pligtige at forrette Vurderingen, uden derved at nyde nogen Betaling (t).

20 Dec.

Canc. Skriv. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. Faklers Brug, og Forsigtighed i den Henseende (u).

22 Dec.

Gr. I Anledning af Betjendtgjørelse i de offentlige Tidender d. 16 Novbr. 1770, at Kongen havde ladet Politimesteren i Kjøbenhavn tilkiendegive, at alle og enhver uden Forskel, saavel Kiørende som Gaaende, herefter om Aftenen maac betjene sig af Fakler; har de 32 Mænd gjort Forestilling, og nogle af Bøckerbroes Beboere indgivet Memorial desangaaende.

Kongen har resolveret: at, da Ildbrand bestandig opkommer indvendig i Høusene, og fast ingen Ild uden fra, saa kan Faklernes Brug ingen Skade gjøre, naar 1) ingen Materier, som lettelig af Ilden kan antendes, ligge paa Gaden; 2) naar Vegterne ere vagtsomme; 3) naar Politiet hindrer, at der ingen Uorden drives med Faklerne, og at de, som sig derimod forsee, vordt straffede: 4) naar der ikke taales, at Bygningerne ere tækkede med Straae, eller Stakke af Korn staae ved Gaderne, hvor der er Passage: hvorfore, da alt dette paa ligger en vagtsom Politie efter Pligt at tagtage, ingen tilstræffelig Grund findes til at igjenkalde den givne Tilfaldelse at bruge Fakler.

Canc. Skriv. (til Stiftbefalingsmændene (v) og Biskopperne i Danmark, saa og til Stattholderen i Norge

22 Dec.

5

Norge

(t) See Reskr. af 24 Maii 1765.

(u) Schous Udtog af Forordn. L 11.

(v) Disse Breve tillige befalede at meddele Amtmændens Gjensvar til Efterretning og Efterlevelse.

22 Dec.

Norge at bekjendtgjøre Stiftamtmandene og Biskopperne samt Amtmændene sammesteds), ang. Sagens Behandling og Decision, deres staaeste Endskab; aarlige Beretninger om Betjentene; tillegemed Forhold ved Ledigblivelse af Embeder, hvorpaa er Expectance.

Da Kongen ved Cabinets-Ordre af 4 hujus, til behørig Orden i Forretningerne, har befalet Cancelliet (x), at Behandlingen af og Decisionen ubi de Sager og Tilfælde, som ved Lov og Forordn. ere bestemte, tilligemed den dertil hørende Detail, skal være deres Forretning, som er betroet Over-Opsigten over hvert sit Stift eller District, under General-Opsigt af vedkommende Kongel. Collegier og Departements, saa at det paaligger Stiftamtmandene, Biskopperne og Amtmændene, hver for sit Stift og Amt, at holde over Forordningernes Jagttagelse og bringe samme, efter al Strengthed og uden nogen Persons Anseelse, i behørig Udøvelse, da enhver af dem derfor staaer til Ansvar; ligesom Kongen ogsaa vil, at ingen Sag maae hos dem blive efterliggende eller føres i Langdrag, men at langt meere alle Ting ubi sin behørigte Orden og uden ufornsden Ophold skal bringes til Endskab, og udfærdiges; i hvilken Anledning det ogsaa er paalagt Cancelliet ved hvert Aars Udgang at gjøre Beretning om de under dette Departement hønhørende Betjentes Forhold: saa bliver, efter den derhos sædte udtrykkelige Befaling, saadan Kongens Villie herved til Efterretning og Efterlevelse communiceret, med Anmodning, at der ved Slutningen af hvert Aar maatte skee Indberetning til Cancelliet om de dem subordine

rede

(x) Alle Collegier og Departements skal have faaet denne Befaling, med Tilhold, at de ikke maae drage det heele Detail af Sager til sig, men skal kun have den almindelige Opsigt derover, m. v.

rede og under Cancelliet henhørende Betjentes Forhold, hvo af dem viset besynderlig Gliid og Iver i deres Embeder, og hvo som derudi befindes efterladne eller forsømmelige (y). Og, som Kongen desforuden (paa det ikke de Personer, som have erhholdet Expectance paa et eller andet Embede, skalde siden blive efterladne, og ingen Gliid anvende paa at gjøre sig dertil meer[?] duelige) ligesledes ved Cabinets-Ordre (z) har befaleet Cancelliet, at herefter, naar noget Embede, hvorpaa Kongelig Expectance til nogen er udstaet, maatte blive ledigt, vel fornemmelig skal reflecteres paa dem, som derom allerede have faaet Forhaabning; men at samme Persons Duelighed og Opsørsel tillige paa den Tiid skal noie undersoges, og at den, som enten ikke maatte være vel sticket eller ved slet Opsørsel kunde have gjort sig uværdig dertil, skal aldeles miste den ham i saa Naade forleente Kongel. Naade: saa maae det ikke aleene erindres for Fremtiiden, at, i Fald noget under Cancelliet henhørende Embede, hvorpaa Expectance er udaivet, skalde blive vacant, saadant da strax i Cancelliet bliver anmeldet, tilligemed den anbefalede Forklaring om den Persons Forhold og Duelighed, som maatte have Løfte derpaa; men endog tillige søies den Anstalt, at samme ikke tiltræder eller besatter sig med Embedet, sørend derom erhholdes nærmere Resolution.

22 Dec.

Kentel. Skriv. (til Stiftsbefalings- og Amtmændene), ang. Sagernes Behandling og Decision samt snarreste Endskaab, og aarlige Beretninger om Betjentene (a).

22 Dec.

Generas

(y) See Prom. af 12 Jan. 1771.

(z) See 26 Octobr. 1770.

(a) I alt ligesom næstforestaaende Skriv., dog et længere end til de Ord efterladne eller forsømmelige; og med den Forandring af Kentekammeret, i Steden for Cancelliet, ligesom og det Ord Dispositionerne her er udeladt.

22 Dec. Generalitets- og Commissariats- Coll. Skriv. (til Landmilitie-Sessionerne), det samme.

27 Dec. Rescr. (til Stiftsbefalingemanden og Biskopen i Aarhus), hvorved approberes den af dem forfattede Repartition, efter hvilken Land-Physicus i Aarhus-Stift skal til førstkommende Foraars-Landemøde, og derefter, dog uden nogen Godtgjærelse for den forbigangne Tiid, nyde den ham tillagde aarlige Løn, og den forrige Repartition være tilbagefaldet.

(Saaom det fornemmes, at udi den under 9 Octobr. 1767 approberede Repartition findes en Misregning af 10 Rdlr., ham til Stede).

29 Dec. Rentel. Skriv. (til Amtmændene), ang. paa det næste at vaasee, at Bøndergaardene vorde holdte i forsvarlig Stand med Bygning, Besætning og Beboere, alt efter de derom udgangne Forordninger.

31 Dec. Cabinets-Ordre, ang. at de, som for Fremtiden indertræde i et eller andet Collegium, Departement eller Dicasterium, skal udi samme have og tage deres Sæde, ikke efter den Character, hvormed de af Kongen ere benaaede, men efter deres Indtrædelses Anciennete og deres Charges Rang; og at, ligesom altsaa Charecterer og Ordens-Tegn herefter ikke give nogen Rang eller Fortrin i Collegierne og Departementerne selv, saa skal og overhovedet ikke sees paa samme uden ved Hoffet og i Tilfælde af Ceremonier (b).

(b) Af Lybeckers Udtog I. 568, Schous Udtog IV. 6. og andre Steder.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), ang. 3 Jan.
 at der for den anden Capellan ved Bremmer-
 holms-Menighed maae herefter, foruden Søn- og
 Helligdage, tillige hver Onsdag og Fredag, naar Præ-
 dikken holdes, ombæres en Tavle i Kirken (for at faae
 erkattet den Afgang, som han i Anledning af Forøedn. dat.
 26 Octobr. 1770 ellers vilde komme til at lide).

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over 3 Jan.
 Hollands-Stift), ang. publiqve og Umyndiges
 Penges Udsættelse i Saxkjøbing, og Ansvar derfor.

Gr. Kirkens Inspecturer og Værge have til Approbation
 indsendt et af dem, i Betragtning af Lüdernes Omstændighe-
 der og de ved Penges Udsættelse foresaldende Vansteligheder,
 forfattet Forslag, hvorved de forment, baade at Kirken, i
 Henseende til hvad der af dens Capitaler udsættes, kan være
 betrygget, og de selv blive befriede for Ansvar i Fremtiden.

I saa Fald skal der udi Saxkjøbing forholdes paa sam-
 me Maade, som, for saavidt Nachschov angaaer, ved
 Rescr. af 30 Novbr. a. p. er anordnet, saaledes, at de,
 som administrere ic. (c).

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over 9 Jan.
 Ribe-Stift), ang. at den aarlige Offerdag for de
 Resid. Capellaner ved de 2 Kirker i Ribe herefter skal
 fastsættes at være paa Fastelavns-Søndag i Steden for
 den afskaffede Kyndelmisse-Dag.

Cancellie-Prom. (til Stiftsbefalingsmanden i Ri- 12 Jan.
 be), ang. at, som det egentlig ikkun er de Betjentes
 Forhold, der have vrist nogen besynderlig enten Gliid og
 Iver, eller Esterladenhed og Forsømmelse udi deres Em-
 bede,

(c) Eigesom indbemlede Rescr. af 30 Nov. 1770, undtagen
 at, i Steden for Magistraten udi samme, her staaer
 Byefogden. Ses herhos Rescr. 21 Jan. 1773 og 21
 Junii 1775.

12 Jan. bede, som Kongen vil have Underretning om (d), saa vil det komme an paa, hvorvidt der enten af det første eller sidste Slags findes nogen saadanne i Stiftet og Amtet, som saaledes fortjene at anmeldes til Cancelliet, eller ikke. (Saa Forespørgsel).

14 Jan. Bevilgn. at Bognmændene i Sørljoving maae nyde og oppebære i Fragt, nemlig om Sommeren 2 Mk. 12 $\frac{1}{2}$ s., og om Vinteren 3 Mk. 4 s. af Milen; og, om nogen maatte begjere Forspands- Geste for Carreter og Calefcher, maae de derfar nyde $\frac{1}{2}$ Deel meere i Fragt.

23 Jan. Rescr. (til Overberg- Amtet Sendensfelds, og Notits til Biskopen i Christiania), ang. at, naar nogen af Skolelærerne ved Kongsberg- Sølvverk herefter ved Døden afgaaer, maae hans Enke eller Børn til hans Begravelse nyde af Esterkommerens Gage saameget, som samme for een Maaned sig belsber.

23 Jan. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistral), ang. at Stads-Physicus i Kjøbenhavn skal, som før, tage Sæde i Magistraten sammesteds (e).

29 Jan. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Ribe- Stift), ang. de hos Præsterne resterende Æpenser at inddrives ved Execution.

Er. Biskopen har forespurgt, hvorledes han i saadanne Tilfælde, naar en og anden Præst udi Stiftet udebliver med sine Æpenser til den ved Loven saakatte Tiid, haver at forholde sig, saasom det vilde blive vanskeligt, baade for Herreds- Provsterne og ham, at være ansvarlige til de publicke Penge, som til hvert Aars Landemøde bør indsamles, og siden til adskillige Steder bortsendes, naar slige Uordener ei i Tiide blive hjemmede.

Vedkommende Amtmand skal være pligtig, naar Biskopen det forlanger, uden Lovmaal ved Execution at lade

(d) See Conc. Skr. af 22 Decbr. 1770.

(e) See Rescr. af 1 Octobr. 1772, s. 6.

29 Jan.

lade inddrive de, hos en eller anden Præst i det ham an-
betroede Amt, tilbageholdte og resterende Contingenter,
som ei til den anordnede og bestemte Tid til Herred-
Provsterne vare blevne indsendte, hvorover Biskopens
haver at forfatte og lade følge en rigtig Fortegnelse, og
dermed at skal forholdes paa samme Maade, som ved
Plac. af 28 Jan. 1735, ang. resterende Studii-
Skat og Cathedralicum, er befaleet; dog maae de saaledes ved
Execution indrivende Restancer ikke vare ældere, end
fra det Landemøde, da de burde været betalte, og til det
næstkommende; men de, efter den Tid, bsr, som an-
den crediteret Gjeld, af Vedkommende ved Lovmaal sø-
ges, indbrevn.

Rentel. Prom. (til Amtmændene), ang. at holde over 2 Febr.
Efterlevelsen af Forordn. 16 Juni 1686 om Stutter-
rierne (f), samt at lade de dicteerte Bøder inddrive
(saasom det er bragt i Erfaring, at en Deel Proprietairer og
andre ikke til Stutterier holde de befalede Hopper og Stod-
bøer).

Rescr. (til enhver af Stiftbefalingsmændene i 8 Febr.
Norge), ang. udi det ham anbetroede Stift at an-
tage sig de Forretninger, som Statholder-Embedet
(saasom den hidtil i Norge vorende Statholder fra hans
Statholderskab er entlediget) i bemeldte Stift, til Kon-
gelig Tjenestes Befordring, haver været anbetroet; saa
og strax denne Foranstaltning saavel Amtmændene som
Lavmændene og andre Kongelige Betjente i Stiftet at
tilkjendegive; ligesom han og i alle Tilfælde, udi oven-
meldte ham nu herved anbetroede Forretninger, skal
adressere sig enten til Kongen selv eller de Kongelige Col-
legier, hvor enhver Sag henhører, og derfra Kongelig
Resolution forvente.

Rescr.

(f) Samme er ophævet ved Forordn. af 23 Decbr. 1778.

8 Febr.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Aggershøns Stift), ang. af forrige Statholder at modtage alle til Statholderens Forretninger henhørende Papiirer og Documenter, og hos sig indtil videre Foranstaltning i god Bevaring at beholde: hvorhos ellers befales, at Stiftamt. for nu værende Tid, og indtil videre, som Vice-Præsident i Overhof-Retten i Norge skal antage sig alle de Forretninger, som forrige Statholder, efter samme Charges Medførende, ved Overhof-Retten hidindtil har havt at iagttage og forrette, samt, naar hans andre Embedsforretninger det vil tillade, indfinde sig udi bemeldte Overhof-Ret, og Retten tilligemed de øvrige Tilforordnede administrere, samt holde sig dens Instruction efterrettelig (g).

8 Febr.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen i Ribe), ang. at den første Søndag in Febr. og in Novb. skal, i Steden for Marta Keenselsdag og Allehelgensdag, herefter bestemmes til Offerdage aarlig for den Resider. Capellan i Solskebøe.

8 Febr.

Rescr. (til Kjøbenhavns-Magistrat), ang. at Stads-Physicus skal bestandig sidde i Magistraten, dog uden Løn; men at han skal have 400 Rdlr. af Stadens Cassa aarlig som Physicus (h).

12 Febr.

Cabinets-Ordre (til de Kongelige Collegier), ang. at ingen Domestique eller Betjent, som med personlig Opvarning har gaaet sin Herre til Haande, maae for Fremtiden til noget offentligt Embede blive foreslaaget og brugt (i).

Rescr.

(g) Dette, om Overhof-Retten, er indført i Inkr. af 14 Jan. 1778, S. 3.

(h) See Rescr. i Octob. 1772, S. 6.

(i) Schous Udtog af Forordn. II. Side 263, og i andre Skrifter.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Christjansands-¹⁵ Febr. Stift), ang. de uden for Christjansand i Flettefjord, Mandahl og paa Udhavnene boende Borgere, Skipperes, Entrolleredes, Strandsidderes og andres Handel og Fortoldnings-Frihed, m. v.

Gr. Udi Slutningen af Confirmationen under 14 Octobr. 1762 paa Christjansands-Kjøbstads Privilegier har Kongen iblandt andet tilkjendegivet at ville nærmere fastsætte, hvorledes der med ovenmeldte udi Christjansands-Stift, imellem hvilke paa den ene, og Christjansands-Borgere paa den anden Side for en Deel Aar siden have været foresaldne adskillige Friheder og Besværinges, Privilegierne betræffende, som gav Anledning til, at derom paa den Tid har været anordnet en Commission, herefter skulde være at forholde. Nu er Kongen bleven foredraget forberørte Commissions og andres Betænkninger.

Hvad Flettefjord angaaer, da, siden det til Christjansand hørende Opland findes i Ligning med de andre Stifters Hovedstæders Oplande udi Norge at være marert og indknebet, og heller ikke frembringer nogen betydelig Mængde af Kjøbmands-Vare, saa, paa det at Christjansands-Dye ikke skulde medtages alt for meget, i Fald Flettefjord blev indrettet til en Kjøbstad, maae bemeldte Flettefjord i den Sted herefter have Frihed til, foruden fremmede Korn-Vare, naar Indførselen derpaa er tilladt, dertil at indbringe og fortolde Salt, Hør, Hamp og Steenkul, som det nødvendige Oplandene behøve at forsynes med, imod at betale aarlig til Christjansands-Dyes publicke Udgivter det samme, som Arendahl betaler, dog i Proportion af begge Stæders Størrelse og Indvaanernes Tilstand (k); hvorhos det skal være Christjansands-Borgere ligesom andre Stæders Indvaanere usformeent at forsyne sig med Slagt- og Fede-Vare, saavel i Flettefjord, som andre Stæder

(k) Friheden for Flettefjord er udvidet ved Rescr. af 19 Jan. 1780.

15 Febr. Steder i Districtet, hvor de finde det meest fordeelagtig.

§. 2. I Henseende til Mandahl og dens Indvaanere, da skal det have sit Forblivende ved den dem hidindtil ferundte

§. 3. Frihed, uden videre (1). De øvrige uden for Byen og Toldstederne boende Borgere, som, ved at nyde Borgerskab, ikke have givet nogen Skriftlig Forpligt fra sig om at indflytte til Byen, maae have Tilladelse, deres Livstid at blive boende paa de Steder, hvor de have etableret sig; men de, som have udgivet saadan Skriftlig Forpligt, skulle efterkomme samme, og, inden 2 Aars Forløb indflytte til Byen, saafremt de ikke ville have deres Borgerskab forbrudt. Hvad derimod de Udenbyes Skippere angaaer, hvilke boe ikke ved Toldstederne, men paa Udhavne og andre Steder, da, siden det saavel ved de forrige, som ved den seneste under 26 Novbr. 1768 udgivne Told-Rulle dens 1te Capitels 24 Art. er anordnet, at Skippere skal tage Borgerskab, og boe udi en eller anden af Kjøbstæderne, undtagen de, der føre saadanne Fartøier, som det 6te Cap. i bemeldte Told-Rulle handler om, hvilke derfor ere befrieede, saa skal det og dermed uden nogen Forandring have sit Forblivende (m):—

§. 4. Betræffende den Fart og Handel, som de enrullerede Strandfiddere og andre hidindtil have drevet, og som har bestaaet derudi, at de enten kjøbe af den anden Almue deres Producter, og bringe samme med deres smaa Fartøier til Kjøbstæderne, for der at sælge dem, eller og indtage dem for Eierne imod en billig Fragt, og paa deres Vegne sælge dem, samt bringe dem tilbage de Værelse, de forlange, og ellers med deres smaa Fartøier indkjøbe i de Nordenfjeldske Kjøbstæder saavel som af deres Naboer langs Kysten, Fisk, Tran, Kjød og andre Producter, og bringe samme til Kjøbstæderne Søndenfjelds;

da

(1) See Reser. 10 Febr. 1779 og 19 Jan. 1780.

(m) Efr. Circul. af 25 Marts og 1 Junii 1782.

da skal saadan Handel og Fart herefter fremdeles være dem ¹⁵ Febr. tilladt, dog saaledes, at de ikke maae føre Varene udaf Riget til Everrig eller til Danmark, saa og at de Vare, som de bringe tilbage fra Kjøbstæderne, ikke losses paa andre Steder, end der, hvor Losningen efter Toldskullen er tilladt, og endelig, at de dertil brugende Særtøier ikke maae være over 4 a 6 Lasters Størrelse i det høieste. I øvrigt, siden det ved Skatte-Forordn. af 13 Decbr. 1746 dens 6te Artikels 4de §. er tilladt at drive Handel paa Landet oppe i Voigderne i Norge, med Heste, Slagte- og Fede-Vare, imod at de Handelslende svare i aarlig Skat 2 Rdlr., og der just ikke kan være en Vondes Leilighed, at fare lang Vei til Kjøbstæden med et enkelt Creatur, eller en liden Quantitet andre Vare, skal saadan Handel imellem Vønder udi Christiansands- Stift, ligesom ellers overalt, være tilladt, og dem ikke formenes at sælge deres Vare, til hvem de vil le. — Da det eragtes fornødent og nyttigt for Almuens §. 5. at Agnesest udi Aal- Sogn under Flettefjords Toldsted bliver et bevilget Løse- Sted for indenrigske Korn- Vare, saa vil Kongen derom igjennem General- Told- Kammer- og Commerce- Collegium lade det fornødne foranstalte, dog saaledes, at Skipperne i saa Fald først mælde sig paa Flettefjords- Toldsted, samt at Losningen sker i een af Toldbetjentenes Overværelse, item, at Indret i de ubløffede Fartøier sammesteds igjen indtages uden fornøden Baglast. Hvad Almuens Begjering angaaer §. 6. om at befries for at melde sig paa Toldstederne, tage Passer- Sedle, og betale den saa kaldede Mellem- eller Indenrigs- Told af deres Producter og Fede- Vare, som de i aadne Vaade og smaa Fartøier indbringe til Christiansand; da, som de efter forberørte seneste Toldskullens 6te Cap. 11te Art. ere befriede for at melde sig ved nærmeste Toldsted, men alene, hvor de agte at løse og

- 15 Febr. forhandle deres Vare, saa er saadan Frihed dem allerede
 accorderet, dog at af de saaledes indbragte Vare paa
 Stedet, hvor samme forhandles og losses, betales den
 s. 7. deraf gaaende Told og Consumtion. — Det skal være
 de paa Landet uden for Arendahl boende Skippere aldeles
 forbuden herefter at drive nogen Handlung, og, i
 Fald de maatte befindes derimod at forsee sig, da skal de
 s. 8. som uprivilegerede derfor tiltales og straffes. Og, som
 det er fornummet, at nogle af de foregaaende Disputer
 og Vanskeligheder tildeels have reist sig deraf, at der,
 saavel udi Arendahl sem i Christjanssand, tvertimod
 Lovens og de foregaaende Privilegiers Bydende ere an-
 tagne adskillige udenbyes Boende til Borgere, og derved
 undertiiden fordret en Revers af dem, at de skulle ind-
 flytte til Byen, men undertiiden ikke: saa haver Stifts-
 amtm. at tilholde Øvrigheden i disse 2 Kjøbstæder, at
 de i Fremttiden holde sig Lovens 3die Bogs 3die Cap.
 2den Art., saavel som Byernes Privilegier efterrettelige,
 og ikke, undtagen for saavidt her foran er meldet, anta-
 ge nogen til Borger sammesteds, uden dem, som der
 boe, og sig der nedsette (n).

21 Febr. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Christjanssands-
 Stift), ang. Straf for Øvrigheden, som udstaa-
 der Borgerbreve til Uberettigede; og Skippere, som
 boe uden for Kjøbstæderne, ei at bruge Handel eller
 anden borgerlig Væring (*).

Gr. Endskjønt det udi Norske Lovs 3die Bogs 3die Cap.
 2den Art. samt udi Kjøbstædernes Privilegier er forbuden, at
 ingen maae nyde borgerlig Ret og Frihed, med mindre de selv
 holde Huus og Jldsted i Byen, samt gjøre og give al borger-
 lig og Byens Tunge, skal dog Byefogden i Arendahl have med-
 deelt Borgerbreve til udenbyesboende Folk, hvilken Mistlighed
 ligeledes skal befindes paa adskillige andre Steder udi Stiftet,
 hvorved ikke alene Kjøbstæderne fornærmes, men saadan end-
 og haver Indsigdelie og foraarlager Irring, saavel ved Told-
 bod-Clarerung, som ved Consumtionens Oppebørsel paa Landet.

Om

(n) See næstfølgende Rescr. (*) See Rescr. 24 Junii 1783.

Om nogen Øvrighed maatte findes at udstøde Vorerbreve til saadanne, som efter Loven og Byernes Privilegier ikke dertil ere berettigede, skal bemeldte Øvrighed første Gang betale en Mulct af 50 Rigsdaler til Byens publice Cassa, og anden Gang dobbelt saa meget, samt tredje Gang have Embedet forbrudt. Men, i Henseende til de Skippere, som boe uden for Byerne, da, saalange disse ingen anden borgerlig Næring eller Handel bruge, end at være Skippere, kan det fremdeles tillades dem, at boe uden for Byen; dog maae de et Fjæbe videre paa de Danske Fartøier, end andre paa Landet boende Folk, og ei til Skibs-Provision eller Handel, ei heller maae de kjøbe Last af Bonden til Udfibning eller Skibsføring, hvilken Handel tilhører Vorerfædet alene.

Rescr. (til Sundheds-Commissionen), ang. at dens Forslag til et Quarantaine-Huusets Opbyggelse er approberet. 21 Febr.

Bevilgn. at Bogmændene i Nykjøbing paa Falster maae tage op oppebare Fragt lige med Kjøbstæderne Næbbyes, Nachschovs og Mariboets Bogmænd; hvorimod de uden Ophold skal befordre de Reisende. 21 Febr.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Stads-Physicus skal sidde i Magistraten som virkelig Raadmand, saa og saaledes ansees, omdøbt som han ingen Gage nyder (o). 22 Febr.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. i Viborg), ang. at Forordn. af 23 Martii 1770 om Tjenestefolk gaaer kun ud paa de ringere Slags Tjenestefolk, eller saadanne, som kunne tillægges Navn af Domestiquer; men at Ridfogder eller andre Regnskabsbetjente,

- 23 Febr. te, som staae for nogen Oppebørsel af Jordegods, derfra bør være eriperede, og at altsaa deres rets te Skiftetid bør være, som forhen, til hvert Aars 1 Mail (p).
- 23 Febr. Gen. Toldk. og Commerce-Collegii Prom. (til Stifts- besafalings- og Amtmændene samt Tolderne), ang. at Tolderne skulle holde sig, saavidt det dem kan vedkomme, de imod Land- og Forprang-udgangne Forordn. efter- retlige, og især ikke meddele Bønder og Forprangere Toldseddel paa deres Vare; til at udføre og drive Hans- del med, m. v.; samt nøie iagttage, at ikke andre end Proprietairer og Borgere eller andre til Handel berettigede tilfades ved Indvigernes at indlade deres Vare, og ikke mindre af Kornvare end 100 Edr. hver Gang efter Told-Ordonnancens 6te Cap. 1te Art. (q).
- 9 Martii. Rentek. Prom. (til Biskopperne) med Forordn. af 26 Febr. 1771 om Hoveriet, og at den skal forblive hos hver Præst til Efterretning (r).
- 9 Martii. Canc. Prom. (til Statsraad Christian Horre- hov), ang. nogle Poster, som ved Almenafferne vil iagttages, i Anledning af Forordn. af 26 Octobr. 1770 om nogle hellige Dages Affkæffelse ic. (hvori om han har gjort forespørgsel).
- §. 1. Tredie Paaske-Dag og Tredie Pindse-Dag kunne af Almenaffen ganske udgaae, og i deres Sted andre Navne indføres, og Johannes Evangelist fremdeles blive staaende, endstjont den, som Tredie Juule-Dag,
- §. 2. ikke meere helligholdes. Iligemaade kan Hellig 3 Kon-
gev
- (p) Lybeckers Udtog 2det Hefte, 647de Side. — See Prom. 25 Junii 1774.
- (q) Denne Prom. bortfalder ved Prom af 25 Maii 1771.
- (r) See Forordn. af 12 Aug. 1773.

ger Dag, skjønt den ikke helligholdes, i Almenakten blive staacnde. De derefter følgende Søndage kan fremdeles, ligesom hidindtil, kaldes Søndag efter Hellig 3 Konger, da derved haves den Forbeel, at især den gemeene Mand desbedre kan finde de Psalmer, samt Evangelier og Epistler, som i Psalmebøgerne under den Søndag ere anførte. Skulde det skee, at Hellig 3 Kongers Dag indfaldt paa en Søndag, kan den kaldes Søndag efter Nye-Aar, og det Evangelium Matth. 2det Cap. V. 19de til Enden, som hører til den Søndag, i Almenakten ansøres, da Hellig 3 Konger derimod i Almenakten kunde sættes ved Siden af samme Søndag. Mariae Keenselses-Dag kunde ligesom hidindtil er skeet, i Almenakten kaldes Kyndelmesse-Dag, men ikke som en Helligdag. Mariae Bebudelsens-Dag, som ved Forsørdn. er henlagt til 5te Søndag i Faste, skal med sit Evangelio altid paa den Dag i Almenakten indføres, og bliver da ved Siden af Mariae Bebudelses-Dag sat 5te Søndag i Faste, ligesom ellers pleier at skee, naar en Søndag gaar ud. St. Hans-Dag, Mariae Besørgelses-Dag og Michelsdag kunne fremdeles ansøres i Almenakten, ligesom det skeer med Mortensdag og andre flere, men ikke som Hellige Dage. Da efter forbemeldte Forordn. Allehelgensdags-Text og Bøn for Reformationen skal forklares og læses næste Søndag efter første Novembris, saa, naar det, som i tilstundende Aar 1772, indtræffer, at Allehelgensdag, som er den første Novembr., falder ind paa en Søndag, kan Texten for Allehelgensdag ansøres paa samme Søndag, nemlig den første Novembr., og altsaa bemeldte Søndag, naar saadant indfalder, gaar ud, og sættes som sædvanligt ved Siden af den første November.

9 Martii.

§. 3.

§. 4.

§. 5.

§. 6.

§. 7.

§. 8.

9 og 16
Martii.

Canc. Prom. (til Biskopperne i Danmark og Norge), hvorved dem en Sjenpart af næstforestaaende Prom. meddeles (s).

16 Martii. Rentek. Prom. (til Amtmændene i Danmark), ang. at foranstalte, at de Forspands-Heste og Vogne, hvorpaa Officererne af Generalitets- og Commissariats-Collegio eller af Krigs- og Land-Commissairen gives Passer, vorde paa Anfordring uden Vegring og Ophold anskaffede; hvorimod, om nogen ved den requirerte og afgivne Besordring skulde finde sig forurettet, kan de saadant derefter andrage enten til Amtmanden, for det til Rentekammeret at indberette, eller directe til Kammeret.

(Saasom det til Kongelig Tjeneste udfordres, at detslige Besordringer blive efter Requisition saa hastig som mueligt anskaffede, og til de sædvanlige Stifteskeder afgivne).

20 Martii. Cabinetts-Ordre, ang. at Cancelliet skal sættes paa en Fod af et ordentligt Collegium, og bestaae af 4 Deputerede, m. v. (t).

26 Martii. Placat (fra Generallandvæsens-Commissionen), ang. 30 Præmiers Udsættelser for de Selveiere eller Kongelige Bønder i Danmark, som først flytte deres Gaarde ud fra Byerne hen paa Byernes Udmarker (u).

25 Martii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmændene i Norge, det ogsaa Amtmændene at communicere), ang. at Fogderne maae udføre Justits-Sager mod Almueen, uden at bruge stemplet Papiir eller betale Gebyhr, hvilke Deele beregnes ved Execution (v).

Gr.

(s) Til Biskopen over Sjællands-Stift d. 9, men til de øvrige Biskoper den 16 Martii.

(t) See Anordn. af 4 Martii 1773, her iblandt Rescripterne.

(u) Lybeckers Udtog 2det Hefte, Side 241 og 301; see nu Forordn., af 23 April 1781, S. S. 21-23.

(v) Est. Rescr. af 17 Febr. 1779.

Br. En Foged har indskævnt nogle af Almuen for saadanne Forsæclier, hvorfør Loven har fastsat Bøder, og derefter over dem erhvervet Dom til samme Bøders Udredelse med Omkostninger; men Sørenskriveren vearede sig for at give forberørte Demme beskrevne, forinden det stemplede Papiir og Rettens Gebühr derfor var ham leveret. — Som Kongen af forrige Statholders Erklæring har fornummet, at der vel ikke udi de om Justits Sagers Udriuel eraanene Anordninger findes fastsat, at deslige Sager paa slet Papiir skal udføres; men at det derhos ei vel kan paakræges en Foged at gjøre Udlæg til stemplet Papiir og Rettens Gebühr i det Slags Sager, som han efter Loven og de udsærgne Anordninger paa Embeds-Begne er pligtig til at paatale, da de Skyldige som oftest ere uvederheftige, og maae affone Bøderne med Straf paa Kroppen; i hvilken Anledning det ogsaa overalt skal have været brugeligt, at deslige Sager paa slet Papiir og uden Penges Erlæggelse i Retten ere blevne udferte, imod at Fogden har beregnet sig det stemplede Papiirs Beløb til Indtægt og betalt Dommeren det tilkommande Gebühr, naar den Skyldiges Boe ved Executionen har stræffet til at betale, foruden Bøderne, de idømte Omkostninger: see befales:

Det skal og dermed for Eferttiden fremdeles saaledes have sit Forblivende.

Gen. Toldk. og Comm. Coll. Prom. (til samelige 26 Martii. Stiftsbefalingsmand i Danmark), ang. Indretningen af Kjøbstædernes Brandtaxations: Forretninger.

Derudi skal ordentlig ansøres, først Kjøbstædens Navn; dernæst øverst paa hver Pagina Stædens Inddeling ic. . . heele Kjøbstædens Værdie eller Taxations: Summa udkommer (x).

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsmændene i begge 30 Martii. Nager, Viborg: og Aggershuus: samt Christiansands: Stifter undtagne), ang. at de Skipperne meddelende Raadstue: Attester om deres Eeds: Læggelse i Følge Forordn. af 1 Febr. 1770 bør Skipperne paa slet Papiir og uden Betaling beskrevet meddeles,

(x) Det Udeladte er forefæst som den 4de s. af Brandtaxations: Anordningen for Norge, dat. 13. Aug. 1767.

30 Martii. (da saadan Fæds Maagelse ikke stæet for Skippersnes Skold, men paa det Almindeligen beskædte kan werde est-leret).

1 April. Resol. at de Deputerede i de Kongelige Collegier i Kjøbenhavn, som have umiddelbar Hørespilling hos Kongen, maae have Rang i 3die Classes 9de No. (y).

3 April. Rescr. (til Overhofmesteren ved Sorøe = Academie), ang. at den Tilladelse, at studere ved Sorøe = Academie, maae ei indskrænktes til Adelige og de lige med dem privilegerede Personer, men at andre velskjendte Folkes Værn endog maae foreslaaes til at studere sammesteds (z).

8 April. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. de Friheder og Privilegier, som alle her i Rigerne beskikkede fremmede Agenter og Consuler skulle nyde og være undergivne.

Da Hendes Russiske Keiserlige Majestæt har beskikket Kjøbmand David Braun i Kjøbenhavn til Russisk Keiserlig Agent sammesteds saavel som udi de øvrige Havne i Kongens Riger og Lande: saa gives hermed tilkjende, at Kongen bemeldte Agent Braun ikke alene i saadant Embede vil have erkjendt og antaget, men endog hermed i Almindelighed og een gang for alle vil have anordnet og fastsat, at han og alle de i Kongens Riger og Lande beskikkede fremmede Agenter og Consuler, efter det overalt, saavel som her, stedse forhen indførte Brug, vel for deres egne Personer i Henseende til det, der angaaer deres Consulat = Forretninger, skulle være fri for den her værende Jurisdiction, og nyde alle de deres Betjening tilkommende Fortrin, Privilegier og Friheder; men at de derimod, naar de besidde Huuse eller

Lien:

(y) Schous Udtag af 3dn. V. 4.

(z) Ijgentaget udi Kund. af 29 Jan. 1782, S. 6.

Landdomme her i Landet, skulle være pligtige til, uden 8 April.
 Undtagelse, at bære og svare deraf de derpaa hestende
 Onera, saa og, om de drive Handel, i Henseende til
 samme lige med Kongens egne Undersaatter være Landets
 Forsatning og Love, sælgelig og ethvert Steds Under-
 Dyrighed, hvor de sig befinde, undergivne.

Canc. Prom. (til samtlige Stiftbefalingsmænd 13 April
 i Danmark og Norge), hvorved næstforestaaende
 Rescr. om fremmede Agenter og Consuler com-
 municeres, til Efterretning og Veljendtgjærelse.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden over 13 April.
 Ribe: Stift), ang. at Indquarterings: Hjelpe-
 skat skal svares af enhver, som ikke har speciel fritagel-
 ses: Bevilgning (a).

Gr., I Anledning af Rescr. under 20 Decbr. 1770 har Stift-
 amt. forespurgt sig, om Geistligheden, de Kongelige Bes-
 tjente i Almindelighed samt Stempletpapirs: Forhandlerne
 og andre Privilegerede i Kjøbstæderne, efter Borgerkabets
 Waastand, ere pligtige til, af deris iboende Gaarde og Sun-
 se at betale Indquarterings: Hjelpekat, for saavidt samme
 lignes paa Grunden, naar de ingen borgerlig Næring bruge,
 og ikke have anden speciel Bevilgning til Befrielse derved, end
 hvad adskillige Forordninger, Rescripter og Anordninger i Al-
 mindelighed indeholde.

Siden det ovenmeldte Rescript aldeles ikke undtager
 eller befrier nogen fra denne Byrde, uden alene dem,
 som have speciel Bevilgning, der udtrykkelig fritager dem,
 vil det derudinden ved forberorte Rescript have sit For-
 blivende.

Gen. Toldkammer: og Comm. Coll. Prom. (til 13 April.
 Tolderne), ang. at Borger Johan Clemen Weiff
 i Tøehoe ved Kongelig Privilegium af 18 Febr. h. a. er
 bevilget, at den paa hans Fabriqv i Tøehoe forskerdis-
 gede Umdam maas i 20 Aar overalt i Kongens Riger,
 Systerens

(a) See Prom. af 21 Dec. 1771.

- 13 April. Kystendamme og Lande fri for Told, Accise og alle andre Paalæg indføres, ligesom og uden nogen Afgift til fremmede Steder forsendes, imod at han derpaa ved Toldstederne producerer eedelige Attester, som tiligemed de af Toldbetjentene derover meddelende Passescedle, paa slet Papiir passere.
- 16 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Trundhjemstift), ang. at det i Henseende til Folke-Tjenesten paa Landet, om samme af Amtmanden eensides, eller conjunctim med de øvrige Sessions-Deputerede, bør reguleres, skal ved Forordn. af 9 Aug. 1754 have sit Forblivende.
- 20 April. Instruction for det Danske Cancellie-Collegium og samtlige derunder staaende Betjente (b).
- 22 April. Kongelig Resol. ang. at Helsingør maae have 3 Mars Credit-Oplag paa Viin samt Frank og Rhinsk Brændeviin; dog at af dette Oplag ikkun sælges til de Skibe, som passere Sundet, og til fremmede Steder, samt hvad i Helsingør og paa Landet deromkring kan afsættes, men Intet til andre indenlandske Steder (c).
- 27 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmændene i Danmark og Norge, at de ogsaa heraf ville meddele samtlige Amtmænd Gjenpart), ang. at Procuratorer, som føre anbefalede Sager, skal derom hver tredie Maaned indberette.

Gr. Det er erfaret, hvorledes en og anden Procurator, som er bleven anbefalet at indføre Confiscations- eller andre Kongens Interesse angaaende Sager, skal undertiiden forsømme, og lade samme, saavel til den Kongelige Casses som Bedkommende, der have Deel i Confiscationerne, deres Fornærmelse, henligge. — Paa det at sligt i Fremtiden kan forde forekommet, befales:

De

(b) See Anordn. (her i Rescr.) af 4 Martii 1773.

(c) Lybeckers Udtog III. 364.

De Procuratorer, som maatte blive anbefalede. 27 April.
 Sager herefter at udføre, skal tilholdes at give den
 Øvrighed, som haver udstedt Ordre til dem om Sagens
 Anlæg, hver tredie Maaned Rapport om, hvorvidt med
 Sagerne avanceres, under Straf at betale 10 Rdlr. udt
 Mulet (d), for hver Gang enten Forsømmelse af Sagen
 eller Udeblivelse med Rapporten maatte ske, foruden den
 derved foraarfagede Skades Erstatning.

Rescr. (til General-Gouverneuren over de Vestindiske 27 April.
 Eilande), ang. at Skifter, som nu ere ufluttede, saa
 og naar noget Skifte i Fremtiden maatte henstaae et
 halvt eller heelt Aar over den i Loven fastsatte Tid til
 Skifters Slutning, uden antagelig Undskyldning af Skif-
 teforvalterne for dets Ophold, maae samme af Øvrighe-
 den tages fra dem, og gives til-Commissarier, som strax
 skulle bringe det til Ende paa slige Skifteforvalteres Ans-
 og Tilsvær, og maae oppebære det derved faldende Skif-
 te- og Skriver-Salarium.

(I Anledning af Begjering fra Commandanten paa Eilande-
 ne, at det ubi fornødne Tilfælde maatte tillades ham at ud-
 nævne Commissarier, for at tiløndebringe de ufluttede Skifter;
 og paa det at deslige Forretninger kunde bringes i Stand samt
 for Erfertiden holdes i behørig Orden) (e).

Gen. Toldkammer- og Comm. Coll. Prom. (til 30 April.
 Efterskifningsmændene), ang. Maal paa Salt,
 og Overmaal paa det, som oplægges.

Med Maalet paa Salt vil efter Forordn. af 10 Jan.
 1698 forholdes; saa at det tøndevis med Strøgmaal
 udmaales; men i Henseende til den hidindtil paa hver (Resol. 7
 Jan.)
 Tønde havde Top for Indsvinding, maae de Handlende
 paa det Salt, de her til Oplag indføre, gives (for ders-
 paa som meldt havende Svinding og Omkostninger) paa
 hver

(d) See Prom. af 8 Jan. 1785.

(e) Formodentlig bortfaldet ved Anordn. af 17 Novbr. 1779.

30 April. hver Tonde i Overmaal een Skjeppe, som er 10 pro Centum (f).

2 Maii. Anordning, ang. at ingen Sorg ved Hoffet, enten for fremmede eller for det Kongelige Huses egne Personer, maac vare længere end 4 Uger: Mandfolckene skal bære sorte Klæder, blanke Kaarder og Spænder, i de 2 første Uger sorte, og i de 2 sidste hvide Silke Strømper; og Fruentimmerne skal bære hvide eller sorte Silke-Klæder de første 14 Dage med Fryndser og sorte eller hvide Vaand: en ringere Sorg varer kun 14 eller 8 Dage efter den Forskrift, som i de ovenførte sidste 14 Dage er anført (g).

3 Maii. Rescr. (til Amtmanden over Nordlands-Amt), ang. at ei meere end eet Ting om Aaret, nemlig Sommertinget, skal i Vesteraalens: og Lofodens-Fogderie holdes; men i Vaagens Fiskevær, (hvor Lofodens og andre næstliggende Fogderiers Almue søge paa Fiskerie fra med. Jan. til med. Aprilis, og hvor Fogden og Sorenskriveren i Lofoden i forrige Tiider, imod Fiskeriets Begyndelse, strax efter Helligtrekonger har forsøiet sig hen, og forblevet der til Fiskeriets Ende, for at overholde god Orden iblandt den talrige Almue, og ved Sjæfste-Ketter at afgjøre de paa den Tiid foresaldende Evisstige heder, hvilket har været kaldet Gregorii Ting, og i de seener Tiider er gaaen af Brug) skal hemeldre Gregorii Ting igjen holdes, og der foretages de i Lofodens Fogderie foresaldende ordinaire Sager, da Parterne, under hvilket Tinglaug i Lofoden de end maatte sørtere, der skal møde, siden de dog desuden komme der for Fiskeriets Skyld. (Gr. Fogderiets District beskaer af saa vidtløstige og farlige Bjørde, at Bøtjentene ved Høsttingene i Octobr. sætte sig i

nderste

(f) Efr. Forordn. 9 Julii 1778 og 2 Martii 1785.

(g) Klarups Udgave af Politie-Anordningerne 1te Deel.

øverste Livsfare, og epnaae endda ikke Tingstederne; som ikkun søges af fra Mænd, saa at ikkun lidt af Skatterne indkomme, og Almuen bevaras med Støds ic.) 3 Maii.

Rescr. (til Sundheds-Commissionen), ang. Forholds- 3 Maii.
Realer med de fra Østersøen og Middelhavet kommende Skibe, samt Passers Aflevering, m. v. (h).

Bevilgn. for Helsingøer til at have 3 Aars 6 Maii.
Credit-Oplag paa Viin samt Franst og Rhinsk Brændeviin (i).

Resol. ang. Frideriks-Hospital i Kjøbenhavn, og 15 Maii.
Inoculations-Anstalten dermed at foreenes (k).

Cabinetts-Ordre, ang. at Officererne for 20 Maii.
Landcadetterne; Garden, Artillerie, Corpset og Liv-Regimentet herester ei skal have noget Fortrin over andre Officerer; dog at de da Værende fremdeles beholde deres Rang, indtil de avancere højere (l).

Rescr. (til Amtmanden over Oplands-Amt), 24 Maii.
ang. Bagthold over de Personer, som ved Grundset-Marked paagribes for Misgjerninger.

Gr. Eberum-Sogns Almue ubi Osterdahlen i Norge har andraget, at de alene ere bebrødede med Bagthold over de Personer, som ved Grundset-Marked begaae Tyverie eller anden Forseelse, og derfor blive arreterede og idømte, anholdende derhos, at det ganske Oplandske-Amt til Bagtholdet over, deslige Arresteranter maatte være behjælpelig, og med deres ligesom med andre Arresteranters Varetægt- og Forplegnings-Penge omgaaes. Af Amtmandens Erklæring fornemmes, at bemeldte Eberum-Sogn i Almindelighed kun har liden Fordeel af fornævnte Marked, men derimod den tilføgende Almue fra Hedemarken, Guldbrandsdahlen Soløer og øvrige Præstegjælde i Guldbrandsdahlen fornemmelig høste Frugten deraf.

For-

(h) See Forordn. af 13 Junii 1771.

(i) Lybeckers Udtog III. 364.

(k) See nu Rescr. af 10 Decbr. 1772.

(l) Schous Udtog af Forordn. IV. 3. cft. Lybeckers Udtog I. 366.

24 Maii.

Forberørte Fogderiers Almue skal contribuere til Vagthold over de Personer, som ved bemeldte Grundset-Marked maatte paagribes for saadanne der, og ei andensheds, begangne Misgjerninger, som vedkomme Justitien at paatale, dog at saadanne Vagtholds-Beskostninger, hvorudi bemeldte Almuer samtlig tage Deel, et maae henregnes til andre Personer, end de, som ere hjemmehørende udi andre Districter eller øyrige Sogne udi Østerdahlen; men, naar Misgjærninger skulde begaaes af de i Elverum-Sogn hjemmehørende, da sammes Almue alcene at bevogte saadanne: hverhos Lehnsmændene haver at besørge bemeldte Vagthold, og dertil daglig leie den udfordrende Vagt, samt bevilsliggjøre hvad hver Dag til Leie-Vagt er udgivet, hvorfore de imod Qvittering nyde Erstatning, som inddrages i Derlingvent-Omkostningerne for hvert Aar.

25 Maii.

Canc. Prom. (til Rentekammeret), ang. at, naar herester noget Privilegium paa at holde borgerlig Næring bliver ansøgt, vil Cancelliet først correspondere med Rentekammeret, for tillige at faae fastsat en taalelig Afgift til den Kongelige Cassa.

(I Anledning af Skrivelse fra Kammeret, at blandt de ubevilgede Gjørtgiverier og Kroeholde Nordenfjelds befandtes nogle, som vare forsynede med Privilegium til at holde borgerlig Næring, uden nogen Afgivts Svarelse, hvorunder det tillige holde sig berettigede til Kroehold, uaattet Cancelliet ikke har givet Privilegium paa at sælge drikfende Vare, men tvertimod udtrykkelig exciperet samme).

25 Maii.

Gen. Soldk. og Comm. Coll. Prom. (til Stifts-befalings- og Amtmændene samt Tolderne), ang. at Tolderne skulle meddele Bedkommende, imod rigtig Angivelse og Toldens Betaling, Toldseddelen paa deres Creature, Korn og andre ikke til Udsærlsel forbudne Vare, naar derved ellers ingen Urigtighed eller Misbrug imod Told-Ordonnancen befindes, (saasom de

om Land- og Forbrang udgangne Anordninger ikke henhøre under General-Koldkammeret at see eregerede, Tolderne desuden ei eragtes competente at underlægge, naar nogen ved Toldstedene angive Creature, Korn eller andre Vare til Fortoldning, hvem der af dem, til at handle med bestige Væ-
re, maatte være berettigede eller ikke) (m).

25. Maii.

Reser. (til Stiftbefalingsmanden i Bergen), ang. 30 Maii.
at den ved Forordn. af 23 Maii 1755 bestemte Tingtiid for Halsnøe-Klosters Gods maae ubi de aarlige Tingberammelser udelades, og derimod henføres under de for Baags- og Fjens- samt Schonevigs- og Opdals- Skibreders Almue fastsatte sædvanlige Skatte- og Sage-Tinge (n) (saasom bemeldte Gods nu af Kongen er afhændet, og bleven Lehnets).

Canc. Prom. (til Amtmanden over Finmarkens Amt), ang. alvorligen at forbyde Indvaanerne at huse nogen af de Russer, som maatte indfinde sig at fiske, saa og paa en alvorlig, dog lemsældig Maade overtøpde de sidste om Følgerne af deres uretmessige, og imod det ergangne Forbud stridende Forhold, m. v. (i Anledning af Begjering fra det almindelige Handels-Compagnie, at der maatte holdes over, at, om nogen Rus, uagtet det fra det Russiske Keiserlige Hof gjorte Forbud, herefter sendtes straffsldig, at da Straffen maatte eregeres eiter Forordn. af 25 April 1702, m. v. og at Fiske-Russer ei maatte huses) (o).

1 Junii.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. i Viborg), 8 Junii.
ang. at, naar nogen Privilegeret eller Kongelig Be-
tjent ved speciel Privilegium skal kunne fritages fra at tage Deel i Indqvarterings-Skatten, saavidt den ligenes i Penge paa Gaarde, Huuse og Grunde, maae saadant Privilegium fastsætte, at den Privilegerede skal
være

(m) See Prom. af 23 Febr. 1771.

(n) See nu Reser. af 11 April 1781.

(o) Efr. Fdn. af 20 Aug. 1778, S. S. 30 og 32.

- 8 Junii. være fri for at give Indquartering enten in Natura, eller Penge (p).
- 8 Junii. Det Danske Kammer's Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at Indbyggerne paa Rømø ere, mod (Kongel. Res. af 27 Maii), 10 Rdles. aarlig Afgiort, fri for at svare Told af de til eget Brug behøvende Vare (q).
- 8 Junii. General-Landvæsens-Commissionens Prom., ang. hvorvidt Huus- og Voetsmands samt Friboenders Fæster breve bør, i Henseende til Lindring i Høveriet, staae ved Magt (r).
- 13 Junii. Rescr. (til Amtmanden over Eoldinghuus-Amt, og Røttis til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at 5 Sogne i Brusk-Herred, s: Bramdrup, Harthe, Alminde, Starup og Nebel, som ere henlagde til Byefoged-Embedet i Fridericia (s), skal lægges til Byefoged-Embedet i Eolding, og fremdeles sortere under Herredstinget, som holdes sammesteds; og skal den i Fridericia nu værende Byefoged Gercken af Byefogden i Eolding nyde i Refusion Dommerkornet af disse 5 Sogne, der er aarlig $9\frac{1}{2}$ Lønde Byg, (til Betælle for bemeldte 5 Sogne).
- 21 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjellands-Stift), ang. at beordre Byefogden i Helsingør, som Politimester, paa Apothequer von Holtens Anmodning, og efter hans Anviisning, at borttage alle de saavel hos Cancellieraad Gomuth, som alle andre Uberettigede der i Staden, tilfals værende Medicamenter, samme ved offentlig Auction lade sælge, og deres Vælsb efter den
- (p) Lybeckers Udtog, 2det Hefte, 80de Side.
 (q) Friheden er fornøjet, see Prom. af 2 Novbr. 1782.
 (r) Lybeckers Udtog, 2det Hefte, 312te Side; see nu Fors. ordn. af 12 Aug. 1773.
 (s) See Rescr. af 30 Nov. 1770.

den 30te Artikel i Forordn. af 4 Decembr. 1672 at dele 21 Junii.
imellem Apothekveren og Stadens Fattige.

(Saaſom bemeldte Apothekver har beſværet ſig over den Fornærmelse, ſom ham der paa Stedet tilføies i hans Privilegion ved uviddelſelig Salg af Medicamenter, hvorom han, iblandt andet, har fremlagt en trokt Anmeldelse fra Cancellie-Raad Somuch om hos ham tilſals værende Medicamenter, hvilket alſk ſkal ſtride imod denævnte Forordn. og andre Anordninger).

Reſcr. (til Stiftbeſalingsm. over Aggershuus, Stift, 21 Junii.
og Notits til Kjøbenhavns Univerſitet), ang. Aas-Mars-
Feds Forſknttelse fra Aas til Sogner: Kirke, m. v. (t).

Reſcr. (til Stiftbeſalingsmanden over Sjellands 21 Junii.
Stift), ang. Friheden for Tambourerne og Pi-
berne ved Herreds- og Borger-Compagnierne paa
Bornholm.

Gr. De udi Konne have beſværet ſig over, at Bnefogden, tværtimod deres gamle Rettigheder og Friheder, har villet paaſætte dem adſkillige perſonlige Længder, ſaaſom at ſkrives til Stof, kræve Veiens Skatter med videre, ſamt ſtrataget Tambourerne den ſiden Fortjeneste, de fra Arrilds Tid har havt, for at røre Trommen ved Auctioners Holdelse. Af Stiftamtmandens Erklæring erfares, at Over- og Under-Officerer ved Herreds- og Borger-Compagnierne der paa Landet ere formedelſt en Kongelig Reſolution af 6 Juli 1742, for Wegter, Tingbud, og alle deſlige Beſtillinger beſtiede, hvorhos han formener, at Tambourer og Pibere deraf ogſaa kunde nyde godt, helſt da de formodentlig ved jævnlig Militaire Tjeneste hindres derfra, og deres Tal er ubetydeligt; men at de derimod ere uberettigede til at tilegne ſig den Fordeel at omtromme ved Auctioner.

Tambourer og Pibere ved Herreds- og Borger-Compagnierne paa Bornholm ſkulle i Henſeende til foromrørte Beſtillinger og perſonlige Byrder nyde den ſamme Frihed, ſom Over- og Under-Officererne ved forhen benævnte Kongel. Reſolution af 6 Julii 1742 tillagt er; hvorimod det ſkal ſtaae ethvert Steds Øvrighed frit for, til at omtromme ved Auctioners Holdelse, at udvalge, hvem han finder for godt.

21 Junii.

Rescr. (til Amtmanden over Opplands Amt), ang. at med Tingtiidernes Berammelse udi efterseevne Districter maas herester forholdes saaledes: 1) Udi Soløer- og Gudalens District (u): 2) Udi Østerdalens District: Vaarting:

Elverum d. 12 Febr.

Namødt 16 —

Elvedalen 19 —

Reendalen 21 —

Louset 24 — (v).

22 Junii.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden over Christianssand-Stift), at Sorensskriverne bør tingslyse de af Fogderne for efterstaaende Kongelige Skatter gjørende Indsørsels, Forretninger, uden nogen Betaling derfor at nyde (hvorom en Foged gjorde Forespørgsel, fordi Sorensskriveren negtede Tinghsuingen uden Betaling, og det ved Rescr. af 30 Julii 1770 er befaleet, at Auctionerne over det Udpantede bør forettes uden Salario) (x).

22 Junii.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Bergen), ang. at det, i Henseende til hvem det tilkommer at udstæde de Sundheds-Passer, som Skippere og Redere ansee fornødne, for at undgaae Quarantaine, vil have sit Forblivende ved Cancellie-Skrivelsen af 26 Jan. 1765.

(I Anledning af Forespørgsel fra Stads-Physico i Bergen).

22 Junii.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. i Ribe), ang. at Amtsforvalteren i Eoldinghuus Amt skal indforde

(u) Dets Tingtiider ere siden anderledes fassatte i Rescr. af 5 Julii 1775.

(v) Dette kaldes nu Vintereting; og, i Steden for de ved dette Rescr. bestemte, men her ubeladte Tiider til Sommer- og Høsteting, er anordnet et Sommereting, ved Rescr. af 7 April 1773.

(x) Eft. Forordn. af 18 April 1781 om Udpantninger.

fordre det, som Vedkommende i Amtet skal svare til den 22 Junii.
der beskikkede Chirurgus.

Rescr. (til Justitiarius i Kjøbenhavn's Hof- og Stads-Ret), ang. dens Begyndelse og Sportler, med meere. 25 Junii.

Retten skal tage sin Begyndelse den 15 Julii. førstkom-
mende, og for det første holdes paa Kjøbenhavn's Raad-
huus. Alle de ved Hof- og Stads-Retten faldende §. 2.
Sportler, hvad Navn de og have kunde, skal, i Folge
Reglementet, hvert Quartal beregnes, og til Sinang-
Collegium afleveres. Til Skriv-Materialier, Lys, §. 3.
Brænde, Bøgetrykker- og Bogbinder-Løn skal det,
som dertil bliver requireret, vorde godtgjort; og kan, ef-
ter 1 eller 2 Prøve-Aar, noget vist i Reglementet der-
til fastsættes. Til de ved Hof- og Stads-Retten fornød- §. 4.
ne Bud, hvilke tilstaaes hver 100 Rdlr. aarlig, skal af
de nu værende antages saa mange, som til Tjenesten ere
duelige: men, for Fremtiden, skal til saadanne Bud
antages de dertil duelige Under-Officerer og Garder
til Fods (y). — Justits-Secretairen tilstaaes 2 Gulds-
mægtige, hver med 200 Rdlr. aarlig Løn; og ham saa-
velsom den ved Retten beskikkede Secretairer og Brev-
skriver de behøvende Copiister, som hver maae nyde
150 Rdlr. aarlig.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Høens-Stift), ang. Ligning over Nyborg-Bys (2) og andre
Stæders Græsnings. 25 Junii.

Gr. En Deel af Indvaanerne i Nyborg have søgt, at den
ndi Aaret 1764 forfattede Ligning over Høens Græsnings, som
fædelig for de fattige, igjen maatte ophæves; men af Stift-
amtmandens og Biskopens Erklæring erfares, at bemeldte Lig-
ning, efter foregaaende Forestilling fra Magistraten og Sta-
dens

(y) See Rescr. af 13 Novbr. 1771.

(z) Cfr. Rescr. af 16 Julii 1783, §. 5, 8 og 9.

25 Junii. dens elierebe Mand, samt da værende Stiftbefalingsmands derover indkomne Bekræftning, ved Rescript af 11 Novbr. 1763 er tilladt at maatte gaae for sig, saavel som og, at, da Ligningen ved en Raadkue-Gaaling for saantlige Indvaanere blev opkøst, har ingen uden Sognepræsten og een Borger derimod gjort Indsigelse.

Ved forbemeldte saaledes eengang allernaadigst tilladte, og af Stiftbefalingsmanden derefter approberede Ligning skal det have sit Forblivende, allerhelst da dette skal være den bogvemteste Maade til at bringe Kjøbstad, Jorder i Priis, hvor Omstændighederne ikke tillade, at dele dem. I øvrigt haver Stiftamtmanden at sile den Anstalt, saavel i Henseende til denne Grænsing ved Nyborg, som paa andre Steder, hvor saadan Ligning herefter maatte forlanges, at de fattige nyde Fortræuet, imod en af Øvrigheden fastsættende billig Betaling, til den Grænsing, som de andre Indvaanere ikke selv bruge.

25 Junii. Rescr. (til samme Stiftbefalingsmand), ang. at Skyde-Compagniet i Assens maae, til at bestoede de sædvanlige smaa Gevinster, herefter oppebære de 14 Rdlr. 3 Sk., som i aarlig Afgivt svares af den, bemeldte Bye tilhørende Faste-Jord, Baren Bortdes Jord kaldet; og, paa det en desto bedre Orden ved dette Selskab kan blive etableret, haver Stiftamt. at tilhøvede Byefogden, at han efter Overlæg med Selskabets Ansørrere forfatter saadanne nyttige Artikler, som Selskabet kan holde sig efterrettelig, og som Stiftamt. derefter med sin Approbation haver at forsynge.

25 Junii. Rescr. (til Biskopen over Aagershuus-Stift), ang. hvorledes det med Embedets og Indkomsternes Deling imellem Sognepræsten og den Residerende Capellan paa Kongsberg skal forholdes.

3 Julii. Rescr. (til Justitiarius i Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. at Retten skal begynde med Clisternes

ternes Forvaltning den 1 Aug.; og at alle Auctioner i Kjøbenhavn skal forrettes af de 2 Auctions-Directeurer. 3 Julii.

Med Skifter efter alle Indvaanere i Kjøbenhavn, saavel som Jållit: og Opbuds: Boer, hvilke, i Følge Forordn. af 15 Junii sidstleden den 15de §., skal forrettes af 3 dertil udmeldte Tilforordnede i Hof: og Stads: Retten skal begyndes fra den 1 Aug. førstkommende; men de Skifter, som for den Tiid ere faldne, skal tilendebringes af vedkommende Skifterforvalter, som samme har begyndt. — Ligeledes vil Kongen og, at de 2 her i Staden beskikkede Auctions-Directeurer, skal, fra forbemeldte 1 Aug. af, forrette alle i Kjøbenhavn forefaldende Auctioner, uden Forskjel, og uden Henseende til, hos, eller efter hvem de blive holdte (a), efter den af Hof: og Stads: Retten, imellem dem, gjørende Inddeling: og maae de fremdeles beholde den dem derfor hidtil lagde Løn, hver 700 Rdlr. aarlig; hvorimod de for al Auctions-Salarium, Opvartnings-Penge, og alle ved, eller ved Anledning af Auctioner faldende Sportler, skal aflægge speciel Regnskab, for hvis Rigtighed de begge tillige skal staae til Ansvar, og Pengene kvartaliter til Sportel-Cassen afleveres, hvorfra de til Finanz-Collegium, tilligemed de øvrige ved Hof: og Stads: Retten faldende Sportler, skal afgives. Og, som Minister Hr. Adolph Siegfried von der Osten i Følge den hans afg. Fader forundte Devilgning, er berettiget til det ved Hof: Staten faldende Auctions-Salarium: saa haver forbemeldte 2 Auctions-Directeurer til ham, saalænge han lever, og imod hans Quittering, af de indkommende Auctions-Penge at betale, i 4 Quartaler, 1900 Rdlr. aarlig, hvilke afdrages i deres erlæggende Regnskab for det faldende Auctions Salarium.

(a) Dog see Prom. af 17 Aug. 1771.

10 Julii. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Sjællands-Stift), ang. Torvedage i Storehedinge hver Tirsdag og Torsdag (b).

10 Julii. Rescr. (til Directeurerne for Hillerød-Hospital), ang. at visse af Hospitalets Lemmer maae lære Haandværk i Byen.

Gr. Direct. have foreskillet, at iblandt Hillerød-Hospitals-Lemmer kan undertiden findes unge Mennesker, som vel ere og blive Krøblinge deres Livstid, men som dog kan komme sig saavidt, at de fatte Lust til at lære et eller andet let Haandværk, som Stræder, Skoemager eller desliac, hvorved de i Livden kunde ernære sig, og derefter udlades af Hospitalet; men at de ei skal kunne faaes i Lære hos Mesterne i slige Professioner der udi Byen, medmindre de, saalænge de faae i Lære, maae have deres Nattes-Ophold i Hospitalet og som Lemmer deraf forledes, hvortil Hospitalets Fundus ikke giver nogen Tilladelse.

Det maae være saadanne af forberedte Hospitals-Lemmer, som ikke ere alt for spectaculøse i Klædningerne, tilladt, slige Professioner i Hillerød at lære; og imidlertid, indtil de faae udlært, maae de nyde Nattes-Leie og Forslegning af Hospitalet.

13 Julii. Gen. Postamters Prom. (til Postmesterne), ang. (Resol. 7 Julii) at Breve, private Sager angaaende, fra de Kongelige Departemants og Collegier, eller fra Kongelige-Dejente paa Embeds Vegne maae (paa det at efter Forordn. af 17 Junii 1771 Porto kan for saadanne Breve blive betalt af dem, til hvilke Brevene ere adrefferede) ansættes ganske i Porto, uden at franquere dem til visse mellemiggende Steder, som ved Forordn. af 1734 og 1743 er foreskrevet; og at iligemaade ogsaa i Almindelighed alle Breve, for saavidt de besordres med den Danske Post, maae (til de Corresponderendes Bequemmelighed) til alle Steder, hvor der er Hoved-Postcontoirer,

(b) See Rescr. af 11 Decbr. 1776.

Resolutter og Collegialbreve. 313 1771.

tsirer, efter Assenderens Forlangende, udi Porto eller 13 Julii.
Franco ansættes.

Cabinet's Ordre (til de Kongelige Collegier), ang. 15 Julii.
Cabinet's Ordrenes Udfærdigelse under Kongens, eller, i Allerhøiſtſammes Navn, Geheime-Cabinet's Minister Struensees Underſkrift (c); ſaa og at alle de Ordres, ſom efter et Collegii Foreſtilling ere fornødne at gives til et andet, ſkal udfærdiges af ſamme Minister, og ikke meere ſee ved en Befalings Udfærdigelse i det Collegio, eller ved Communication (d).

Kongelig Resolution, ang. Fiſketienden udi 16 Julii.
Bergen (e).

Præſterne og Kirke-Tierne ſkulle være pligtige til 5. 1.
at udfæde deres Deviifer eller Qvitteringer for Tienden efter den af Stiftamtmanden foreſkrevne Formular, ſaa at derudi navngives a) Præſtekaldets Navn, b) Høved-Sognets eller Annexets Navn, hvor Fiſken er fanget, c) hvor meget og af hvad Slags Fiſkevarer medbringes, ſkrevet baade med Tal og Bogſtaver; d) Bondens eller Frembringerens, tilligemed Gaardens Navn; e) Bewiis eller Qvittering for at Præſtens og Kirkens Tiende efter Loven er betalt paa Stedet, hvor Fiſken er fanget; og f) Stedets Navn, hvorfra Sedlen er udgiven, med Dag og Datum, ſamt Aarstal, under Præſternes eller Kirke-Tiernes egenhændige Haand og hoſtrykte Signet. Deſlige Deviifer eller Qvitteringer maae ikke udgives paa 1. 2.
andre Steder end hvor Fiſken fanges, og Tienden bør erlægges; ligesom og de Tiende-Sedle, ſom et ſaaledes ſom anført ere indrettede, ſkulle anses for ugyldige.

ll 5

Præſter

(c) See Prom. af 20 Junius.

(d) Dette ſidſte ophævet ved Slutn. af Forordn. 20 Octobr. 1773.

(e) See Prom. af 2 Julii 1774 og Reſer. af 10 Octobr. 1777.

- 16 Julii. Præsterne og Kirke-Eierne Fiske-Tiende maae ei hentydes til andre Tidder eller Steder, end Lovens 2den Bog 22de Cap. 3die Art., og Contractens 1te Post fastsætter, men ei til det smaa Fiskerie, som Aaret igjennem næsten daglig gaaer for sig, og hvilken Fiskebønderne indbringe i deres egne Waade. Præsterne og Kirke-Eierne maae alvorlig forbydes, at udstøde Tiende-Sedle til Bønder eller Fiskeførere paa deres Indreise med Fisken til Bergen, være sig enten i Brattholmen eller andensteds, hvor Fisken ikke er fanget, saa og disse under Straf af Confiscation, ei nogensteds i Byen at anlægge til Æse-Gaardene og imellem Huusene med deres Waade eller Jægter, førend de have anlagt og anmeldt sig ved Tiendeboden, og derfra erhholdt Expedition; og mindre i Byen selv at udstøde eller modtage Tiendesedle, at samme paa Landet til Præsten og Kirken var betalt.
- 17 Julii. Bevilgn. for Landphysicus Doctor Mangor og Arvinger alene at maae indrette og vedligeholde et Bogtrykkerie i Viborg, for Viborg-Bye og Stift.
- 20 Julii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Christjansand), ang. at alle Indbyggere og Huus-Eiere i Staban-ger, uden Forskjel, skal være pligtige, Borgerne i egen Person, eller og at skaffe en anden Borger for sig, og de andre enten selv eller en vidnesfast Mandsperson i deres Sted, efter Tour og Omgang samt Stads-Capitainens Tilfigelse ved Byens Tjener, at gaae Natts-vagt, 4 a 6 Personer hver Nat, om Vinteren fra Kl. 10 til 6, og om Sommeren fra Kl. 11 til 5, under Straf for Udeblivelse hver Nat $\frac{1}{2}$ Rdlr. til Byens Caffe, foruden at betale en leiet Person i deres Sted, hvilket strax uden Proces og Dom, i Mangel af mindelig Betaling, efter Stads-Capitainens Indberetning til Byesfogden maae udpantes.

(Saaſom nogle af Indvaanerne begyndte at vegre ſig at gaad eller leie nogen for ſig, naar det var deres Tour, uagtet alle Indvaanerne ved adſkillige Vedtægter have ſamtukt at holde ſaadan en Brandvage ſom meldt, der hver Nat ſkulde gaad omkring i Vgen paa alle Gader, for at ſee om nogen Uagſomhed begaaes med Ild eller Lys, og da at advare til Uagſomhed, eller, om nogen Farlighed fornemmes, derom ſtraf gjøre Anſkrig, og hjelpe til at Sprøiterne uopholdelig komme til Ilden, ſamt i øvrigt at holde Gade- og Laarne-Vægtene i Activitet paa deres Poſter, m. v.)

20 Julii.

Reſcr. (til ſamme Stiftbefalingsmand), ang. at 20 Julii.
 en til Stabanger henliggende Mark, Egerſnæs kaldet, ſkal efter foregaaende Opmaalning inddeles i viſſe Lodder, og til Høijbydende Indenbyes, Mand bortſæltes paa viſſe Aar.

Enc. Prom. (til Stiftbefalings- og Amtmændene 20 Julii.
 ſamt Biſkopperne), ang. Cabinets-Ordrenes Udfærdi- (Cabinetts-
 gelse under Kongens, eller, i Allerhøiſtſammes Navn, Ordre 15.)
 Geheime-Cabinets-Minifter Struensees Underſkrivt,
 ſamt diſſes fuldkomne Eſterlevelſe.

Reſcr. (til Stiftbefalingsm. over Hollands-Stift), 27 Julii.
 ang. at i Steden for Tiende-Nl, ſom Bønderne paa et eller andet Sted i Holland kan have nydt, maae dem tillægges 1 Skilling Danſke pr. Tønde Hartkorn. (For at forekomme den Uorden, ſom hidindtil med bemeldte Tiende-Nl har havt Sted; og da Bønderne paa adſkillige Steder have forlangt flere Tiende-Nls-Penge af Kirkeriendes Tagerne, end nogenſinde forhen er bleven givet, formodentlig paa Grund af Loven, ſom tillader, at, hvor Kirkeværgen antammer Kirkerienden i Nægen, maae han give til Sognet tilſammen 2 Tønder Nl.)

Reſcr. (til Stiftbefalingsm. over Bergens-Stift), 27 Julii.
 ang. at Overformyndere, Formyndere, Bærger og Forſtandere i Bergen maae, ſormedelſt Ilden branden i Bergen den 2 April, være fri og angerløſe for hvad Midler, hvoraf noget maatte tabes eller komme til kort; dog ſkal Ørigheden, Overformyndere,
 Bærger

27 Julii. Værger og Forstandere med de Vedkommende, naar Gud maatte unde dem bedre Vilkaar, have vore Indseende, og derfor fulkommen vigilere, at Intet af det Skyldige skulde komme til at tabes, saasom de i sig Mangel derfor skulde staae til Ansvar.

(I Anledning af Forestilling fra Stiftamt., og Designation over de Umyndiges Midler, hvis Værgers og Fernønderes Huuse og Pakboder m. v. ere ved bemeldte Ildbrand lagte i Aske, beløbende sig til 33810 Rdlr. 3 Mk. 9 S., samt de pæblikve Midler, som i samme Ildbrand er tilføjet Skade paa Capital, foruden resterende Renter, 4094 Rdlr. 5 Mk. 9 S.).

27 Julii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjellands Stift, og Amtmanden over Møens Amt), ang. at det skal paaligge saavel Stege Byes Borgere som Møens Lands Bønder; i paakommende Tilfælde, saaledes, som hidindtil skeet er, efter Omgang og Tilsigelse af Byfogden og Amtsforsvalteren, at vække, og holde Færgeløbet imellem Sjælland og Møen aabent; dog at Stege Bye ikkun vækker hver 8de Omgang; og, om nogen vegrer sig derfor, eller efter rigtig Tilsigelse udebliver, da skal Arbeidet for de Udeblivendes Regning og paa deres Bekostning ligesuldt strax foranstaltes.

(Saasom Amtmanden har foreskillet, at det hændes sig ofte om Vinteren, at dette Færgeløb undertiden paa 3 a 4 Uger saaledes tilstoppes, at ingen Fart derover er muelig, i hvilket Tilfælde det i lang Tid har været Brug, at Amtets Bønder efter Omgang have vækket Jisen, hvilket er skeet uden mindste Modsigelse, indtil i sidste Vinter, da nogle af Selveierbønderne og Strøegodsfernes Eiere have sat sig derimod, fordi derom ingen Anordning kan forevises; og af Stiftbefalingsmandens Erklæring er fornummet, at saadan Vækning er til særligt Fordeel for Landet, Kongens Tjeneste, og Postens ordentlige Gang, det og er billigt, at Stege i behørig Forhold imod Bønderne paa Landet, derudi tager Deel).

31 Julii. Cabinets Ordre, ang. Indqvarterings Frihedens Indskrænkelse for Geistlige og andre (f).

Eane.

(f) Sees i Prom. af 21 Decbr. 1771, og i Lybeckers Udtog, 2det Hefte, 8ode Side.

Canc. Prom. (til Københavns Magistrat), ang. 3 Aug.
 at det herefter maae være enhver til Handling be-
 rettiget uformeent, at lade forskrive saadanne Sorter
 Vare, som paa Isekræmmernes Fabrique ikke kan for-
 færdiges, og samme en Gros, efter enhver Borgers
 Skabs Medfær, at udsælge i saadanne Quantiteter, som
 Forordn. af 4 Aug. 1742 dens 10de og 11te Post tillader.
 (Paa Jøden Isachsens Ansøgning, hvorved han udbad sig
 Resolution; om det Isekræmmer-Lauget under 21 Martii 1759
 forundte Extension-Privilegium (g), eene at maae sælge al-
 le Slags Isekræm, skal være at forstaae om andre Vare
 end de, som paa bemeldte Laug tilhørende Fabrique kan forfær-
 diges; over hvilken Ansøgning Magistraten har erklæret, at,
 saa billigt som det er, at Isekræmmerne conserveres ved det paa
 deres Fabrique dem meddeelte Privilegium, saa ubilligt er det
 derimod, at de Handlende skulde betages Frihed at lade for-
 skrive alle de Sorter Vare, som i Isekræmmernes Laugs-
 Artikke ere specificerede, men i ingen Maade have Connexion med
 bemeldte Fabrique).

Det Danske Kammerets Prom. (til Stiftbefalings- og 3 Aug.
 Amtmændene), ang. at General-Landvæsens Com- (Kongel. Res.
 missionen skal herefter itkun gjdre de almindelige For- fol. 9 og 27
 slaage til Forandring ubi hvis som kunde sigte til Bonde- Julii.)
 standens og Agerdyrkingens Forbedring, men ikke
 besatte sig med Opsigten og Executionen af dens For-
 slaage; hvorimod Kammeret besørger erqveret alt det, som
 en Detail til Landvæsenet henhører, og hvortil Efters-
 retninger og Erklæringerne indsendes: dog beholder Com-
 missionen Administrationen over de Kongelige Godser.
 (For at lette dens Forretninger, og at dens Hensigt desto snæ-
 rere kan opnaaes) (h).

Cabinetts-Ordre (til Generaliteter), ang. at til Under- 7 Aug.
 betjente, saasom Visiteurer, og Budde ved Collegierne,
 skulle herefter duelige Militaire Personer foreslaaes.

Bevilg

(g) Er lovet af Hr. Assessor Schou i hans Udtag.

(h) Denne Commission er ophørt, see Fdn. 21 Jan. 1773,
 s. 2, og Rescr. 15 April 1773.

8. Aug. Bevilgning, at Eieren af Hjedøbecks-Mølle maae, imod at holde den der værende Broe i forsvarlig Stand, oppebære Broepenge.

8 Aug. Bivilgn. at Joh. W. Fr. Sager maae i Aarhus anlægge og holde et Adresse, Contoir og Bogtrykkerie.

8 Aug. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Aggershuus-Stift), ang. at de under Skydsen til Dnyrensø Gjæstgæverie i Totens Præstegjeld liggende Bønder maae herefter nyde for Skyds til Vands paa Njpsen 12 Skill. Milen for hver Karl langs efter, og 16 Skill. Milen for hver Karl tvært over.

(Saaom bemælte Bønder have andraget, at Skydsen over Njpsen er dem til stor Besværlighed, da de formedelst indfaldende Kassevinde ei kan seile, men maae roe, og det ofte er dem ganske umueligt at komme over med Baad, hvorfor og den Betaling, som de hidindtil har nydt, nemlig 8 Skill. af Milen langs efter og 12 Skill. tvært over for hver Karl, ei har fundet opveie imod derved paaførte Tiidsspilde, Umage og Underholdnings Bekostning) (i).

18 Aug. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Bergen), ang. St. Mariæ Lydske Kirke, dens Præst, Direction, Indtægt og Sognesfolk, saa og St. Cathrinæ Sattighuus i Bergen.

6. 1. Jus patronatus & vocandi skal herefter alene øves af Kongen, da Kirken ligesom de andre Kirker bliver under Direction af Stiftamtmanden og Biskopen, og under Inspection af Byens Magistrat, hvilken af de 3 Stus-Eiere eller Egenhandlere, som Contoirets Oldermann og Forstander foreslaaer, beskikker En til Kirkesværge, som skal være en redelig og fornuftig Mand; i samme Bestilling i det mindste i 5 Aar skal forblive, med mindre Svaghed eller andre Tilfælde det kunde forhindre, da denne Værge tilkommer at beobagte det samme som andre Værger ved Byens Kirker saavel med Protocoller

at

(i) Cfr. Forordn. 20 Aug. 1784.

8 Aug.

at holde samt Regnskaber at forfatte, og samme betimelig til Revisor, som skal være en Magistrats-Person, indlevere, da Protocollerne af Kirken besørger, og Protocollisten af samme gives 12 Rdlr. Til Kirken skal her efter kun være een Præst, som i vis Løn maae nyde 200 Rdlr. foruden fri Bocklig og andre lovlige og sædvanlige Accidentiet, og skal forrette Hsimeffo-Prædiken alle Søn- og Hellige Dage; hvorimod en Catechet med 100 Rdlr. aarlig Løn og fri Huus skal forrette Aftensang. Desuden beskifter Directionen en Organist med 80 Rdlr. aarlig Løn, og en Klokker, som tillige bliver Wedermånd, med 70 Rdlr.; endelig og en Bælgetræder og Ringer, som med Inspectionens Samtykke antages af Kirke-Forstanderne, og nyde tilsammen 20 Rdlr. Da der til Kirkens Underholdning og nødvendige Reparation, samt Brandredskabets Vedligeholdelse og andre foresaldende Udgifter udfordres en aarlig Fond af 200 Rdlr., saa, da Kirkens aarlige Udgifter vil beløbe sig til 682 Rdlr., anordnes: 1) at af enhver Handels-Stue, som skal være 58 i Tallet (k), skal aarlig svares 2 Rdlr. i 2 Terminer, nemlig til Michaell og Paaske, hvilke af den ved Contoiret bestiktede Executor, i Wangel af mindelig Betaling, inddrives uden foregaaende Dom, efter den Restance-Liste, som Kirkeforstanderson, der for dens Rigtighed bør indstaae, indgiver til Stiftamtmanden, ved hvis Paategning Executioner autoriseres, hvilket iligemaade skal strække sig til de øvrige fastsatte Kirkens Indtægter: 2) den $\frac{1}{3}$ Deel, som aarlig godtgøres de Contoirske Borgere og Handels-Stuer i den dem paalignede Service og Byestat, maae ved hver Michaells af Kämneren i en samlet Summa leveres til Kirkeforstanderen efter den Attest, som af Raadstuekriveren uden Betaling derpaa meddeles: 3) skal det Tydske

§. 2.

§. 3.

8 Aug.

Ke Sattighuus salges til Kirkens Nytte, og de saa ber-
 til hørende Capitaler til Kirkens Eiendom overdrages,
 dog at de Lemmer, som endnu leve, af Kirken saalænge
 forsørges til de ere uddøde: 4) det, som ved Pungens
 Ombærelse i Kirken indsamles, skal herefter tilhøre sam-
 me: 5) skal det saa kaldede Kjøbmands Huus, som
 Hanser, Stæderne endnu skal tilegne sig, tages tilbage
 til Kirken, med alle dets Pertinentier og de Kirken før
 Aaret 1702 tilhørende Grunde: 6) alle de Stuer, som
 har været virkelige og aabne Handels Stuer, endskjønt
 de ere eller herefter blive tillukte og brugte til Pakboder,
 skal svare og betale alle reelles og personelles Paalæg,
 som alle andre virkelige Stuer: 7) skal enhver Kjøb-
 mand i bemeldte Bergen, som driver Fiskehandel med
 Nordfaver, skjønt de ei har Handels Stuer paa Con-
 toiret, contribuere lige Afgiøt til Kirken, som de Con-
 toiriske: 8) til bemeldte Tydske Kirke skal som Sognefolk
 henhøre ei alene de saa kaldede Husbonder, Geseller
 og Dreng, som staae i fast Tjeneste ved Contoiret (1),
 men endog alle sig i Bergen opholdende Tydske, som ere
 ugifte og uboesatte, samt alle de, som ved Contoiret el-
 ler Kirken have nogen Bestilling, saalænge de blive i de-
 res Betjening, endskjønt de maatte have Doepæl i noget
 andet Kirke, Sogn, saavel som alle de Borgere af Tydske
 Nation, som begjere at holde deres Andagt og høre
 Guds Ord i den Tydske Kirke, endskjønt de hve og ere
 gifte i de andre Sogne, dog med de Vilkaar, som Rescr.
 af 12 Martii 1722, og 16 April 1723 foreskriver.
 Herforuden skal og den Deel af Garnisonen i Bergen,
 som ere Tydske og ei kan søge de andre Byens Kirker,
 henhøre til bemeldte Tydske Kirke, og der have Frihed
 til at høre Guds Ord, og blive betjent i deres Saligheds
 Sag, imod at erlægge det samme til Kirke og Præst;
 som

(1) Forklaret ved Rescr. af 24 Novbr. 1774.

som ved Garnisons Kirken i Kjøbenhavn er brugeligt og anordnet; men de derimod, som ere indfødde Danske eller Tyske, og ei forstaae det Tydske Sprog saaledes, at de enten kunne eller ville søge den Tydske Kirke, skal paa lige Maade og paa lige Vilkaar henføre til Kors Kirken der i Byen, for der at have deres Andagt og blive betjent med Kirkens Gode.

Canc. Prom. (til Generalitets- og Commissariats Collegium samt Amtmanden over Lister og Mandal), ang. at, som Skattebrevet af 13 Decbr. 1746 hjemler Amtmændene det at bestikke Lehnsmænd, og determinerer, at den dem forundte Karl af Sessions Deputerede skal udnævnes, med mindre de ikke kun have een Søn, som de facto er fri, saa haves intet imod, at det med SkydsKaffere paa lige Maade forholdes, naar kun den militaire Deel af Sessjonen ei vil behyrde Lehnsmændene med en udygtig Karl, og Publico med en uduelig SkydsKaffer. (Generalitetet har forlangt Cancelliets Betænkning over en Forestilling, ang. at Lehnsmænds Drenges og SkydsKafferes Udtagelse maatte skee af samtlige Sessions-Deputerede).

Resolution, ang. at de Fæstebønder, som blive Selvsieere, maae af Kongens Kassa laanes 36 Rdlr. pr. Tønde Hartkorn (m).

Rescr. (til Stiftbefalings- og Amtmændene i Danmark), ang. at tilholde Magistraten i Kjøbstæderne samt Herreds- og Birke, Sogderne (n) at holde sig Forordn. af 24 Sept. 1723 og 10 Jan. 1698 escoretlig, og med et rigtigt Justerings-Mærke brænde

(m) Ophævet ved Resol. af 30 Julii 1772

(n) De Ord, Magistraten i Kjøbstæderne samt, findes ikke i de Rescripter, som ere afgaaede til Amtmændene.

16 Aug. de hver Smør-Justage med Kongens Chifre og Kroone (o), da de, som ikke allerede maatte have saadant rigtig Mærke, dermed have at forsyne sig fra Justeerammeret. (Saa som det adskillige Gange er befundet, at de, der lade indføre Smør til Kjøbenhavn, for der at sælges paa Stadens Torve, ikke have samme i saadanne justerede Justager, som Forordn. af 1723 befaler, men at alleene paa Justagerne findes differente Bønstaver, der foregives at være den eller den Herreds- eller Birke-Fogeds Navn).

17 Aug. Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. at visse Societeter og Indretninger i Kjøbenhavn maae selv holde deres Auctioner.

Gr. Admiralitets- og Commiss. Collegium har meddet, ang. det Assistenthuuset i Kjøbenhavn forundt Privilegium, ved sine egne Betjente at lade de aarlige Auctioner forerette; Hof- og Stads-Retten har foreskillet, hvorledes skal forholdes med de Auctioner, som paa Assistenthuuset, Oaisenhuuset, Banqven, det Astariske, Almindelige Handels-, og Guineiske Compagnie, samt Hr. Baron v. Schimmelmanss Sukker-Raffinaderier forefalder.

Som Befal. af 3 Julii sidstleden ikkun vedkommer Auctionerne, som de adskillige Jurisdictioner i Kjøbenhavn vare berettigede til: saa ere de specielle Privilegier, som et eller andet Societet eller Indretning er forundt, i Henseende til Fritagelse for at lade deres Auctioner forerette ved de ordentlige Auctionsforvaltere, dem derved ikke betagen.

17 Aug. Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Ribe), ang. at Leien for Stolestaderne i Ribe kan, i Mangel af mindelig Betaling, ved Udpantning, ligesom andre Dyens Skatter, inddrives (p).

17 Aug. Det Danske Kammeres Prom. (til Stiftsbefalings- og Amtmændene), ang. at i Følge Kongelig Resol. af 3 Decbr. 1764 (q) og 21 Febr. 1769 maae ved enhver

(o) See og Rescr. af 9 Aug. 1782.

(p) Bortfalder ved Rescr. af 6 Aug. 1777.

(q) See Skriv. af 29 Decbr. 1764, s. 1.

Resolutioner og Collegialbreve. 323 1771.

Hver Hovedgaard, som assureeres, i det mindste være 17 Aug.
 en fuldkommen Sprøite med Lader: Slange, en Brand-
 stige med 2 Brandhager, og 12 Lader: Brandspande;
 men ved Teglværket en Haand, eller Stue: Sprøite, en
 Brandstige, 2 Brandstager, og 4 a 6 Brandspande.

Bevilgning, at Beboerne i Gaabense og 20 Aug.
 Nørrebrodbye paa Falster, som ere forundte Vogn-
 mands: Rettighed, maae nyde samme Vognmands-
 Tæxt som Vognmændene i Nyekjøbing, (siden de have
 samme Befordring at forjone som disse).

Bevilgn. at Eieren af Egggaard i Trundhjem 20 Aug.
 Stift maae til Steentjær: Broes Opbyggelse og Vedlig-
 geholdelse nyde aarlig Broetold.

Bevilgn. for Bogtrykkeriets Eier udi Aal- 24 Aug.
 borg, at maae aleene udgive Aalborg: Tydske: Efter-
 retninger, m. v.

Refser. (til Stiftbefalingsmændene i Norge, og 24 Aug.
 Notits til Overhof: Retten), ang. Brandrets-
 Dommes Indstævning lige til Overhof: Retten,
 og deres Retaling.

Gr. Der er indkommen Forespørgsel, om disse Domme, naar
 nogen dem vil paaanke, i de Tilfælde, hvor det er tilladt at
 indstævne dem for høiere Ret i Norge, skal indstævnes for
 Raadstuen eller Overhof: Retten, saa og hvad der for Brand-
 rettens Acter og Domme, af Vedkommende, som samme maat-
 te paaanke, bør betales for Beskrivelsen.

De Sager, som efter Forordn. af 18 Aug. 1767, 8de
 Cap. 5te Art. maae indstævnes for høiere Ret, skal, naar
 Vedkommende ville paaanke de ergangne Brandrets-
 Domme, directe til Overhof: Retten, inden 6 Maa-
 neder, indstævnes, og der, ligesom anticiperede Sa-
 ger, Søndensfelds 6 Uger, og Nordenfelds samt i
 Stavanger: Amt 8 Uger, efter Stævningens Forkyn-

24 Aug. delse, til videre Paakjendelse foretages. Saa Skal og, for Brandrettens Acter og Domme, naar nogen privat Mand forlanger dem beskrevet, betales ligesom for en Byetings-Act og Dom.

24 Aug. Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. i Christiania), ang at Skippere, saalange de seile, bør være fri for alle personelle Tyngder og Bestillinger, da dertil mod. med de Xelle bør forholdes efter Lov og Anordninger. (I Anledning af Ansøgning fra nogle Skippere i Christiania, at maatte befries for adskillige Byens Druera, som de formeene sig urettelig paalagde).

24 Aug. Det Danske Kammer's Prom. (til Biskopperne), ang. Foranstaltning mod Qvægsygens Udbredelse (r).

31 Aug. Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Universitet), hvorved tilstilles et Stiftamtmanden over Sjens- Stifte fra Magistraten i Odense meddeelt Forslag, paa det Markederne i Syen derefter i Fremtiden ubi Almannakkerne kan blive ansatte, dog saaledes, at Egenskovs- Marked, baade i Henseende til Tiden og Stedet, forbliver som forhen uden nogen Forandring. (I Anledning af Ansøgning fra Haandværkerne i Odense, om at Tiden til Markedernes Holdelse i Syen herefter saaledes maatte fastsættes, at der kunde være 6 a 8 Dage imellem hvert Marked, paa det de, som have noget at købe eller sælge, kunde komme til alle Markeder).

13 Sept. Rescr. (til Stiftsbefalingsmændene i Norge, det ogsaa Amtmændene at bekjendtgjøre), ang. at brandstødte Bønder, hvis Skattefrihed er under 5 Rdlr. Skal meddeles Tingsvidne uden Betaling.

Gr. Det Norske Kammer har foreslået, at det er håndet brandstødte Bønder i Norge, at, i Steden for at den dem efter Skatteforordn. forundte 2 Aars Skattefrihed ikkun har beløbet sig til 46 Skill., har det kofet Bedøeren at bevise Skaden, foruden 24 Skill. til Tingsvidnets Authorisation, Rettens Gebühr med videre; og. at bemeldte Kammer desaaarsag,

i Hen-

i Henseende til det stemplede Papiir, har fattet den Beslutning, at de brandskødte Bønder vel altid bør betale samme i Rotten, men, naar de 2 Aars Skattefrihed er under 5 Kdtr. godtgjøres Papiirets Værd af Fogden, som fører samme til Afgang med den øvrige Skattefrihed. 13 Sept.

Sorensskriverne skal i lige Tilfælde meddele brandskødte Bønder Tingsvidnerne uden nogen Betaling.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. over Aggers- 14 Sept.
huus-Stift), ang. Børne-Midler, om de kan betroes Børgen (s).

Gr. Stiftamt. har spurgt, hvorledes skal forholdes, naar nogen Formyndt forlanger at blive deres Myndlingers Arv raadig, eller og for alt Ansvar derfor befries, enten at der i saa Naade skal forholdes ligefrem efter Loven, eller de Umyndiges Penge skal gaae ind under Overformynderi t, og der af Vedkommende disponeres, uden at Formynderen enten dermed skal have noget at bestille, eller staae til Ansvar derfor.

Naar der paa den nu brugelige Naade er fuldkommen Sikkerhed for Børne-Midlerne, kan det dermed have sit Forblivende, da det i øvrigt forstaaer sig selv, at, ligesom Børne-Midlerne ei kan betroes sød Børgen, medmindre han derfor stiller Sikkerhed, saa kan han ei heller staae til Ansvar for meere end ham i Hænde gives, og vorder betalt.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. 14 Sept.
at, ligesom Chefene for de Kongelige Corps, Regimentter, Divisioner og Bataillons for deres Correspondence i Kongelig Tjeneste imod vedbørlige Attester maae nyde fri Befordring: saaledes er det i benævnte Chefers Fraværelse den høistcommanderende Officcer som Interims-Chef tilladt at give Attester for de i Kongelig Tjeneste kommende og gaaende Breve.

Cabinetts-Ordre (til Generalitetet og Admiraltitet), ang. at alle Regiments- og Divisions- 17 Sept.
Chefer

- 17 Sept. Chefet skulde staae til Ansvar for deres Duellighed, som maatte foreslaaes til Befordringer, og tillige indberette, om der findes nogen under deres Commando, som ikke er dygtig til at forestaae sin Post; samt at enhver Chef skal aflægge Regnskab for de Uordener, som maatte begaaes af deres Underhavende og Gemeene.
- 21 Sept. Bevilgning, hvorved Friderichsstad i Norge tilstaaes Credit-Oplag i 3 Aar paa Viin, Brænderviin, Salt og Tobak, samt Godtgjorelse i Tolden for $\frac{1}{2}$ Anker paa hvert Orhoved Fransk Viin eller Brændeviin, imod at alle Justager, som angives til Udsættelse, vorde i Forveien efterseete og opfyldte paa Toldboden (r).
- 21 Sept. Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. at Brand-Assurance-Rettens Sager skal henhøre under Hof- og Stads-Retten (u).
- 21 Sept. Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. at lade Breve til Landhuusholdnings-Selskabet gaae directe til Kjøbenhavn i Porto, eftersom bemeldte Selskab, i Følge Cabinets-Ordre af 14 Junius, der paa Postcontoiret betaler alle dets saavel indkommende som udgaaende Breve; og at det er de i Forordn. af 17 Junii 1771, Art. 9 benævnte Kongelige Betjente ogsaa tilladt, for de til dem ankommende Breve, ligesaa vel som deres egne afgaaende, at nyde fri Befordring imod vedbørlige Attester.
- 23 Sept. Rescr., ang. at Hyrefudskene i Kjøbenhavn maae for deres iboende Gaarde have 1 a 2 Vogne holtende;

(r) Lybeckers Udtog III. 365.

(u) Schous Udtog af Forordn. V. 142. Estr. Rescr. af 16 Junii 1773.

Resolutioner og Collegialbreve. 327 1771.

denne; dog at samme ei holde jævnsfides, men i en Linie 23 Sept.
 efter hinanden, uden at være Passagen til Hinder (v).

Rescr. (til Biskopen over Viborg-Stift), ang. 27 Sept.
 at det paa de Steder, hvor Præsterne enten paa
 St. Michaelsdag, eller paa nogen af de afskaffede Festsdage,
 hidindtil have nydt et aparte Offer, og saadant har været
 Brug, maae være dem tilladt at luse til Offers, og næste
 paa Festen følgende Søndag at oppebære Menighedernes
 frivillige Gaver, som en gammel tilstaaet Rettighed, men,
 hvor der da kan være Messesald, Søndagen igjen derpaa.
 (Efter som Biskopen har forestillet, at af Stiftsbogen 1690 sees,
 at Præsterne udi mange Sogne i Stiftet fra Arrildstiid er til-
 staaet et aparte, saa kaldet Michaels-Offet, enten udi alle Kir-
 ker eller St. Hans-Kente, og snart for det øvrige Offers Kin-
 heds Skuld; ligesom han og har erfaret, at bemeldte Menig-
 heder ogsaa Feste Michaelis og paa andre af de afskaffede Fest-
 dage aarlig, imedens samme bleve helligholdte, Offer hidindtil
 godvilligen have svaret ligesom paa den sorte Dag af de 3 store
 høitider; men at St. Michaels Fest med flere, i Folge For-
 ordn. af 26 Octobr. a. p., udgaae af Helligdagenses Kal, og
 Offeret dog, i Henseende til Kalvenes Ringhed, ligesuldt kan
 behøves, dets Beløb og i de anbefalede Angivelser af vedkom-
 mende Præster under deres Kalbs Indkomster skal være be-
 regnet).

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsmændene og Bis 5 Oct.
 kopperne i Danmark og Norge, Kjøbenhavns Uni-
 versitet og Magistrat, Forstanderne for St. Petri
 og for Friderichs Endste Kirke, Directeurerne for
 Vaisenhuuset, og Direct. for de Fattiges Væsen),
 ang., naar Kirke, og Skole-Bygninger samt
 Hospitaller og Stiftelser skal af nye opbygges, eller der-
 paa en betydelig Reparation foretages, da at indsende de
 forfattede Overlage til det Danske Cancellie, for derfra
 at indhentes Overbygnings-Directionens Betænkning.
 (Saa som Cancelliet ved Cabinetts-Ordre af 29 Sept. er be-
 falet, at, som i Steden for Bygnings-Commissionen er be-
 fikket

5. Oct. Skiftet en Overbygnings-Direction, saa skal, i lige foresaldende Tilfælde, de derover forfattede Overslage indsendes til bemeldte Direction, og dens Betænkning derover indhentes, for derefter at vedlægges den derom gjørende Forestilling) (x).
- 5 Oct. Cene. Prom. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. Huus-Eiere og Leiere i Kjøbenhavn, tillige at bekendtgjøres ved en trykt Placat (y).
- 7 Oct. Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet, samtlige Stiftsbefalingsmænd og Biskoper i Danmark og Norge, samt Overhofmesteren ved Sorøe-Academie, tillige at bekendtgjøres alle Bogtrykkere, og Notits til Politimesteren i Kjøbenhavn), hvorved den ved Rescr. af 14 Sept. 1770 tilladte Trykke-Frihed indskrænktes.

Gr. Udefindede og frelste Mennesker have af benævnte Rescr. taget Anledning, i Trykken at udgive nogle fornærmelige og forargelige Skrifter.

- §. 1. Den d. 14 Sept. 1770 bevilgede Trykkefrihed maae ikke misbruges til derved at overtræde andre borgerlige Love, hvorfor og alle Injurier, Pasquiller og oprørske Skrifter fremdeles, ligesom forhen, skal være uderkafede den derfor satte Straf. Omendkjønt al Censur er ophævet, saa skal dog enhver Autor, som skriver noget, være ansvarlig for, at saadant ikke strider mod de nu værende Love og Forordn. Det maae ikke være nogen Bogtrykker tilladt, at trykke nogen Bog eller Skrivt, hvortil han ikke veed Autor, da han derfor skal staae til Ansvar, naar han ikke kan angive Autor; til hvilken Ende og ingen Bog maae trykkes, hvorpaa ikke staaer Autors eller Bogtrykkerens Navn.

Rescr.

(x) Vel er Overbygnings-Directionen ophævet ved Resol. af 19 Sept. 1782; men denne Prom. er ikke igjendat. det. See Rescr. af 4 Aug. 1773.

(y) Indholdes i Placaten af 7 Octobr. 1771.

Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet), ang. at de 9 Oct.
 Grønlandske Seminarister maae herefter unde
 8 Mark ugentligen af Communitetet (saasom de af
 de ugentlige 4 Mk. ikke kunde have deres nødvendige udkom-
 me) (z).

Instruction for General-Gouverneuren og det Se- 12 Oct.
 crete-Raad paa St. Croix, St. Thomas og St. Jan i
 Vestindien (a).

Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads- 12 Oct.
 Ret), ang. at Egtefæls-Sager, som forhen ved
 Tamper-Retten i Kjøbenhavn bleve paadømte, kan ind-
 stævnes, opsættes og paadømmes ved Hof- og Stads-
 Retten til hvad Tiid det findes fornødent, uden Hensigt
 til de fastsatte Tamperdage; og at alle Tamper-Rets-
 Sager i Sjellands-Stift der skal paadømmes (b).

Det Danske Kammer Prom. (til Amtmandene), ang. 12 Oct.
 at Kongen vil forunde Dem, som besidde Jordegods i (Resol. 21
 Danmark, men ere hverken af Adel eller lige med Ade- Sept.)
 len privilegerede, enhver for sin Person, lige Adelige
 Rettigheder med Characteriserede, naar de forud erlægge
 til den Kongel. Cassé 2 Rdlr. af hver Lønde Hovedgaardens
 Hartkorn (c).

Saymes Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Ki- 12 Oct.
 be), ang. at Amtsforvalteren skal indrette sine
 Qvitteringer udi hver Bondes Skattebog saaledes, at
 derudi nævnes lige saavel Kornets Quantum som Pen-
 ge-Beløbet, samt hver Gang under hvilken Dato det
 er leveret.

Æ 5

Gen.

(z) See Rescr. af 7 Julii 1773, og Fund. 25 Junii 1777,
 S. 21, b.

(a) See Resol. af 8 Julii 1773.

(b) Schous Udtog af 3dn. V. 144.

(c) Ophævet ved Resol. af 9 Julii 1772.

15 Oct.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. Porto: Frihed for Præsternes Breve om Extraskatten.

Ligesom Provsterne, i Følge Forordn. 17 Junii 1771 dens 9de Art. imod Attest kan skrive portofri, naar de have Kongelige Forordninger at correspondere om, hvorefter under Correspondencen angaaende Extra- og Pro Cento: Skatten tillige forstaaes; ligesaa da Præsterne, omendkjønt de ikke selv maae give Attest, dog i Henseende til ovenmeldte Correspondence som Kongel. Bestjenterne ere at ansee, kan deres derom affsendende Breve til Amtsforvalterne og andre Kongel. Bestjenterne, hvilke i Forordningens 9de Art. er tilladt for sliig Correspondence at meddele Attest, portofri blive udeliveredede fra de Postcontoirer, hvor Afleveringen skeer, imod Amtsforvalterens eller, som meldt, anden berettigede Kongel. Bestjents derforre givende Attest, uagtet Brevene paa Postcontoirot ved Indleveringen ere satte udi Porto. Dog maae paa saadanne Breves Convolut Indholden fortælligen være antegnet (d).

18 Oct.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Sjællands Stift), ang. at de Sager, som angaae ulovlig Kroehold med Brændeviin og Al, saavelsom utilladelig Brændeviinsbrænden, ved Politie, Ketten herefter maae føres og paakjendes, og som Politie Sager behandles. (Bnesfogden i Ringsted har spurgt derom, og Stiftamt. har foreskillet, at, siden ulovlig Kroehold og Brændeviinsbrænden just ere Forseelser imod en god Politie og Orden, kunde summarisk Procedure, eller den som bruges i Politie Sager, ogsaa i disse beqvemmeligt finde Sted, ligesom og Forordn. af 30 April 1734 og 5 Junii 1743 saadant bifalde) (e).

Rescr.

(d) Om det sidste see Plac. af 12 Sept. 1772, S. 1.

(e) See Forordn. af 2 Sept. 1773, S. 10, og 26 April 1776, S. 8, samt Plac. af 5 Febr. 1783.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Jysk-land), ang. at, saalænge han er i Landet, haver han at udstæde Collationer til Præstekald, samt at præsdere udi Over-Ketten, men, i hans Fraværelse, Amtmanden. 18 Oct.

(I Anledning af Stiftamtmandens Indberetning, at der ved hans Fraværelse paa Landet skal være nogen Evids om hvoget saadant tilkommer, siden Amtmanden forhen, i Stiftamtmandens Fraværelse, begge Deele haver forrettet).

Instruction for Strandløberne i Danmark (f). 26 Oct.

Rescr. (til Biskopen over Aarhus-Stift), ang. at Kongen tillægger den Reformeerte Præst i Grøbericia 40 Rdlr. aarlig; hvorimod han 2 Gange om Aaret skal besøge den Reformeerte Colonist-Menighed paa Friderichshede i Jydland, for at holde Communion for de Gamle, samt overhøre de Unge af samme Menighed (g); og skal enhver af Colonisterne derforuden betale Præsten 2 Rdl. D. hver Gang, til hans Reises Bekostning, samt enhver af de øvrige Reformeerte Personer i Landet 4 Rdl. D., saa ofte de, ved denne Leilighed, ville benytte sig af hans Tjeneste, til deres Communion's Holdelse.

(Paa Colonisternes Andragende, at de ere satte i Forlegenhed ved det deres Præst har erhødet Dimission, og derhos gjorde Ansøgning).

Rescr. (til Landsdommerne i Nørre-Jydland), ang. at de Qvinde-Mennesker, som ved Nørre-Jydlands Landsting dømmes til at fagstrygges, eller tillige at brændemærkes, skal hendsømmes til Arbejde udi Børnehøuset paa Christjanshavn. 1 Novb.

(Saasom

(f) Anhang af Rescripter ic. 1779. Side 274. — See Prom. af 12 Nov. 1771 og 31 Julii 1773. Siden ere disse Strandløbere affæfede.

(g) See Prom af 24 Maii 1783.

1. Novb.

(Saasom Viborg-Lugthuus ved Fundatsens 2det Capitel samt Rescr. 3 Decbr. 1745 og 12 Martii 1756 er, i Overeensstemmelse med dets indskrænkede Indretning, hvor ingen Feilighed er for uærlige Arrestantere, bleven fritagen for at imødtage saadanne til Arbeide; men det dog undertiden hændte sig, at fagløagne og brandmærkede Dvunder, som ere dømt til Arbeide i nærmeste Lugthuus, der enpræsenteredes, efterdi det i Nørre-Jydland anses for det nærmeste) (h).

1. Novb.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Viborg-Stift, samt til øvrige Stiftbefalings- og Amtmænd i Nørre-Jydland), ang. at, naar nogen ved Underrets-Dom er dømt til at arbejde i Viborg-Lugthuus, da skal Dommen, selv end de Vaadsmitte derhen forsendes, Stiftbefalings- eller Amtmændens forevises, og af ham prætegnes til Execution, i Fald han intet derved finder at erindre; men i vidrig Fald haver han at foranstalte dens Indskrivning for Over-Retten (i).

(Saasom det er fornødent, at den Gæste- eller Politie-Rettes Maade at procedere paa, som Viborg-Lugthuuses Fundats af 14 Nov. 1743, kun i eet Slags Sager, tillader, skal i de sidste Aaringer meget være misbrugt, og at der falder mange alt for haarde Domme til Lugthuus-Straf).

2. Novb.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Trundshjem), ang. hvor meget et uægte Barns Fader bør betale til sammes Underholdning, og dets Inddrivelse. (I Andledning af Forespørgsel fra en Foged).

Da Forordn. af 14 Octobr. 1763 fastsætter, at Faderen til et uægte Barn skal, efter hans Vilkaar og Fornødvendighed, erlægge, i det mindste Halvdeelen af de Omkostninger, som Barnets nødvendige Underholdning, efter Øvrighedens Skjønnende, udfordrer; og det forhen i

lige

(h) See næstfølgende Note.

(i) I det Rescr., som gik til Stiftbefal. og Bisk. i Viborg, blev dem tillige givet Notits 1) om at de øvrige Stiftamt- og Amtmænd var befalede det samme (hvorhos maatesees Prom. af 24 Jan. 1778); og 2) om næstfølgende Rescr. til Landsdommerne.

lige Tilfælde er erfaret, at et Barns Opfostring saadant lig løber til 12 Rdlr.: saa kommer det overeens med Forordn.,^o at Fadren deraf bør betale i det mindste de 6 Rdlr. Og da Forordn. ligeledes fastsætter, at Dørligheden skal forhjælpe Moderen til, at nyde saadant af Faderens Løn eller anden Indkomst, og derved overlader til Dørligheden at vælge de bedste og beqvemteste Midler, hvorved et saadant fattigt Qvinde-Menneske og Barne-Moder suarest og lettest kan forhjælped til sin Ret, enten ved Udpantning eller andet: saa bør slige Penge, i Mangel af mindelig Betaling, hos Vedkommende uden videre Dom ved Udpantning at inddrives.

2 Novbr.

Cabinetts: Ordre (til de Kongelige Collegier og Departement), ang. ei at udstøde nogen Efterlevelses-Ordre til et andet Collegium eller nogen Person, som ei derunder forterer; men at indberette samme i Cabinetter, hvorfra den fornødne Ordre til Vedkommende udfærdiges (k).

4 Novbr.

Refer. (til Stiftbefalingsm. i Trundhjem), ang. at Diderich Christian Fester maae i Trundhjem være Examinator for dem, som ere underoliede i Navigationen, og meddele dem Attest om deres befundne Duelighed; dog skal han følge den i Kjøbenhavn, ved Informationen og Styrmands-Examina, brugelige Methode, og til den Ende raadsføre og overlægge med Kolff Müller om Informationens Maade, som derefter skal indrettes: saa haver Stiftamtm. og at bestemme for bemeldte Fester, hvad Betaling han maae tage for en Examen, med Forbud, ei at tage meere.

11 Novbr.

Det Danske Kammer Prom. (til Stiftbefalings- og Amtmændene i Jydland), ang. at Kongen under 26 Octobr.

12 Novbr.

(k) See Forordn. af 20 Octobr. 1773 i Slutningen.

12 Novb. Octobr. har resolveret, at til næiere Indskrænkning for contrabande Vares Indførsel og Toldsvig skal bestilkes nogle Told-Visiteurs under Navn af Oecandløbere, hvis Instrux i Formular (1) communiceres; og at see dem forhjulpne til Assistance i fornødne Tilfælde.

13 Novb. Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. nogle Assistent, Copiister og flere Bud ved Retten.

Kongen har bevilget de, til at forrette Skifterne, af Hof- og Stads-Retten udmeldte 3 Tilforordnede, for reslagne 3 Copiister, til Hjælp ved deres Forretninger, hver med 200 Rdlr. aarlig Løn; saa og Kongens Foged Assistent ved hans Forretninger, hver med 200 Rdlr., og en Copiist med 150 Rdlr. aarlig Løn; Under Fogden en Assistent med 150 Rdlr. og en Copiist med 100 Rdlr. aarlig Løn; samt de 2 Auctions-Directeurer i Kjøbenhavn en Assistent, med 200 Rdlr., saa og 2 Copiister hver med 150 Rdlr. aarlig Løn; hvorpaa for dem samtlige er udfærdiget Bestallinger. Men, i Henseende til de Foransførtes Ansøgninger, at maatte faae deres egne Bud ved deres Forretninger, da, som Kongen har approberet, at der, foruden de 10 ved Hof- og Stads-Retten værende Bud, endnu maae antages 8, hver med 100 Rdlr. aarlig Løn, hvis Navne Retten til Finans-Collegium haver at anmelde, for at anføres paa Reglementet for Hof- og Stads-Retten, saa haver Retten deraf at see dem samtlige forsynede med de fornødne Bud; ligesom de og udi de Hof- og Stads-Retten anvisende fornødne Værelser paa det Kongelige Palais (m) kunde faae de til enhveres Forretninger behøvende Contoirer, samt ellers, i Henseende til Skriv-Materialter,
 Bræn

(1) See Instr. 26 Octobr. 1771 med derved satte Note.

(m) Nu holdes Retten paa Østergade.

Resolutioner og Collegialbreve. 335 1771.

Brænde, Lys, med videre, fra det fælleds Forraad under eet dermed forsynes. 13 Novb.

Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), 15 Novb.
ang. Auctions-Væsenet i Kjøbenhavn.

(n) Hvad Regl. af 5 Junii 1771, §. 7, g. byder, s. 3.
at Vare skal sælges i de ved Forordn. af 4 Aug. 1742,
§. 10 bestemte Quantiteter, ophæves; og dermed bør
at forholdes, som før Reglementet udkom (o). Med s. 5.
Auctionsbudenes Betaling forholdes efter Reglemen-
tet (p). Hvis Vedkommende, naar Sterv- eller Fallit-
Boers Auction er til Ende, og Conferencen steet, for-
lange Attest, maae den meddeles for sædvanlig Beta-
ling (q).

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Ber- 22 Novb.
gen), ang. Flytnings-Penge-Restancens Ind-
drivelse fra Leilændingerne paa St. Jørgens Hospi-
tals Gods.

Gr. Forpagteren af dette Hospitals Jordegods har andraget, at, da han for 1769 skulde oppebære Landskølds-Rettig-
heden, vare de fleeste af Dpsidderne uvillige til at erlægge til
ham 4 Mk. Danske i Steden for Flytning in Natura, da dog
saadant ved Rescr. af 2 Sept. 1763 er befalet, og derimod
ifkun har betalt ham 2 Mk. D. aarlig, hvorfor det bliver ham
umueligt at svare Forpagtnings-Summen.

Stiftsbefal. og Bisk. skal sige den Anstalt, at bemeldte
Flytnings-Penges Restancer hos de modvillige Lei-
lændinger enten ved Execution eller og ved Udpant-
ning vorde inddrevne, efter en derover forfattet Restan-
ce-Liste, for hvis Rigtighed Supplicanten selv bør inde-
staae,

(n) S. S. 1 og 2 indeholdes i Regl. 13 Aug. 1777, §. 5.
71 og 72.

(o) S. 4 i sammed 69de s.; see Rescr. af 29 April 1773.

(p) See S. 73 i Regl. af 1777.

(q) See sammed 74de s.

- 22 Novb. staae, naar samme af Stiftamtmanden er approberet, og til Inddrivelse paategnet.
- 29 Novb. Rescr. (til Amtmanden over Stavanger-Amt), ang. at, ligesom det ved Lovens 2 — 19 — 13 er befaleet, at, naar nogen Hospitalslem ved Døden afgaaer, da skal hans efterladte Midler tilhøre Hospitaler, saa skal og, naar nogen bortdøer, som indtil sin Død har nydt de fattiges Penge, deres Efterladenskab hjemfalde til fattigcassen (r).
- (Saasom Amtm. har foreskillet, at siige bortdøde fattiges Elæstninge ansee sig, som Arvinger, berettigede til hvis de maatte efterlade sig).
- 30 Novb. Cabinetts-Ordre, ang. at ingen Officeer, som staaer i Gage, maae afgaae fra sit Regiment, sænd han et heelt Aar derved har gjort Tjeneste; samt at ingen, som staaer paa Vartpenge, Pension eller *a la Suite*, maae uden speciel Tilladelse opholde sig i Kjøbenhavn (s).
- 6 Dec. Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. at med ethvert Document, som fremkommer til Læsning og Protocollation ved Retten, skal følge verificeret Gjenpart; samt at lade det strax ved en trykt Placat bekjendtgjøre (r).
- 13 Dec. Rescr. (til Amtmanden over Friderichstads- og Smaalehønes Amt), ang. at til Stævningers, Lovdages, samt Udsigelsers Forkyndelse ei maae for Betaling bruges andre end Sognets Lehnsmænd, som skal være pligtige saadant at forrette paa den Maade og for den Betaling, som Rescr. af 14 Marts 1762 fastsætter.

Canc.

(r) See Rescr. af 4 April 1772.

(s) Skal siden være ophævet.

(t) See Plac. af 6 Decbr. 1771.

Canc. Prom. (til det Norske Kammer), ang. 14 Dec.
 Omkostningerne paa dem, som forfærdige falske
 Bancosedle, og derfor blive actionerede.

Gr. Kammeret har spurgt, om ikke Banqven bør betale disse
 Omkostninger.

Saadanne Procedures have stedse været bevilgede at
 gaae paa publice Bekostning, saasom saadant er for den
 almindelige Betryggelse; hvilket i Anledning af samme
 Casu tilførn er resolveret.

Canc. Prom. (til Biskopen i Ribe), noget om 14 Dec.
 Porto = Friheden.

Det, som enten umiddelbar eller i nogen vis Henseende
 til en eller anden Kongelig Forordning er henhørende,
 og derved er foranlediget, kan imod vedbørlig Attest
 corresponderes portofri, saasom, naar der skrives til
 Stiftamtmand, Biskopper, Amtmand, og Provster, an-
 gaaende Kongelige Forordninger, eller til Provsterne
 Circularia og Synodalia, hvilke i sig selv ere intet andet
 end Udtog og Indskjærpninger af Kongelige Anordninger:
 naar Provsterne indsende de forlangte Efterretninger og
 Oplysninger om Kongelige Forordningers Erholdelse eller
 Efterlevelse: naar der indsendes Visitats: Lister, Cate-
 chisations: Lister, Sortegnelser over Sødde og Dø-
 de, Priser paa Korn og Sæde Vare. Derimod er al
 Correspondence angaaende Kirker, Skoler, Ekspenser,
 Kirke: Tjere, de expecterende Personer, Mulctpen-
 ge, Skifter, Doms: Acter, Kirke: Regnskaber, og
 Proprietairernes Correspondence angaaende deres Kir-
 ker, udi Forordningen ikke forundt nogen Portofrihed,
 men endog for største Deelen som privat Sager at ansee.

Rescr. (til Greve Knuth), ang. at Greve 20 Dec.
 Habet Knuthenborgs Birketings almindelige

Tægtes

20 Dec. Tægtedag, som er om Mandagen, maae forskyttes til om Onsdagen.

20 Dec. Rescr. (til Biskopen over Aarhus-Stift), ang. at hvor Offer har været givet paa nogen af de afskaffede Festedage, maae det tages næste Søndag (u).

21 Dec. Det Danske Kammerets Prom. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Aalborg), ang. at Geistlighedens ligesaavel udi denne som andre Kjøbstæder blive, efter Kongelig Befaling af 20 Decbr. 1770, Resolution fra det Danske Cancellie under 13 April og Cabinets-Ordre af 31 Jullii 1771, pligtige til, og bør med andre Stedets Indvaanere tage Deel udi Indquarterings-Skatten, ei alene efter de allerede gjorte Repartitioner, men endog efterdags udi hvis Byen i saa Maade tilkommer videre at udrede.

(Efterat Aalborg-Geistligheds-Memorial og Biskopens Erklæring, ang. den af bemeldte Geistlighed fordrøede Indquarterings-Skat, var i Kammeret bleven overbriet) (v).

27 Dec. Rescr. (til Stiftsbefalingsmændene og Biskopperne i Danmark og Norge, samt til Kjøbenhavns Magistrat), ang. hvad Sikkerhed der skal tages, i Henseende til de Penge, som oplægges for Discipulene i de latine Skoler (x).

(u) Ligesom Rescr. af 27 Sept. 1771 for Viborg-Stift.

(v) Wandalls Forordn. ang. Geistligheden, Side 324.

(x) Dette Rescripts §. 6. er indført i Skoleforordn. af 11 Maii 1775, §. 6. 77, 74, 76, 75, 79 og 80. — See Rescr. 28 Febr. 1772.

Canc. Prom., ang. at det er tilladt Assistent Tegholm i sit Huus at holde Auctioner, dog at dermed forholdes efter Rescr. af 15 Novbr. 1771 (y). 4 Jan.

Canc. Prom. (til Biskopen i Ribe), ang. at en Postmester ikke er berettiget at aabne Breve (z), uden naar nogen grundet Mistanke til Underløb kunde havees. 11 Jan.

Rescr. (til samelige Stiftsbefalingsmænd i Norae, ogsaa Amtmændene at tilskille en rigtig Gjenspart heraf), ang. Rigtigheds Afslaggelse for de faldende Føreløvs-Penge. 24 Jan.

Gr. Det Norske Kammer har foreslået, hvorledes den saa ofte manglende Rigtighed for Føreløvs-Pengene aarligen forarsager adskillige Antegnelse og deraf stødende Vidtløftighed ved de Kongelige Regnskaber's Afgjorelse. — Til Stigt at forekomme, befales:

De Umyndige skal inden 6 Uger, fra den Tild Mandspersonerne ere blevne myndige, eller Qvindespersonerne ere komne i Egtteskab, udstøde deres Afkalds, Qvitteringer paa vedbørlig stemplet Papiir, og anvisse samme for Skifteforvalteren, paa det Arven af Formynderbogen kan vorde udslettet, og det under en Mulct af 16 Skill. til Sognets Fattigcasse for hver Maaned de efter den Tild udeblive. Saa skal og Skifteforvalterne holde rigtig Bog over deslige Føreløvs-Penge, og, ved ethvert Aars Slutning, indsende til Amtmanden en rigtig Specification in duplo, hvoraf den eene med Attestation skal tilbagesendes Skifteforvalteren, for at leveres Sogden til Bilag ved Regnskabet. §. 1. §. 2.

Y 2

Det

(y) Schous Udtog af Forordn. V. 176.

(z) Esr. Bdn. 17 Junii 1771, s. 15; see Prom. 19 April 1784.

25 Jan. Det Danske Kammeres Prom. (til Stiftsbefalings- og Amtmændene samt Biskopperne), ang. at indsende alle de Ordres, som siden den 15 Sept. 1770 af det Kongelige Cabinet ere vorden udstgødde, og angaae Kammer- og Oeconomle- Sager.

25 Jan. Samme Kammeres Resol., ang. Bares Dragning (a).

31 Jan. . Bevilgn. at Rescr. af 7 Sept. 1736, som tillader dem af den Lutheriske og Reformeerte Religion, der indlade sig i Egestab sammen, at bestemme deres Børns Opdragelse i den eenes eller andens Religion, m. v., maae for Fremtiden staae i sin fulde Kraft; saa og, i Henseende til den forbigangne Tiid, ligeledes straffe sig til de Børn, som endnu ikke have begyndt at lære deres Christendom.

(Paa Ansøning fra Præsterne ved den Reformeerte Menighed i Kjøbenhavn).

1 Febr. Det Danske Kammeres Prom. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at saavel af Kjøbstædernes Burderings- Forretninger, som de derefter forsatte Reparitions- Beregninger, bør, naar de med Posten indsendes, erlægges Porto; dog kan slig Porto ikke afdrages i den aarlig indkrævende Brandhjelp, men efter Forordn. af 17 Junii 1771, Art. 5 og 16 betales enten af Vedkommende eller af hvert Steds Øvrighed, imod Regres til vedkommende Kjøbstæds Beboere eller Landbygningss- Eiere.

6 Febr. Rescr. (til Politimesteren i Kjøbenhavn), ang. at Placaten af 3 April 1771 (hvis 2den §. lyder saaledes: enhver skal nyde i sit Huus fuldkommen Frihed, uden

(a) ligesom Resol. af 19 Junii 1769 begge i Lybskers Udtogs 2det Hefte, Side 127.

6 Febr.

uden at blive forhindret af Politiet Dag eller Nat i deres particulaires Forretninger) skal være ophævet og igjenskabdet, og med Politiets Inquisition i Huusene at skal forholdes paa samme Maade, som tilladt og befalet var, førend forberørte Placat udkom (b); saa og at af Vedkommende er søiet Anstalt, at de af Militair:Staten blive i deres Qvarteer, efter Tappenstræg er slagen. (Eaasom Kongen af Politimesterens Foreskilling om Aarsagen til Politievaasens Afmættighed til at haandhæve den offentlige Roelighed i Kjøbenhavn, m. v. er bleven refereret, at Kilden til at denne Uorden, som nu hersker, er bemeldte Placat, da Politiet derved er sat ud af den Nødvendighed at have Nie med menige Mandes Gæder og Levemaade i Huusene, og de altjaa ustraffet kan begaae alle Lideligheder og Laster).

Kongelig Resolution, at alle Domme i Tys: 6 Febr.
Sager, som angaae Ure, Straf eller Sæstnings:Arbeide, skal af Regimenterne, herefter, som forhen, indsendes til General:Auditeuren, for af ham af refereres til Kongelig allerhøieste Resolution.

Det Danske Kammer's Prom. (til Stiftbefalings: 8 Febr.
manden i Ribe), ang. at ingen Grunde maae sælges fra Selveiergaarde uden speciel Tilladelse.

Gr. For paa den ene Side at forekomme al den Skade, som kunde stude af en vindskrænket Handel med visse Grundstykker fra de udi Ribehuus: Amt beliggende Selveiergaarde, naar samme Grundstykker ei derfra kan undværes, uden Gaarden derunder skulde lide, og paa den anden Side dog ikke at hindre Eieren fra at sælge saadanne Eiendomme, hvor det kan skee uden Skade for Gaarden, eller at den formædelt saadanne Afhændelser stod Fare for at blive øde, ville Stittamtmanden, til de det værende Selveieres og andres Esterlevelse og Efterretning, lade bekjendtgjøre, at

Forordn. (c) af 13 Maii 1769 tillader udi 6te §. ifun den Selveier, som befinder sin Gaard af den Størrelse og Beskaffenhed, at samme kan ernære flere end een

Y 3

Fami.

(b) See Plac. af 10 Febr. 1772.

(c) Herfra er denne Prom. og Prom. af 21 Sept. 1776 eens'lydende.

8 Febr. **Katmitte**, saadan Gaard, paa derhos forestrevne Maade og Vilkaar, i 2 eller fleere Parter, til Beboernes eller Folketallets Formærelse, at dele, men ikke visse Støkker derfra at afhænde, saa at sidstnævnte Handel kan ikke ansees for at være lovlig, og følgerig ei heller bliver gyldig; dog, hvor Omstændighederne ved en eller anden saadan Gaard findes saaledes, at den ei er stor nok til at deles imellem 2 Familier eller Beboere, men har dog enten meere Eng eller anden Grund end til Gaardens Vedligeholdelse behøves, eller og, ved Afstaaelse af et for Stedet ubeleiligt Grundstykke, kan erhverve sig et andet meere beleiligt, bliver det Vedkommende uforment, derom at melde sig ved Afgøining til paafølgende Resolution: og, som man da formoder, at den bestrængte Misbrug paa foranstorte Maade forebygges, saa paarvibes og ikke, at Amtmanden jo derover als vorligen vil holde.

23 Febr. **Rescr.** (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Bergens-Stift), ang. de Fattiges Væsen i Bergen.

Gr. De med de fleere udi Over-Commissionen for de Fattiges Væsen i Bergen have foreskillet, at, som den frivillige Gave, der af Bergens Indvaanere fulde erlægges til de Fattiges Underholdning, var dertil utilstrækkelig, og af mange reent blev negtet, saae de sig nødsagede til, efter Rescr. af 22 Martii 1748 til Manufactur-Huusets Behjælpning i lige Tilfælde, at inddrive samme ved Udpantning hos de Nødsvillige, men at denne Foranstaltning har sat mange Gennytter i stor Betvælselse, klagende dels over ubillig og dels ulige Taration, og derfor ikke har villet betale, og, endikjønt Udpantning er fæet, har det ei enten anserbaanden eller ved Auction fundet gøres i Penges, da ingen har villet kjøbe det saaledes Udpantede; hvorfors Over-Commissionen har maattet tage paa Credit, paa det de Trængende ei fulde lide Mangel, men, da dette ei længere kunde fæet, og Cassen ei var i Stand at udsrede de maanedlige Udbelinger, har den aleene antaget sig de Høialdrende, Syge og Sen-eliggende samt fader- og venneløse Børn til Forførs, og maatte tillade Rescr. at saae deres Brød, hvor de kunde, ved Vællerie eller Arbeide, hvilket med andre indtrufne beklagelige Omstændigheder har forvoldet, at
mange

mange ikke vil give meere end den halve Deel af det de ere taxerede for, og andre slet intet. 13 Febr.

I Henseende til foransførte Omstændigheder, og den Byen overgangne ulykkelige Ildbrand indskrænktes Indretningen med de Fattiges Væsen i Bergen derhen, at Over-Commissionen skal drage Omsorg for, at alle Gamle, Vansføre, Sengeliggende, fader- og venneløse Børn forsørges, at de indrettede Sygehuuse forblive til Cuur og Forslegning for alle fattige Syge, og at Bøger maae efter Intimation af Prædikestoelene ombæres, hvorudi enhver haver at tegne, hvad han af et gudeligt Hjerté vil frivillig give til de Fattige qvartalviis (d). Og skal det til denne Tid Resterende, efter den gjorte Ligning, af Vedkommende til Fattig-Cassen udbetales, eller hos de modvillige ved Execution inddrives.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Aggershus-
huus-Stift), ang. at den til et Vaisenhuus i Christiania bestemte Capital maae betale Fattig-Cassens Gjeld, samt Renten af samme indtil videre udeliveres til Fattig-Commissionen, for at anvendes til fattige Børns Underholdning og Opdragelse. 13 Febr.

(Paa Commissionens Ansøgning, fordi det Fattiges Væsen i Byen var i slet Tilstand, og Vaisenhuuset, hvortil for over 20 Aar er samlet en Capital, der ved 1765 Aars Udgang var resten til 7800 Rdlr., ikke kom i Stand) (e).

Det Danske Kammeres Prom., hvorved Canc. 15 Febr.
Resol. af 13 Febr. 1771 til Stiftbefalingsmanden i Viborg (at Vedkommende ikke ere pligtige at lade vrage de vragebare Vare, som en Mand forskriver til hvad eget Brug det maatte være, naar de ikke igjen skal udsælges) igjæntages (f).

Y 4

Kon-

(d) See Rescr. af 13 Jan. 1774.

(e) Ophævet ved Fundats-Confirm. 3 Decbr. 1783, P. 2. s. 1.

(f) Lybeders Udtag, 2det Hæfte, 128de Side.

26 Febr.

Kongel. Resol. hvorved approberes Admiralitets- og Commissariats-Collegii Forslag til Forandring ad Uniformen for Søe-Statens Officerer (g).

28 Febr.

Rescr. (til Stiftsprovsten i Kjøbenhavn, samt Notits til Kjøbenhavns Magistrat og Biskopen over Sjellands-Stift), ang. med Magistraten at taatage det Befalede i Henseende til Frue Latinske Skoles Oplagspenge.

Gr. Biskopen har andraget, at Kjøbenhavns Magistrat har forlangt, at han, i Anledning af Rescriptet dat. 27 Dec. sidstleden, skulde møde paa Raadstuen, for at være overværende, naar Frue Latinske Skoles Oplags-Penge indlægges i den der til indrettede Cassé, og tillige imodtage een af de til samme forfærdigede Nøgler; men at han formener, at siat hverken kan eller bør see af ham, deels fordi han i Emøeds-Forretninger ofte, og især om Sommeren, længe maae være fræwrende, deels og fornømligen fordi der for Oplags-Pengene af Magistraten og Rector i sin Tid til ham skal gjøres Rede og Rigtighed, og Pengene ham overleveres.

I foransførte Tilfælde haver Stiftsprovsten at møde paa Raadstuen, for tilligemed Magistraten at taatage det, som i Henseende til forberemelte Oplags-Penge i Rescriptet er befalet og fastsat, og tillige at imodtage til Forvaring hos sig een af de til Cassen forfærdigede Nøgler.

7 Martii.

Det Danske Kammeris Prom. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at den privilegerede Apotheker i Ribe kan, for den ham ved Forordn. af 4 Decbr. 1672 tilladte Handel med Viine, Urter og Specerier ikke tilkomme enten at tage Borgerskab eller svare Tærringskat.

7 Martii.

Generalitets- og Commiss. Coll. Prom. (til Landmilitie-Sessionerne), ang. at det maae staae i Fordegods-Eiernes fri Villie at lade Landsoldaternes Adinterims-Præsen-

Resolutioner og Collegialbreve. 345 1772.

Præsentation Res for Amtmanden eller for vedkommen: 7 Martii.
de Compagnie: Chef (h).

Resolution, ang. at enhver Officeer, som an- 18 Martii.
træffes imod Forordn. af 6 Octobr. 1753 at taillere, skal
straffes med Cassation, og den, som pointerer, med
nogle Maaneders Arrest, og, hvis den sidste igjen skul-
de betræffes, bliver han at ansee som incorrigible, og
ligeledes cassetes (i).

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift, samt 26 Martii.
Notits til Magistraten og Pleie-Directionen i Kjø-
benhavn), ang. at den Table, som fra umindelig
Tiid er bleven ombaaren om Fredagen i Stadens Sog-
nekirker, og hvoraf det Indsamlede er kommen til Hjælp
til de publiqve Brand-Anstalter, ikke bør fortaaes
under de Tavler, som ved Forordn. af 16 Novbr. 1771
dens 9de Postes 2dens S. (k) ere befalede at affattes;
men at samme, som til andet Brug henlagt, og de Fattig-
tuge uvedkommende, skal vedblive, herefter, som tilforn,
at ombæres i Kirkerne hver Fredag: Formiddag.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over 4 April.
Christiansand-Stift), ang. at deres Efterladens-
skab, som har nydt de Fattiges Penge, skal hjem-
falde til Fattig-Cassen.

Gr. Ved Rescr. af 29 Novbr. 1771 til Amtm. over Sta-
vanger-Amt, er saadant befaleet; og af Skrivelse fra Stifts-
amtin. og Biskopen til Cancelliet erfares, at det eragtes bil-
ligt, at saadan Fattigcassens Rettighed blev almindelig over-
alt i Stiftet.

Ligesom det ved Lovens 2c. (l).

N 5

Rescr.

(h) Lybeckers Udtog, 2. Side 469, og Anhang af Res-
scripter 2c. 1779; see nu Forordn. af 14 Sept. 1774,
S. 8, og 30; Jan. 1777, S. 7.

(i) Schons Udtog af Forordn. IV. 236te Side,

(k) Efr. Rescr. af 17 Martii 1784. S. 3.

(l) Fremdeles som bemeldte Rescr. af 29 Novbr. 1771.

- 4 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden paa Island), ang. at de, som efter Forordn. af 8 Junii 1767 skulde for Leiermaal sidde 8 Dage paa Vind og Brød i Steden for aabnbare Skrift-maal, skal i ders Sted betale en ringe Bjendelse til Tugthuset paa Island, efter deres Omstændigheder og Stiftamtmandens Sigelse. (Saa som Stiftbefalingsm. har foreskillet, at Syffelxændene paa Island, som have Siat og Sagefald i Jorpagtning, finde sig behøvede med, uden Erstatning at erquire benævnte Jorordning, og at de Skyldige ligeledes desformedit ofte maae reise 8, 10 a 12 Mile frem og tilbage).
- 4 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aalborgs Stift), ang. at Magistratspersonernes Tal i Aalborg maae, naar nogen af de nu værende ved Dødsfald eller paa anden Maade afsnaaer, indskrænkes til een Borgemeester og 2 virkelige Raadmand, og Indkomsterne da at tilfalde dem efter sædvanlig Eigning.
- 4 April. Generalitets- og C. Coll. Prom. (til Commandanterne ic.), ang. Attester fra Regiments-Cheferne og af Kirkebøgerne, saa og Forpligtelser, i Hens. til de Officeer-Sønner, som ønskes tegnede til Ansættelse ved det nu forstærkede Land-Cadet-Compagnie (*). (Saa som velfortjente ubemidlede Officerers, men især fattige Officeer-Enfers Sonner, naar de dertil have de fornødne Egenkaber, og ere ikke over 15 Aar, vorde ved bemeldte Compagnie placeret, for sammesteds af dem at danne dygtige Officerer).
- 15 April. Rescr. (til Directeurerne i General-Postamtet), ang. hvorledes herester skal forholdes med Forestillingerne og Expeditionerne fra General-Postamtet (m).

Gr. Directeurerne have foreskillet, hvorledes med Forestillingerne fra General-Postamtet hidtil har været forholdet, nemlig, at, efterat et General-Postamt i Aaret 1711 var bleven

(*) Forandret ved Regl. af 12 Novbr. 1783, S. 2.

(m) Est. Rescr. af 10 Martij 1774, S. 1.

15 April.

bleven oprettet, ere alle Førefillinger om Pensioner af Postkassen, og andre Ting Postvæsenet vedkommende, sket derfra, og gaaet under Forsøgning lige til Kongen, som i Begyndelsen lod Resolutionerne tegne derpaa, og sendte General-Postamtet samme tilbage, men at Resolutionerne siden som oftest ere og gaaen til det Danske eller Tidske Cancellie, under hvilket af disse Colleeier Sagen henhorte, for derfra at meddeles General-Postamtet, og at dermed ligeledes paa samme Maade er bleven forholdet under høifsalig Kong Christjan den Sjette, uden at dertil har været beordret nogen særdeles Referent, men at i Kongens høifsalig Sr. Faders og egen Regjering ere Førefillingerne vel ligesom tilforn gaaen ind til Kongen, men heds bleven refererede, fori af Geheime-Raad Greve Moltke siden af Geheime-Raad Greve Reventlau og derefter igjen af bemeldte Greve Moltke samt tilfids, under forrige Cabinets-Minister, ere de med paategnet Cabinets-Resolution directe sendte General-Postamtet tilbage. — I Anledning af Directeurernes derhos gjorte Forespørgsel, hvorledes med General-Postamtets Førefillinger nu og i Fremtiden skal forholdes, er funden for godt:

General-Postamtets Sager skal refereres først i Geheime-Stats-Raadet af dets Directeurer vekselsviis, og dernæst for Kongen selv i samme Raad, af den Stats-Minister, som der haver det Danske og Tidske Cancelliers Førefillinger. Med Resolutioners, Ordrens og Bestallingers Udfærdigelse fra begge forbenævnte Cancellier, i General-Postamtets Sager, skal forholdes paa samme Maade som i forrige Tilber.

Refer. (til Biskopperne i Danmark, Norge og Island samt Hofprædikanten), ang. Strax den Anstalt at gjøre, at der, udi den sædvanlige Bøn efter Prædikenen, gjøres den Forandring, at, naar der er bedet for Kongen selv, skal der bedes for Hendes Majestæt Dronning Juliana Maria, Hans Kongelige Høihed Kronprints Frederich, Hans Kongelige Høihed Prints Frederich (n), de Kongelige Printesser, og det ganske Kongelige Arvehuus paa den sædvanlige Maade.

Refer.

(n) Og Gemahl, see Refer. 14 Octobr. 1774 og 21 April 1775.

23 April.

Rescr. (til Directeurene for Pleie-Anstalten i Kjøbenhavn), ang. at de ikke, i Anledning af forhen til dem ergangne Cabinets-Ordres, maae foretage nogen Forandring eller Foranstaltning med Vaisenhuset, eller disponere over dets Midler, uden før saavidt som til Vaisensbørnernes Underholdning udfordres; men at alting skal forblive in statu quo indtil nærmere Resolution (o): (saasom en Commission er anordnet til at undersøge de seener Forandringer i de Civile Collegier og almindelige Indretninger i Kjøbenhavn, hvorunder Vaisenhuset og kommer i Betragtning).

25 April.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsmanden i Bergen), ang. Handels-Contoiret i Bergen.

Et. Ved Rescript af 23 Febr. 1770 er befaleet, at Johan Sammedien og Gerhard Kasse med flere Stue-Eiere, der udi det med bemeldte Rescript fulgte Lingsvisione findes benævnte, skulle svare Vaaghold, Rundgang, og den Tydske Kirkes Contingent, saavel af de til Pakboder indrettede Stuer, som af de, hvorpaa Gølt holdes til Handelen; men Contoirets Oldemand har andraget, at, siden her ei med udtrykkelige Ord er fastsat, at de i alle Afgifter til Contoirets Cassa, i Folge den for det Tydske Contoir i Bergen under 7. Octobr. 1754 udgivne Anordning dens 2det Cap. 9de Art., skal være lige deelagtige med de øvrige Contoirets Stue-Eiere, det da ved Resolution maatte fastsættes, hvad enten disse nye Handelstue-Eiere skal svare eller være fritagne for samme.

Da Handelstuernes Antal ved Rescript af 8 Aug. afvigte har er fastsat til 58, og de Stuer, som have været virkelige og aabne Handelstuer, endskjønt de ere eller hevefter blive tillukte og brugte til Pakboder, skal i Henseende til Kirken svare og betale i Lighed med alle andre virkelige Stuer; saa skal og bemeldte 58 Handelstuer ansees som det rette og regelmæssige Antal, hvoraf aarlig skal svares, saalænge samme ei ved Kjøb- og Salg eller anden Handels-Indretning afskilles, og ingen nye Handels-Stuer med tilhørende Pakboder paa Contoiret at maae opbygges, i hvilket Fald disse, som de nu værende, for sin Part bør svare og ansættes.

Det

(o) See Rescr. af 12 Novbr. 1772.

2 Maii.

Det Danske Kammerets Prom. (til samtlige Stiftsbefalings- og Amtmænd, Grever, Friherrer og Biskoper), ang. at de Arve Midler, som ved Skifte, Jurisdictionerne enten udlægges til fraværende Arvinger, der ikke selv eller ved Fuldmægtig melde sig paa Skifterne, eller hvortil ingen beviislig Arving befindes, skal, hvor Skifte-Retten ei finder Leilighed at udsætte samme sikkert, erlægges ubi nærmeste Amtstue mod Qvittering in duplo, hvoraf Skifteforvalteren beholder den eene, for derefter ved Kammeret at requirere Betalingen af Capital med 4 pro Cento Rente, hvor rette Arving melder sig derom i lovlig Tiid, men den anden til Beviis, og for derefter Belsbet til Skatte-Cassen at anvise, straxen indsende. (Paa det deslige Arvemidler ikke skulle staae frugtesløse til Skatte for den Kongel. Casse, hvor sammic efter Loven tilfalder saadan Arv, eller for Arvingerne, naar de derom melde sig i lovlig Tiid) (p).

7 Maii.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Aarhus), ang. at Rector Tetens's Hustru i Horsens maae, efter hans Død, fra Dødsdagen af indtil Aarsdagen derefter, oppebære den halve Deel af Rectorateta Indkomster, det undtagen, som gives til Introduction og for Testimonia, hvilket Successor alene beholder for sin Umage, saa maae og Enken beholde Rector-Residencen i Naadens Aaret, imod at forskaffe Esterkommeren imidlertid, for sin egen Person alene, fornøden Børelse derudi; iligemaade maae og bemeldte Rector Tetens's efterladende Enke, saalænge hun i Enkestand forbliver, nyde aarligen $\frac{1}{2}$ Deel af Embedets visse Indkomster, dog dette sidste uden Følge for Esterskommerens Enker.

Resol.

(p) Ophævet ved Prom. af 1 Octobr. 1774; see og Nr. 21 Febr. 1775.

7 Maji.

Resol. og Bevilgning, ang. adskillige Vokser, Valløse Stift vedkommende.

14 Maji.

Rescr. (til Biskopen over Aarhus = Stift), ang. nye Herredsbøger over Geistlighedens Indkomster.

Gr. Biskopen har foreskillet, at efter Rescr. under 7 Febr. 1690 ere i samme Aar af Aarhus = Stifts Geistlige forfattet og til Stiftskisten indleveret Stiftsbøger, hvorudi de, for hvert Herred især, have indført og antegnet deres paa den Tid havende Indkomster, med videre; men at disse Stifts- eller Herredsbøger, formedelt de i Tidens Løb indløbne Forandringer, findes nu i adskillige Deele saa uøsterrettelige, at der af samme om Præsterne og andre Geistliges Kalde nu værende Beskaffenhed i noale Vokser aldeles ingen Bisped kan have, hvorover det, til Efterkommernes bei øvende Efterretning, vil være fornødent, at nye Herredsbøger indrettes, om hvis Nøiagtighed man kunde være forsikret.

Biskopen skal tilholde Præsterne og andre Geistlige i Stifter, med forderligst, under deres Hænder in duplo at indsende rigtige Specificationer paa alle deres Kalde tilliggende visse og uviste Indkomster, af hvad Navn de end ere, eller være kunde, med hofsøiede Besværing, om dem i en eller anden Maade noget kunde være afgaet, betaget eller forringet, og det saa rigtigheden og uforsalstet, som enhver især det vil ansvare, og i sin Tid, om fornødent gøres, gestændig være; til hvilken Ende Provsterne skal tilholdes, enhver for sit Herred, at besørge, paa samtlige Herreds Geistliges Bekostning, indrettede, og i ordinair Pergament indbundne, 2 Bøger in folio, hvorudi de fornævnte ligelydende Specificationer af de Geistlige, hvilke skal indrettes paa samme Maade som de forrige, indføres, og af dem egenhændig at testes, samt derefter Biskopen tilstilles, hvoraf det eene Exemplar skal indsendes til det Danske Cancellie, og det andet til Forvaring i Stiftskisten henlægges. Dog skal disse Herredsbøger ikke tjene til Regel i Eiendoms Trætter imod ældre Documenter; saa skal og, hvor der anses

Resolutioner og Collegialbreve. 351 1772.

anføres noget Nytt at være tillagt Kaldet eller Præstegaardene,, som ikke findes i de forrige og ældre Bøger, Adkomsten dertil tillige indføres. 14 Maii.

Resolution, ang. de deputerede Borgeres Antal og Valg i Bergen (q). 16 Maii.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden paa Island), ang. at han, saavel nu som i Fremtiden, skal i Almindelighed have Opsigt med, at Kongens Hensigt med den nye Indretning til astronomiske Jagtgælder paa Island i alt opfyldes, efter den Observatori meddeelte Instruction (r). 21 Maii.

Generalitets- og C. Coll. Prom. (til Commandanterne oc.), ang. at det Tillæg af $\frac{1}{2}$ Lønst. Daglig, som Soldaterne hidtil have nydt paa deres Børn, vorder, efter Kongelig Resolution af 13 Junius, herefter ikke meere bevilget, men, ligesom de Børn, paa hvilke denne $\frac{1}{2}$ Løn nu godtgjøres, efterhaanden afgaae, indeholdt, og skal, naar af dem ikke ere flere, endelig ganske ophøre; samt at derimod for de Soldaterbørns Underholdning og Opdragelse, hvis Forældre det ikke kan bestride, saaledes er sørget, at de i Christjans-Pleiehuus i Kjøbenhavn, paa Forlangende, og naar Regimentet melder sig derom ved dets Direction, skal werde optagne. 30 Maii.

Resolution, hvorved den ved Forordn. af 9 Julii 1768 befalede nye Landmaaling i Danmark indstilles indtil videre (s). 3 Junii.

Rescr.

(q) Sees i Rescr. af 13 Sept. 1775.

(r) See Prom. af 14 Maii 1774 og Rescr. 18 April 1781.

(s) Schous Udtoeg af Forordn. V. 57de Side.

4 Junii.

Rescr. (til Justitiarius i Høieste-Ret, samt Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn), ang. at saavel de af Hof- og Stads-Retten til Skifterne udnævnte Tilforordnedes Skifte-Decisioner som de ved dens VidneKammere faldne Kjendelser skal, som meest overeensstemmende med Hensigten af Forordn. det. 15 Junii 1771, indstævnes lige for Høieste-Ret.

(Saasom Kongen er bleven refereret, at nogle af detslige Kjendelser og Decisioner gæ paaankede til Høieste-Ret, og andre til Hof- og Stads-Retten, fordi om deres Indstævning ikke meldes noget i bemeldte Forordning og Reglementet, som ellers anordner, at Søe-Rettens, Hjørste-Rettens, Kongens Fogeds og Underfogdens Kjendelser, som paaankes, skal indstævnes for Hof- og Stads-Retten).

4 Junii.

Rescr. (til Pleie-Directionen i Kjøbenhavn), ang. at General-Postamtet er tilkjendegivet, at de 2000 Rdlr., som af General-Postcassen aarlig er bleven udbetalt til Vaisenshuuset, maae til bemeldte Direction quartaliter udbetales, dog at samme til det bestemte Brug skal anvendes (r).

4 Junii.

Bevilgn. for Olavius at maae anlægge et Bogtrykkerie i Skalholt-Stift paa Island.

5 Junii.

Rescr. (til Biskopen over Fyens-Stift), ang. at det maae være Præsterne paa Erøe tilladt at modtage deres sædvanlige Allehelgens-Offer paa den næste Søndag efter denne Fest af Menighederne, som dem saadant efter deres Leilighed og gode Villie ville give.

11 Junii.

Rescr. (til samtlige Stiftsbefalingsmænd i Danmark og Norge samt Kjøbenhavns Magistrat), ang. at det, i Henseende til Comoediant-Spillere og detslige, i alle Maader skal have sit Forblivende ved Forordn. af 21 Martii 1738, uagtet hvad Privilegium en eller

eller anden hidtil derpaa maatte have bekommet (u); dog de i Kjøbenhavn privilegerede Skuespil ikke derunder begrebne. 11 Junii.

Rescr. (til Amtmanden over Bordingborg og 18 Junii.
Erngævelde-Amtet), anq. at Bordingborg-Birk
skal igjen anses som et Kongelig Rytterdistricts Vir-
keting, og Rettens Betjente, der lønnes af Kongens
Cassa, være forbundne at holde sig de i saa Raade for-
hen udgaaene Anordninger efterretlig.

Rescr. (til Amtmanden over Antvorskov og 18 Junii.
Corsøer-Amtet), det samme i Henseende til det
Antvorskovske District.

Det-Danske Kammer's Prom. (til Stiftbefalings- 20 Junii.
manden over Ribe-Stift), anq. at de i Ribe fal-
dende Føreløbs-Penge skal, ligesom det skeer udi
alle andre Kjøbstæder i Riger, erlægges til den Kongelige
Sagfalds-Casse, og af Byfogden udi hans aarlige
Eigt- og Sagfalds-Regnskab til Indtægt beregnes.

Rescr. (til Hof- og Stads-Retten, samt Notits 25 Junii.
til Magistraten i Kjøbenhavn), anq. at bemeldte Ret
bestikker Arrestforvarer i Stadens civile Ar-
resthuus, m. v. om hans Varetægts-Penge og Løn.

Gr. Retten har foreslået, at, efterat Arrestforvareren i
Stadens civile Arresthuus ved Døden var afsaagen, og Døds-
faldet tilkjendegivet saavel Kjøbenhavns-Magistrat, som for
Kongens Foged paa egne og Rettens Vegne, har denne, efter
foregaaende Overlæg med Justitiaro, strax bestiftet et af Hof-
og Stads-Rets-Buddene, indtil videre at besørgte Arrestfor-
varer-Tjenesten, saasom der behøvedes noiere Overlæg om ad-
skillige Ting ved denne Tjeneste, førend en virkelig Arrestfor-
varer kunde udnævnes; men at imidlertid Politie-Controleur
Friederichsen har meldt sig hos Retten med den ham af Kjø-
benhavn-

(u) Udvidet og skjærpet ved Forordn. af 27 Octobr. 1773.

25 Junii.

benhøvn. Magistrat givne Befalling og Instruction som Arrestforvarer, hvilket har anlediget Retten at foreskille de Grunde, paa hvilke den formener det tilkommer samme og Kongens Foged at bestikke og instruere Arrestforvarer, udbedende sig derudi Decision. — Da Arrestforvareren immediate dependere af Kongens Foged, som med ham bør have daglig Indseende, der og nu tillige er et Lem af Hof- og Stads-Retten, mep ikke af Magistraten, er funden for godt:

Hof- og Stads-Retten bør besætte den ved Stadens stulle Arresthuus ledig værende Arrestforvarer. Tjeneste. Hvad dernæst angaaer, hvis Retten har foreskillet, i Henseende til, at Arrestforvareren hidindtil, saavel for Delinquenter som Gjelds-Arrestanter, har nydt ugentlig pro persona i Varetægts-Penge 24 β , da maae det vel fremdeles derved forblive, at han for enhver Gjelds-Arrestant maae nyde de sædvanlige i Loven fastsatte 24 β ugentligen; men, hvad angaaer Delinquenter og andre, som paa publice Regning, og Kongens enten Sigt- og Sagesalds- eller Sportel-Cassen til Last, sættes i Arrest eller Fængsel, da skal Arrestforvareren, for hans Tilsyn og Umag med deslige Arrestanter, tillægges en vis Løn af 100 Rigsdaler for ham selv, og 40 Rdlr. for en Karl at gaae ham til Haande, hvilke ham af Sigt- og Sagesalds-Cassen kvartaliter maae udbetales, hvorefter imod skal bortfalde de 41 Rdlr. 4 Mk., som forrige Arrestforvarer har nydt i aarlig Løn af Sigt- og Sagesalds-Cassen, saavel som og de 33 Rdlr. 4 Mk. af Stadens Casse, for at holde en Karl, til en Favn Brænde og Lygternes Vedligeholdelse, med videre.

27 Junii.

Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. at de fra Krigs-Retten til Hof- og Stads-Retten afleverte militaire Delinquenter skal anses som Etvile i Henseende til Underholdnings-, Varetægts- og Executions-Omkostninger, som af Sigt- og Sagesalds-Cassen betales (v).

Coms

(v) Schous Ildtog af Forordn. V. Side 143; bortfalder ved Plac. af 10 Junii 1778, S. i.

Commerce = Deputationens Prom. (til Stiftbes 30 Junii.
 falingsmændene), ang. at Freden imellem Kongen
 og Republikven Algier er under 16 Maii a. c. igjen etas-
 bleret.

Rescr. (til Justits = Directionen ved Tal. 2 Julii.
 Lotteriet i Kjøbenhavn), ang. at have Indseende
 dermed og paakjende Tvistighederne, m. v. (x).

Gr. I Følge den Georg Ditlev Friderich Koes og Med-
 Interessentere forundte Detroi paa et Tal-Lotterie er under
 6 Martii 1771 Directionen befalet at vedligeholde den almin-
 delige Credit til samme Tal-Lotterie, samt at have fornøden
 Opsyn ved de derved forefaldende offentlige Trækninger, og
 decidere alle i sig Anledning forekommende Tvistigheder. Nu
 er Kongen bleven refereret: 1) at bemeldte Koes tiltager sig
 her al Magt og Myndighed, over Tal-Lottoet, eensidig dispo-
 nerer over Residuo fra Trækningerne, ved at tage Solium i
 Gangen paa sit Navn, ved at beholde betydelige Summer i
 sine Hænder, ved at kjøbe Actier for Interessentkabets Penge,
 og uden Interessentkabets, eller de Deputeredes paa deres Beg-
 ne, Vidende, antager Collecturer, og tillægger dem hvad Pro-
 centum han finder for godt, med videre, hvilket alt strider
 imod Detroien og Subscriptions-Planen af 3 April 1771,
 samt foretages imod de Deputeredes og Interessentkabets Prae-
 tekst; 2) at, til at afhjælp disse Klager og Disputer, og til
 den fornødne Sikkerhed for de Penge, der skal betales til Kon-
 gens particulare Casse og General-Postamter, samt til
 at bestjerme Interessentkabet efter Detroien, imod alle Ind-
 greb og Fornærmelse, er ingen bequemere Middel, end at
 den her værende Justits-Direction sættes i den suldkomne
 Activité efter Detroien, lige med den i Altona.

Ved dette Lotteris Væsen skal Justits-Directionen
 have Indseende med, og paasee, alt hvad til Kongens
 Interesse, Publici Sikkerhed og Trækningernes til-
 forladelige Rigtighed udfordres, saa at hverken Koes
 eller Interessentkabet foretager sig noget egenraadig imod
 Detroien; ligesom Directionen og endeligen haver at
 paakjende alle de Tvistigheder, som, dette Lotterie an-
 gaaende, maatte foresalde, saavel imellem Interessenter-
 ne og Administrationen, som imellem Administrationen

(x) See Rescr. af 29 Octobr. 1772, sfr. Introitus af
 Fdn. 5 Octobr. 1774.

2 Julii.

og Betjentene, eller lunellem Interessenterne indbyrdes; lader Betjentene, i Directionens Overværelse, tage i Led til Interessentskabet; bivaane General-Forsamlingerne, dog uden at besatte sig med Administrationen, eller at lække Stemmerne, men alene, saavidt mueligt, at hindre Cabaler og Inertguer; og in continenti at afgjøre de ved den Villighed foresaldende Disputer, alt paa samme Maade, som det forholdes med Justits-Directionen i Altona, og samme er anbefalet, til Kongens og Interessentskabets Sikkerhed.

9 Julii.

Resolution, hvorved ophæves Resol. af 21 Septemb. 1771 (y), ang. adelige Kettigheders Tilstaaelse for dem, som besidde Jordegods, men hverken ere af Adel eller lige med Adelen privilegerede, imod en vis Betaling.

10 Julii.

Approbation paa en Instruction, hvorefter Døchansessen ved Valløse-Stift i sin Tiid sig haver at rette.

11 Julii.

Canc. Prom. (til Biskopen over Viborg-Stift), ang. at der i Henseende til de uden for Ægteskab avlede Børns Daab skal have sit Forblivende ved Forsordn. af 13 Junii 1771, hvilken, for saavidt slige Børn angaaer, ikke ved Plac. af 27 Febr. 1772 er igjenskaldet. (Paa gjorte Forespørgsel, om med nægte Børns Daab anderledes end efter Ritualets og Lovens Bydende efterdags skal forholde).

11 Julii.

(Kongel. Resol. af 18 Junii til Commerce-Deputationen).

Det Danske Kammeres Prom. (til samtlige Stifts-befalingsmænd, for at bekjendtgjøres især Tolderne), ang. at de med Sæbe-Fabriquerne forbundne Olie-Møller skal anses lige med andre Fabriquer, selgelig ogsaa lige med disse nyde Toldfrihed paa de raae Materialier, saasom Kapsaet, Hør-, Hampe, og andet Frøe, som dertil maatte behøves, imod at enhver

Sæbe

Sæbeverts. Eier hver Gang eedelig forsikrer, at saadanne raase Vare alene skal forbruges ved, og slaes paa hans Olie, Mølle, og ingenlunde vorde overladt eller solgt til andre. 11 Julii.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmændene i Norge), ang. 16 Julii.
 at der, ligesom tilforn i Norge har været brugeligt, skal ved der liggende Artillerie, Compagnier, af det ringe Borgerskab, som Provisores antages udi . . .
 Kjøbstad . . . Over: og . . . Under: Constabler (2), hvilke med fornøden Gevær og Lædertøi af Arsenalerne skal forsynes, og i Frestider staae under Exercice som andre Artillerister; men derimod ei at nyde andet Bederlag, end alene Frihed for borgerlig Tynge og Paalæg, samt Tilladelse at ernære sig af deres Haandværk, dog uden Svendes og Drenges Hjelp (a).

Resolution, ang. at de gevorbnne Cuirasseer og 23 Julii.
 Dragon-Regimenter i Danmark skal sættes paa en egal Fod, samt alle ansees og tjene som Ryttere; til hvilken Ende Livregiment Cuirasseer skal bære Navn af det Danske, og Livregiment Dragoner af det Norske Livregiment Rytterie; det Jydske Cuirasseer-Regiment af det første Sjellandske, det Sjellandske Dragon-Regiment af det andet Sjellandske, det Jydske Dragon-Regiment af det Jydske, det Hvenske Dragon-Regiment af det Hvenske, det Slesvigiske Dragon-Regiment af det Slesvigiske, og det Holsteenske Dragon-Regiment af det Holsteenske Regiment Ryttere: og skal de

3

ved

(2) Nemlig i Christiania 5 Over: og 15 Under-Constabler.

Friderichshald	3	7		
Friderichshald	3	7		
Christianssand	3	7		
Bergen	10	20		
Grundhjem	5	15		

(a) See Rescr. 5 Maii 1780 samt Prom. 25 Julii 1772, og 16 Octobr. 1784; cfr. Rescr. 1 Febr. 1760.

23. Julii. ved Dragon-Regimenterne forhen standne Capitainer i Fremtiden alle kaldes Ritmestere (b).

25 Julii. Canc. Prom. (til Generalitets- og Commissariats-Collegium), hvorved meldes, at under 16 Hujus er om Artillerie-Provisorerne udfærdiget de fornødne Ordres til Stiftamtmandene i Norge.

30 Julii. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Fyens-Stift), ang. at Nyborg-Raadstue- eller Over-Ret efterdags skal bortfalde, og Byens Øvrighed alene bestaae af en Byefoged, og hans Domme og Judicialforretninger at henhøre under Landstinget.

30 Julii. Resol., ang. at Resol. af 15 Aug. 1771, som bevilger en bleven Selveier Laan af Kongens Cassa, skal være ophævet.

6 Aug. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. nogle Regler for Muursvendene i Kjøbenhavn.

Or. Oldermænden for Lauget har andraget, at der blandt Muursvendene ved Qvartal-Samlingerne er reist sig adskillige Uordener, som skal have sin Oprindelse af de til de Syge Svendes Pleie erlæggende Penge, Bøffens Forvaltning, med mere — Til sig Misbrugs Afkastelse og god Ordens Vedligeholdelse anordnes:

- §. 1. Til Lademestere ved Svendenes Syge-Bøsse skal 2 Mestere af Lauget vælges, som uden nogen Betaling derved skal forblive hver et Aar, og saaledes herefter afveksle; og skal disse være forbundne at møde ved alle tilladelige og fornødne Samlinger, medmindre at lovlig Forsald det forhindrer, da en anden i den Udeblivendes
- §. 2. Sted af Oldermænden udmeldes. For at forekomme de mange unødvendige Samlinger iblandt Svendene, som og de Restancer, som nu skal findes til Sygebøffen, skal enhver Mester betale Bøffepengene (ligesom hidindtil

(b) See Resol. af 28 Jan. 1785.

6 Aug.

Indtil Quartalspengene) for deres i Arbejde havende Svende, neml. til enhver St. Hans og Michaelis Quartal, og, naar begge Deele saaledes ere indcasserede, skal Bøsspengene strax fratages Quartalspengene, og der paa Stedet leveres de 2 Lademestere, tilligemed Oldgesellerne og de 2de Bøffe Svende, som dem i Søndens Sygebøsse indlægges, hvortil Oldmanden skal have den een, Oldgesellen den anden, og den ældste Bøffesvend den tredie Nøgle. Paa det de Svende, som blive anmeldte Syge, kan nyde deres sædvanlige Sygepenge, skal Lademesterne med Oldgesellerne og de 2 Bøffesvende hver Søndag efter Aftensang møde paa Herberget, paa det de nødvendige Penge til de Syges Underholdning kan blive udtagen, og i Henseende til de Syges Antal Lademesterne at have nok Indseende. De Svende, som til Liigbæren, naar nogen Svend dør, blive tilfagte, og uden lovlig Forsald udeblive, skal Oldgesellerne anmelde for Lademesterne, og de Udeblivende som sædvanlig betale 1 Mk. Danske til Sygebøssen, som Oldgesellerne strax skal indkræve, og til Lademesterne levere, som ved næste Samling paa Herberget i Sygebøssen indlægges (c). Og, da de bortreisende Svende hidindtil skal have betalt deres Bøsspenge til Oldgesellerne, hvorover hos Oldmanden herefter skal holdes Regnskab, ligesom forhen over Quartalspengene, saa blive samme til ham betalte; og haver han ved næste Quartal derfor at aflægge rigtig Regnskab. I Henseende til Laugsffriveren, hvorom Svendene ved sidste Michaelis Quartal skal have gjort Paastand at ville have een af deres egne, skal det forblive som hidindtil, at den Laugsffriver, som bruges ved Messerne, skal forrette Svendenes Affaires. Og, da Tilføjelsen iblandt Svendene, naar noget haver været at forrette, som enten ved Quar-

S. 3.

S. 4.

S. 5.

S. 6.

S. 7.

6 Aug. talssamling eller deslige, ei skal være stæet saa ordentlig, at enhver efter sin Tour er tilfagt, saa, for saadant at forekomme, skal Lademesterne have en Rolle over samtlige Svende, paa det de derefter kunne blive tilfagt; og tillades ei nogen Svend uden Tilfagelse at indkomme i Samlingen, hvorover Lademesteren bør have nøie Indseende; ligesom han ei heller maae tillade nogen Samling, uden det for OIdermanden forhen er anmeldt og bevilget.

7 Aug. Declaration, ang. Frihed for 6te og 10de Penge af Midler, som Adelen fører fra Danske til Sachsische Lande, eller fra disse til hine (d).

Saaavel de af Adelen; som af Danmark og Norge, Hertugdømmene og Kongens øvrige Lande sig med deres Formue og Gods til de Churfyrstelig Sachsische Lande ville vende, som og de af den Chursachsische Adel, der i de Kongelig Danske Riger og Lande tilfalde, og til fornævnte Chursachsische Lande transportere Arvemidlet, skal ingen Afkortning af 6te og 10de Penge, i saavidt samme har tilfalden den Kongelige Casse, hvad Navn de og have, affordres eller give (e): hvilken Afkortningsfrihed og udtrykkelig skal strække sig til dem af Adel, som sig af de Kongelige Riger og Lande til Herrnhut begive, hvorefter Forordn. af 20 Novbr. 1744 og 29 Jan. 1745 skal være ophævede.

29 Aug. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Placaterne af 29 April og 10 Octobr. 1771 i Almindelighed skal være ophævede, og med Begravelser i Fremtiden

(d) See Prom. af 20 Martii 1773. — Det gjælder ogsaa om andre end Adel, see Prom. 28 Decbr. 1776.

(e) Af det Chursachsische Hof er udfærdiget ligelydende Rescr.

Resolutioner og Collegialbreve. 351 1772.

den forholdes efter de derom forhen gjorte Anordninger (f) 13 Aug.
 (saafom Admiralitetet har foreskillet, at Kongens Arbeid li-
 der Tab ved Haandverksflokkens og Divisions-Manufaktur-Be-
 grænselse, formedelsk Liddens Forandring fra Middags- til Mor-
 genstunden; og, da det ikke er fornummen, at disse Placater
 har medført nogen Nytte, men derimod foraarjaaget adskillige
 Uleiligheder).

Commerce-Deputationens Prom. (til Stiftsbefal- 15 Aug.
 lingsmandene), ang. at Freden med Tunis er
 hidstillet, og vores Flag sikter for alle barbariske Capere:

Rescr. (til Kjøbenhavn's Hof- og Stads-Ret), 20 Aug.
 ang. Politimesterens Kjendelses Appel.

Gr. Retten har foreskillet, at N. har til den ladet appellere
 en imellem ham og L. af Politimesteren aflagt Kjendelse, ang.
 en i Ps. Gaard værende Skarnkistes Indretning; men at L.
 formener, at denne Kjendelse bør være uden Appel, og derfor
 har ladet paastaae Sagen afviist, hvilket har anlediget Retten
 at indtille, hvorledes i Henseende til Politimesterens Kjendelse
 saavel i denne som andre Sager skal forholdes. — Paa det
 berubi kan være en almindelig Regel, er funden for godt:

De Kjendelser i Almindelighed, som tilforn kunde ind-
 stævnes for Politie- og Commerce-Collegio, maae nu
 indstævnes for Kjøbenhavn's Hof- og Stads-Ret.

Rescr. (til Kjøbenhavn's Magistrat), ang. at Plac. 20 Aug.
 af 10 April 1771 skal, saavel i Henseende til de Re-
 formeerte som andre Fremmede, være ophævet (g).

Confirmation paa et Reglement for Kosten og 27 Aug.
 Oplaget for Disciplene i Viborg-Latine Skole.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Aggershuus- 3 Sept.
 Stift), ang. visse Præcautioner til Sikkerhed for
 Overformyndere og Umyndiges Midler i Scheen (h).

3 5

(Paa

(f) See Plac. af 17 Aug. 1772.

(g) See Plac. af 26 Aug. 1772.

(h) Ligesom Rescr. af 4 Decbr. 1761 for Grundhjem, Grøn-
 bene og Stædernes Navne undtagne; see og Rescr. af
 18 Martii 1775.

- 3 Sept. (Paa Ansøgning fra Overformynderen i Sjøen, at Rescr. af 4 Decbr. 1761 for Grundhjem maatte extenderes til Sjøens bnes Jurisdiction).
- 8 Sept. Rentef. Skriv. (til Biskopen over Fyens-Stift), ang. at Geistligheden i Kjøbstæderne skal fra 16 Octobr. 1771 og fremdeles være pligtige til at svare Indvarterings-, Hjælpe-, Skat med de andre Byens Indvaanere af deres Gaarbes og Huusets Grundtægt (*).
- 10 Sept. Rescr. (til Amtmændene over Lundenis- og Bøveling-Amt, og Baronen til Røffensteen notificeret), ang. at Rammegaard og Gods, som har søgt Røffensteens Birk, bør henhøre og svare under Schodsborg- Vandfuld-, Herredens Ting.
- 10 Sept. Resolution, ang. at til alle Civile og Militaire, som for nogen bevilgelig Forbrydelse sidde arresterede paa de Danske Vestindiske Lølande, eller herestcr vore de tildømt at udstaae Sæstnings- Arbejde, deres Underholdning, naar samme gaaer for den Kongelige Casses Regning, ubetales en Real daglig (1).
- 17 Sept. Bevillgn. for Geheime-Raad Greve Hr. Hans Schack, at hans ægte Sønner og Descendenter paa Sværdsiden skal være Grever.
- 17 Sept. Patent for Kammerherre Baron Gersdorff paa Friherstabet Marselisborg.
- 19 Sept. Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. et Postcontoirs Oprettelse i Sønderborg, og hvad Porto, som skal betales for Brevene dertil eller fra

(*) Af Wandalls Anordn. for Geistligheden II. 404. See Prom. 24 Decbr. 1774.

(1) See Rescr. af 15 Octobr. 1777.

Resolutioner og Collegialbreve. 363 1772.

fra (k); samt at Breve til Stæperne paa Alsøe (l) adres. 19 Sept.
føres herefter paa Sønderborg.

Commerce-Deputationens Prom. (til Stiftsbefalingsmændene), ang. at fra Keiseren af Marocco er udgaaet en Befaling, hvorved alle Europæiske Skibe forbydes at imodtage eller føre fra eet til andet Sted nogen af hans Undersaatter; og at, da det er vanheligt, ja saft umueligt at kjønde de Maroccanske Undersaatter fra andre Mohrer, det vil være nødigt, at Skippere aldeles ingen Mohrer tage om Bord, saalange dette Forbud varer (*).

Refet. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. Stads Magist. 1 Okt.
Magistrat og 32 Mænd, samt Casse,
Overformynderiet, Politiet og Portskillingen.

Or. Da en Commission er anordnet, til at undersøge de ubi afviste Aar gjorte Indretninger og Foranstaltninger i de civile Collegier, Departements og andre almindelige Foranstaltninger i Kjøbenhavn; og Kongen nu har ladet sig referere dens Forestilling, ang. den d. 3 April 1771 med Magistraten i bemeldte Kjøbenhavn foretagne Forandring: saa er, efter de derved befundne Omstændigheder, funden for godt og billig, at den da værende Magistrat, saavidt mueligt, og Omstændighederne det tillade, vorder restitueret in integrum. Men, som mangfoldige og snart de betydeligste af de Magistraten tilførn paalagte Forretninger nu ere henlagte til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret, og Magistraten altsaa ikke behøver at bestaae af saa mange Personer, saa anordnes hermed:

Kjøbenhavns Magistrat skal herefter bestaae, foruden Over-Præsidenten, af 2 Borgemestere og 6 Raadmænd. De 3 Borgemestere, Over-Præsidenten iberegnet, tillægges enhver 1600 Rdlr. aarlig, og hver af de 6 Raadmænd 1000 Rdlr. aarlig af Stadens Casse, saa

(k) Næmlig imellem samme og til Flensborg 2 Pk., men eftersom 1 Pk. mere end som der svares af Breve imellem Flensborg og øvrige Postcontoirer.

(l) Dog, see Prom. af 28 Novbr. 1772.

(*) See Nr. 2 Aug. 1777.

- 1 Oct. saa at heele Magistratens Lønninger beløbe sig til 10800 Rdlr. (m); og maae Over: Præsidenten, foruden ovenmeldte Borgemeester: Gage, og det Passerne indbringe,
- h. 4. tillægges 1000 Rdlr. aarlig af Kongens Cassa. En Raadmands Løn skal stedse være henlagt til en Vice: Borgemeester, men de øvrige 5 Raadmands: Lønninger forblive for Raadmændene; og skal til disse sidstnævnte Lønninger Vice: Raadmændene ved foresaldende Vacancer alene være berettigede at ascendere, uden at en Vice: Borgemeester, qva Vice: Borgemeester, dertil skal have nogen Adgang (n). — Professor Peter Rudolph Vandelers skal udgaae af Magistraten, og hans i Qualite som Raadmand havte Gage igjen tilfalde Stadens Cassa; hvorhos dog bevilges, at han for sin Betjenings: Tid maae herefter tillægges 250 Rdlr. til den forrige Løn 150 Rdlr., saa at han i alt nyder som Stads: Physicus 400 Rdlr. aarlig Gage. — Det ved Raadstuen indførte Syndici Embede, som tilforn aldrig har været i Brug her, og er saa meget meere unødvendigt, som Magistraten intet meere har at bestille med Justits: Sager, skal reent indgaae, og alt Skrivelser og andre Secretariat: Forretninger herefter, ligesom tilforn, forrettes af en Raadstueskriver, hvorfor i aarlig Gage, samt til at lønne de fornødne Folk, og til Skriv: Materialier, tillægges ham 1200 Rdlr. af Stadens Cassa, hvortilmod
- h. 10. alle Sportler skal gaae ind i Cassen. — I Henseende til det saa kaldte Raadens: Mar, som hidindtil bestandsig har havt Sted blandt Kjøbenhavns Magistrat, og hvorom Intet blev meldet, da Magistraten d. 3 April 1771 blev affat, tillædes, at samme fremdeles blandt Kjøbenhavns Magistrat maae vedblive, men at skal beregnes

(m) Lønnen er forbedret ved Rescr. af 3 Marts 1780.

(n) See samme Rescript.

regnes efter den Magistraten nu tillagde Løn (o). — Og, som ved den i afvigte Aar med Stadens Magistrat og andre borgerlige Indretninger foretagne Forandring, samt ved Hof- og Stads-Rettens Indrettelse, Stadens Cassa aarligen skal have tabt henimod 29000 Rdlr., hvoraf indløber 8271 Rdlr., nemlig 6000 Rdlr., som den halve Deel af Accisen, og Savnepengene 1800 Rdlr., som $\frac{1}{16}$ Deel af Consumptionen, og 471 Rdlr. Sædvanlige Penge, ubi Kongens Casse; omtrent 12000 Rdlr. skal være henlagte under Hof- og Stads-Rettens Sportel-Casse; og ved Renovationens Væsenet samt Portpengene med videre, skal være tabte henimod 9000 Rdlr. hvorimod Kongen til dette Tabs Erstatning ved Respl. af 25 Maa i a. p. have tillagt Staden 30000 Rdlr. aarlig, af den Kongelige Cassa, men denne Udgiwt er en ganske nye og usædvanlig Byrde for samme Cassa, ligesom og adskillige Udgiwter, siden Hof- og Stads-Rettens Opretning, ophøre, som Stadens Cassa ellers havde, hvortil kommer, at Magistratens Lønninger nu ere anseelig mindre end forhen: saa er funden for godt, at det foransførte Tillæg af 30000 Rdlr. herefter skal bortfalde; hvorimod de forbenævnte 8271 Rdlr. af Stadens Indkomster, som nu indløbe i den Kongelige Cassa, igjen maae komme tilbage til Staden, og, tilligemed alle ved Raadstuen saldende Sportler, gaae ind i Stadens og Magistratens Cassa, af hvilke Magistraten og andre Raadstue-Bejante lønnes, samt Byens Udgiwter bestrides; hvorhos dog tillades, at, i Fald saavel Magistraten som Staden ikke kunne komme ud med de endnu beholdende Indtægter, maae Magistraten derom i sin Tiid gjøre Kongen Forestilling. Dog at de Indkomster, der i afvigte Aar ere henlagde til Hof- og Stads-Retten, som paakjender Byens Sager, og forretter Byens

Skifs

(o) See Rescr. af 27 Octobr. 1773.

- I Oct. Skifter med videre Byens Jurisdiction vedkommende, skal fremdeles indgaae i sammes Sportel: Cassé, og ders
- §. 12. med forholdes som hidindtil (p). — Hvorhos, i Anledning af Magistratens Forlangende, at Overformynderiet igjen maatte henlægges under Magistraten, hermed anordnet og fastsætted: at Magistraten skal bestikke Formyndere for de Umyndige i Kjøbenhavn, saavel som Overformyndere, og, i Følge Loven, staae til subsidial Ansvar for Umyndiges Midler; til hvilken Ende og, saa ofte umyndige Arvinger nogen Arv paa et Skifte maatte tilfalde, skal Hof- og Stads-Retten indberette saadant til Stadens Magistrat, og tilkjendegive dem, hvem de umyndige Arvinger ere, og hvad enhver af dem i Arv er tilfalden, samt anmode Magistraten om, at bestikke Formyndere for dem, og at underrette Hof- og Stads-Retten om, til hvem Arven maae udleveres, enten til de saaledes bestiktede Børgere, eller til Overformynderne (q). — I Henseende til Politiet, da skal samme herefter staae i samme Connexion med Magistraten, som tilforn, hvorom den, efter foregaaende Overlæg med Politimesteren kan igjennem Cancelliet indkomne med Forestilling (r); dog at det med Politie-Rettens Dommes Indstævning forbliver ved Befalingen af 20 Augusti Afskleden. — Ligeledes tillades det Magistraten og, i Henseende til det Staden haver tabt, ved det af den saa kaldede Portskilling om Søndagen er ophævet, som og det, der skal være tabt ved Seispengeens Indgang, at den herom i sin Tiid, til Stadens ordentlige Udgifter at bestride, maae forestille det Fornødne; da de Baaende maae indtil videre være fri for at betale Portskilling

(p) See næstfølgende Rescript.

(q) See næstfølgende Rescript, samt Rescr. af 6 Decbr. 1773 og 20 Jan. 1774.

(r) See Rescr. af 31 Decbr. 1772.

Stilling om Søn- og Hellig-Dagene, men de Rjørende- og Ridende skal betale samme ligesom i forrige Tider (s). — De antagne 2 Borgerstabs Repræsentanter, som blev indført, i Stedet for den ophævede Forsamling af de saa kaldede 32 Mænd, skal ganske udgaae, og deres havte Sæge igjen komme Stadens Cassé tilgode, hvorimod de 32 Mænd, som er en Forsamling af Stadens bedste og fornemteste Borgere, der udtrykkelig er fastsat i de Staden forundte Privilegier, igjen skal sættes paa forrige Fod, og i Overensstemmelse af Privilegierne.

1 Oct.

S. 16.

Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. at Kongen, efterat være bleven refereret den anprøvede Commissions Førestilling om den med Kjøbenhavns Magistrat den 3 April 1771 foretagne Forandring, har funden for godt og billigt, at den da værende Magistrat saavidt mueligt vorder restitueret in integrum, dog at de Indkomster, der i afvigte Aar ere henlagte til Hof- og Stads-Retten, skal fremdeles indgaae i sammes Sportel-Cassé, og dermed forholdes samholdindtil (t); samt at derhos er funden for godt, at Magistraten skal bestikke Formyndere 2c. (u).

1 Oct.

Det Danske Kammerets Prom. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Ribe), ang. at den Frihed for Indquartering, som den Reformerede Præst i Sridericia efter Privilegierne tilkommer, er aleene for at modtage Indquarteringen in Natura som en personel Byrde, men ikke for Indquarterings-Penge, der er en reel Tynge, høstende paa den Gaard eller det Huus, hvore

3 Oct.

(s) See Plac. af 7 Octobr. 1772.

(t) See næstførestaaende Rescripts 1ste S.

(u) Det følgende som den 2de S. i samme Rescript.

3 Oct. hvorudi han sig opholder, og hvilken enhver Huusbefidder bør erlægge (v).

8 Oct. Rescr. (til Amtmanden over Friderichslands- og Smaalehuenes Amt), ang. Tingtiderne i Heggens, Rallestad- og Frølands- Fogderie.

Gr. Han har foreskillet, at, siden Sommertingene udi dette Fogderie i de fleste Sogne er fastsat paa den Tiid Almuen er i Begreb med Høerbjærgningen, og Høstingene naar Belene ere meest ufremkommelige, hvorved Skydien falder Almuen besværlig, derimod Høstingenes Berammelse først i Octobr. Maaned, i Henseende til Nøe-Markedet vilde være Almuen og Besjættene til Lettelse; hvorfors han har indskillet, om det i Henseende til Vaarringene maatte have sit forblivende ved Forordn. af 4 Martii 1757, men Sommer- og Høst-Tingene derimod at holdes paa efterskrevne Tiider, nemlig:

For Rødenæs-Præstegjeld	Sommeringene.		Høstingene.	
	den 1 Julii		den 6 October	
— Rallestad	4	9	9	9
— Skibvedt	7	12	12	9
— Spynsberg	9	14	14	11
— Trøgstad	11	17	17	
— Ushien	13	19	19	
og — Edeberg	15	21	21	

Med Ting-Tidernes Berammelse i forskrevne Rallestad-, Heggens- og Frølands- Fogderie maae for Eftertiden forholdes paa ovenansførte Maade.

8 Oct. Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. hvorvidt Udskrivter fra Inquisitionss-Commissionen gives uden Betaling.

Gr. Over-Auditør og Assessor Pigler gjorde Foreskilling ang. Fortolkning af den 1te S. i Forordn. af 30 Decbr. 1775 i denne Henseende.

Jurisdictioner, og andre, som publico nomine begjere Forhører beskrevne, skal gives samme uden Betaling; men private Personer, som begjere Undersøgnings- eller Vidne-Forhører anstillede ved Inquisitionss-Commissionen, og forlange Udskrivter deraf til deres eget Brug, samt ikke have Beneficium paupertatis, skal ikke

fuld

Resolutioner og Collegialbreve. 369 1772.

Kun betale 6 Skill. for Arbet, hvilke skal indgaae i Spor- 8 Oct.
tel: Cassen (x).

Rescr. (til Overhofmesteren ved Sorøe: Aca- 22 Oct.
mie, samt Amtmanden over Antvorskov: og Corsøer-
Amtet), at, naar Broers og Veies Reparatio-
ner overstige 4 Skill. pr. Lunde Hartkorn, skal samme
repareres paa heele Amtet.

Gr. General-Landvæsens-Commissionen har foreskillet, at
i det Antvorskovske Amt, paa Kapdeveien imellem Slagelse og
Callundborg, er en Fjelle-Broc paa Baroniet Holbergs Grund,
som med vedhørende Dæmning er en Deel Bønder i det Ant-
vorskovske District tillagt at vedligeholde, hvis Reparation i
Aar efter Licitation skal koste 498 Rdlr. 3 Mk., og at det,
som deraf skal indtrædes, er 470 Rdlr. 30 Sk., og udgjør om-
trent 2 Mk. pr. Lunde Hartkorn af det derudi lodtagne Kon-
gelige Bøndergods, hvilken Afgift vil blive høistbesværlig for
disse Bønder at udrede.

Naar Beføstningerne paa Veienes og Broernes Re-
paration overstiger 4 Sk. pr. Lde. Hartkorn, af-det dertil
inddeelte Bøndergods, skal den repareres paa heele
Amtet, dog saaledes at ethvert Amt for sig ikkun skal
concurrere til de Broer, som efter Broe: Inddelingen
høre Amtet selv til, uden at flere paaagrendsende Amtet,
Herreder eller Byer skal erlægge til andre Amters Veies
eller Broers Vedligeholdelse.

Rescr. (til Overhofmesteren ved Sorøe: Aca- 22 Oct.
demie), ang. at det af ham forfattede Udkast til
Arveskæstebreve, for efterhaanden at meddeles Beboer-
ne paa Academiets Gods, er approberet.

Det Danske Kammer's Circul. (til samtlige Tol- 24 Oct.
bere), ang. Salts fri Indførsel fra Oldesløher: (Kongel. Re-
Saltverk. fol. 1 Oct.)

Alte

(x) See Regl. af 13 Aug. 1777, S. 28.

24 Oct.

§. 1.

Alt det Salt, som paa Oldesloher-Saltverk virkes og derfra over Lybeck til Kjøbenhavn eller et andet Sted i Danmark til Oplag i Quantiteter indføres, maae, som et desuden toldfri Lauds Fabricatum, paa Entreprenorens Kammerraad Schraders medfølgende eedelige

§. 2.

Attest, derpaa slet Papiir udstædes, indpassere. De smaa Quantiteter af samme Salt, der fra bemeldte Verks Oplag i Lybeck til andre Kjøbstæder i Danmark indføres, maae ligeledes, naar de ikke paa eengang overstige 20 Tdr., fri indføres, imod at dermed, i dette Tilfælde, medfølger Commissionairens i Lybeck, for hvem Interessenterne i alle Tilfælde indstaae, hans eedelige, dog ikkun paa slet Papiir, udstædte Attest, samt at Tønderne med Oldesloher-Saltverks Tegn ere mærkede, og over begge Bundene med Sellgarn gjennemdragne, saa og paa Randen af begge Bunde Siderne med Saltverks Seglet forsynede.

29 Oct.

Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. hvorledes den skarpe Examination maae bruges i Inquisitionens Commissionen.

Gr. Udi Forordn. af 30 Decbr. 1771, ang. Inquisitionens Commissionen, er iblandt andet befalet, at det ved Examination i Commissionen, efter Omstændighederne, forhen brugte Evangs-Middel ved nogle Slag af en Lapp eller deslige, for at faae den rette Sandhed udledet og de Medskyldige opdaget, skulde, paa det en Ukyldig ikke saaledes skulde lide, for Eftertiden være aldeles ophævet; men Hof- og Stads-Retten har siden foreskillet, at endog de groveste Lyve nu ingen meere Frygt have for Inquisitionens Commissionen, eller ere at bringe til Bekendelse om meere end hvad de sigen synlig ikke kan negte, saa at med de majsommeligste Bestræbelser ofte ikke i af 100 Evnerier kan faaes opdaget, efterdi Lyvene negte alt endog imod de rimeligste Formodninger, vel vidende at ingen Evangs-midler maae bruges mod dem, hvorforsom bemeldte Ret holder det meget nyttigt og nødvendigt til Sandheds Opdagelse, at den saa kaldte skarpe Examination med den forhen foreslagne Indskrænkning igjen blev tilladt.

Naar en Inqvist, efterat Commissionen i Forveien har søgt at faae Sandheden udledet, saavel ved en nste Examina-

Examination, som ved Confrontation og Vidner, næsten er overbevist om sin Forbrydelse, og dog vegrer sig for at give Oplysning om Omstændighederne, saa at det tydeligt kjendes, at han alene af Drangvillighed, og for at drille Ketten, holder Sandhed tilbage, skal Inquisitor andrage det for sine Medcommitterede, og da af dem samtlige i Voterings-Protocollen beslattes om den alvorlige Examination skal anvendes, hvorved tilfælde skal fastsættes, om dertil skal bruges Tamp eller Bat, samt hvor mange Slag, dog ikkuns nogle af euten af Deelene, og derved bruges al muelig Forsigtighed og Lemfældighed efter Inquistens Legems Tilstand og Førlighed, og overalt dermed forholdes saaledes, som Commissionen derfor vil staae til Ansvar; især skal de søge at forebygge, at ingen Uskyldig bliver graveret, og at ingen derved kunde synes at have taget Skade paa sit Helbred. Dersom og en Inquisit formener sig ved Commissionens Behandling at være steet for nær, maae det være ham tilladt saadant inden 14 Dage, efterat Forhøret er sluttet, ved Klage at paaanke.

Rescr. (til Justits-Directionen ved Tallet-teriet i Kjøbenhavn), ang. at dens Kjendelser skal være uden Appel. 29 Oa.

Gr. Under 2 Julii sidstleden er Justits-Directionen befaleet, endeligen at paakiende alle de Tvistigheder, som, dette For-terier angaaende, maatte foresalde m. v. Nu er Kongen bleven refereret 1) en Ansøgning fra Boes, hvorudi han anholder, at, som han finder sig nødsaget at paaanke en af Directionen affaagt Decision, hvorved er kjendt, at Subscriptions-Planen af 3 April 1771 bør som en almindelig Regel gjælde for heele Interessentkabet, og Boes være pligtig i alle Maader at holde sig samme efterretlig, Kongen da vilde fastsætte, hvad enten disse Decisioner til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret, eller til Høieste-Ret skal indkævnes; og 2) af Justits-Directionens Erklæring, at saadan Indkævning ei synes at komme overens enten med forbemeldte Befaling, eller med Hensigten ved Justits-Directionens Indretning, og med det der iagttages ved Justits-Directionen i Altona. — Som Justits-Directionen er anordnet til Sikkerhed saavel for de sam- lige

29 Oct.

lige Interessentere som Kongens particulaire Casse og General-Postamt, samt for at forebygge vidtudicende Tvistigheder, og derimod at afgjøre dem, der maatte være opkomne, og at befordre Rettens hastige Gic, hvilke ikke kunde opnaaes, naar Justits-Directionens Kjendelser kunde være underkastede Appel, hvortil og den forbererte Befaling af 2 Julii sidstledet ikke giver Anledning, vil Kongen:

Med Justits-Directionen i Kjøbenhavn skal forholdes paa samme Maade som med den i Altona, og dens Kjendelser bør ikke indstævnes til Høieste-Ret, men være uden Appel.

30 Oct.

Reser. (til Over-Jægermesteren), ang. Randsfagning efter bortstjaalne Sager af Jægersborg-Løihuus.

Et. Han har foreskillet, at, naar der udi Løihuuset paa Jægersborg noget er bortstjaalet, vilde det blive alt for vidtløftigt, at requirere Rikedommeren og Regimentsskriveren, til derefter at foretage Randsfagning, da saadant bør skee strax, naar man kommer efter, at der er skeet Experie, til hvilken End: han har beordret Over-Jæger Landsberg hver Morgen at lade bemeldte Løihuus eftersee.

Denne Randsfagning maae foretages paa samme Maade som det skeer efter bortstjaalne Brænde af Skoven, i Følge Forordn. af 26 Jan. 1733, dens 3te Art., saa at naar Over-Jægeren requirerer Ladefogden med 2 eller 4 Mænd til saadan Randsfagning efter det Bortstjaalne, maae han, uden nogen videre Ordre, indfinde sig med Mændene, for samme at foretage, efter Over-Jægerens nærmere Anviisning, dog at i øvrigt med de Skjildigbefundne forholdes efter Loven.

30 Oct.

Declaration, ang. Frihed for 6te og 10de Penge af Midler, som søres fra Danske til de Hertuglig Mecklenborgske Lande, eller fra disse til hine (y).

Saa vel de Undersaatter, som af Danmark og Norge, Hertugdømmene og øvrige Lande sig med deres Formue

og

(y) See Prom. af 20 Martii og Declar. af 8 Maii 1773.

og Gods i de Hertuglig Mecklenborgske Lande, nemlig i Hertugdømmet Schwerin og Gustror, og i Forstendømmet Schwerin, forhen Bygø: Stift kaldet, ville vende, som og de af de Hertuglig Mecklenborg, Schwerin og Gustror'ske Landes Undersaatter, der i de Kongelig Danske Riger og Lande tilfalde, og til de fornævnte Hertuglige Lande transportere Arve: Midler, skal ingen Afkortning af 6te og 10de Penge, i saavidt samme har tilfalden den Kongelige Casse, hvad Navn de og have, afsordres eller give; hvilket skal strække sig ei aleene til Emigranternes Arveparter, men endog til: alle deslige Tilfælde, i hvilke saadanne Afkortnings: Penge har været brugelig. at erlægges (2).

Reser. (til Directeurerne for den almindelige Pleie: Anstalt i Kjøbenhavn), ang. Vaisenhuset og Pleie: Anstalten i Kjøbenhavn, samt Opfostrings: Stiftelsen for nyfødte Børn, og Lotteriet. 12 Novb.

Gr. Kongen er refereret den fra den anordnede Commission, til at undersøge de i afsigte Nar gjorte Indretninger og Forandringer i Kjøbenhavn, indkomne Forestilling, ang. den almindelige Pleie: Anstalt, og deraf erfaret, hvorledes det Kattiacs Bæsen forhen er bleven beskrevet, og hvorledes nu efter den seneste gjorte Anordning dermed forholderes.

Vaisenhuset, saavel i Henseende til Stifterens, hsi lovlig Ihukommelse, som Stiftelsens værdige Diemeed, skal igjen sættes paa forrige Fod efter Foundationens samt øvrige Instructioners og Anordningers Bydende, samt have sin egen Direction, og altsaa herester ganske og aldeles være adskilt fra den almindelige Pleie: Anstalt, hvorfor Pleie: Directionen og til de anordnede Directører for Vaisenhuset haver at overlevere alle i afsigte Nar modtagne dets tilhørende Capitaler med videre. — Der

A a 3

naft,

(2) Ligegyldende Reversal er udfærdiget af det Mecklenborgske Hof. Den udførlige Form sees ellers i Conventionerne af 2 Aug. 1776.

12 Novb.

- næst, som der endnu ikke med Visshet kan siges noget om den under 16 Novembr. 1771 anordnede almindelige Pleie-Anstalts Virkninger, der ellers synes at love adskillige Fordeele, vil Kongen i Almindelighed indtil videre lade det have sit Forblivende ved den nu værende Indretning, uden derudi at foretage nogen Forandring, indtil det erfares, om derved maatte befindes visse Mangler,
- §. 1. som kunde afhjælpes; og altsaa bevilges: 1) Om Directeurerne og deres Løn (a). — Den Kongelig Opfostrings-Stiftelse for nyfødte Børn, som hidtil har havt sin egen Direction, skal henlægges under Directionen for den almindelige Pleie-Anstalt (b), paa samme Maade som det Mønstre Tugthuus, dog saaledes, at der med denne Stiftelse, ikke gaaes videre end dertil henlagde Fonds eller Indkomster tillade eller kunne indeholde, uden at Pleie-Anstaltens øvrige Indkomster dertil i nogen
- §. 2. Maade anvendes. Til den Collect hvert Sjerding-Kar, som ved Forordn. af 16 Novbr. 1771 er bevilget Pleie-Anstalten paa en dertil bestemt Søndag i Stadens Kirker, maae det overlades Sogne-Commissionerne at vælge den beqvemteste Søndag, især naar Vedkommende ikke maatte have noget derimod i Henseende til andre
- §. 3. forhen bevilgede Collecter. Lotteriet, som tilforn var henlagt til Opfostringshuuset paa Christianshavn, men ved Cabinets-Ordre af 7 Octobr. a. p. er bleven henlagt under det Tydske Kammer, skal fra tilkommende Aars Begyndelse af igjen henlægges til Opfostringshuuset paa samme Maade og under samme Vilkaar og Forbindelighed som denne Stiftelse tilforn har havt det (c); hvortilmod de Udgifter, som Kongens Cassa derfor har
- paa

(a) See Rescr. af 4 April 1781.

(b) Nu under Frederiks-Hospital, see Rescr. 4 April 1784.

(c) Efr. Rescr. af 22 Decbr. 1769 og 17 Martii 1784, § 10, 11, 13.

paataget sig, nemlig 20000 Rdlr. aarlig til Pleie-Anstalten, og 6604 Rdlr. 64 § til Lønninger, fra samme Tid af skal ophøre. Directeurerne for Pleie-Anstalten, Kal, ligesom det er befaleet Directionen for Vaisenshuuset (d) jævnlig med hinanden correspondere eller sammentræde, ic. Directionen for Pleie-Anstalten skal ved hvert Aars Udgang til det Danske Cancellie indgive Efterretning om Pleie-Anstaltens Tilstand.

12 Novb.

§. 5.

§. 6.

Refer. (til Directionen for Vaisenshuuset i Kjøbenhavn), ang. at bemeldte Vaisenshuus igjen skal sættes paa forrige Fod, m. v.

12 Novb.

Gr. Ved Forordn. af d. 16 Novbr. 1771, ang. en almindelig Pleie-Anstalts Indretning i Kjøbenhavn, er iblandt andet anordnet, at Vaisenshuusets til den Tid værende Indretning skulde være ophævet, med videre: men Kongen har nu, efterat have ladet sig referere den af den anordnede Commission, til at undersøge de i afvigte Aar gjorte Indretninger og Forandringer i Kjøbenhavn, indkomne Forestilling, taget i Overveelse den af Højsaalig Kong Fr. 4de af sine egne sparede Penge oprettede Stiftelse til et Vaisenshuus, og derved befunden, at dermed, saavel i Henseende til Stifterens, Høiædelsselig Ibhømmelse, som til Stiftelsens værdige Diemeed, i alle Maader bør forholdes efter Foundationens Forskrift.

Vaisenshuuset skal igjen sættes paa forrige Fod, efter Foundationens samt øvrige Instructioners og Anordningers Bydende, hvorforsø det Directeurer have at iagttage alt hvad, som til dets Fremtars og Bedste kunde geraade, saa og paasee at Vaisensbørnene i Overensstemmelse med Foundationen ansøres ei aleens til Læring ic., men endog til nyttigt Arbeide, hvorved de i Fremtiden kunde fortjene deres Brød, samt blive til nyttige Borgere i Staten, og saaledes at alt, hvad Børnene forbruge til Klæder, med videre derhen hørende, saavidt mueligt er, i Huuset selv forarbeides. Og, som Vaisenshuuset saaledes faaer sin egen Direction, og herefter ganske og aldeles skal være adskilt fra den almin-

§. 1.

§. 2.

- 12 Novb. delige Pleie-Anstalt: saa haver Directeurerne af dens Direction at lade sig overlevere alle de Vaisenhuset tilhørende Capitaler, med hvad videre som til Directionen for den almindelig Pleie-Anstalt er bleven afleveret, og for sammes Sikkerhed, til Stiftelsens Bedste, at drage vedbørlig Omsorg. De 2 Curatores, nemlig Cancellie-Raad Bechman og Raadmand Munch, som Vaisenhuset stedse skal have været meget vel tjent med, skal fremdeles derved forblive paa samme Naade som før.
- §. 3. Som det og bliver nødvendigt, at, da Vaisensbørn nu igjen i Vaisenhuset indtages, der bliver antagen en Præst, som kan prædike og catechisere for dem, samt have Tilsyn med deres Undervisning, og overalt søge at danne dem, saavel til gode Christne, som til nyttige Borgerer, saa overlader Kongen det til Directionen at besørge, og vil, at med en Præstes Antagelse skal forholdes paa forhen sædvanlig Naade. Som det og eragtes at kunne have sin Nytte, at de 2 Curatorer, Præsten og Inspecteuren ei aleene nu i Begyndelsen, men endog siden, jævnlig træde tilsammen, for at overlægge det, som kunde angaae Vaisenhusets oeconomiske Indretning og daglige Bestyrelse, saasom: hvorledes Børnene bedst kunde ansøres til Arbeide, saaledes at nogle læse, medens andre arbeide, og vice versa; hvad for Fabriquer der bedst kunde anlægges; hvilke Lære- og Underviisnings-Mestere der i den Henseende kunde og maatte antages; hvorledes Børnene kunde Klædes; hvad for Indsigt der burde have med deres Sundhed og Keenlighed; hvorledes de burde spises, samt om nogen Forandring til den Ende, og efter Tiidernes Omstændigheder, behøvedes i den forhen anordnede Opførelse: Tart eller Reglement; hvad der i Henseende til Børnenes Opførelse maatte eragtes meest fordeelsagtigt, enten at accordere med en Opførelsesmester om visse Penge for hvert

Hvert Børn ugentlig, eller og, som nogle holde for, at 12 Novb.
 føre Oeconomien og besørge Spiisningen for Stiftelsens
 Regning: hvorvidt det maatte findes tjenligt og nyttigt
 at de forhen ved Vaisenhuuset værende Charité-Skoler
 igjen som fri Skoler bleve oprettede, med videre: saa be-
 fales, at ovenmeldte Personer jævnlig skal raadsføre sig
 med hinanden om alt det foransøgte, og hvad ellers Oe-
 conomiens Bestyrelse maatte være vedkommende, dog at
 de andrage for Directionen, hvad de saaledes ere komne
 overeens om, og hvorom den derefter, saasnart see kan,
 igjennem der Danske Cancellie, efter Befindende, skal
 gjøre Kongen Forestilling (e). Directionen for Vais- 5. 7.
 senhuuset og den almindelige Pleie-Anstalt (f) skal
 jævnlig med hinanden corresponderé, eller efter Befin-
 dende sammentræde og overveie, hvorledes den eene Stif-
 telse beqvemest, og, uden at fornærme Fundaererne,
 kunde komme den anden til Hjælp. I Særdeleshed bør
 de med hinanden overlægge, paa hvad Maade bedst kun-
 de forholdes med de allerede oprettede eller herester opret-
 tende fri Skoler, hvorvidt samme enten kunde sortere
 under Vaisenhuuset, eller maatte henlægges under Pleie-
 Anstalten, samt hvorvidt den derover forhen antagne
 Inspecteur derved fremdeles med den ham tillagde Gage
 kunde forblive. Endeligen haver Directionen og, efter 5. 9.
 foregaaende Overlæg med Curatorerne, at see at faae
 Apothequet udbragt og anvendt paa den for Vaisenhuu-
 set fordeeltigste Maade.

Canc. Prom. (til Stiftbefallingsmanden og Bi- 21 Novb.
 skopen over Ribe-Stift), ang. at foranstalte, at
 Troiborg-Bønder i Brede-Sogn tilholdes at
 svare deres Andeel af alle de Slesvigiske Onera parochia-
 lia,
 Aa 5

(e) See Rescr. af 29 Sept. 1773.

(f) See Rescr. af 4 April 1781.

21 Novb. *lis*, som og i Besynderlighed af Kirke- Visitations- Omkostningerne, lige med de øvrige Sognets Beboere med videre.

21 Novb. Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. at med Breve til Hendes Majestæt Dronningen for sig, og de til Hans Kongelige Høihed Arveprindsen for sig, skal omgaaes som under 17 Decbr. 1735 om Breve til Kongen er befalede; hvørs Breve i en særskilt Convolut af sterkt Papiir indpaffes, og med behørig Udskrivt under Postseglet affendes; med hvilken Convolutering og Besealing maane bruges den mueligste Forsigtighed (paa det samtlige til de Høikongelige Herstaber adresserede Breve, saavel som deres Segl, i alle Maader ubeskadigede kunne indkomme).

28 Novb. Det Danske Kammeris Prom. (til Stiftesbefalingssmanden i Ribe), ang. at Baandsførere og andre, som forrette Befordringskab, skulle, naar Strand-Inspecteuren eller Strandløberne (g) sig derom hos dem melder, strax og uvegerligt befordre dem imod billig Betaling, hvor de det til Kongelig Tjenestes Besøgtning maatte behøve og forlange, saafremt de ikke paa det alvorligste vil ansees.

28 Novb. Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. at Brevene til Augustenborg og Gravensteen adresseres til Glensborg, men de Nordborger Breve til Sønderborg (h).

3 Dec. Resolution, ang. hvorledes den Kongen ved Jagtforordningens 18de §. forbeholdne Jagt- Røttighed paa publice Stiftelses og Strøpe- Gods Kal-forstaaes.

Kongen

(g) Disse ere, saavidt vides, overalt affastede.

(h) See Prom. af 19 Sept. 1772.

3 Dec.

Kongen tilkommer saadan Jagt Ikkun paa den Byes Marker, hvor det benefeerede eller publicque Gods tilfammen, og hver til Jagten uprivilegerede Eiers Lod for sig uden Sammenlæggelse, gjør enten den største Part af Byen, eller opnaaer de til Fælleds Jagten ved Forordn. af 15 Maii 1761, §. 3. bestemte 20 Tønder Hartkorn, og følgelig ei til andre Steder, hvor Hartkornet, til hvilket Kongen har sig Jagten forbeholden, staaer udi anden eller ringere Forhold.

Approbation paa et af Valløe-Stifts Provisores forfattet Forslag, ang. hvorledes med en Dechasse og en Stifts Frøken ved Valløe, deres Liigbegængelse skal forholdes. 10 Dec.

Rescr. (til Directeurerne for Friderichs-Hospital i Kjøbenhavn), ang. Friderichs-Hospital, Accouchement-Bæsenet og Inoculations-Anstalten i Kjøbenhavn. 10 Dec.

Or. Den anordnede Commission, til at undersøge de i afvigte Aar gjorte Indretninger og Forandringer i Kjøbenhavn, har nu indgivet Forestilling ang. den med Friderichs-Hospital ligeledes foretagne Forandring, hvoraf det, iblandt andet, fornemmes, at, endskjønt Fundamentens 3die Art. tydelig nok viser, at Hospitalet fornemmelig er indrettet for de fattige og Syge af Borgerkabet, saa er dog, ved den skeete Forandring, Borgerkabet saa godt som reent udelukt; ligeledes og, at Kirken og Præstens Bærelser ere anvendte til Sygestuer for dem som ere befængte med veneriske Sygdomme, da det dog i forebemeldte 3die Art. utvetykeligen er forbuden, i Hospitalet at maae indtages de, som med slige Sygdomme ere befængte, med videre.

Det skal i Almindelighed forblive ved Fundamentet af 6 Aug. 1756, med derhen hørende Anordninger, og Hospitalet i Følge deraf, fra tilkommende Nytt. Aar af at regne, sættes i samme Stand og paa samme Fod, som det var før den Forandringen i forrige Aar dermed blev foretagen, samt igjen nyde og oppebære alle de Indkomster, som det den Tid var tillagt. I Særdeleshed skal 8.

- 10 Dec. bemeldte Fundations Bybende i dens 3die Art. nste lagtages, i Henseende til dem, der indtages til Hjelp og Lægedom i dette Hospital, saaledes at de Fattige og Syge af Borgerstanden dertil have den første og nærmeste Ret og Adgang. Egeledes skal det i Følge bemeldte 3die Art. i Fund. aldeles være formeent, i dette Hospital at indtage dem der ere befængte med veneriske Sygdomme (i).
- §. 2. Udt dette Hospital maae efter Directionens Skjønne og Eigende indtages af dem, der betale, saa mange, som Rummet tillader (k), men af dem, der nyde alting frit, eller saa godt som frit, saa mange, som Hospitalers Fonds og Indkomster tillader, dog maae derved iagttages den ved Fundationens 3die Art. fastsatte Proportion imellem dem der indtages af Borgerfabet,
- §. 3. Civil- og Militair-Etaten. — Hospitalet beholder til dette Aars Udgang alle de Indkomster, det ved Forandringen i forrige Aar blev tillagt, men fra Nxt-Aar 1773 af tiltræder og beholder det de Indkomster, de saa kaldede Taarne-Penge iberegne, som det havde før bemeldte Forandring, og samme ved Fundagen eller andre Bevilgninger var tillagt; hvorimod de 27500 Rdlr., som i forrige Aar blev fastsat at skulle af den Kongelige particulaire Cassé aarlig udbetales til Friderichs-Hospital, fra samme Tid igien skal ophøre. Og skal det i Henseende til Raart-Stemplingen og dens Administration have sit Forblivende ved den af Finantz-Collegio med Stemplet-papiirs-Forvalteren sluttede Accordt, og samme fremdeles administreres af Finantz-Collegio, som og besørger Regnskabets Revision. —
- §. 4. Omendkjønt der, efter Fundagen, skulde ved Friderichs-Hospital, indtil videre, være en dobbelt Direction, nemlig en Over-Direction, som bestod af visse dertil af
- Kon-

(i) See Plac. 2 Jan. 1773

(k) See *ibid.* og Rescr. af 10 Sept. 1783.

10 Dec.

Kongen udnævnte, og en daglig Med: Direction, som bestod af Medicis, Jurister, Regnskabskyndige, Geistlige og Borgere: saa dog, da en dobbelt Direction lettere kan forarsage Collision, og Mængden af dem, der skulle tage Deel i Sagernes Bestyrelse, ofte hindrer og udsætter deres Tilendebringelse til Skade for Indretningen, skal det forblive ved een Direction alene, som da skal bestaae af Commendanten og Over: Præsidenten i Kjøbenhavn, en af de Kongelige Liv: Medicis, en af Professoribus Medicinæ ved Kjøbenhavns Universitet (som tillige kunde have Indseende med, at til de ved Hospitalet behøvende Candidatos Medicinæ tages de bedste blandt de ved Universitetet værende Studiosos Medicinæ, og ikke uden sær Nødvendighed dertil bruge Fremmede), Directeur: General over Chirurgien, en Committee af det Danske Kammer, samt 2 af Magistratens eller Borgerstabet, hvilke skal forsamles paa Hospitalet, saa ofte som fornøden eragtes, og tagttage de Pligter, som den forrige saavel Over: som Med: Direction have været paalagte. I Særdeleshed skal de bære Omsorg for, at de fra forrige Tider af efterstaaende Regnskabs: Sager bleve bragte i mueligste Orden og ved deres endelige Diction afgjorte. I Henseende til Hospitalets Betjente: 1) Inspecteuren, der fører Prosocolen ved Directionens Forsamlinger, og forretter hvad der henhører og ham af Directionen bliver anbefalet, tillægges 600 Rdlr. aarlig Gage for sig og Folk, samt frkt Huus, tilligemed 50 Rdlr. for Lys og Brænde til Directionens Bærelser, Skriv: Materialier, og andet: 2) Controleuren, som tillige er Hospitalskriver, beholder fremdeles i aarlig Gage og til Skriv: Materialier 380 Rdlr.: 3) Derseem Directionen finder det tjenligt og nødvendigt, maae den antage en Reserve: Medicum, og dertil bringe en beqvem Person i Forslag, som da i aarlig Gage

6. 5.

10 Dec.

- kan tillægges 150 Rdlr.: 4) Directionen skal forfatte et Gæge-Reglement for alle ved Hospitalet værende Betsjente, samt alle dem, der nyde Løn af Hospitalet, og
5. 6. samme indsende til Approbation (l). Accouchement-Væsenet (skal n) herefter bestyres paa samme Maade som nu, under fælles Administration, Opvartning og Bekostning med Hospitalet, imod at dette sidste fremdeles bliver ved at nyde det, samme i den Henseende af den Kongelige Casse er tillagt: b) Børnene, som sødes paa Accouchement-Huusset, maae fremdeles døbes i en der, til bestemt Stue sammesteds, siden der ikke meere er Hospitals-Kirke, og det vilde forarsage alt for megen Vidtløftighed og Omkostning, om den igien skulde sættes i forrige Stand, ligesom Fundamen ei heller fastsætter, at der just skal være en Kirke paa Hospitalet: c) de Børn, hvis Mødre enten døe paa Accouchement-Huusset, eller erlægge den sædvanlige Betaling af 20 Rdlr. for at blive Børnene entledigede, maae imodtages enten af Opstrings-Stiftelsen, eller, i manglende Fald og efter foregaaende Overlæg med Directionen, af Sattig-Væsenet: d) Stads-Accoucheuren maae beholde fri Boepæl paa Hospitalet, for at have Opsigt med Jordemoderren, og at assistere ved vanskelige Fødseler (m). — Som og af Commissionens Forestilling er erfaret, at den saa kaldede Inoculations-Anstalt, som den 1 Decbr. 1769 blev anordnet, er ved Resolution af 15 Maii 1771 foreenet med Friderichs-Hospital saaledes, at begge Stifter skulde henhøre under een Over-Direction, og at Inoculations-Anstalten, skulde underholdes af Hospitalets Casse, men at nu værende Direction for Friderichs-Hospital, som siden den Tid skal have contribueret 4000 Rdlr.

(l) See Approbat. af 13 Maii 1773.

(m) See Rescr. af 15 Jan. og 23 April, samt Prom. 24 Maii og 6 Sept. 1783.

10 Dec.

Rdbr. aarlig til Inoculations- Anstalten, begjæret at blive fri for denne usædvanlige Byrde, og at Inoculations- Anstalten, som har sin egen Direction, derfra reent maatte separeres; hvorimod den sidstbenævnte Direction har begjært, at det fremdeles maae blive paa samme Fond som nu: saa gives tilkjende, at meerbemeldte Inoculations- Anstalt, fra tilkommende Nxt- Aar af, skal adskilles fra Friderichs- Hospital, hvorimod de 2000 Rdbr., som denne Anstalt aarlig i 5 Aar har været tillagt af det Danske Lotterie, igjen dertil skal udbetales, for saavidt de fæstsatte 5 Aar ei endnu ere udløbne. I øvrigt skal Directionerne for Friderichs- Hospital, Pleie- Anstalten og Inoculations- Anstalten sammentræde og med hinanden overlægge, hvorvidt og hvorledes Inoculations- Anstalten endnu kunde conserveres, samt hvad enten den ene eller den anden Fond dertil burde eller kunde contribuere (n). Hvad den Hospitalet ubi Fundamentis 13de og følgende Article tillagde Jurisdiction angaaer, da skal det forblive ved Forordn. af 15 Junii 1771 om Kjøbenhavns Hof- og Stads- Rets Oprettelse.

S. 8.

Kongelig Resolution, ang. at Kongens Financer, Cammeral- og Commerce- Væsen herefter skal bestyres 1) ved Finants- Collegium, 2) ved et Rentes- Kammer, 3) ved et Toldkammer, 4) ved et Oeconomi- og Commerce- Collegium, og 5) ved et Berg- værks- Directorium. Finants- Collegium skal bestaae af de første Deputerede i Rentes- og Told- Kammerne (o).

12 Dec.

Rescr.

(n) See nu Rescr. 23 April samt Prom. 24 Mæti og 6 Sept. 1783.

(o) Det øvrige indeholdes i 5 Rescr. af 14 samt Forordningen af 21 Jan. 1773. og Rescr. af samme Dato.

18 Dec.

Rescr. (til Biskopperne over Aarhus-, Viborg- og Aalborg-Stifter), ang. Lysning af Prædikestolene for Trolovede at see paa 2 Steder (p).

Gr. Under 14 Sept. 1759 er Biskopen over Ribe-Stift bleven refereret, at, som det, udi Forordn. for Hertugdømmet Slesvig af 15 Octobr. 1756 er bleven befaleet, at for trolovede Personer skulle 3 Søndage see Tillysning af Prædikestolene paa 2 Steder, nemlig hvor Bruden og Brudgommen ere hjemmehørende, eller hvor de tilsidst eller længst have opholdt sig, saa havde han at bekendtgjøre Præsterne i Ribe-Stift, at, naar lige Tillysninger af Vedkommende med deres da værende Sognepræstes Afskrift bliver forlangt for forlovede Personer, som forhen have opholdt sig i deres Menighed, og i de Lydske Provintjer blive sammenviede, de da saadant strax have at forette. — I Anledning af det Lydske Cancellies Foreskilling befales nu:

Biskopen skal ligeledes tilkjendegive Præsterne i Stifter, at de, i foransførte Tilfælde, med Tillysning af Prædikestolene for deslige forlovede Personer sig paa samme Maade, som foransført, have at forholde.

19 Dec.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen i Trundhjem), ang. at det tilfalder dem, som Kirkens Directeurer, at beskikke Organist ved Frue Kirke i Trundhjem.

24 Dec.

Rescr. (til Universitetet, og Notits til Politimesteren i Kjøbenhavn), ang. at ingen maae udgive nogen trykt Recension eller Censur over de Prædikener, som af Vedkommende mundtlig ere frembragte, og ei ved offentlig Tryk bekendtgjorte, hvilket samtlige Bogtrykkere i Kjøbenhavn strax bør bekendtgjøres. (Saasom Kongen er bleven foreskillet, at een eller flere ubekjendte Personer skal have foretaget sig, paa nogen Tid ved Trykken at bekendtgjøre et Ugeblad, den Homiletiske Journal kaldet, hvorudi de Prædikener, som i Stadens Kirker offentligen ere holdte, ere recenserede efter det mundtlige Foredrag, og criticerede undertiden saaledes, at Prædikanten der ved enten er foreskillet paa en fast foragtelig og næsten latterlig Side, eller og der er sædvet en ganske upaalidelig Dom over

over disse af hans Sætninger; og det er fast umueligt for nogen, at fatte og erindre en heel mundtelig Prædiken i sin fulde Sammenheng og Forbindelse, og en Censor altsaa neppe kan undgaae at fordreie Talerens Mening, og paastrænge ham det, som aldrig kom ham i Sinde, hvilket og virkelig ved dens ne Feilighed offeres end een Gang skal være fect, og hvorover en og anden Tilhører kunde tabe den hidtil havde Fortroelighed til deres Lærere).

24 Dec.

Rescr. (til Stifsbefalingsm. og Biskopen i Viborg), ang. at den Klokker 2 om Eftermiddagen i Domkirken udi Viborg holdte Bøn, hvorved ingen af Byens Indvaanere i mange Aar skal have indfunden sig, ganske skal være affkæffet; og at Froeprædiken skal indskrænkes aleene til de 3 store Høitilders første Dag, og Capellanen ved Domkirken fremdeles som hidindtil være paalagt, den Tjeneste at forrette, imod at Sognepræsten forsyner begge de andre Gudstjenester samme Dag baade til Høimesse og Aftenfang; dog maae nu værende Sørere beholde hver de 20 Rdr., som de for Froeprædiken pleie at oppebære, saalænge de i den Tjeneste forblive, men siden skal de igjen falde til Kirken.

24 Dec.

Rescr. (til Amtmanden over Friderichstads- og Smaalehnenes Amt), ang. at Tingtilderne udi Ide- og Marker-Fogderie maae for Fremtiden berammes saaledes:

31 Dec.

	Vaar-ting.	Som- merting.	Høste- ting.
For Aremark-Præstegjeld	d. 24 Febr.	d. 6 Julii	d. 6 Oct.
" Ide " " " "	" 26 "	" 8 "	" 9 "
" Berg " " " "	" 27 "	" 9 "	" 10 "
" Skiberg " " " "	" 29 "	" 11 "	" 12 "

(Paa Forslag fra Amtmanden, Fogden og Sorensskriveren, foranlediget af den lange Tid imellem ethvert Ting, og den ubeleilige Aarets Tid, paa hvilken især Høstetingsene i Fogderiet vare fastfaste).

Rescr.

31 Dec.

Rescr. (til Kjøbenhavns Maagistrat), ang. ved en trykt Placat at igjentage og lade bekjendtgjøre det Anordnede og Fornødne til den almindelige Roeligheds og Sikkerheds Vedligeholdelse samt til god Skik og Ordens Gaandhævelse, m. v. om Politietegnet (q); og at det i Øvrigt, i Henseende til Politie- og Commerce-Collegium, som Maagistraten har begjert at maatte reetableres, skal have sit Forblivende ved Indretningen med Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret, hverdeslige Sager lige saa hastig, som i et Politie- og Commerce-Collegium, kan og bør afgjøres.

(Af Maagistratens Forsøgning (r) fornemmes det iblandt andet, at der har indlineet sig Mist ic. (s), og at den Myndighed, som Politiet er overdraget, til god Skik og Orden at holde, synes at være forglemt og tilsidefat).

31 Dec.

Rescr. (til det Kongelige particulaire Kammer, og til Finants-Collegium), ang. bemeldte Kammers Indtægter og Udgifter for Fremtiden (t).

Gr. Kongen har ladet sig omstændeligen foreskille Sin particulaire Casses saavel Indtægter som Udgifter, og deraf erfaret, at denne Cassa for nærværende Tid ikke haver nogen anden Indtægt, end de, som, i Forhold af de foreskaldende, for en stor Deel ubestemte, Udgifter af Rentekammeret requireres; og at de fleste af disse Udgifter befindes at være af saadan Beskaffenhed, at de ligesaa let kan anvises og betales til dem, der bør nyde samme, umiddelbar ved Rentekammeret, som at de først anvises Particulair-Cassen, og videre af denne til Vedkommende udbetales, hvilket foraarlager dobbelt Regnskabsførelse over en og den samme Sag.

For Fremtiden skal under den Kongelige particulaire Casses fortere alle de Udgifter, som nærme sig Kongens umiddelbare godtsindende Beslutninger, hvilke skulle fremdeles forblive under Particulair-Cassens Bestyrelse.

Og,

(q) Alt i Plac. af 6 Jan. 1773 fra de Ord (i Anledning, og til de Ord Agt og Ervsdighed.

(r) See Rescr. i Octobr. 1772, S. 13.

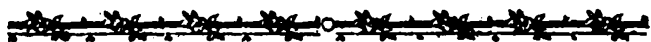
(s) Som Grundene i Placaten.

(t) Dette Rescr. skal tildeels siden være forandret.

Resolutioner og Collegialbreve. 387 1772.

Og, da samme beløber sig til en Summa af 66000 Rdlr.;
 saa (til at forebygge al Mangel ved denne Cassa) skal
 samme maanedlig, prænumerando, nemlig hver Maa-
 ned med 5500 Rdlr. af Rentekammeret betales det par-
 ticulaire Kammer til videre Uddeling. Dernæst, som
 iblandt de Poster, der hidindtil har lagt under Particu-
 laire-Kammerets Forvaltning, findes adskillige, som ik-
 ke ere af bestandig Varighed, og, inden kortere eller læn-
 gere Tid, ved Betaling naaer deres Endelighed, hvor-
 over er forfattet en Fortegnelse: da, som disse Poster
 grunde sig paa Contracter, sluttede ved det particulaire
 Kammer, skal for samme ved bemeldte Cassa gøres Rig-
 tighed, og de dertil udfordrende Penge-Summer af
 Rentekammeret Tid efter anden a parte requireres.
 Alle øvrige Particulaire-Cassens Udgifter skal henlæg-
 ges under Rentekammeret. — 10. — Den Norske
 Perle-Sangst hvorfra Particulaire-Cassen hidindtil har
 nydt Indtægten, skal fremdeles forblive under Rente-
 Kammerets Administration, indtil anderledes derover
 disponeres. Disse Indretninger skal tage sin Begyndelse
 fra Nytaar 1773.

31 Dec.



1773.

Resol. ang. den Norske Land-Ålmues-Korn-
 kjøb (u).

13 Jan.

Rescr. (til Finants-Collegium), ang. dets
 Indretning (v).

14 Jan.

Bb 2.

Gr.

(u) See i Rescr. af 22 Sept. 1773.

(v) Ved dette og næstfølgende 3 Rescripter inaae tillige sees
 Forordn. og Rescr. af 21 Jan. samt Forordn. af 20
 Octobr. 1773.

14 Jan.

Or. Af Bestemmelsen i Resol. af 12 Decbr. hidseenden følger:
 1) at Landvæsenet, Stædernes Handel og Hæringvæsen, Stempelvæsenet, m. m., som i Aaret 1771 blev henlagt til Finants-Collegium, igjen derfra afsaaer; og 2) at det heele Myntvæsen fremdeles ved samme forbliver. Koncien har udnævnt Greve Bernstorff til første Deputeret i Renssekammeret med 4000 Rdlr. aarlig Gage uden Affortning, og Greve J. G. Moltke til første Deputeret i Toldkammeret med 3000 Rdlr. aarlig Gage, ligeledes uden Affortning, hvilke 2 Deputerede skal udbyøre Finants-Collegium, og altsaa tillige være Deputerede i samme. Nu har den anordnede Commission foreskillet, at ved det endnu subsisterende Finants-Collegium er nu vel ansat en Expeditions- og 3 Departements-Secreterer med 6 Copiister foruden Bogholderne med deres Fuldmægtige og Skrivere, men at saa stærk et Antal af Secreterer og Copiister er ved dette Collegium ganske overflødig, og kunde vist ikke alle sættes i Arbejde, ligesom og i forrige Tider ikke har været nogen besynderlig Finants-Secreterer, da Bogholderen besørge de al Correspondens; dog, som det paa den ene Side er forbunden med adskillige Vanskeligheder, naar al Correspondens føres i Bogholder-Contoierne, og det paa den anden Side ei heller kan negtes, at Finants-Secreterer, som i de nyere Tider have sørgt sig, og ventelig herefter endnu vil blive stærkere, ligesom og nu det heele Myntvæsen, som meldt, er lagt under Finants-Collegium, saa vil det være nødvendigt, at dette Collegium beholder en Secreterer, som kan referere af de indkommende Brevskaber, forsatte Collegii allerunderdanigste Foreskillinger, og føre dets Correspondens, for saavidt samme ikke umiddelbar betræffer Assignations-Væsenet, samt overalt holde den fornødne Orden i Henseende til indkommende og afsaaende Breve, og saa videre.

Ved Finants-Collegium maae bestilles en Secreterer, med en Fuldmægtig og en Copiist; den antagende Fuldmægtig maae tillægges en aarlig Gage af 200 Rdlr., og Copiisten 150 Rdlr. aarlig. De øvrige Secreterer og Copiister ved Finants-Collegium afsaae alle; dog maae dem, for saavidt de ei ved Kammerne werde employerede, tillægges de $\frac{2}{3}$ Deele af deres nu havende aarlige Gage. De 2 Assignations, samt Hoved- eller Contra-Bogholder-Contoier, hvis Forfatning i Aaret 1771 er bleven usforandret, skal forblive saaledes som de nu ere, og altid have været indrettede,

14 Jan.

Rescr. (til Rentekammeret), ang. dets Indretning.

14 Jan.

Or. Ved Resolution af 12 Decbr. sidstleden er den anordnede Commission tilkjendegivet, at Rentekammeret igjen skal oprettes, og sættes paa dets forrige Fod, in. v. hvoraf følger: 1) at de 3 Kammere, som Anno 1771 bleve oprettede, aldeles ophæves og igjen omdannes til et Collegium, som bestyrer det heele Kammeral-Væsen, undtagen Gold- og Bergverks- samt saadanne Sager, der egentlig henhøre til Finants-Væsenet; 2) at alle Gold- og Consumtions tilligemed de Vestindiske Sager henlægges under det Vestindiske og Guineiske Kente- samt General-toldkammer; og 3) at ligeledes Brand- Assurance-Væsenet, samt Commerce- og Bergverks-Sager tages derfra. Bemeldte Commission har nu foreskillet, at den første Deputeredes Gage er allerede bestemt, og at af de 2 andre har Etatsraad Carstens nu 1600 Rdlr. i Gage, og Etatsraad Berner i egentlig Gage ligesaa meget, men; som han, da Forandringen 1771 gik for sig, var baade Committeret og Kammer-Secreterer, og i denne sidste Qualitet havde anseelige Sportler, blev ham bevilget et Tillæg af 500 Rdlr., saa han nu nyder 2100 Rdlr. aarligen.

Det maae derved fremdeles forblive; dog i Fald Etatsraad Berner skulde afgaae førend Etatsraad Carstens, maae denne sidste, som anden Deputeret, bekomme 1800 Rdlr., og den 3die Deputeret, som i den Afgangnes Sted vorder beskiftet, ikkun 1500 Rdlr. Det overlades til Collegii egen nærmere Overlæg, hvilket Sag af Kammer-Forretningerne enhver Committeret især skal forestaae. Ved Rentekammeret skal beskilles ligesom forhen: 1) en Dansk og Norsk Kammer-Secreterer med 2 Fuldmægtige og 2 Copiister, samt en Tydsk Kammer-Secreterer med en Fuldmægtig og en Coplist, hvilke 2 Secretairer skal forfatte alle Collegii allerunderdanigste Forestillinger og opsætte alle Bestallinger, Confirmationer, Concessioner med videre, alt paa den forrige Fod: 2) fire Danske, 3 Norske og 5 Tydske Kenteskrivere, med ligesaa mange Fuldmægtige og Copiister, ved hvilke al anden Correspondents og det heele Revisions-Væsen skal besørges. Derhos vil Kongen: a) at, endskjont der for Anno 1771 var et Dansk Kenteskriver-Contoir meere end foran anført, nemlig det for Rytter-Godserne, saa dog, da de fleste af disse God-

14 Jan. ser ere søgte; skal de øvrige henlægges under det Sjællandske Contoir, b) derimod skal det Trundhjemiske og Islandiske Contoir, som Anno 1765 blev foreenet med det Bergenske, for sammes Vidtløftigheds Skyld igjen derfra separeres: c) det Oldenborgske Contoir skal igjen som før, foreenes med det Endste Assignations-Vogholder-Contoir ved Finants-Collegio, og saaledes ikke behøver nogen besynderlig Renteskriver og Suldmægtig (x); 3) ligesom der ved det forrige Rentekammer itkun var een Archivarius, saa skal der; nu ikke heller være flere; ved Archivet maae indtil videre forblive de nu ved Kammerne ansatte 3 Registratores med deres havende Gage, men; naar En af dem enten afgaaer eller besordres, skal hans Plads ikke igjen besættes, men Forretningerne bestrides ved de 2 Registratores. Den af Commissionen indsendte Fortegnelse paa de Deputerede og Committerede saavel som alle ved Rentekammeret ansatte Secreterer, Renteskriverer, Suldmægtige og Copiister, efter Contoirerne og Districterne inddeelt, følger herved med paategnet Approbation; dog overlades derhos til de Deputerede og Committerede efter Omstændighederne de i sig selv ubetydelige Forandringer med Personerne saavel som Forretningernes nærmere Inddeling, enten nu eller siden, naar samtlige nye oprettede Collegier først ere komne i deres rette Gang og Orden, at foretage. Da alle Renteskriverne nu i alle Maader igjen sættes paa den forrige Fod, saa maa dem som tilførn, igjen tillægges 1000 Rdlr.; dog saaledes, at de selv skal forsyne sig med Skriv-Materiaal, Lys &c. samt holde selv de, foruden Suldmægtigen og den eene Copiist, som salareres af Kongens Cassa, maaffee endda behøvende Skrivere; Suldmægtigerne beholde deres 200 Rdlr., og en Copiist faaer 150 Rdlr. i Gage: hvorimod alle Renteskriverens Sportler, ingaa

undta

(x) Eft. Prom. af 15 Jan. 1774.

14 Jan.

undtagen, ligesom med de Deputeredes og Committeredes samt Kammer-Secreterernes Sportler allerede saaledes er regleret; bringes til Indtægt i Sportel-Cassens, hvorover Kammer-Secretereren skal føre Regning, og deraf forsyne Collegium og Kammer-Cancellierne med Skriv-Materialier ic. samt ved Aarets Udgang aflægge Regnskab for Collegium. De ved Kammerne i Aaret 1771 ansatte 3 Contoirer, til at afgjøre en Deel gamle uafgjort henliggende Regnskabs- og andre Sager, kan endnu ikke undværes ic. Som de Tydske Stæders Regnskaber ere, ved den Leilighed at Stædernes Regnskabs-Bøsen i Aaret 1771 afgaves til Kammerne fra Cancellierne, henlagte under det Tydske Kammer, og revideres siden den Tid sammesteds, men der med de Danske og Norske Stæders Regnskabers Revision endnu ikke er gjort nogen Indretning ved Kammerne, saa maae Kammeret selv nærmere overlægges og, efter Besindende, indgive Betænkning derom (y).

Rescr. (til det Vestindiske og Guineiske Rente- samt Generaltold-Kammer), ang. dets Indretning. 14 Jan.

Er. Under 12 Decbr. sidstleden er tilkjendegivet, at et Told-Kammer igjen skal oprettes, med det Navn og de Forretninger, som Forordn. af 7 Jan. 1760 har bestemt.

1) Dette Kammer maae føre Navn af det Vestindiske og Guineiske Rente- og Generaltold-Kammer. 2) Under samme skal henlægges Eilandene udi America, St. Croix, St. Thomas og St. Jan, samt det heele Told- og derunder hørende Consumtions- og Licent-Væsen overalt udi Danmark og Norge samt de Tydske Provinser. 3) Videre skal der henhøre de Kongelige Eiendomme paa Kysten af Guinea, hvilke vel for nærværende

B b 4

lid

(y) See Prois. 13 April 1773 og Bdn. 20 Octobr. c, a. s. 1.

14 Jan.

Lid ere overladte til det Guineiske Compagnie, men, naar dets Octroi er udløben, skal tilbageleveres i samme Stand, som Compagniet har imodtaget dem (2). Tilgemaade vil Kongen og, at Consumtions-, Familie- og Folke-, Skats-, Væsenet i Danmark og Norge, paa samme Maade som før, skal være henlagt under det Vestindiske og Guineiske Rente- samt Generaltold-, Kammer. Ligesom forhen, skal igjen oprettes: 1) et Kammer-Cancellie for alle Danske, Norske og Tydske Sager, bestaaende af en Secreterer, en Fuldmægtig og en Copiist, hvor alle Collegii Forestillinger, alle Bestallinger, Confirmationer, med videre forfattes og udfærdiges; samt 2) et Sjællandsk, et Fynsk og Jydsk, et Norsk og et Tydsk Told-Contoir, ligeledes et Dansk og Norsk Consumtions-, og et Vestindisk og Guineisk Contoir, tilsammen 6 Renteskriver-Contoirer, ethvert bestaaende af en Renteskriver, en Fuldmægtig og en Copiist. I disse Contoirer skal al Correspondent og Revision besør- ges paa samme Maade som ved Rentekammeret. Med Sager, samt Spøtler, Skriv-Materialier, Lys &c. skal det i alle Maader forholdes saaledes som i samme Henseende ved Rentekammeret er anordnet. Den indsendte Fortegnelse paa Collegii Membra saavel som samtlige Versente, følger herhos tilbage med paategnet Approbation; hvorhos tillades, at, i Fald nogle smaa Forandringer i Henseende til Personerne eller Forretningernes Inddeling maatte erages nødvendig, Collegium da selv maae træffe defflige ringe Forandringer.

14 Jan.

Rescr. (til Deconomie- og Commerce-Collegium), ang. dets Indretning.

Gr. Ved Resolution af 12 Decbr. sidstleden er tilkendegivet, at Kongen igjen vil have indrettet et Deconomie- og Commerce-Collegium, og derunder at skal henlægges alle Commerce-,
Laug-,

(2) Efr. Detroi 5 Julii 1781.

Resolutioner og Collegialbreve. 393 1773.

Laug, Fabrique, og Jifferie-Sager, som og end videre, efter Commissionens Forslag, det heele Brand-Assurance-Væsen i begge Riger, Jyrkedommene og Grevskaberne, og der at skal bestyres paa samme Maade som før. 14 Jan.

Secretariat, Forretningerne skal deles imellem de 3 Committerede, dog uden nogen videre Gage, end den dem som Committerede er tillagt. Ved Secretaire Sammeles Af- eller Bortgang skal Collegii Archiv fordeles og henlægges under alle 3 Secretariater. Ved bemeldte 3 Secretariater maae og antages 3 Suldmægtige, hver med 150 Rdlr. aarlig Løn. Med Bogholderne eller Revisorerne ved Brand-Assurance-Væsenet skal det forblive paa samme Fod som før. Hvad General-Magazinet samt dets Indretninger og de dighen hørende Betjente angaaer, da skal det derved beroe, indtil dersom af Oeconomie- og Commerce-Collegio kan gjøres nærmere allerunderdanigst Forestilling (a). Denne nye Indretning skal strax tage sin Begyndelse.

Refer. (til den Kongelige anordnede Commerce-Deputation), ang. at være entlediget fra deres hidtil havte Forretninger ved bemeldte Deputation. 14 Jan.

Refer. (til Bergverks-Directorium), ang. dets Oprettelse, og at det skal, foruden Bergverks- og dighen hørende Sager, bestyre Saltverks-Væsenet (b); men at Rentekammeret og Bergverks-Directorium skal i Henseende til Forstovæsenet correspondere med hinanden, eller sammentræde, for at overlægge, hvad i saa Maade er at fastsætte, og hvilke Grendser i den Henseende kunne bestemmes. 14 Jan.

Canc. Prom. (til Biskopen over Sjællands Stift), ang. at Forordningen om Desertirers. 20. Jan.

(a) Cfr. Plac. af 11 Maii 1768 og Prom. 19 Aug. 1775.

(b) See Fdn. af 21 Jan. 1773. S. 5.

20 Jan. rer's Paagribelse aartlig skal læses af Prædikestolene.

Gr. Generalitets- og Commissariats-Collegium har forlangt, at de om Deicreturers Paagribelse udgivne Kongelige Anordninger aartlig til alles og enhver's Efterretning af Prædikestolene maatte bekendtgjøres, paa det ikke Almuen sig med Uvidenhed derom skulde undskyde.

Biskopen ville i Sjellands Stift foranstalte, at Forordn. af 31 Octobr. 1740, der igjensager og forklarer Forordn. af 3 Decbr. 1734, aartligen herefter paa Søndag Septuagesima af Præsterne bliver oplæst, til hvilken Ende Biskopen skal vorde tilsendt det behøvende Antal af Forordninger.

21 Jan. Rescr. (til Finants-Collegium), ang. Indretningen i de nye Collegier.

Efterat Kongen har tilkjendegivet Collegium Sin Visitation, ang. de nye Indretninger ved Finants-Væsenet, med hvad der henhører, er nu af den anordnede Commission, til at undersøge de Aare 1771 indt. Collegierne gjorde Indretninger og Forandringer, allerunderdanigst bleven overleveret 5 Lister over samtlige nye Collegiers Medlemmer, og alle derved ansatte Betjente, tilligemed enhver's Gage, hvilke 5 Lister hermed approberes; dernæst og No. 6 en General-Recapitulation, No. 7 en Specification paa de Betjente, som for deres Livstid, og uden Følge for deres Efterkommere, nyde visse aarlige Tillæg til deres Gage; No. 8 en Specification over de Contoiter ved Rentekammeret og Betjentenes Gage, det skulle tilendebringe visse gamle uafgjorte Sager; No. 9 en General-Balance over den heele nye Etat, sammenlignet med Staten for Aarene 1770 og 1771; og No. 10 Designation over de Betjente, der ved denne Leilighed maatte sættes paa Pension eller Vartpenge, hvilken Pension's Designation tilligemed de under No. 7

21 Jan.

og 8 anførte Specificationer ligeledes approberes. — I Hensende til de udi den indvortes Forsatning foreslagne Forandringer, er Kongen og af Commissionen omstændeligen bleven forestillet, at den fornemste Forandring bestaaer deri, at Correspondencen igjen forenes med Revisionen, og at ikke den Committerede, men Renteskriveren refererer af de indkommende Breve. Thi er funden for godt, at Correspondencen og Revisionen ved Kammerne igjen maae forenes, og begge Deelene besørages af Renteskriverne, som tillige selv skal referere af de indkomne Breve, dog saaledes at alle Brevene efter Dag og Datum i en dertil indrettet Protocol extracteres, og hver, hvorpaa Resolution behøves, vel distingeres, samt at de Committerede, hver i sit Røg, have denne Protocol for sig, medens Renteskriverne referere, og deri strax vedtegne Collegii Resolution. — Som ved det forrige Rentekammer ifkun var eet Archiv, men ved Forandringen Anno 1771 blev deelt, og 3 Archivarii bestilte, og de 3 adskillige Kammer, hvorved alle Forretninger sepageredes, nu falder bort, saa skal der og nu kun være eet Archiv; og een Archivarius med 2 Registratores bestride alle der foresaldende Forretninger, og holde Archivet i Orden; og de 3 nu værende Archiver saaledes igjen forenes, og ifkun een Archivarius bestilles. — Secretetererne udi Kammer-Cancellierne skal efterdags alene forfatte Kammernes allerund. Forestillinger, og indtage alt, hvad der henhører, paa samme Maade som for Anno 1771 ved Kammerne var brugeligt. Som og de Kongelige Resolutioner paa Kammernes Forestillinger forhen og indtil Anno 1770 af Referenten ifkun kortelig regnedes i Extratten ved hver Forestilling, og disse Resolutioner derpaa ved Secretetereren bleve extenderede, samt i behørig Form skrevne ind i dørke af Forestillingen, og saaledes Kongens til Under

21 Jan. der skrive, igjen forelagde, ligesom de og af de Deputerede bleve parapherede og af Secretæren contrafignerede: saa befales og, at Resolutionerne paa Kammerens og øvrige Collegiers allerund. Forestillinger paa foranstøttede Maade, Kongen til Underskrive skal forelægges, og disse Resolutioner, ligesom før, af de Deputerede parapheres, og af Secretæren contrafigneres. — Da Kongen har anordnet at den første Deputeret i Rentekammeret tilligemed den første Deputeret i det Vestindiske og Guineiske Rente, samt Generaltold, Kammer skal udgjøre Finants-Collegium, og bemeldte begge Deputerede ere tillige udnævnte til første Deputerede udi Oeconomie og Commerce-Collegio samt Bergverks-Directorio; saa tillædes, at i den første Deputerede i Rentekammeret, hans Fraværelse, Sygdom eller anden Forsald, den første Deputeret i det Vestindiske og Guineiske Rente, samt Generaltold, Kammer, samt vice versa i den sidste Forsald den første, maae referere af samtlige til Finants-Kammer, Commerce og Bergverks-Deputerer henhørende allerunderd. Forestillinget. — Holmens og Søe: Etatens store Regnskaber, som Kongen under 29 Decbr. a. p. have resolveret, at skal revideres ved Finants-Collegium, som tilforn, skal henlægges til det nye oprettede Rentekammer, og i Henseende til sammes Revision, og hvad der henhører, skal Kammer-Collegium selv foranstalte det Fornødne. — Landmaalingss-Contoirtet, som i Aaret 1771 blev hensejlet under det Danske Kammer alene, skal fremdeles vedblive ved Rentekammeret, og de derved ansatte Betjente, nemlig Over-Landmaaleren og en Adjunctus, maae beholde deres hidindtil havde Gage af 600 Rdlr. og 200 Rdlr. paa samme Maade som andre Betjente ved Kammerne. — Ligesom de i begge Kammerne udnævnte Committerede maae beholde deres nu havende Gage, saa

fast

21 Jan.

Saftsattes og herved for Fremtiden, at de 4 ældste Committerede i Rentekammeret og de 2 ældste i det Vestnidske og Guineiske Rente- samt Generaltold- Kammer maae stedsse nyde 1200 Rdlr., og de Yngere derimod 1000 Rdlr. i aarlig Gage. Da de samtlige nu ved Finants- Collegium og Kammerne varende Betjente ere befriede for Procento- Skattens Decourt af deres Gage; saa bevilges og, at alle ved de nye Collegier ansatte Betjente for Procento- Skattens Erlaggelse maae vare befriede; hvorimod alle Sportler, i hvad Navn de have maatte, af Vedkommende skal leveres til hvert Collegii Secreterer, og af ham bringes til Indtægt i Sportel- Cassen. Ligeledes maae og de Betjente, som i Anledning af denne nye Indretning vorde satte paa Pension, fritages for at svare Procento- Skatten. Ligeemaade maae og de Betjente, hvilke i Anledning af den nye Indretning enten befordres til bedre, eller og kun forsattes til lige Embeder, og allerede eengang- have indløst eller bekommet Kongel. Bestallinger paa det, de nu ere, gratis faae nye Bestallinger, saavidt disse nodig eragtes. — Som og af Commissionen er bleven foreskillet: 1) at ved det forrige Rentekammer altid har været en Kammer- Ret, og at i Forordn. af 7 Jan. 1760 tales derom meget udsærligen, men at samme i Maret 1771 tilligemed andre Jurisdictioner i Kjøbenhavn er bleven henlagt til Hof- og Stads- Retten, om hvilken Ret Commissionen endnu ikke har kunnet give sin Betænkning; saa skal det med Kammer- Retten og den derved bestillede Justits- Secreterer beroe indtil videre (c). — 2) Ang. det Oldenborgske Kammer (d). — 3) Ligeledes maae og Generaltold- Kammeret, saafremt det nodig eragtes, gjøre nærmere Forestilling om den ved Told-

boden

(c) See Forordn af 17 Febr. 1774.

(d) Cfr. Prom. af 15 Jan. 1774.

21 Jan. boden i Kjøbenhavn foretagne Forandring, tænktes Kaffenhed og Fordeel (e). — 4) Som Kongen og under 12 Dec. a. p. har resolveret, at ubi ethvert af de nye oprettende Departements skal træffes saadanne Indretninger, hvorved unge Mennesker af Adels eller lige ved Adels privilegerede kunne gjøre sig habile til Embeder, saa maae det dermed beroe, indtil de nye Collegier først ere komne i Gang, da hvert Collegium selv med allerunderdanigst Forslag desangaaende maae indkomme. — 5) Ang. Undersøgelsen, hvorledes Grendserne inellem de Kongelige Cancelliers og Kammeres samt øvrige nye indrettede Collegiers Forretninger bedst kunde fastsættes, da den ved Cabinets-Ordren af 19 Aug. 1771 gjorte Inddeling ved adskillige senere Resolutioner er bleven forandret (f).

21 Jan. Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. Betaling for Tingsvidner i Gjelds-Sager, som ei overgaae 20 Rdlr. (g).

Or. Retten har foreskilt t, at Dommeren i den siden Gjelds-Commission har andraaet, at det i adskillige Tilfælde foraaesager stor Uorden og Uleilighed, at Udgiifterne til Tingsvidners Forsele ere, i Proportion med de Forbringere Summa, som der kan paadømmes, saa store, at de af vedkommende Parter ei kan bestrides, hvorover en og anden som oftest maae lide Uret; hvorhos Retten melde, at, endskjønt det ved Politie-mesterens Instrux af 24 Martii 1741, dens 6te §. er anordnet, at, naar Debitor, i de til Gjelds-Commissionen henholdende Sager, beraader sig paa at ville føre Vidner, skal han navngive dem, og søge dem ved Politiekammeret afhorte, saa er det dog ikke fastsat, hvorledes det skal forholdes, naar Creditor eller Sagsøgeren i deslige Sager nødes til ved Vidner at bestyrke sit Kravs Rigtighed.

I begy

(e) See Resol. af 22 Martii 1773.

(f) See Forordn. af 20 Octobr. 1773.

(g) Dette Rescr., som ellers indeholdes i Regl. af 13 Aug. 1777, S. S. 12, 13, 18 og 30, est. S. S. 14, 15, 19, 21, anføres fuldkændig, for desbedre at forstaae de nævnte Stykker i Reglementet.

I begge foransførte Tilfælde, naar Vedkommende enten med Vidner vil afbevise eller bestyrke Eegsmaalet i de under Gjelds-Commissionen henhørende Sager, skal Rettens-Gebyhr og Skriver-Salarium for Fremtiden saaledes være fastsat, at der for en saadan ved Hof- og Stads-Retten udtagende Vidne-Stævning's Udstædelse skal betales 24 ß ; for Forkyndelsen 8 ß ; og for Incaminationen 3 Mk ., hvilke 3 Mk . (der, som sædvanligt, forud skal betales, at ikke Vedkommende skulde lade Vidne-Forchøret uafsløst henligge) igjen skal godtgjøres ved sammes Udstædelse, og ellers, naar det bliver paa flere end 2 Ark, hvert Ark med 24 ß betales; ligesledes skal og i de Sager, der ei overgaae den Summa 20 Rdlr ., hvor det i Henseende til Beføstningen paa Vidners Førelse er af samme Beskaffenhed, Vidne-Stævningens Udstædelse fastsættes til 2 Mk ., sammes Forkyndelse til 8 ß for hver Person som indstævnes, samt for Incaminationen i Rdlr ., og for Tingsvidnets Udstædelse 24 ß Arket.

Rescr. (til Stiftbefalingssm. og Biskopen over Hollands-Stift), ang. publique og Umyndiges Penges Udsættelse i Nystad, og Ansvar derfor. 21 Jan.

Gr. I Anledning af Foredstilling fra Sognepræsten, Bøfogden og Kirkeværge i Nystad, til de publique Midlers Sikkerhed.

I den Henseende skal i bemeldte Nystad forholdes paa samme Maade som forhen for Kjøbstæderne Nachschau og Sarkjøbing anordnet er, saaledes, at de, som administrere ic. (h).

Datent for Greve Scheel, hvorved Grevskabet Scheel er erigeret paa Qvinde-Linien. 21 Jan.

Cane.

(h) Det øvrige er som Rescr. af 3 Jan. 1771 for Sarkjøbing

30 Jan.

Canc. Prom. (til Rentskammeret), ang. at 6te og 10de Penge ikke bør svares af Arve-Capitalers Renter.

Gr. Det Norske Kammer bar, i Anledning af en, en Capitain i Engelsk Tjeneste tilhørende, Capital, hvis Renter aarlig udføres af Riget, forlangt Cancelliets Betænkning, om og hvorevidt der kunde paastaaes 6te og 10de Penge af denne og deilige i Riget staaende Arve-Capitalers Renter, som aarlig udføres til fremmede Stæder, saalænge Capitalerne i Riget er bestaaende.

Man seer ikke, at 6te og 10de Penge bør svares af Renter, saa meget meere, som det synes at have Medhold i Lovens 5 — 2 — 80.

30 Jan.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. at alle til den Kongelige Lugthuus-Commission i Sleavig enten gaaende eller derfra kommende Breve ere at ansee ligesom de Breve til eller fra de Kongelige Collegier, og som Collegiernes Breve i alle Maader skal behandles, (saasom det, at Lugthuusens efter den 13de Art. i Forordn. af 17 Junii 1771 skal betale Porto, ingenlunde kan hentydes til bemeldte Commission, eftersom samme henhører til de Commissioner, som til Kongelig Tjeneste eller Landets almindelige Affairs ere anordnede).

4 Febr.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Aarhus), ang. Randers-Byes Jorder, m. v.

S. 1.

Magistraten, Byefogden og Byeskriveren maae fremdeles beholde de til deres Embeder hidindtil henlagte Jorder i Boldum og Dræstrup-Marker, saa længe de leve og i Embedet forblive, men deres Enker bør ikke at have nogen Rettighed til disse Fald Jorder, som alene bør følge Embedet.

S. 2.

Ligeledes maae og Præsterne i Randers fremdeles beholde de 2 Fald Jorder, som de nu over 200 Aar have haft, imod den gamle Afgift til Byen, som er 10 ß , eller de saa kaldte Markmands-

S. 3.

Penge, som sædvanlig gaaer af Kjøbskød Jorder. Alle øvrige Falde i bemeldte Marker skal fra Michelsdag

1773 tilfælde Randers: Dye, som rette Eiere, efter det derpaa udstødte Skjodes Formeldning, og imidlertid betimelig ved Auction til de Høistbydende bortledes, samt Afgiøten deraf indgaae i Dyens almindelige Cassa til Lindring for menige Mand udi Dyens Udgiøter; da Kræmmerne i Randers ikke meere end paa andre Steder kan paaftaae Betaling for saadan borgerlig personel Lyngde, og de, som holde Tyre for Dyens Hjord, kan derfor paa anden Maade efter billig Accord nyde Betaling. Dog maae de beviislig fattige Kræmmer: Enker, der allerede ere i Possession, og ikke kan undvære saadan Hjelp til nødtørftig Opbold, efter Magistratens Forslag og Stiftamtmandens Approbation, af Dyens Cassa, uden Consequence, tillægges, enhver for sig paa Livstiid 20 Rdlr. aarligen.

4 Febr.

Rescr. (til Biskopen over Viborg: Stift), ang. at den aarlige Forhøielse paa Viborg: Latinske Skoles Tiender maae oplægges og udsættes.

4 Febr.

Or. Biskopen har foreskillet at, ved Revision af den Latinske Skoles Regnskaber i Viborg, har han iblandt andet erfaret, at den saa kaldede aarlige Forhøielse paa Skolens Tjener, Aug 32 Lønder 5 $\frac{1}{2}$ Stp. og Byg 18 Ldr. 5 $\frac{1}{2}$ Stp. som ved Auction efter forrige Rector Arfs Død udkom, er siden med alt det øvrige aarligen af Rector distribueret, og saaledes i Regnskabet hidindtil har passeret, men at Biskopen formener, det kunde blive Skolen til langt større Nytte i Tiiden om bemeldte Forhøielse aarlig blev indeholdt, og af den udkommende Summa med paaløbende Renter, naar noget efterhaanden blev at udsætte, formeret en Increment: Capital, af hvis Renter siden, naar den var voren til noget klækkeligt, uføremodentlige saavelsom andre Udgiøter til de Studerendes og Skolens Bedrøft kunde betrides efter Biskopens Sigende, som derved alene har Directionen.

Foranførte Forslag approberes. Og haver Biskopens stedse med al Glæde at vaage over Capitalens Tilvæxt, samt ikke tillade, at meere af Renterne i Tiiden udtækkes, end som med Hoved:Diemedet og en god Huusholdnings Regler kan være overensstemmende.

4 Febr.

Rescr. (til Gen. Krigs-Commissaire Clafert, og Notits til Amtmanden over Friderichsborg, Cronborg og Hirschholms-Amt), ang. at Birkedommeren ved Cronborg-Rytterdistricts Birketing maae, imod en billig aarlig Løn, efter nærmere Overeenkommelse, paa Friderichsverk som Dommer sammesteds, udi foresaldende Begivenheder, afhøre Vidner og affige Dømme i alle Tolstigheder, der vedkommer Verket, dets Arbeide og Arbeidere, dog at det elsker til Hinder udi de ordinære Tingdage; desligeste og paaagte alt hvad der henhører til Politions og Justitions Administration ved de Friderichsverkske Indretninger, i Følge Loven og Forordningerne; samt at de i saa Maade faldende Dømme, i Henseende til Appellationen, maae ansees som Kongens Rytterdistricts Birketings-Dømme.

11 Febr.

Rescr. (til Landsdommerne i Sjælland), ang. at Plac. af 25 Febr. 1763, som til Landstingshuusets Gjeld 500 Rdlr., der nu er afbetalt, var anordnet, maae vedblive indtil indeværende Aars Udgang (i).

11 Febr.

Rescr. (til Stiftbefalingsmændene over Sjællands- og Aarhus-Stifter), ang. hvorledes det med Færge-Smaakernes Transport imellem Cailundborg og Aarhus skal forholdes (k).

Gr. Slagter-Lauget i Kiøbenhavn har be'været sig saavel over Ophold ved Transporten fra Aarhus til Cailundborg med det i Nørre-Jydland kjøbende Slagtvæg med videre, som over fordrende ubillige Drikkepenge. Til Sligt at forekomme, befales:

9. 1.

Interessenternes Suldmægtig skal antegne alle sig til Transporten anmeldende, være sig Qvæg eller Hestehandlere, Slagtere og Passagerere, uden Forskiel, i en dertil indrettet og af Magistraten autoriseret Protocol,

i den

(i) See Rescr. af 13 Decbr. 1780.

(k) See Rescr. af 14 Junii 1782.

i den Orden og Tour Anmeldelsen skeer, efter hvilken 11 Febr.
 Befordringen bør skee, medmindre særdeles Devilgning
 forevises: og skal denne Protocol, i Tilfælde af Klage
 over Tilbagesættelse med videre, uvegerligen fremvises til
 Oplysning. Som det ofte skal indtræffe, at Qvæg- og §. 2.
 Heste-Handlere længe forud, ja mueligt førend de har
 gjort Indløb, lade sig antegne, uden at fastsætte no-
 gen Tiid, og, naar de siden over kort eller lang Tiid an-
 komme, paastaae Fortrin for andre, som enten formedelt
 Rodvind, eller, for at oppebie Touren, har lagt ved
 Stedet i nogle Dage; saa maae Qvæg- og Heste-Hand-
 lere samt andre ikke antegnes længere end 4 Dage forud
 til en vis fastsat Dag, og, naar de antegnede ei til sam-
 me Dag indfinde sig, skal de igjen af Protocollen udstrer-
 tes, uden Fortrin for andre. — I øvrigt skal de gjorte
 Anordninger, Færgeløbet angaaende, nøie iagttages, og
 de derimod indløbne Misbrug samt deraf eksisterende Klager
 ved Magistraten prompte, efter Lov og Anordning-
 er, med tilbørlig Straf eller vilkaarlig Mulct alvorlig-
 gen hemmes: til hvilken Ende saavel Færgeløbs-Inter-
 essenternes Suldmægtig paa hvert Sted som samtlige
 Færge-Skippere, der selle til een Casse, skal ubi alle
 de Tilfælde, der angaae Færgeløbet, Fortrin til Trans-
 porten, Ophold, Fragten, Drillepenge, Skippers
 Ligge, Tiid, Børtiud, og øvrige Jagttagelser af de der-
 om gjorte Anordninger, staae under Magistraten, og
 i Tilfælde af Forbrydelser vare undergivet det Steds
 Magistrats Kjendelse, hvor Forbrydelsen er skeet, til
 Undgjeldelse enten af diceret Straf, eller, hvor Loven
 og Forordningen ingen Straf fastsætter, da vilkaarlige
 Mulcter, hvilke Mulcter skal betales af Interessenter-
 nes Suldmægtig, som derimod forter Beløbet i den
 Skyldiges Hyre; dog at deilige Forbrydelser kun afgjø-
 res ved Magistratens Decision, naar Mulcten ei over-

11 Febr. gaaer 5 Rdlr., hvilken af Stedets Stiftamtmand approberes eller forandres, naar Parterne ei uden des ville opfyldte samme Decision; men, naar Muleten ansees større, skal Vedkommende udgjøre Sagen for Retten. — Og, som der tillige er bleven klager over, at Færge-Smaakkerne undertiden blive forpakkede med Qvæg og Heste, hvorover nogle af dem komme til Skade, saa vil Kongen og, at alle 6 Smaakkerne i Aarhus ved 2 af Magistraten udnævrende kyndige Kjøbmand og 2 Stippere, udi Interessenternes Fuldmægtiges Overværelse, skal ansættes for hvor mange a) Staldstude, b) Græs-Qvæg, c) Heste eller Sviin enhver Smaakke bekvemmelig kan og bør indtage, samt d) i hvad Forhold Qvæg og Heste, naar af begge skal indføres, mod hinanden kunde anslaaes, hvilken Taxation efter Approbation og Bekjendtgjørelse skal males paa en Tavle, som følger hver Smaakke til almindelig Underretning. — I øvrigt bør Passagererne med Vogne og Kjøre, Heste paa Værttagene efter Muelighed befordres, og Horn-Qvæg i græsferende Qvæg-Svagheds Tiid gives Fortrin til Transport frem for Heste, der i fornøden Fald enten kan gaae igjennem Fyen, eller og med Coffardie-Kartsier efter Omstændighederne tillades at blive transporterede.

15 Febr. Rescr. (til Geheime-Raad og Justitiarius Baron Juel Wind og Etats-Raad Sevel), ang., naar de, i Følge den til dem ergangne Befaling, gjøre Banco-Interessenterne Proposition om deres Actiers Afstaaelse til Overskatte-Directionen, maae de tillige bekjendtgjøre dem, at Kongen tillader Formyndere og dem, som have publique Midler under Administration, at overlade (paa de efter Befaling anbudne Vilkaar) til Overskatte-Directionen de dem i sig Qvalitet anførte Banco-Actier, samt at de skal

være

være fritagne for al An- og Tilsvær i Fremtiden 15 Febr. for saadan Afstaaelse.

(Saasom Kongen er refereret, at, da en Deel Banco-Actier tilhører Umyndige, pia corpora, og andre publicke Stiftelser, og adskillige Testamenter og Goundationer anordne, at Stiftelsens Capital skal bestaae i Banco-Actier, for Ex. den Stiftskruppe, Fundats og fleere andre, saa er det at formode, at Formyndere og de, som deslige Stiftelsers Omfarg paaligger, vil drage i Betænkning at overlade saadanne Actier af Frygt for Ansvar i Tiiden).

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift, samt 18 Febr. Notits til Directeurerne for Vaisenhuset og til Pleie-Directionen), ang. at Børnene i Friskolerne i Kjøbenhavn skal søge de Kirker, udi hvis Sogn de ligge, m. v., hvorledes med deres Underviisning og Examination skal forholdes.

Beyilgn. at Fuglsang- og Prierfob-Gaard 18 Febr. des Birketing maae udi det dertil paa Fuglsang indrettede Huus ugentlig herester holdes om Fredagen.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Christiansands-Stift), ang. at Magistraten i Christiansand maae bortbygsle de af Eegs- og Grims-Jorder, som ere øde.

Er. Ved Rescript af 8 April 1771 er befalet, at de Magistraten i Christiansand pro Officio tillagde Eegs- og Grims-Jorder skulle ved en lovlig Forretning fyles fra Byens Udmark, med videre; og nu har Magistraten sammesteds andraget, at blandt den Deel af Gaardene, som de bruge, findes adskillige øde uopruddede og med Lyng saa begroede Stykker, at samme aldrig har været til Nytte i nogen Maade, men vel med Tiiden dertil kunde anvendes.

Magistraten sammesteds maae, til hvem som det maatte forlange, bortbygsle bemeldte øde og med Lyng begroede Stykker, mod en taalelig Bygsel til Magistraten og billig aarlig Afgiøt, paa de Vilkaar, at den Bygselende og Arvinger uden nogens Tiltale maae lade indhegne, opryddede og dyrke de saaledes bygslede Stykker, og

18 Febr. samme bruge med den Rettighed, som Loven en Bygself og Rydnings-Mand forunder, da de Bygselfendes Børn og Arvinger i nedstigende Linie skal, efter deres Forældres Død, frem for andre være berettigede til at bygself samme Jordstykker, mod en billig og efter Jordens Beskaffenhed proportioneret Bygself og Afgiødt, efter Stiftsamtmandens Paaskjonnende, naar samme ei imellem Vedkommende i Mindelighed kan afgjøres.

25 Febr. Resct. (til Stiftsbefalingsm. over Trundhjems-Stift), ang. en egen Gjelds-Commission udi Trundhjem, til at paaskjende Fordringer under 10 Rdlr.

Gr. Trundhjems-Bys 12 Mand have andraget, hvorledes den almindelige Kettergangs-Maade deels er for kostbar og deels vidtløftig til at faae smaa Fordringer fra 1 til 10 Rdlr. indbrøve, da Omkostningerne ofte beløbe sig til 8 a 10, og det, som søges, undertiden ifkun er 2 a 4 Rdlr., ligesom der og kan hengaae lang Tiid, inden hvilken Dom og Execution kan erhverves. — Til Lettelse for Almuen og menige Mand udi bemeldte Trundhjem, samt for at forekomme unyttige Tretter, og befrie fattige Folk for de store Bekostninger, som de ellers ved de ordinære Retter maatte gjøre for at nyde hvis ringe og retmæssige Fordringer betalte, som de hos en eller anden maatte have tilgode, bevilges:

Til deslige smaa og liquide Gjelds-Fordringers og Forpligtelses Paaskjendelse maae udi forbeholdte Trundhjem en egen Gjelds-Commissions-Ret holdes ic. (1).

25 Febr. Resct. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. Betaling af Sportel-Cassen til Notarius Publicus for Militaire Delinquent-Sager at oversætte Documenter af fremmed Sprog.

Gr. Ved de Delinquenter, som fra Landmilitair-Statens levedes til Hof- og Stads-Retten til Forsølgelser og Afstraffelser (m), følger en Deel rydske Documenter, ja endog heele Acter og Forhører, hvilke Documenter igjen følge uoversatte med de Sager, som til Høieste-Ret blive indbrønte, men

Docu.

(1) Under siden Ord til andet som R. af 30 Aug. 1743 for Bergen.

(m) Leveres nu ikke, see Plac. 10 Junii 1778, S. 1.

Resolutioner og Collegialbreve. 407 1773.

Documenter, som ere forfattede i fremmede Sprog, ikke i 25 Febr.
 Spieste, Ret maae høres.

For deslige Oversættelser i forberørte Delinquent-
 Sager, og sammes Keenskrivning, som maae udfardi-
 ges paa slet Papiir, maae Notarius Publicus indtil
 videre af Hof- og Stads-Rettens Sportel: Cassa be-
 tales 24 Skill. for Arter; dog at Notarii Regning af
 vedkommende Spieste, Rets-Procuratorer attesteres.

Rescr. (til Hofprædikanter), ang. at Gudstje- 4 Martii.
 nesten om Fredagen i den Tydske Kirke i Hel-
 singør maae begynde Klokken 9, og at Messen for
 Prædiken maae, ligesom i Garnisons-Kirken i Rjøben-
 havn, udelades, paa det Garnisonen ikke skal forsømme
 Vagtparaden.

Anordning, ang. Indretningen ubi det Dan- 4 Martii.
 ske Cancellie.

Det skal herefter bestaae af 4 Hoved: Contoirer, nem- §. 1.
 lig 2, hvor alle indkommende Forestillinger, Memoria-
 ler og Ansøgninger modtages ic.; - og 2 andre, hvorfra
 alle Expeditioner med videre udfærdiges. De 2 første §. 2.
 Contoirer forestaaes af 2 Deputerede, og de 2 andre af
 2 Expeditions-Secreterer. — Udi det første Contoir, §. 3.
 som den første Deputered forestaaer, indleveres alle de
 Forestillinger og Ansøgninger, som tilføen, sænd den
 seeneste Forandring med Cancelliet, pleiede at leveres i
 Maitre des Requêtes, hans Contoir, og i Almindelighed
 alle de, der ikke angaae ledig værende Embeder, Cha-
 racterer eller Lehn-Sager. Udi det andet Contoir, som §. 4.
 den anden Deputered forestaaer, modtages alle Ansøg-
 ninger om geistlige og verdslige Embeder, Characterer
 og andet saadant, saavelsom Lehn-Sager; og i dette
 Contoir gives vedkommende Supplicanterne mundtlig
 Svar og Escreetning om Udsaldet paa deres indgivne

- 4 Martii. Ansøgninger, ligesom og, i Hens. til de freværende Supplicanter, de saa kaldte Notifications, Lister (n) besørger til vedkommende Stedets bortsendere. Foruden General-Procuratøren, som alle Tiider haver Sæde og Stemme i Cancellie-Collegio, skal dette Collegium bestaa af de 2 Deputerede og den ældste Expedition's Secretærer. Forordninger, Rescripter, Confirmationer, Bestallinger og andre Bevilgninger og Breve, som Kongen selv underskriver, paraphere de 2 Deputerede. De samme underskrive og de Bevilgninger med videre, som, i Følge de derom eksisterende Rescripter (o), expederes ad mandatum, saavel som de Breve en eller anden tilskrives fra Cancelliet med videre. Til Cancellister skal frem for andre vælges Candidati Juris, og til Copiister ingen foreslaaes uden Studentere; begge skulle skrive en god Haand. Foruden ommeldte 4 Contatrer, skal der endnu være et Archiv-Contoir. Samtlige Cancellie-Sportler gaar ind i Kongens Cassa. Samelige til Cancelliet hørende Detjente skal nyde den dem tillagte Sæge uden Afkortning.
- 15 Martii. Resol. ang. at de Hovedgaard's-Lærter, som ere udlagte til Bøndersteder, maae ansees efter Forordn. af 13 Marts 1769, §. 3, saa at deraf alene svares 8 Skill. pr. Tde. Hartkorn (p).
- 18 Martii. Refs. (til Amtmanden over Nordlands-Amt), ang. Straf for dem, som begaae ringe Tyverie af 5 Lod Østø og derunder.

Gr. Amtmanden har indberettet, at forrige Amtmand ubi Nordlands-Amt, afg. Conferensraad Schjelderup, skal, for at forferte Processen ubi de da i Svang gaaende smaa Tyverier,

(n) See Skriv. 14 April 1736.

(o) See Refs. 14 Febr. og 22 Aug. 1766 samt 26 Febr. 1768.

(p) Schous Udtag af Forordn. IV. Side 416.

rier, ved Resolution af 16 Junii 1744 for Fosødens- og We-
 kerøalens-Fogderie have foranstaltet: at, naar nogen, som ei
 tiljærn havde skaalet, befandt sig at have begaaet et ganske ringe
 Tyverie af 5 Lod Sølv og derunder, og den samme tilstod
 sig begangne Tyverie, eller og, i Fald han det benegtede, der
 paa Stedet vare Vidner, som ham det kunde overbevise, da
 Kulde Fogden tilligemed Sorenskriveren paa Stedet tage til
 sig nogle Lavrettes-Mænd, saa mange som kunde være nær
 ved at faae, og strax holde Ret over ham, og dømme ham
 til enten at staae en liden Stund i Gakestokken ved Kirken,
 naar Tjenesten var forrettet, eller og i Sækkepiben paa Tin-
 get, naar Almuen var forsamlet, ligesom Liden og Leiligheds-
 den kunde blive. — Derhos har Amtmanden berettet, at der
 i Aulednina af siige smaa Tyverier, som nu der i Amtet, saa
 vel paa Fiske-Varene som andre Steder, aarlig skal tage
 Overhaand, er til ham indkommen Forestilling om, at denne
 Maade med saadanne Tyveriers Afstraffelse overalt maatte ind-
 føres, hvilket han ansier baade nødvendigt og nyttigt, efterdi
 de fleste Tyverier begaaes i Fiskerierne og paa andre offentlige
 Steder, hvor en Mængde Almue fra adskillige Steder er for-
 samlet, saa det er vanskeligt at faae Omstændighederne oplys-
 te, da samme Lid efter anden maae søges fra særskilte Fog-
 derier, hvorudover siige Delicta deels ikke kan straffede,
 og deels staae længere hen, og forvolde Undersaatterne store
 Omkostninger.

18 Martii.

De, som udi Nordlands-Amt med smaat Tyverie,
 af 5 Lod Sølvts Værdie og derunder, første Gang maatte
 befinde sig, skal indtil videre straffes og behandles paa
 den Maade, som ovenansførte af afg. Conferentsraad og
 Amtmand Schjelderup udgivne Resolution bestemmer.

Rescr. (til samme Amtmand), ang. at Lehnsmændene i Nordlands Amt maae for deres For-
 retninger nyde det samme som de i Aggershuus-Stift (9).

18 Martii.

Rescr. (til Amtmanden over Bradsberg-Amt), 18 Martii.
 ang. at Sorenskriveren ei til Tinglysning eller
 Protocollering maae antage noget Skjøde eller Pante-
 Obligation, som er udgivet af dem, som sortere under
 Scheen-Byes Jurisdiction, men hvis Eiendomme lig-
 ger paa Landet, medmindre Overformyndernes Attest
 følger

Ec 5

følger

(9) See Rescr. af 14 Maii 1762, 30 Jan. og 30 Aug.
 1782.

- 18 Martii. følger med 2c. (r) i Protocollen maatte findes at bestæ, (saasom Overformynderen i Sæen har andraget, at den fornøieste Sikkerhed for de Umyndiges Midler ei ved Rescr. af 3 Sept. 1772 aldeles kan opnaaes, da de, som boe i Boen, sjelden lade løse Ejendomme og Udformter paa deres Kjøbstads Gaarde og Huuse, og de derimod, som boe i Forstæderne Forsgrund, Brevig og Langebund, vel ere Borgere til Boen, men, som boende paa Landets Grund, lade saavel deres Ejendomme som Pantebreve alene løse under det Ring, hvor de ere boende).
- 18 Martii. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Aggershuus-Stift), ang. at Overformynderen og andre Vedkommende udi Sæen maae være uden Ansvar for hvad der af Umyndiges Penge udlaanes paa Kjøbstads-Huuse og Gaarde, naar Ulaanet derpaa ei overgaaer $\frac{1}{2}$ Part af hvad samme enten ere ansatte for i Brandforsikrings Forretningen, eller maatte være vurderede for, dog at Vurderings Forretningerne sees ved kyndige og uvillige Mænd, som dertil af Øverigheden udnævnes, og hvormed forholdes efter den 2den og 3die Art. i Placaten af 31 Jullii 1754 (paa Overformynderens Ansøgning).
- 18 Martii. Rescr. (til Amtmanden over Draxholm 2c. Amtet), ang. at Draxholm-Birketings Ret maae herefter holdes i Nykjøbing paa sædvanlig Tingdag.
- 18 Martii. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Bergens-Stift), ang. at de 200 Rdir., som af Auctionsbørsen i Bergen; i Følge Rescr. af 8 Jullii 1763, have været henlagde til Nykirken, maae herefter igjen tillægges Manufacturhuuset sammesteds.
- 18 Martii. Rescr. (til Missions-Collegium), ang. at det gjorte Forslag at forstaae enhver af de 2 Vice-Præsider i Grønland en Adjunctum i sit Missionariat, og
at

(r) Dette Ubeladte er for saavidt som Rescr. af 4 Decbr. 1761.

Resolutioner og Collegialbreve. 411 1773.

at oversende de afgaaende Missionatrer deres Successorer 18 Martii.
 over et Aar førend deres Dorteise, er approberet (s).

Kentel. Prom. (til samtlige Stiftesbefalings- og 20 Martii.
 Amtmænd, Brevet og Friherter i Danmark og Nor-
 ge), hvormed følger Gjenpart af Declarationen dat.
 7 Aug. 1772, ang. 6te og 10de Penge ikke at
 svares af Widler, som søres af de Kongelige Danske
 til Churfyrstelige Saxiske Lande, eller fra disse til
 hine, saavdt begge Siders adelige (t) Undersaatter an-
 gaaer; og af Declar. dat. 30 Octobr. 1772, ang. sam-
 me Frihed for Undersaatternes Widler, som søres fra de
 Danske til de Mecklenborg-Schwerin-Gustrovske
 Lande, eller fra disse til hine: med Tilhold, at Vedkom-
 mende, naar og saa ofte saadanne Tilfælde Indtræffer,
 samme skal anmelde for Stiftamt, eller Amtmanden,
 som derom giver Kentelammeret Efterretning.

Resol. ang. at Veier-Contoiret ved Kjøbenhavn 22 Martii.
 havns-Toldkammer igjen skal oprettes; men i Hen-
 seende til de øvrige 1771 nedlagte Contoирer ic. har det
 sit Forblivende ved Plac. af 27 Aug. 1771 (u).

Reser. (til Justitiarius i Høieste-Ret), ang. at 25 Martii.
 Høieste-Ret maas herester udi Martii-, April-,
 Mai-, Junii-, og October-Maaneder begyndes om
 Morgenen Klokken præcise 9, og vedvare til Klokk. 2
 Olet (v).

Generalitets- og Commiss. Coll. Prom. (til Amtmæn- 30 Martii.
 dene), ang. (i Henseende til de afgivende aarlige Re-
 cruter)

(s) See Reser. af 7 Julii 1773.

(t) Om andre, see Prom. af 28 Decbr. 1776.

(u) Efr. Reser. af 21 Jan. 1773, s. 3.

(v) Efr. Instr. af 7 Decbr. 1771, Art. 5, som Hr. Asses-
 sor Schou har lovet at give i Udtog.

30 Martii. cruter) at, da det ikke i Grunden syntes at kunne være til Skade for den Kongelige Tjeneste, enten Soldaterne bleve udløste af deres Herstab eller sammes Raboe, saa skal Udløsninger for Fremtiden have Sted, for at soulagere Bonden (x).

1 April. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Bergens-Stift), ang. at af publicke Stiftelser maas udlaanes $\frac{1}{3}$ Parter af Pantets Værdie (y).

Gr. Stiftamt. og Biskopen med de øvrige Committerede ved de Sattiges Væsen udi Bergen have andraget, at de bedste Pantter, hvorudi Penge udsættes, blive ofte, formeldt Huusenes daglige Forringelse og de tidt paakommende Ildbrande, ganske usikre, da endog nogle afbrændte Grunde, som med de derpaa staaende Huuse vare pantsatte til publicke Stiftelser, nu af Eieren ikke kan opbygges, og ved adskillige Auctioner ikke have været at bortselge, hvorudover Stiftamt. og Biskopen, uagtet al brugte Forsigtighed see sig daglig udsatte for et betydeligt Ansvar, naar ulykkelige Tilfælde indtræffe.

Naar Stiftamt. og Biskopen, seend slige publicke Penge udlaanes paa Kjøbstad-Huuse og Gaarde; som i Brandcassen ere forskrede, lade Panttet vurderes ved kyndige og uvillige Mand, som dertil af Øvrigheden udnævnes, og hvormed forholdes efter den 2den og 3die Art. i Placaten af 31 Julii 1754, og Udlaanet ei derpaa overgaaer de $\frac{1}{3}$ Parter af hvad samme ere vurderede for efter den forfattede Taxations-Forretning, hvilken siden efter skal følge med eller heftes ved de af Bedrømmende udstædte og tinglyste Pante-Obligationer, maas de og Vedkommende, som have med de publicke Stiftelser at gjøre, være fri for Ansvar og Tiltale, om det Pantsatte ved ulykkelige Tilfælde bliver forringet, dog med saa Skjal, at Stiftamt. og Biskopen ikke have ladet

(x) Af Lybeckers Applications-Udtog, 2det Hefte, Side 443. — See Prom. af 30 April 1773.

(y) See Rescr. af 7 April 1774 og 9 Maii 1776.

fadet mangle paa Tilsyn med at Pantet er tilbørlig bleven holdt vedlige, ligesom det var deres egne Midler. 1 April

Reser. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at den af samme gjorde Foranstaltning, til at forekomme den iblandt Hestene begyndte Skabsyges videre Udbredelse (2), er approberet; og at Magistraten haver fremdeles at søie alle de Anstalter, som den maatte finde at være de tjenligste og lemsældigste, for dette Onde fra Staden og Landet at afværge. 1 April

Reser. (til Etatsraaderne Cordsen og Ancher- sen, som Commissarier i en Sag mod Student Christjan Thura), ang., naar de for ham have affagt den af dem affattede Dom, da strax at forkynde ham Kongens paa samme Dom tegnede Resolution (a); da de i tvørlgt ang. de i berørte Resolution benævnte Skrivters Confiscation have deraf at give Politimesteren Communication, for derefter at kunne foranstalte det For- nødne. 1 April

B. G. N. o. Gen. Toldk. Prom. (til samtlige Soldere), 3 April.
ang. at de forenede Brødres Meenighed i Christjans- feld er ved Concessiøen af 10 Decbr. 1771 blandt andet bevilget toldfri Indførsel til Danmark og Norge i 10 Aar

(2) See Plac. af 28 Jan. 1773.

(a) Hverved Commissions Dommen over Christjan Thura (formeddelt et af ham forfattet Skrivt, Sandfigeren kaldet, hvorudi findes adskillige fornæfkelige, dristige og aldeles urigtige Sætninger og Udtryk), som blandt andet tilfinder hans ved Trykken udgivne Skrifter, nemlig 1) Svar paa Publici Veane til Philopatrias, 2) Brev fra Sandfigeren til Adskillige om Adskilligt, 3) Jeremia's Brev imod den hykkelske Afguds Præst, og 4) den patriotiske Sandfigeres første Deel, saa mange Exemplarer, som heraf maatte forefindes, ved Bøddelen offentlig paa Jlden at kastes og opbrændes med videre, saaledes er formildet, at de foranserte af ham forfattede Skrifter skal, i Steden derfor, af Politimesteren foranstaltes confisquerede.

1773.

414

Kongelige Rescripter,

3 April. Har paa alle de i denne Menighed fabriquerende Vare, naar dermed følger Attest.

7 April. Rescr. (til Amtmanden over Oplands-Amt), ang. at der udi Ofterdahlens Fogderie skal her efter ikkun holdes 2 Ting om Aaret, som skal gives Navn af Vinter- og Sommer-Ting, hvoraf Vintertinget fremdeles skal holdes paa de Tiider, som i Rescr. af 21 Junii 1771 er fastsat for Vaartingene; men Sommertinget skal begynde for Elverum den 24
 Namobt " " 29 } Augusti,
 Store-Elvedahlen 1 }
 Reendahlen " 4 } Septembr.
 og Louset " " 7 }

Men Tinget for Tryffel, som ikkun eengang om Aaret holdes, skal forblive lige efter Lovens Tavle, nemlig den 17 Decbr. (I Aaledning af Almuen's Ansogning) (b).

10 April. Rescr. (til Stiftsbesalingsmanden over Island), ang. at alle de Sager, som om Qvilder eller Inventarii-Saars Erstatning anlægges, skal indtil videre udsættes.

Er. Rentekammeret har andraget, at formedels den paa Island ubi nogle Aar i en Deel Gysler grasserende Saarehge, hvorved de saa kaldede Qvilder eller Inventarii-Saar i anseelig Maade ere bortrepne, er opkommen den Qvæstion imellem Bønderne paa den eenes, og vedkommende Beneficiarii, Proprietairer og Jorpagtere af de Kongelige Jorder paa den anden Siden, hvilken af Parterne det kan tilkomme at erstatte disse Qvilder. Stiftamt. holder for, at Sager af saadan Natur hverken ved Commission eller ordinaire Rettergang kan paadømmes; og Rentekammeret er med ham af samme Tanker.

Alle Sager, som angaaende de saa kaldede Qvilder eller Inventarii-Saars Erstattelse enten ere, eller her efter for Retterne maatte vorde anlagde, skal udsættes, indtil denne Qvæstion, efter indhentet Efterretning, naar de kan blive bestemt.

Gen;

(b) See Prom. af 5 Jan. 1774.

Gen. Postamters Prom. (til Postmesterne), ang. 10 April
 med Breve til Overberg: Amtet paa Kongsb-
 berg i Norge, som er et Kongeligt Collegium, at for-
 holde sig aldeles som med Breve til de andre Kongelige
 Collegier; og, naar de ere private Sager angaaende,
 ikke imodtage samme anderledes end directe fran-
 qverede.

Kentel. Prom. (til Stiftsbefalingsmændene), ang. 13 April:
 at Magistraterne og Byefogderne overalt i beg- (Kongel. Rø-
 ge Riger skal indsende til Rentekammeret (c), til Reth- sol. 15 Mart.)
 skon og endelig Afgjærlse, Bysbstædens Regnskaber,
 indrettede efter det approberede Schema (d); hvilkens Ind-
 sendelse skal skee til den ved Loven foreskrevne Tid, nem-
 lig 3 Maaneder efter hvert Aars Slutning, under lige
 Mulct og Straf, som for andre Regnskabs- Betjente
 ved Plac. af 28 Marts 1771 dicteret er. — Og paaag-
 ter Stiftamtmanden, at det Befalede vorder efter-
 levet.

Refer. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), 15 April.
 ang. at i Almindelighed, hvor umyndige og uop-
 dragne Børn herefter maatte tilfalde nogen Arvepart,
 der et beløber sig til 10 Rdlr. paa enhver, maae samme,
 for at spare Vedkommende de deraf flydende Omkostninger
 og Vidtløstighed, til Forældrene, Formynderne eller
 Fosterfædrene, imod behørig Affald og Qvittering, ud-
 betales, for at anvendes til deres Underholdning og øvrige
 Nødvendigheder, uden at indleveres i Onerformynderiet.
 (Efter bemeldte Rets Forslag i Erklæring over Ansøgning fra
 en

(c) See Forøedn. af 20 Octobr. 1773, §. 1.

(d) I Folge dette maae og Regnskabet af Stiftamtmanden
 paategnes, at ingen skeer end de derudi anførte Ind-
 tægter det Aar har været Vden at beregne; og, om no-
 get imod Udgiften eller i andre Maader høves at om-
 dsr. — See herhos Prom. af 28 Aug. 1773.

- 15 April. en Enke af Moss om en hendes umyndige Børn efter deres Broder tilfalden Vden Arvs Udbetaling) (e).
- 15 April. Rescr. (til Pleie-Directionen), ang. at antage de fornødne Betjente til Betleres Paagribelse, med videre.
- 15 April. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Politiet skal komme fornævnte Betjente til Hjælp, m. v. (f).
- 15 April. Rescr. (til Rentekammeret og til Generallandvæsens Commissionen), ang. at Generallandvæsens Commissionen nu aldeles skal ophøre, og at Rentekammeret skal af forkrævede Commission lade sig overlevere og imodtage de under dens Administration hidindtil værende Domaines, ic. (g).
- 15 April. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Christiansands Stift), ang. Betaling for Arrestanter, som fra Landet indføres i Kjøbstadernes Fængsel (h). —
 (Saa-som der imellem Amtmanden over Stavanger-Amt og Byfogden i Stavanger har reist sig Dispute, ang. Erstatning for nogle fra Amtet i Byens Arresthuus indsatte Delinquenter, hvilket Amtmanden formeente ei at kunne fordres af Amtet; og Stiftamt. ubi Erklæring finder det billigt, at, naa Landet, som det ellers paaligger selv at forvare sine Delinquenter, i fornøden Tilfælde vil benytte sig af Byernes Arresthuuse, naar der er Rum, bør de og dertil betale for Varetøgt og Underholdning).
- 15 April. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Bergens-Stift), ang. at *Candidati Chirurgiæ* i Bergen for Eftertiiden, ligesom alle andre Staders Candidater i

(e) See Rescr. af 3 Novbr. 1775.

(f) Disse 2 sidste Rescr. indeholdes i Plat. af 17 April 1773, cit. Forordn. 26 Febr. 1777.

(g) Efr. Edn. af 21 Jan. 1773, S. 2.

(h) Tilsvarende med Rescr. af 29 Decbr. 1758 for Sjælland, men forandret ved Prom. af 23 Octobr. 1773, cit. Prom. 28 Febr. 1774.

begge Riger, skal være forbudne i Kjøbenhavn at aflægge deres *Examen Chirurgicum* (i). 15 April.

Rescr. (til Amtmanden paa Bornholm), ang. 22 April.
at der for Artillerie-Haandlanger-Compagniet paa Bornholm skal endnu udskrives 100 Mand Haandlangere, hvilke, paa samme Maade som de øvrige, skal godtgjøres 1 Rdlr. pr. Mand aarlig.

Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), 29 April.
ang. at det i Henseende til Guld og Sølv, saavel maattet som forarbejdet, i Almindelighed maae være Hof- og Stads-Retten tilladt, efter Omstændighedernes at nedsætte Auctions-Salarium til 2 Procento (k), (i Anledning af Begjering fra en Boes Commissarier om Auctions-Salarii Nedsættelse for Guld og Sølv, ligesom ved Rescr. af 15 Nov. 1771 for det, som paa frivillige Auctioner bliver solgt).

Generalitets- og Commiss. Coll. Prom. (til Amtmændene), hvorved Prom. af 30 Martii sidstleden, ang. Recruters Udløsning, igjentaales. 30 April.

Declaration, at ingen Afkortning af 6te og 8 Maii.
10de Penge erlægges af Midler, som føres fra Danke til de Hertuglig Mecklenborg-Streligiske Lande, nemlig i den Mecklenborg, Stargardiske Kreds og Fyrstendømmet Røseborg; eller fra disse til de Danske Lande (l).

Rescr. (til det Vest. og Guin. Kente- samt General- 6 Maii.
Soldkammer, og Notits til Rentekammeret), ang. at Island, Færøe og Grønland skal henlægges under bemeldte

(i) Efr. Rescr. af 13 April 1742.

(k) See Regl. af 13 Aug. 1777, s. 69.

(l) Eigesom Declaration af 30 Decobr. 1772, see tilføjede Prom. af 18 Decbr. 1773.

- 6 Maii. meldte General-Toldkammer paa samme Maade som de Bestindste Der (m).
- 13 Maii. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Ribe = Stift), ang. at det ved den med Ribe = Byes Fælleder og Jorder gjorte Delings-Forretning i alle Maader skal have sit Forblivende.
- 12 Maii. Confirmation paa et Gags-Reglement for Bøetjentene ved Friderichs-Hospital i Kjøbenhavn.
- 21 Maii. Rescr. (til det Danske og Tydske Cancellie, Admiralitets- og Commissariats-Collegium, Hof-Intendanten og Finants-Collegium), ang. at ethvert Departement skal strax, naar Tilskud til dets Udgifter behøves, melde saadant for Finants-Collegium.

Gr. Udi Finantsvæsenet forarsages for Forvirrelse og Uvidshed, naar der enten fra de andre Departements indløbe usfordentlige Requisitioner om meere eller mindre anseelige Summer til Finants-Collegium, hvorved dette sættes i Forlegenhed og ud af Stand til at holde eller følge nogen Orden eller Plan, eller og, naar slige Requisitioner enten om Penges eller Vares komme saa sildig, at det ikke alene bliver vanskeligt at bringe Pengene tilveie, men endog for Lüdens Kortbeds Skyld ofte nødvendigt at lade fra fremmede Steder komme de Vares, som gjerne i Landet selv kunde have, naar Finants-Collegium, som bedst maae vide, hvilke Vares Kongens egne Lande kan levere, og i hvad Mængde, derom betimelig havde været underrettet. — For at ophjælpe saavel Finanterne som Stats-Balancen, samt derudi fastsætte en vis Orden, anordnes hermed:

- §. 1. Ethvert af de Kongelige Departments, som til paa kommende Udgifters Beskrivelse maatte behøve et Tilskud til den for dets Udgifter reglerte Fond, skal være pligtig til at melde til Finants-Collegium ikke alene den Summa, som det behøver, men endog omstændeligen forklare, hvortil samme skal forbruges, da Finants-Collegium

(m) See Idn. 20 Octobr. 1773, S. 3; ophævet ved Rescr. af 28 April og Plac. 1 Maii 1781.

Resolutioner og Collegialbreve. 419 1773.

Collegium derestor aleene skal være berettiget til om flige 21 Maii.
 extraordinairs Udgivter at gjøre Kongen Forestilling.
 Og skal ethvert Departement desuden være forpligtet til, §. 2.
 naar flige extraordinairs og den til Departementet regler-
 te Fond overstigende Udgivter maatte paakomme, da strap
 og betimelig at gjøre den forhen anbefalede Anmeldelse
 til Finants Collegium, paa det at samme kan have Tidd
 til ikke aleene at besørge Pengene, men endog at bringe,
 om mueligt, i Kongens egne Lande de Ting, hvortil
 Pengene behøves, tilveie.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. 22 Maii.
 Igjentagelse af Forordn. 17 Junii 1771, §. 8, og
 at alle til de Geheime, Stats, Ministre og Deputeres
 de i alle Kongelige Collegier indgaaende Breve skulle
 franqveres (n).

Rescr. (til Politimesteren i Kjøbenhavn), ang. 24 Maii.
 at soie den Anstalt ved Bogladerne og andensteds i
 Kjøbenhavn, at et Skrivt, den patriotiske Sandsligers
 Bedriftar, Bedømmelse og Dom kaldet, strap vorder
 confisqueret, saa at intet Exemplar deraf meere udkommer.
 (Siden derudi skal findes adskillige utilbørlige og ubetænksumme
 Udtryk).

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. 1 Junii.
 at det saavel i Kjøbenhavn som ubi Altona oprettede (Resol. 24
Maii.)
 Talloterie skal nyde Portofrihed; og at Postmesterne
 skulle modtage frst af de paa Stederne antagne Collecteu-
 rer alle Breve og Paqver med videre til Directionen og
 General-Administrationen for Talloteriet i Kjøbenhavn
 og Altona, og samme aleeneste med Taxering inden Et-
 nien carters, imod behørlige Attester, at saadanne Breve

D b 2

ve

(n) Noget heraf befales ogsaa i en Prom. af 28 Decbr.
 1776.

- 1 Junii. ve og Paqver er Tallotteriet aleene angaaende, og ikke handle om nogen privat eller ufri Sag.
- 3 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Christjanssands Stift), ang. at der i Stavanger skal anlægges et Sygehuus, hvorudi 25 a 30 af dem, som med Kades Syge inest ere besmittede, skal indlægges, n. v. (o).
- 4 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Bergens-Stift), ang. at en af de i Bergen varende Jordemødre skal efter Stads-Physici Anvisning reise omkring i Egnen ved Bergen, naar Nøden det maatte udfordre (p).
- 16 Junii. Rescr. (til Amtmanden over Kjøbenhavns-Amt), ang. at der fremdeles i Dragøe-Bye maae boe en Keeslager; dog maae han ikke sælge hand Arbeide uden til Dragserne.
- 16 Junii. Rescr. (til Brand- og Vand-Commissionen i Kjøbenhavn), ang. at samme, som udi Aaret 1771 blev overdraget til Magistralen sammesteds, nu igjen skal oprettes og sættes paa forrige Fod, saaledes som den var, førend Forandringen skeede, samt at den skal bestaae af Commendanten i Kjøbenhavn, Overpræsidenten sammesteds, en Flagmand af Søe-Staten, Amtmanden over Kjøbenhavns-Amt, Politimesteren i Kjøbenhavn, Etatsraad og Vice-Borgemeester Falch, Stadshauptmanden, Professor See, Vices Raadmand Munch, Amtsforvalteren over Kjøbenhavns-Amt, de 2 Formænd for de 32 Mænd, og Stads-Capitainen paa Christjanshavn, hvilke samtlige skal tage deres Sæde udi Commissionen efter deres Rang. Og have de med forderligste at sammentræde,

og

(o) See Rescr. af 11 Novbr. 1773.

(p) See Rescr. af 4 Aug. 1773.

16 Junii.

og, ligesom forhen, med hinanden overlægge, alt hvad der af Brand- og Vand-Væsenet udi Kjøbenhavn dependerer eller dertil hører, og sig derudi efter de om Brand- og Vand-Væsenet forhen gjorde Anordninger rette og forholde; til hvilken Ende dem herhos tilskikkes en Udskrift af en af Magistraten indsendt Beregning over Indtægter og Udgifter, Brand- og Vand-Væsenet vedkommende, hvilken de have at igjennemgaae, og, efter foregaaende Overlæg med hinanden, samme nærmere at bestemme, samt derefter til Kongen at indkomme med Forrestilling saavel derom, som om hvad de ellers maatte finde fornøden i den Henseende til Forandring eller Forbedring at foreslaae til den almindelige Nytte og god Etiks og Ordens Vedligeholdelse; og have de i øvrigt af Magistraten at lade sig overlevere alle de hos den beroende og til Brand- og Vand-Væsenet henhørende Papirer og Documenter med videre, hvorom fra Cancelliet den det Fornødne er tilkjendegivet.

Rescr. (til Indquarterings-Commissionen 16 Junii.
i Kjøbenhavn), ang. at samme, som udi Aaret 1771 blev overdraget til Magistraten sammesteds, nu igjen skal oprettes og sættes paa forrige Fod, saaledes som den var, førend Forandringen skeede, samt at den skal bestaae af Overpræsidenten i Kjøbenhavn, en af Generalitets- og Commissariats-Collegio, Etatsraad og Borgemeester Hærskleb, samt Etatsraad og Vice-Borgemeester Hærsker, hvilke samtlige skal tage deres Sæde udi Commissionen efter deres Rang. De skal med forderligste sammentræde, og, ligesom forhen, med hinanden overlægge, alt hvad der af Indquarterings-Væsenet i Kjøbenhavn dependerer eller dertil hører, og sig derudi efter de derom forhen gjorde Anordninger rette og forholde; samt, i Fald de, efter foregaaende Overlæg med

16 Junii. Hinanden, maatte finde fornøden noget i den Henseende til Forandring eller Forbedring at foreslaae, da derom at indkomme med Foreskilling. I øvrigt er Magistraten tilkjendegivet, til dem at overlevere alle de hos den berønde og til Indquarterings, Bøsenet henhørende Papirer og Documenter med videre, som de da have at imodtage.

19 Junii. Gen. Postamtets Prom. (til Bognmandslauget i Kjøbenhavn), ang. at Bognmandslauget maae fritages for Postgaarden i Kjøbenhavn med derpaa høftende Gjeld 16000 Rdlr. og Renten deraf fra 11 Decembr., samt Skat og Afgifter fra 1 Jan. sidstafvigte; da General-Postamtet haver samme Gaard og Gjeld med videre paa foreslagne Maade strax at imodtage. (I Anledning af Laugets Ansøgning og Generalpostamtets Foreskilling).

23 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingem. og Biskopen over Sjellands- Stift), ang. at en Table for Helsingøers Skole og Hospital herefter til Astenfang maae ombæres i den Danske og Tydske Kirke der i Byen (9).

23 Junii. Rescr. (til Amtmanden over Finmarkens-Amt), ang. hvorledes der skal forholdes med dem, som herefter for grove Misgjerninger sendes til Finmarken.

Er. I Anledning af 2 for Utroekab til Fiskeleierne forsendte Personer, som havde nedgivet urigtige Klager over vedkommende Betjente for deres Behandling, har Amtmanden foreskillet, at siige Menneffer, som ei ere vante til haardt Arbeide, er kun det Almindelige til Vyrde; og derhos foreslaaet: om ikke Finmarken herefter for saadanne Foll maatte befries, samt om dem, foruden hvad Rescriptet af 2 Martii 1759 ommelder, ang. dem, som for Leiermaal i forbudne Leed oversendes, maatte tillægges Ordre i Henseende til andre, som for grove Misgjerninger hensesendes at forblive i Finmarken, at de i under Dygt af nærværende Lehnsmænd eller en af de Kongelige Betjente bestandig skal holdes til at ernære sig ved Fiskeleierne,

23 Junii.

Merne, eller ved andet nyttigt Arbeide, paa det de ikke skal faae paa Folkets Goddædighed og Gaver, og derved falde til Dovenskab: 2) at ikke meere end Een skal opholde sig paa eet og samme Sted: 3) at de, i Tilfælde af Undvigelse der fra Amtet, skal ansees som Freløse, hvor de forefindes: 4) dersom sige Personer befindes, ved dem uvedkommende Anklagelser, Beskyldninger eller Calumnier, at foruroelige enten Kongens Collegier, den der i Landet værende Øvrighed, Krigsbetjente eller andre skikkelige og ærlige Folk, eller og andre Requisitioner til Almuen, for at erhverve Sanke, Vidner, eller hos dem stifte nogen Uorden, Misbillid, Ulydighed eller Uro, være sig enten ved falske Raadslagninger og Overtalelser, eller ved Drukkenskab og Slagsmaal, saa skal de den tilføit tildømte Straf faae dem aaben, og i saa Fald et lovfikket Ringsvidne eller Forhør tages over Bestaffenheden af deres Forhold, og til det Danske Cancellie indsendes til nærmere Resolution og Foranstaltning: og 5) at, naar de ved upaaklagelig Opførsel og nyttig Stræbsomhed gave Formodning om deres øvrige Livs gode Vandel, dem da maatte udvises et Jordstykke til Boepæl, samt ikke formenes at indlade sig i Ægteskab. — Eiden Rentekammeret ligeledes holder det i Almindelighed betænkeligt at sende saadanne Personer derover til Landet, som ikke ere vante til Fiskerie eller andet grovt Arbeide, gives hermod tilkjende:

Foransørte Forslag er i Eet og Akt approberet.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. 26 Junii.
at Delinquent-Sager skal, for Brevporto at svare, være befriede, imod Øvrighedens og vedkommende Rettenbetjentes At. ester, at saadanne Breve ere Delinquent-Sager alene angaaende, og ikke handle om nogen privat eller ufri Sag.

Reser. (til Biskopen over Aggershuus-Stift), 30 Junii.
ang. Indsættelsen i Aggershuus-Stifts Geistlige Enke-Casse, for Fremtiden.

I Steden for det nu er tilladt enhver at indsatte, saa længe han ikke er over sine 60 Aar, skal de, som vil indsatte for deres Hustruer, betale Renten af deres Indskud fra Ægteskabets Begyndelse, eller og være pligtig at gjøre Indskud, naar de indtræde i Ægteskab; og, om nogen maatte være over 40 Aar, naar han indlod sig i Ægteskab, og derhos over 10 Aar ældre end den, han

30 Junii. alfter sig med, skal han betale Rente af Capitalen fra det 40 Aar af.

2 Julii. *(Kongel. Rescript. 23 Junii.)* Gen. Postamtets Placat, ang. at, ligesom, det staaer alle her hjemmehørende Skibe frit for at fare imellem Kjøbenhavn og Lybek, saa tillades intet derislandt at fere Navn af Paqvotbaad, eller at nyde noget af de Paqvotbaadene forundte Privilegier: og maae hverken rede Penge eller andre end Avis-Breve dermed sendes (r).

7 Julii. Rescr. (til Kjøbenhavns Universtet), ang. at nogle af de fra Klosteret de Grønlandiske Seminarister tillagde Penge maae abbetales til Missions-Collegium (s).

Gr. Under den 19 Octobr. 1771 et tilkjendegibet, at de ved den Grønlandiske Mission her værende Seminarister for Fremtiden, i Steden for 4 Mk., maatte nyde 8 Mk. ugentlig af Communitetet. Missions-Collegium har foreskrevet, at, som Erfarenhed har lært, at de til Grønland oversendte Missionairer, i hvor længe og vel de end her have freqventeret Seminarium, dog behøve at være et Aar Aar der i Landet, inden de kan gjøre retskaffen Tjeneste og Nytte, saa har Collegium, efter noie Overlæg, funden fornøden ikke alene udi indbeholdende Aar at oversende 2 Seminarister til Grønland, for i Tiiden at afløse de Missionairer, som snarest staae for Touren at komme hjem, men endog bestuttet for Fremtiden ikke at lade nogen Missionair gaae derfra, uden at sende ham Aaret forud sin Successor, paa det han desbedre kan vænnes til Landet og Dialecten, og lære at kjende sin Menighed, hvilket ikke er lidet magtpaaliggende, især paa de Colonier, der ere omringede med Hernhutter: i hvilken Anledning her for Estertiden just ikke, saaledes som forhen, behøves bestandig 4 Seminarister, men istun 2 a 3, siden det i de seener Tiender er bleven Missionairerne paalagt at blive 10 Aar i Landet, og en Candidat, som med Flid har freqventeret Seminarium her i 2 a 3 Aar, gjerne kan gaae over til Landet, for der at profitere af en Missionairs daglige Omgang et Aar eller meere, men at det efter denne nye Indretning, vil blive Missions-Cassen umueligt at bestride saa mange Lønninger, allerbhelst da 2 af de ældste og bedste Missionairer ere i Aar bekliffede til Vistatores eller Vice-Probster i Landet. — Siden det ikke kan

(r) Est. Forordn. af 22 Martii 1780.

(s) Est. Rescr. af 18 Martii 1773.

kan være andre Studerende til nogen Afgang, såalænge der ikke betales mere end de 8 Rtl. ugentlig, som een gang ere tillagde 4 Seminarister, og Pengene ei heller kan ansees at anvendes til nogen fremmed Brug, naar de udbetales enten til Seminarister eller Missionærer, som i Forveien oversendes for at gjøres desmeere duelige til deres Forretning, bevilges:

7 Julii.

Saa mange af de fra Communitetet til hver af de 4 Grønlandste Seminarister henlagde Penge 8 Rtl. ugentlig, som ikke af de ved Seminarium fornødne Candidater her ugentlig oppehæres, maae aarlig af Missionær Collegio imodtages, og bestandig anvendes til Hjælp til at bestride de herefter oversendende Missionærers Løn i de første Aar, imedens de af deres Formænd videre danes til at forestaae Embedet.

Resolution, ang. at i Steden for de i det Danske Vestindien værende 3 Raad, nemlig Regjerings Raadet og Secrete Raadet paa St. Crux, samt Secrete Raadet paa St. Thomas, skal itkun sammesteds være 2 Raad, det ene under Navn af Regjeringen over de Vestindiske Colonier, som baade skal besørge det Almindelige for samme Her, og det Speciale for St. Crux, det andet under Navn af Raadet paa St. Thomas, hvorunder Derne St. Thomas og St. Jan ere henlagde: Regjeringen skal bestaae af General Gouverneuren, som deri præsiderer, samt Commandanten paa St. Thomas, naar han er paa St. Crux, og 3 Raader, neml. en Commercialist, en Handelskyndig og en Jurist, hvilke 3 Raader skulle føre Navn af Regjerings Raadet, og have Rang i Gang og Sæde med virkelige Cammerraader, saafremt de ingen høiere Titel eller Rang have; Raadet paa St. Thomas bestaaer foruden General Gouverneuren, naar han er paa St. Thomas, af Commandanten og 2 Raad.

8 Julii.

14 Julii.

Rescr. (til Generalitets- og Commissariats- Collegium), ang. at Generals- Personer og Oberster, saa og alle Officerer, som ere Kammerherrer eller Kammerjunkere eller i nogen anden Hof- Charge, ikke anderledes maae sørge og lade sig see ved Hoffet end i deres Uniform med sort Flor om Armen (t).

21 Julii.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Trundhjems-Stift), ang. Forandring i Rescr. af 30 Julii 1770, saavide publicke Penges Udlaan paa Landet angaaer.

Gr. Ved Rescr. af 30 Julii 1770 er befalet at, naar nogen paa Landet begjærer publicke Penge til Laans, skal Taxations-Forretning forskaffes; men Stiftamt. og Biskopen have foreskillet, at samme, foruden medfølgende Vanskeligheder, undertiden er upaalidelig.

Foransførte Rescript, for saavidt denne Post angaaer, forandres hidhen, at, naar Ansøgninger fra Landet ubi Trundhjems-Stift om Pengelaan maatte indløbe, skal Directeurene for slige publicke Udlaan indhente vedkommende Præstes, Fogeds, eller Sorenstrovers Attest og Oplysning, hvilken de paa Embeds Vegne og efter Samvittighed, saaledes som de ville være bekjendt og med Ved kan bekræfte, strax paa Anmodning skulle være pligtige til at meddele, hvorudi alle den til Pant anbudsne Gaards eller Eiendoms Omstændigheder af Skyld, Besætning, Avling, Skov, Herligheder og Huusbygninger, saavelsom Ansøgerens Bederheftighed, og om han er eller passerer for en god Huusholder, alt paa slet Papiir skal beskrives, hvorefter Directeurerne med samtlige vedkommende Inspecteurer for Stifterne nærmere have at overlægge med hinanden, om de i Deele af Panters skjønnende Værdie med Sikkerhed kan betros Ansøgeren, hvilken derefter, naar Laanet bevilges, skal,

Skal, førend Pengene ham ubleveres, tilligemed sin ud-
 stødende prioriterede Obligation lade tinglyse ovenmeld-
 te vedkommende Betsjentes Attest, i hvis District Ans-
 geren boer, eller alle, om de ere i Nærvarelsen, som
 da af Sorensskriveren og Layrettesmænd til Vitterlig-
 hed skal underskrives, og saaledes som et lovligt Instru-
 ment hestes ved Obligationen, for hvilket alt at tingly-
 se og protocollere Sorensskriveren ifkun skal have 4
 Rdl. Danffe; men i øvrigt og i Henseende til Kjøbstader-
 ne, hvor Taxationerne ikke ere saa besværlige som paa
 Landet, og hvor Vedkommende lettere kan blive under-
 rettede om Panterne med videre Omstændigheder, skal det
 ved forberørte Anordning af 30 Julii 1770 fremdeles
 have sit Forblivende.

Refcr. (til Kjøbenhavns Universitet), aug. at, 21 Julii.
 naar Bogtrykker Høpffner ved Døden afgaer, maae
 Almanakernes Trykning og Fremmedes Salg hen-
 lægges til Universitetet (u).

Gr. I Aulledning af en fra Bogtrykker Stein indkommen An-
 søgning om at maatte, efter nu værende Directeur Høpffners
 Død, forundes Privilegium paa at trykke og sælge Almanak-
 ker, have Rector og Professores andraget, at ligesom det fra
 gammel Tid har været anordnet, samt i Loven og Forordn.
 af 18 Aug. 1685 igjentaaget, at ingen maae trykke eller for-
 handle Almanakker, uden de, som Universitetets Tilforordnede
 dertil beskicker, hvis Pligt det følgerlig er ved den derfor salare-
 rede Astronomum at besørge Almanakkerne retteligen udregne-
 de og forfattede, samt derfor at staae til Ansvar, saa synes
 det og billigt, at Universitetet, og ikke nogen particulaire Pers-
 son, nyder Fordeelen, som Almanakernes Afstættelse giver af
 sig, i hvilken Henseende Universitetet ogsaa Redde har været i
 Besiddelse og Udøvelse af dette Privilegio, indtil samme i Ma-
 ret 1725 blev forundt Justitsraad og Professor Ramus forne-
 delft hans Fordeles Forretninger og Fortjenester, hvilken igjen
 paa visse Vilkaar afstod det i Maret 1750 med Kongel. Tillæ-
 delse til forrige Universitets Bogtrykker afg. Johan Høpffner
 og hans nu levende Søn forbemeldte Nicolaus Christjan
 Høpffner, men at, i Fald dette Privilegium efter hans Død
 fulde forundes nogen anden ved Universitetet, vilde deri gjø-
 res Skaar i dets efter foransførte Forklaring tilkommende Ret-
 tighed.

21 Julii. tighed. — Omendkjent det forhen vorende saa kaldede Kongelige Selskab til den Nordiske Historie og Sprogs Forbedring under 19 Martii 1751 har erhholdet Lovte om forstrebne Privilegio efter Høpffners Død, inod deraf at hvare noget Vist aarlig til Universtretet og Videnskabernes Societet, finder Kongen det desuaaget meest overeensstemmende med Loven og Billighed, at forberorte Privilegium henfalder til Universtretet, og til den Ende anordnes og saksattes:

Maar fornævnte Vogtrykker V. C. Høpffner ved Døden afgaaer, skal Kjøbenhavns Universitet, til Fordeel for det Astronomiske Taarn og Astronomiske Jagttagselser, alene vare berettiget til at lade trykke alle danske, og sælge alle fremmede Almanacker og Calendarer i Folge af Loven og de derom gjorte Anordninger; til hvilken Ende Rector og Professore, saasnart Casus existerer, have at indgive nærmere Forslag, hvorledes Fordelen af dette Privilegio til forommeldte Brug paa beqvemste Maade kunde være at anvende.

31 Julii. B. G. N. o. Gen. Toldk. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe (v)), ang. at Rettens, og andre vedkommende Betjente skulle paa Embeds Vegne assistere Strandløberne paa Forlangende i Confiscations, og andre Kongel. Interesse betræffende Tilfælde; men at disse, til Luus, Inquisition efter contrabande Vare, ikke kan tilstaaes anden Frihed end den Toldordonn. ommelder i 18de Cap. 2den Art.

4 Aug. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at holde sig Cabinets-Ordren af 29 Sept. 1771 (x) (i Folge hvilken Overflage og Profiler med anmærkede Nivellements i Henseende til Gadernes Omlægning skal tilstilles Overbygnings-Directionen (y)) i alle

(v) Maaskee til flere Amtmand. — Strandløberne ere siden affattede.

(x) See Prom. af 5 Octobr. samme Aar.

(y) Nu et Bygningsvæsenet under Rentekammeret, see Resol. 19 Sept. 1782.

alle Maader efterrettelig, saalange samme ikke er igjen kaldet. 4 Aug.

Refer. (til Stiftsbefalingsm. over Aggershuus-Stift), ang. at Raadstue-Retten i Friderichshald skal herefter være ophævet, og Byetingsdommene derimod indstævnes lige til Lavtinget; dog at Magistraten desuagtet med Byefogden skal forestaae Skifternes Behandling. 4 Aug.

Refer. (til Stiftsbefalingsm. over Bergens-Stift), ang. Jordemodervæsenet i Bergens-Bye og Stift. 4 Aug.

Den Jordemødrene angaaende under 30 Novbr. 1714 udgangne Forordn., som egentlig ikkun er udkommen for Danmark, skal, paa det der kan blive lagt en fast Grund til Jordemoder-Væsenets bedre Indretning, herefter tjene til Regel og Rettesnot baade for Bergens-Bye og Stift. Ligeledes maae iblandt de udi Kjøbenhavn examle nerede Jordemødtte af Jordemoder-Commissionen sammesteds anvises En, som er vel svet og duelig, hvilken, naar hun dertil er villig, maae antages til at være Jordemoder i Bergen, imod at nyde derfor af Byen 100 Rdlr. aarlig; foruden fri Reise derop. Og skal samme Jordemoder ved Antagelsen forpligtes til at være paa Raad og idelig have Opsigt med de andre i Bergen værende Jordemødtte, hvilke udi alle besværlige Tilfælde aldeles ikke maae foretage sig nogen vigtig Barfæl-Forretning, uden betimelig at søge denne foresatte Jordemoders Raadsorsel, Hjelp, og, naar see kan, Tilstøds værelse, uden siden videre at have med Barfælkonens Opvartning at bestille, alt under en vis Muekt eller anden vilkaarlig Straf efter Sagens Beskaffenhed for de Mødtte skribige paa begge Sider. Dernæst, ligesom det tillades hende at practisere udi Bergens-Bye, skal hun og være for

4 Aug.

forbunden til at holde sig bereed i paakommende Tilfælde at reise paa Landet, saa ofte som hendes Nærvarrelse sammesteds af Stads-Physico maatte agtes usdøvendig, til Hjælp saavel for Fattige som Rige, dog under Vilkaar af fri Reise og en vis af Stiftamtmanden, efter D. erlæg med Physico, nærmere fastsættende Distance omkring Byen, men i øvrigt skal hun uden-saadan vigtig Marsag tilholdes stæse at blive tilstæde i Byen, paa det at hendes Hjælp og Tilsyn ikke der skulde savnes, allerhelst det, i Følge Befalingen af 4 Junii sidstafvig skal paaligge de andre i Byen værende Jordemødre, ligeledes i fornøden Tilfælde, at begive sig ud paa Landet, for at komme Folk til Hjælp.

6 Aug.

Rescr. (til General-Gouverneuren over de Americanse Eilande), ang. at tilholde vedkommende Betjente at efterleve General-Gouverneurens og det Secrete Raads (2) Befalinger.

Gr. Det Secrete-Raad paa St. Croix har beordret Retens-Betjente sammesteds, Landsdommeren, Byefogden, Byeskriveren og Skriftriveren at indsende Extracter, i Henseende til de deres Embede vedkommende og Kongen tilfaldende Bøder, Sjette- og Tjende-Penge, arvelse Capitaler, Sorelove-Penge, saavel som andre Indtægter, tilhørende enten Kongen eller Justits-Cassen, Hospitalet og Præsten, ligesom og Præsten er bleven paalagt at indlevere Lister over de der paa Landet faldne Leiermaale, og saadant er til Nytte og af Vigtighed, i Henseende til Byefoged; Regnskaberne meere ordentlige Indretning og Guldkændighed.

General-Gouverneuren skal alvorligen tilholde vedkommende Betjente saavel paa St. Croix som St. Thomas og St. Jean at efterleve de af General-Gouverneuren og det Secrete-Raad dem i saa Raade tillagde eller herefter tillæggende Ordres.

12 Aug.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Ribe-Stift), ang. at det i Henseende til Vesterlands-

(2) Sfr. Resol. af 8 Julii 1773.

18 Aug.
 Lands: Føhr og Amrum skal have sit Forblivens
 de herefter, som tilforn, og sørend Cabinets-Ordren
 af 10 August. 1771 udkom, hvilket Cancelliet lader
 det Tydske Cancellie og Rentekammeret bekendtgjøre.
 (Med forberørte Ordre er befaleet, at begge Andele af Den
 Føhr og Amrum skulde staae under eet Departement, nemlig
 det Tydske Cancellie, og at det Danske Cancellie til den Ende
 med det Tydske derom skulde foreenes og corresponder; og
 den 19 Octobr. samme Aar er anordnet, at alt til Camme-
 ralvæsenet henhørende af Vesterlandsføhrs Birk skulde fra 1
 Jan. 1772 udgaae fra Ribe-Stift, og henhøre under Amt-
 manden i Sønder: men nu er Kongen confereret, at samtlige
 Vesterlands: Føhrs Beboere helst ønske fremdeles at blive un-
 der den Danske Jurisdiction, hvis Love ere dem bedst bekjendte
 og passende paa deres Indretninger).

Refer. (til Stiftbefalingsm. over Aggershuus: 27 Aug.
 Stift), ang. at Overhofrets: Procuratorerne
 skal udføre befalede Sager for Over: og Under: Retter.

Gr. Af hans Skrivelse er fornømmen, at Underrets: Procu-
 ratorer i Christiania paa en Tid er saaledes aftagen, at der
 kun findes 2, hvorimod ved Overhofretten ere 7, hvilke, om-
 endkjønt de ved Juslmægtige paa Grund af Forordn. af 19
 Nov. 1733 udføre Sager ved alle Over: og Under: Retter baa-
 de i Byerne og paa Landet, dog undslaae sig for at antage
 Justits: og anbefalede Sager ved Lavtinger, Raadstuen og
 Underretten, hvorudover Justits: Sagerne umuelig kan be-
 strides ved de 2 Underrets: Advocater. — Til Justits: Sagernes
 forsvarlige Befordring befales:

Overhofrets: Procuratorerne, for saavidt som dem
 angaaer, der paatage sig Sager for andre Retter, skal
 uegerlig, efter rigtig Tour og Omgang lige med Under-
 rets: Procuratorerne, antage og udføre alle de Justits:
 og andre befalede Sager, hvortil de af Stiftamtmanden
 werde bestillede.

Rentek. Prom., ang. at de Regnskaber, som Re: 28 Aug.
 solz af 15 Martii (a) 1773 sigter til, ere ikke de blotte
 Regnskaber, som aarlig aflægges af hver Byes Kam-
 ner, men de Hoved: eller General: Regnskaber, som
 det

(a) See Prom. af 13 April.

- 28 Aug. det efter Lovens 3 — 6 — 7 paalægger ethvert Steds Vrrighed at aflægge for alle Byens Indtægter og Udgifter aarlig; og Ræmmer-Regnskabet vorder da aleene som et Bilag ved saadant General-Regnskab at opsee (b).
- 8 Sept. Rescr. (til Biskopen over Sjællands-Stift), ang. at Gudstjenesten i St. Olai Kirke i Helsingør maas om Fredagen, i Steden for Kloffen 8, begyndes Kloff. 9 Olet.
- 11 Sept. Rentel. Prom. (til Amtsforvalterne, Magistrater og Byefogder), ang. at de ved Slutningen af hvert for Extraskatten aflæggende aarlige Regnskab skulie under allerede aflagt Embeds-Eed bekræfte, at de ikke have søgt eller gjort sig mindste Fordeel ved Bancosedles Omverling mod courant Mynt (c).
- 11 Sept. Gen. Ed. Dec. og Commerce-Coll. Prom. (til hver af samtlige Stiftbefalingsmænd i Danmark), ang. at beordre de under ham sorterende Magistrater og Vrrigheds-Personer paa hvert Sted især, maanedlig til ham at indsende en Tabel over Priserne paa de der sprhandlede Korn- og Fede-Vare; hvilke Priser han igjen i en samlet Tabel for alle Stæderne ved hver Maaneds Begyndelse for den afvigte Maaned skal tilsende Collegtum; ligeledes dertil skal han ved hvert Aars Slutning, i det seeneste inden paafølgende Jan. Maanedes Udgang, tilfille en aarlig Tabelle over det Heele, saa at denne Tabel leverer Fortegnelse paa Varenes Priser under eet i Henseende til alle Maanederne Aaret igjennem, ligesom den maanedlige Tabel forestiller Priiserne for een Maaned, i Henseende til samtlige Stæderne.

Cons

(b) Lybeckers Applications-Udtog, 2det Hefte, Side 84; og Schous Udtog af Forordn. V. 249.

(c) Lybeckers bemeldte Udtog ibid. Side 16.

Confirmation paa en Fundats over det Nyborg-¹⁵ Sept.
Bye tilhørende Springvand.

Rescr. (til Stiftbefalingsmændene over Aggers-²² Sept.
huus- og Christiansands-Stifter), ang. at den Land-
Almuen Søndensjelds bevilgede fri Indkjøbet
af Kornvare paa Skibene de første 14 Dage ikkun
maae stee til egen Fornødenhed.

Under 13 Jan. indevarende Aar har Kongen resolveret, at det, i Henseende til den Almuen Søndensjelds i Norge forundte Tilladelse at kjøbe, tilliaemed Borgene, Kornvare af de ankommende Skippere i de første 14 Dage efter Skibenes Ankomst, maae frændeles og indtil videre have sit Forblivende ved Placaten af 30 Julli 1768, dog saaledes at Øvrigheden næste paaaser, at denne tilstaaende Frihed paa ingen Maade misbruges, men at Kongens Hensigt til Almuens Lettelse og Borgernes Næring, saavidt mueligt, foreenes og opnaaes. Og i den Anledning anordnes end videre herved, at ingen Bonde af en Skipper i bemeldte Liggende Dage maae kjøbe meere end til hans Huusets Fornødenhed, og at den, som maatte befindes igjen at have solgt til andre af det, han saaledes havde kjøbt paa Skibene, dersom for Kol tiltales og straffes, ei aleene med Varenes Confiscation, men endog med anseelig Mulct efter Omstændighederne. Cristamtmanden skal foie den Anstalt, at saavel forbemeldte Placat, som denne senere Resolution næste og alvorlig vorder efterlevet og haandhævet.

B. G. K. o. Gen. Soldk. Prom. (til samtlige ²⁵ Sept.
Soldere), ang. at paa samme Maade og under lige (Kongel Res.
sol. 3 Sept.)
Beopagting, som det er tilladt Gaar- og Lamme-
Skind fra een Provint til anden udi Danmark at føre,
maae samme og fra bemeldte Kongerige til Hertugdøm-

met

25 Sept. met Slesvig udføres; men med bemeldte Skinds videre Udførsel til fremmede Steder skal i alt efter Placaten af 15 Octobr. 1772 forholdes (d).

29 Sept. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Bergens Stift), ang. fri Skyds for General-Deimesteren, og at Tømmer af angrendende Skove skal til Broerne overlades.

Gr. I Følge den ved Rescript af 23 Decbr. 1769 approberede Wei-Instrux tilkommer General-veimesteren fri Skyds i Embeds-Keiser; saadant er og af da værende Statholder i Norge ved Skrivelse af 27 Febr. 1768 samtlige Stiftamt- og Amtmænd Nordenfields bleven tilkjendegivet; og det vilde blive ham heel vanskeligt, naar han kom paa et Amts Grændser, at afhente bestandig fri Pas.

Stiftamtmanden skal ved alle Tingene i Stiftet lade publicere, at fri Skyds tilkommer General-Deimesteren paa alle hans Keiser, naar han efterseer Veienes Tilstand (e). — Og, paa det ingen Vanskelighed, i Henseende til det behøvende Tømmer til brøstfældige Broers Reparation, og sammes Opbyggelse af nye, skal møde, befales, at de angrendende Skov-Eiere uden Modsigelse skal være forbundne for Betaling efter uvilige Wænds Sigelse, at lade være sølgagtig saa meget Tømmer, som, til Broerne at opbygge eller istandsætte, maatte behøves; og, for at forekomme, at ikke den ene Skov-Eier meere end den anden imod sin Villie, og meere end hans Skov kunde taale, i saa Maade skulde behyrdes, er igiennem Rentekammeret Fogderne beordrede at være tilstede, naar det-dertil behøvende Tømmer vorder udviist.

29 Sept. Rescr. (til Directeurene for Vaisenhuiset), ang. en og anden Indretning ved Vaisenhuiset.

Gr.

(d) Eft. Prom. af 21 Junii 1777. Lybecker i sit Udtog III. 373. anfører Brevet under 18 Sept. 1773.

(e) See Forordn. af 20 Aug. 1784, s. 9.

29 Sept.

Hr. Directeurerne have foreslaaet, hvorledes Curatorerne, Inspecteurerne ved Waisenhuset i Kjøbenhavn, i Følge den 6te Post, ubi Befalingen af 12 Novbr. 1772, have efter Overlæg med hinanden forfattet og tilskillet dem et Udkaft til en og anden nyttig Indretning ved Stiftelsen; og i den Anledning indskillet til nærmere Approbation: 1) At der, for at anbringe Waisebørnene til nyttige Haandgjerninger, maatte anlægges et Linned, Spinderie og Væverie saavel som en dermed annexeret Linnedbændel-Fabriqve som det meest brugelige og affættelige Manufactur-Arbejde, for saavidt deraf ikke behøves til Børnens selv, og at baade Drenges og Pige-Børnene tillige maatte vænnes til at strikke Strømper ic, hvortil de, for derudi at undervise Børnene, fornødne Folk maatte antages, og Fortjenesten deraf, undtagen hvad smaa Præmier heretter tales om, at komme Stiftelsen tilgode; desforuden maatte Pigebørnene lære at sye baade Linned og Wødent, med videre, og de Drenges, som kunde have Lyst til disse Professioner, gaae hen til slige Haandverks-Mestere visse Timer om Dagen, og siden efter Confirmation:en forblive i lære hos dem. 2) I Steden for de hidtil brugte grønne Opflag paa Drengébørnenes Skjorter og grønne Strømper, holdes for bedre at bruge blaa Opflag og blaa Strømper, samt graa Underføer efter Klædet, hvorhos der, for at distinktere dem fra andre Skolers Børn, kunde sættes et W i Lin; Snapperne, og til hver Dags Brug kunde dem gives en kort halv Kjøle af Vadmel med smaa runde Opflag, og Skindbufer til, ligesaa kunde Pigebørnene, i Steden for de forhen brugte Jakker; bære Trøsier efter Skjorterne, og af de nu brugelige Kapper til Hovedtøi. 3) I Spisningen kunde den Forandring skee, at den anden varme Kætt efter Spise-Reglementet vorder efter den i de scenere Lidet indførte Brug affaakt om Aftenen, i det mindste imellemstunder, og i den Sted bruges Smørbrød, hvorimod de saaledes udeladte varme Kætter kunde inddeles paa Middags-Maaltiderne til Forandring, saa og Kartuffer gives et Par Gange om Ugen enten til at udgjøre en Kæt for sig, eller til Brug ved Kjød og salt Fisk, og ligesaa Suurkaal imellemstunder om Vinteren; men i øvrigt at forholdes efter det anordnede Spise-Reglement og Rescriptet af 11 Martii 1746, som, i Anledning af Døds-Øygen har gjort Forandring med Mælk-Maden. 4) Da det er befunden usordeclagtig at føre Huusholdningen for Stiftelsens Regning, ligejom og derved let kunde skee Underlæg og Lyverie med videre, holde Directeurerne det raadeligt at accordere med en Spisemester, til hvem de, i Tilfælde af Klage, kunde henholde sig, og til den Ende have foreslaaet, om derom med afgangne Commerce-Raad Liders Enke maatte accorderes, da hun har erklæret sig villig til at paatage sig at spise hvert Barn for 3 Mk. 8 s. ugentlig, uden videre Udgjort for Stiftelsen, hvorved Waisenhuset sparer omtrent 40 Ranne Brænde samt Løn og Kjøp penge til Vecomniens Folk, efter forrige Indretning, med videre, foruden hvad der aartlig er medgaaet til at vedligeholde Vecomniens Inventarium, hvilket Deconomus heretter selv paa

29 Sept.

eget Beføstning maatte paalægges at holde vedlige, og stille Caution for, at det afleveres i ligeiaa god Stand, som det imødtages. 5) Til Opmuntring baade for lærere og Børn, maatte de, som ved den generale Undersøgning een gang om Aaret befundes at have vist sig besynderlig flittige, og frem for andre gjort god Fremgangs, gives en Liden og passelig Donsceur eller Præmie. 6) Efter som Apothequet og Bogladem tilligemed Bogtrykkeriet samt den store Mængde af trykte Sager, saavel som og General Kirke Inspections Collegium tage en stor Deel Værelser bort af Bygningen, og der nu ved den nye Indretning behøves flere Værelser til Messere, Arbeids Stuer, Sovestue, at ikke alt for mange Børn skulde være i et Værelse, samt desforuden Enge- og Reconvalescent Stuer, er det funden uundgængelig nødvendig, efter Correspondence med Overbygning Directionen, at en nye Tilbygning i Høgaarden maatte foretages. 7) Ved den Anledning, at Vaisenhuset nu med en saa vanskelig Beføstning istandsattes, og tillige i Betragtning, at denne Stiftelses Bygning ikke forhen har været assureret udi Kjøbenhavn Stads Brand Assurance Cassa, holdes det for en høist vigtig Sag, at lade samme assurevere udi bemeldte Cassa for saa stor en Summa, som mueligt er.

Koransøgte i Henseende til Indretningen ved Vaisenhuset, med videre, foreslagne Poster approberes i Aet og alt; og, som der med Bygningens Reparation er saavidt avanceret, at der for det første haabes at kunne indtages 100 Børn, saa maae denne Stiftelse paa førstkommende 11 Octobr., som en dobbelt mærkvaerdig Dag, igjen aabnes.

1. Oct.

Rescr. (til Amtm. over Nordre Bergenhus Amt), ang. at Alschevold's Skibredes Ting skal herefter holdes paa samme Sted som det var tilforn, nemlig Sougesund.

2 Oct.

Canc. Prom. (til Biskopen i Fyen), ang. at det synes at kunne have sin Nytte, og tiene til Andagt og Oppvækkelse for de Tilstædeværende, at der ved Liigs Begravelse bliver af Degnene paa Landet, ligesom det skeer i Kjøbstæderne, synges et Par gudelige Psalmer, endskjønt der ikke holdes Lügprædiken.

(Paa Forespørgsel fra Biskopen, som meldte, at der imellem en og anden Præst og Degn paa Landet i Stiftet er indløben
Dispu

Dispute derom, da Præsterne paastaae, at der ikke maae af Deanen hænges over Lig, uden der holdes Litaprædiken, be- raabende sig paa et Rescr. af 7 Julii 1693 (*) i Korbes Sam- ling; men Degnene derimod formene, at dette Rescript, som ei der i Stiftet er bekendtgjort, ikke kan forbinde dem, saa meget meere, som det i Ryke-Ritualen siges, at ved Ligs Be- gravelse skal af Degnene paa Landet hænges een eller flere Psal- mer) (†).

2 OR.

Kentel. Prom. (til Stiftsbefalingsmanden i Ri- be), ang. at Undersaatterne paa Vesterlands- Sjøh samt Sønderland-Rømpe- og Listøe under Al- behuus Amt ere forskaaede for den ved Forordn. af 17 Junii 1773 paabudne Qvart pro Cento (f).

2 OR.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. en Landphysici Anta- gelse i Scheen og Bratsberg-Amt.

6 OR.

Der skal heresæt være en Landphysicus udi Scheens- Dye og Forstæder samt Bratsberg-Amt, som uden Be- lønning skal betjene den fattige og gemene Almue, naar han dertil erholder fri Skyds, og ellers forrette de der forefaldende Syns- og Obductions-Forretninger, samt have nøie Tilsyn med der værende Apothequer, hvorimod ham er tillagt udi aarlig Løn 300 Rdlr., som fra sidstafvigte Julii Raanedes Begyndelse og siden frem- deles, efter de derover forfattede og indsendte Pigminger, hvilke hermed i alt opprobere, skal udredes saaledes, at Scheens-Dye og Forstæder deraf svarer aarlig 106 Rdlr. 72 s, Bratsberg-Amts Geistlige og verdslige Be- tjente 102 Rdlr., og paa Matricul-Skylden i Amtet a 2 s af hver Skpd. Tunge eller Hud 117 Rdlr. 62 s,

Se 3

som

(*) Det er ikke et Rescript, men en Tært. og Anordning, gjort af Stiftamtmanden og Biskopen i Aarhus under 7 Junii 1693.

(†) Af Wandalls Geisl. Anordn. II. 95.

(f) See Resol. af 1 Novbr. 1768.

6 Oct.

som udgjør tilsammen 326 Rdlr. 38 S, hvorved bliver et Overflud i alt af 26 Rdlr. 38 S, som skal tillægges og komme til Hjælp saavel for de Bekostningers Skyld, der maatte falde ved Incassationen, saa og for hvad der formedelst Ens eller Andens tiltagende Uformuenhed maatte blive uvis, og hindre Lønnens præctse Erlæggelse. Forbemeldte 2 over Dyen med dens Forstæder og Amtet forfattede Ligninger stikkes herved; og befales at sâie den Anstalt, at hvad, som enhver udi Scheens Bye og Forstæder herved er paalignet, eller, formedelst Dødsfald eller anden betydelig Forandring med de contribuerende Personer, maatte paa Efterkommerne eller de øvrige Indvaanere behøves at lægges og ligned i al Fald af Taxeerborgerne, skal aarlig af Dyens Ræmmer med de øvrige Dyens Skatter indfordres, og i Mangel af mindelig Betaling ved Udpantning, lige med dem, inddrives, alt uden nogen Betaling eller Afkortning, samt derefter til Magistraten leveres, for igjen at betales til den anordnede Physico; ligesom Kongen og vil igiennem Rentekammeret lade foranstalte, at, hvad Bestjente paa Amtet saavelsom Matricul: Skylden skaer ansat for at svare til forskrevne Brug, vorder af Fogderne, ligesom de Kongelige Skatter, under Evangs midler hos de forsømmelige, inddrevne, ligeledes uden Betaling eller Afkortning, saaledes at begge Dele fra sidstafvigte Julii Maanedts Begyndelse og siden fremdeles ved hvert halve Aars Udgang af Magistraten og Fogderne til den bestiktede Land: Physico prompte bliver erlagt og betalt.

20 Oct.

Rescr. (til Politimesteren i Kjøbenhavn), ang. at i Ugebladene ikke maae indføres noget, som angaaer Staten og Regjeringen, almindelige Foranstaltninger, Stridskrivter, især hvor Personer der

ved

ved angribes, Bye, Rygter og uanstændige Fortæl-
linger (g). 20 Oct.

Gr. Kongen har med Misbag fornummet, at der, uagtet de adskillige derimod givne Erindringer og Forbudde, dog ofte bliver, såavel i Adresse-Contoirets Efterretninger, som de trykte Aviser og andre Ugeblade, indført saadanne Bekjendtgjørelser og Efterretninger, som ikke alene i slige Tidender ei bør have Sted, men endog de fleeste Liider røbe enten Auctors slette Kænftmaade og onde Hensigt, eller og hans Uvidenhed og liden eller slet ingen Indsigt i de Ting, der skrives om. Til sigt at forekomme, befales:

Politimesteren skal alvorlig betyde og tilkjendegive Udgiverne af Adresse-Contoirets Efterretninger og Aviserne, samt andre Ugeblade udi Kjøbenhavn, at de aldeles ikke maae understaae sig derudi i Almindelighed at indføre noget, som ikke i slige Tidender har Sted, eller stemmer overeens med de derpaa givne Privilegier, og især ikke at indføre noget, som enten angaaer Statens og Regjeringen, almindelige Foranstaltninger, eller andre Strids-Skrivter, især hvor Personer derved angribes, ei heller Bye, Rygter eller andre opdigtede Fortællinger, som indeholde noget Fornærmeligt, eller Uanstændigt, med videre deslige, da, i vidrig Fald, den, som udgiver Aviser eller andre Ugeskrivter, derfor selv skal staae til Ansvar, og strax af Politimesterens dicteres en Mulct af 50 til 200 Rdlr. efter Forseelsens Bestaaffenhed, hvilken Mulct strax, uden videre Appel, skal betales, eller og Vedkommende, i Mangel af Betælling, skal affone samme efter Forordn. af 6 Decbr. 1743.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over 20 Oct.
Fyens-Stift), ang. at Omløstningerne paa de med venerisk eller anden anstikkende Svaghed beladte Menneskers Helbredelse skal ligned paa Amterne eller Kjøbstæderne (h).

Ec 4:

Gr.

(g) See Prom. 27 Nov. 1773.

(h) See Rescr. af 31 Aug. 1774, samt Prom. af 31 Maii 1783 og 20 Martii 1779.

20 Oct.

Gr. De have foreskillet, at en lige saadan farlig venerisk Sygdom, som for nogle Aar siden udtrede sig paa adskillige Steder i Koen, skal nu paa nye have udbredet sig, og at det, efter hvad Land. Physicus derom til dem har indberettet, vil være at befrygte, at samme Sygdom kunde tage for siert Overhaand, dersom ikke i Lude tages de fornødne Praecautio-
ner, hvorudover han har foranskaltet, at 2 Chirurgi skulle an-
tage sig de Syge, samt Medicamenter dertil indkøbes. I
den Anledning have de foreslaaet, om der udi Ddenise, som
midt udi Provincien, maatte indrettes et Engachuus, som
med 3 a 4 Senge formenes at kunne faaes for omtrent 400
Rdlr., hvoraf det Halvo kunde lyaes paa Kjobliæderne og det
andet Halvo paa Amtene efter Hartkornet, dog uden at der
for det første behøves at haale saa meget med samme Huus, ef-
terdi derudi ikke kan modtages de mange nu paa Landet be-
fængte Mennesker, men alene en eller anden enkelt Perion,
som, naar Sygdommen først var udrøddet af Landet, deraf
paa nye maatte blive angreben; herimod Stiftamt. og Bi-
skopen, siden Sygdommen ikke græsser blandt Almuen, der
af Undseelje og Frygt for Omkostninger søger at skjule den saa
længe som mueligt, anse det høist fornøden, at Chirurgi reise
omkring i Districterne, for at curere de paa adskillige Steder
i Landet befængte Mennesker, hvortil Bekostningerne ikke saa
noie kan bestemmes, eller være et Aar lige med det andet,
men formenes dog at blive ubetydelige.

Med foreskrevne Sygehuusets Indretning skal beroe,
tadtill Nødvendigheden det udtræver. Men derimod vil
Kongen, at alle de nødvendige Omkostninger, som hid-
indtil er medgaaet og end videre i Fremtiden, ligesom
Stiftamt. og Biskopen efter Overlæg med Land-
Physico maatte finde tjenlig at foranstalte, vil medgaae,
paa slige med venerisk eller anden anstikkende Svag-
hed beladte Menneskers Helbredelse, og hvilke Omkost-
ninger alene maae anvendes til Medicamenter og maa-
delige Saladia, enten aarligen eller for hver Cuur især,
til Chirurgus, som omkring i Districterne have at besør-
ge deres Cuur under Land. Physici Direction og Attesta-
tion paa deres Forretninger, skal lyaes paa Landet
amtveits, ligesom om Delinqvent. Omkostninger er an-
ordnet, dog saaledes, at Hoved- og Præstegaardenes
Hartkorn tillige derudi skal iberegnes, saa og, at de
Omkostninger, som allerede forud for sig Sygdom paa
de

Resolutioner og Collegialbreve. 441 1773.

20 Ua

de Fattige ere gjorte, skal først liquideres, førend der skrides til nogen nye Indretning desangaaende: og, naar i øvrigt saadan smitsom Sygdom skulde indfinde sig i Kjøbstæderne udi bemeldte Fyen, da skal Bekostningerne derpaa ligeledes lignedes paa alle Kjøbstæderne, ligesom i Delinquent-Sager, efter Kjøbstædernes Størrelse og Stiftamtmandens Repartition.

Cauc. Prom. (til Stiftbefalingsm. i Christian- 23 Oa
sand, og Communication til Amtmanden over Stavanger-Amt), ang. at for Landets Delinquenter, som bevares i Kjøbstædernes Arresthuuse, skal alene betales 8 Skill. meere end det, som for Kjøbstædernes erlægges (i).

Gr. 3 Anledning af Rescr. dat. 15 April 1773 angaaende at Landet, saa ofte det behøver Kjøbstædernes Arresthuus, skal betale 3 Mk. ugentlig for hver Arrestant, med videre, har Amtmanden over Stavanger-Amt forespurgt, om Meningen af samme er, at for en Delinquent fra Landet ugentlig skal svares 1 Rdlr. 4 ß, i hvilken Forsand Bøefogden i Stavanger har taget det; og derhos foreslået, at, om saa meget skulde svares, vilde det være den Kongelige Cassé til al for stor Besværighed, da Delinquenternes Varetægts-Omkostninger, som gaae paa Kongelig Regning, er som oftest større end de som gaae paa Almuens; samt i saadan Henseende foreslaaet, at for Delinquenter fra Landet skulde betales 8 ß meere ugentlig end for de i Kjøbstæderne, hvilket Rentekammeret finder at være grundet paa Billighed, og til Besparelse for den Kongelige Cassé i de Tilfælde, hvor Underholdnings- og Varetægts-Omkostninger af samme Cassé skulle besrides.

For de Delinquenter, som fra Landet indføres til Besvaring i Kjøbstædernes Arresthuuse, skal alene betales 8 ß meere, end hvad for de i Kjøbstæderne befindende Delinquenter bliver erlagt.

Rescr. (til Kjøbenhavn's Magistrat), ang. 27 Oa.
dens Raadens-Aar (som en nærmere Forklaring af Rescr. dat. 1 Octobr. 1772).

Es 5

3 Hef

(i) Gr. Prom. af 23 Febr. 1774.

- 27 Oa.
§. 1. I Henseende til Naadens-Aar i Almindelighed iblant Magistraten, og i Henseende til sammes Beregning efter den dem nu tillagde Løn, skal det have sit Forblivende ved forberørte Rescripts 10de Poff. Dog vil Kongen af sær Naade til de manglende 3 Naadens-Aar for en virkelig Borgemeester og 2 Raadmænd af Zahl-Cassen til Magistraten lade udbetale 3600 Rdlr., hvorved saaledes denne Sag efter deres nærværende Antal afgjøres,
- §. 2. uden videre Krav paa den Kongelige Casse. De 1000 Rdlr., som Raadstueskriveren Cancellie-Raad Thausan, i Følge Kongelig Resolution af 1 April 1750, har at erlægge til afgn. Stats-Raad Liffens Arving, skal og af ham efter Resolutionens Bydende udredes; men til sammes Skadesløsholdelse skal denne Summa herefter vedblive som Naadens-Aar ved Tjenesten, og af hver Successor i Embedet til sin Formand eller sammes Arvinger tilbagebetales. Ligeledes skal Conferents-Raad Braem, som p. t. Overpræsident, udbetale til Gehelms Conferentsraad og Overkammer-Junker von der Lyhe 2400 Rdlr., hvilken Summa ogsaa i Fremtiden forbliver det bestemte Naadens-Aar ved Over-Præsidenturen i Kjøbenhavn, og af Efterfølgeren stedse sin Formand i Tjenesten eller sammes Arvinger godtgjort.
- 27 Oa. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen i Bergen), ang. fattige Børns Indtagelse udi Korsfirkens fattige Skole, og at samme Skole skal henlægges under deres Direction, med videre.
- 28 Oa. Resol. at Sølv ved de Kongelige Mynter i Danmark og Norge maae indkjøbes til 11½ Rdlr. Marken fin (k).

Resol.

Resolutioner og Collegialbreve. 443 1773.

Resol. for Aalborg: Stift, ang. Consumtions: Godtgjærelse (l). 1 Novb.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at det nu, ligesaa vel som tilforn (m), skal paaligge Stadens Cassa at lønne Arresthuus: Præsten og bestyrelses: Reparation. 4 Novb.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands: Stift), ang. at der udi Trinitatis Kirke i Kjøbenhavn i Fremtiden hver Onsdag, i Steden for den hidindtil holdte Prædiken, skal være Catechisation, som dog ikke maae være længere, end en Prædiken ellers pleier at være, til hvilken Skolemesterne ved Friskolerne tilligemed deres underhavende Skolebørn uevergelig skal indfinde sig, og udholde, saalænge Catechisationen og Gudstjenesten varer, hvilken med Bøn og Sang, ligesom tilforn har været brugeligt, skal begyndes og sluttes. (Paa Ansøgning især fra Soanepræsten, og da Biskopen be- retter, at en vel indrettet Catechisation skaffer langt meere Nytte, og gjør de guddommelige Sandheder langt lettere for den almindelige Almue, end een eller flere Prædikener og sammenhengende Læser). 11 Novb.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Christians sand: Stift), ang. at Omkostningerne paa det i Stavanger indrettede Sygehuus for Røde: Syge maae lignedes paa Stiftet, m. v. 11 Novb.

Resol. ang. at Besidderne af de til Grevska- bet Schackenborg samt Trøiborg: og Østerbye: Gaard henhørende Godser, saa og Beboerne af Verne: Søhr, 15 Novb.
Arms.

(l) Ibid. II, Side 16. — Resol. er ligegyldende med den af 22 Maii 1770 for Byen, og ved Forpagtnings: Contracterne gjort almindelig for alle Danke: Kjøbstæder, men bortfalder ved Forordn. af 15 Octobr. 1778 og 15 Jan. 1783.

(m) See Rescr. af 2 Aug. 1737.

- 15 Novb. Amrum, Røm og List, for saavidt samme sortere under Ribehuus Amt, ligesaa Deboerne af de øvrige Sonden for Konge, Naen beliggende og til samme Amt hørende Godser (Mandøe undtagen) ere undtagne fra de angaaende Kroehold og Brændeviinsbrænderte udi Danmark gjorte Forordninger; dog at de, i Henseende til Kroehold og Brændeviinsbrænden, ansees paa lige Maade som de til Hertugdømmet Slesvig hørende Undersaatter (n). .
- 19 Novb. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Christjansand=Stift), ang. Politie=Inquisition om utilladelig Handel med Apothequer=Vare i Christjansand.
- Gr. Apothequer Schulz har begjert, at han ved Politiet maatte, efter Rescr. af 23 Maii 1755 for Christiania, lode inquirere hos saadanne, som maatte være mistænkte for at præjudicere ham i hans Apothequer=Varing m. v. — Paa det at utilladelig Handel med Apothequer=Vare kan werde hemmet, befales:
- Politimesteren i Christjansand bør ikke nægte Apothequer Schulz saadan Assistance, som oven er meldt, naar samme paa Requirentens eget Ansvar, og i fornøden Tilfælde imod Caution forlanges, dog saaledes at Regiments, Seltskjæreren, for saavidt Regimentet alene angaaer, undtages; derhos og Politimesteren har ver saaledes at instruere Detjentene, at ingen Laase eller Lukkelses blive opbrudte, hvor ikke kan formodes at finde saadanne Vare, som inquireres om; ligesom Kongen og i øvrigt vil, at med disse Inquisitioner efter Forordn. om Politiebetjentenes Inquisitioner og Forretninger i Kjøbenhavn af 29 April 1684 skal forholdes.
- 20 Novb. Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Hof= og Stads=Ret), ang. at Bevilgninger, som forundes Debitorer at være frie for personlig Bestelse af deres
- Eter

Creditorer, ikke hindre, at det jo staaer Vedkommende 20 Novbr.
 frit for paa eget An- og Tilsvær at lade saadanre for for-
 meentlig begaaet Underfundighed eller anden Forbry-
 delse personlig heste (o).

Rentef. Prom. (til Amtmændene), ang. hver Aaar 20 Novbr.
 ned at gjøre Indberetning om Qvægsygen (p).

Concession, ang. Blonder fra Tønder (q). 22 Novbr.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat, og Notits 25 Novbr.
 til Amtmanden over Kjøbenhavns Amt), ang. at
 Vibenshuus maae igjen henlægges under Sta-
 den.

Gr. Magistraten har foreskillet, at, da Kongeveiene vare
 indrettede, og ved hver af Kongeveis-Portene skulde være en
 Tillynsmand, blev af Stadens norre Kælle overladt det Stok-
 ke Jordsmon til Bygning og Kaalhave, hvorpaa det saa kal-
 dede Vibenshuus er bygget, hvorefter denne Grund skal være
 immatriculeret udi Krigs-Jordebogen, og Beboerne henlagt
 under Kriksdistrictets Birketing; men at Veien nu er almin-
 delig, Kongeveis-Porten afskaffet, og Vibenshuusens Beboe-
 re ikke kan etnære sig uden som Borger, hvilket ikke vel kan
 tillades ham, saa længe han skal sortere under Birketinget:
 hvorfor Magistraten har indstilt, om ikke bemeldte Huus igjen
 maatte henlægges under Staden.

Forbeholdte Vibenshuus og Haves Grund maae igjen
 henlægges under Staden; og skal efterkommende Eier af
 Bygningen, ligesom alle andre Udenbyes paa Stadens
 Grund boende, være pligtig at tage Sæstebrev paa Grun-
 den: men, paa det Krigs-Jordebogens Indtægter ingen
 Tab derved skulle lide, skal, til den Kongelige Casses
 Sikkerhed for Huus-Afgivten deraf, bemeldte Afgift
 betales til Stadens Cassa, og igjen aarlig af Ræmne-
 ren ubi Regimentsskriver-Stuen erlægges; og da Kon-
 gens Cassa, foruden den aarlige Afgift, tillige har havt

Ret

(o) Schous Udtog af Forordn. V. S. 135.

(p) See Fdn. af 30 Nov. 1778.

(q) See Prom. af 15 Jan. 1774.

- 25 Novb. Rettighed til Fæste ved Forandring, saa skal, saa ofte en nye Beboer kommer i Huset, i Steden for Fæste, betales en Recognition til samme Cassa af 10 Rdr.
- 25 Novb. Lehnbrev (til Conference-Raad Baron Severin Løvenskjold), paa Friherstabet Løvenborg.
- 27 Novb. Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsmændene i Danmark og Norge samt Overhofmesteren paa Sorøe), hvorved communiceres Rescr. af 29 Octobr. sidst. ang. Ugeblade.
- 6 Dec. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat (r)), ang. i Følge Rescr. af 1 Octobr. 1772 straf at imodtage og bestyre Overformyndersket, med hvad deraf dependerer, ic.
- 9 Dec. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Aalborgs Stift), ang. at Vogtmændene udi Aalborg maae, saalønge Byen har Cavallerte i Inquartering, lige med de i Aarhus og Horsens, betales for de saadannede Kurve eller almindelige Post, Vogne af Milen om Sommeren 2 Mk. 4 ß, og om Vinteren 2 Mk. 12 ß, og for Forspandshesten en fjerde Deel meere; men for Retour, Vogne og Forspandsheste en fjerde Deel mindre; hvortil de skal være forpligtede til, efter den gamle Tætt at befordre den Tydske agende Post, dersom han ikke fremdeles med andre uden for Laaget kunde blive accorderet om mindre Betaling, ligesom og bestandig at have i Beredskab forsvarlige Heste og Vogne, og uden Ophold befordre de Reisende, samt holde sig Laags Artiklerne efterretlig, da de Forsøelser, som derimod begaaes, skal af Magistraten decideres, og Byefogden,

(*) Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret er givet Notits samme Dag; see og Rescr. af 20 Jan. 1774.

fogden, i Mangel af mindelig Detaling, gjøre Udlæg hos de Skyldige. 9 Dec.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Bergens Stift), ang. de Sager, som Skipperne anlægge mod deres Skibsfolk, og den fortjente Gyre da at beponeres. 9 Dec.

Gr. Stiftstamm. har andraget, hvorledes det i Bergen skal være bleven til en Vane, at, naar en Skipper ved sin Hjemkomst ikke synes at have gjort saa fordeelig en Reise, som han vilde, lægger han Sag an imod sine Skibsfolk, til at have forbrudt deres Gyre, endskjønt de ikke have forset sig i det Ringeste, hvorover disse fattige Folk, som ikke kan bide, for at faae noget, og undgaae Proces, ofte lade sig afforte det Halve af deres Gyre. — Til saadan Misbrug at affaase, anordnes:

Naar nogen Skipper vil anlægge Sag imod sine Skibsfolk, skal han være forbunden strax at nedsette den fortjente Gyre i Skipperlaugs-Retten, hvilken, saasnart en medholdig Dom af den er affagt, uden Ophold maae udbetales det Halve deraf, da det øvrige Halve skal forblive til Sagens Uddrag; og maae det ikke være nogen Procurator tilladt, under hvad Naaskud det end være maatte, at møde for Skipperlaugs-Retten, men Øvrigheden skal, saasnart der er faldet en medholdig Dom for Skibsfolkene, bestikke dem et frit Forsvar, der udfører Sagen for dem, i Fald Skipperen ikke vil acquiescere ved Skipperlaugs-Rettens Dom, hvilken han da skal være pligtig strax at indstævne til Raadstue-Retten, og der uophødelig forsøge Sagen til Doms, paa det at den, uden unødvendig Ophold for Mandkabet, kan blive befærdet til Endskab.

Rescr. (til den samme), ang. de Umyndiges Midler og Overformyndervæsenet paa Landet i Bergens Stift (s). 9 Dec.

Gr.

(s) See Rescr. af 13 Julii 1774; udvidet til de øvrige Stifter ved Rescr. af 6 April og 7 Sept. 1775 samt 11 April 1776.

9 Dec.

Gr. Af hans Skrivelse til Cancelliet er Kongen bleven refereret, at det er bleven en gammel Sædvane overalt i Bergens-Stift, at paa Stifterne paa Landet bliver Arvingerne udloddet hver sin visse Andeel af Løssret, som siden bliver henbragt til Børgerne, og af dem bruges saa længe til Mondlingen bliver myndig, hvilken Dmngang vel er aldeles stridende imod Loven, som byder, at alt Løssre skal gjøres i Penge, og disse udsættes paa Rente, men Nødvendigheden udfordrer det saaledes til de Umyndiges eget Bedste og Underholdning, da det, som Arvingerne blive udlagt paa de fleeste Stifter, bestaer i noget ubetydelig Løi, som ikke kan ventes at faae Liebhabere til, naar det paa Stedet ved Auction skal bortsælges, hvorimod de Umyndiges Børgere, Slægt og Venner, saalænge de kan betjene sig af saadant Løssre i deres Huus, ansee dette Brug som en Belønning for deres Flid paa Børnenes Opdragelse. — Men, som det dog ofte skal indtræffe, at Børgerne bortsælge det, som dem saakids er betroet og blive uunderheldige, hvorom Overformynderne ikke altid kan være vidende, saa vil Kongen, til Sikkerhed saavel for de Umyndiges Midler som for Overformynderne, overalt paa Landet udi Bergens-Stift indtil videre have anerkendt:

- §. 1. Naar paa et Stifte nogen Umyndig tilfalder i Arv 200 Rdlr. eller derover, skal det ham tilkøbde Løssre ufortrøvet, i Følge de defom udgangne Anordninger, gøres i Penge, og med det Øvrige udsættes paa Rente, da et Varn paa Landet vel for Renten deraf kan underholdes; men, naar Arven maatte være ringere, maae Løssret overlades til Brug til den, som forsørger Børnet, imod at han Intet deraf afhænder, og for de Creature, som blive bortfulgte, eller bortdøe, erstatter deres Værd.
- §. 2. Samtlige Børgere skal aarlig paa en vis af Sorgenfriveren med Amtmandens Approbation fastsat Tid møde for at aflægge Regnskab for deres Børgemaal, under 2 Lod Svøls Straf, som ved Udpantning maae inddrives hos hver en, som udebliver, alt i Overeensstemmelse med Lovens 2den B. 9de Cap. 7de Articul; og, naar saadant aarlig skeer, skal Overformynderne være frie for at svare til det betroede Løssre, som fra den ene Samling til den anden kunde være bortkommen, imod at de strax søge at gjøre sig betalt, saavidt mueligt, hos Børgen for det afhændede, og overlade siden den Umyndige

dige til en meer sikker og vederhæftig Værg. Intet Skjøde, Indførsels: Forretning eller Pante: Obligation maae i Retten til Publication antages, uden foregaaende Paategning af Overformynderne, om hvad Børne: Midler hos forrige Eier eller Debitor indestaae, hvilke da hos Skyldneren skal være prioriterede frem for den seenerे Indførsel og Pante: Forskrivelse, og uden foregaaende Rigtigheds Afslagselse for de betroede Børne: Midler. Ingen Leilændig eller Forpagter maae afstaae, udsiges eller udkastes fra sin Byggel og Leimaal, uden at samme i Korveien anmeldes for Overformynderne til Rigtigheds Erholdelse for betroede Børnepenge; og, skulde Jorddrotten herimod forsee sig, bør han derselvs selv blive ansvarlig: saa maae og ingen Byggelsedel antages til Tinglyøning forinden saadan Paategning af Overformynderen.

9 Dec.
s. 3.

s. 4.

Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads: Ret), ang. at for Afskrivninger af de Summer, som medens Procento: Skatten vedvarer, paa Pante: Obligationer betales til Afdrag, og et et over 200 Rdlr., erlægges Intet, m. v. (t).

16 Dec

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Bergens: Stift), ang. Fuskere i Chirurgen og Barberen udi Bergen.

17 Dec.

Gr. Samtlige Amts: Chirurgi udi Bergen have andraget, at dem, tværtimod de Amtet den 22 Octobr. 1672 forundte og seenerе confirmerede Privilegier, tilføies idelig Indpaa af Fuskere, og uberettigede Folk, og at, naar de endog hævde Dom over saadanne derfor, have de søgt oftest Intet at betale Høder og Omkostninger med; hvorfor de derhos have anholdet, at det i saa Fald i Henseende til Barber: Amtet i Kjøbenhavn den 4 Novbr. 1735 ergangne Rescript. maatte til Bergen vorde extenderet.

Alle

(t) See Plac. 20 Decbr. 1773, cfr. Regl. af 13 Aug. 1777, §. 42.

17 Dec.

Alle Justere og uberettigede Personer i bemeldte Bergen i Almindelighed, som efter foregaaende Advarsel 2c. (u) . . . ½ Aar i Fængslingen; og de, som betjene sig af slige Folk, både hver Gang 2 Rdlr. derfor: saa skal og alle de 2c. (v) . . . Regimentsofstedstjærerne beholde det, hvad de har havt hidindtil. Den derfor satte Straf skal af Politiet exequeres.

28 Dec.

Kentel. Prom. (til samtlige Stiftbefalings- og Amtmænd, Grever og Friherrer i Danmark og Norge), hvorved dem tilstilles Gjenpart af Declar. under 8 Martii 1773 om Frihed for 6te og 10de Penges (x).

20 Dec.

Resol. ang. Oldenborg og Delmenhorst, i Henseende Tolden (y).

23 Dec.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. i Bergen, tillige at bejendtgjøres Amtmanden over det Nordre Bergenhuusiske Amt), ang. Forandring med nogle Tingsteder i Yttre Sogns, Vos- og Nordhørlehns Fogderier (z).

§. 1.

Ophjems-Sogn, som har 59 jordbrugende Mænd og 50 Løber Smørs-Lede, maae tages fra Yttre Sogns

§. 2.

Fogderie, og lægges til Vos; hvorimod Evenvigs-Sogn, som nu er under Nordhørlehns Fogderie, og har 240 jordbrugende Mænd og 110 Løber Smørs-Lede, skal lægges til Yttre Sogns Fogderie, til Erstatning for Sørenskriveren for det afgaaende Ophjems-Sogn;

§. 3.

og Vagværns-Tinglaug, 150 Mand sterk og 65 Løber Skuld, skal gaae fra Vosse Sørenskriverie til Nord-

hør

(u) (v) Disse 2 Fortsættelser ere som Plac. af 9 Novbr. 1735.

(x) Slutningen er som Prom. af 20 Martii 1773.

(y) See Prom. af 15 Jan. 1774.

(z) See Rescr. af 2 April. 1774 og 14 Jan. 1778.

Hørlehn, hvorved dette da faaer lige Godtgjærelse imod det fradragne Evenvigs-Sogn, og en Ligevegt, i Henseende til samtlige foransførte Sognes folkes forskjellige Formue, for det meeste vil komme ud, omendstjont Mandtallet og Løbetallet synes at være forskjellig. Men, som Sogns-Soged og Sorenskriver ved denne Forandring faaer et Tingsted meere, nemlig Schjergehavn for Saulens-Skibrede, og derimod mister et for Nærsg-Skibrede i Arnehuusene, saa skal den liden overblevne Deel af samme Skibrede, nu da Opheims-Sogn gaar fra, henlægges til Urlands-Tingsted, hvorved Tingreisen ligesaa snart kan afgjøres; ligeledes skal i Nordhørlehn-Sogderie den liden overblevne Deel af Gulens-Skibredes Almue, som er uden for Evenvigs-Hovedsogn, henlægges til Lindaa-Skibrede, og møde paa dets Tingsted, hvorimod Tinget for Vagværns Tinglaug, om Sommeren, i Følge med Nordhørlehn-Tingene kan afgjøres, og om Høsten, efterat Tinget fra Vangens Tinglaug er til Ende.

23 Dec.

Kentel. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe (a)), ang. at ingen Jordegods-Eier eller Proprietair maae paa sin Hovedgaard eller andensteds have noget Brændeviins-Redskab, hvad enten det tilhører ham selv, hans Bønder eller andre, saafremt han ei, naar samme ved Inquisition eller paa anden Maade opdages, vil være undergIVEN den derfor ved Forordn. af 2 Sept. 1773 dicterede Straf.

25 Dec.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Aalborg), ang. at Reimester-Embedet i Aalborg-Stift skal indgaae, og Løninen anvendes til at lønne 2 Chirurgi (b).

30 Dec.

§ f 2

Gr.

(a) Maaſkee til flere Amtmænd, ſfr. Lybeckers Udtoꝝ, 2det Heſte, 371 Side.

(b) See Rescr. af 22 April 1778 og 17. Jan. 1781.

30 Dec.

Gr. I Anledning af at den i Bønslyst samt Øster- og Vest-
 Hanherreder i nogle Aar værende Veimester Kjærnlf ved
 Døden er afgangen, har Stiftamt. foreslået, at Veienes
 Opsyn i dette District herefter ligesom paa andre Steder bedre
 kunde anbefales vedkommende Herredsfogder, og den med dette
 Embede combinerede liden Løn, der har bestaaet af 1 Skilling
 aarslig af hver Lønde Hartkorn, og skal have beløbet til en
 Summa af 180 Rdlr., derimod til meere Nytte for det Al-
 mindelige anvendes til Sundhedsvæsenets Opkomst sammesteds,
 da i det heele District hverken skal være Medicus eller Chirur-
 gus, ei heller Apotheque eller Medicamenter at faae.

Bemeldte Veimester-Embede skal for den følgende
 Tild indgaae, og vedkommende Herredsfogder derimod
 have den fornødne Opsyn med Veiene, da den til sam-
 me Tjeneste forhen henlagde Løn 1 Skill. pr. Tde. Hart-
 korn fremdeles skal svares og anvendes, til dermed at
 lønne 2 Chirurgi i Districtet, saaledes at enhver af dem
 udi aarslig Løn skal nyde 90 Rdlr., hvilke dem kvartal-
 ser paa Amtstuen i Aalborg, efter derom igjennem Rent-
 tekammeret sziende Foranstaltning skal vorde udbetalt.
 Dertil er bestiftet 2 Chirurgi, den ene at tage sin Boe-
 pel i Hjørring, og den anden i Schagen; hvilke Stifts-
 amt. haver at anvise enhver sit District, hvor de, saa-
 velsom i Kjøbstaden, skal være pligtige at betjene de
 fattige uden Betaling, saa og falholde de meest for-
 nødne Lægemidler, hvilke de dog skal være forbundne
 at tage fra Apothequet i Aalborg.

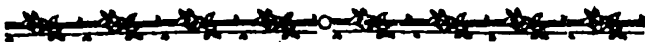
30 Dec.

Bevilgning for de Tilforordnede udi Missions-
 Collegio, som tillige Directeurer for Vaisenhuuset
 i Kjøbenhavn, ei aleene, at hvis Indlægge, Breve og
 Beviisligheder som de paa Missionernes og Vaisenhuu-
 sets Cassers Begne maatte foraarsages udi Retterne at
 lade indgive imod Vedkommende, udi hvis Sager de fin-
 de sig besjædede til at lade paatale og udføre, angaaende
 Cassernes Capitaler og Penge, maae overalt udi Retter-
 ne 2c. (c) . . . ; men endog, at alle øvrige for be-
 meldte

(c) Derfra lader det som sædvanlig i ethvert Beneficium
 pauertatis.

30 Dec.

meldte Casser foresaldende Actus Judiciales, saasom Executioner, Udlæg, Indførseler eller Auctioner, af vedkommende Rettens. Detsjente gratis skal forrettes, saaledes at disse for slige Forretninger, hverken directe eller indirecte, enten af Kjøberen eller af andre, maae paaftaae eller imodtage noget Salarium, saalænge Casserne ikke for deres Fordring har erhholdet skadeløs Betaling hos deres Debitorer: iligemaade vil Kongen og, at, naat fornævnte Tilforordnede paa Cassernes Vegne maatte behøve Vurderings-Forretning til en forehavende Auction over et dem pantsat Huus eller Gaard, da, hvad enten Auctionen bliver foretaget efter en i Forveien erhvervet Nams-Dom eller ei, skal vedkommende Jurisdiction udnævne de dertil behøvende Mestere, som skal være pligtige til at forrette Vurderingen, uden derfor at nyde nogen Betaling. Og skal denne Bevilgning og Tilladelse endog strække sig til de Sager, som allerede maatte være under Rettens Behandling, men hvor Betaling endnu ikke maatte være erhholdet.



1774.

5 Jan.

Canc. Prom. (til Rentekammeret), hvorved tilstilles en Gjenpart af Rescriptet, dat. 7 April 1773, om Tingene i Østerdalens Fogderie.

6 Jan.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen over Viborg-Stift), ang. hvorledes Forsamling til Gudstrygtigheds Øvelse maae i Skolehuuset udt Røgstøer fra November-Maaneds Begyndelse og indtil Martii Maanedes Udgang om Eftermiddagen fra Kl. 2 til 4 Olet være tilladt.

8 Jan.

Canc. Prom. (til Rentekammeret), ang. at Cancelliet ikke finder, at visse publiqve Stiftelses, Domkirkerne og andre Kirkers Regnskaber, som et ere under Jure patronatus, til Kammerets Revision og Decision kan være at indsende.

(Rentek. har forsanat Cancelliets Betænkning, om der maatte findes noget at erindre imod, at disse Regnskaber skulde under Mitet inden en vis Tid indsendes til Kammeret, for at revideres; og Cancelliet har fra Stiftamtmanden og Biskopen i Sjælland indhentet Erklæring, hvoraf Udskrift blev Rentek. tilstillet).

13 Jan.

Rescr. (til Stifsbefalingsmanden over Christjansand-Stift), ang. hvorledes med Skudpenges Betaling for Kogdyr skal forholdes.

Er. Af hans Skrivelse er fornømmen, at der af Almuen i Raabøngbelaugets Fogderie aarlig bliver betalt 4 R pr. Mand under Navn af Jagtpenge, som blive brugte til at udbetale de befalede Premier for Kogdyrs Ombringelse, men at saadan Opbeholdet, der skal grunde sig paa Praxis, er uheldig, saa meget mere, som der ikke hvert Aar ere lige mange Kogdyr, og Bonden altsaa betaler det, han ikke bør, naar ingen Kogdyr sælges; derhos havi melder, at paa andre Stæder og i Nordlands Amt blev i hans Betjænings-Tid som Amtmand sammesteds brugt denne Maade ved Skudpengenes Udbetaling, at, naar den, som havde sældet et Kogdyr, paa Ringet inden Ketten foreviste Skindet, samt fremstillede sine Vidner, som med Ed kunde bekænde, at det Dyr, hvoraf Huden blev anvist, virkelig var sældet paa den eller den Tid, og i den eller den Mark, blev de ved Forordn. af 8 Maii 1733 fastsatte Skudpenge ved Fogden af Kongens Casse udbetalte, hvorpaa Fogden af Ketten blev meddeelt bekræftede Tingsvidner, som Fogden ved sit alferund. Regnskab fremlagde, da Betsbet derefter blev ført til Udgiot, og, naar Hoffetingene vare endte, bleve de udbetalte Skudpenge tinafledt paa Almuen repareret, og blandt Slatterne næste Aar indfordret, da forrige Aars Udgiot i dette Regnskab igjen blev ført Kongen til Indtægt, og saa fremdeles; ligesom og for dette Tingsvidne at udfæde, samt for at forsegle Skindet inden Ketten, paa det ikke eet og det samme Skind flere Gange skulde blive præseanteret, blev af Vedkommende betalt, i Proportion af Skudpengenes Beløb, en liden Kjendelse til Fogden og Corenskriveren, som kaldtes Forseglings-Penge, saasom den, der fremviste et fuldkommen Bjørne-Skind, betalte 20 R til Fogden og ligesaa meget til Corenskriveren. — Paa det Almuen ingen Vret i saa Maade skal tilføies, har Kongen funden for godt:

Udi Nebenæs og Naabsygdø-Lauget skal med Skudpenges Udbetaling for Kowdyrs Ombringelse forholdes paa samme Maade, som i Nordlands Amt har været brugelig; og haver Fogden ved ethvert Aars Regnskabs Indsendelse til Amtmandens Approbation dermed at lade følge en Designation over samme Aars udbetalte Skudpenge in duplo, hvoraf Fogden den eene med paa-regnet Approbation skal tilbagesendes.

13 Jan.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Bergen), ang. at de til Bergens-Bys Fattige belovede Afgifter maae ved Execution inddrives (d).

13 Jan.

Gr. Over-Commissionen har foreskillet, at der vel i Folge Rescr. af 13 Febr. 1772 er, i Steden for Ansætning af Fattiges Penge, bleven ombaarret Bøger i Bysen, for at enhver derudi kunde tegne hvad han godvillig vilde give til Byens Fattige, hvorved ogsaa Borgeme, hver efter sin Formue, har tegnet sig for en nogenledes stikkelig Summa, og hvorefter Over-Directionen har indrettet sine Udgifter til de Fattige, men at derimod de fleeste, endogsaa temmelig formuende Folk, ved Aarets Udgang skal have vegret sig for at betale det Tilfagde, saa at endnu en Deel er udestaaende, hvorudover der, for at afhjælpe den almindelige Nød, er laant over 300 Rdlr. til Fattigecassen.

Disse til Bergens-Bys Fattige saaledes udlovede og udestaaende frivillige Afgifter maae nyde samme Ret som andre Byens Skatter, og ved lovlig Execution inddrives hos de modvillig Formuende ligesom en anden Restants; dog saaledes, at Stiftamtmanden og Biskopen derved, saavidt mueligt, lempe sig efter enhver Omstændighed.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), ang. at Nicolai Sogns Fattige Skoles Born tilligemed de 32 Mands Skoles fattige Borgerbørn i Kjøbenhavn maae hver Onsdag møde i Kirken, for fra 10 til 11 Olet at blive catechiserede af Capellanerne,

13 Jan.

13 Jan. deels af den da holdte Prædiken, og deels af et Stykke af Catechismo; og, i Fald Brudfolk maatte melde sig paa den Dag, for at vorde viede, maae Vielsen udsættes til Kl. II, da Catechisationen for Børnene skal være sluttet: hvorimod den Catechisation, som af Skoleholderen hver Onsdag efter Prædiken hidindtil er bleven holdet, skal ophøre.

23 Jan. Bevilgning, at ingen Sag maae indkomme for Store = Maglebye = Ret eller Procurator dert møde, førend Sagen er forsøgt i Mindelighed afgjort.

Gr. Schouten, Skriveren og samtlige Skeppens Mænd af Store Maglebye paa Amager have andraget, at, omendkjønt et bemeldte Store Maglebyes Sogns Ret af Chr. 4de meddeelte Privilegium iblandt andet befaler: „at, naar Tvistighed paa „kommer, skal Sagen først for Schouten og Skeppens Mænd „foredrages, og af dem, efter Parternes Indfaldelse, søges „i Mindelighed afgjort, for at forekomme vidtløftige Bekostninger og Tiids Spilde, samt at de, som, efter saadan Indfaldelse, uden lovlig Forsald ikke ville møde, skulle for Udelivelsen betale 3 Lod Splo til Dommeren med videre“; saa skal dog enhver af Sognets Beboere, som kan have noget at Klage, desuagtet nu udi de der forefaldende Sager antage Procuratorer, som strax udtage Etævning, uden i Forveien at foredrage Sagen til mindelig Afhandling, hvoriblandt nogle ved Krogløve og Uendeligheder søge at indvikle Retten, der desuden ikke er lovlighd, i Forvirrelse, og benytte sig af deres Tensoldighed.

Ingen Sag maae for bemeldte Store = Maglebyes Ret fremkomme i Rette, forinden Schouten med Skriveren og samtlige Skeppens Mænd have søgt at afgjøre samme ved et mindelig Forliig; og ingen Procurator, omendkjønt han ellers har Bevilgning for andre Retter at gaae i Rette, maae møde eller antage sig nogen Sag der for Retten, med mindre der først er søgt at afgjøre Sagen i Mindelighed, og Procuratoren derefter er forsynet med Øvrighedens Tilladelse at antage sig samme; de, som foragte Rettens Indfaldelse til mindelig Afhandlings Forsøg, skulle, for hver Gang

Resolutioner og Collegialbreve. 457 1774.

de uden lovlig Forfald udeblive, efter forberørte Privilegii Indhold ansees med at. bøde 3 Lod. Sølv, hvoraf Halvparten skal henfalde til Sognets fattige, eller efter Schoutens og Skeppens Mænds Kjendelse. 13 Jan.

Bevilgning (samt Notis til Stiftbefalingsm. i Viborg, og til Amtmanden over Mariager ic. Amter), at Rinds, og Gislum, Herreders Ting maae holdes i Sobroe, indtil et Tinghuus for Herrederne bliver opbygget; dog skal bemeldte Ting holdes om Torsdagen, som hidindtil, og ikke om Lørdagen, da Vognsilds Ting holdes (e). 15 Jan.

Rentel. Prom. (til Amtmanden over Vordingborg, og Tryggevelde, Amter, samt Gjenpart til det Danske Cancellie), ang. hvorledes med de udi den 10de Art. af Forordn. 2 Sept. 1773 om Brændeviinsbrændens og Kroeholds Affkaffelse meldte Gjæstheris Domme bliver at forholde, i Tilfælde at Amtmanden noget ved Dommen finder at erindre, hvorom Amtmanden har gjort Forespørgsel. 15 Jan.

Da Forordn. udi 11te Art. anordner, at vedkommende Angiver med bemeldte Domme skal melde sig hos Stedets Amtmand, som forsyner samme med sin Paaregning til Bødernes Betaling, naar Amtmanden Intet derimod har at erindre: Saa følger deraf, at, naar vedkommende Amtmand imod Dommen finder Noget at erindre, bliver saadant af ham paa Dommen at antegne til nye og lovligere Behandling paa den Naade Forordningen foreskriver, forinden Amtmanden giver sin Paaregning til Bødernes Betaling.

B. G. K. o. Gen. Soldk. Prom. (til Føldeerne), ang. at de paa Fabriqvens Johan Martin Niem- (Concession 22 Novbr. 1773). 15 Jan.
 815 Schnei

(e) Dog see Bevilgn. af 9 Novbr. 1775.

15 Jan. Schneiders Silke-Blonde-Fabriqve i Tønder forfærdigede Vare maae overalt i Kongens Riger og Lande frie for al Told og andre Paalæg, af hvad Navn nævnes kan, indpassere, imod at dermed følger den ved Toldrullen anordnede Rigtighed, til Beviis, at disse Silke-Blondiner og Vare virkelig paa hans Fabriqve ere forfærdigede, samt at de derpaa udstødende Passeersedle paa 1 Lf. stemplet Papiir udfærdiges (f).

15 Jan. ^(Resol. 20 Dec. 1773.) Samnes Prom. (til Tolderne), ang. at, ligesom det ved den under 25 Decbr. sendte Placat af 20 Decbr. næstforhen er bleven bekendtgjort, at samtlige Indvaanere baade ubi de forhen private Storfyrstelige og de hidindtil under Communlon-Højhed staaende Distrieter ubi Hertugdømmet Holsteen skulle i Hensigt til den indenrigske Toldfrihed anses lige med de øvrige Undersaatte ubi Hertugdømmet Slesvig samt den hidindtil Kongen private tilhørte Deel af Hertugdømmet Holsteen, og med disse i Henseende Toldvæsenet herefter nyde alle dem forundte Rettigheder: saa skulle derimod Indvaanerne ubi Grevskaberne Oldenborg og Delmenhorst herefter i Hensigt til forbeholdte Toldfriheder og Toldens Svarelse som Fremmede og Udenrigske anses.

20 Jan. Rescr. (til Magistraten i Kjøbenhavn (g)), ang. i Overtænsstemmelse med de forhen ergangne Beslutninger (h) at vaatage sig og bestyre alle Stændernes Overformynderie i Kjøbenhavn, med hvad deraf de penderet, ic.

Conte

(f) See Regler i Prom. af 30 April 1774.

(g) Hof- og Stads-Retten er under samme Dato derom given Notits.

(h) Rescr. 1 Octobr. 1772 og 6 Decbr. 1773.

Resolutioner og Collegialbreve. 459 1774.

Confirmation paa det af det Bergenske Skyde-Selskab oprettede Regler og Artikler. 20 Jan.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Viborg-Stift), ang. at der udi Schive maae udnævnes, og af Stiftamtmanden instrueres 6 Mænd, som tilligemed Byesogden kan deliberere om Byens Skatter, Sager og indvortes Tilstand til dens Nytte og Optoimst, paa lige Maade, som for Viborg og Ribe under 11 Sept. 1750 og 15 Sept. 1752 er anordnet. 3 Febr.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Jyens-Stift), ang. at der i Assens maae holdes ugentlig en Torvedag, nemlig hver Onsdag. 3 Febr.

Rescr. (til Overhofmesteren ved Sorø-Academie (i)), ang. at der herefter udi Sorø-Bye maae anordnet en Torvedag om Ugen, dog at Bonden ei desformedelst formenes at bringe sine Vare der til Byen de øvrige Søndage, naar han selv finder for godt. 24 Febr.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aalborg-Stift, og Norits til Kjøbenhavns Univerfitet), ang. at der udi Sæbye maae holdes 3 Markeder aarslig, nemlig: 1) et Heste-Marked fire Dage for det, som i Aalborg i Martii Maaned bliver holdet, 2) et den 22 Junii med Heste, Haandverks-Arbeids og Landets Producter; hver af disse Tvende een Dag; og 3) det, som tilforn har været holdet sidst i Octobr. udi tre Dage, maae herefter holdes den 2 Octobr. udi to Dage; samt at der udi Sæbye hver Tirsdag maae holdes en Torvedag. 24 Febr.

Rescr. (til Biskopen over Ribe-Stift), ang. at det ikke maae negtes Sognedegnen til Nykirke: 25 Febr.

- 25 Febr. og Gifve Menigheder at nyde af hver Lønde Hartform i bemeldte Sogne aarligen et Hjerdingkar Rug, og et halvt Hjerdingkar Byg eller Boghvede, foruden den sædvanlige saa kaldede Ringe Kær og de overalt brugelige Smaa Kedseler; og skal saadant ham af Vedkommende, paa sædvanlige fastsatte Tiider, aarligen tilbringes.
- 25 Febr. Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. og Biskopperne i begge Riger, deraf at give Amtmændene Communication), ang. ved enhver, være sig enten geistlig eller verdslig, Vacances Indberetning herefter til lige at melde, om der paa samme Embede ligger nogen Slags aarlig Afgiøvt, Pension eller Løn, og hvormedget da samme, hver for sig, beløber sig til, saavel som og, for saavidt de verdslige Embeder angaaer, betæxe, hvad sammes Indkomster omtrent aarlig kan beløbe sig til, saaledes som i de Geistlige forben er anordnet, (saasom det, naar der skal gjøres Kongen Forestilling om vacante Embeders Besættelse og Fortiivelse, er fornødent for Cancelliet at vide, om der paa lige Embeder hefter nogen Slags Byrde, som derpaa enten bestandig eller alene for en vis Tid maatte være lagte, og hvorvidt naar det sidste Slags formedelst Dødsfald eller anden Forandring kunde have ophørt).
- 26 Febr. Canc. Prom. (til Deconomie- og Commerce-Collegium), hvorved communiceres, hvad Kongen har befaleet, i Henseende til Torvedag i Sorø (k).
- 26 Febr. Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen i Aalborg), ang. at der ikke sees Noget at være imod, at i Kirkerne udi Aalborg = Stift forholdes med Orgelverkets Brug i Fasten indtil Dimars Ugen ligesom i Kjøbenhavn, hvilket St. og Bisk. have forestillet, efter Manges Ønske, og til Sangens ordentlige Beskyttelse.

Rescr.

(k) Næmlig Rescr. af 24 Junij.

Rescr. (til Generalitets- og Commissariats-Collegium), 3 Martii.
 ang. at de **Uegpar**, som herefter forlange at optages i
 den **Militaire Enke-Pensions-Casse**, skal reversere
 sig at være fornøjet med hvad almindelige Forandringer,
 der befales (1).

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. **Stræ** 3 Martij.
derlaugets Tidpenge, samt at paa Herberget skal
 melde sig **Svende** 2c., som behøve Arbeide, og **Mestere**,
 som mangle **Svende**. (Paa det der kan vorde dragen den
 fornødne Omsorg for de yngre Svendes Underholdning og de Dø-
 des Begravelse, i Anledning af **Oldermandens Ansøgning**).

Med Tidpengene maae forholdes, som ved Rescr.
 af 6 Aug. 1751 er befalet ved **Stoemagerlauget**, nemlig
 at de maae, i Proportion af **Udgiivterne**, stige og faide
 til saadan **Summa**, at samme kan være tilstrækkelig til
 de **Syges Forflgning** og **Dødes Begravelse**, alt efter-
 som **Oldermanden** med de af Lauget beskikkede **Mestere**
 og **Svende**, som med **Indtægten** og **Udgiivten** skal have
Opstat, finde fornøden; dog skal derpaa hver Gang,
 naar **Tidpengene** efter **Omstændighederne** enten behøve
 at forhøies, eller kan taale at nedsættes, have **Ma-**
gistratens Approbation: og maae somme af **Mesternerne**,
 hos hvem **Svendene** og **Lønndrengene** arbeide, af
 deres **Fortjeneste** indeholdes, samt ved 2 **Politiebetjen-**
te uden foregaaende **Dom**, i Fald **Mesternerne** vegre sig
 at udbetale dem, paa de **Skyldiges** **Befostning**, udpan-
 tes. — Ligeledes befales og (til god **Ordens Bedligheds-**
delse i Lauget), at enhver **Svend**, **Bursch** eller **Løn-**
ndreng skal melde sig paa **Herberget**, naar han er
 uden **Arbeide**, hvor hans **Opholdssted** er, naar han
 bekommer **Arbeide**, samt hos hvem, og naar han kom-
 mer fra een **Mester** lige til en anden; ligemaade skal
Mester-

(1) See Bund. af 30 Aug. 1775, s. 23.

- 3 Martii. Mesterne anmelde paa Herberget, hvor mange Svende de maatte behøve, og om de ahtage nogen Svend eller Lønnedreng uden for Herberget: da enhver Mester, Svend eller Lønnedreng, som herudi findes forsømmelig, skal for hver Gang både udi Mulct til Laugets Fattige 2 Mark.
- 3 Martii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjællands-Stift, og Notits til Kjøbenhavns Universitet), ang. at saavel det Marked, som hidtil har været fastsat at holdes i Præstøe i August Maaned, maae forflyttes til den 13 Decembris aarlig, og da holdes i 2 Dage; som og hvert Aar holdes et Kram-Marked Dagen for St. Hansdag.
- 3 Martii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Fyens-Stift, samt til Landsdommerne i Fyen og Langeland), ang. at de Delinquenter udi Fyen og Langeland, som fra nu af maatte dømmez til Fængsels-Arbeide, skal, uanset hvad Forordn. af 29 Junii 1764 derom byder, tilfindes at arbeide udi Nyborg-Fæstning.
- 5 Martii. Canc. Prom. (til Justitiarius i Høieste-Ret), hvorved Gjenpart af næstførestaaende Befaling communiceres.
- 10 Martii. Rescr. (til Overskatte-Directionen), ang. den Kongelige octroierede Vexel- og Laane-Banque i Kjøbenhavn (m).
- 10 Martii. Rescr. (til bemeldte Banque), det samme, saavidt den vedkommer.

Rescr.

(m) Indeholdes i Plac. af 15 April 1774, men bortfaldet ved Rescr. af 13 April 1782 samt Plac. af 18 Junii og Prom. af 5 Julii 1784.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Viborgs 10 Martii.
Stift, og Notits til Kjøbenhavns Universitet), ang.
at der i Ribe maae, foruden det eene sammesteds
aartlig in Septembri holdende Marked, endnu hvert
Aar holdes 2 andre Markeder, nemlig den 24 April i
2 Dage med Kram, Vare, Creature og Fisk, og den
3 Noobr. ligeledes med Kram, Korn, Heste og Fisker
Vare.

Bevilgning, at et i Brageruæs oprettet grønt 10 Martii.
ridende Corps maae fremdeles vedblive efter deres op-
rettede Convention, og at bære ægte Guld-Galoner
paa deres Uniform (n).

Rescr. (til General-Postamtet), ang. dets 10 Martii.
Indretning.

Ligesom det udi Aaret 1771 er bleven anordnet og §. 1.
fastsat, at der udi General-Postamtet ikkun skulle være
3 Directeurer, af hvilke den Ene i Særdeleshed skulde
forestaae det Danske, den Anden det Norske, og den
Tredie det Tydske Postvæsen, omendstjont ellers alle For-
retningaer collegialiter foretages, ligesom og alt hvad fra
General-Postamtet expederes, af samtlige Directeurer
underskrives: saa skal og foransførte i Henseende til Di-
recteurerne og Collegial-Forretningernes Bestyrelse i Aar-
ret 1771 gjorte Indretning fremdeles saaledes vedblive.
Hvad Betjentene ved General-Postamtet angaaer, da §. 2.
liggerviis som sammesteds nu ikkun ere 3 Secretairer,
nemlig en Dansk, en Norsk og en Tydsk, hvilke besørge
baade Correspondencen og Revisionen, og til den Ende
selv er paalagt at holde de behøvende Skræbere, foruden
at den eene af Secretairerne tillige har Bogholderiet,
og

(n) Dette sidste formodes at være ophævet ved Forordn. af
20 Jan. 1783, s. 2.

10 Martii. og en anden Archivet, men der i øvrigt med Postcassen og sammes Bestjente, saavel som med Contoirerne for den Danske og Norske ridende Post ingen Forandring er foretagen, undtagen alene at Cassereren har bekommet 200 Rdlr. Tillæg til sin Gage, saaledes at han herefter faaer 1000 Rdlr. aarlig, saa maae det ligeledes med Bestjente og deres Forretninger fremdeles forblive saaledes som det nu er indrettet. —

§. 3.

Saa længe de 3 nu værende Directeurer ere i samme Embede, maae de, foruden deres aarlige Gage, tillige nyde og beholde Indkomsterne af de Berlingske Aviser til lige Deeling; men herefter skal disse Indkomster efterhaanden, ligesom Directeurerne afgaae, flyde ind i Postcassen, og Directeurerne derimod sættes paa en vis Gage, saaledes at den Ældste skal nyde aarlig 1500 Rdlr., den Anden 1200

§. 4.

Rdlr., og den Tredie 1000 Rdlr. — En Controleur holdes ligesaa nødvendig og nyttig i det Norske Post-Contoir, som udi det Danske, allerhelst Controleuren bør, ligesaavel som Inspecteuren, være ansvarlig til, at god Orden i Post-Contoiet vedligeholdes, og at Ingen, som ved Contoiet har at forrette, i mindste Maade fornærmes, men at enhver nyder sin Act, og at alle med Høflighed omgaaes. Bemeldte Controleur skal af den Norske Post-Inspecteur lønnes, paa samme Maade, som den Danske Post-Controleur nu lønnes af Postforvalteren sammesteds.

14 Martii.

Resolution, ang. at Kyttergodsets Sessioner for Kjøbenhavns-, Fridriksborgs- og Cronborgs-Districter maae, fra 1774 Mars Begyndelse og fremdeles, aldeles ophøre: og skal alt, hvad som angaaer de Kongelige det forbeholdne Godsers Conservation og Forbedring, herefter, paa samme Maade som ved andre Kongelige Godser vorder forholdet, af hvert Steds Regiment:

gimentskriver eller Forvalter Tiid efter anden, ligesom 14 Martii
 Fornødenheden det udfordrer, uopholdelig andrages for
 vedkommende Amtmand, som Beskaffenheden dermed
 undersøger, og derefter samme, med sin høfstedde Be-
 tænkning, til Rentekammeret indberetter til paafølgende
 Resolution (o).

Rescr. (til Amtmanden over Oplands-Amt), 17 Martii
 ang. at Lorens Almue skal til det imellem Lorens-
 og Valders Fogderier og til Oplands-Amt foranskaltede
 Postbuds Vedligeholdelse erlægge deres Andeel i Pro-
 portion med den øvrige Almue af begge Fogderier.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), 17 Martii.
 ang. at for Fremtiden, naar nu værende saavel
 Danske som Tydske Sognepræst, ved Garnisons-Kir-
 ken i Kjøbenhavn derfra afsaae, vil Kongen Selv be-
 stille saavel Dansk som Tydsk Personel-Capellan
 ved bemeldte Garnisons-Kirke.

Rescr. (til samme), ang. at de 3 Latinske 17 Martii.
 Skoler udi Koeskilde, Helsingør og Sla-
 gelse, der have Vene at anvende Noget paa en Bog-
 samling, aarlig af Skolens Midler maae kjøbe Bøger
 for omtrent 50 Rdlr., lidet over eller under; hvorhos
 anordnes: De Bøger, som saaledes kjøbes, skal være §. 1.
 deels Skolebøger, ic. (p).

(Biskopen har foreskilt, at det vilde have sin Nytte, om det
 af enhver latinsk Skole i Sjellands-Stift, som dertil har For-
 mue, aarlig blev anvendt en vis Summa til at kjøbe Bøger
 for, som kunde være tjenlige saavel for Lærerne i Skolen og
 deres Disciple, som og med Tiiden for andre, der kunde have
 lyst at læse en nyttig Bog).

Canc.

(o) Schous Udtog af Forordn. II. Side 367.

(p) §. 5. 1-6 ere det Øvrige ligelidende med §. 5. 42-
 47 af Skoleforordn. dat. 11 Maii 1775.

19 Martii.

Cancl. Prom. (til Stiftbefalingsm. over Lollands-Stift), ang. ulovlig Handel paa Landet.

Gr. De Handlende i Kjøbstæderne i Lolland have ansøgt, at det maatte forbydes Hæroerne, der ikke ere boesiddende i nogen Kjøbstad, at handle paa Landet i Lolland enten med Korn eller andre Vare, men alene at kjøbe og sælge med Bøggerne der i Kjøbstæderne. Stiftamt. har meldet, at, naar nogen ulovlig Handel af Hæroerne eller Landets egne Handlende opdages, blive de paa lovlig Måde til Straff Undgjeldelse tilkalt.

Naar dette saaledes bliver forholdet, kan det derved have sit Forblivende.

19 Martii.

Kentel. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at, da den Afgift, som er paalagt Hovedgaards-Taxterne, i Steden for den paabudne specielle Consumtion, ikke giver Jordegods-Eierne Ret til Brændeviinsbrænden, saa er det ved Forordn. af 2 Sept. 1773 ergangne Forbud om Brændeviinsbrænden ei heller nogen Grund, hvorefter Proprietairerne for berørte Afgift kunne fritages, ic. (I Anledning af Foreskilling fra nogle Proprietairer i Amtet).

19 Martii.

Dito Prom. (til Amtmanden over Lundenes- og Bøvling-Amtet), ang. at naar Eieren til indstrandet Gods ikke er nærværende, udfordres den fornøden Sikkerhed, at Godset ved offentlig Auction vorder bortsolgt; men, naar Eierne ere tilstæde, vil det ankomme paa dem selv, paa hvad Måde de agter samme at affhandle. (I Anledning af Forespørgsel fra Tolderen i Ringkjøbing) (q).

24 Martii.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Bergens-Stift), ang. at Almuen i Bøngens Tinglaug i Bøffe-Fogderie skal herefter være fri for at tage Deel i de Udgifter, som til fremmede Postbroer medgaae, imod at de selv holde deres egne vedlige, uden dertil igjen

at

at bekomme Hjælp hos andre; hvorimod Vagværns-^{24 Martii.}
 Tinglaug, som er i samme Fogderie, skal, ligesom
 andre, tage Deel i de Paalæg, der angaae heele
 Amtet.

Rescr. (til Directeurerne for Pleie-Anstalten i ^{24 Martii.}
 Ajsenbavn), ang. at den paa Accouchementhuu-
 set til Børns Zentæggelse indrettede saa kaldede Cassé
 maae tillukkes; dog have Direct. saadant betimeligen i
 Forveien til Vedkommendes Estreerretning at beskjæd-
 re. Men i Henseende til de Børn, som fødes paa
 Accouchementhuuset, skal, for det første paa eet Aar-
 forholdes paa samme Maade som tilforn, saa at, naar
 Moderen ikke kan betale de 20 Rdlr., som Direct. have
 meldet sædvanlingen at være erlagde een Gang for alle
 til Børnets Alimentation, eller vil tage Børnet med
 sig, og forlanger Hjælp til dens Underholdning (i hvilket
 Fald hun henvises til Edgne Commissionen), skal
 Børnene uden at Moderne maae tvinges til at tage dem
 med sig, af Pleie-Anstalten besørget opdragte paa
 Landet, efter den derom gjorte Anordning, og Moder-
 rens Navn saaledes, efter den første Stiftelses Hensigt,
 forties, da, efter dette Aars Forløb, Forskjellen paa
 Børnenes Antal, efterat Cassen er lukket, bedst kan vise
 sig, og tillige hvad Bekostningerne kunde beløbe; og, i
 Fald Stiftelsens Indtægter da ikke dertil skulde tilstræk-
 ke, maae fra Pleie-Anstalten gjøres Forskud for dette
 Aar, som igjen af Stiftelsen bliver at erstatte (1).
 (Saaom berørte Cassé saa skammelig Aiver misbrugt, at U-
 derlighed og Kædighed derved tiltager, da de saa let kan blive
 deres Børn qvit, der fødes i Utugt, ja at endog Forældre
 af den ringe Stand baade fra Byen og Provincierne lægge
 deres Børn derhen, og paabyrde Staten den Opdragelse, de
 selv ere dem pligtige).

(1) See hertil N. 23 April og Prom. 24 Maii 1783.

24 Martii.

Rescr. (til Magistraten, og Notits til Politimesteren i Kjøbenhavn), ang. hvorledes herefter Skal forholdes med fremmede omløbende Jøder og Jødinder (for at hindre slige Jøders Omstreifning).

De fremmede omløbende Jøder og Jødinder, som ikke kan bevise . . . (s) Nationens Bekostning. Og, som Magistraten derhos anseer det nyttigt, at den Betjent, som af den Jødiske Nation holdes til fremmede Jøders Efterfølgning, ikke skulde dependere af de Vældste aleene: saa vil Kongen, at denne Betjent hverken maae antages eller gives Afsted uden med Politimesterens Forevidende og Samtykke, men af Politimesterens bruges som en Betjent i Henseende den Jødiske Nation, hvorfors ham noget Vist ved Politiekammeret af indkommende Boder maae tillægges.

26 Martii.

B. G. K. o. Gen. Føldf. Prom. (til Amtmændene), ang. at foranstalte, at Omløbere, som maatte befindes at forhandle Glas, hvorpaa de ikke, til Beviis at det er indenrigs, med Passeerseddel eller Kjøbenhavns Glarmesterlaugs Attest ere forsynede, vordt anholdte, og as. derom da til Kammeret gjøres Indberetning, (saasom bemeldte Laug, som Contrahentere med de Norske Glasverfers Interessentfab om Vindues-Glas, har besværet sig, at de i et heelt Aar ikkun have solgt et ringe Partie til Stæderne i Sjælland, og slet intet til Fyen og Jydland, og det altsaa er at formode, at der i Provincerne drives utilladelig Handel med fremmet Glas) (t).

2 April.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Amtmanden i Bergens-Stift), ang. hvorledes med Pantebøgerne, Pantebrevs Udsettelse, og Gjenparter af Documenten:

(s) Dette Udeladte findes i Plac. af 26 Nov. 1783.

(t) Anhang af Rescripter 1779. Esr. Prom. af 2 Octob. 1779 og Plac. af 16 Octobr. 1782, samt Circul. af 6 Martii 1784.

menter skal forholdes i Vos- og Yttre-Sogns Fogderier, for saavidt de i Sorenskriverierne ombyttede Opheims- og Evenvigs-Sogne (u) angaaer. 2 April.

Canc. Prom. (til Biskopen over Trundhjems-Stift), ang. at det ikke sees noget at være imod, at med Orgelværkerne (som Biskopen har ansøgt at maae udt Trundhjems-Stifts Kjøbstæders Kirker, for at forebygge den ubehagelige Disorden i Sangen, ogsaa bruges i Fasten, ligesom andre Tider skeer, Dimmel-Ugen undtagen) forholdes i Trundhjems-Stift paa samme Maade som i Kjøbenhavn, hvor det er tilladt at bruge Orgelverket i Fasten indtil Dimmel-Ugen. 2 April.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Christiansands-Stift), ang. naar Byeskatterne ved militaire Execution maae inddrives. 7 April.

Gr. Det er ikke mueligt at faae samme ved Udpantning indbræve, særdeles hos udenbys boende Borgere, da de deels søtte sig til Nodværne, og deels illudere de Udsendte og forstikke deres rørlige Gods.

Siden Almuen i Stavanger har forhen, ved skeete Udpantning for de resterende Byeskatter, gjort Opstand, og hindret Inddrivelsen af samme, saa maae for det første paa dette Sted, naar Byeskatterne ikke ved Udpantning skulde være at erholde, hos de Nodtvillige bruges Militair Execution; og, naar Stiftsamt. ellers maatte befrygte Opstand ved Byeskatternes Udpantning i nogle af de øvrige Kjøbstæder i Stiftet, maae han, til at forekomme samme, være autoriseret til, efter Befindende, ligeledes der at lade Byeskatterne, i Mangel af mindelig Betaling, ved Militair Execution inddrive, dog saaledes, at dem ikke, uden Nødvendighed det udfordrer, maae paalægges.

7 April,

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Bergens-Stift); ang. hvorledes Panteforskrivningerne for publice Stiftelsers Penge skal clausuleres.

Gr. Ved Rescr. af 1 April 1773 er bevilact, at de og Vedf. maae være frie for Ansvar, naar Pantet er vurderet, og derpaa af publice Penge ei er udlaanet mere end $\frac{2}{3}$ af Vurderings-Summen, m. v.; men Kongen er nu refereret, at, naar en Capital skal opsiges, moder den Banfeliighed, at Stiftamt. og Biskopen maae gaae alle Retterne igjennem med Skuldneren, og tilsidst neppe kan af Pantet erholde Capitalen, mindre paagaende Omkostninger.

Hver Panteforskrivning, som for slige Capitaler udstædes, skal, ligesom det forhen ved Befaling af 23 Julii 1770 til Stiftamt. og Biskopen over Trundhjem's Stift er foranstaltet, didhen clausuleres, at, naar . . . (v) Gevinst; dog skal denne Anordning ikkun gjælde for den følgende Tid, hvor Forskrivningen er saaledes clausuleret.

7 April,

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Bergens-Stift), ang. at intet Skjøde paa Huuse eller Eiendomme i Bergen maae tinglyses, medmindre der følger Attest med, at ingen Afgift derpaa hester (x).

Gr. Stiftamt. har andraget, at i Bergen indløber den Misbrug, at adskillige faste Eiendomme og Huuse blive bortsolgte, og til Panthaverne overdraane, uden at de paa samme hørende Afgifter af Indqvartering og Service samt andre Svens Udgifter blive afbetalte, hvorover Rescancerne onskede falde de godvillige Betalere til Last. Til sig Worden at forekomme, ligesom i Kiøbenhavn ved Forordn. af 29 April 1718 er faktisk, anordnes hermed;

Intet Skjøde udi bemeldte Bergen maae til Tinglæses og protocolleres, medmindre Attest fra Magistraten

(v) Dette Udeladte er som den 3die s. af Rescr. 23 Julii 1770.

(x) Udvidet til Trundhjem ved Rescr. af 12 Decbr. 1777.

straten og Indqvarterings-Commissionen sammen- 7 April.
 feds bliver foreviist, at ingen Afgivter hester paa det
 eller de Eiendomme, som efter Skjødet begjeres ting-
 lyst; og skal Vedkommende for saadan Attest, som paa
 Ket Papiir maae udgives, og hver Tirsdag, Estermid-
 dag inden Raadstuen og hver Torsdag, Estermiddag i
 Indqvarterings-Commissionen skal være at bekomme,
 betale 12 β , hvilke skal beregnes Byens og Indqvar-
 terings-Cassen til bedste, og saaledes komme det Almin-
 delige til-Nytte.

Rentel. Prom. (til enhver af samtlige Stiftbes 9 April.
 salings- og Amtmænd i Danmark (y)), ang. at til-
 holde alle Vedkommende, hved enten der under de-
 res Jurisdictioner eller Skistesforretninger er falden no-
 get at beregne Justitscassen eller ikke, til ham i rette
 Tid, sølgeltig Resol. af 26 Maii og Skrivelse af 16 Ju-
 nii, at indsende de anbefalede Attester, som da maae
 følge Designationerne, der indrettes efter givet Sche-
 ma, til Kammeret.

Rescr. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), 14 April.
 ang. at, naar nogen til Sagers inquisitoriske Un-
 dersøgning enten til Retten eller Vidne-Kammerne
 samt Criminel-Kammeret ved Tilfjelse indkaldes, og
 de af Modtvillighed ikke møde, eller lade lovlig Forfald
 tilkjendegive, de da, ligesom ved Fr. om Inqvis. Com-
 miss. 30 Decbr. 1771 §. 4. er fastsat, maae enten ved
 Rettens Bud, Rettens Vægtene, eller i fornøden Til-
 fælde ved Politiets Betjente (hvilke igjen, i Fald Ved-
 kommende sætte sig til Modbærg, kan requirere Hjælp
 hos næste Militair Vagt) ophentes; samt at de, der
 Og 4 alene

(y) For Norge, see Prom. af 16 April 1774; see Placa-
 ten af 2 Febr. 1775.

14 April aleene som blotte Vidner i flige Sager skulle afhøres, maae, saaledes, som i Politimesters Instrux 3die §. findes fastsat, med Aftens Varsel under den i samme §. bestemte Saldmaals: Straf, indfaldes og forelægges.

14 April. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Bergens=Stift, og saa at give Amtmanden over det Nordre= Bergenhuus: Amt heraf Communication), angadskillige Foranstaltninger til Delinquent: Sagers hastige Paadomme (z).

Et. Han har andraget, at, da der i Bergens: Stift ingen Postvei gaar, og Efterretning altsaa ikke uden ved Leilighed eller Expreß Dom erholdes, maae Delinquenter tidt og ofte længe henstaa til Borde for Almuen med Underholdning og Baretvst.

Til flige Sagers hastigere Afgjørelse, anordnes og befales følgende, for saavidt Bergens: Stift angaar:

§. 1. samsnart Hjemtingsdommen er affaget, bør Fogden tilligemed Dommens Forkyndelse for Delinquenten, naar han enten begjærer Sagen indstævnt, eller den er af den Natur, at Overrets: Dom nødvendig maae paafølge, forholde sig og paategne Dømmen paa samme Maade som nu Overrets: Domme af Stiftamtmandene paategnes, naar de skal ind for høiere Retter, saa at Delinquenten ingen videre Forkyndelse eller Stævning maae forvente; hvilken Paategning han og skal besørge forkyndt for vedkommende Dommer og Andre (a), der skal have samme Kraft som andet Stævnamaal, paa det Dom, Stævning og Delinquenten kunde med eet til Byen indsendes, og strax ved en Extra: Lovtings: Ret foretages. I det Nordre Bergenhuuske: Amt og paa Sundmør skal Dømmene, forsynede med flige Paategninger,

(z) Et. Resc. af 21 Sept. 1774.

(a) See Rescr. 17 Novbr. 1775 og Forordn. 20 Aug. 1784, II. §. 9.

ninger, Stiftamtmanden skal directt tilsendes, til Foretagelse for Lavtinget, hvorhos dog Amtmanden skal til sin Underretning skal tilsendes Gjenpart af den affagde Dom. Ligesom det er befaleet, at Dommerne foruden Contra: Stævning, skal ligesuldt paakjende hvad, som tjener til Delingventens Frelse, saa maae han og dømme paa Underdommerens Forhold, hvad enten det af Actor eller Defensør blev paaanket eller ei, og uden udtrykkelig udtagen Stævning, da Dommeren bestandig bør være bereed paa at forsvare sig, saasnart han veed hans Dom er indstævnt, hvorimod Actor saavel som Defensør bør at paasee den fraværende Dommers Tary, naar det behøvet. Lavmanden maae paa ingen Maade give Lavdag i disse Sager til de Udeblivende, medmindre det var Delingventens Defensør, som for saadan sin Forsømmelse ved endelig Dom med Muldet tilstrækkelig bør ansees, og desuden tilpligtes at erstatte Publico de Omkostninger, han ved saadan Forsømmelse har forarsaget. Dersom og, uagtet hvis saaledes er anordnet, en Hjemtngs Dom havde overstaaet fatalia appellacionis, maae Lavmanden ligesuldt dømme derpaa foruden Opreising, naar aleene Stiftamtmanden erklærer, at saadan Ophold ved visse indløbne Omstændigheder var forarsaget; dog skal den Foged eller Dommer, hvis Drøft befindes, i Henseende til Sagens Forsømmelse, af Lavmanden ved endelig Dom tilfindes at udrede alle de paa Delingventen gaaende Omkostninger fra den Tid af Dommen var ham tilhødekommen med vedbørlig forkyndt Paategning, indtil den var sat i den Forsætning, at den for Lavtinget kunde foretages. Omendkjønt Loven tillader en Dommer at optage en Sag til Doms i 6 Uger, bør dog saavel Sorenkriver som Lavmanden see derhen, Dommen i Delingvent: Sager, fornemmelig naar samme ikke ere sær tvivlsomme eller

14 April.

§. 3.

§. 4.

§. 5.

§. 6.

- 14 April. vidtløstige, affiges inden 8 eller i det høieste 14 Dage, efter at de til Doms ere optagne.
- 16 April. Rentel. Prom. (til samtlige Stiftbefalings- og Amtmænd i Norge), ang. Indsendelsen af Attester om Justitscassen, m. v. (b); og, da ingen Statholder nu ubi Norge befindes, haver Laugmændene til Stiftbefalingsmændene at indsende den højsyende Rigtighed over hvad Justitscassen under deres Laugdomme er tilfalden; eller og Attester, at ei noget for Justitscassen er falden at beregne.
- 23 April. B. G. K. o. Gen. Toldk. Prom. (til Tolderne), ang. at Dugmager-Lauget i Neumünster ved Concession af 21 Martii h. a. er blevet bevilget, at de paa deres der havende Fabrique forfærdigende Vare, saasom Silter, Heste-Dækkener, Soerbaier og deslige, maae overalt i Kongens Riger og Lande frie for Told og andre Paalæg, af hvad Navn nævnes kan, indpasse, samt de derpaa udstedende Passeersedle paa 1 fl. stemplet Papiir udfærdiges; dog at dermed følger behørig Attest fra vedkommende Øvrighed, til Beviis, at Varen paa deres Fabrique ere forfærdigede, samt at samme ved Afsendelsen af Toldforvalteren i Neumünster blive med Toldstempel forsynede.
- 26 April. Det udenlandske Departements Promemoria (c), ang. at de i Holsteen værende Riddere af den Holsteenske St. Annæ Orden skal have Rang med Riddere af Dannebrog; og at Rang-Forordningen skal for de forrige Storpræstelige Betjente være en Rettesnor, samt de at nyde Rang efter deres Bestallingers Dato.

Rescr.

(b) ligesom Prom. for Danmark af 9 Julii; dog at her nævnes 6. Julii, i Steden for den 16 Junii 1767.

(c) Schous Udtog af Forordn. IV. 2.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Aalborgs Stift), ang. at Indqvarterings-Befostringen i Aalborg skal svares halv efter Grundtaxten og halv af Næringen. 28 April.

Gr. NoGLE Bergere udi Aalborg have andraget, at saavel Indqvarterings-Hjelpeskatten til Randers 1426 Rdlr. 4 Mk. 14 s, som den virkelige Indqvartering af Aalborg-Bye fra Paaske 1772 til Marsdagen 1773, der i alt udgjør 6660 Rdlr. 1 Mk. 7 s, er af Magistraten lignet, Halvdeelen paa Skilingsstarten og det andet Halve paa Grundtaxten, hvorimod de formene, at begge Deele burde ligneds alene paa Grundtaxten: men Stiftamt. har forestillet, at Indqvarteringen efter Forordn. af 21 April 1764 (d) skal ligneds paa alle Byens Indvaanere, ligesom hidindtil brugelig været haver, saaledes, at de alle Kunde bære Byrden med hinanden, i hvis Følge den halve Deel deraf svares af ethvert Steds Grundtaxt, og den anden halve Deel af borgerlig Næring og Brug, hvilken Maade, som næsten overalt i Danmark sølges, baade er den naturlige og billigste, saa og er i Særdeleshed ved Forordn. af 5 Maii 1683 fastagt, da derimod, naar Indqvarteringen alene fulde svares efter Grundtaxten, vilde en stor Deel af Bergerne, som, endfjønt de ingen faste Eiendomme have, dog nu ere ansatte til at svare efter Næring og Brug, derved ganske fritages for at betale noget, hvorved de fattige Huuseiere vilde forarsaaes større Udgift, og Huuse og Gaarde tabe i deres Priis, samt Indqvarteringen omjæder blive umuelig at faae inddræven. — Siden Kongen finder forskrevne af Stiftamt. anførte Grunde overeensstemmende med Hensigten af de angaaende Indqvarterings-Verisnet gjorte Anordninger, der sigte til, at alle Byens Indvaanere kunne i saa Maade bære lige Byrder med hinanden, anordnes og fastsattes hermed til videre Misforstaaelse og Ueenighed imellem Magistraten og Borgerskabet at forekomme:

At ei alene, efter forberørte forfattede Repartition, den Aalborg-Bye nu paalagde Indqvarterings Befostring af Indvaanerne sammesteds skal udredes; men endog at samme for Fremtiden paa den ved forskrevne Forordning af 5 Maii 1683 fastsatte Maade skal svares, dog saaledes, at Ingen deraf efter Lovens 3die Bogs 6te Cap. 2den Art. undtages.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmændene i Danmark), 30 April, ang. at foranstalte Veienes Nyddiggjorelse og Bei-

(d) See nu 8 Maii 1775, 1. 15.

30 April. **Beviisning for Posten (e) paa Kjøbstædernes Grund, i Tilfælde af megen Sne, eller Sneefog.**

Gr. Ved Rescr. af 9 Febr. og 14 Decbr. 1770 ere samtlige (f) Amtmænd i Danmark besejlet, at Bønderne i paakomende haardt Veir med Sneefog, eller naar der kunde være falden megen Sne, skal paa Vedkommendes Forlangende gjøre Veiene, hvor Posten skal passere, rhddelig, eller og at hain udi sterkt Sneefog skal medgives et Par Bønder til Hjælp, alt uden Betaling. Dy Directeurerne i Generalpostamtet have foreskillet, at Magistraten i adskillige Kjøbstæder skal have veget sig ved at foranstalte, at Posten kunde faae Folk til Hjælp og Beviisning i indfaldende ondt og voldsomt Veir med megen Sne, uden at derfor blev tilskaaet Betaling, paa Grund at forberørte Befalinger ikke ere blevene Magistraterne bekendtgjorte. — Som det lige saavel kan håndes paa Kjøbstædernes Grund, der ofte er meget udtrakt, som paa andre Veie, at Postkillionerne behøve Hjælp og Beviisning, bejales:

Stiftbefalingsmanden skal i Stiftets Kjøbstæder sse den Anstalt, at samme paa deres Grund i ovenansførte Tilfælde vise Posten uden Betaling al den Hjælp og Tjeneste som mueligt er, og der maatte eragtes fornøden.

36 April. **B. G. K. o. Gen. Toldk. Prom. (til Tolderne),**
 (Kongel. Rescr. 11 April.) **ang. at samtlige Kniplings- Fabricantere, og**
All, som befatte sig med at forfærdige Blonder i Her-
tugdømmene, maae lade de af dem paa deres Fabri-
qver forfærdigende Blonder overalt i Kongens Riger
og Lande frie for al Told og andre Paalæg af hvad
Navn nævnes kan, indføre; samt at de derpaa udstæ-
dende Passeer-Sedle paa 1 Ls. stemplet Papiir ud-
færdiges, imod at det nye tagtages: 1) at Kniplings-
og Blonde-Handlerne hver Gang, naar de ville affen-
de Blonder til Danmark og Norge, eedelig bekræfte,
at de affsendende Stykker og Stuver Blonder der i Egnen
ere forfærdigede og fabriqverede, samt at der iblandt,
 eller

(e) Ogsaa for den færende Post, see Rescr. af 17 Sept. 1784.

(f) Eft. dog begge disse Rescripter.

eller i deres Sted, ingen andre, eller fremmede Blonder, under denne Fed, og derpaa erholdende Magistrats: Attest. med deres Vidende og Villie, skulle blive indbragte til Danmark og Norge: 2) at de paa Blonderne meddelende Magistrats: Attester skulle være saa omstændelig som mueligt indrettede, saa at i det mindste Antallet af Stykkerne eller Struvene med deres ongefærlige Værdie derudi skal ansøres: 3) at saadanne Blonder alene ved det Toldsted i Hertugdømmene, hvorfra Udførselen skeer, skulle med Toldseglet paa den eene Ende af hvert Stykke stemples, og saaledes med Told eller Passerseddels og Magistrats: Attest til Danmark og Norge frie og ubehindret indføres: men derimod 4) at saadanne Blonder ligesaa lidet som Kniplinger skulle ved Indførselen til Danmark og Norge underkastes nogen videre Stempling. — Denne Resolutions 4te sidste Puncter tjene tillige til Regel for de af Kiemschneider, i Følge meddeelte Concession af 22 Novbr. forrige Aar (g), toldfrie indførende Blonder.

30 April.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat og de 32 5 Maii. Mænd), ang. at forsyne Rentekammeret med alle de Esierretninger, som der maatte forlange til Revisionen af Stadens Regnskaber.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Aggershuus- 5 Maji. Stift), ang. Approbation paa den af General-Weismesteren Søndensfeldts forfattede Instrux for Rodemesterne ved Vei- Arbeidet.

Rescr. (til Amtmanden over Bratsberg: Amt), ang. 11 Maii. Tilberne til Sommertingenes Begyndelse i Bamble- Sogderie (h).

Rescr.

(k) See Prom. af 15 Jan. 1774.

(h) Forhen see Anordn. af 28 Febr. 1727 og 13 Julii 1753. Disse Sommertinge ere ophævede ved Rescr. 28 Jan. 1785.

11 Maii.

Refer. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at alle de Urve-Midler, der tilfalde Umyndige ved de paa Bidstrupgaard og Gods holdende Skifter, og for hvilke ikke bliver taget eller kan tages Sikkerhed udi Bondens Gods og Besætning med videre, men constant udbetales, maae indtages under Kjøbenhavns Stads Overformynderie, og der som andre Umyndiges Midler administreres og behandles (i).

14 Maii.

Enc. Prom. (til Kjøbenhavns Universitet), ang. at, da Decanatus i det Theologiske saavel som de øvrige Faculteter er ambulatorius, saa meldes, at, paa Grund deraf, alle Breve og Ordres til Facultetet gaaer til Decanum, som strax communicerer samme til de øvrige Medlemmer, og aldeles ikke maae opholde dem, under hvad Paaskud og Foregivende der end maatte være: ligeledes bør og de, der ville lade sig tegne til Examen Theologicum, saavelsom alle andre, der have med Facultetet at bestille, melde sig hos Decanum, som og besørger expederet hvad der fra Facultetet udfærdiges.

14 Maii.

Enc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden paa Island), ang. at Gaarden Lambhuus maae forundes den Astronomiske Observator paa Island til en frie Boelig, m. v. (k).

14 Maii.

B. G. K. o. Gen. Føldf. Prom. (til Stiftbefalingsmændene og Følderne), ang. at Kongen har befalet, at i Følge den imellem Allerhøjstamme og det Russiske Keiserlige Hof værende Venskab og Forbindtlighed, til at befordre den Russiske Skibsfart paa bedste Maade, skal samme til alle Tiider, udi alle Tilfælde og Om:

(i) Cfr. Refer. af 16 Julii 1779.

(k) Cfr. Refer. af 18 April 1781, cfr. Refer. 2 i Maii 1772.

Omstændigheder være frie og ubehindret udi alle de Kongen underliggaende Farvande og tilhørende Kyster; ligesom og de Kongelige Havne ved Søskade eller andre nødvendige Tildragelser skal staae de Russiske Skibe aaben, hvor de med deres heele Equipage ventlig skal optages, og i Alt saaledes beegnes, som det udi nærværende Tiid skeer, eller eg udi Fremtiden maatte skee imod de Skibe, der tilhøre de ved Venstabs Tractater med Danmark paa det næieste forbundne Magter (1).

14 Maii.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aggershus-Stift), ang. at Bekostningerne paa Ufor-
mucndes Cuur, som med venerisk Svaghed er
beheftet, skal udredes af ethvert Amt.

20 Maii.

Med Sygehuset i Christiania skal det, uden at lade nu for Tiiden flere Sygehuuse for denne Sygdom; indrette, herefter ligesom tilforn have sit Forblivende, dog med den Forskjel, at Omkostningerne paa de Syges Cuur og Forflegning ei af Kongens Casse bør bestrides, men at ethvert Amt skal for de Syge af Amtet, som maatte være curerede, aarlig foranstalte Beløbet paa Almuen repareret, af Fogderne indfordret, og til Doctoren imod Qvittering betalt; og, for derved at forebygge al Misbrug, maae ingen i Sygehuset antages til Cuur, uden den medbringer saavel Præstens som Fogdens eller Amtmandens Attest, at den virkelig med venerisk Svaghed eller Saltflod er beheftet, og ei i Stand til selv at bestride sin Cuur; og, skulde Fogden eller Amtmanden tvivle om Sygdommens Beskaffenhed, kan han lade en kyndig Medicus eller Chirurgus undersøge samme, og derom attestere, forinden den Syge indtages, hvilke Attester Sygehusets Doctor skal lade

(1) Confr. Circul. af 31 Martii og 7 April 1781, samt Tractaten af $\frac{8}{25}$ Octobr. 1782, S. S. 3, 6; 12.

- 20 Maii. lade følge med sine til hver Amtmand over Amtets Syge aarlig indsendende Regninger; og, om en saadan Syg, efterat han er cureret og fra Sygehuuset af Doctoren med Attest om hans Helbredelse dimitteret, endnu igjen inden Aars Forløb maatte findes at have samme Sygdom, skal Doctoren være pligtig til uden Betaling at pleie og curere ham i Sygehuuset: men, hvad Betalingen for hver Syges Cur og Forflegning angaaer, da skal det have sit Forblivende ved hvad derom eengang er fastsat.
- 21 Maii. Rentel. Prom. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. at Skattefrihed paa Hovedgaardstaxten af en tilforn ufrie, men nu completeret adelig Sædegaard maae ikke have Sted uden foreganende Ordre fra Rentekammeret, og sørend vedkommende Gaards Eier derom er indkommen med Ansøgning paa stemplet Papiir, samt derved tillige har indleveret en over Gaard og Gods forfattet Jordebog, som skal forklare Skjøders og Adkomsters Data ved hvert Sted, samt at Bøndergodset ligger inden 2 Mile nær Hovedgaarden, hvis Rigtighed Amtmanden nsie bør undersøge ved at lade sig Documenterne forevise, og derom efter Besindende paa Jordebogen meddeele sin Attest, saavel som og fra hvad Tiid han eragter, Skattefriheden bør tage sin Begyndelse.
- 25 Maii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Fyens Stift), ang. at ingen anden end Børgense Byes Indvaanere maae herefter bruge og avle Børgense Byes Kiendomme eller Mark: Jorder, uanset de deraf ville betale Matriculskat.
- 3 Junii. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Sjellands Stift), ang. at Byefogden i Slangerup maae, naar

Resolutioner og Collegialbreve. 481 1774.

naar Kæmnerne i Slangerup og Friderichsund ikke først i Martii Maaned (m) aflægge deres Kæmner-Regnskab, indkalde dem for Politie-Retten, og der belægge dem med en vis Mulct til de Fattige for hver Dag eller Uge de utilladelig opholde samme, hvilken Mulct Stiftamtmanden haver efter Omstændighedernes enten at approbere eller moderere.

Rescr. (til Biskopen over Aggershuus-Stift), 8 Junii.
ang. at alle de Residerende Capellaners Enker paa Kongsberg maae for Fremtiden nyde Naadens-Nav og Pension af deres Wands Eftermand i Embedet.

Confirmation paa en imellem Bryggerlauget 8 Junii.
indgaaet Convention, angaaende Liighæren.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Aggershuus-Stift, og Notits til Kjøbenhavns Magistrat), ang. hvorledes der, aleene til Korntoldens Oppebørsel, ved Nittesund maae indrettes og holdes 2 justerede Maal, nemlig Eet paa 16, og Eet paa 8 Potter.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), hvor- 14 Junii.
ved Ordren af 23 Sept. 1747, ang. Forhold og Forsigtighed med Bancosedle, som paa Postcontoirene til Befordring worde indleveret, igjentages (n).

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Ribe-Stift), ang. at Magistraten i Ringkjøbing her- 15 Junii.
efter aldeles maae indgaae, samt Borgemesterens Andeel af Accisen tilfalde Byen, og den øvrige Magistrats Deel deraf tilhøre Byefogden, som da skal være eene Dvrig

(m) Eft. Prom. af 23 Aug. 1783.

(n) Eft. Plac. af 12 Sept. 1775 her i Rescript-Samlin-
gen.

15 Junii. Overlighed paa Stedet; dog at Byes og Raadkuestris Verden skal i Raadmand og Byefoged Montagnes Besjeningstild være lige deelagtig med ham i Raad og Ansvar ved alle til Magistratens Embede hørende Forretninger, saa og i alle Magistratens Indkomster, og Deel af Accisen, saaledes at Borgemeesterens deraf forhen havde Andeel ikke førend efter Raadmand Montagnes Afgang skal henfalde til Byen.

22 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Bergens Stift), ang. hvorledes Politimesteren i Bergen skal behandle Delinquent: Sager.

§. 1. Saasnart nogen Delinquent hrefter bliver bragt til Politimesteren, skal han strax samme Dag, eller, om andre Embeds: Forretninger forhindrer ham, i det seene ste Dagen efter, holde et Præliminair: Forhør over Forseelsen; og, saasnart han formærker, at den maatte være af det Slags, som ved de ordentlige Røttergange bør afhandles, afvise Sagen til Byefogden, som da skal holde Forhøret, og samme til videre Drift indsende.

§. 2. Hvis Politimesteren herimod skalde forsee sig, eller dømme i ham uvedkommende Delinquent: Sager, skal han, naar Sagen fra Politie: Commissionen er afvist, betale alle de paa den Skyldiges Varetagt og Underholdning gaaende Omkostninger, fra Anholdelsens Dato indtil Sagen for Byetinget bliver foretaget, uden at Sagesalbs: Cassen den ringeste Udgiwt derved maae forårsages.

25 Junii. Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden over Bergens Stift), ang. at det i Henseende til Over: Raddet af Sisteveier: Embedets Indkomster i Bergen, som paa 10 Aar er forundt Byens offentlige Stiftelser, skal have sit Forblivende ved Resol. af 27 Jan.

(Konae. Re. Sol. paa Gen. Roldkammerets Forestill.)

Resolutioner og Collegialbreve. 483 1774.

Jan. 1767, saa at bemeldte Indkomster ved 1776 25 Junii.
 Aars Udgang til Kongens Caffe hjemfalder, (i Anledning
 af Begiering, at bemeldte Overflud, naar de 10 Aar vare
 forbi, maatte henlægges til Magistratens Løns Forbedring (o)
 og øvrige Byens trængende Stiftelser).

Canc. Prom. (til Amtmanden over Callundborg 25 Junii.
 2c. Amtet), ang. at Forordn. af 23 Martii 1770
 om Tjenestefolk gaacr kun ud paa de ringere Slags
 Tjenestefolk 2c. (p) 1 Maii. (Paa Forespørg-
 sel fra en Proprietaire).

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at 29 Junii.
 Sommer-Svendene skal til deres Gjelds Beta-
 ling lade sig korte $1\frac{1}{2}$ Skill. for hver Dag de arbeide.

Gr. Oldermænden har andraget, at Svendelaugget er geraa-
 den i en Deel Gjeld, deels fordi de 3 Mk., de aarlig betale
 til Sng og Dødes Begravelse, ei ere tilstrækkelige; deels for
 de have kjøbt et bekvæmligt Herberge: endelig for medgaaende
 Omkostninger ved deres Skildts Ghyttelse (q): til noget af Gjel-
 dens Afbetaling er laant 1000 Rdlr., hvilke med Rente og
 Omkostninger Olderm. som Cautionist har maattet betale, for-
 uden at han har coveret for, at af andre 1000 Rdlr. aarlig
 skal blive betalt 50 Rdlr. — Da de ikke kan komme af denne
 Gjeld, uden at deres Lohde skal blive bortfolgt, befales:

Enhver af de her værende og herester til Lauget an-
 kommende Svende skal til denne Gjeld med Rente og
 Omkostninger, og indtil samme er betalt, erlægge, og
 af deres Mestere, for hver Dag de arbeide, lade sig for-
 te $1\frac{1}{2}$ Skill., hvortil vedkommende Mestere skal være
 ansvarlige, og ved hver Maanedes Udgang besørge de saa-
 ledes hævde Penge udi Laugets Caffe indleverede, for
 derefter til Supplicanten at udbetales.

H h. 2.

Rescr.

(o) Derom er, paa Grund af etliandst Forslag, Rescr. 27
 Octobr. 1774.

(p) Ligesom Cancelliebr. af 23 Febr. 1771.

(q) Cfr. Plac. 27 Novbr. 1780.

29. Junii.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Ribe Stift), ang. at Præsident-Embedet i Fridericia skal for Fremtiden aldeles nedlægges, og den dertil henlagte visse Løn indeholdes i Kongens Casse, hvorimod Magistraten sammesteds herefter alene skal bestaae af en virkelig Borgemester og 2 virkelige Raadmænd, samt Magistratens aarlige visse og uvisse Indkomster deles i 4 Deele, og Borgemesteren deraf tage dobbelt imod en Raadmand, hvorhos dog de nu værende Vice-Raadmænd der i Byen maae forbeholdes at ascendere til virkelige Raadmænd efter deres Tour.

2 Julii.

Canc. Prom. (til Finance-Collegium), Communication af Forestaaende, for saavidt, at den til Præsident-Embedet i Fridericia henlagte visse Løn 200 Rdlr. aarlig indeholdes udi den Kongelige Casse.

2 Julii.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. og Biskoppen i Bergen, ogsaa at communiceres Amtmanden over N. Bergenshuus, Amt), ang. FiskeTiendens Oppebørsel i Bergens Stift (r).

Gr. Stiftsbefal. har indberettet, at adskillige Klagemaale fra Præsterne og Kirke-Tierner udi Bergens-Stift ere indkomne, ang., at de blive fornærmede udi deres Tiende-Retlighed af den Fisk, som fanges, deels ved det at Borgerne opkjøbe Bondens Avl, forinden Tienden er erlagt, deels ved det Forpagterne af Kongens Anpart oppebær ofte begge Deele foruden Kongens, og Stiftamt. derhos nu, da Forpagteren med Skidelse haver frasagt sig Forpagtings-Contracten, har bragt i Forslag, hvorledes al Tvivlighed for Eftertiiden kunde være at forebygge, og Enhver bekomme hvad han med Ret kan paasaae.

Naar saadanne Steder, hvor Fiske-Tienden beileiligt kan afleveres, ere blevne udmærkede overalt i Bergens-

§. 1. Stift, hvor Tienden ydes, bør 1) Præsterne og Kirke-Tierner paa de udnævnte Steder have en Suldmg.

sig.

2 Julii.

lig, som paa deres Vegne kan modtage og kvittere for Tienden, naar den Fiskende den henbringer, i Overensstemmelse med en fra Stiftet under 5 Aug. 1771 udgangen Placat, grundet paa Kongelig Resolution af 16 Julii e. a. Befindes saadan en Person ikke at være tilstede, naar de med 2 Mands Attest, som for hans Voepæl have modt, bevise, at de der have anbudet Fiskeren, men Ingen have været tilstede for at imodtage dem, maae saadan en Attest ved Konge-Tiendens Erleggelse gjælde, og vedkommende Præster eller Kirke-Eiere tage Skade for Hjemgjeld, om de derved fornærmes: 2) Skal det være Forpagterne fremdeles som forhen forbuden at imodtage Kongens Part, forinden Præstens og Kirke-Eiernes er betalt, medmindre han uden Lov og Dom selv vil staae inde for dem, men i saa Fald bør han anholde den Iagt eller Waad, som ikke med rigtig indrettet Attest er forsynet. Eierne deraf, om han er Borger, bør detpaa uforsøvet betale i Penge efter Prisen i Bergen de 2 øvrige Deele af Tienden, hvoraf de Fornærmede skulle nyde deres Rettighed efter den Priis Varene vare udi ved Stedet, hvor Fisken er fanget, og det Overskydende, naar det beløber sig til 10 Rdlr. eller derover, ansees som en Mulct til lige Deeling imellem Forpagteren og Opfostrings-Skuffet, men, er det under, da bør den Skyldige desuden betale saa meget, som mangler i de 10 Rdlr., da Forpagteren af disse Mulcter bør betale den, som skal holde Bog over de Andres Rettigheder, og Almuen, som har coluderet med Borgeren, bør desuden ansees efter Dommerens Kjendelse med en Mulct til Sognets fattige: men, naar det er en Bonde, som selv indbringer sine Vare i smaa Waade, da bør hans Navn alene antegnes, for siden under hans egen Jurisdiction at ansees derfor, saavel til Tiendens Godtgjærelse, som til Mulctens Ud-

§. 2.

2 Julii. redegge. Saafremt der aleene i de medbringende Brevser befindes nogen Forseelse, bør, efterat Sagen er undersøgt, den, som formedelt sin Stjodskløshed har forarsaget den Indbringende ved Bergens Fiske-Brugge Uleilighed derfor ansees med en liden Mulct efter Sages Beskaffenhed. — Paa det denne Orden kan blive vedligeholdt, bør Forpagteren altid af Vedkommende underrettes om deres Suldmægtiges Navne, samt, naar nogen Tvistighed maatte forekomme ved Fiske-Bruggen, strax anmelde det hos Stiftbefalingsmanden, som derudi aleene skal kjende, hvorefter Mulcten strax bør udredes og indlægges i en dertil indrettet Bøsse, for 2 Gange om Aaret at blive deelt: da det i øvrigt overtages Præsterne og Kirke-Tierne, som af de Tiendes Ydende maatte vorde forurettede, selv at forfølge deres Ret.

6 Julii. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Bergens-Stift), ang. hvorledes med de Borgerskabet i Bergen paaliggende Embeder skal forholdes.

Gr. Han har foreskillet, at de unge og ringe Borgere udi Bergen altid blive paalaade de ringe Byens Bestillinger, saafom at være Vurderingsmand, Lavretsmand, Tilsynsmand ved Forretninger, med videre, hvilke de formuende Borger-Sønner ansee alt for ringe for dem, og derfor søge at faae et Forstanderskab eller anden fornemme Byens Bestilling, hvorved de have det meere mageligt. — Paa det de enee Borger ikke meere skulde blive behjrdet end den anden, eller nogen undaae de ringere, og strax komme til de større Bestillinger, vil Kongen, til en bedre Orden at faae indført i de Borgerskabet paaliggende Embeder, hermed have anordnet og befalet:

1. 1. Magistraten maae paa ingen Naade heresterdags besikke nogen Borger til at forestaae noget offentligt Embede, af hvad Slags det end være maatte, om han end dermed er nok saa eenig, forinden hans 6 Aar ere ude, som han efter Forordn. af 16 Decbr. 1707 bør være frie udi; og, i Fald saadan en Besikkelse ligesulde skulde faae

saas Sted, da maae den strax af Stiftamtmanden udmeldes. Ingen Borger maae beskikkes til Forstanderskaber, Officers-Pladser ved Borgerstabet, eller andre fornemme Byens Bestillinger, forinden han har igjennemgaaet de ringere, uden i de hoisnødvendige Tilfælde, naar ingen anden kunde havees. Saasnart nogen Udmeldelse er gjort af Magistraten, som hersefterdags som forhen bør staae til Ansvar for de Personers Vederheftighed, de dertil udsee, maae samme til Stiftamtmandens Approbation indsendes, og derhos meddeles, hvilke Versjeninge den udseete Person forhen har beklædet; dog maae saadan Approbation af Stiftamtmanden ikke negtes uden i besynderlige Tilfælde, da han, naar det maatte ansees fornøden, derom maae gjøre Indberetning til det Danske Cancellie, med hosføiet Magistratens Erklæring.

6 Julii.

§. 2.

§. 3.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Bergens-Stift), ang. at ingen Børge eller Forstander for Kirker eller andre Stiftelser i Bergen maae antages eller forlæves uden deres Samtykke.

6 Julii.

Gr. Stiftamtin. og Biskopen have foreskillet, at ved den Mængde offentlige Stiftelser og de 4 Kirke-Søane i Bergen, som deres Bestyrelse ere overladte, bliver altiid, i Folge de derom gjorte Anordninger, af Magistraten beskikkede Forstandere og Børger, for hvilkes Vederheftighed de maae indstaae, og hvortil de antage og beskikke, samt derfra igjen forlove Børgere uden Stiftamtin. og Biskopens Forevidende eller Samtykke, men alreent melde dem, at saadant er feet, hvoraf hder, at Stiftamtin. og Biskopen, som have al Ueiligheden med Bestyrelsen, maae være nødte til at betjene sig af de Børgere, som Magistraten vil unde dem, og at de, naar Kirkeværgere eller Forstandere i nogle Aar har beklædet et saadant Embede, og paa deres Overtalelse og Forsikring om Erstatning have gjort Raad og Forslud til at udrede Udgifterne, hvilke de ved deres Fratrædelse vil have afgjort, sættes i Forlegenhed at forstaae samme, helst de ikke tilforn ere underrettede om deres Afgang. — Til saadan Ueilighed at forebygge, anordnes og befales:

De Personer, som nu ere eller for Eftertiden beskikkes til Forstandere og Børger, maae ikke forlæves uden Stift-

6 Julii. amtmandens og Biskopens dertil gløve Samtykke; og de, som igjen paa deres Begjering af Magtstraten udmeldes, skal, førend Bestallingen udstæds, paaskjønnes af dem, om det er saadanne, som Stiftelserne og de kan være tjent med eller ikke.

6 Julii. *(Kongel. Res. fol. 4 Junii.)* **Gén. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang.** at alle Kongelige Intrader i Danmark og Fyrstendommene, som ubi Bancosedle indkomme, og til eller fra en af de Kongelige Casser til en anden bliver at affende, skal stedse gaae med den ridende Post: derfor skal Postmesteren uvegerlig imødtage, og under sikkerste Befordring til Kongens Casser fremsende med de ridende Poster alle Kongelige Revenuer, som vedkommende Kongelige Collegier forlange at sendes med de ridende Poster, og i Bancosedle paa Posthuusene afleveres, og Oppebørselsbetjentene derfor behørlige Attester at meddele (s).

7 Julii. **Kongelig Resolution, ang.** at Tilsynsmændene i den saa kaldte Friehed ved Ribe og Colding maae frietages for at beedige paa den forhen ved Rescr. af 22 Martii 1740 anbefalede Maade de Attester, som af dem paa de i hemeldte Friehed sødte og tillagde Heste og Qvæg udgives, imod at de nu værende Tilsynsmænd strax, og de herefter beskikkede ved Antågelsen, skriftlig genreversere sig til; at ville underkaste sig al Tiltale og Straf efter de Kongelige Love og Forordninger som virkelige Meenedere, saafremt de nogensinde befindes, forsætlig eller vidende at have udgivet nogen urigtig Attest, eller paa anden Maade at have handlet imod de Instruxer, som endnu allerede ere, eller herefter skulde vordes dem meddeelte (t).

Rescr.

(s) See Prom. af 17 Sept. 1774 i Slutningen.

(t) Efr. Skriv. af 10 Octobr. 1767.

Rescr. (til Amtmanden over Dronningborg, 8 Julii.
Silleborg- og Mariager- Amter), ang. at Steen-
ild- Broe skal herefter af de dertil henlagde 6 Sognes
Beboere selv holdes vedlige ubi forsvarlig Stand, under
vedkommende Herredsfogeds Tilsyn og paa hans Ansvar,
samt under Amtmandens Inspection.

Canc. Prom. (til Amtmanden over Nordre 9 Julii.
Bergenhuus- Amt), ang. Frieskøds for Regi-
ments- Bøssmagere.

Gr. Efterat han paa en Oberstes Forlangende havde negtet
en Regiments- Bøssmed, som skulde reise omkring at eftersee
Genæbrene, Frieskøds- Paa, har Stiftamtmanden, for ikke at
gjøre Ophold i Kongelig Tjeneste, for den Gang udstædt det
forlangte Paa. Og af Correspondence med Generalitets- og
Commissariats- Collegium er fornummet baade at Regiments-
Bøssmageren altiid har været tilkøbt frie Skøds i saadant
Frinde, og at det formedelst hans Redskab er nødvendigt.

For Estertidens ville Amtmanden iagttage, at saadan
frie Skøds ikke oftere vorder Regiments- Bøssmageren
negtet (u).

Gen. Ed. Dec. og Commerce- Collegii Prom. (til 9 Julii.
samtlige Stiftbefalingsmænd for Kjøbstæderne og
Amterne, samt Amtmænd for Amterne i Danmark
og Norge), ang. at indsende aarlig Beretning
om Fabriquer og Manufacturer.

Gr. Til de foretagende Indretninger og Forbedringer ved
Fabriquerne behøver Collegium ei alene at være noie underret-
tet om alle de Fabriquer og Manufacturer, som nu allerede
her i Riget ere etablerede, men endog om de Manufacturers
Indretninger og Væring, til hvis Anlæg ethvert Steds (Amts)
Befiiggenhed eller Natur- Producter for Estertiden kunde give
Anledning:

Stiftamtmanden (Amtmanden) anmodes at med-
dele efter indlagte Tabel en saa nøiagtig, som muelig,
Oplysning i den Anledning; ligesom og, i Fald en eller
anden

9 Julii. anden Omstændighed ei fuldstændigen nok i Tabellen kun-
de anføres, da at meddele derom aparte Oplysning.
Samme Efterretninger vil Collegium herefter ligelædes
bede maatte sig ved hvert Aars Ende tilsendes. — Sche-
ma til Efterretninger om Haandteringers og Fabriquers
Tilstand paa Landet.

Anmerkninger i Almindelighed.

Hvilken Tilid der bedst passede sig paa Egnen efter Eg-
nens Natur og nærmeste Leiligheder.

Om Hindringer ere der for Tilid og Vindfibeligbed, og
hvilke især.

Om Egnen arbejder for nærmeste eller andre Skjøtsæder:

Hvorhen Værene gaar og affattes, og paa hvad Tid
især om Aaret.

Hvor mange Vare der almindelig forarbejdes aarlig.

Hvorfor Materialierne haves eller kjøbes.

Anlæggets Alder og Opffe.

Bestyrerne og Anlæggerne af Arbeidet.

Hvor mange Arbejdere der ved underholdes, og hvilke.

Hvorledes samme drives.

Hvilke Haandteringer, Fabriquer eller Væringer der i
Egnen uden for Landvæsenet drives.

9 Julii. Gen. Postamtets Prom. (sil nogle Postmestere),
ang. de Norske Breves Convolutering, og dob-
belte Charter dermed.

Naar de Norske Breve først ere bleve særskilt couver-
terede til de Post-Comptoier i Norge, hvorhen de ere
adresserede, maae disse Brev-Bundter endnu til desto-
meere Sikkerhed samlede convoluteres, særvarligen om-
bindes, og under Forsegling affendes med Opkrift: „Til
Kjøbenhavns Norske Post-Comptoir.“ I hvilken Con-
volut

polut det ene Exemplar af det Norske Postkarte indlægges, og derefter saadant Norsk Brev: Paquet paa det Kjøbenhavnske Carte ansøres; da Kjøbenhavns Danske Postcontoir, hvortil det andet Exemplar af det Norske Postkarte tilligemed den Norske Brev: Paquet afgaaer, intet videre med fornærnte Paquet haver at bestille, end at aflevere samme, ligesom det ankommer, og aaabnet, til det Norske Postcontoir. Endog for de Postdage, paa hvilke Ingen Norske Breve har været at affende, maae 2 Exemplarer af det Norske Postkarte til Kjøbenhavns Danske Postcontoir useilbarligen indsendes.

9 Julii.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Bergens: 13 Julii. Stift, at ogsaa bekendtgjøres Amtmanden), ang. Protocoller, til at indføre Børne-Midler udi (v).

Gr. Ved Rescr. af 9 Decbr. 1773 er iblandt andet bestemt, at samtlige Børgere for Umyndige skal aarligen paa en vis fastsat Tid anbringe Regnskab for deres Børgemaal, med videre. I Anledning deraf har Stiftamtin. foreskillet, at han, for bestandigen at have den fornødne Oplysning om Børne-Midternes Tilstand, samt til Efterretning for Afleveringen fra den ene Betjent til den anden, har overtalt nogle Sorenskriverere i Amtet at lade authorisere Protocoller fornøden stemplet Papiir, hvorudi de ansøre de Umyndiges Arve-Midler, de Steder hvor Pengene ere udestaaende, de Børgere som dæm besikkes, og den Forandring som fornødelst Ufald eller andre tilfødende Hændelser aarsig forekomme. — Da han formener, at saadan Indretning kunde være til Nytte over Hele Bergens-Stift, har Kongen, til desbedre Orden og nøiagtigere Underretning om Umyndiges Arve-Midler og deres Sikkerhed funden for godt:

Saadanne Protocoller, som oven er meldt, skal overalt indføres; dog maae Betjentene for stemplet Papiir til samme være forskaandede; og skal disse Protocoller bestandig være tilskøde til Eftersyn af Amtmanden ved Tingene, naar han der møder; og, naar de ere fuldkrevne, og de derudi indførte Børne-Midler ere udbetalte, eller derfor gjort Rigtighed, skal de indsendes til Stiftet, for i Archivet at bevares.

Rescr.

(v) See den 3die S. af Rescr. 6 April 1775.

- 15 Julii. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. at Klokkeren i Scheer maae nyde Offer paa de 3 store Hvirilder.
- 16 Julii. Canc. Prom. (til Finance-Collegium), ang. at Bognsild-Herred skal henlægges til Byefogden i Mariager, hvor det tilforn har været henlagt, saa at han, som hidtil har havt Gjerløv-Herred, nu faaar 2 Herreder, og Byefogden i Sobroe, som tillige var Herredsfoged i Bognsild, Rinds og Gislum-Herreder, ligeledes tvende.
- 16 Julii. Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Universitet), ang. at paa Grund af Bevilgn. de Dato 5 Novbr. 1772, hvorved de Liliendalste Legata frietages for alle Skatter og Naalag, skal det, som af samme Legata erlægges udi den af Capitaler paabudne $\frac{1}{2}$ pro Cento Skat, vorde igjen af den Kongelige Cassé refunderet, naar derom til Kammeret til hver Termin indsendes behørig Regning.
- 16 Julii. B. G. K. o. Gen. Földf. Prom. (til Földerne), (Kongel. Rescr. 2 Junii.) ang. at de i Fyrstendømmet Hölsteen beliggende Fyrstbiskopelig, Lutinske, Fidei, Commis, Godser, Steendorf, Lehnsam og München-Neversdorf, samt Coselav, Lhbbersdorf, Kshof, Sebent, Kremsdorf, Bollbrugge og Sieverschagen, efter den i Aaret 1773 sprettede Definitiv-tractat, maae i Fortoldningen nyde den ved Placaten af 20 Decbr. a. p. fastsatte Indenrigs, Frihed, som de Kongelige Undersaatter udi benævnte Fyrstendømme ere tilstaaede og accorderet; dog at med de fra berørte Fidei-Commis-Godser indførende Producter og Vare følge saadanne eedelige Certificager, som ved Földrukens 7de Cap. 3de og 4de Art. ere anordnede. 1

Canc. Prom. (til Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. at Kongen har resolveret, at Kjøbstæd-Præsterne vel for Indquartering in Natura bør være befrieede, men at de derimod, ved den af Indquarterings-Commissionen nærmere forfattede Ligning over Rigets Kjøbstæder (x), ikke kan vente at forskaaes for, lige saavel som Kongelige Betjente samt flere Andre, der tilforn have været frte derfor, at tage Deel i Indquarteringens Bestribelse, der ellers vil blive Stædernes øvrige Indvaanere utaaelig. (Paa Biskopens Foreskilling, at Præstefabet i Aggershuus-Stifts Kjøbstæder maatte herefter som forhen forskaaes for Indquartering). 23 Juli.

B. G. K. o. Gen. Toldf. Prom. (til Tolderne), ang. at Borger Johan Christian Gottsche i Glückstad ved Kongelig Resolution af 26 Marts, og Borger Jørgen Weiss i Kremenpe, ved Resol. af 16 Junii h. a. er tilladt, at den Amdam, som paa deres i Glückstad og Tzehoe anlæggende Fabriquer forfærdiges, inaae i 20 Aar fra Bewilgningernes Dato, med deres ved Toldstæderne paa ustemplet Papiir producerende eedelige Attester, og vedkommende Toldbetjentes derpaa, ligeledes paa ustemplet Papiir, meddelende Passeersedle, ikke aleene i Kongens Riger, Hørstendomme og Lande, frte for Told, Accise og anden Paalæg overalt indføres, men endog uden nogen Afgiøt til fremmede Stæder udføres.

Rescr. (til General-Gouverneuren over de Bestindiske Eilande), hvorved de i Rescr. af 18 Aug. 1747 de, paa de Americanste Eilande til Negernes Omvendelse sig opholdende, foreenede Evangeliske Brødre forundte Friheder i alt confirmeres (Paa Ansøgning fra Brødrenes Forstandere). 27 Juli.

Rescr.

(x) See Rescr. af 11 Sept. 1776.

10 Aug. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Viborg: Stift), hvorved den under 7 Aprilis sitstafviate af Taxereborgerne i Viborg for indevørende Aar til Indquarterings- og Byeskattens Udredelse forfattede nye Taxt, hvorudi Byens Mark, Jorder uden Hensigt af hvem eller hvortil de bruges, ere ansatte i Nærings-Taxt, i alt approberes, dog saaledes, at deraf skal udgaae de, de Geistlige pro Officio tillagde, Jorder, saa og at de, som alene i Svapstings-Tiiden for Betaling logere og spise fremmede, skal, i Steden for deraf at svare Nærings-Skat, af Hørligheden ansattes at svare en æfter Omstændighederne billig Recognition til Byen: i Fald i øvrigt nogen maatte formeene sig at være forhøit ansat, og saadant skjelligt befindes, haver Magistraten at tilholde Taxereborgerne i Følge Loven sligt at forandre.

10 Aug. Bevilgning, at det Musicalke Selskab i Kjøbenhavn maac have Navn af et Kongelig Musicalsk Academie.

13 Aug. Canc. Prom. (til Amtmanden over Lundenes- og Bøvlings-Amt), ang. at det, naar En skal udstaae Straf paa Vand og Brød, vil forblive ved Cancelliets Skrivelse af 29 Octobr. 1768, hvorefter det tilkommer dem, som have Sigt og Sagelald, saadant for deres Godser at foranstalte. (Paa Forsøgelses fra Amtm., om det paa Landet ved Proprietairerne alene skal bewirkes, eller om Executionen er hos Justitsbetjentene) (y).

13 Aug. Rentef. Prom. (til Greven til Schackenburg), ang. at den visse Sogne paalagte Mølletvang til Ballum-Mølle ikke kan tilstaaes.

Da hverken Lov eller Forordn. tillader saadan Mølletvang her i Riget, som Greven andrager at være paalagt

lagt visse Sognes Beboere. under Grevskabet Schalkenborg til Ballum-Beirmølle: og Greven ei heller efter nærmere Erklæring haver nogen særdeles Kongel. Bevilling, som forbinder Grevskabets Beboere til saadan, for andre deslige Undersaatter usædvanlig; og i sig selv skadelig Møllervang: saa vil Greven derefter selv befinde, at samme Møllervang ikke kan tilstaaes, men der bliver bemeldte Beboere, ligesom andre Undersaatter i Riget, uformeent at søge hvad Mølle de selv for godt og tjenligt eragte; og, paa det man kan gjøre sig forsikret, at ansætte utilladelige Møllervang herefter altid ophører, maatte det behage Greven at lade foransørte ved Retten offentlig bekjendtgjøre, og af saadan Bekjendtgjørelse en af Retten bekræftet Gjenspart til Kammeret med første indsende.

B. G. R. o. Gen. Toldf. Prom. (til Stiftsbefalings- og Ammændene samt Tolderne), ang. at raee, saltede og tørrede Luder samt Kalve-Skind maae indtil videre for Danmark udsæres til Norge, dog med Sundheds-Attest fra Vyrigheden, og mod Løffe-Attest tilbage til Told-Regnskabets Bilag (2). 13 Aug. (Kongel. Resol. 28 Jul.)

Refer. (til Stiftsbefalingsmanden over Aalborg-Grist), ang. at der i Henseende til Gadernes Broelægning i Aalborg skal forholdes paa samme Maade, som under 4 Maii 1764 og 16 Junii 1758 for Kjøbenhavn er anordnet, m. v. 17 Aug.

Cancl. Prom. (til Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret), ang. at de fremmede Gesandte ikke kan tilstaaes Rettighed til at unddrage nogen af Stadens Borgere den ordinaire Jurisdiction, ved at meddele dem de saa kaldte Protectoria (a). 20 Aug.

Prom,

(2) Ophævet ved Plac. af 1 Febr. 1779.

(a) Schous Udtog af Forordn. V. 135.

20 Aug.

Prom. ang. Magazin: Contoirets Fordringer (b).

24 Aug.

Rescr. (til Amtmanden over Bradsberg: Amt), ang. et Sygehuus i Amtet for dem, som ere beladte med Rade: Syge, deresuur, Helbredelse og Opvartning.

Til denne nyttige og uødvendige Indretning maae af Kongens Cassa skee Forstud; dog skal Beløbet hvert Aar paa Almuen igjen repareres og uopholdeligen indfordres til Erstatning for samme: og haver Amtmanden at constituere en paalidelig Person, som under hans Tilsyn og Ansvar kan føre Regning og afsægge Rigtighed for Udgifterne til denne Indretning. Og, som inter er billigere, end at en liden Deel af en Mand's Formue bliver anvendt til hans Sundheds Erlangelse, saa, naar den heeleuur med Forflegning kunde beløbe sig til omtrent 15 a 16 Rdlr., kunde de Syge inddeles i følgende Classer; 1) De, som ere i Stand til at betale selv den heeleuur og Pleie; 2) de, som ikkun kan betale den halve Deel: 3) de, som kan betale $\frac{1}{2}$ Part; og 4) de, som ikke kan betale noget. Til den første Classe kunde regnes de heele og halve Gaarde, samt gode Pladser brugende Bønder, tilligemed unge Mennesker, som enten havde Arve: Parter eller lettelig kunde aftjene en saa liden Summa; til den anden Classe de mindre Formuende, som bruge mindre gode halve Gaarde, samt noget formuende Huusmænd; til den tredje alle de, som have nogen Slags Nærings: Veie, hvorved de kan formodes om kort eller lidet længere Tiid at tilveiebringe den fjerde Part af uurens Bekostning; og endelig til den fjerde alle de fattige, som ikke have nogen saadan Nærings: Veie. Ellers vil Kongen, at de Penge, som hidindtil

24 Aug.

af Drabsberg, Amt aarligen er erlaagt til Sygehuusene i Dragnes og Christiania, samt Doctor: Tolden af Over: Tellemarkens Fogderie, der aarlig betales Provincial: Medico over Christiansands: Stift, maae blive dette Sygehuus til Bedste; og maae der i øvrigt til Formuende baade i Amtets Kjøbstæder og paa Landet en Collecto bog ombæres, om de af Christen Kjærlighed og Medlidbenhed vilde forskrive sig til en liden Afgift til Sygehuuset, da den almindelige Sundheds Befordring maae være ethvert Huus og Familie især saa meget magtpaaliggende, til hvilken kristelige Gjerning ethvert Steds Præst af Prædikestoelen kunde opmuntre sine Tilhørere. Præsterne, som ere Bøndernes Tilstand bekjendte, deres Sag bliver det at udstæde de fornødne Attestata om en Sygs meer eller mindre formuende Tilstand, samt hvad Part han af sin Cuur er i Stand til at betale, da Doctoren og de, som besørge den Syges Pleie, nyde deres Regninger for enhver Syg, som er cureret, eller og død i Sygehuuset, der belægges med forberedt Præstes Attester, prompte udbetalt af den, som af Amtmanden bliver besticket til at aflægge Rigtighed for Huusets Udgifter; dog undrages herfra de Syge, som, ved at anmelde sig ved Sygehuuset, bringe rede Penge med sig for deres Cuurs Veløb, eller saadanne Folkes Forsikring, som Doctoren kjender vederheftig nok til, paa Anfordring at betale for dem, hvilke efter Overlæg med Amtmanden, uden videre Attester, strax, naar Rummet det tillader, kunne antages; dog uden at saadan Antagelse maae gjøre den ringeste Forskjel eller Forandring i Sygehuusets øvrige Orden og Indretning. Endeligen bør ved Sygehuuset holdes en af Amtmanden authortiseret Bog, hvor ydi maae ansæres enhver Sygs Navn, og hvad Tid den er indtaget, da Doctoren bør være ansvar

24 Aug. ansvarlig til disse Syges fuldkomne Helbredelse, og ellers paa egen Bekostning at curere dem, om Sygdommen atter skulde udbryde.

27 Aug. Canc. Prom. (til Amtmanden over Lundenes- og Bøvling-Amter), ang. at en Foged ikke kan henregnes iblandt de Tjenere, hvis Skifte det efter Loven tilfalder en Proprietair at forrette. (Paa Amtmandens Forespørgsel, hvem Skifter efter Fogder skal forvalte, i Anledning at en Foged paa en Herr-gaard i Amterne var død, og Dødsfaldet ei ser ham er bleven anmeldt, efter Formening fordi Proprietairen selv maae have antaget Boet).

31 Aug. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Fyens-Stift samt Amtmanden over Nyborg- og Tranekjær-Amter, notificeret Greven til Langeland og Rixingen), ang. at Langeland maae være frietagen for Paalæg til den veneriske Sygdoms Cuur i Fyen.

Gr. Stiftbefal. og Amtm. have, i Anledning af Befal. under 20 Octobr. a. p., ang. at de Dmfoftninger, som medgaae paa de med en anstikkende Svagthed beladte Meenneskers Helbredelse i Fyen, maae lignede paa Landet og Kjøbstæderne, anholdet, at forberørte Rescript ogsaa maatte extenderes til Langeland, som horer under Fyens-Stift, og Indbyggernes sammesteds, i Tilfælde af veneriske og andre anstikkende Svagheder og derpaa gaaende nødvendige Dmfoftninger med videre deraf dependerende, være pligtige til at efterleve og oplyse det samme som i Henseende til Fyen er anbefalet; men Greven til Langeland og Rixinaen derimod formener, at, siden hans Grevskab ligger i en anden Provintz, hvor endnu slige Sygdomme aldeles ikke have yttret sig, og ei heller meer kan formodes end i de andre i Nærheden af Fyen liggende Provintzer, hans Bønder da ikke kan paalægges saadanne dem uedkommende Udgifter, eller inddrages under Indretningen i Fyen, og, i Fald slige Sygdomme imod Formodning engang i Liden skulde yttre sig paa hans Godser, beretter han at have accorderet med en erfaren Chirurgus, som han selv vil betale, for at undersøge Sygdommen og curere de Syge.

Langeland maae være frietagen for dette Paalæg, til den veneriske Sygdoms Cuur i Fyen, imod at saavel det øvrige Land som Grevskaftet skal være forbunden til, uden Tilskud fra Fyen, at besørge denne Sygdoms Cuur,

Resolutioner og Collegialbreve. 499 1774.

om den der skulde indfalde, og det saaledes, at Collegium Medicum skal udvælge Chirurgus, for at være forvisset om hans Duelighed, og at samme skal staae under Land-Physici Direction og Instruction, samt at alle Kyndige der paa Landet, være sig Apotheker eller Chirurgus skulle være pligtige at angive for Hørigheden og Land-Physico, naar denne Sygdom skulde mærkes og yttre sig der paa Landet.

31 Aug.

Gen. Ed. Decon. og Commerce-Coll. Prom. (til samtlige Stiftbefalingsmænd i Danmark (c)), ang. at tilholde samtlige Magistrater og Byfogder, ved alle i Stæderne eksisterende Fallitter samt Sterboers Behandlinger at iaartage følgende: saasnart nogen Kjøbmand gjør Opbud, eller Skifte efter ham foreskalder, skal Magistraten og Byfogden uforøvet ex officio undersøge, om han noget til Magazins-Comtoiret skylder, og da, naar saa Magazinet findes at have en Fordring til Boen, besørge samme Forlods udredet efter den Præference, som Magazinet er tilstaaet ved Forordn. af 22 Martii 1740, 27 Martii 1743 og 15 Martii 1770.

20 og 31 Aug.

Canc. Prom. (til Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn), ang. at Hof- og Stads-Retten skal (paa Grund af Forordn. 15 Junii 1771 §. 17 og 18, cfr. med Lovens 1 — 6 — 10, og 18 og Fdn. 4 Junii 1723, 10 April 1750 samt Regl. 15 Junii 1771, §. 24, cfr. med L. 1 — 25 — 1) ansees som en Over-Ret, (saffat i Anledning af Ridemands Udmeldelse) (d).

3 Sept.

(c) Til Byens-Stift under 20, men de Øvrige under 31 Aug.

(d) Schons Udtog af Forordn. V. 142

7 Sept.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Ribe-Stift), ang. at de Reformerede Colonister i Fridericia skal tilforpligiede være, deres Andeel udi Indqvarteringen og andre Byens Onera at svare.

10 Sept.

(Kongel. Rescr. fol. 4 Aug. gjennem Rentekamm.)

Canc. Prom. (e), ang. at de ved Friderichs Kirke paa Alheden beliggende 2 Coloniststeder med tiliggende Jorder maae overlades til en Præstegaard for nu værende og efterkommende Sognepræster ved den der værende Tydske Lutheriske Menighed, med lige Frihed for Skatter og andre Rettigheder, som Præstegaardene i Almindelighed nyde, imod at nu værende Præst uopholdelig sætter samme Gaard med Tilhørende paa egen Bekostning udi behørig Stand, samt at han og Efterkommere, uden nogen Byrde for den Kongelige Cassa, stedse holder den forsvartlig vedlige.

10 Sept.

Rentek. Prom. (til Amtmanden over Lundenæs og Bøvling-Amt), ang. at ei høves noget imod, at de Attester og Beviser, som i Følge Circulair-Skrivelsen af 9 April indeværende Aar ved de anbefalede Designationer over Justitscassens Indtægter fornødiges, af ham ved circulære Breve indhentes; i øvrigt behøves deslige Attester om Justitscassens Indtægter alene at indhentes fra dem, som efter Forordn. af 23 Jan. 1719, dens 10de Art. (f) ere forbundne at holde Skifte-Protocoller. (I Anledning af Amtmandens Forespørgs.) (g).

17 Sept.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. hvorvidt Bancodsejle maae befordres med den vidende Post.

De

(e) Af Wandalls Forordn. for Stiftl., Side 247.

(f) Nu Forordn. af 27 Novbr. 1775, S. 10.

(g) Anhang af Rescr. pter 10. 1779.

De Kongelige Postcontoirer, som ligge uden for den 17 Sept.
 Tour, hvor de anordnede agende Poster gaae, maae ikke
 imodtage private Personers Breve med Bancosedle
 udi til Befordring med den ridende Post længere end
 til det nærmeste Postcontoir, hvor saadanne Bancosedle
 dels Breve kunne og bør afleveres til de Kongelige ager-
 de Poster (h). — Ingen Postmester maae imodtage
 Kongelige Indkomster i Bancosedle til Befordring
 med den ridende Post, uden saa er, at i Affiendernes
 derfor givende Attester udtrykkeligen findes ansørt, „at
 „saadant skeer med den ridende Post efter Et af vedkom-
 „mende Kongelige Collegiers Forlangende“ (i).

Rescr. (til Landmilitie-Sessionerne i Danmark), 21 Sept.
 indeholdende noget om Land-Ryttere og Sol-
 dater.

Da ved Forordningen under 14 Hujus er befalet, at
 af 22 Edr. Hartkorn Bøndergods Skal svares en Karl,
 der som Land-Soldat eller Rytter for Løgdet Skal indfø-
 res, hvorved vil møde en Mangel af 1120 Edr. Hart-
 korn eller omtrent 50 Mand: saa vil Kongen, at dette
 Mandskab Skal fattes i det Nordre Jydske Infanterie-
 Regiment. Og, omendstjont det ligeledes er befalet,
 at der ved en Karls Antagelse Skal sees paa, at han er
 61½ Tomme høi efter Sjellandsk Maal paa bare Fød-
 der; men det er at formode, at det paa sine Steder vil
 medføre Vanskelighed at anskaffe saa meget ungt Mand-
 skab af saadan Hsids: saa, omendstjont en Karl fattes
 noget lidet i dette ansatte Maal af 61½ Tomme (k), el-
 ler og har nogen ubetydelig Skade, maae han dog anta-
 ges, naar han i øvrigt er tjenstdygtig. Og, ligesom t

(h) Efr. Prom. af 20 Marts 1775.

(i) See Prom. af 6 Julii 1774.

(k) See Prom. af 27 Marts 1775.

21 Sept. samme Forordning er befaleet, at de Enroullerede af deres foresatte Officerer og Under-Officerer med Sagtmodighed og Lemfældighed skal behandles; saa vil Kongen end videre alvorligen have Vedkommende forbudt at hegegne dem med Sug og Slag. I øvrigt bevilges, at alle Enroullerede, den første Gang de begaae Leiermaal, maae herefter, som tilforn, for Væder og anden Straf være frietagne (l).

21 Sept. Rescr. (til Stiftbefallingsm. over Trundhjems Stift, og saa Amtmændene at meddele Communication heraf), ang. adskillige Foranstaltninger til Delinquent-Sagers hastige Paadømme.

Gr. Under 14 April hidtilleden er derom gaaen Befaling for Bergens Stift; og i den Anledning har Stiftamtin. begjert, at saadant ogsaa, til Rettelse for Almuen ubi Varetægts- og Underholdnings-Befolkninger, maatte indføres og tjene til bestandig Regel overalt ubi Trundhjems Stift, hvor paa mange Steder, ligesom i Bergens Stift, ingen Postvei skal falde, hvorved Doms-Retter, Stævninger og Ordres kan befordres.

§. 1.
§. 2.

Saa snart Hjemtings-Dommen er affagt ic. (m). I Amterne skal Dommene, forsynede med Slige Paategninger, Stiftamtmanden strax directe tilsendes til Foretagelse for Laugtinget, hvorhos dog Amtmændene strax til deres Underretning skal tilstedes Gjenpart af den affagte Dom (n).

21 Sept. Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), ang. at Rectorer i Helsingør- og Slagelse-Skoler maae nyde Naadens-Nar af Rectoratets Indkomster.

Canc.

(l) Efr. Prom. af 9 Decbr. 1775.

(m) §. 1. er ligesom den 1te §. af Rescr. 14 April 1774; see Forordn. 20 Aug. 1784, II. §. 9.

(n) De øvrige 4 Sphæ, nemlig 3-6 ere ligesom §. §. 3-6 i bemeldte Rescr. af 14 April 1774. Med den 6te §. efr. R. af 2 Maii 1776, §. 11.

Canc. Prom. (til Finants-Collegium, Rentef., 24 Sept.
 Generaltoldf., Decon. Collegium, Generalit., Ad- (Cabinetts-
 miralit., Bergverks Director., General-Postam- Ordre 23
 tet, Udenl. Departement, Indfke Cancellie, Mis- Sept.)
 sions-Coll., Gen. Kirke-Inspect., og Biskopen over
 Sjellands-Stift), ang. Printsernes og Print-
 fessernes Ere-Navne.

For den følgende Tid fastsattes denne naturlige og
 uforanderlige Regel: Alle en Konges Sønner og Døt- §. 1.
 tre tillægges det Ere-Navn Kongelig Høhed: en §. 2.
 Kronprintses Sønner og Døttre føre det Navn Kon-
 gelig Høhed: en Arve-Printses Sønner og Døttre §. 3.
 tilkommer det Prædikat Høhed; hvilket bestandig skal
 gives alle en Arveprintses mandlige Efterkommere, da
 Disse og i Kirkebøkkerne og ellers skal have den Plads,
 som dem efter Kongeloven tilkommer. Printsernes §. 4.
 Gemahler tilkomme samme Ere-Navn som deres Ge-
 mahler.

Canc. Prom. (til Biskopperne i Danmark og 1 Oct.
 Norge, Sjælland undtagen), det samme.

Rentef. Prom. (til Biskopperne), ang. at den under 1 Oct.
 2 Mai 1772 af da varende Danske Kammer om visse
 Arve-Midlers Modtagelse i de Kongelige Casser
 søiede Afskaff. ophæver, (saasom ved Forordn. af 31 Aug.
 1774 nu er befalet, hvorledes til Sikkerhed for Umyndiges
 saavel som andre Midler herefter bør forholdes) (o).

Rentef. Prom. til Stiftbefalings- og Amtmændene 1 Oct.
 samt Grever og Friherrer), det samme, saa og derom
 at meddele Amtsforvalterne Efterretning, samt tilholde
 dem straf i Kammeret at indsende Specification over de
 I 4. Arve-

(o) See Prom. af 21 Febr. 1775 med det, som der er
 paaberaabt.

- 1 Oct. Arve-Midler, som efter forbemeldte Anstalt hidtil i den Kongelige Cassé ere modtagne, for saavidt Vedkommende ikke derfor allerede have erhølet Overfatte, Directionens Obligation, med derom sølende nærmere Anstalt.
- 1 Oct. Gen. Ed. Dec. og Commerce-Coll. Prom. (til Stiftbefalingsmændene i Danmark), med Udtog af Seiladsiøns-Anordningen, udgaaen i Aaret 1774 i Sverrig, hvorved for fremmede Skibes Fart og Handel paa dette Rige ere skeete adskillige Indskrænkninger.
- 5 Oct. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Sjellands-Stift), ang. hvorledes 100 Rdls. Bekostninger paa Rønne-Kaadstues Reparation, m. v. skal erstattes, ved at svare noget Vist ved hver i Røtten foresaldende Sag.
- 5 Oct. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Viborg-Stift), ang. Landeveiens og dens Broers Standsettelse imellem Schive og Dømmerbye; og at i Henseende til dens Vedligeholdelse skal forholdes efter Resol. af 5 April a. p., saaledes at, naar Veien er færdig, skal med dens Vedligeholdelse, efter derover gjørende Inddeling, forholdes paa samme Maade som med andre Landeveie.
- 5 Oct. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Aalborg-Stift), ang. de Thisted = Bye tilkommende Keiser.

Er. Han har indberettet, at der udi Thisted intet sluttet Vognmands-Kaug til Reisendes Befordring, formeelst den der værende liden Fart, skal kunde erhødes, hvorudover Vægfogden sammeeds, til Horden og Opbold at forekomme, holder det nødvendigt, at samtlige Byens Indvaanere, som med Heste og Vogne findes forrinne, blive paalagte de Byen tilkommende Keiser efter rigtig Dmgang at forrette, saaledes, som Forordn af 5 Martii 1683 fastsætter udi Kjøbstadene at der skee; men at han derhos har forespurgt sig, om den der væren-

5 Oa.

værende Apothequer, Stemplerpapiirs Forhandler, og de der boende Kongelige Berjente skal, naar de holde Heste og Vogne, fra slige Reiser være forbaanede eller ikke tillige melder Stiftamt., at der iblandt disse, som ellers for Byens Bestillinger ere frietaane, befindes nogle, der bruge og besidde af de Byen fra Alders Tiid tillagde skattefrie Jorder, i Henseende til hvilke det synes billiat, at, ligesom de tage Deel pdi de Byen i saa Fald forundte Rettigheder, de ogsaa tillige i Proportion deraf burde med andre Byens Borgere udrede de Lyngder og Paalæg, som dermed ere foreenede, hvoriblandt Kjørel, at forrette, ogsaa kan regnes.

De af foranførte Thilsted Byes Indvaanere, som ellers maate være frie for Byens Bestillinger, men bruge og besidde af de Byen tilhørende skattefrie Jorder, samt derhos findes forsynede med Heste og Vogne, skulle være pligtige til, lige med andre Borgere at tage Deel udi de Byen tilkommende Reiser.

Rescr. (til Stiftsbefalingssm. over Bergens Stift), ang. at Bergens Borgeres Armatur maae være frie for al Gjelds Bebestelse. 5 Oa.

Gr. J Anledning, at Stadshauptmanten i Bergen, fornedeelt Alderdom og Svagthed frasagde sig dette Embede, har Stiftamt. andraget, at der ikke i lang Tiid havde været tænkt paa den militaire Forsatning ved Borgerkabet, at Stads-Capitainerne bare Naaget, uden at forrette noget, samt at Borgerkabet havde bortsolgt deres Gvæhrer, og tænkte aldrig meere paa Exercitien, hvorover den ordentlige Kundgang samt Vagthold i Byen blev besørget af de allersletteste Golt, som dertil bleve leiede af de andre Borgere (p); men at den nu værende Stadshauptmand ved hans Tiid og Windfibelighed har bragt det saa vidt, at Borgerkabet har kundet passere en General-Wynskring, og derved udiuist saavel sine Pligter, at det intet andet Borgerkab eftergiver. — Paa det denne Indretning ikke igjen skulde forfalde, bevilges:

Borgetne i bemeldte Bergen deres Kaarder og Gvæhrer, samt andre Munderings Sorter, som tilforn ofte skal have været udpantede, maae være frie for al Gjelds Bebestelse, og paa ingen Maade dem fratages, samt ei aleene følge dem, saalange de forblive Bor-

I i

gere,

(p) Eft. nu Anordn. 2 Aug. 1775 her i Rescript. Samlingen.

5 Oa. gere, men endog deres Enker efter dem, for saavidt en saadan Enke selv eier Huus, hvoraf Bøgt skal svares, saa at samme ikke i Skifte bliver at udlodde, men tages forlods ud af Boet, uden Erstatning.

5 Oa. Rescr. (til Videnskabernes Societet), ang. Societetets nye og forbedrede Indretning.

Gr. Kongen har befaleet nogle at sammentræde i en Commission og overveie, hvorledes Videnskabernes Selskab især kunde sættes i Arbeidsomhed og Anseelse; og de have foregillet, at de, efterat have isammenaaet, og noie overveiet den fra Videnskabernes Societet i Følge den samme tillagde Cabinets-Ordre af 4 Jan. 1771 indkomne Plan, hvorpaa endnu ingen Resolution var falden, have befunden samme Plan saaledes indrettet, at den bedst passer sig paa Niemærket af det her indrettede Videnskabers Selskab, som mecke sigter til at opmuntre Studeringer i Landet, end til at gjøre Anseelse udenlands, hvortil vilde udfordres langt større Anlæg og anseelige Bekostninger, end Omstændighederne det paa nærværende Tiid kunne tillade, og at de formene, at bemeldte Plan baade kan sættes i Værk med de Indtægter, Selskabet paa nærværende Tiid har, saa og kan contribuere til Videnskabernes Udredelse i Kongens Riger og Lande.

5. 1. Til Opmuntring for Videnskaber & Almindelighed, og Videnskabernes Societet i Særdeleshed, vil Kongen være samme med at være dets Allerhøieste Protector. Dets Societet skal, herefter som forhen, have en Præsæs, hvilken Kongen forbeholder sig selv nærmere at udnævne.
5. 2. Da Societetet behøver et stort Værelse, foruden et Par andre Kamre, til at samle baade Membra honoraria og de arbejdende Lemmer, vil Kongen være betænkt paa at forunde det paa et af Slottene det dertil fornødne Rum, samt Meubler og Brænde. Societetet skal samles een gang om Ugen paa den Dag og Tiid, der maatte være beqvemest for Præsidi og de fleeste af Membris. Skulde Præsæs formedelst andre Kongens vigtigere Forretninger ei altiid have Tiid til at være tilstede i Samlingen, bestyrer den pro tempore værende Secretairer, og, i hans Svagheds Tilfælde, hvem Præsæs dertil maatte

te udnævne, alt det, som i denne Samling maatte foresfalde. Men saalænge Kongen og det Kongelige Huus opholder Sig paa Landet, og især i Julii, Augusti og September-Maaneder, da mange af Membris ere paa Landet, samler Societetet sig aleene een gang maanedlig; hvorimod ikke paatvives, at jo Membra Societatis om Sommeren udarbejde de Materier, som de i Vintersamlingerne agte at oplæse i Societetet, paa det der altid kan være Forraad af Memorier at oplæse, og at en Tome af Actis Societatis hvert andet Aar kan komme for Lyset. Paa det Tiiden ei skal spildes med at vente paa de fraværende Membra, maae enhver forud give sit Forsald tilkjende, enten for Præsæs eller Secretairen. Ei aleene Præsæs og Secretairen, men endog enhver, som er Medlem i Societetet, skal have Frihed til at foreslaae nye Membra, naar de, som foreslaaes, baade besidde Lærdom og Indsigt i den Videnskab, de især har lagt sig efter, og der paa hans Bæder og Opførsel intet er at udsætte. Og maae det være tilladt at vælge saa mange Membra, som findes tjenligt; og, naar Antallet af Membra tillader det, da at inddele dem i visse Classer: den Historiske, Mathematiske og Physiske. Hvis Love og Statuta, som Præsæs og samtlige Membra finde fornøden efter Omstændighederne til Societetets Ærv, maae, siden samme i paakommende Tilfælde kan forandres eller forbedres, fastsættes uden derpaa at erholde Kongelig Approbation. Hvert andet Aar skal Kongen forelægges et kort Udtog af alt Betændeligt, som i den imidlertid forløbne Tid er foretaget eller udført i Societetet, hvorved og kan forestilles Et og Andet, som maatte befindes at være til Opkomst enten for Videnskaberne i Almindelighed eller for Videnskaberens Societet i særdeleshed. Secretairen nyder 300 Rdlr. aarlig. Da Societetets Indtægter om Aaret beløp

5. 5.

5. 6.

5. 7.

5. 8.

5. 19.

5. 10.

beløp

5 OA.

beløber, foruden de 1250 Rdlr., som erlægges af de Kongen overdragne 25000 Rdlr., endnu til omtrent 180 Rdlr., der i alt gjør aarlig 1430 Rdlr., saa skal samme Summa, foruden hvís til Secretariatet afgaaer, forbruges: a) til de ved Societetet foresaldende nødvendige Udgifter: b) at bekoste de aarlige af Societetet tilkomte Præmie-Medailler: c) at lade saadanne lærde og curieuse Værker trykke, som uden alt for stor Tab for Societetet kunne debiteres, og ellers ei bleve beforsøbrede til Trykken: d) at lade de Kobberstykker stifte, som høre til Societetets Acta; og e) at gjøre nye og nyttige Experimenta Physica, naar de ei ere for kostbare, med videre, som maatte tjene til Oplysning i en og anden Videnskab; hvorved dog Secretairen nøie haver at paasee, at et Aars Udgifter altid ere mindre end Indtægterne. — I øvrigt vil Kongen, i Fald noget kunde foresalde, hvorved dette Videnskabers Societetets Indtægter kunde forsøges, have samme udt Hukommelse.

8 OA.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. i Viborg, notificeret Biskopen sammesteds), ang. at af Geistligheden udi Viborg frietages ikkun de nu værende for Indqvartering.

Gr. Viborg = Maaistrat har forespurgt, om ikke Biskop-Residenten, Lægehuuset, Hospitalet, den latinske Skole, Kirkerne og de Fattige for deres Huuse og Grunde burde nyde den samme Frihed for Skat til Byen herester, som forhen.

For saavidt Geistligheden der i Byen angaaer, faaer det at have sit Forblivende ved Cancellie, Skrivelsen af 31 Octobr. 1767 i Henseende til de nu værende Geistlige der i Byen; men for Estertiden bør alene de til visse Geistliges Embede henlagde Residenter og andre publi-
que Bygninger være frie for Indqvartering, og sam-

me derimod år bør svares af de Huuse og Gaarde, som de selv kjøbe eller leie (q). 8 Oa.

Kentel. Prom. (til Stiftbefalingsm. i Ribe), ang. at, naar en Arving har selv været tilstæde, efter at hans Arv er falden, omendkjønt siden i 15 Aar udebleven, har den Kongelige Casse til Arven ingen Rettighed. 8 Oa.

Keser. (til Biskopperne i Danmark og Norge), samt Hofprædikanter), ang. strax at gjøre den Anstalt, at herefter af alle Prædikestolene udi Kirkerne, saavel i Kjøbstæderne som paa Landet, naar der, som sædvanlig, bedes for Hans Kongelige Høihed Printz Friderich, der da tillige bedes for Hans Gemahl, Hendes Kongelige Høihed Princesse Sophia Friederica. 14 Oa.

Canc. Prom. (til samtlige Stiftbefalingsmænd i Norge, at lade kundgjøre Generalveimesteren Søndenskjelds og samtlige Fogder), ang. at Fogdernes Frie- hed for Deel i Vei- Arbeidet vil ophøre. 15 Oa.

Gr. Vel er det ved Canc. Skrivelse af 24 Martii 1770 foranstaltet, at samtlige Fogder der i Riget maatte iblandt andet være fritagne for Vei- Arbeide for deres paaboende Gaarde; men Generalveimesteren Søndenskjelds har indberettet, at dette foraarsager adskillig Uordd. n og Misfernelse for andre, paa hvilke samme Veiart maae belæs, og de fleste af Stiftamtmandene ere eenige udi, at denne Frie- hed vel kunde ophøre, da Fogderne i dette Fald ere at ansee lige med andre Gaardbrugere, og en Deel af Fogderne endog ikke har kjøttet om at benytte sig af denne Frietagelse.

Forberørte Fogderne for Vei- Arbeidet forundte Frie- hed vil i Almindelighed herefter overalt der i Riget ophøre, og de være pligtige til, saaledes som forhen, for deres Gaarde at tage Deel i Bekostningerne til Veienes Istandsættelse.

Canc.

(q) Efr. Prom. af 13 Jan. 1775 og 27 Decbr. 1777.

(r) Til de Jølandtke under 21 April 1775.

15 Oct.

Canc. Prom. (til Amtmanden over Eoldinghuus Amt), ang. at Bedkommende ei vel kan betages Tiende, Kettighed af Cartustler, naar samme saaes i nogen Mængde, og er af Betydenhed (saasom der i Følge af Danske og Norske Lov bør svares Tiende af alt hvad som saaes i Bonde Jord. — Paa Amtmandens Forespørgsel.

15 Oct.

Canc. Prom. (til Biskopen over Aggershuus Stift), hvorved i Anledning af hans Forestilling, betreffende En og Anden i Skiftet, som over den i Loven foreskrevne Tiid have holdt sig fra Alterens Sacramente, ham tilskilles en Gjenpart af det derom under 3 Novbr. 1741 ergangne Rescript, hvorefter med de nu omfrevne Personer, saavelsom andre i lige Tilfælde herefter, vil være at forholde.

15 Oct.

Rentel. Prom. (til Amtmanden over Lundenæs- og Bøvlings-Amter, samt Notits til General-Auditeur Hoyer), ang. at en Proprietair selv kan lade pante Bønderne for Hoverie (s).

Gr. Han har besvaret sig over hans Bønders Gienstridighed, ikke at ville gjøre Hoverie til Akerkost, ei heller at forrette en fra Hovriet udgaangen Bøndes Hovpart, samt over Amtmandens Procedure i denne Sag med videre.

Amtmanden haver uopholdelig at bekjendtgjøre General-Auditeuren, at han selv kan lade de modvillige Bønder udpante, og anvende Mulcten, hvortil han finder for godt, ligesom ogsaa han saavelsom andre Proprietairer, naar de formeene sig besøiede at lade Bønderne efter Forordn. af 12 Aug. 1773, §. 13. mulctere, selv kan iverksætte dette uden Amtmandens Approbation; dog at det tillige, naar sligt er skeet, anmeldes for Amtmanden, paa det han, om Bønderne skulde formeene at være fornærmede, kan lade Sagen nærmere undersøge, og til Kammeret derom give Indberetning.

I Hen

Resolutioner og Collegialbreve. 511 1774.

I Henseende til den fra Høveriet frietagne Bondes Part, som General-Auditeuren paastaar at bør forrettes af de øvrige Bønder, da har man paalagt Amtmanden at lade ved Herredsfogden undersøge, om saadan Frietagelse er skeet før eller efter at den seneste Høveriesforordn. af 12 Aug. 1773 udkom; og, saasnart Indberetning herom til Kammeret indløber, kan General-Auditeuren i denne Sag forvente endelig Resolution.

15 Oct.

Rescr. (til det Kongelige Geheime Stats-Raad), ang. at Lemmerne af samme herester skal have Rang med No. 7 i den 1te Klasse i Rangforordningen, hvilket Kongen allerede d. 16 Novbr. 1773 har fundet for godt at forordne; dog at de, som allerede tilførn have været Riddere af Elephanten, beholde den Rang, som dem tilkommer i No. 5 i 1te Klasse;

21 Oct.

Rentel. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at Proprietairer, som eie 20 Tønder Hartkorn, og efter Forordn. af 23 Jan. 1719 (t) ere forbundne at holde Skifte-Protocoller, vil være at forstaae under de i Plac. af 30 Decbr. 1738 ommeldte andre Jurisdictioner, og efter bemeldte Placat anses, naar de ei i rette Tid indkomme med deres Attester (u). Fra de *Beneficiarii* og Strøegods-Hiere, som besidde under 20 Tønder Hartkorn, behøves ikke nogen Attester at indhentes.

22 Oct.

Rescr. (til Collegium Medicum), ang. Regiments- og Divisions-Chirurgorum Examen; og at de, som have souteneret Examen in Medicis, maa derudi practisere.

27 Oct.

Gr.

(t) Nu er Edn. af 27 Novbr. 1775, s. 10.

(u) See Plac. 2 Febr. 1775.

27 Oct.

Gr. Ved Rescr. af 28 Junii 1737 er anordnet, at, siden Regiments- og Divisions- Chirurgi, formedelst de dem paaliggende indvortes Cuurer, ere meere at ansee som Regiments- og Divisions-Medici, end som blotte Chirurgi, saa skulde de paa en Slags Naade tillige examineres in Medicis af Facultate medica, som samme paa Amphitheatro Anatomico Chirurgico skulde hivaane; og Collegium Medicum i indkomne Foreskilling, siden det er Kongens Tjeneste høist magtpaaliggende, at der have behørig Visshed om, at de Chirurgi, som blive antagne til Land- eller Søe-Tjenesten, have den fornødne Kundskab i at behandle de indvortes Sydomme, holder det tjenligt, at ovennævnte Resolution, som næsten ikke hidtil er bleven opfyldt, maatte fornøjes, og vedkommende Departements tilsiendegives, at ingen maatte foreslaaes til Regiments- eller Divisions-Chirurgus, undtagen deres Attestatum bevidnede, at de ogsaa in medicis vare examinerede; i hvilken Anledning det har foreslaaet: 1) om denne Examen, ligesom andre Examina maae holdes paa Consistorii Sahl for aabne Døre, om Aftenen fra Kl. 5 til 7, og afsjeres for een gang, og omtrent i 2 Timer: 2) at ingen Candidater maatte admitteres til denne Examen, førend de have aflagt den essentielle Examen Anatomico-Chirurgicum; og derpaa fremskaaet Attestatum, samt, at alle de, som søge at blive antagne som Regiments- eller Divisions-Chirurgi, skulde i Forveien vare forbundne til at underkaste sig denne Examen, og at fremble det erholdte Testimonium derover; og endelig, at denne paaliggende Forbindlighed maatte edmuniceres vedkommende Collegier af Land- og Søe-Staten, paa det at samme ved disse Embeders Bortgaaelse kan blive paaført: 3) at denne Examen maatte blive uden al videre Bekostning for Candidaterne, en. at de for Expeditionen af Testimonio erlægge til Notarium 10 Rigsdaler: 4) for mere nøje af Collegio, at, siden denne Examen ikkun bliver anlagt for at udforske Candidaternes Kundskab i at behandle Soldaternes og Matrosernes Sydomme i deres adskillige Situationer, burde den ikke medføre nogen Slags Rettighed til Praxis i andre Stænder, eller uden for det Jag, hvor de beskikkes, medmindre de paa behørig Naade efter Medicinal-Forordn. af 1672 ved Universitetet legitimeres deres Kundskab ved at aflægge offentlige Specimina og promovere; hvormod andre af Collegio holde det baade ubilligt og skadeligt at betagge Regiments-, Divisions- og Provincial-Chirurgis, naar de have souteneret deres Examen Medicum, saavelsoom en Candidatus Medicinæ, praxin civilem internam.

Foransførte 3 første Poster af Forslaget approberes i alt; og derom er saavel Admiralitets- og Commissariats-, som Generalitets- og Commissariats-Collegium, samt Professores Facultatis Medicæ meddeelt den fornødne Communication til Efterretning; men, i Henseende til den 4de Post, vil Kongen, at, naar Chirurgi in Examine

mine af Facultate Medica ere befundne at have den fornødne Kundskab in Medicis, bør det ikke formenes dem derudi at practicere hos hvem, som deres Hjælp maatte forlange, og til dem have Fortroelighed.

27 Qd.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Bergens-
Stift), ang. Forandring med Magistraten i
Bergen.

27 Qd.

Gr. Stiftsbefal. beretter, at det vil være aldeles nødvendig at hjælpe Magistraten i Bergen af den daglige Nød og almindelige Trang, som rejser iblandt dem fornødt deres rindne Pøn, hvorudover de nødes til at bruge en liben Handling, hvilket sætter dem i Dependence og Forægt hos Borgerfabet, med videre; i hvilken Anledning han, til deres Pøns Forbedring, og for at sætte dem i mere Ansætte, har foreslaaet, at, i Steden for der nu ere 4 Raadmand 1 Raadstuen, kunde 2 være mere end nok, helst, naar der kunde udjages nogle brave og redelige Vice-Raadmand i Liden; at 100 Rdlr. aarlig af Raadstuefriveren maatte erlægges til Præsident-Einbedet, ic., at Auctions-Directeur-Tjenesten der i Byen, naar den bliver ledig, maatte indgaae, og Magistraten tillades ved en eedsvoren Suldægtrig, ligesom afs. Geheimeraad Cicignon forhen har havt den, at lade samme forrette, da Præsidenten af disse Indkomster, der beregnes til 1000 Rdlr. aarlig, kunde udde aarlig 100 Rdlr., hver Borgermester ligeledes 100 Rdlr., og hver Raadmand 150 Rdlr., men det Øvrige at anvendes til anden Byens Nytte efter Stiftsraamandens aarlige Sigende: paa hvilken foransætte Maade Magistratens Pøn for Eitertiden da kunde blive:

	Af Sportler og Paspensje.	Af Hidtil havde vis Pøn.	Af de Afgaaendes Pøn.	Af Raadstuefriveren.	Af Auctions-Directeur-Tjenesten.	Summa.
Præsidenten	$\frac{1}{2}$ Dael	600 Rdlr.	100 Rdlr.	100 Rdlr.	100 Rdlr.	900 Rdlr.
Den 1te Borgemeester	$\frac{1}{2}$ —	300 —	100 —		100 —	500 —
Den 2den Borgemeest.	$\frac{1}{2}$ —	300 —	100 —		100 —	500 —
Den 1te Raadmand	$\frac{1}{2}$ —	200 —	50 —		150 —	400 —
Den 2den Raadmand	$\frac{1}{2}$ —	200 —	50 —		150 —	400 —

Hvorimod ingen af Magistraten maatte heretter handle en detal, men alene en gros; og, naar nooen af dem fallerede, være deres Amtede qvid, medmindre høvderlig Uheld for.

27 Oct.

foraarsagede samme; samt at i øvriat den ene Borgemeester og Raadmand syntes at burde være studeret, og den anden en Handlende, eller som kjendte Byens Tilstand, men Præsidenten altsid at være en lofkyndig Mand, hvorefter Forretningerne i Raadstuen kunde blive enhver tilbeet.

Alt foransførte, ang. Bergens-Magistrat og sammes Løns Forbedring; samt 2 Raadmænds Udgang af Raadstuen, med videre, efter bemeldte Forestilling, approberes; dog at det med Forslaget om Auctions-Directeur-Tjenesten skal bero, indtil samme ledig vorder, da derom af Stiftamtmanden skal gjøres Kongen nærmeste Forestilling (v).

27 Oct.

Rescr. (til samme), ang. at den Fordeel, som indkommer til Magistraten i Bergen ved at holde Maal og Vegt, deles imellem dem ligesom Sportlerne, samt i Forhold dermed fastsættes, hvad den Afgaaende eller hans Efterboer skal nyde til Erstatning.

27 Oct.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Trundhjems-Stift), ang. at, naar de i Trundhjem nu værende Raadmænd efterhaanden afgaae, skal sammesteds ifkuns være 2 virkelige Raadmænd, da de Afgaaendes Lønninger skal komme til lige Deeling imellem Præsidenten, Borgemeesteren og de blivende 2 virkelige Raadmænd.

29 Oct.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. i Aarhus), ang. at Dommene i Randers-Raadstue-Ret vil affiges efter plurima vota.

Gr. Af hans Indberetning, og Forsborgsel fra Raadmændene i Randers, er fornummet, hvorledes der ved en for Raadstuen sammesteds imellem nogle Geldbødder: Svende og en Mester værende Sags Naadomme har været ulige Meninger imellem Borgemeesteren paa den eene og bemeldte Raadmænd paa den anden Side, saa at den første har affagt sit Votum i Sagen som Dom, i Formening at have 2 Stemmer, der skulde præfereres deres Mening, og de 2 sidste ligeledes have affagt deres Tanker Indelig for Retten som Dom, hvoraf igien nu, da Dommen er begjert in forma beskrevet, reiser sig

Dua.

Quæstion, hvad enten Borgemeesterens eller deres Notum, som Dom skal anses og beskrevet meddeles, og hvorledes i dette og følgende slige Tilfælde skal forholdes. 29 Okt.

Dommen vil i Almindelighed herefter affiges efter plurima vota, men disse 2 Domme vil af Vedkommende blive at paaanke for den behørig Over. Ret.

Reser. (til Kjøbenhavns Magistrat samt Hof- og Stads Ret), ang. at der af den Plads, som er kjøbt til et Komersk Capel, skal aarlig erlægges de pæblikke Onera. 3 Novb.

Reser. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. hvorledes med de pæblikke Midlers Udsættelse for Fremtiden skal forholdes (x). 3 Novb.

Gr. Eftersom Stiftamt. og Bisk. have foreslået den Uord og Usikkerhed de offentlige Midler befindes udi i Stiftet, da Børgerne ofte have indfådet med Capitalerne, og deels forkåret dem, deels udiat samms paa saadanne Pantter, at et vist Tab kan formodes: saa er berunden godt, til bedre Ordens Jagttagelse for Eftertiden i de pæblikke Midlers Udsættelse udi Aggershuus-Stift, følgende at fastsætte og anordne:

Ingen Capital maae enten nu blive staaende, eller herefter udsættes, uden i saadanne Pantter, som efter den derover holdende lovlige Taxation kan anses at være en tredie Part meere af Værdie, end det, som derpaa er laant; og, naar altsaa de totredie Deele alene betros paa dem, bør Stiftamt. og Biskopen og alle de, som have med de offentlige Stiftelser at gøre, være befriede for al Ansvar, om noget ved Pantters Udbringelse skulde mistes; dog at Taxationer hvert tredie Aar paa Debtors Beføstning paa nye foretages, og at Pantter imidlertid ikke forringes. Og paa det saadan Taxation

K l 2

(x) Udvidet ved R. 14 Aug. 1776, men indskrænket ved R. 16 April 1777. For Christianslund-Stift see R. 18 Sept. 1776.

3 Novb.

§. 2.

§. 3.

tion kan være saa meget mere tilførlædelig, skal den Overighed, som det tilkommer at være Inspecteur derved, være tilstæde og paasee, at samme rigtig tilgaaer, saaledes som den derfor vil være ansvarlig, og, om paafordres, med Eed vil bekræfte. Skulde des uagtet Directeurerne have nogen Mistanke om Taxationens Rigtighed, bør de besørge dobbelte Vurderingsmænd til at forandre den fastsatte Priis, og overalt ikke altiid just laane det Yderste, som er tilladt, men heller noget under, samt ved alle Leiligheder sørge for disse som for deres egne Midler. Alle de Obligationer, som hestefterdags udstædes, skal clausuleres saaledes, at, naar Capitalen enten bliver op sagt, eller formædelt Renternes Udeblivelse, skal ansees som orsagt, maas Stiftelsen, uden videre Lov og Dom, træde til Pantet, og gjøre sig i samme betalt, uden at enten senere Panthavere eller andre Creditorer maas derimod indvende noget. Og, som Værger og Forstandere herved gives Leilighed i Hænder strax at komme til Betaling af al Fordring, saa maas, under hvad Paaskud det end maatte være, ingen Renter paalsbe, men, saafremt disse, naar ellers intet imod Pantets Sikkerhed er at indvende, skulde lade dem henstaae over et halvt Aar, efterat de vare forsaldne, maas Inspecteurerne strax besørge dem indbræve hos Børgerne selv, da det ikke maas være dem tilladt at slaas dem til Pantets Capital, og altsaa lade paalsbe større Renter til Fare for Stiftelsen og Afgang for andre Panthavere: til den Ende paaligger det Inspecteurerne ved hvert Aars Udgang at lade sig forevise Obligationerne, for at eftersee, om Renterne rigtig derpaa ere afskrevne som betalte, hvorved al Collusion imellem Børgen og Debitor kan forekommes. Paa det at Directeurerne kan altid være betryggede for, at Børgerne indfide med Pengene, uagtet de ere ansatte at

nder

ubestaae paa Obligationer, saa skal Værgerne altid, 3 Novbr
 hver Gang Capitaler skal udsættes, være pligtige derom at gøre Forestilling til Inspecteurerne, som ved Taxationen paa Pantet, som oven er anført, skal være overværende, og derefter med deres Paategning indsende samme til Directeurernes Approbation, forinden mindste Skilling maae ublaanes. Naar derpaa Obligationen er udstædt, skal samme indsendes til Directeurerne, for af dem at paategnes, „at, som det er offentlige Stiftelsers Pant, saa kan ingen Transport eller Udskættelse i Pantebogen finde Sted uden deres nye Paategning eller Tilladelse“, hvorefter den kan betros Værgen i Hænde til Renternes Indfordring.

Rescr. (til Biskopen over Trundhjems-Stift, 3 Novbr.)
 Motits til Missions-Collegium samt Kjøbenhavns Universitet (y), ang. *Seminarii Lapponici* Op-
 høvelse og Lappernes Underviisning.

Gr. I Anledning af at Professor Knud Leem, der under 24 Martii 1752 blev beskikket til Docens ved det da oprettede Seminarium Lapponicum i Trundhjem, er ved Døden afgangen, har Missions-Collegium andraget, hvorledes Biskopen til det har indberettet, at Erfarenheden i den fremsarne Tiid har lært, at Nyttens og Frugten af bemeldte Seminario ikke nær svarer til enten det Haab, man derom forhen havde gjort sig, ei heller til den Væie og Bekostning, som derpaa hidindtil er anvendt, da de fleste Seminarister, naar de have lært noget af Sproget i Skolen, forglemme det siden altsammen, naar de have lagt en Tiid ved Academiets, og der haves Exempel paa, at nogle ere komne til Missionariater og Pastorater i Finmarken aldeles ukundige i det Lappiske Sprog, men dog siden have bragt det vidt deri, ei at tale om, at der paa eet Sted frem for det andet er betydelig Forskiel paa Dialecten, ligesom der og ikke skal være mange Finner til, som jo allerede forkaarer det Norske Sprog, hvorudover en Docens i det Lappiske Sprog holdes for at være aldeles unødvendig, og at det derimod vilde være bedre, at der blev gjort Begyndelse med at indføre det Norske Sprog iblandt Lapperne, saa at især de Unge af dem bleve tilholdte at lære deres Christendom paa Norsk, hvilket allerede for mange Aar siden skal være
 R f 3

(y) Rentekammeret skal og være givet Communication, efter Slutn. i Rescriptet.

3 Novb.

bragt i Forslag, dog at Præsterne lempede sig efter og over-
bare med de Gamle, om de ikke lærte Sproget, og brugte det
Lappiske til deres Underviisning, paa hvilken Maade de Svens-
ke Missionairer og skal vænne deres Lapper til at lære Svensk.

Forberedte Seminarium Lapponicum maae herestey
være aldeles ophævet, og derimod skal med de Unges Un-
derviisning iblandt Lapperne forholdes paa ovenansførte
Maade; dog vil Kongen, at det Lappiske Lexicon,
som længe skal have været under Trykken og er ganske
færdig ind manuscripta efter Professor Leem, skal forts-
sættes og udgives til nogen Hjælp i Sproget for Missio-
nairerne, saa længe der ere nogle gamle Finner til, som
ville beholde deres eget Sprog; ligeledes skal der og sør-
ges for, at en Bibel kan tilveiebringes og udkomme i
det Lappiske Sprog, saasnart muligt være kan; og
i øvrigt findes det billigt, at de nu saavel ved Univer-
siteten i Kjøbenhavn som ved Leundhjemts latiniske Skole
værende Finmarkiske Seminarister bør, naar de ders-
til ere duelige, være nærmest til at blive Missionairer
i Finmarken. Hvad derimod de Penge, som ved den-
ne Forandring med Seminarier og Seminaristernes nu els-
ter i Tiden kan spares, angaaer, da skal samme tillige
med hvad meere denne Missions-Casse kan undvære,
anvendes; a) til bedre at aflægge Missionairerne eller
vorne Skolemestere paa de Steder, hvor flere af disse
støtte behøvs at antages, og hvor de ere langt nødtiggere
end de første; paa det at de kunde forblive en Tid lang
paa Stedet til Nytte for Menigheden, og ikke nødes
til at forlade det af Mangel paa flækkelig Underhold-
ning; b) til at forbedre adskillige ikke alene smaa, men
endog meget farlige Sognefald i Nordlandene og Fin-
marken med et aarligt Tillæg, saa at Præsterne samme-
heds, ved at erholde nødtarftig Udkomme, uden Gul og
uden at fordybes i Gjæld, kunde, om muligt, opmun-
tres til bestandig at forblive ved de Menigheder, hvor
de

3 Novb.

de ere beskikkede, til sammes Fordeel, uden at søge efter Forskyttelse fra det Sted, som de eengang ere vant til, til og andet under en fremmed Luft, hvor de mueligt ikke saavel kunne holde det ud; og c) i Fald Missions-Cassen endnu kunde strække sig videre, da til at udsætte nogle faa og smaa Præmier aarlig for de Bønder i Missions-Districtet, som efter paalidelige Attester befindes meest at have forbedret og opøstet Agerdyrkingen, som paa mange Steder i Nordlandene og Finmarken, især udi Åltens, Præstegjeld, formenes at kunne skee med stor Fordeel og Nytte for Almuen. I øvrigt bevilges, at alle de Indtægter og Beneficia, saavel Academica som andre af hvad Navn være kan, som hidindtil have været skjendte og henlagde til dette Seminarium, skal og maae fremdeles i alle Maader, uanseet denne Forandring vedvare og forbiive til den Nordlandske Missions Nytte ubeskæret, og anvendes til det foreslagne Brug, efter nærmere speciel Oberlag, som Biskopen med Missions-Collegio derom haver at gjøre.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Sjællands-Stift), ang. at Privilegerede og Kongel. Betjente ei kan frietages for Indqvartering; men at de til visse Geistliges Embede henlagde Residenzer og publicke Bygninger derfor maae være frietagne (2).

Gr. Udi adskillige Ansøgninger have en Deel geistlige og civile Betjente i Stiftets Kjøbstæder (i Anledning at Rentekammeret har, ved at lade Kjøbstædernes Regnskaber revidere, gjort Antegnelser, i Henseende at samme ikke befindes at have concurreret til Indqvarterings-Hjælpeskatten af deres iboende Huuse og Gaarde, ligesom i de andre Stifter i Danmark) anholdet, at de, fremdeles ligesom hidtil, maatte frietages for denne Indqvarterings-Skat at svare. Stiftamt. og Biskopen formene i Erklæring, at de Geistlige ikke i Folge deres Privilegier og Rescr. af 26 Novbr. 1763, som frietager dem for at svare Indqvartering af deres iboende Huuse og Gaarde, kan behøvedes med at svare nogen Indqvartering. — Da Vo-

St 4

ven

10 Novb.

ven frictaer . . . (a) svares af Eiendommen; Indquar-
terings-Skatten desuden, siden Over-Officererne er tillagt tre
Quarter, med videre, er steuen i det mindste dobbelt saa høit
som tilførn, og sølgelig til des store Vorde for Borgerne at
udrede:

Eaa kan saadanne privilegerede og Kongelige
Betjente ikke paastaae at være frie for at svare Ind-
quartering af deres iboende Gaarde, Huuse og Grunde,
medmindre de have speciel Kongelig Bevilling, som der-
for uderlykkelig frictager dem; dog vil Kongen derhos, at
de til visse Geistliges Embede henlagde Resdninger og
andre publiqve Bygninger, for Indquartering deraf
at svare, skal være frictagne.

10 Novb.

Reser. (til Stiftsbefalingsm. over Aggershuus-
Stift), ang. at Skyds-Bekostningerne paa
Transport til Kongovinger og Vlasjer-Sæstninger
maae ligned paa Stiftets Skyld (b).

Er. Ved Rescript af 4 Julii sidstafvrigt er anordnet, at Be-
kostningerne paa Skylden med de til bemeldte Færinger for-
nødne Transporter af Canoner, Ammunition, Victualier med
videre, maatte for Aarene 1772 og 1773, siden de beløb til
over 7000 Rdlr., ligned paa enhver Gaards Skuld udi heele
Aggershuus-Stift; og end videre har Stiftsbefalingsmanden
forestillet, at det, i Steden for at Aggershuus og Dølunds-
Amtet ellers forhen har bestridet denne Transport-Skyld,
vil for Fremtiden være fornøden, at eet Amt a meere end et
andet vorder medtaget, men at alle Amt i Stiftet komme
til at taase lige Deel udi saadanne Transporter til Færingerne
efter Gaardenes Skyld.

Skyds-Bekostningerne paa forskrevne Transport til
Kongovinger og Vlasjer-Sæstninger maae for Frem-
tiden af Kongens Cassa forskydes, imod at Stiftamt-
med hvert Aars Udgang paa Aggershuus-Stifts Skyld
ligner de i samme Aar af den Kongelige Cassa saaledes
forskudte Omkostninger, hvilke derefter af Sogderne,
under

a) Dette Udeladte er som Grundene i Reser. af 16 Decbr.
1765.

(b) See Forordn. af 20 Aug. 1784. II. S. 9.

Resolutioner og Collegialbreve. 521 1774.

under Amtmandens Opsyn, skal inddrives og i Kongens 10 Novbr.
Cassa erlægges; og, Skulde Transporterne for et Aar bli-
ve saa ubetydelige, at de ikke kunne ligned, maae der-
med heroe til næste Aars Udgang, for da under eet at
ligne 2 Aars Transporter.

Reser. (til Biskopen over Sjellands-Stift), ang. 10 Novbr.
aarlige Entepension af Degnekaldene i Ham-
mer Herred, Veilse 8, Kannebeck 7, Nestelise 5,
Sverdborg 6, Torverd 7, Rjøng 6, Hammer 10,
Eastrup 6 Rdlr. (c).

Canc. Prom. (til Stifsbefalingsm. over Jyens 12 Novbr.
Stift), ang. at da Forordn. af 19 Decbr. 1693 ind-
sætter Døctjentene ved Underretterne i Rjodstæderne og paa
Landet, nemlig Fogderne og Skriverne, til at
forvalte Auctionerne, hvor ingen aparte Auctio-
ners Directeurer findes, bestfikkede, saa vil det og
tilkomme begge conjunctim, at udstæde Auctions-
Skjoder under deres Haand og Segl, ligesom Ac-
ter, Tingsvidner, og andre judiciale Forretninger.
(Paa Forspørgsel fra Herredsskriveren i Binding; Bierge og
Najum Herreder, hvilken Herredsfogden vilde udelukke fra at
udstæde, skrive og underskrive conjunctim med ham Auctions-
Skjoder).

Gen. og Commissariats Collegii Prom. (til Landml. 15 Novbr.
litie Sessionerne), ang. at (da der er stæet Forspørg-
sel, om de ved Forordn. af 13 April 1764 udstrevne
Landsoldater, som have været enrullerede fra 1764 til
1768, kan godtgjøres 4 Aars Tjeneste i de 12 Aar, de
efter Forordn. af 14 Sept. sidstleden ere pligtige at tjene)
berørte Enrolling ikke kan komme Landsoldaterne tilgode,
(siden Jdn. af 13 April 1764 aldrig kom til Execution).

17 Novb.

Rescr. (til den commanderende General udi Norge), ang. at den ved de Nationale Infanterie Regimentter udi Norge hidtil brugelige Søndags-Exercice maane affaffes; hvorinod Mandskabet ved ovennævnte Regimentter to eller tre Gange i fire eller sex Dage hver Gang, og sølgelig i alt i 12 Dage om Aaret, compagneviis skal sammentræffes paa deres egen Sortøring og Befostning, for saaledes til mere Gavn for Tjenesten, og mindre Besværlihed for Mandskabet, under eet at vorde exerceret. Tiiden, naar disse Compagnie-Samlinger skulle holdes, fastsættes af den commanderende General eengang for alle saa nsie som mueligt, saaledes som det med de til ethvert Regiment og Compagnie hørende Folkes væsentlige Bedste moatte stemme overeens, og sølgelig mindst geraade dem til Forsømmelse udi deres Ugerdyrkning eller anden Nærings Brug. Dog skal det unge upøvede Mandskab ei derved fritages fra Søndags-Exercicen, men samme vedblive om Søndagen at lade sig undervise paa de dertil bestemte Exercer-Pladse, saa længe indtil de kan indstilles udi Raderne af deres Compagnier.

17 Novb.

Gen. og Commissariats-Collegii Prom. (til det Danske Cancellie), hvorved næstforestaaende communiceres (d).

19 Novb.

Rentel. Prom. (til Stiftsbefalingsm. i Ribe), ang. at, om Dpløb skeer ved Inquisition om ulovlig Brændeviins-Redskaber, er det en Sag, som under det Danske Cancellie henhører (e).

24 Novb.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Bisborg), ang. Approbation paa et Reglement til et Ting.

(d) See og Prom. af 3 Decbr. 1774.

(e) Cf. noie Forordn. af 26 April 1776, S. 11.

Ting- og Arresthuusens Opbyggelse og Vedligeholdelse samt Arrestforvarers Antagelse paa Leffse, med videre. 24 Novb.

Refer. (til Stiftsbesalingsm. og Biskopen over Bergens- Stift), ang. at saa mange af Bergens- Byens boesatte Mænd, som maatte eis Handels- Stuer paa Contoiret, og dog ikke derpaa holde nogen særskilt Hushonde, efter Contoirets gamle og faste Indretning, men selv, Njant de egentligen ere Principaler, dog tillige forvalte Handelen som Hushonder, skal dog svare til den Tydske Kirke og dens Betjente den Afgift, som en Hushond paa saadan Handels- Stue ellers tilkommer at erlægge; men, dersom saadan Mand eller hans Familie og er boesat i Byen, da skal han som en anden Eognemand svare til Kirke og Skole hvad han ved foresaldende Ministeriale Forretninger tilkommer at udrede; i hvilket Tilfælde Compastores ved den Tudske Kirke have at holde sig Norske Lovs 2den Bog 11te Cap. 3die Art. efterrettlig.

Refer. (til General-Gouverneuren over de Americanske Eilande), ang. at alle de non solutione protesterede Brevler paa bemeldte Eilande skal inddrives ved Gjæste, Rets Sagsmaal, og inden 3 Semærker paadømmes, og Vexelhaveren dernæst strax i Krop- Tiiden være berettiget at epeqvære sin erhvævede Underrets- Dom, og uden; for Krop- Tiiden forstæffe sig fuldkommen Sikkerhed til næste Krop, uanset at Debitor appellerer samme, dog saaledes, at Sagsøgeren, i Fald Dommen appelleres, skal stille tilstrækkelig Caution værend Executionen for det, som af Sagen ved Dommens Forandring for høiere Retter, maatte flyde. (Paa Forekilling fra den Vestindiske Regjering, at det vilde være nyttigt og til Sikkerhed for Handelen, om en kortere Rettergangs- Raade blev anordnet for en protesteret Vexels Betaling, end den almindelig brugelige).

Refer.

1 Dec.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Bergens-
Stift), ang. hvad Være Urtekræmmerne i Ber-
gen maae falholde, og andre sammesteds ei at sælge Apo-
thequer. Være.

Gr. Apothekerne ubi Bergen have anbraget; at ei alene
Urtekræmmerne der i Byen, men endog en Deel af de andre
Byens Indbyggere; tvertimod Medicinal. Forordn. af 4 Dec.
1672, deels under Navn af Hollandsk Hæmde falholde, endog
i den mindste Væst, adskillige til Medicinen alene henhørende
de Være, saasom Theriak, Olieeter, Glas. Vand, Caneel-
Vand, Meder. Vand og andre saadanne destillerede Vand, La-
tris; Sait med meere, deels og saae Campher, Rhubarbar,
Waversteld, Vor og andre Preparata, tiligemed Hallich og
andre Udenlands fra kommende Medicamenter, under Vaakud
at de findes navngivne i Toldeullen, hvorved de mærkelig for-
nærmes, og ikke uden Ruin see sig i Stand til at saae saadant
ved. Kettergang hemmet. — Paa det Apothekerne vedborlig
kan werde haandhævede ved de dem givne Privilegier, befales;

Urtekræmmerne i Bergen skal herester rette og for-
holde sig saaledes, som Laugs. Artiklerne af 10 Junii
1693 for Urtekræmmerne i Kjøbenhavn fastsatte og for-
reskrive; fra skal og alle og enhver nøie holde sig for-
skrevne Medicinal. Forordn. af 4 Dec. 1672 efterrettelig,
og i Følge deraf entholde sig fra, til Præjudice for Apo-
thequerne, at falholde ei alene foransførte navngivne
Være, men endog dem, som den senere udgangne Tart
af 2 Martii 1772 ommelder. Og skal Politie. Retten
være pligtig til, strax og kortelig at afgjøre deslige Sa-
ger, naar de ere bevistliggjorte, og dømmne de Skyldi-
ge til at betale en Mulct fra 10 til 40 Rdlr. (f) efter
Sagens Beskaffenhed, samt Medicamenterne at com-
fisceres.

3 Dec.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. over Aggers-
huus-Stift), hvorved, til Efterretning saavel for
ham selv som Amtmændene og andre Vedkommende i
Stiftet,

(f) See det almindelige Rescr. af 17 Jan, 1783, som
sætter Mulcten fra 10 til 20 Rdlr.

Stiftet, meddeles en Gjenpart af Befalingen under 17
 Novbr. næstfølgte, ang. Søndags-Exercicens Afkaf- 3 Dec.
 selse.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsmanden over 3 Dec.
 Aggershuus-Stift), ang. Kongelig bevilgede
 Procuratorer, og af hvem de Øvrige constitue-
 res (8).

Gr. For at indskrænke Procuratorernes Antal herefter, har
 Stiftamtin. foreslaaet, deels at Amtmændene og Stiftamt-
 manden herefter alene maatte besikke hver en Procurator i
 hvert Fogderie, nemlig de første En til at gaar i Rette ved
 Hjemtingene, og den sidste En til at gaar i Rette ved Laug-
 tingene, samt 2 a 3 for Kjøbstæderne, og at Ingen herefter,
 paa det der kunde være et nogenledes Baand paa dem, maatte
 meddeles Kongelig Bevilgning som Procurator, deels og at
 de af Magistraten i Christiania til en eller anden udgivne
 Constitutioner, paa at gaar i Rette, maatte som urigtig ud-
 sædte anses med videre.

De nu værende Procuratores kunne ikke betages,
 at betjene sig af de dem forundte Kongelige Bevilg-
 ninger, og i Almindelighed bevilges ingen, uden ved-
 kommende Øvrigheds Erklæring. Hvad de constituer-
 de Procuratorer angaaer; da overlades til Stiftamtin.,
 efter Overlæg med Amtmændene, at hindre Misbrugen,
 da det synes billig og iøjensynlig, at Amtmanden ikke con-
 stituerer nogen, uden i Forveien derom at have correspon-
 deret med Stiftamtmanden, ligesom og den, der alene
 er constitueret af en Amtmand, ikke maae gaar i Rette
 uden for Underretterne paa Landet i samme Amt; og,
 hvad Kjøbstæderne angaaer, da tilkommer det alene
 Stiftamtmanden, og ikke Magistraten, der at constituere
 Procuratorer.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. over Vol- 3 Dec.
 lauds-Stift), ang. at det ved Executions-For-
 ordn.

3 Dec:

ordn. af 9 Junii 1683 for Restancer af mindre end 50 Rdlrs. Beløb saftatte Gebyr af 1 Rtl. 8 s daglig ikke sees at kan taale nogen Nedsættelse, med mindre det ommeldte Strøegodses Veligheden maatte være saaledes, at Executanten paa een Dag kunde forrette Executionen hos flere, i hvil et Fald den bør foretages hos saamange, som det lader sig gjøre, men Executanten dog ei at nyde mere ubi Gebyr, end for een Dag er ansat, og samtlige Skyldige da dertil at concurrere. Stiftamt. har foreslagen Forandring og Nedsættelse ubi Executionens Gebyret for Selveier-Strøegodset).

10 Dec.

Canc. Prom. (til Amtmanden over Lundenes- og Bøvling-Amtet), ang. Delinquent-Omkostninger, og at han ikke kan foranstalte Execution paa Friherstaber.

Gr. Baronen til Kshenssteen har besværet sig, at ham fra Amt. er tilkendt en Beregning over lignede Delinquent-Omkostninger saavel paa Lundenes- som Bøvling-Amtet, naafoct at samme alleene henhøre under det første, og aldeles ikke vedkommer det sidste Amt, som formenees at stride imod de derom gjorte Anordninger, hvorefter lige Udgifter skal lignedes paa ethvert Amt (h), og deriblandt desuden findes 2 Posker, som ere Delinquent-Cassen uvedkommende; ligesom Baronen og tillige haver klaget, at Amt. i den i Forveien at andrage det for ham, skal have foranstaltet Execution hos de af Huusmændene paa hans Baronie, som stode til Rest med deres Andeel til Herreds-Cassen, hvilket han formener at stride imod de Friherlige Privilegier.

I Henseende til Delinquent-Pengene faaer Amtmanden at see det Passerede paa bedste Maade ændret, saa at dermed forholdes efter de gjorte Anordninger; ligesom man og ikke finder, at det tilkommer ham at foranstalte Execution paa Friherstaber, men at han, i fornøden Fald, kan derom vende sig til Lehnshaveren.

10 Dec.
Kongel. Res.
af 7 Novbr.)

B. G. N. o. Gen. Toldf. Prom. (til Tolderne), ang. at den Amdam, som paa Jacob Petersens i Sles-

i Slesvig. anlaggende Fabrique forfærdiges, maas, i 10 Dec.
 20 Aar fra Bevilgningens Dato, mod hans ved Told-
 skæderne paa ustemplet Papiir producerende sædellige At-
 tester, og vedkommende Toldbetjentens derpaa ligeledes
 paa ustemplet Papiir meddelende Passeersedle, ikke
 alene i Kongens Riger, Fyrstendomme og Lande frie
 for Told, Accise og anden Paalæg, overalt indføres,
 men endog uden nogen Afgift til fremmede Stæder ud-
 føres.

Reser. (til Stiftbefalingsm. paa Island), ang. 15 Dec.
 at Delinquent-Sager maae ligesaavel til Ober-
 Retten paa Island som for Lavtings-Retten (i) med
 Aftens Varsel indstævnes.

Reser. (til Stiftbefalingsmanden i Aalborg), 15 Dec.
 ang. at Stemplet-Papiirs-Forhandlerne ere
 frie for Indqvartering; men andre, som ei ville mod-
 tage den, skule erstatte Bekostningerne og mulcteres.

Gr. Hofsofden i Thisted har andraget, at der til den om
 Rekruternes Aflevering udi Junii Maaned sidstafvig beramme-
 de Session var til bemeldte Thisted ankommen 9 Officerer,
 som imidlertid skulde forsynes med frie Qvarter, hvilket at for-
 skaffe, det har været ham meget besværligt, baade fordi Hens
 ikkun er Liden, saa at saa for slige Personer bekvemme Loge-
 menter findes, saa og fornemmelig fordi den der i Hens væren-
 de Stempletpapiirs-Forhandler paastaar sig befriet for dette
 og alle Slags andre Omers, hvoraf en Deel af de andre Kjob-
 mand og Indvaanere tage Anledning ved slige Leiligheder at
 negte Qvarterer, formenende, at de ligesaavel kan undslaae
 sig derfor, som kan, saa at Hofsofden berover sættes i den
 stærste Forlegenhed, da desaaarsag har begjert Resolution, om
 Stempletpapiirs-Forhandleren ved slige Begivenheder skal Kjø-
 fe Qvarter for en Officer eller to, ligesom de ere Mangle
 til, da hvorledes i Henseende til de øvrige Borgere, som der-
 udi findes modtvillige, skal forholdes.

I Henseende til Stempletpapiirs-Forhandlerne t
 Kjobskæderne skal det forblive ved de dem forundre Friheder;
 men, naar de øvrige Indvaanere findes modtvillige
 at

(i) See Reser. af 3 April 1750.

15 Dec. at imodtage de dem til Qvarteer Anviiste, Kal de, foruden at erstatte de derved forarsagede Bekostninger, tillige af Stiftamtmanden med en taalelig Mulct efter Omstændighedernes for deres Overhørighed ansees.

22 Dec. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at; naar de nu værende Eiere af 4 paa Nørregade og 1 i Broes lægger Strædet ubebyggede Grunde vilde sælge Stederne, maac det ikke ske uden med den Condition, at Kjøberen skal være forpligtet at bygge til Gaden, hvortil ham maac forundes 2 a 3 Aar, men ei længere, hvad ente. Gaarden imidlertid bliver solgt til en anden eller ei, hvilket i de udstedende Skjæder skal indføres, i hvilken Henseende Hof- og Stads-Retten er beselet, ikke at antage noget Skjæde til Løsning paa disse 5 Steder uden med saadan Condition. (Endskjønt det ved Rescr. af 20 Decbr. 1754 er beselet, at Ejerne af de Gaarde, som 1728 ere afbrændte, og endda ikke vare opbygte, skulde inden et Aar bygge, befrødes dog endnu deriunder 5 Grunde ubebyggede, hvis Eiere paa nye derimod ere bleve erindrede, men have undskyldt sig deels med Uformuenhed til at bygge, og deels dermed, at de vare lividende om, da de kjøbte Stederne, at de vare forbundne til at bygge).

24 Dec. Canc. Prom. (til Stiftbefuldm. og Biskopen over Jyens-Stift), ang. at Geistlige bør tage Deel i den heele Indqvarterings Byrde efter deres Huusets Grundtært (*).

Gr. Coancpræsten i Nøborg har forespurgt, om der ved Indqvarterings-Hjælpekæt, som Geistligheden nu er paalagt at tage Deel udi af deres beboende Huuse og Gaarde med andree Stadernes Indvaanere, er at forstaae den heele Indqvarterings Byrde med Qvarterer til Mandskøbet in Natura eller for Betaling; eller om derved er at forstaae den aarlige Dyrskøbet. — Stiftamtin. og Biskopen melder i Erklæring, at udi Odense. Bne forholdes det saaledes med Indqvarteringen, at dens Byrder med alt, hvad dertil hører, saasom Officerernes, Rottens og deres Kones Qvarterer, Stalderum til Hestene, de Seneenes Ildbrands-Penge; med videre, beregnes alt til en vis Summa, eftersom det betøves, af hvilket det Halve paalægges Grundtærten (hvorunder Geistligheden en tillige

(*) Af Wandalls Anordn. for Geistligheden, II. 404.

tillige svare med andre Indboanere, saavelsom Kongelige Betjente og Magistraten) over heele Byen; det andet Halve lægges paa Næring og Brug, hvilken sidste Part Borgerkabet alene maae udrede, foruden ogsaa tillige at svare af deres Grunde: og at Indqvarteringen i Natura paalægges ikke Geistlighed, men de svare deres Ansvar i Penge efter det, som dem i Følge Beregningen kan tilkomme. Altsaa mældes:

24 Dec.

At der i Henseende til Geistligheden i Nyborg bør forholdes paa samme Maade, saa at den bør tage Deel i den heele Indqvarterings Byrde efter den Grundtægt, som deres beboende Huuse og Gaarde ere ansatte for.

Gen. Ed. Decon. og Commerce. Collegii Prom. (til samtlige Stiftbefalingsmand i Danmark og Norge), ang. at ved alle Portugisiske Toldsteder, saavel paa Eilandene Madera og Azores som i alle andre Portugisisk Hørredomme liggende Havne, skal i Henseende til de Danske Skibe udøves og iagttages den samme Lighed i Told-Rettighedens og Afgifters Fordring og Erlæggelse, som der i Portugal og sammes underliggende Provincers Havne og Eilande i Handelen iagttages med andre fremmede privilegerede Nationer, især Holland og Engelland.

24 Dec.

Refer. (til Stiftbefalingsmanden i Bergen), ang. at Krybbe-Renden i og ved Bergen skal være affasset, under Straf efter Politimesterens Dom.

29 Dec.

Gr. Politimesteren i Bergen har andraget, at den saa kaldede Krybbe-Renden der i Byen er en lige saa gammel som farlig Ulfik, da saavel Børn og Drengs som voksne Mand- og Qvindfolk, saakort Sneesjoret dertil er beqvemt, glide eller vende paa de saa kaldede Krybber, som skal være en Art af Stæder, bestaaende med Jern under Mærne, og tildeels saa store, at paa dem kan rummes 10 og flere Personer, hvilken Ulfik skal øves baade paa Søn- og andre Dage, saavel om Dagen som om Natten, ia tildeels langt ud paa Natten, under Skraafn og Skrigen, og at denne Renden vel for det meeste stæder sig af de voksne og med de store Stæder ned af de fleste Almindelige, men og tildeels igjennem Byens Gader, hvorved baade de, som ride paa disse saa kaldede Krybber, og de, som kjøre, ride eller gaae igjennem Gaderne, ere udsatte for

29 Dec.

for Skade paa Liv og Lemmer, foruden at der ved sig bevis-
hed udøves adskillige Urdener ved Slagsmaal og dellige. Af
Bistebefalingsmandens Erklæring erfarer, at, uagtet denne
Konden ved adskillige Placater alvorligen og under Straf er
bleven forbuden, har den dog ei været at hemme. — Til sig
Afsl. at affasse, anordnet:

De vorne Folk, som ei staa under Forældre eller
Husbønder, og de Forældre, Husbønder eller Mad-
mødre, hvis Værn eller Tjenere findes at rende paa
Krybbe enten ned ad Bergens-Byes Almindinger eller
igjennem dens Gader, Val efter Stand og Vilkaar, dog
uden Slaansel af hvad Stand og Kjøb de ere, straffes
for hver Gang efter Politimesterens Dom, enten med
en Maanedes Arbejde i Stadens Tugthuus, eller 5
Rdlr. i Bøder til lige Deeling imellem Angiveren, Po-
litiecasen og Byens fattige, foruden at betale Sagens
Omkostninger saavelsom Arrestens, om det skulde an-
sees lovligt og fornsømt, dem i Politie-Arresten at læ-
de arrestere.

29 Dec.

Rescr. (til Biskopen over Byens-Stift), ang.
at af den nu bestikende Sognepræst for Thore-
bye-Menighed, fra Naadens-Aaret af og efterkom-
mende Sognepræster sammesteds, maae svares til nu
værende og efterfølgende Residerende Capellaner i Kal-
det aarlig 100 Rdlr., i Steden for de 50 Eldr. Capel-
lanen forhen af Sognepræsten har nydt; dog at Bis-
open forfatter et Reglement, ang. Embeds-Forretning-
ernes Ligning imellem dem (k).

31 Dec.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. over Chris-
tiansands-Stift), ang. for Eftertiden at forelæg-
ge saavel Ræmneren i Christianssand som Byens 12
eligere Mænd en nogenledes tilstrækkelig Tiid, inden
hvilken den første skal aflægge, og de sidste revidere
Byens

Byens Regnskab; og, i Fald de efter saadan Tiids Forløb ei dermed skulde indkomme, da, saalænge de herudi findes forsammeltge, at paalægge Kæmmeren en Mulct af 1 Rdlr. ugentlig (1), og de 12 Mænd ligeledes ugentlig en Mulct af 3 Rdlr., begge Deele til Byens Gattige, som Siffrantm. strax hos dem lader inddrive, (saasom Magistraten ikke har været i Stand til ubi rette Tiid at indsende Byens Regnskaber til Kammeret for Aaret 1773, siden de ick., efter adskillige gjorte Erindringer, have kunnet faae samme bernds Afleverede fra Kæmmeren og de 12 Mænd).

31 Dec.

Canc. Prom. (til Biskopen over Bergens-Stift), ang. at Rentekammeret Intet har imod, at det overlades til Biskopen selv at disponere over den Bergens Bispestoel tillagte $\frac{1}{2}$ Part Sifsetiende; og at, som heerle Tienden nu oppebæres for Kongelig Regning, imod at den $\frac{1}{2}$ Deel af Oppebørselen deraf erlægges til Biskopen, saa vil Kammeret, naar Biskopen sig derom sammesteds skriftlig melder, sive Anstalt til, at Oppebørselen af, eller Dispositionen over hans Andeel Tiende vorder ham selv overdraget.

31 Dec.

Canc. Prom. (til Biskopen over Ribe-Stift), ang. at den Residerende Capellan i Colding nyder, ligesom de Residerende Capellaner i Sjellands-Stifts Kjøbstæder, $\frac{1}{3}$ Deel mod Sognepræsten af Garisonens Offerpenge hver Quartal; men Hospitalspræsten har, fordi han assisterer Byens Præster i Skolestoelen, ingen Grund til at forlange noget, saastemt ikke nogen gammel Praxis berettiger ham dertil (m).

31 Dec.

(1) Efr. Prom. af 10 Jan. 1784.

(m) Efr. Prom. af 10 Aug. 1776.

6. Jan. Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Sjællands-Stift), ang. at den ved Rescr. af 10 Maii 1734 anbefalede Udpantning maae udi Tæstved stax See has de Skyldige for hvad som ikke af Indquarterings-Skatten maanedlig i rette Tiid paa Anfordring bliver erlagt; og Sal enhver udpantede Gods ifkun staae dem til Lønning udi 8 Dage, og dernæst efter en kort Tiids Publication ved Auction bortsælges, da det yillige udi Conditionerne Sal fastsættes, at Pengene selogges inden 8 eller i det høieste 14 Dage; for hvilken Udpantning, Publication og Auction der ligesom forhen ikke maae fordres nogen Betaling hos de Skyldige, eller tages nogen Auctions-Gebyr.

10 Jan. General-Postamtets Ordre (til Postmesternes), ang. at Over-Bygnings-Directionen i Kiøbenhavn henhører under de i Forordn. af 17 Junii 1771. §. 4. benævnte Kongelige Commissioner (n).

22 Jan. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aalborgs Stift, det ogsaa Amtmanden over Dueholm, ic. Amtet at tilkjendegives), ang. Reienes Reparation og Vedligeholdelse i Aalborgs Stift (o).

Gr. Af hans Førestilling er Kongen bleven foredraget, at endskjønt han ved den i Vensjøssel og Han-Herrederne forhen værende Weimester Kjærnifs dødelige Afgang, allerede i Augusti Maaned 1773 skal have beordret, samtlige Herredsfogder at antage sig de sammesteds værende almindelige Weie under Opsigt, og besørges samme af Vedkommende forsvarligen istandsatte, samt derhos, siden ingen ordentlig Inddeling over Weiene enten efter bemeldte Weimester eller andensteds skal have været at forefinde, anbefalet dem at sammentræde med de udi Districterne værende Ledseiere, for med dem at overlægge, hvoreledes enhver sine Weie og Veles Parter til saadan Ende

efter

(n) Denne Direction er ophævet ved Resol. af 19 Sept. 1782.

(o) See Prom. af 8 Novbr. 1783.

12 Jan.

efter Forordn. af 4 Martii 1690 bedst kunde udøffes og tildeles; saa skal dog paa de fleeste Steder ei noget endnu heretter være bleven udrettet, deels efterdi en Deel Sogne og Byer skal findes modvillige i at lade sig de dem tilkommende Veie-Parter tildele, paa Grund af, at de i Mandts Minde derfor skal have været befrieede, og deels formedelst den Ueenighed, der skal findes imellem en Deel af Pøds-Eierne, saavel om de Steder, hvorover Veiene bør have deres sædvanlige Løb, som om hvilke Veie, der egentlig kan tilkomme meenige Mand at istandgaae, med flere Vanskeligheder, som fra adskillige af Pøds-Eierne herved skal være indløbne. Thi vil Kongen, for at erholde dette for det Almindelige saa høimødvendige Verk engang fremmet og fuldført, have anordnet:

Overalt udi Aalborg, Crift, og i de derudi værende Amter, hvor fornødent gjøres, skal, saasnart see kan, foretages en Veie-Reparation, og til saadan Ende skal samtlige udi ethvert Herred med underliggende Wirker boende Bønder, uden Undtagelse, være tilforpligtede efter Cristamtmandens ved Herreds, eller Birkfogderne søiende Foranstaltning, at lade sig alle sammesteds værende almindelige Lande- og Loveds-Veie paa den ved Forordn. af 4 Martii 1690 anbefalede Maade tildele, og enhver derefter besørge sin Veie-Part forsvaerligen istandsat, under den ved foransførte Forordning fastsatte Straf; hvorhos end videre anordnes: Veiene paa de Steder, hvor samme nu gives, uden Hensigt til, paa hvis Grund deres Strækning end maatte foresfalde, skal anlægges 10 a 12 Alen brede, det ligeste see kan, med Mile-Pæle afmærkes, og, hvor Fornødenheden det til Vandets Aflob udfordrer, med Træe og Steen-Droe, samt 2 Alen brede Grøfter til begge Sider forsynes; og om En eller Anden ved saadan nye Veis Anlæg af ovenmelte Brede maatte miste nogen Jord, skal samme igjen efter Proprietairernes eller Amtmandens Eigning erstattes, saafremt Bedkommende derom ei i Mindelighed imellem sig kunne foreenes. Paa de Steder, hvor Va-sers eller nye Droe's Anlæg maatte findes fornødne, skal samtlige Sognets Beboere med flere Paagrendsen-

s. 1.

s. 22 1

- 12 Jan. de, om fornøden erstattes, derved med den behøvende Klæret og Arbeids komme til Hjælp; men, hvad andre Omkostninger, som ellers kunde medgaae, skal repareres paa Herrederne, i Proportion af enhver brugende Hartkorn; og enhver Proprietair være ansvarlig for den Andeel hans tilhørende Bøndergods deraf kan tilkomme at godtgjøre. Siden den saavel til Velenes
- §. 3. Istandsættelse, som Vassers Anlæg og Vedligeholdelse, behøvende Fuldning af Grus, Steen, og andre slige Materialer, ikke paa enhver Grund vil være at erholde, skal det være Vedkommende tilladt, i fornøden Fald, efter foregaaende Anviisning af Herreds- eller Birkfogedens, at anskaffe sig saadant fra de Steder, hvor samme uden Grundens Eiers Fornærmelse bedst kan erholdes. Den ubi ethvert Cogn værende største Lodsier skal ved Reparationen indfinde sig, for at paasee, at Arbeidet derved forsvarligen vorder forfærdiget, samt for Eftertiden tilholde Behørene i Districtet, tilbørligen at vedligeholde de dem tildeelte Vel: Parter, i hvilken Hensende han for saadan Velens Reparation altid selv skal være ansvarlig, saafremt han ei, naar Brøst derpaa befindes, og Vedkommende efter foregaaende Advarsel ei strax derpaa raade Bod, andrager saadant enten for Herreds- eller Birkfogden, eller og for Amtmanden selv, til videre skynde Foranstaltning i Følge de om
- §. 5. Velens Reparation ubgaaene Anordninger. Ved Herredes- og Birkfogedene skal strax efter ethvert Aars Mikkeltdag, saavel over Veie som Broer, et Syn foretages, og derefter af bemeldte Betjente til Amtmanden indsendes, paa det denno deraf kan skjønde, i hvad Tilstand samme ere, og, om Mangler befindes, tillæge og Vedkommende Ordre, hvorledes hermed efter Omstændighederne bør at forholdes. Med de paa Landes veiene værende Broer, som det tilkommer det Almindes
- lige

12 Jani

lige at vedligeholde, skal den største Lodseier udi Sog-
net ligeledes have Tilsyn, og, naar Mangler derpaa be-
findes, strax samme for Amtmanden andrage, samt
derefter, i Følge den derfra erholdende Resolution, be-
sørge dem istandbragte; imod igjen at erholde de derpaa
gjørende Beføklninger efter rigtig Ligning godtgjorte.
Ingen Jordegods-Eier, i hvad særdeles Privilegier han
end enten allerede maatte have eller herefter blivde for-
lehnnet med, skal, for saavidt hans eiende Gods angaaer,
være undtagen fra forestaaende Anordning om Velenes
Istandsættelse; men ethvert Amt skal uden Forskjel her-
udinden staae under Amtmandens Inspection, og hans
Ordres i alle Raader efterkommes.

n. 2.

Kentel. Prom. (til Stiftbefalingsmændene i 14 Jani
Aggershuus og Trundhjems-Stifter), ang at
Auctions-Forvalterne forundes i Procent af
Auctioners Beløb, som Kammeret lader foranstalte og
approberer (P).

For at opmuntre Auctionsforvalterne eller andre i Nor- (Kongel. K^o
ge, som, efter Rentekammerets Foranstaltning holde sol. 9 Jani)
Auctioner over de Kongelige Magazin-Vare med vi-
dere, forundes dem, foruden derved havende bevistlige
og billige Omkostninger, een Procentum af Auctioners-
aets Beløb, dog ikkun for de Auctioner, hvor Kamme-
ret finder de høieste Bud at være antagelige, og sam-
me approberer; og have Stiftamtmandene ei aleene
ved Bekjendtgjørelsen af denne Resolution at erindre og
tilholde Vedkommende, at lade sig Kongens Interesses
Fremme, ved samme Auctioner, efter deres Pligt, med
al Gliid og Omhyggetighed være angelegen, men endog
selv nsie at paaagte, at saadant af dem behørig vorder
efterlevet.

81 4

Refer.

19 Jan.

Rescr. (til Sessionens Deputerede udi Jydland), ang. at de 6 National-Districter udi Jydland saaledes skal forandres og embyttes, at det Indiske Infanterie-Regiment faaer det Delmenhorstiske Regiments, det Delmenhorstiske det Bornholmiske Regiments, det Bornholmiske det Holsteenske Regiments, det Holsteenske det Indiske Regiments, det Slesvigiske det Falsterke Regiments, og det Falsterke det Slesvigiske Regiments District, &c.

19 Jan.

Besilgning for General-Major Scested, at han udi den approberede Plan til et Lotterie paa Baronet Høgholm maae gjøre en Forandring.

20 Jan.

Rescr. (til Stiftbefallingsmanden over Ribes Stift), ang. at Rettenbetsjente, Bysfoged og Byskriver i Varde ikke maae til Tinglysning eller Protocollering modtage noget Skjøde, Pante-Obligation eller andet Document, som er udgivet af nogen under bemeldte Varde's Bys Jurisdiction fortærende, eller hvorved nogen derunder hørende Eiendom maatte blive afhændet eller forheftet, medmindre Overformyndernes Attest følger med, at den Sælgende eller Pantesættende ikke, som Formynder, stöder inde med Umyndiges Midler, uden at have aflagt Rigtighed, eller stillet vedborlig Sikkerhed derfor; hvilken Attest Overformynderne skal usfortøvet give Vedkommende, uden Betaling: saa skal og Byskriveren der i Byn være forbunden, uden Betaling at give Overformynderne Attest af Pantebogen, angaaende de af dem navngivne Personer, som til Værger kunde behøves, hvad, og hvorvidt der paa dem og deres Eiendomme i Protocollen maatte findes at heste. (Efter Stiftamtmandens Forslag, grundet paa Overformyndernes til ham gjorte Annødning, til Sikkerhed for de Umyndiges Midler i Varde, og til at holde Overformynderiet i vedborlig Orden).

Rescr.

26 Jan.

R:scr. (til General-Gouverneuren paa de Vestindiske Eilande), ang. at Sager, hvori Kongens Interesse verserer, maae appelleres, naar de kunz ikke over 3 Aar have været upaaankede; og at Opreisninger paa andre Dommue og Skifter maae ydstædes af Gouvernementet i Vestindien (9).

Gr. Efterat til den Vestindiske Regjering var af Skisteforvalteren bleven indsendt en Lodseddel, udi en Kallitbee, hvorved Kongens Cassa var tilføret Tab, blev Advocatus Reus befaleet at eftersee Skistebrevet og undersøge Boens Tilstand, derved adskillig uslovlig Daa gang er befunden; og, naar Forretningen skulde appelleres, møder dette, at Skistet allerede, førend Lodsedlen indkom, havde overstaaet Fatalia Appellationis, hvilket hindrul skal have været et sædvanligt Kongsgreb der i Landet.

En Gang for alle bevilges, at udi de Sager paa de Americanke Eilande, hvori Kongens Interesse verserer, maae, i fornøden eragende Tilfælde, endogsaa efter at Fatalia Appellationis ere expirerede, naar samme kunz ikke over 3 Aar have været upaaankede, heretter appelleres, uden derom at søge Opreisning; hvilken Tilladelse og skal gjelde, i Henseende til foransførte saavel som andre Skifter, hvor muelig Appellation kunde eragtes fornøden, naar samme ikke allerede i 3 Aar have været sluttede. Og, paa det ikke andre Vedkommen, de, formedelst den Vanskelighed de have at erholde Opreisning, skulde paa en eller anden Maade fornærmes, bevilges end ydermere, at alle og enhver i Almindelighed udi de ved Skifter samt Over og Under Retterne paa forskrevne Eilande ventilerede Sager, naar Dommene ikke ere over 3 Aar gamle, maae, efter befindende Villighed, ved Gouvernementet paa Forlangende meddeles Opreisning efter Formular, imod derfor at betale det, som for slige Expeditioner i det Danske Cancellio

26 Jan. erlægges, nemlig for Devisningen i sig selv, som erpe- deres paa 4 Rdlr. stemplet Papiir, i alt, Postret beregnet, 12 Rdlr., og til Justits-Cassen 1 Rdlr., tilsammen 13 Rdlr. Kjøbenhavns Courant; hvilke Pen- ge ved hvert Aars Udgang skal beregnes og tilstilles det Danske Cancellie tilligemed en Designation paa de i samme Tid udstædte Opregninger og Dommenes Data.

26 Jan. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Sjællands-Stift, at bekjendtgjøres Vedkommende i Stifftet), ang. at Fremmede, som paa Landet an- komme, skal anmeldes for Præsten, og, om de ere Løsgængere, for Øvrigheden (r).

Gr. Amtmanden over Kjøbenhavns-Amt har andraget, at, endskjønt Lovens 9 — 19 — 8 befaler, at, naar nogen Frem- med til Sognens antommer, skal Bønderne strax tilkjendegive det Præsten, som skal læse deres Pas og Beviis, saa dog, for- medelst derpaa ikke er sat nogen Straf, befindes saavel paa benævnte Amt som især paa Amager, at Folk antages i Eje- neste, som hverken have Pas eller Skudsmaal, og hvilke, som oftest, formedelst Misgjæringer have forladt Kjøbenhavn, ja endog Skaane og andre Steder; og, naar lige løse Felt der- efter see Leilighed, begaae de deres forrige Laster med Lyverie og deslige, da deres Afstraffelse bliver Amtet til Befolkning. Stiftamtin. udi Erklæring holder det nyttigt, at foremeldte Lovens Artikel og Forordn. af 19 Febr. 1701 om Passer og Skudsmaale blive igjæntagne og skjærpede.

De paa Landet boende skal være pligtige, naar enten nogen Fremmed og Ubekjendt til dem ankommer, al- ser og de i Tjeneste antage nogen, strax under Mulet fra 1 til 6 Rdlr. efter Omstændighederne og Amtmans- dens Eigende, ei alene at give Sognepræsten det til- kjende, men endog for ham forevise deres Passer, da han ligeledes under samme Mulet, fra 1 til 6 Rdlr., som af Biskopen fastsættes, skal anmeldes det for ved- kommende Herkøb eller Øvrighed, saafremt de kunne ansøes som Løsgængere, eller medbringe urigtige og falske

falste Beviser, i hvilket Fald Vedkommende skal være forpligtede at foranstalte deres Afstraffelse efter Loven. og herom udgange Anordninger. 26 Jan.

Reser. (til Stiftbefalingsm. over Aqaersbuus. 26 Jan.
Stift), ang. Brand: Kedsfabernes Vedligeholdelse udi Bragerne, og Skjoder ikke at læses, førend dertil er betalt.

Gr. Byens Repræsentantere have andraget, hvorledes Borgerne og Indvaanerne sammesteds allerede fra dette Seculi Begyndelse med da værende Vurigheds Saintykke imellem sig skal have vedtaget, at af de paa Gaarde og Huuse der i Byen ringløste Skjoders Kjøbe: Summa skulde erlægges en halv Procent, som skulde anvendes til Brand: Kedsfabers Vedligeholdelse, hvorover der og siden efter bestandig haver været holdet, indtil den sidste Incassators Enke i Aaret 1766 leverede Regnskabs: Bogen tilligemed Beholdningen fra sig til Bysfogden, der i asviarte Aar ved Døden afgik, i hvilken Tid ere blevne en Deel Restancer, efterdi vedkommende Gaarde: Kjøbere have ladet deres Skjoder vindløse henligge, indtil de erkjendte, at Cassen til en tilføjst Borger blev overleveret, hvilket ikke skeede, førend 2 Dage for bemeldte Bysfogeds Død; hedsarsag Supplicanterne, paa det en for Byen begyndt saa god Vedtægt ikke skulde gaane under, og siden Vedkommende nu ved disse Restancers Vokstrøning vise sig veserlige, have begjert bemeldte Vedtægt approberet, uden hvilket Udpantning ikke hos de Uvillige kan have Sted.

Forfrevne Vedtægt til Brand: Kedsfabernes Anskaffelse og Vedligeholdelse udi Bragerne confirmeres og stadfæstes, saaledes, at samme fremdeles maae og skal vedblive. Til hvilken Ende hermed anordnes, at ikke alene de, som for den fremsarne Tid staae tilbage med denne Afgift, skal, ligesom deres Formand, betale, hvad de i saa Maade skyldes, til samme Brug, men endog, at intet Skjode maae antages til Tinglyonning ved Retten der i Byen, uden forevisende Attest, at den halve Procento af Kjøbe: Summen til denne Casse er betalt: og skal i syrligt Incassator, som dermed har Opsigt, af Stiftamtmanden efter Magistratens Forslag dertil bestilles, og Regnskabet derfor aarlig til Stiftamtmanden aflægges.

Reser.

26. Jan.

Rescr. (til Biskopen over Viborg: Stift), ang. at der indtil videre maae udi Viborg: Domkirke til Aftensang prædikes den ene Søndag Dansk, og den anden Søndag Tydsk, da der, naar Tydsk prædikes, kan bruges den Psalmebog, som haves ved Garnisons: Menigheden i Kjøbenhavn.

(I Anledning af Begjering fra Obersten for det i Viborg indquarterede Regiment, siden Under: Officerene og Soldaterne derved for den store Deel ere Tydske; og da Biskopen har meldet, at Menigheden ikke haver noget derimod at erindre, da den bestaaer af saa og saadanne Versener, som det kan være lige meget, enten de høre en tydsk eller dansk Prædiken, samt at den Kæsd. Capellan, som er det Tydske Sprog mægtig, dertil er villig).

26 Jan.

Rescr. (til Amtmanden over Nyløbings oc. Amster, og Notis til Stiftbefalingsmanden over Follands: Stift), ang. Provincial: Medici Løn og Forretninger paa Falster (s).

Gr. Cancellieraad Zahm, Provincial: Medicus udi Folland og Falster, andrager, at foruden den Afsang, han udi en Deel Aar har haft udi den ham tillagde Løn, er hans Tab end videre i de senere Tider formeret ved det, at Kanaens Gods paa Falster er bortsolgt til Proprietairer, hvorudover adskillige af de Besejtere, som forhen have contribueret til hans Løn, saasom Overførter, Skovrider, Slotsfoged og den ene Forvalter, nu ere afgangne; i hvilken Anledning han har beghert, at, siden alle completerede Sædegaarde udi Folland, efter det angaaende Provincial: Medici Løn sammesteds under 19. Novbr. 1725 approberede Reglement, ere ansatte at svare ham hver 2 Rdlr. aarlig, ham da af de nye oprettede complete Proprietair: Gaarde paa Falster ligelædes maatte tillægges det samme.

Bemeldte Cancellieraad Zahm maae af hver af de paa Falster indrettede nye Hovedgaarde nyde som en Embeds Rettighed paa samme Maade, som af Folland, to Rigdaler aarlig; dog saaledes, at han derimod skal være pligtig til vedbørlig at opfylde sine Pligter, som Lands: Physicus, endog for dette Land, og hverken for Bei eller Børlig, ei heller for Befordringskab, som enhver

26 Jan.

efter sin Eone kan-forKaffe, at negte eller undskyldte sin Komme, naar den forlanges, til nogen, saa og efter Anordningerne paa vedbørlige Tider visiterer Landets Apotheker, og, i Fald slikt hidindtil ikke er skeet, da indberette Marsagen til saadan betydelig Forsømmelse. I svrigt, dersom han herefter skulde befindes i noget eller alt at lade mangle paa sine Pligter, og slikt-af Dyrigheden eller andre beviisligt bliver paaklaget, maae han vente, at ham for dette Land bliver beskicket en Adjunktus, som da bør nyde en proportioneret Deel af heele Physicaters Indkomster. Og, i Fald han ikke skulde see sig i Stand til at kunne, som det sig bør, bestride begge Provintserne, skal han være betænk paa til Landets Betjening paa Følster at holde, og selv lønne en Vicarium, naar samme først af Collegio Medico bliver kjendt duelig dertil, hvilken da og paa hans Vegne, ligesom han selv, skal uden Betaling være pligtig til at assistere og hjælpe de Sgttige der paa Landet.

Reser. (til Stiftsbefalingsmanden over Aalborg, 2 Febr. og til Landsdommerne i Nørre-Jydland), ang. at Bysfogdens Domme udi Aalborg, i de Sager han dommer som Bysfoged, skal indstævnes for Borgemeester og Raad.

Dr. Magistraten i Aalborg har foreskrevet, at Magistraten sammesteds er i Aaret 1661 forundt Landstings-Res, hvilket Privilegium siden den Tid har været uanværet, indtil nu, da en Procurator, paa Grund, at i berørte Privilegium findes indført, „at, hvis Bønderne deromkring boendes hos nogen der i Byen kunne have at søge, og derudi til Bysetinget kjendt vorder, ellersom til Raadhuuen ei kjendes maae, da skulle saadanne Sager herefter, som hidindtil for Landsdommerne paa kjendes“, har til Landstinget paaanket en Bysittings-Dom i en Sag, som en Bønde af Guldbek har anlagt imod Bognmands-Lauget i fornævnte Aalborg, fordi han af dem blev anholdt for ulovlig Kjørsel; men Magistraten derimod formener, at, som Bønderne omkring Aalborg i de 4 Byer, Haffseris, Eegholm, Gjel, og Nørre-Sundby, fra ældgamle Tider af, og længe før end foranferte Privilegium, har som et Birk-Aalborg-Birk kaldet, lagt under Bysetinget, saa kan

2 Febr.

ved de Ord „Bønder derom boende“ ikke fortaas andre, end de, som boe i bemeldte 4 Byer, liksom og forbemeldte Bønder, der er Sagfører, ikke kan drage en Bønder fra hans Værneting og Over. Ret; og Stiftamm. udi Erklæring har indstilt, om det ved Resolution maatte fasthættes, hvad enten ved de i Privilegio benævnte „omkring boende Bønder“ alene skal fortaas de uden for Kjøbstæden beliggende Landsbyer, som Lüd efter anden under samme Jurisdiction ere indbragne, eller det skal strække sig til alle i Provinzen boende Bønder.

Hermed skal forholdes efter Lovens 1te Bog 6te Cap. 9de Art., og efter det som bestandig har været Praxis, saaledes, at Byefogdens Domme indstævnes for Borgemeester og Raad, nemlig i alle de Sager, hvorudi han dommer som Byefoged; men ikke ubi de Sager, hvorudi han dommer, for saavidt han tilfide er Virkes dommer, eller for saavidt visse Bønder omkring Kjøbstæden kunde være underlagte Byetinget.

9 Febr.

Rescr. (til Amtmanden over Nordlands Amt), ang. at indtil videre de Delinquenter i Nordlands Amt, som blive dømt at henrettes med Sværd, skal henrettes med Øre; dog skal deres Legemer efter Bd. af 9. Aug. 1737 begraves i Kirkegaarden, og Straffen i øvrigt ubi alle Raader ansees, som om det var Æet med Sværd. (Saasom, efter Amtmandens Andragende, i Amtet ere 2 Skarprettere, som ere Bønder, og lønnes af vedkommende Fogdeters Almue, men mangle den Qvælse at kunne henrette nogen med Sværd, ligesom de ei heller dermed ere forjævnede, og det vilde foraarlage megen Vidtløstighed, samt stor Bekostning for Almuen, med Skuden frem og tilbage, naar en Skarprettet skulde hentes fra Kjøbstæden).

9 Febr.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Aggershuus Stift), ang. Overformynderierne og de Umyndiges Midler i Stiftets Kjøbstæder (1).

Gr. Magistraten i Christiania har andraget, at Overformynder. Væsenet der paa Stedet har saaledes bestandig tilforn været forpaktet, at Overformynderne ved Skifternes Slutning have

(1) Det samme er anordnet for Christianlands Stift og Rescr. 24 Maii 1782.

9 Febr.

Have været overværende i Stervboerne. og imodtaget de Umyndiges Midler, som de decreter mod Pant selv have besørget udfatte, og Obligationerne Overformynder-Koullen vedlagde, da derimod de under Skifternes Behandling beskikkede Børgere efter sammes Slutning ikke have besørgt sig med Børne-Midlerne: men alene som Børgere i Koullen ere bleve antagne, uden at opfylde deres Pligter efter Loven. Paa saadan Maade skal og de nu værende Overformynderere have imodtaget Overformynder-Koullen, med dertil hørende Obligationer, Døttinger og Afald; men derhos erklæret, ikke, som tilføi er fæet, at ville have med de Umyndiges Arve-Midlers Forvaltning videre at beskille, end som Loven paalægger Overformynderne, nemlig, at have Tilsyn med Børgerne, og at fordrø dem til at aflægge Rigtighed, saa ofte de det fornøden eragte, da det derimod maatte være Børgernes Sag, at imodtage de Umyndiges Penge, besørge dem med tilstrækkelig Pant udfatte, og have de aarlige Renter; i hvilken Anledning og de for de Umyndige beskikkede Børgere af Magistraten ere bleve henviiste til Overformynderne, for at imodtage Rigtighed for deres Myndlingers Arve-Midler: men, som nogle af Børgerne have forlangt de deres Myndlinger vedkommende Obligationer udliveredede, for i Henseende til Panternes Værdie og Beskaffenhed det fornøden at paasee og foranstalte, saa have Overformynderne næret dem Obligationernes Udløbering, naar Børgerne ei for samme tillige vilde stille dem antagelig Forsikring eller Pant, hvilket Magistraten formener ei af Overformynderne med Grund at kan paasæes, da her ikke handles om rede Penge, som skal imodtages, men de Pant-Obligationer, som indeholde Sikkerhed for Børne-Midlerne; og derfor har tilholdt dem at udløbere Obligationerne: men, som de dog vedblive ei at ville efterkomme Magistratens Forlangende herudi, have de derhos begjert, at Overformynderne maatte blive befalede i Magistratens Overværelse at udløbere til vedkommende Formynderere de ved Overformynder-Koullen berovende og Myndlingerne tilhørende Pant-Breve. Udi Erklæring holder Stiftamt. paa den ene Side for, at Overformyndernes Begjering er billig, naar de forlange, at de Umyndiges Midlers Beskyrelse maatte i Folge Loven overlades Børgerne tillige, saa at heele Ansæres ikke skulde hvile paa dem alene; men at deres Waagstændighed paa den anden Side gaaer for vidt, naar de vil have Sikkerhed af Børgerne for de Obligationer, som dem i Hænde betros.

I Anledning af hans til at have saadan Tristighed, og for at faae de Umyndiges Midler bragte i Rigtighed, derhos gjorte Forslag, anordnes og befales følgende i Henseende til Overformynderierne udi Aggershus, Skifte. Saasnart noget Dødsfald skeer, hvorefter Umyndige kan tilfalde noget i Arv, skal Skiftefor-

S. 1.

vælter.

9 Febr.

valterus usfortøvet tilfsendeaive det for Overformynderne, paa det disse kan indfinde sig i Eterboen, besindes det da, at Voen jnedfører for Vidtløftighed, kan de strax begjere af Magistraten Værgen udnævnte, som skal paasee de Umyndiges Vædste, og paarate deres Ret, dog saaledes, at de have bestandig Opsigten dermed, og at af Pengene, som inden Skifters Slutning kan udkomme, eller udbetales, ikke meere kommer i Værgens Hænder, end som de selv tør vove. Naar derefter Udlægget er betalt, og Skiftet sluttet, skal Overformynderne strax besørge de Umyndiges Midler udsatte paa sikre Steder, dog ikke uden med Værgens Vidende og Samtykke (u), efterdi det er ham, der efter Lovens først staaer til Ansvar, hvorimod de originale Obligationer, hvorefter Værgen ikke selv er Debitor, kan betroes i Værgens Hænder til Rentens Hævelse, og for at paasee, at Pantet ikke bliver forringet, uden nogen videre Sikkerhed, end alene, at Overformynderne paategne samme, at Capitalen tilhører den eller den Myndling, og hverken kan opsiges, eller noget derpaa afbetales, uden Overformyndernes Samtykke. Ved hver foregaaende Forandring i Overformyndernes Udnævnelse skal ske en ordentlig Examination af Magistraten inden Raadstuen, da alle Mangler maae udsættes, og i paakommende Tvistigheds Tilfælde af Stiftsamtmanden decideres, hvorfra, om fornøden eragtes, til Overhof-Retten kan appelleres. Alt hvad, som da ikke bliver udsat Overformynderne til Last, skal siden ankomme paa Værgens eget Ansvar, da de ei meere skal kræves til Regnskab efter den Tid, i hvilken Hensende Skiftet, for det subsidielle Ansvars Skyld, som hester paa det, skal tilstilles Gjenpart af det Foretagne, ligesom og deraf, saa ofte som behøvet, kan foranstaltet

166

9 Febr.
S. 3.

tes Undersøgelse. For at bestemme for Eftertilden, hvilket Pant, der skal ansees sikkert, eller ikke, vil Kongen, at, naar ei meere end $\frac{1}{3}$ Deele af den ved lovlig Taxation ansatte Værdie blive udlaante, maae Overformynderne være stie for Ansvar. I de Stierboer derimod, som formedelt store Bruge og Eiendomme vilde libe akt for meget ved sammes Adspiltelse og Bortsalgelse, naar ikke den sande Værdie kan bekommes, og de Umyndige ved tilvokende Alder kan deraf have fuld Udkomme, maae Uddelingen skee in Natura, og, naar Eiendelene ikke ere blevne deteriorerede eller ødelaaede ved Brugene, skal Myndlingen modtage igjen sin Arv paa samme Maade, som den var ham tildeelt. For den forbigangne Tiid derimod maae det ansees for add Sikkerhed, hvad som Børn i deres Forældres Eiendele og Brugge er udlaagt, naar samme befindes i ligesaa god Tilstand, som da Udlægget skeede, uanseet, at de efter Tiidernes nu værende Omstændigheder ikke kan ansees at være af samme Værdie, eller at kunde udbringes ligesaa høit, som da. De Penge, som i andre fremmede Eiendele kan udestaae, skal ufortøvet opsiges, naar Pantet ei overgaer $\frac{1}{3}$ Deel det Laante, og vedkommende Børgere eller Overformynder søges til Erstatning: og maae de paa 2den Prioritet udsatte Børne:Midler paa ingen Maade imodtages; men de, som have udlaant samme, skal søges for fuld Betaling, uagtet noget af Pantet kunde udfomme, hvori de siden kan søge deres Regres. For at faae udslettet af Overformynder, Bøgerne de Arve: Lodder, som ere tilfaldne Arvinger, der for længe siden ere myndige, bevilges, at de med Ar og Dags Varsel maae indkaldes til at søge Rigtighed, og give Afkald under Fortæbelse af videre Fordring; og skal de Arvinger, som for Eftertiiden forsinne et Ar, efterat de ere blevne fuldmyndige

S. 4.

S. 5.

- 9 Febr. myndige, eller 25 Aar, og ei beviistlig saa langt uden Rigt, at de derom ei kunne gjøre den fornødne Ansælt, at imodtage deres Arv, og give Afkald, miste al videre Tiltale til Overformynder og Øvrighed for hvad af deres Arve-Ridder maatte mistes. Skulde nogen Stiftamtmand forsømme sine Pligter, og ikke hvert andet Aar paasee, at Examinationen om Overformynderiernes Tilstand gik for sig, bør han selv staae til Ansvar for det Manglende imod Regres til Øvrighedsbeden og andre Vedkommende.
- 9 Febr. . Bevilgning (og Rescr. til Stiftbefalingsm. i Aalborg-Stift), ang. at Eieren af Bratschou maae oppebære visse Broepenge af de Reisende, som passere én fra Jagerum til og igjennem Gaarden anlagt Ved, imod at holde Vaserne og Broerne vedlige.
- 19 Febr. Canc. Prom. (til Amtmanden over Eoldinghuus-Amt), ang. at det vil have sit Forblivende ved Forordn. af 14 Sept. 1774, hvorefter den største Lodsseier er forbunden til første Gang at Kasse en Karl; og at Forordn. 16de Art. alene taler om at sætte Gaard: (I Anledning af Amtmandens Indberetning, at den første Lodsseier i Strøelæggerne meget ofte har ingen tjenstlig Karl, og at det falder samme saare besværligt at forkaffe En, da de andre i Lægdet ei vil for:ne sig med ham at levere; deslige, at Selveierbønderne formene, at den 16de Post i Rdn. ang. at Ingen maae sætte Gaard, uden han har været Soldat, ikke vedkommer dem, naar de sælge Gaarden til deres Søn) (v).
- 19 Febr. Gen. Ed. Decon. og Commerce-Coll. Prom. (til samtlige Stiftbefalings- og Amtmænd i Danmark), med Forordn. ang. uberettiget Omloben (x);
hvis

(v) Det første heraf er forandret ved Plac. 11 April 1776, S. 1. og Anordn. 11 Aug. 1779, S. 1; men det andet er igjentaaget ved sidstnævnte Anordn. af 1779, S. 4.

(x) Af 13 Junius.

Resolutioner og Collegialbreve. 547 1775.

hvis videre Aftryk kan bekommes hos Bogtrykkeren, ^{13 Febr.}
 som er befaleet deraf at have Forraad. Ved Resol. af 13 ^(Kongel. Resol. 13 Febr.)
 Hujus har Kongen tillige befaleet, at aarligen fra hvert
 Stift til Gen. Ld. Dec. og Commerce-Collegium skal
 indsendes en nøiagtig Rapport over alle efter denne For-
 ordning behandlede Sager og derudi afsigvne Domme;
 ligeledes skal og aarligen for hver Rigsstæd forfattes en
 rigtig Fortegnelse over alle Dem, som have erhholdet
 Passer til Marked-Keiser, efter Schema, hvilken
 Stiftamt eller Amtmanden behager at foranstalte til
 Stiftet indiendt, og derfra til Commerce-Collegium,
 tilligemed en derover forfattet General-Liste, at vorde
 remitteerte.

Kontel. Prom. (til samtlige Stiftsbefalings- og Amts- ^{21 Febr.}
 mænd, Grever, Friherrer, Biskoper og Amtsforvalte-
 re i Danmark), ang. at (i Anledning af Forordn. 31
 Aug. 1774 og den derefter med Overfatte-Directionen
 førte Correspondence) af de, i Følge den fra det Danske
 Kammer under 2 Mail 1772 søiede Anstalt, i den Konge-
 lige Cassa allerede indleverede Arve-Capitaler, som
 fraværende Arvinger ere tilfaldne, bliver ikkun i Ex-
 tra-fatte-Cassen modtagne de Capitaler, som hver for
 sig er 100 Rdlr. og derover; de dertimod, som ere af
 ringere Beløb, og for saavidt derfor et allerede af Over-
 fatte-Directionen er udstædt Obligatio er, bliver dem,
 som samme i den Kongelige Cassa have indleveret, igjen
 at tilbagebetale, for paa anden lovlig Maade at be-
 spørges udsatte imod Rente, indtil enten vedkommende
 Arvinger sig dertil melde, eller Capitalerne efter de i Lo-
 ven ommeldte 15 Aars Forløb tilfalder Kongen, hvilke
 Arveparter, under 100 Rdlr., vedkommende Stiftesfor-
 valtere strax i vedkommende Amtstuer, imod det fra
 Amtsforvalterne derfor ihandehavende Deviis, have at
 M m 2 lade

- 21 Febr. lade affordre, og Amtsforvalterne imod behørigte Qvoteringer at udbetale (y).
- 23 Febr. Admiralitets- og Commissariats-Collegii Prom. (til Stiftsbefalingsmanden over Ribe = Stift), ang. at Mandøes Beboere maac være befrieede for at møde paa det almindelige Sessions- Sted, naar Sessionerne aarlig holdes: derimod skal aarlig deres Præst indsende en rigtig Af- og Tilgangs-Liste over Mandø Skaber.
- 25 Febr. V. G. R. o. Gen. Soldk. Prom. (til samtlige Soldere i Danmark), ang. nsie at paaagte, at ingen raæe Zuder fra fremmede Steder indføres, forinden med Notarial- eller Dyrigheds- Attest bevises, at ingen Qvægsyge befindes paa de Steder, hvor samme ere udfiskede eller udførte, (til en Sikkerhed, og da Forordn. af 21 Maii 1745 det iblandt andet forbyder) (z).
- 1 Martii. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Sjellands = Stift), ang. at det af Sognepræst Hr. Sabritius skjenkede Legatum paa 200 Rdlr. til Kjøngs Sogns fattige, og som stedse skal forblivi i Præstegaarden imod 4 Procent aarlig Rente, er i alt approberet.
- 9 Martii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden paa Island), ang. at de Delinquenter, som skulle dømmes til Jern deres Livstiid, skal dømmes til Kjøbenhavns Fæstning i Steden for Islands Lugehuus (a).

Or.

(y) See Prom. af 8, 15 og 22 April 1775, samt 3 Prom. af 29 Febr. og 2 af 18 Martii 1780.

(z) See Rdn. 30 Novbr. 1778, Cap. 1. §. 1, 2, 3, 6, og Cap. 4. §. 9. 1, 2, 4. samt 28 April 1779, §. 4.

(a) Confr. Fundatsen for Lugehuuset af 3 Martii 1784. §. 1.

Or. Stiftamt. haver andraget, at det vel ved Rescript af 15 Octobr. 1762 er bleven anordnet, at de Delinquenter, som tilføren bleve domte til Fæstnings- Arbeide i Kjøbenhavn, skulde dømmes til Arbeide i det Islandske Tugthuus; men i bemeldte Tugthuus ingen Anstalt er, eller kan gøres til grove Misdaaderes Bevogtning, ceterdi der er ingen Kjelder eller Arrestkammer under Høuset, ei heller nogen Stuer, hvilket der paa Landet anses for en sammelig Haandtering, hvorover ildeindseende Mennesker let kan undvige, og tage deres Tilflugt til de vidt udstrakte ubeboelige Fjelde, og der opholde sig ved Høven og Alheden til største Uilkerhed for Publicum, hvorpaa for et Par Aar siden skal have været Exempel.

9 Martii

Til en passende Straf for Misgjerninger, og i Anledning af Forordn. af 27 April 1771 om Straf for grove Tyvs- Delinquenter, anordnes, at saadanne Forbrydere af Mandkjønnet, som frem for andre maatte agtes farlige for Publicum, og som skulde dømmes til at arbejde i Jern deres Livs- Tiid, skal dømmes til Fæstnings- Arbeide i Kjøbenhavn, i Steden for det Islandske Tugthuus; men andre derimod, som ikke kunne agtes at være saa farlige, og hvis Straf kun ansættes paa en vis Tiid, skal herefter, som hidindtil dømmes til Tugthuuset paa Island.

Canc. Prom. (til Stiftbefal. og Biskopen over Ribe- Stift), ang. at Degnenes Indkomster i Nørvangs- og Tyrreild- Herreder forskaffes dem af de Bedkommende.

11 Martii

Resol., hvorved Jise- Fjordens Lodserie er underlagt Over- Lodsen Commandeur- Capitain Lous (b).

13 Martii

Rescr. (til Biskopen over Ribe- Stift), ang. at Rector Hanssens Hustru, Martha Lous, i Ribe maae efter hans Død oppebære den næderste Hørrers Indkomster, imod at hun ingen Pension nyder ic.; da først ved hendes Død For-

16 Martii

M m 3

ord.

16 Martii. ordningen af 23 Julli 1756, §. 1 af Biskopen iagttages (c).

18 Martii. Gen. Ed. Decon. og Commerce-Collegii Prom. (til Kjøbenhavns-Magistrat), ang. at Kjøbenhavn er i Henseende til Forordn. af 13 Febr. 1775 indbegreben blandt Kjøbstæderne; saa og om Kniplingshandlerne. (Saa Forsøgsskel fra Oldermænden for Krammerlauget, i Anledning af bemeldte Forordning).

Magistraten ville tilkjendegive Oldermænden, samt i fornøden Fald bekjendtgjøre: 1) at der ingen Tvivl kan være om, at so Kjøbenhavn blandt Kjøbstæderne er indbegreben, da det i ovenmeldte Forordning heber, at al Viffekram og Omløben med Handels-, Kram- og Galanterie samt Haandverks-Vare paa Landet og i Stæderne skal herefter være forbuden, ic. 3 og 2) i Henseende til de omløbende Kniplingshandlere, da vil det indtil videre, og indtil nærmere Anordning detsangaaende udgaaer, have sit Forblivende ved de Rettigheder, som enhver omløbende Kniplingshandler især, i Følge det ham meddeelte og riende Privilegium, har til saadan Handel, dog maae ham forevise Ørigighedens Pas, og behørlige Documenter, som bevise Rettighæden af hans medhavende Vare (d).

23 Martii. Rescr. (til Stiftbefalingem. over Aggershuus Stift), ang. at Friderichsstad og Moss skal herefter hver have sin Magistrat, saa at Borgemeesteren skal boe i Friderichsstad, og Raadmanden i Moss, uden at de skal have noget tillsælles med hinanden at gjøre, men enhver forestaae sit, og oppebære Accisen samt Indkomsterne af det Sted, hvor han er; dog maae Waagistræ

(c) Den nederste Herers Plads var allerede indgaaet efter Rescr. af 7 Jan. 1763.

(d) See Prom. af 18 April 1775.

Magistraten ingen Jurisdiction meere have, men Sagerne skal sta Byetinget indstævnes lige til Lovtinget, og Magistraten ikke dømmes med uden i Delinquent-Sager, paa det at Friderichsstad og Moss kan blive befriet for at have en Instance meere end andre Stæder. Veier og Maaler-Embedet i Moss skal til Bestandighed sammenbindes og henlægges til Raadmands-Embedet i Moss, paa det derved kan have nogenledes stikkelig Udkomme. (Stiftbefal. har, da Magistraten i Friderichsstad blev dømt fra Embede, 1) holdt for bedst, at der i enhver Kjøbstad ere 2 Kongelige Betiente, som kunde have Nie med hinanden, paa det at det ikke skal komme an paa Een alene at forrette Stifterne, og bestyre baade det Juridiske og Deconomiske, men derhos tilstaaet, at, naar Magistraten fremdeles skulde boe i Friderichsstad, vilde dens Opnyn med Moss, som hidindtil har været lagt derunder, kun være liden, og til større Byrde for Indvaanerne; 2) indberettet, at den fattige Veier og Maaler i Moss er død, og der nu ingen Magistrat er i Friderichsstad, som det ellers tilkom denne Bjeneste at bortgive).

Gen. Ed. Decon. og Commerce- Collegii Prom. 25 Martii (til Stiftbefalings- og Amtmændene i Danmark), ang. at tilladte Kobberførere og privilegerede Kniplingshandlere maae vedblive deres Handel.

Gr. 3 Hensende til den Kobber- og Messing-Fabriquerne ved Forordn. af 26 Novbr. 1768 meddeelte Likaldelse, ved deres Betjente og saa kaldte Kobberførere overalt i Danmark at lade omsøre og forhandle de ved bemeldte Fabriquer forfærdigede Vare, maatte der efter Fdn. af 13 Febr. 1775 forekomme nogen Bankefælsighed til disse Fabriquers Fornærmelse i deres ved speciel Privilegio erholdte Rettighed.

Naar forbemeldte Kobberførere medhave de ved oven citerede Forordning anbefalede Pæsser og Documenter, og samme ikke befindes at medføre andre, end de dem, at forhandle, tilladte Kobber- og Messing-Vare, maae de ubehindret, herefter som forhen, fortsætte denne Handel; ligesom og Kniplingshandlerne, som dertil med speciel Privilegium, og med vedbærlige Told- og Pæsser-Sedle over de medhavende Vare, samt med Øvrigheds-Pas til deres Omreise (dog først

- 25 Martii. efter den Tiid det haver været dem mueligt at erholde saadant Pae) findes forsynede, fremdeles, og indtil des angaaende nærmere Anordning udsaacr, maae vedblive deres hidtil brugelige Handels: Waade (e).
- 27 Martii. Approbation, hvorved Toldrevenueerne overdrages Skatkammeret (f).
- 28 Martii. B. G. R. o. Gen. Toldf. Prom. (til samtlige
1 April. Toldere i Danmark), ang. Kobber- og Messing-
Vare, som fra visse Verker i Holsteen ei maae indføres.

Ved Concession af 20 Febr. afstleden har Kongen iblandt andet fastsat, at de Kobber- og Messing- Vare, som forarbejdes ved Verkerne paa de Adelige Godser Borstel, Lüttschau, og Holzgerklintchen i Hertugdømmet Holsteen, ei her til Danmark maae indføres, da de som fremmede ere at aulce. Ligelides maae et heller det Kobber- og Messing- Arbejde, som paa efterfølgende i Amterne Trittau og Rheinbeck under bemeldte Hertugdømme beliggende 8 Kobber- Woller i Kaustorff, Samfelde, Wighau, Groenwold, Kölsenhagen, Domhorst, og Glinde vorder forfærdiget, efter den allerede ssiende Foranstaltning paa nogen Waade til Danmark indføres, eller imod den i den Henseende her værende Forsatning falsbydes og sælges.

- 1 April. General-Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. at Brevene til Gütin, Neumynster og Oldenborg i Holsteen skulle adresseres til Kiel (g).

Rescr.

(e) Esr. Prom. 18 April 1775.

(f) I Prom. af 13 Jan. 1776; see nu Plac. af 18 Junii og Prom. af 3 samt Circul. af 10 Julii 1784.

(g) I Steden for til Lybek og Rendsborg efter Fdn. 31 Decbr. 1734. P. III.

6 April.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Amtmændene samt Greverne i Aggershuus-Stift), ang. de Umyndiges Midler, og Overformyndervæsenet paa Landet i Aggershuus-Stift (h).

Gr. Stiftbefal. har foresillet, at han, for at sætte Overformynderierne paa Landet paa en vis og staaende Fod, saavel til de Umyndiges som Børgernes Sikkerhed, haver fra samtlige Amtmænd i Stiftet og Sorenkriverne i Aggershuus-Amt indhentet deres Betænkning, hvorvidt Rescr. af 9 Decbr. 1773 for Bergens-Stift kunde være passelig i Aggershuus-Stift eller ikke, og deraf er fornømmen, at de Fleeste ere eenige i dets Nytte, om det der i Stiftet blev indført; derfor har han begjært, at det til Aggershuus-Stift maatte være extenderet.

Overalt paa Landet udi Aggershuus-Stift anordnes: §. 5. 1. og 2.
 Naar paa et Skifte . . . (i) vederhæftig. Børg. —
 Paa det at der kan have den fornødne Oplysning om §. 3.
 Børne-Midlernes Tilstand, samt Esferretning om Afleveringen fra den ene Betjent til den anden, skal der indføres authoriserede Protocoller (dog uden dertil at bruges stemplet Papiir, hvorfra Betjenterne forskaanes), hvorudi skal ansøres de Umyndiges Arve-Midler, de Steder, hvor Pengene ere udestaaende, de Børgere, som den beskiffes, og den Forandring, som formedelst Afkald eller andre tilstødende Hændelser aarlig forekomme; hvilke Protocoller bestandig skal være tilstæde til Esfersyn af Amtmanden ved Tingene, naar han der møder, og, naar de ere suldskrævne, og de derudi indførte Børne-Midler ere udbetalte, eller derfor gjort Rigtighed, skal de indsendes til Amtet, for i Archivet at bevares (k). Intet Skjøde . . . (l) Paategning af §. 5. 4. og 5.
 M m 5 Over.

(h) Udvidet til Christjands- og Trundhjems-Stifter, ved Rescr. 7 Sept. 1775 og 11 April 1776.

(i) §. 5. 1 og 2 er liksom §. 5. 1 og 2 af Rescr. 9 Decbr. 1773.

(k) See Rescr. 13 Julii 1774.

(l) §. 5. 4 og 5 hertil er som §. 5. 3 og 4 i samme Rescr. af 1773.

- 6 April. Oberformynderne, som det aldeles skal være forbudt nogen Betælling derfor at tage.
- 8, 15 og 22 April. Rentel. Prom. (til samtlige Stiftsbefalings- og Amtmænd, Grever og Friherrer i Danmark og Norge (m) af dem at communiceres Amtsforvalterne), ang. at Byefogderne udi Kjøbstæderne skulle i deres aarlige Regnskaber for de uvisse Indkomster inden Linen anfere de Arve-Capitaler, hvortil ingen bevislig Arving inden Stiftets Slutning sig haver meldet, og forklare, hvor, og naar Arven er falden, om, og hos hvem er udsat, samt derom fremlægge Byeskriverens eller Stifte-Commissariers eller Andres Attest, og producere verificeret Copie af Afkaldet, naar Arven vorder udbetalt; saa og at Stiftesforvalterne paa Landet skulle ved hvert Aars Udgang indsende Attester om saadanne Arvelodder og Copie-Afkalde til Amtstuen (Fogden); samt endelig, at Amtsforvalterne (Fogderne) have i deres Regnskaber at gjøre for Amtene lige Forklaring som Byefogderne for Kjøbstæderne, og derhos bemeldte Bevii- ser at fremlægge: (paa det ved Revisionen udi Kammeret kan have Retretning om, og behøvede paa-tes den Art, som Kongen efter Loven har sig forbeholden til slige Arve-Midler).
- 8, 15 og 22 April. Rentel. Prom. (til Biskopperne i begge Riger (n)), ang. at tilholde dem, som forrette Geistlige Stifter, saavel i Kjøbstæderne som paa Landet, ved hvert Aars Udgang til vedkommende Byefoged eller Amtsforvalter (Foged) at indsende deslige Attester og Copie-Afkalde.
- 8 April. Gen. Ed. Dec. o. Comm. Coll. Prom. (til samtlige Biskoper i Danmark og Norge), ang. bestands-
dig

(m) De Norske den 8, men de Danske den 15 og 22 April. — See Prom. 3 Stk. af 29 Febr. og 2 Stk. af 18 Martii 1780.

(n) Tilsvarende til de Norske d. 8, men de Danske d. 15 og 22.

dig for Efertiden at indrette de aarlige Forteg- 8 April.
 nelser over Døde og Fædte efter vedlagte Schema (o).

Rescr. (p) (til Stiftbefalingsmanden i Ribe og 10 April.
 Breven til Schackenhorg, Amtmændene i Haders-
 leb, Apeurade og Tøndern, samt Magistraten i
 Tøndern), ang. i alle de Tilfælde, naar en Knipt-
 lingshandler eller Blonde-fabricant maatte klage over
 en Kniplerinde, at hun til andre har solgt et hende, til
 at forarbejde, givet Dessin, eller affaaet et derefter for-
 færdiget Stykke Kniplinger eller Blonder for at eftergja-
 res, eller endelig, uden at fuldende det betingede Arbej-
 de, forladt sin Tjeneste med den hende betroede Traad
 eller Silke eller Penge-forskudde, og flere deslige Til-
 fælde, som blot staaer i Forbindelse med Kniplingers og
 Blonders Forarbejdelse, da at afgjøre disse Besværinger
 efter Politie-Sagers Maade summarisk og uden nogen
 Advocats Møde, belægge de Skyldige med proportio-
 nel Straf, og samme inddrive og udsøre; i alle disse
 Tilfælde tilskædes, ligesom i andre Politie-Sager, ingen
 videre Appel eller Provocation: dog, i Fald under
 saadanne anbragte Klager skulde befindes et Tilfælde, der
 ikke kan betragtes som en Politie-Sag, men kvalificerer
 sig til Retteus formlig Undersøgelse og Bedømmelse,
 saa henvises samme til sædvanlig Lands Lov og Ret.
 (Saaom Kongen blandt andre Hindringer i Befordringen af
 indenlandske Kniplingers og Blonders Forfærdigelse, har især
 ladet sig foredrage de af Kniplerinderne heri forøvende Mis-
 bruge, og derefter funden for godt at anordne en promptere
 og

(o) I Brevet til Biskopen over Ribe-Stift heder det: Vi
 have fundet til fuldkomnere Oplysning, at de aarlig-
 ge Fortegneller blive indrettede paa den Maade, som
 Deres Høierverdighed for sidste Kirke-Aar har brugt. —
 See og Prom. af 11 Jan. 1777.

(p) Paa Lydbk gennem Gen. Ed. Dec. og Commerce-Colle-
 gium.

- 10 April. og mindre kalkbar Maade til at ende de herover af Fabricanterne eller saa kaldte Ampinushandtere forenede Beslutninger).
- 15 April. Canc. Prom. (til Biskopen over Sjens: Stift), ang. at Sognepræsten og den Residerende Capellan i Thorebye: Kald udi Holland vel i Henseende til deres Embeds: Forretninger henvises til det almindelige Reglement (9), endskjont dette Kald ei i Rescr. af 2 Martii 1742 er ansat for Capellan, men har faaet den siden.
- 15 April. Rentef. Prom., ang. Arbe: Capitaler, hvortil Arvingen ei har meldt sig ved Skiftet (r).
- 18 April. Rescr. (til Kjøbenhavns: Magistrat), ang. at af Penge, som laanes paa Indien, maae, saalænge Debitor forbliver og Pengene bruges der, tages meere end sædvanlig Rente.

Gr. Vvinhandler Volte af Kjøbenhavn har andraget, at de Folk, som gaac herfra til Indien, behøve deels Vare, deels Penge, for at tilveiebringe sig paa deres Reise alle muelige Fordeele, og at oite nogle blive overliggende i Landet, og imidlertid benytte sig af de Penge, som andre creditere dem, indtil de see sig i Stand til samme at betale, ved hvilke Laan en Creditor i et saa langt fraliggende Land underkaster sig en stor Hazard, hvorover de, som saaledes bekomme Vare eller Penge paa Credit, ere villige at accordere Creditor meere end 4 pro Cento, og til den Ende at indrette Contract i Form af Bodmerier, saaledes: at Capitalen paa Ud- og Hjem: Reisen gaar for Creditors Resico; men at samme derimod er et simpelt Laan, saalænge Debitor bliver i Landet, hvoraf svares 10 Procent aarlig. I hvilken Anledning Volte har begjert, at maatte af de Penge, som han faaer tilgode, og som blive overflaende hos hans Bekjendtere i Indien, tage meere end ordinaire Renter, og saaledes, som han med hans Debitorer kan blive cenig, da deslige Folk ellers tage deres Tilflugt til Holland, Engelland, eller andre Steder. — Gen. Ed. Decon. og Commerce-Collegium holder for, at deslige Contracter ligesaavel befordre de Personers Handel, der udgaac til Indien og China, som de medføre betydelig Fordeel for de Handlende og Andre her i Landet, som ville vove deres Midler; og derfor anseer det for nyttigt til Landets Handel og Bindung, da For-

deelen

(9) Dat. 26 April 1754.

(r) See under 8 Junis 2 Stkr.

Resolutioner og Collegialbreve. 557 1775.

Dejen af saadanne Laan og virkelig kun er proportionerlig til den Risiko, Creditor løber, ved at betroc sine Penge paa Debitors eene personlige Sikkerhed. 18 April.

Creditor maae i de ovenmeldte Tilfælde tage meere end sædvanlig Rente, dog ikkun for den Tiid; Debitor bliver over, og Pengene bruges i Indien.

Gen. Ed. Dec. og Commerce-Collegii Prom. (til 18 April. Kjøbenhavns-Magistrat), ang. at de Handlende, som ved specielle Privilegter ere berettigede til at omreise med Tønderste Kniplinger, skal conserveres deres Rettighed, og fra det Steds Magistrat, hvor de sig tilsidst opholde, forsynes med Pas til deres videre Reiser, imod. at godtgjøre ved deres Privilegiens Forevisning, at de have Ret til deilige Reiser (s).

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Aalborg), 20 April. ang. at udi samelige Aalborg Stifts Kjøbstæder ingen Pante-, Skjøde- eller Kjøbe-Breve maae fra nogen af samme Indvaanere til Læsning og Protocolation ved Retterne antages, førend det med Attest fra ethvert Steds Overformynder og Øvrighed findes paategnet, at de Sælgende eller Pansættende for Alt hvís de enten af Skatter, Kirkers, Sattiges, Sko- ters, Børne-Penge, eller andre publice Midler kunde være skyldig at tilsvare, have enten ved Betaling eller anden Forsikring aflagt Rigtighed; og skal foransørte Attester uden nogen Betaling af Vedkommende meddeles. (3 Anledning af Indberetning fra Bysfogden i Histed, at en og anden af denne Bys Indvaanere, der indehædde med deres egne Børns Arve-Midler, foretage sig at afhænde eller pantsætte deres Eiendomme og Effecter til andre, uden først at ville aflægge Rigtighed for ihændehavende Børnepenge, hvorved Bysens Formynder-Væsen kan staae fare for at geraade i Norden til Tab og Skade for de Umyndige, har Stiftsamtmanden foreslaaet, om der, for at see saavel de Umundiges som andre publice Midler for Tab ved slige Afhændelser betryg-

(s) Af Schous Forordn. V. Side 284. Efr. Prom. af 18 og 25 Martii 1775 samt 15 Febr. 1777.

30 April. betryggede, maatte for Stiftets Kioskader gjøres samme Anordning som i Henseende til Horsens under 6 Sept. 1728 er forankaldet).

20 April. Refer. (til Stiftbefalingsmanden over Ribe-Stift), ang. 5 Chirurgi udi Ribe-Stift, Colddinghuus-Amt undtagen (r).

I Ribehuus-, Lundenes- og Bøllinge-Amter, med Grevskabet Schackenburg og Friherkabet Rossensteen skal herefter være 5 Chirurgi, som tillige skal practicere udi Medicinen, og under Dags Dato ere beskikkede: den 1te, der skal boe sin Boepæl i Ribe, til at være Chirurgus, og tillige at practicere udi bemeldte Ribe, og sammes Hospital, Grevskabet Schackenburg, Løe-Herred, Lystrup- og Ribehuus-Virker, samt Sjørding- og Malt-Herreder, med underliggende Hunderup-Virk; den 2den, der skal boe i Varde, til at være Chirurgus, og tillige at practicere i bemeldte Varde og sammes Hospital, Vester- og Øster-Nør- samt Skads-Herred med underliggende Fanse-Virk; den 3die, der skal boe i Ringkjøbing, til at være Chirurgus, og tillige practicere der i Byen, samt Bølling- og Hind-Herreder, og af Hammerum-Herred i Hind-, Herning-, Sneiberg-, Tørring-, Arnborg-, Scharrild-, Felding-, Aassing-, Bium- og Borgod-Sogne; den 4de, der skal boe i Hølstebro, til at være Chirurgus og tillige at practicere der i Byen, saavel som i Ulfborg, og Ginding-Herreder, samt den øvrige Deel af Hammerum- og Hjerm-Herreder, der ikke er tillagt den i Ringkjøbing beskikkede Chirurgus; og den 5te, der skal boe i Lemvig, til at være Chirurgus og tillige practicere der i Byen, saavel som i Schødborg- og Vandfuld-Herreder, samt i Sjørding-, Bem-, Duur-, Asp-, Ølbys- og Foulsing-Sogne

(r) Om samme; i Aarhus-Stift og paa Ballek, see Rescript 19 Novbr. 1777 og 10 Decbr. 1779.

20 April

ne i Hjerm Herred. Bemeldte Chirurgi skal betjene og lade sig konsulere af enhver, som forlanger deres Tjeneste, og undervise Jordermødrene i deres Districter, samt uden nogen Betaling betjene alle Hospitals-Lemmer, og de, som nyde Almisse af nogen Gattig-Casse i deres Districter; dog maae de, naar dem i den Henseende foraarfaages Nisær, bekomme frie Befordring; ligeledes skal de være forbundne imod 3 Mark Diæt-Penge daglig, og frie Befordring, at foretage alle de Obductions-Forretninger, som i deres Districter foresalbe, og af Amtmændene paa Landet samt Magistraterne eller Byefogderne i Kjøbstæderne blive requirerede, saa og møde ved Land-Militie-Sessionerne, som holdes i hverd District, for paa Ansfordring at visiterer det Mandskab, der foregives at have en eller anden Sygdom og Legems-Bræk, og om dets Besindende alt uden Betaling give deres skriftlige Attester, ved hvilke Møder dem ligeledes tilstaaes frie Befordring, og endelig i Farlige, og især smitsomme Sygdomme skal de pligtige være, at correspondere med det Medicinske Facultet eller Provincial-Medico, dertil afgive Relation om Sygdommens Beskaffenhed, og hvad de derimod orbonerede, samt videre derfra lade sig veilede; og, da dem er tillagt en vis aarlig Løn, bør de nydes med en taalelig Betaling for deres Curer; saaledes maae af dem for en Chirurgisk Curé blandt Almuen, som kan være i 4 a 6 Uger, et forlanges mere end 6 Rigsdaler, og derefter i Forhold til længere Tiid. — Den over de aarlige Lønninger, der til disse Chirurgt skal udredes, forfattede Repartition approberes saaledes:

A. Af Kjøbstæderne:

1) Af Ribe	• 30 Rdlr.	4) Af Holstebro	18 Rdlr.
2) „ Varde	• 22 —	5) „ Lemvig	• 10 —
3) „ Ringkjøbing	20 —		

B. Af

20 April.

B. Af Hospitallerne:

1) Ribe . 30 Rdlr. | 2) Varde . 20 Rdlr.,

C. Af Landet:

1) Af Ribehuus Amt: 2) Af Lundenæs og Bøvling Amt.

Af det contribuierende Bønderaadies Hartkorn, som er beliggende inden 4 Mile nær Kjøbstæderne, a 1 f. d. aarlig, omtrent 7810 Rdr. a) 81 Rdlr. 34 f. 15193 Rdr. a) 158 Rdlr. 25 f. omtrent

Af det øvrige Hartkorn i Amtene, som er beliggende over 4 Mile fra nogen Kjøbstad i Stiftet, a 1 halv f. d. aarlig, omtrent 359 Rdr. b) 1 Rdl. 83½ f. 2142 Rdr. b) 11 Rdl. 15 f. omtrent

Af Proprietairer, Præster og Deane, Herreds- og Virkesfogder samt Skrivere, med andre Konactige Betiente, saa og Forvaltere, Ridesfogder, Forpagtere, og alle andre uden for Bøndestanden i Amtene boende . . . c) 100 Rdl. . f. c) 189 Rdl. . f.

3) Af Grevskabet 4) Af Friheriskabet Rysens Schackenborg: steen:

Efter given Erklæring, a) Grevnen aarlig 5 Rdl. a) Baronnen 20 Rdl. f.

Contribuerende Bønderaadies Hartkorn, som er beliggende 4 Mile nær Kjøbstæderne, a 1 f. d. aarlig, omtrent 417 Rdr. . . b) 4 Rdl. 33 f. 1304 Rdr. b) 13 Rdl. 56 f. omtrent

Af det øvrige længere end 4 Mile fra Ribe beliggende Hartkorn, omtrent 1263 Rdr. a 1 halv f. . . c) 6 Rdl. 55½ f. . . .

Af Præster og Degne, Virkesfogder, Inspectører, Forvaltere, Declefogder, Forpagtere og andre uden for Bøndestanden sig opholdende . . . d) 5 Rdl. . f. e) 3 Rdl. 82 f.

20 April.

Summa 750 Rdlr., hvoraf de 5 Chirurgi nyder hver 150 Rdlr. aarlig Løn. Og hvad der efter denne Repartition af Ridsstæderne bør indredes, skal hver Stads Magistrat eller Byfoged aarlig besørge lignet paa samtlige Indvaanere i samme Forhold, som Delinquent Omkostninger repareres; men, hvad der af Amtene, samt Grev og Friherstædet, for Proprietairer, Præster og Degne, Herreds- og Virkfogder, samt Herreds- og Virkeskrivere med andre Kongelige Vessente, saavel som Forvaltere, Ridsfogder, Forpagtere, og alle andre uden for Bondestanden paa Landet boende, som til et hvert Sted er anført, skal strax af hvert Steds Jattigges Inspecteur nærmere paa enhver især af ovenmeldte lignedes, hvilken Ligning, naar derudi formedelst indfaldende Dødsfald, og om een eller flere af dette Slags Contribuenter enten nedsætte sig i, eller røbe fra Amtene, eller deres Vilkaar forandres, eller og formedelst andre Aarsager behøvedes Forandring, maae samme ved de aarlige Vessonet, angaaende de Jattigges Væsen, omlægges; og maae ellers ved slige Ligninger, saavel ved deres første Forfatning, som i Fremtiden, især tjene til Regel, at enhver ansættes at contribuere efter sine Vilkaar, Formue og Indkomster, og Proprietairerne vilige efter deres Gudsers Størrelse, samt at disse imod Præstestædet, de Kongelige Vessente og øvrige i denne Klasse ansættes høiest, da ingen Præst, i hvor formuende han end maatte være, hvor store Indkomster han end haver, og i hvor nær han end er boende ved nogen af ovennævnte Ridsstæder, maae ansættes for meere end 1 Rdlr. 2 Mk. aarlig i det allersværeste, og ingen Dogn høiere end 2 Mk. Endelig bør og ved disse Ligninger tages Væsenes Længde i Betragtning, saaledes, at de, som boe længst borte fra Chirurgi, blive

lættede

20 April.

lattede imod dem, som hoi nærmere. Hvad lidet, som Bøndergodsets Hartkorn maatte befindes at overskyde det, som det for ethvert Bred er ansat for, kommer Proprietairer og Præster med sverige i den Classe ved Elgning tilgode; og skal alle disse Contributioner indkrævet af Amtsforvalterne, det som Kjøbstæderne og Hospitallerne skal betale ved hvert Aars Udgang fra Magisterne eller Byfogederne (u) og Hospital-Forstanderne, og det, som af Landet betales, i fire Kvartaler aarlig paa samme Maade som Kongelige Skatter, dog at hvert Quartals Del af fra Grevskabet og Baroniet under Lei og samlet i Amstuerne betales, hvoraf Amtsforvalterne da i 2 Terminer aarlig udbetale hver Chirurgus sin Løn, nemlig ved hvert Aars første Termin (der, for at have Tid til Indkrævningen, skal være den 1 Augusti) det Halve af det, Landet skal contribuere; og ved hvert Aars anden Termin (der fastsættes til paafølgende Aar 1 Febr.) Resten af det Landet paalagte, tilligemed det, som fra Kjøbstæderne og Hospitallerne skal betales; og bliver altsaa i Følge heraf paa Ribe Amstue at erlægge:

1)	C. I. a)	af Hartkornet	81 Rdlr. 34 S.
2)	— b)	Dito	1 — 83½
3)	— c)	Proprietairer, ic.	100 —
4)	— 3. a)	Greven	5 —
5)	— b)	Grevskabet	4 — 33
6)	— c)	Dito	6 — 55½
7)	— d)	Præster ic.	5 —
8)	A. I.	Fra Ribe Bye	30 —
9)	— 2.	Varde	22 —
10)	B. I.	Ribe Hospital	30 —
11)	— 2.	Varde Hospital	20 —

Som udgjør tilsammen 306 Rdlr. 14 S.

Ribe

Resolutioner og Collegialbreve. 563 1775.

Men, da alene de 2 førstbenævnte Chirurgi skal have 20 April.
deres Løn fra Ribe Amtstue, som er 300 Rdlr., saa
skal de overfydende 6 Rdlr. 14 S. aarlig fra Ribe Amt-
stue til Amtsforvalteren i Ringkjøbing remitteres. —
Og paa Ringkjøbing Amtstue skal erlægges:

1)	C. 2. a)	af Hartkorn	,	,	158 Rdlr. 25 S.
2)	—	b) Dico	,	,	11 — 15
3)	—	c) Proprietæter, ic.	,	,	189 —
4)	—	4. a) Friherren	,	,	20 —
5)	—	b) Friherkabet	,	,	13 — 56
6)	—	c) Præster, ic.	,	,	3 — 82
7)	A. 3.	Fra Ringkjøbing	,	,	20 —
8)	—	4. Holstebro	,	,	18 —
9)	—	5. Lemvig	,	,	10 —
10)	Og fra	Ribe Amtstue	,	,	6 — 14

Tilsammen 450 Rdlr. S.

Hvoraf de 3 sidstbenævnte Chirurgi erholder hver aarlig
Løn 150 Rdlr.

Rescr. (til Biskopperne udi Island), ang. at der 21 April.
af alle Prædikestolene udi Kirkerne skal skee Bøn
for Hendes Kongelige Gsighed Printsesse Sophia Fri-
derica, ligesom ved Rescr. af 14 Octobr. 1774 er befalet.

Rescr. (til Biskopen over Sjens Stift), ang. 21 April.
at det under 26 April 1754 udgivne Reslement skal
ligeledes for Sognepræsten og den Residerende Ca-
pellan til Vigerslef og Vestinge Menigheder i Sjen
i alle Tilfælde være en bestandig Regel.

Rentel. Prom., ang. arvingløse Capitaler (v). 22 April.

B. G. N. o. G. Soldt. Prom. (til samtlige Soldate 22 April.
i Danmark), ang. fra 1 Hujus og herefter maanedlig
N^o 2 til

(v) See 2 Stk. af 8 April 1775.

1775. 564 Kongelige Rescripter,

- 22 April. til det Kongelige SkatKammer at indsende en Extract over alle de ved Toldstedet kaldende Oppebørsler (x).
- 27 April. Rescr. (til Biskopen over Christiansands Stift), ang. at forrige Resid. Capellan til Oddernes Præstegjeld maae deraf nyde Naadens: Mars Indkomster, imod at Successor iagen efter Loven nyder Vederslag for hvad ham derved saaledes afgaaer.
- 4 Maii. Bevilling (og Notis til Amtmanden over Eronborg: x. Amt), at Statmester og Geheimens Raad Baron Schimmelmann maae for Eronborg: Bevæhr: Fabrique og dens tiliggende Grund forundes separat Jurisdiction, og Ret til, ved samme at bestikke Dommer og Skriver, m. v.
- 6 Maii. Gen. Ed. Decon. og Commerce: Collegii Prom. (til Stiftbefalingsmændene i Sjælland, Folland og Falster), ang. at Robberførerne maae paa forhen brugelig Maade medbringe og sælge Ørholm: Fabriques Leer og Skærs: Knive, indtil Oplag deraf i hver Bøe kan tilveiebringes (y).
- 11 Maii. Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet), ang. de Unge Oppebørsel og Deling, som ved hver Examen betales, i Steden for dem, som forhen indkom ved Baccalaurei: Graden, m. v.

Gr. Da Erfarenheden lærer, at den Nytte, som sigtes til med Baccalaurei: Graden ved Universitetet, som er denne, at de unge Studentere derved skulle opmuntres til at udmærke sig i deres Studeringer, ikke kan opnaaes, efterdi ingen anden Prøve for Baccalaurei: Graden forlanges, uden denne at 1) de, som søge den, skal have faaet en af de 2 bedste Characterer in Examina Philosophico, for hvilken Prøve de allerede have Belønning nok i Characteren, som er givet dem; og

(x) See Circul. af 8 og 23 Jan. 1780, bortfalder ved Circul. af 10 Julii 1784.

(y) Af Schous Udtog af Forordn. V. Side 285.

II Maii.

og at de 2) Kal publice forbare en Disputation, som Decanus Facultatis Philosophicæ har skrevet, ved hvilken de fleste erfares at være fraværende, og i hvilken Act de ikke, omendkjont de ellers som unge Studentere havde anvendt deres Tiid vel, kunde vise saadant saaledes, at det kunde geraade dem og Universitetet til nogen Ære, saa har Kongen (allerhelst da det tillige erfares, at ikke de Studentere, som have bedst Naad og Keilighed, men alene de fattigste, som for at faae Stipendia Academica dertil nodes, tage Baccalaurei-Graden, hvilke derved saad meget meere trykkes, som de alene Kal bestride de Udgiøster, som Graden bekostes med) ved derom udgaaene Forordning befalet, at denne Grad herefter ikke meere ved Universitetet Kal have Sted. Men, da Kongen tillige er bleven berettet, at baade Professore i Almindelighed, saa og i Særdeleshed Facultas Philosophica og dets Decanus maatte ved denne Forandring tabe udi sine sædvanlige Indkomster, saa anordnes hermed anlangende de Penge, som efter bemeldte Forordning for Universitetet Kal af Examinibus indcasseres til nogenlunde Stadesløsholdelse.

Den Rigsdaler, som enhver, der deponerer publice Kal give til Universitetets Bibliothecque, indcasseres af Famulo Bibliothecæ, naar Inscriptionen skeer; og saarsaert den er forbi, leverer han Pengene til Decanum Facultatis philosophicæ, som først tager deraf forlods 27 Rigsdaler, af hvilke han betaler Provsten paa Communitetet 20 Rdlr., i Steden for de 20 Rdlr., som han pleier at faae for petitionem ved Baccalaurei-Graden, og de øvrige 7 Rdlr. gives Famulo Bibliothecæ til at bøde paa den Afgang, som ham maatte skeer, ved at disse 27 Rdlr. ere tagne forlods ud. Naar nu disse Penge ere saaledes uddeelte, saa deles Resten af de indcasserede Penge i 4 lige Deele, hvoraf Famulus Bibliothecæ faaer en fjerde Deel, og de øvrige 3 Fjerde-Deele bliver at beregne Universitetets Bibliothecque til Indtægt, hvorimod Decanus Facultatis philosophicæ befries for at betale til Bibliothecquet de sædvanlige 100 Rdlr., eftersom dette kan ansees som Equivalent derfor, allerselst da det er at vente, at de Candidati, som ere ringere, og hvis Keilighed det er, ikke, i Henseende til Bibliothecquet vil være saa knappe, at de ikke give meere, end

- 11 Maii. net op det, som de ere forbundne til. Den Rigsdaler, som de, der privatim indskrives, loledes skule give til Bibliotheket, indcasseres af Pedellen, og leveres Decano, da den af ham deles imellem Bibliotheket og dets Famulum i foransførte Proportion. Af de Penge, som indkomme ved Examen Philosophicum og Philologicum, og som af Decano Facultatis Philosophicæ indcasseres, betales til Pedellerne, i Steden for deres sædvanlige Srotter ved Baccalaurei-Graden, 50 Rdlr., hvilke deles imellem Pedellerne, i samme Proportion som de af Baccalaurei-Graden dem hidindtil tilkomne de Penge. Af de øvrige betales Resten indtil 60 Rdlr. til Philosophorum Distributæ af Decano; og, skulde da endnu noget blive tilovers, da skal det tilhøre Decano, i Steden for den Indkomst, som han ellers af Baccalaurei-Graden maatte kunne vente sig. De Penge, som indkomme af alle øvrige Examinibus, hvad Navn de end have maatte, indcasseres i ethvert Facultet af den, som indregner Candidatos til Examen, og afleveres igjen maanedlia til Decanum Facultatis philosophicæ, som gjør Afgift for dem, saavel som for de andre ovenførte Summer. Af disse Penge betales 8 Rdlr. til Rectorem Universitatis, i Steden for de 8 Rdlr., som han pleier at faae for Sigillo til Baccalaurei Programma; 20 Rdlr. til Secretarium, i Steden for de 20 Rdlr. som han ellers skulde have for at skrive Programma, og de øvrige indgaae i Professorum almindelige Distributæ, i Steden for de 2 Rdlr. som pleiede at indfude dertil for hver Baccalaureus. Med alle disse Penges Incassation skal strax begyndes, v. s. v. ang. Penge til Examen Philosophicum Aar 1775. — Da Examen Philosophicum paa den nye i Forordningen befalede Maade, og Examina philologica, naar de unge Candidati, som i Aar komme til Universitetet, ere bleve indskrevne, strax
- skal

Resolutioner og Collegialbreve. 567 1774.

Skal tage sin Begyndelse, og ligeledes Examen Artium 11 Maii
 næste Aar sættes op indtil September: Maaned, saa ta-
 ger nu herefter Decanaten sin Begyndelse med Septem-
 ber: Maanedes Udgang, til hvilken Tid den værende
 Decanus haver at aflægge sine Regnskaber, og at afle-
 vere Documenterne, Decani Embede-vekkommende, til
 sin Successorem. — Den egentlige store Examen phi- s. 6.
 losophicum holdes, som i Forordningen er befaleet, fra
 Et. Hans: Dag, saa længe som behøves; men for de-
 res Skyld, som umueligt have havt Leilighed at ophol-
 de sig ved Universitetet, tillades det, som tilforn, og
 saa at holde Examen Philosophicum, naar 6 fattige Stu- s. 7.
 dentere det begjere. — De, som tilforn have taget Bac-
 calaurei: Graden, og ligeledes de, som enten have
 faaet, eller i dette Aars Nojo og Junio faaet de 2 bedste
 Characterer til Examen Philosophicum, nyde ved
 Universitetet herefter de Privilegia, som Baccalauret
 tilforn have havt; men af dem, som indstille sig til
 Examen Philosophicum efter den Tid, antages ingen
 til at nyde Stipendia Academica majora, uden de, som
 i Examine philologico have aflagt Prøve (2).

Rescr. (til Regjeringen over de Americanske 11 Maii
 Eilande), ang. i Følge Forordn. af Dags Dato,
 om Banco: Sedles Cours paa de Americanske Ei-
 lande, at underskrive det bag paa disse Sedle Tætte,
 angaaende deres Værdie i Bestindigt Courant, og lade
 samme af Secretairen paraphere, og af Hovedbogholde-
 ren contraffignere.

Rescr. (til Dragon: Sessionens Deputerede 11 Maii
 Søndensfelds), ang. at Paategning af Dom-
 me over Dragon: Udredere skal ophøre (a).

N n 4

GE

(2) See Prom. 31 Martii 1783.

(a) See Prom. af, 13 Maii 1775.

11 Mail.

Mr. De Deputerede formene, at den ved Rdn. 30 April 1792, Art. 53. betalede Forvisning og Paategning af de over Dragon-Udøberne erhvervede Domme for uadværende Tid ikke er til nogen Nytte, men gjerne heretter kunde ophøre, saa meget meere, som det foraarlaaer Vidtsøstibed, og paafører de Paagjældende en Udgift af 64 Stilling, som alletid er erlaaet for Paaskriver efter den fra gammel Tid af indførte Stil. Saadan Paategning er og, saavidt de Kongelige Statter betræffe, allerede aldeles ophørt.

I Forhold dermed skal samme Paategning af de over Dragon-Udøberne erhvervede Domme heretter i alle andre Tilfælde ligelædes ophøre; dog skal Fogden laaet se, at tilkøndeagtes vedkommende Compagnie-Chef Executions-Tiden, paa det denne, i Fald han eragter det fornøden, kunde være tilstede, for at paasee, at Intet af Dragon-Quarterets Tilhørende bliver forrykket eller ødelagt.

11 Mail.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden paa Færøe), ang. at det af Betjentene paa Færøe forfattede Forslag til et Reglement for det saa kaldede Kossbrug der paa Landet er approberet.

13 Mail.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at der ved Skoemagerlauget i Kjøbenhavn maage for Estertiden stikke være tre Oldtjefeller, nemlig 1 Kjøbenhavner, 1 Nordmand, 1 fra de øvrige Provinde ser, hvorunder Slesvig og Holsteen skal forstaaes, og 1 Tydsk; dog maage ved Valget af en Oldtjefel af bemeldte øvrige Provinde ser, i Henseende til Sproget, ingen Forstjæl gjøres, om nemlig den, der skal vælges, foraaer det Tydske eller Danske Sprog; ligesom Lauget og vedform-delt ikke maage behyrdes med nye Udgifter, men de 2 ældste Oldtjefeller skal alene nyde de ved Rescr. af 6 Aug. 1751 bestaaede maanedlige 4 Rdlr., og de 2 Yngste aldeles Intet, såend de efter Louren blive de Ældste, For at ses hvorvidt den Striid, som Magistraten har meldet at være, da der ved Skoemagerlauget har behaandlet, ligesom ved de øvrige Haandverkslaug, været 2 Oldtjefeller, nemlig en

en Dank og en Endt, hvilket og ved Reser. af 29 Decbr. 1748 og 6 Aug. 75 i blandt andet er anordnet, og tilføjet saakket, at hver af disse Vidteskæller skal af Svendens Lidpenag betales maanedlig 2 Rdlr.; men at de Endte Svende, i Ansehung at det heele Hertugdøm Holsteen er formien til Danmark, have sat sig imod, at en Holskener maatte udvælges som Endt Vidteskæl, hvorimod de Danske og Norske Svende paastaae, at Holskenerne ikke kan være Danske Vidteskæller.

Canc. Prom. (til Rentekammeret), hvorved 13 Maji. sendes Genpart af Reser. under 11 Maji. 1775, ang. Paategning af Dømme over Dragon Udredere at ophøre.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingem. og Biskopen 13 Maji. i Christianssand), ang. at det med Præsters og Degnes Skyds og Nattehold kan indtil videre forholdes efter høfsligende af dem forsattede Forslag til et almindeligt Reglement overalt i Christ.

Gen. Post. Amtets Prom. (til Postmesteren i Ribe), 20 Maji. ang. at, endskjønt Brevg med Bancosedle imellem Ribe og Hadersleb maas befordres med den ridende Post, da derimellem ingen Kongelig agende Post er, saa maas dog ingen Breve med Bancosedle, som skal laaere end til Hadersleb, imodtages til frie Befordring, uden dersfor erholdes saadanne Attester, som Ordren af 17 Sept. 1774 tilholder; og alle andre Breve med Bancosedle ubi, som længere end til Hadersleb skulle forsendes, ingenlunde imodtages, uden de blive friegjorte til Hadersleb, hvor de paa den agende Post til videre Befordring skulle afleveres, thi i andet Fald bliver Postmesteren i Ribe selv ansvarlig til det paa Hadersleb Karte for lige usrie Breve ansatte Porto (b).

N n 5

Canc.

(b) Imellem Ribe og Hadersleb er nu agende Post. Den maaske denne Prom. er ogsaa gaaet til andre Postmestere uden for den agende Postes Tour, for hvilke Prom. da bliver gjældende.

27 Maii.

Cauc. Prom. (til Stiftsbefalingsmændene i Danmark) med en Extract af den approberede Generaligning over hvad Kjøbstæderne have at svare eller nyde i Indqvartering: Gjælpeskat; og at Kongen har rescolveret, at Amtsforvalterne, enhver udi sit Amt, skal modtage den svarende Afgift af de i Amtet værende Kjøbstæder, paa det at de, som skal nyde samme, derom kunne melde sig ved Amtstuen, (for at spare Vedkommende de ellers deraf skydende Befolkninger) (c).

27 Maii:

Resol. 24
Maii.)

Generalitets: og Commissariats-Collegii Prom. (til Landmilite: Commissionerne), ang. at de, som til Rytteriet have afleveret saadanne Folk, der ei have Hvide til at komme vel paa Hesten, endnu mindre, naar den med Fourage og den udfordrende Equipage er bepakket, skal enten omhytte samme med dem, de have afgivet til Infanteriet, eller med andre af deres Godser, som holde fulde 64 Tommer Sjællandsk Maal paa bare Fødder, hvilke maaske være bredskuldrede og søre Folk, for saavidt saadanne deriblandt ere at finde.

31 Maii.

Placet, ang. at de, som nyde noget fra Skatkammeret, skulle afhente det ved Forsalds: Terminerne og deres Dødsfald at indberettes (d).

Da den forrødne Orden og Rigtighed udi Skatkammerets Bøger og Regnskaber udfordrer, at enhver, som findes anført paa Skatkammerets Reglement, være sig med Pensioner og Vartpenge eller extraordinaire Tillæg, strax til hver Forsalds: Termin, ved den Casse, hvortil Betalings Nydelse er henvist, afhenter det, ham i
saa

(c) En nye Signing sees i Rescr. af 21 Martii 1781, hvor, og i Rescr. af 21 Novbr. 1777 ellers det om Skattens Erlægelse i Amtstuen er indført.

(d) Af de offentlige Tidender. — Efr. Plac. af 18 Junii og Prom. af 3 Julii 1784.

saa Naade tilkommer, paa det at Cassen strax kan vorde
 forsynet med de udsprende Devotiosigheder af Præste-
 Attester og Qvitteringer: saa skal alle og enhver sig-her-
 efter paa det Næste rette, for at undgaae den Ulempe,
 som ellers deraf vil stude; ligesom og Bedkommende strax
 haver at indberette til den Berjent, af hvilken Betas-
 ling er oppebaaren, naar nogen sliq Person ved Døden
 et afaangen.

31 Mañ.

Refcr. (til Stiftbefalingsmanden over Aagers- 1 Junii.
 huus-Stift), ang. at Almuen i Gusbalds-Sogn
 maae herefter jiterages for at komme Almuen i Dvers-
 Præstegjeld til Hjelp med at Kyds in Natura, imod at
 de i den Sted skal betale 24 Skill. aarlig af hver Gaard
 i Penge, som beløber omtrent til 15 Rdl., hvilke af
 Fogden skal indkræves hos Gusbalds Almue ligesom an-
 dre Skatter, og igjen i samme godtjyres Øyers Almue,
 som derimod skal besørge Skidsen. (Saasom
 Gusbalds Almue have ondraget, at Øyers Almue Aar 1749
 paa urigtige Grunde skal have udbirket Stiftamtmandens Re-
 solution, at de skulle komme Dvers Almue til Hjelp med at
 forrette frie Skyds paa 3 Skiftesteder (e), som har hindret
 deres Jorddrivning, og, da nogle af dem har $2\frac{1}{2}$, 3, ja 4
 Mile til Skiftestedet, saa er det dem, naar Skidsen salder
 haug, umuelig at møde, og maae betale dobbelt saa meget
 som Leis-Skyds; og Stiftamt. har erklæret, at deres Hæke
 i dette Tilfælde maae gaae 3 a 4 Mile til Skiftestedet, og
 ere trætte, forinden Skidsen begynder).

Refcr. (til Justitsraaderne Colbjørnsen og 1 Junii.
 Willemsen), ang. at beordre Betjentene ved de
 Laurvigiske Jernværker, til Bergverks- Directorium
 fra 1774 Aars Begyndelse og fremdeles kvartalliter efter
 Schema at indsende en Fortegnelse over det virkede
 Stång-Jern og Støbegods, samt hvad deraf er gjort
 i Arbeide, af alle forskjellige Sorter, saasom Kaffel-
 øvne,

(*) See tillige Refol. 22 Junii 1761 og Refcr. 23 Martii
 1770.

1 Junii. ovne, Plader, Bomber, Kugler, Grader, med videre.

(Saa som Beraverts Directorium har fundet fornødent, ligesom til de øvrige Jernverks-Eiere, at tilskrive Administrations-Commissionen over Grevskabet Laurvige at ville beordre Forvalteren over det Laurvige Verk at indsende bemeldte Fortegnelse kvartalvis, men Commissionen har svaret, at Grevskabets Verker, efter Privilegierne og Lehnpatentet, ere undtagne fra den almindelige Beskyttelse, som Jernværkerne i Almindelighed ellers ere undergivne, og alene af Grevden selv bændere, samt at de derfor ei kunde indsende Fortegningen; og da den forlangte Efterretning ikke hater til noget Paalæg, eller at fornærme Grevu i nogen af hans Rettigheder, men til at befordre saavel dette som de andre Verks Jernverks Opløst og Producters Afkøbtning).

2 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Aggershuus-Stift), ang. Skifternes Behandling og Incassationer i Aggershuus-Stifts Kjøbstæder og Amt (f).

I Anledning af hans Foredstilling og Forslag, til at faae Skiftesbehandling ved Jurisdictionerne i Aggershuus-Stift beraat i en bedre Orden, og for Fremtiden hemme en og anden Uskik, som derved hidindtil havde indsejet sig.

- For saavidt Jurisdictionerne udi Aggershuus-Stifts Kjøbstæder og Aggershuus-Amt angaaer, anordnes og
- §. 1. fastsættes: At Rettens Behandling ved Skifter, som ikke strax indføres i de befalede Protocoller, som hjemle den, skal ansees som uøstrettelig, saa at hver Session, og hvad ved den foretages, strax skal indføres, uden at nogen løse Concepter maae gælde; og, i Fald det for Ordenens Skyld kunde ansees nødvendigt, at Skiftesbreve under eet inddrages i Skifte-Protocollen, for derefter at meddele Udskriver, skal en authoriseret Behandlings-Protocol indføres, hvori hver Sessions Bestemmelse skal antegnes, og af alle Vedkommende paategnes at medføre Rigtighed. Skiftesforvalterne i Kjøbstæderne maae ikke herefter, som tilforn, i deres Huse holde Skifte-Samlinger, og der afgjøre Tingene; men

pan

(f) For Christianslands-Stift see Rescr. 24 Maii 1782.

paa en vis af Stiftamtmanden bestemvende Dag hver 2 Junii, Uge holde ordentlig Skifte, Session inden Raadstuen i 2 Vidhers Overværelse, som tillige skal underskrive hvad der passerer. Og, paa det Vedkommende altid kunne være underrettede om, hvad Tiid deres Skifter blive foretagne, skal paa Raadstue: Døren bestandig til enhver Person staae opslaaet et Chartre paa alle dem, som staae under Jurisdictionens Behandling, samt til hvad Tiid hvert bliver foretaget, liksom og paa alle sluttede og uindløste Skiftebreve; men, hvad Fallit- og Opbud: Bøer angaaer, have vedkommende Opbud: Mand at forholde sig efter Forordn. af 18 Novembr. 1757. I ørigt skal Skifteforvalterne være pligtige til, inden den Tiid, som Norske Lovs 1 — 5 — 8. foreskriver dem Domine i Almindelighed, at affage Decision paa de foresaldende og dertil indlødte Disputer, og ingenlunde maae gie dermed til Skiftets Slurning; og, paa det Skiftet ikke skal opholdes, indtil saadan Decision har overstaaet *Fatalia Appellationis*, naar Parterne ikke ville declarere sig fornøiet med den affagde Decision, skal bemeldte Parter ligeledes være forbundne, inden en vis den foreskrevende Tiid under Skiftet at declarere om de vil acqviescere med den affagte Decision, eller appellere samme (g). Da det ofte, uanset det derom gjorte Forbud, skal indtræffe, at Skifteforvalterne naatage sig *Incaffationen* i *Sterboernes*, saa skal det være dem aldeles forbuden, under hvad Indvendig det end maatte være, dermed at besatte sig, om endog Arvingerne selv dermed maatte være eenige, og dertil ville udnævne dem; men, naar i et Bøe enten ingen Arvinget maatte være, eller og Creditorerne kunde være saa ubetvdelige, at de ikke ville udnævne nogen *Incaffator*, og denne i saa Fald af *Dorligheden ex officio* maatte

(g) Cfr. til disse 2 s. 3. Refor. 14 Noobr. 1781: S. 5. 215.

2 Junii.

maatte udnævnes, da haver Stiftesforvalteren paa sit Ansvar dertil at udnævne en vederhæftig Mand, og saadant strax till Stiftamtmanden indberette. — Endelig bevilges og (paa det der engang kan erholdes vedbørlig Riigtighed om samtlige Jurisdictioners Tilstand, for saavdt Aggershuus, Stifts Kjøbstæder og Amtet angaar), at Stiftamtmanden ved Uvertiffement i de Danske og Altonaiske Aviser, samt samtlige Norske Intelligentsblade maae sub poena præclusi & perpetui silentii med Mars og Dags Barsel indkalde alle dem, som kunde gjøre nogen Fordring til bemeldte Jurisdictioner; dog saaledes, at denne Indkaldelse ikke skal befrie vedkommende Betjente fra det Ansvar, som dem paaligger, i Fald noget Underfløb siden blev opdaaget: og maae saadant Proclama have samme Kraft, som om det ved alle Over- og Under-Retter i Danmark og Norge paa lovlig Maade var bleven læst.

6 Junii.

W. G. N. o. Gen. Toldk. Prom. (til samtlige Amtmænd i Jydland, og Greve Redel-Friis), ang. at formaae Proprietairerne, som sælge af deres Opstaldinger til Udsejel af Landet, at give dem Underretning om, til hvilke Priser de sælge saadanne Stald-Oxen, og Amtmændene samme Underretning om Priserne aarligen at meddele General-Toldkammeret paa den indsendende Specification over de hortsolgte Oxen est r Korordn. af 31 Jan. 1702 (h). — (Saasom Generaltoldkammeret ønsker at vide, til hvilke Priser de Stald-Oxne paa Hovedgaardene i Jydland blive solgte, som inud Toldens Erlæggelse af Landet udføres).

9 Junii.

Rescr. (til Stiftesbefalingssk. over Aagørshuus-Stift), ang. Bye- og Indquarterings-Plattens Ligning i Christiania (i).

Gr.

(h) Nu 3dn. 4 Novbr. 1776.

(i) Noget forandret ved Rescr. af 11 April 1781; see Prom. af 26 Martii 1785.

9 Junii.

Or. Af hans til Cancelliet indkomne Skrivelse er Kongen foredraget, at, efterat han, for at betage al Leilighed til Misforstaaelse over ulige Inddeling af Bye og Indquartermas-Skatten udi Christiania, havde classificeret Mærings-Byene sammeneeds paa samme Maade som forhen af ham i Bergen har været foranstaltet, og under 7 Mart i sidstafvigte havde afskilt Christiania Magistrat og Deputerede Borgere den af ham indsendte Plan, som paa nogle Vøster var af dem eensstemmig skal være bleven bifaldet, skal han til en noiere Bestemmelse under den 10 April næstefter have holdt en ordentlig Forrættning derom inden Raadhuuen, hvorefter alting paa det noiere blev afgjort og regleret, hvorpaa Bors-Udfibberne strax efter skal være indkommen med en Begjering, at de maatte lene sig selv, og derimod ansattes for $\frac{1}{2}$ Part af alle Byens Udgifter, hvorefter de 12 Mand saavel som Magistraten, først skal have været eenige, og hvilket af ham ligeledes skal være bifaldet; men, som derved siden efter skal være indløben Mandfælsgheder, skal han og være eenig med, at det bliver ved den første Bestemmelse, men derefter skal Taxere-Borgerne, da de skulde stride til Pigningen efter den paa foransførte Maade nedlaede Plan, først af Magistraten have begjert Betænkelse, som blev dem accorderet, og siden efter være indkommen med et Indlæg, hvori de have declareret, at, dersom de ikke efter deres eget Godtbefindende maatte forrette Pigningen, vilde de det ingen gjøre, hvorover heele Forretningen blev standt. — Da, som det ikke bør overlades til Borgerfæbers eget Tøffe, hvad enten de vil antage eller forkaete de af Stiftberalinsmaaden søiende Foranstaltninger, var saadanne, som ikke ere stridende imod forhen udgaaene Kongelige Anordninge, og for hvilke han aleene bør staae Kongen til Ansvar, det ei heller kan tillades nogle saa uroelige Perioner, aleene for euennyttige Hensigters Skyld, eller for at faae deres Villie frem, at kundskafte hvad der efter bedste Overlæg er saakket: saa befales han at tilholde de udnærmede Taxere-Borgere i bemeldte Christiania, at de, uden Opbold, efter Magistratens Tilfjende have at foretage sig Pigningen paa den inden Raadhuuen under forbererte 10 Aprilis sidstafvigte vedtagne Maade, under en halv Rissdalers Straf daglig for hver den, som udebliver eller neuter sin Tjeneste uden Nødvendighed, og Tilfale for Overhørigheid imed dem, som i ste paa hinanden søiende Dage aldeles maatte unddraae sig fra at efterkomme det Befal de. — Forrigt har Stiftamtin. for Odens bedre Indretning i Fremtiden udbedet sin Approbation paa søiende Vøster; som af ham ere anordnede i Overeensstemmelse med det Vedtagne: 1) Da enhver Borger bør være til Stadens Byrder i Forhold med den Nytte og Fordeel, som han af samme haver, og ingenlunde af hans alt forhvervede Formue, men blot af den meer eller mindre udvibede Mæring, som han bruger, saa inddeles Borgerfæbet i søiende Classer: a) Sangbrugere, for saavidt Udfibningen betræffer, og de innen anden Mæring bruge, hvilke imellem sig ligesø efter det, som de staae anførte for at have udfibet været forhen i Tolddøjerne, og i Forhold dermed: b) Rysmand, Korn-

hants .

9 Junii.

handlere, Vintehandlere og de af Saugbrugerne, som føre Kjøbmænds Handel til Landet og Vden, saavel som Landkøpmænd og de paa Grønland og ved Saugerne boende Hændlere: c) Alle Haandverkere og Professioner inden og uden for Vden: d) Vexelhandsmænd og Høker inden og uden for Vden: e) De i Ladestæderne Hændlere. 2) Under disse Classer anføres Borgerenes Navne, hvad enten de een eller flere Gange forekomme, efterdem enhver især svarer af ligesaa mange Væringes, som han bruger; dog bliver at iagttage, at, naar En driver en Handel som sin Hoved-Væring, og en anden med mindre Styrke, lignes han i Forhold deraf. 3) Rnheden i Svarelsen bestemmes paa følgende Maade: 1te Klasse, som den fordeelagtigste, svarer af heele Indværringens og Vde Skat, for saavidt som ligger til Væringen $\frac{1}{2}$ Part; 2den Klasse, som den der i visse Deele meest driver Kjøbstads-Handel, i Forhold med det, som af Maaler: Bogens og Toldbogen opkræves, og den Kundskab, som havet om enhver Væring $\frac{1}{2}$ Part; 3die Klasse, som af Taxere: Borgernes ansettes efter den Væring ethvert Laug eller Linderues Dyrktigheder kan have, men hver Mæker i sit Laug især paalignes af Oldermænden og Biskopperne, i Forhold med enhver specielle Væring, ansettes i alt for $\frac{1}{2}$ Part; 4de Klasse som den, der i nærværende Vdens Forsamling trækker den største Fordeel af Bonden til sig, $\frac{1}{2}$ Part; 5te Klasse svarer i alt $\frac{1}{2}$ Part. 4) For Estertiden udvælges til Taxere: Borgere visse af hver Klasse, da hver ansettes de, som ere i Lands Klasse, men ingenlunde den ene Klasse den anden; og bliver fremdeles Rignings: Mændene at meddele en udforligere autoriseret Beretning i Overensstemmelse med den Rigningsmaade, som hidindtil haver været brugelig. 5) Denne Plan og Classification skal for det første til en Prøve kun staae ved Magt i 3 Aar.

Konsekrene foreslagne Poster blive saaledes i alt approberede.

10 Junii.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Aalborg), ang. hvorledes Skarpretterlønnen og Paabuddet til Viborg, Lugthuus bør lignes i Kjøbstæderne.

I Anledning af Rentekammerets Decision i Regnskabet for 1772 har Byschofen udbudet sig Resolution, om Geistligheden og de verdslige Embedsmænd samt Geistlighedens Husker kan være at frielagte for Deltagelse i Overenssaende.

Da Rescr. af 23 Decbr. 1735 befaler, at Aalborg, og Viborg, Stifters Kjøbstæder skal komme hlaanden til Hjelp

Hjelp sig at udrede Delinquent-Omkostninger, samt til-
 ge saksfætter, at deslige Udgifter skal lignedes saavel paa
 de i Kjøbstæderne boende Geistlige og Verdslige samt
 Militaire Besjente efter deres Formue og Tilstand, som
 paa BorgerSkabet efter deres Handels og Formues Be-
 staaenhed, og herudi ikke vides at være skeet nogen Und-
 tagelse, saa vel den bemeldte 2 Stifters Kjøbstæder ved
 Rescr. af 11 Decbr. 1744 paalagte Skarpretter-Løn
 paa lige Maade og efter Lovens 3die Vogs Bre Cap. 2den
 Art. af alle der sammesteds boende være at udrede; men,
 da derimod der, som til Viborg Tugthus aar-
 ligen af disse Kjøbstæder erlægges, skal efter Kon-
 gelig Befaling af 7 Februar. 1766 indeles paa
 Indvaanerne efter Grundtaxten, maae selgelig
 saadant i Forhold hermed af enhver især, saavidt
 de faste Eiendomme bestode, tilgemaade uden Forskjel
 svares.

10 Junii.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Sjæl- 14 Junii.
 lands = Stift), ang. at der herefter udi Hille-
 sød maae anordnes en ugentlig Torvedag for Land-
 manden hver Onsdag, saaledes at han skal være
 pligtig til, i Folge Loven, allerførst at søge Arels
 torvet, og ikke forinden at maae afhænde sine Vars
 til nogen.

Generalitets- og Commissariats-Collegii Prom. (til 17 Junii.
 Landmilite-Sessionen for Lundenes Amt), ang. at Col-
 legium (da det har erfaret den Vanskelighed, som møder
 derved, at den største Lodseier i et Strøpelægd skal
 levere en Soldat) vil med vedkommende Departements
 udgjøre, hvorledes denne Inconvenience kan afhjælpes;
 og at største Lodseier, som ikke kan staffe Soldat,
 imide-

17 Junii. Imidlertid bør være befriet sol^t at svare noget Mulct (k).

17 Junii. W. G. N. o. Gen. Toldf. Prom. (til samtlige Toldere i Danmark (l)), ang. over de Kongelige Forordninger, Rescripter og Placater samt Kammer-Collegii Ordres, som for nærværende Tiid befindes ved Toldstedet, at forfatte 2 Designationer, og deraf til Kammeret indsende den ene, samt paa den anden, som forbliver ved Toldstedet, ligesaa extracttve til behøvende Underretning ansøre alle deslige til Toldstedet for Fremtiden indløbende Anordninger, der ligeledes aarlig indføres bag i Toldbogen, for saavide er hvert Aar vedkommer.

17 Junii. Sammes Prom. (til Tolderne), ang. at indsende maanedlig til Kammeret en Extract over alle de Sorter Korn-Vare, som derfra til fremmede Steder affiktes, saaledes forfatter, at deraf kan sees, til hvilke Udendrigs-Steder samme ere udsørte.

27 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Fyens-Stift), ang. publice og Umyndiges Penges Udsættelse i Kjøbstæderne, og Ansvar derfor.

Et. Efter deres Forestilling, til de publice Møders Sikkerhed.

I den Henseende skal i samtlige Kjøbstæder udi Fyens-Stift forholdes paa samme Maade, som forhen for nogle af Kjøbstæderne i Holland er anordnet, saaledes, at de, som administrere ic. (m).

•Canc.

(k) Anhang af Rescripter ic. 1779, Side 341. — See nu Plac. 11 April 1776, Bdn. 30 Jan. 1777 og 11 Aug. 1779.

(l) Communiceret Amtmændene den 3 Jan. 1784.

(m) Det øvrige er som Rescr. af 3 Jan. 1771 for Gartzjøbing.

Resolutioner og Collegialbreve. 579 1775.

Conc. Prom. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. 24 Junii,
at Bognmændene i Kjøbenhavn maae bortleie
Caretter, Chaisser og Phaetons, uden at følge den
i Laugs Art. af 27 April 1753, §. 8. befalede Om-
gangs Tour-(n).

Conc. Prom. ang. at Præsterne i Horsens 24 Junii
skulle fremdeles som forhen nyde betalt af Byens Cassa
de i samme Ragskab anførte Præstepenge, hvoraf
Sognepræsten nyder 53 Rdlr. 2 Mk., og den Reside-
rende Capellan 32 Rdlr. 2 Mk. 8 S. (o):

Gener. og Commissariats-Collegii Prom. (til Landmil- 4 Julii.
litie-Sessionerne), ang. at de Heste, som ere ældre end (Kongel. Res.
8 Aar, og endnu befindes tjenstdygtige, maag i deres sol. 28 Junii.)
Numer, uden at omtuskes, blive staaende saalænge som
Regimenterne finde dem gode og til Tjenesten brugelige.

Refer. (til Stiftbefallingsmændene i Danmark 5 Julii.
og Norge, saavel som Kjøbenhavns Magistrat),
ang. at de, som for indenlandske Steentøi-,
Faience- eller Procellain-Fabriquer udsælge,
ikke derfor skulle svare Byrde, eller indtræde i Laug.

Or. Til Lettelse for de indenlandske fabriqverede Steentøi-,
Faience- og Porcelaine-Vares Uffætning i Almindelighed, i
Anledning af at Directionen for den Kjøbenhavnske Steentøis-
Fabriqve har til samme Fabriques Opland ansoet om Vertiel-
se for dem, der forhandle bemeldte Fabriques Vares alene af
den Harsag at tage Borgerkab og at svare vorerlige Statter.

Naar nogen saadan i Kongens Riger og Lande væren-
de Steentøi-, Faience- og Porcelain-Fabriques Di-
rection eller Eiere finder det nyttigt, nogensteds i bemel-
te Riger og Lande at holde Oplag af deres Vare, og
 dernæst bevilisliggjør, at Uffætningen skeer for Kæbel

Do 2

qvend

(n) Schous Forordn. IV. 510.

(o) Af Wandalls Geisl. Forordn. 1782, Side 236.

5 Julii. **qværs Regning, imod visse Procento, og efter bestemt Accord imellem Udsælgeren og Fabriqven, da Kal saadanne Fabriqvens Commissionairer, ikko for denne Commission alene, vare forpligtede deraf at svare nogen Næringsskat eller anden Børde, eller vare forbundne derfor i noget Handels-Laug eller Compagnie at indtræde, uden for saavidt de ellers maatte bruge nogen anden borgerlig Næring.**

5 Julii. **Rescr. (til Amtmanden over Oplands-Amt), ang. at i Soløer- og Dubalens Fogderie Skat Tingene herefter holdes saaledes:**

	Vaartingene.	Sommer-Tingene.	Høstetningene.
For Dubalen	d. 12	d. 4	d. 15
• Binger	: 16	: 8	: 19
• Grue	: 20	: 12	: 23
• Hof	: 24	: 16	: 27
	Febr.	Julii.	October.

(I Anledning af Begjæring fra Soløer- og Dubalens Almne, som tillige androg, at de ved Rescr. af 21 Junii 1773 anordnede Ringtider ere saavel Almuen som Hørbøden og Fogden i Henseende til Skatternes Indkrævning særdeles ubegjæmme, da der fra Høst- til Vaare-Tingene salder intet at fortjene).

5 Julii. **Rescripte (til Stiftsbesalingsmanden over Bergens-Stift), ang. de Umyndiges Midler i Bergen (P):**

Gr. Efterat da værende Overformyndere i Bergen havde ansøgt, at intet Ansvar maatte bestå paa dem og Formænd for de udsatte, og vedkommende Børgere betroede Børne-Midler, saalænge det lovlige kunde bevises, at de Eiendomme, hvori samme vare beroende, virkelig vare af større Værdie den Tiid saadanne Capitaler bleve Børgen betroede, end det som Børne-Midlerne beløb sig til, og det af den da fra Stiftsamtmanden derved indhenteede Erklæring blev befunden, at Børne-Midlerne der paa Stedet ere i forrige Tiider bleve udsatte, deels paa anden Prioritet, deels saa anseelige Summer paa den 1te, at ved Huusenes Forvængelse og øde Grundes Henliggelse Pantet er bleven enten reent forloret, eller aldeles util-

kræfte.

(P) Under den verdslige Jurisdiction; om de under den Geistlige, see Rescr. af 25 Julii 1777.

5 Juli.

stræffelig, har Cancelliet under 1 Maii 1773 tilskrevet ham, at tilkjendegive Overformynderne, at de ufortøvet havde at oplyse alle de Capitaler, som kunde holdes for usikre, og ved længere Hensaaelse endnu meere vide blive det, samt efter at have gjort sig al Flid for at bekomme, hvad der var at faae, indberette, hvilke Penge paa ingen Maade kunde erholdes, paa det de forrige Overformynderne, som have været Etind i denne Mislighed, kunde dertor drages til Ansvar, i hvilken Anledning han har ladet Foranstalte en Examination-Forretning over Børne-Midlerne, og indiendt samme tilligemed en Foreskilling desangaaende fra Magistraten og Overformynderne, samt sit eget Forslag, hvortledes han formeente, at der til større Sikkerhed for Børne-Midlerne der i Byen her-efter kunde være at forholde.

Saa snart noget Dødsfald i Bergen herefter indfalder, hvorefter Umyndige kan tilfalde noget i Arv, skal Skifteforvalterne være pligtige til at tilkjendegive det for Overformynderne, som da bør indfinde sig i Etervboet, for at paasee de Umyndiges Bedste, tage deres Ret, og annamme deres Arv. Saa snart nogen Arv i Penge enten ved Skifte eller i andre Maader tilfalder en Umyndig, skal Overformynderne straxen udsætte Pengene paa sikker Pant; og skal Obligationerne ei alene indeholde, at den laante Summa er den eller den Umyndige tilhørende, men de bør endog af Overformynderne paategnes, at det er Umyndiges Penge, og at de ei kan transporterés eller afhændes uden Overformyndernes paategnede Samtykke. Naar Overformynderne ei paa nogen Eiendom udlane meere end $\frac{2}{3}$ Deele i det hvieste af Eiendommenes ved lovlig Taxation erkjendte sande Værdie, og ei laane mod uden Prioritet, bør de for Ansvar være befriede, dog at de paasee, Pantet ei bliver forringet, til hvilken Ende Panterne, hver Gang nogen Overformynder fratræder, bør efterses, i Fald den Tiltrædende det maatte forlangge, og, skulde da Pantet ved Taxation ei bestendes $\frac{2}{3}$ Deel meere værd, end hvad derpaa er laant, bør den fratrædende Overformynder derfor staae til Ansvar. Naar

§. 1.
§. 2.
§. 3.
§. 4.

5 Julii.

Umyndige enten efter Handlende, eller efter saadanne, som Intet ere, uden de Hustru, Vaaninger, Skibsparter eller andre Eiendele, hvoraf de have deres Næring, og som ei uden Faderens eller Moderens Nærings Forspildelse kunde afhændes, bliver tilfoddet Deel i saadant, maae det være tilladt, at Uddeligen *Stær in Natura*, og Myndlingen pligtig i Tiden at modtage sin Arv, naar Eiendelene imidlertid ei blive forringede eller ødelagte; dog skal et saadant Udlæg strax af Overformynderne paaegnes saaledes, som i den Post indeholder, og derefter til næste Ting publiceres, for at forebygge Eiendelehes Afhændelse eller videre Pansættelse; ligesom det ingenlunde maae tillades, at Uddelingen *Stær in Natura*, uden hvor Fader eller Moder Rister, da den Opdræelse, Børnet nyder, bør anses som Rente af den udlagte Arve Capital; og bør det andet Tilfodnede, som uden Forældrenes Nærings Forlids kan afhændes, strax bortsalges, og dermed omgaaes efter 2den

§. 5. Postes Formeld. De, som indehvide med Børns Midler, skal usfortøvet udstøde saadanne Pante Obligationer, med hvilke Overformynderne kunne see sig betryggede, eller og til Overformynderne under Execution's Tvang udbetale Pennene, med hvilke da omgaaes,

§. 6. som i 3die Post anordnet er. Saasnart noget Skifte er sluttet, eller en og anden Værg efter Omstændige hederne forløves, bestiller Magistraten, efter Overformyndernes Forslag, de Umyndige fornuftige og ærlige Mænd til Værger; til disse udleveres Obligationerne mod deres Deviis, for derefter at indfordre Renterne, og paasee, at Pantet et bliver forringet, hvor med Overformynderne og bør have Tilsyn. Og bør Overformyndernes engang om Aaret ubi En af Magistratens Overværelse holde et Formynder Ting; hvor alle Værger skal være pligtige at indløvere det aaelig

afslag

5 Julii.

afslæggende Formynder: Regnskab, da det, som fra Renterne overkyder, tillægges Capitalen, og af Overformynderne paa oftbemeldte Raade besørger udsat, og Obligationen Børgen leveret. Skulde der mellem Overformynderne og Børgerne om Regnskabets Afslæg eller i andre Raader blive Tvist, paakjendes det af Magistraten; og, om enten af Parterne ei dermed skulde være fornøiet, da af Stiftamtmanden, hvis Decission da skal være dem til Efterlevelse. For at eftersee de Umyndiges Midlers nu værende Tilstand, skal strax i Stiftamtmandens, Magistratens, Overformyndernes og Børgernes Overværelse foretages en nøie og ordentlig Undersøgning, hvor Overformynderne skal bemangle alle de nu værende Pantter, for saavldt Pantterne ei af dem ansees for $\frac{1}{2}$ Deel at overgaae det Laante, da ingen paa anden Prioritet udsat Arve-Capital maae antages, med mindre Debitor desuden kan stille saadan Caution, som Overformynderne kan være betryggede med, i hvilket Fald det, for ei at ruinere dem, bør for den fremfarne Tiid saaledes forblive; men for Estertiden maae de Umyndiges Midler ei, under hvad Okin det end maatte være, paa anden Prioritet udsættes, hvortil dog det for den forbigangne Tiid maae ansees for god Sikkerhed, hvad som Børn i Eiendele kunde være udsat, naar samme ikke befindes at være forringet, omendskjønt de efter Tiidernes nu værende Omstændigheder kunde ansees af ringere Værdie. Ligesom en saadan Undersøgning usfortøvet skal foretages, saa bør og ved hver foregaaende Forandring af Overformynderne skee en ordentlig Examination af Magistraten inden Raadstuen, hvor den tiltrædende Overformynder skal udsætte alle Mangler, som af Magistraten decideres, og, om fornødent erages, af Stiftamtmanden endelig paakjendes: alt hvad, som ikke da bliver udsat den stratrædende

§. 7.

§. 8.

5 Julli. Overformynder til Laft, skal siden ankomme paa den Til-
 rædendes Ansvar, i hvilken Henseende Stiftet skal til-
 stilles en Gjenpart af det foretagne, ligesom og Stifts-
 amtmanden skal i alle Tilfælde paasee dette Rescripts
 noiaagtige Efterlevelse, saastremit han et selv vil, staae til
 1. 9. Ansvar for det Manglende. For at staae udstøttet af
 Overformynderbøgerne de Arvelodder, som ere tilfaldne
 de forlængst blevene Myndige, maae disse af Overformyn-
 derne med Aar og Dags Varsel for Lovtinget og Raad-
 stuen indkaldes til at staae Rigtighed, og give Afkald,
 under Kortabelse af deres Forbring, hvilken Indkaldelse
 uden Betaling skal publiceret; saa skal og for Estertii-
 den alle Arvinger inden et Aars Forløb, efterat de ere
 blevene myndige, være pligtige at modtage deres Arv
 og give deres Afkald, eller tilskrive dem selv, om noget
 af deres Arve- og Wibler skulde blive uskikre, da Øvrigheden
 og Overformynderne efter den Tiid blive aldeles an-
 gærløse; dog forstaaer det sig selv, at de skal udlevere Arv-
 den saaledes, som den befindes.

5 Julli. Reser. (til Stiftsbefalingsmanden i Bergen),
 ang. at Ungdommen i Bergen ikke maae gjøre
 Allarm paa Gaderne.

Or. For at hemme den utilskadelige Uorden hos Ungdommen
 her i Bogen, som, i Steden for at gaae i Skolen, anvende
 deres Tiid paa, Dag og Nat at gjøre Allarm paa Gaderne,
 med videre.

Alle Forældre, Husbonder og Andre under hvid
 Opfugt Børn og Drengs ere, advares at tilholde samme,
 og paasee, at de ikke anrette nogen uanstændig Allarm
 eller Uorden paa Gaderne. Hvilket Barn eller Dreng,
 som herimod handler, straffes, de mindre med Riis, og
 de større med at sættes paa Vand og Brød i 24 Timer;
 og, dersom Forældre eller andre lade deres Børn og
 Drengs udgaae og omløbe paa Gaderne om Aftenen,
 efter

Resolutioner og Collegialbreve. 585 1775.

5 Julii.
 efter Klokken 9 om Sommeren, og efter 7 om Vinteren, og samme der anrette nogen Uorden og Ustyr, da Skal bestige Forældre eller andre Vedkommende bøde, den første Gang 1 Rdlr., anden Gang 2, og tredie Gang 3 Rigsdaler., hvilke Bøder ved Udpantning Skal indbringes, og de $\frac{2}{3}$ Deele deraf tilfalde Byens almindelige Fattige, og den $\frac{1}{3}$ Deel Politie-Cassen; men i Mangel af at kunne udrøde Bøderne, Skal de straffes med Fængsel paa Vand og Brød, første Gang i 2 Dage, anden Gang i 4 Dage, og tredie Gang 8 Dage.

Kongelig Resolution, at Postmesteren i Nykjøbing 12 Julii i Ods Herred i Sjælland maae tage 6 Skilling af hvert Brev imellem Nykjøbing og Holbek (9).

Rescr. (til Amtmanden over Antvorskov. 10. 19 Julii. Amter), ang. at Birketings-Retten paa det Antvorskovske District maae forflyttes fra Antvorskov og til Slagelse i et nyt opbygget Huus ved Enden af Skovsø-Gaden i Udkanten af Byen; og at der for dets Holdelse Skal af det contribuierende Hartkorn, som henhører under Birketinget, svares pr. Tønde $\frac{1}{2}$ Skill. aarlig, som anvendes til aarlig Afgift og Reengjørelse 24 Rdlr., Raskelovns-Tele og Isdebrændsel 12 Rdlr., fornøden Lydning til Forsegling og naar Tinget om Aftenen maatte continuere 3 Rdlr., i alt 39 Rdlr. (Saasom Tieren af Antvorskov har tilkiendegivet Birketjenerne, at Tinget ikke længere kunde holdes der, og Slagelse dertil er bleven anseet bekvemst).

Rentel. Prom. (til Amtmændene), ang. at den 22 Julii i den 28de Post af Forordn. dat. 14 Sept. 1774 fastsatte aarlige Godtgjørelse, for de ved samme Forordning udfrevne Rytterheste, beregnes fra den Tid Hestene første Gang ved Sessionen ere blevene antagne;

Do 5

89

(9) See Plac. af 26 Julii 1782 her i Rescriptene.

22 Julii. og at der paa lige Raade forholdes med de ad interim, til at passere Rynstringen, antagne Heste, hvorom Arrestsuen den fornødne Ordre er tillagt (r).

26 Julii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Christiansands Stift, og Notits til Kammerjunker Scheel som Commissarius), ang. adskilligt i Stavanger, saasom Vagtmester og Politiebetjent, Byens Cassé, Betaling for Skifte-Tillysninger og Auctions-Placater, m. v.

Gr. En Deel Boraere i Stavanger have klaget over de dem i Aaret 1772 paalignede Byeskatter, og over Byefogden, i hvilken Afledningssagen under 25 Aug. 1773 har anordnet Commissarier at undersøge Klagen, hvilke nu have indsendt Forestilling.

5. 3. Der er bleven klaget over: 3) at Vagtmesterens Løn er bleven forøget, og en Politiebetjent antaget. Men da disse Berjentes Antagelse og Løn skal af Stiftsamt. være approberet og bestemt, ligesom deres Tjeneste og ikke kan ansees at være usforden i en Bye, der bestoer af omtrent 1500 Mennesker, for det meste grove og upolerede, som ved adskillige Leiligheder have vist sig uroelige, saa kan paa denne Klage, som er fra de ringeste af Byens Borgere, intet være at reflectere. — 4) At Procurator Lohman af Byens 6 Mand er bleven anvist, og af Byen betalt 100 Rdlr. som Byens Fuldmægtig. Da disse 100 Rdlr., siden de ei af Stiftsamtmanden bleve approberede, ere ham ikke for det første Aar ubetalte, men ham omsider ved Hofpening, for al den Tiid, han havde gjort Byen den paalagde Tjeneste, er betalt 100 Rdlr. i alt, som af Stiftsamt. skal være approberet, og hvoraf de klagende Borgere alene skal have betalt 15 a 17 Rdlr., men de formuende Borgere Resten; saa kan det derved have sit Forblivende; men
for

for Fremtiden maae ingen extraordinair Udgiot af 26 Julii.
 Byens Cassé skee, uden med de deputerede Borger-
 res Samtykke paa Borgerkabets Vegne, hvorpaa skal
 indhentes Stiftamtmandens Approbation. — 5) At 6. 5.
 Overkudbet paa Byeskatte Ligningen ikke bør være højere
 aarligen, end 12 a 16 Rdlr.; og at Taxereborgerne
 bør underskrive den originale Ligning, samt at Byeskatten
 bør betales i 2 Terminer om Aaret. Da, som Com-
 missarierne formene, at, i Henseende til Overkudbet af
 Byeskatte Ligningen synes det, siden en Deel af Ind-
 vaanerne ikke promte kan betale, baade billig og nødven-
 dig, at af en Beholdning fra Aar til andet kunde sams-
 les en Fond af 100 Rdlr., for deraf atournere de først
 paatrængende Udgioter, men at det derimod synes for-
 nsdent, at Taxereborgerne underskrive Original-Lig-
 ningen; samt at Byeskatten imodtages i 2 Terminer:
 saa approberes Commissariernes Betænkning udi disse 3 6. 6.
 Puncter hermed. — 6) Et klaget over, at Byesogden
 tager Betaling for Skifte-Tillysninger, saa og for
 Auctions-Placater. Da, som slige Bekjendtgjørelser
 til Arvingernes og Creditorernes Indkaldelse bør skee paa
 Stervboets Bekostning, ligesom og Forordn. af 1693
 befaler, at Auctioner ved trykte Placater bør bekjendtgj-
 gøres; men det derhos eragtes tjenligt, at der i Hens-
 seende til fattige og ringe Stervboer bliver fastsat, hvad
 for beslige Bekjendtgjørelser skal betales: saa bør Stift-
 amtmanden bestemme, hvad der, efter almindelig
 Praxin, i slige Tilfælde bør betales, og saadant til de
 Vedkommendes Efterretning lade bekjendtgjøre. — En-
 delig har og en Deel af Borgerkabet for det 7) besværet 6. 7.
 sig over at Byesogden inddrager for meget i Skiftesbrev-
 vene, at samme ere for vidtløftig skrevne, og at han
 iblandt førend 30te Dagen foretager Registrering med
 videre; hvorom Commissarierne forklare, at det er for-
 nsden,

26 Julii. **nsden**, at i en Skifte-Act indføres de Documenter, hvormed enhver af Parterne bevise deres Fordringers Rigtighed, hvorved Skrifterne dog bør vise sig uinteresseret, samt at Loven saavel som Forordn. af 19 Aug. 1735 visse hvorledes Skiftesbreve bør være skrevne; og, i Henseende til den paaklaede for tidlige Registering, da Skal saadant ikke være sket uden i saadanne ringe Boer, hvor Intet har været at forsegle, men alene nogle Meubler, som ere optegnede til Creditorernes Sikkerheds-
saa, siden en Skifteforvalter for hans Korretning staaer til Ansvar for hans Overdommere, Skal det herudindem have sit Forblivende ved Loven og Lands Lov og Ret, da Vedkommende efter Omstændighederne, naar de med nogenledes god Grund formene sig forurettede, kan søge under Beneficium paupertatis.

26 Julii. **Bevilgning**, at det Musicalske Selskab i Bergen, hvormed og er foreenet Stiftelsen af en Tegneskole, maae herefter have Navn af de frivillige Harmonisters Academie.

2 Aug. **Rescr.** (til Stiftsbefalingsmanden over Bergens-Stift), ang. at intet Skjode (s) maae i Bergen tinglyses, uden Attest, at der er betalt hvad de Fattige tilkommer.

Gr. Stiftamt. har foreslået, at Fattig-Casserne ere formedelst der's betydelige Restancer forbyde i Gjæld, saa at de have maattet indeholde med Uddelingerne, og de Nødlidende derover savnet det Fornødne til Livets Opbold, og, emend-
Kjønt Over-Commissionen for det Fattiges Væsen i Bergen vel har besluttet, i Folge Rescript af 13 Jan. 1774 at see Restancerne ved Execution indbringe, Skal dog Forsærenhed have lært, at derved ei meget indkommer, ligesom og Executionen desuden lidet vilde nytte hos de Uformuende, som ei have andet til Betaling, end et ringe forpantet Huus, hvoraf de dog anses at være Eiere; hvorfor han har forment, at Restancerne snarere vilde blive betalte, naar de, ligesom andre Boers Skatter, maatte heste paa Eiendommene.

Ligesom

(s) Eller Pante-Obligation, see Rescr. 2 Maii 1776.

Resolutioner og Collegialbreve. 589 1775.

Ettersom i Henseende til Servicen og Indquarteringen 2 Aug.
 under 7 Aprilis a. p. er anordnet, befales hermed, at
 intet Skjøde maae ubi bemeldte Bergen til Ting læs
 ses eller protocolleres, med mindre Over-Commissionens
 Attest bliver foreviist, at forrige Eier haver til
 de fattige betalt, hvad den var paalignet, eller af den
 godvillig lovet. Og skal Vedkommende, som forlange
 saadanne Attester, hver Torsdag-Formiddag indfinde
 dem i Over-Commissionen, og med sig bringe vedkom-
 mende Forstanders Qvittering, at alt er betalt, da
 dem derefter skal meddeles den behørigte Attest paa det
 Papiir og uden nogen Betaling.

Confirmation paa en forfattet Anordning, ang. 3 Aug.
 Bagt og Rundgangen i Bergen, til Forber-
 bring og Forandring ubi Anordningen af 26 Novbr.
 1705.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden over 12 Aug.
 Ribe-Stift), ang. at Magistraterne eller Bye-
 fogderne bør lade indkræve og til Chirurgis udbetale
 det, som de i Rjæskæderne Doende efter Rescr. af 20
 April 1775 ere ansatte for til dem at betale.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over 16 Aug.
 Aggershuus-Stift), ang. Qvams-Kirkes For-
 flyttelse, og at Breden-Bøigdens Opfiddere skal tage
 lige Deel med Qvams-Almue i Kirkens Opbyggelse,
 imod herefter at være befrieede for at svare mindste Udgive
 til Vaage-Almues Kirke.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over 16 Aug.
 Stift, og Notits til Kjøbenhavns Universitet), ang.
 at det Marked, som i Holbech hidindtil har væ-
 ret fassat og ansat at holdes i September-Maaned,
 men

16 Aug. men ikke skal være bleven enten holdt eller søgt, maas Her-
 efter Indtil videre fastsættes at holdes aarlig den 19 Julii.

18 Aug. Rescr. (til Stiftsbefalningsm. og Biskopen over
 Bergens-Stift), ang. hvorledes Præste-Enke-
 Sæderne bør bortbygges, og af Opsidderne fra-
 trædes (r).

Or. Konocn har af Stiftamtmandens og Biskopens Skri-
 velse fornummen, at, omendkjunt det ved Norske Lovs 2den
 Boges 13de Cap. 7de Art. er befaleet, at Præste-Enkerne paa
 Landet skal indde den bedste og bekvæmste Gaard af Præsteboe-
 lets Gods paa 1 Skpd. Lunge Søndenheds og halvanden Loh
 eller Spand Nordenheds, og Præste-Enke-Sæderne derefter
 ere bestemte, og i Kirkebogen indførte, skal det dog for de
 fleste Enker være vanskeligt, ja næsten umækelig, at tiltræde
 samme, eftersom Gaardene af Præsterne ere paa Livstid bort-
 byggede, og Opsidderne paa Grund af deres Bygges-Beddel ei
 vil fravæge samme, saa at en saadan Enke enten maas udbol-
 de en langvarig Proccs med Opsidderen, og tselælig sildig bøl-
 ste Frukten af det hende ved Loven tilsaade; eller og, i Fald
 hun ei dertil er fornuende, da tabe sin Ret. Paa det at saa-
 dant i Fremtiden kan werde forebyggct, befales:

Jungen Sognepræst paa Landet i dette Skift maas
 hirafter bortbygge den til Enke-Sæde ublagde Gaard,
 med mindre han tillige i Bygges-Bedden anfører, at
 den Dnallende, naar Enke maatte blive i Kalder, skal,
 uden Lov og Dom, til næste Lovens Fardag, efterat
 han er bleven paa lovlig Maade adfagt, under Udskæls-
 ses Adfærd, for Præste-Enken fravige, og ryddiggjøre
 Gaarden, imod da at erholde Bygges-Pengene tilbage;
 ligeledes befales, at Sogne-Præsterne, naar nogen
 Gaard paa Præsteboelet's Gods bliver ledig, skal til-
 hyde de nu værende Opsidderer paa Præste-Enke-Sæder-
 ne samme, da det maas staae Opsidderne frit for, hvad
 enten de ville vedblive, at bruge Gaarden paa forskrev-
 ne Vilkaar, eller samme frastræde, og det anbudne Drug
 igjen

(r) Dette, som er extendert til de øvrige Stifter i Norge
 ved Rescr. af 7 Junii 1776, er igjæntaget ved Kongl.
 Af 3 Decobr. 1778.

tgjennem tiltræde, da Opsidderne paa Præste- Enke- Caderne i Almindelighed skal være og blive pligtige for Enkerne at fravige Gaardene, imod at erholde deres Bygsel tilbage, paa det Præste- Enkerne ei skulle betages den dem forundte Rettighed.

18 Aug.

Canc. Prom. (til Gen. Land- Decon. og Commerce- Collegium), ang. at den Directionen over General- Magazins- Contoiret forundte Myndighed ikke er ophævet ved Forordn. af 15 Junii 1771.

19 Aug.

Da den Myndighed, som ved Rescr. af 18 Julii 1755 og Forordn. af 5 Febr. 1759 tillægges Directionen for det Almindelige Vare- Magazjn i Henseende til Fabricanterne, og den Rettighed at mulctere dem, naar de undslaae sig for at efterkomme Kongelige eller Commerces- Colleeit Ordres og i deres Privilegie indførte Forpligtelser, alt deres Fabriquers Drive og Arbejde vedkommende, saa og brevi manu, uden formelig Rettergang, at paakjende de imellem Fabricanterne indbyrdes, samt imellem disse og deres Evende, foresaldende Tvistigheder, med videre, som i ovenmeldte Kongel. Anordninger findes anførte, synes alene at sigte til at haandhæve, og paa den forreste og for Vedkommende mindst bekvæmste Maade at afgjøre alt hvad som henhører til Magazins- Indretningens oeconomiske Politie: saa seer man ikke, at forskrevne Rettighed kan henregnes iblandt de Jurisdictioner, som ved Forordn. af 15 Junii 1771 ere ophævede, eller at det just er fornøden, at ovenmeldte Rescript og Forordning werde fornødede; men formener, at Directionen over General- Magazins- Contoires endnu har den samme Rettighed, som ved forskrevne Anordninger har været Directionen over det Almindelige Vare- Magazjn allernaadigst tillagt.

- 19 Aug. Generalitets- og Commiss. Collegii Prom. (til Gouvernementet i Kjøbenhavn's Fæstning, og Communication til det Danske Cancellie (u)), ang. at de vagthavende eller i fuld Mundering værende Militaires, som om Natten eller ved Nattetiider imod Politiet eller Vagterne maatte forsee sig saaledes, at de bør arreteres, hiefter ikke til Raadhuset, men til den nærmeste militære Vagt skal henbringes. Den vagthavende Officere skal ved saadan en Arrestants Modtagelse meddele Vagterne den Arreteredes Navn, samt af hvad Regiment og Compagnie han er, til Rapportens Afstættelse, og paa det den Skyldige, naar det maatte forlanges, kan blive fremstillet, dog at Sagen, saafremt den Arreterede har været vagthavende, behandles ved Garnisons Jurisdictionen, hvorunder de Militaires i Henseende til de Forsælsler, de begaae i Garnisons Tjenesten, sortere.
- 19 Aug. Kammer-Skriv., ang. at Skuppe-, Ild-, Genottes og Vildkatte-Skind, samt Graaverker og deslige, som til Haandverkernes Brug fra Holland forskives, maae ansees som fra første Haand bragte (v).
- 23 Aug. Refcr. (til Stiftsbefalingsmanden over Aarhus Stift), ang. at Eieren af Hvide-Mølle maae nyde 1 Skilling af hver Læs Løv, som føres over hans Broe.
- 23 Aug. Refcr. (til samtlige Stiftsbefalingsmænd udi Norge, ogsaa at tilsendegive der Amtmændene), ang. at Dragonernes Sadel Reparationer skal svares af Udrederne, med videre.

Or.

(u) See Prom. af 2 Septembr. 1775.

(v) Af Aarbekers Udtog III. 369.

23 Aug.

Or. Efter den seeneſte approberede Plan for Dragon-Regimenterne i Norge har det vel været beviſget, at en Dragon af den ham under 5 Maii a. v. tilſkaæde Løn, foruden Udredningen til Sefſionerne, Munderings- og Armatur-Sorters Vedligeholdelse, ſkal afholde Reparationen paa Hefte-Equipagen imellem Terminerne; men efter nærmere Indberetning fra ſamtlige Chefer for de Søndenſke Dragon-Regimenter, er det beunden, at fra ældgammel Tid af, og ſaa længe ſom det har været Dragoner i bemeldte Norge, ſkal Sadelſociets Iſtandholdelse imellem Terminerne have paataget Udrederen, og ikke Dragonen, uden for ſaavidt noget af ham modtvillig er bleven beſkadiget.

Dragonernes Sadel-Reparationer ſkal fremdeles, ſom før, ſvares af vedkommende Udredere, i hvis Forvaring Hefte-Equipagen beſindes, men Dragonerne derimod ikkun tilforpligtet være at betale til bemeldte Udredere af deres Løn alt, hvad dem kan overbeviſes at være bleven beſkadiget, enten modtvillig, eller ved Forſømmelſe, imedens Equipagen ved Samling eller Wynſtringer af dem bliver brugt. Udi øvrigt er igſenem Generalitets- og Commiſſariats-Collegium, til at forekomme alle Diſputer imellem Udrederne og Dragonerne, bleven foranſtaltet, at vedkommende Regimenter ved enhver Samling nſie have at lade viſitere, ſpænd Dragonerne ride fra Quarttererne, om Heſtetriet findes i den Stand, det bør være, og derover at lade udfæde en ſkriftlig Rapport til vedkommende Officcer paa Samlings-Stedet; paa hvilken Maade det og forholdeſ, naar Dragonerne derfra igſen ride hjem til Quarttererne: hvad da beſindes, ſom tilkommer Udredernes at erſtatte, bliver dem at tilkjendegive, hvorimod Dragonerne tilforpligtes, at erſtatte, hvad ved Eſterſyn bliver befundet, at de umidlertid af Modtvillighed eller Forſømmelſe maatte have ſpøleret, eller reent forkommet, hvis Værdie, i rede Penge, Officcererne beſørge erlagt af vedkommende Dragoner til Verterne, ſom derimod ere forbandne at lade det Beſkadigede reparere, og det Forkomne at forſkaffe in Natura.

26 Aug.

Kentel. Prom. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. hvorvidt ikke af smaa Børne-Capitaler svares Qvartprocento- Skat.

Or. Der er fra en Bysfoged gjort Forespørgsel, om der af smaa Børne-Capitaler, hvormed Forældre eller Formyndere indehælder, og dertore have udgivet Pantebreve, men ikke svare Renter deraf, uden Børnenes Underholdning overstiger Renterne, Kal svares $\frac{1}{4}$ pro Cento.

Maar det befindes, at Forældre eller Formyndere, i Bøden for Interesse af saadanne Børne-Midler, besørge Børnenes Education og Opdragelse, saa at af Renten for det øvrige intet deraf overstyder, som kunde lægges til Capitalen, blive de for den $\frac{1}{4}$ pro Cento af deslige Umyndiges-Midler utrævet; og til Beviis deraf fremlægger Bysfogden ved sit Regnskab Extract af Skifteforretningerne, for saavidt samme bestemmer, at Forældre eller Formyndere beholde Capitalen til Børnenes Opdragelse, uden at svare Rente, eller og, i Mangel deraf, Stiftsamtmændens derom meddelende Actst.

2 Sept.

Canc. Prom. (til Politimesteren i Kjøbenhavn), med Gjenpart af Prom. dat. 19 Aug. 1775, ang. Militaires i fuld Mundur, som om Nattetiider af Vægterne opbringes, ham til foruden Efterretning og videre Foranstaltning. (I Anledning af en Passage imellem Hovedbragten og Vægterne den 2 Febr. b. a.)

7 Sept.

Rescr. (til Geheime-Raad og Baron Werner Rosencrans), ang. at. gifte Standspersoner maae, imod at erlægge de anordnede Indskrivnings-Penge 100 Rdlr., lade deres Hustruer indskrive i Estradgaards-Closter, for i Tiliden i deres Enkeskand efter Ordenen at nyde det Beneficium, som samme Stiftelse udlover.

7 Sept.

Rescr. (til Stiftsbefalingen og samtlige Aemter i Christiansands-Stift), ang. de Umyndiges

ges Midler, og Overformynderbæsenet paa 7 Sept.
Landet i dette Stift.

Gr. Stiftbefal. har foreskillet, at det til Sikkerhed for Overformynderne paa Landet, saavel som for de Umyndige og deres Bærgere, vilde være hagede nyttigt og nødvendigt, om lige saadan et Rescript, som derom under 6 April a. c. for Aggershuus-Stift er udføimmet, i Overeensstemmelse med det, som for Bergens-Stift under 9 Decbr. 1773 er anbefalet, ligesledes maatte udgaae for Christjansands-Stift, hvormed og de fleeste Betjente i de andre Amter der i Stiftet ere cenige.

Overalt paa Landet udi Christjansands-Stift anordnes Indtil videre: Naar paa et Skifte 26. (x).

Rescr. (til Amtmanden over Lundenes og Bøve 7 Sept.
ling-Amter), ang. at Lvis-Klosters Birk og
dets Bønder herefter skal være henlagt under Hjern-
Ginding, Herreds Ting, hvortilmod Lvis-Klosters Eier
og Bønder ikke skal svare meere end andre under Herres
det boende.

General-Postamtets Placat (y), ang. at, naar 12 Sept.
enten Penge, Banco-Sedle, eller noget af særdes-
les Værdie indleveres til Befordring med de agende
Poste, da, saasuart det i den paa Postkontoirerne væ-
rende autoriserede Protocol er bleven indført, bør Af-
senderen eller Bringeren (som Afsenderen selv maae være
forsikret om) saadant i Protocollen egenhændigen under-
skrive: da det i øvrigt staaer Afsenderne frit for, om de
enten til deres egen nærmere Efterretning, eller og, for
med den ridende Post at tilskikke den, Pengene sendes
til, herom end ydermeere vilde lade sig meddele Post-
Kriverens Attest.

Rescr. (til Amtmanden over Nykjøbings- og 13 Sept.
Møns-Amter), ang. Broernes Istandsættelse
paa Falster.

Op 2

Ge.

(x) I alt som Rescr. af 6 April 1775.

(y) Af de offentlige Tidender.

12 Sept.

Gr. Under den 6 Aug. og 8 Octobr. a. v. har Cancelliet tilskrevet ham, at Arbeidet paa 2 paa Steendammen ved Skubbetjøbing paa Falsk værende Sjellebroers Ijandskættelse maatte efter den derover holdte og approberede Licitation fortsættes, samt Omkostningerne dertil af Kongens Cassé betrykkes, imod Refusien af dem, som det paaligger samme Omkostninger igjen at betrykke. Af hans Skrivelse er Kongen nu foredraget, at Ingen skælder sig pligtig til at tage Deel i forbeskjættelse ved Skubbetjøbing værende Broers Ijandskættelse, og at der heller ikke ved Amts. Archivet findes nogen Oplysning, hvor der bør vedligeholde de paa Landveien behøvende Sjellebroer. — Siden det saavel for Posterne som andre Rejsende er høit fornøden og tilligemed de udgangne Anordninger overensstemmende, at Landveiene og de derpaa værende Broer altid holdes i passable Stand, og han derhos beretter, at nogle Godsers Eiere paa Falsk have enten aldeles ingen eller ikkun liden Skov, andre derimod overskudig, og at paa noales Eneærker eller Godsers Grunde falder Sjellebroer, men paa andres enten ingen eller ikkun af meget ringe Betydning, saavel som at nogle Stæder endnu til Vandets Afledelse til Nytte baade for Veiene og Korn. Markerne kunde behøves nye Sjellebroer anlagde, besales:

Saa vel i Henseende til de 2 foransførte Steendamsbroer, som i øvrige 7 Landveies nu værende, og end videre, for saavidt Nødvendigheden maatte udkræve, nye anlaggende Sjellebroer, skal herefter forholdes saaledes, at de samtlige skal ved Licitation efter Amtmandens Foranstaltning og paafølgende Approbation besørget ved mindste og tilføjede suffisante Bud forsvaerligt istandsætte, naar behøves, efter foregaaende lovlig Syn, saavel som efterfølgende Syn over fuldførte Arbeidets Dygtighed, saa og ligeledes nye anlægges, hvor det ved kundige Synsmænds derover afgivende Betænkning fornødiges, alt paa Amtets almindelige Bekostning, ligesom i publice Sager, ved Repartition og derefter Indføring af Amtsforsvalteren, under samme Evang, som andre Kongelige Contributioner, dog saaledes, at de Jordegods. Eiere, som siden Landets Vortskættelse bevistlig have gjort nogen betydelig Reparation, eller opført nye Sjellebroer paa deres Grund til omrørte Landveie henhørende, derfor efter foregaaende uvillige

Mands

Wands Egn og Taxation, ligesom de bør contribuere til andre, derimod for deres Udlæg og havte Omkostninger bør nyde Erstatning: og skal i øvrigt saavel Amtmænds forpalteren som Birkedommeren der paa Landet i alt, hvad det angaaer Landeveiene og Broerne, i Fremtiden assistere og gaae Amtmanden til Haande, saa ofte han det requirerer eller befaler.

Refer. (til Stiftsbefalingsm. over Sjæns: Stift samt Amtmanden over Nyborg: og Tranekjær: Amter), ang. hvorledes det til Weiene behøvede Gruus og Steen, som Wei: Participanterne ei selv have, andensteds maae tages (2).

Or. De have andraget, at iblandt de Hindringer, som møde med at faae Weiene forvarligen i'andbjaætte, er tildeels og denne, at det fornødne Steen og Gruus ikke maae tages i Nærvarelsen, hvor samme kan faaes, siden Jord: Eierne sætte sig derimod, formedelt foregivende Skade og Ufrihed paa deres Grund, da det dog er umueligt for Hønderne at bringe samme med sig, naar de borte 3 a 4 Mile borte fra de dem tildeelte Wei: Parter.

Hvor en Jordegods: Eier eller anden, som Wei: Parter ere tillagde, ikke enten paa deres egen Grund haver grovt Gruus og smaa Steen, eller ikke formedelt Steernes Langtfraligheden kan føre samme fra deres Grund til de dem tildeelte Wei: Parter; der maae de, uden mindste Hindring af Grund: Eieren, hente det fornødne Gruus og Steen, hvor samme findes i Nærvarelsen, dog at det ikke skeer uden Nødvendigheden udkræver det; og, om Grund: Eieren derved maaatte tilføies nogen flenskelig Skade, enten ved Kjørsel over hans Jord; eller ved Gravningen, bør Skaden ham godtgjøres af dem eller de Wei: Participanter, som samme have aarsaget; og, saafremt Vedkommende, i Henseende til bemeldte

P. 3

Skaden

(2) See hertil Refer. 2 Noobr. 1778, s. 7., N. af 9 Decbr. c. a. og af 1 Mai 1779 næstsidste Post.

23 Sept. Etad. & Erstatning, ikke i Mindelighed kunne foreene sig, skal det påalige Amtmændene, hver i sit Amt, og Stiftamtmanden, for saavidt Kjøbstødernes Grund angaaer, efter foregaaende Undersøgning af Rettens Bøtjents, uden videre, derpaa at kjende, og fastsætte den Erstatning, som Grund-Eierne bør tilkomme, hvilke sidste og bør have Frihed at anvise de nærmeste og belovligste Steder, hvor disse Vet. Materialier, uden formegen Skade og Uleilighed, kan faaes.

23 Sept. Rescr. (til Stiftbefallingsmanden over Bergens Stift), ang. de Deputerede Borgeres Valg i Bergen, og at ingen maae afgaae forend efter 4 Mars Forløb.

Dr. Omendkjent Kongen under 16 Maii 1772 igjennem den værende Noeske Kammer har rescolveret, at det i Bergen værende Antal af 16 Mand maaite indskrænkes til 4, hvoraf 3 aarligen skulle afgaae, og i deres Sted 2 nye udvælges efter de fleeste Stemmer af de 24 Personer, som Magistraten til dette Valg med Stiftamtmandens Approbation skulle udnævne, saa skal det dog for disse Deputerede Borgere, der ere satte til at tale Byens Vel, være vanskeligt at blive i de 3 første Aar saa noie underrattede om dens Omstændigheder, som behøves, ligesom der og allerede skal have været paa, at naar de 24 Borgere ikkun skal vælge Een eller saa mange, som afgaae, gjøre de Forslag paa den, som ei dertil er beqvem.

Inden deputeret Borger i bemeldte Bergen maae for Fremtiden afgaae forend efter 4 Mars Forløb, saaledes at ikkun Een hvert Aar afgaaer, og i dens Sted en anden antages; og de 24 af Byens Borgere, som af Magistraten, hver Gang nogen afgaaer, til nye Valg udnævnes, skulle i den Forældendes Sted foreslaae 3 dertil beqvemme, hvilket Forslag Magistraten igjen, med vedføiet Berantning om enhver Duclighed, skal indsende til Stiftamtmanden, der da dertil antager den meest beqvemme; og, i Fald den Afgaaende Skulde saaledes igjen komme paa Forslag og af Stiftamt. vælges, maae han vedblive.

Cam.

Canc. Prom. (til Biskopen over Viborg-Stift), 16 Sept.
ang. at de Formændene i Provste-Embedet for-
hen fra de Kongelige Embedsmænd uden Betaling til-
sendte Kongelige Forordninger og Rescripter bør hver-
ken negtes Provst Ravn i Nørre og Hærre-Herreder
udleveret af afga. Provst Vestergaards Arvinger, et
heller Andre i like Tilfælde, (da saadant skyldes af Em-
bedets Medfør og Tingens Natur, siden alt sigt behøves til
den nye Provstes Veiledning).

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesternes), ang. 16 Sept.
at Postmesternerne maae ikke modtage Breve til Gi-
braltar, men underrette Affenderen om, heller at ad-
dressere dem til en Ven i Paris eller London til videre
Befordring, siden der paa Postamtet udi Paris gjøres
Vanskeligheder: derimod franqveres de øvrige Breve til
Spanien og Portugal som sædvanlig til Antwerpen.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at 20 Sept.
Staldfolkene i de Kongelige Stalde maae for
Fremtiden strættaages for at betale meere i Copulations-
Penge end 1 Rdlr., og til Reuplet Papiir 2 Skll.;
men Stald-Officererne skulle fremdeles svare 4 Rdlr. 2 s.

Rescr. (til Amtmanden over Romsdalens 12. 20 Sept.
Amter, samt Notits til Stiftbefal. og Biskopen
over Bergens-Stift), ang. at et Arresthuus maae
og skal paa Tolvigen i Sundmørs Fogderie op'ygges
paa Almuens Bekostning, uden aarlig Afgifts Svarelse,
og at Sognepræsten til Dorgen skal forskaffe Arrestfor-
væren, som af Amtmanden besittes, en Plads af
Store-Nørves Lelemaad imod lovlig Vyssel og billig
aarlig Afgift.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Christjanssand 20 Sept.
Stift), ang. at Politimesteren i Christjanssand

20 Sept. maas af de Korn-Vare, som indføres til Mandal og Skæfford, betales i Skilling pr. Tønde, ligesom af de der indføres til Christianssand (a), hvorimod han skal selv holde de til Embedets forsvarlige Bespagtning fornødne Betjente (b).

27 Sept. Bevilling, at Middelsom- og Sønderling Herreders Kæt, som hidtil har været holdet i Lee, maas i Herredsfoged Carpes Betjentes Tid holdes i Rånder, imod at han der skal selv forskaffe beqvemt Sted til Tingets Holdelse, samt vedligeholde Tinghuuset paa Landet; og at Tinget, som hidtil har været holdt om Torsdagen, maas herefter holdes om Tirsdagen.

27 Sept. Rescr. (til Biskopen over Ribe-Stift), ang. Naadens-Nar af det Residerende Capellanie til Solstedbroe og Naaberg.

30 Sept. Gen. Postamters-Prom. (til Postmesterne), ang. den almindelige Enke-Casses Directions Postfrihed (c); og at advare Affenderne, ikke at misbruge den Paaregning af „Kongelig Tjeneste“ i de Tilfælde, som ere deres egen private Fordele angaaende, da Vedkommende ellers maas vente derfor at blive ansæet efter Forordningens (d) 5te Artikel.

4 Okt. Rescr. (til Amtmanden over Kjøbenhavns-Amt), ang. Belenes Istandsættelse og Vedligeholdelse paa Amager.

Et han har indberettet, at, som det er heilig fornøden, at Landveien paa Amager, der nu gaaer i mange Bugter, og er meget vanskelig at passere, fordi den ikke er indgravet til Nøb for Vandet, vorder restaffen i standsat, har han lo-

(a) See Rescr. af 8 Maii 1767.

(b) Efr. Indr. 5 Junii 1776, A. 1. 5.

(c) See Kund. af 30 Aug. 1775, S. 19.

(d) af 17 Janii 1771.

4 Oct.

Det samme i en lige Linie opinaale, og derved forfærdiget et Charter, hvorefter den udgjør 16643 Alen, som paa Landets contribuerende Hartkorn kan udgjøre 15 a 15 Alen pr. Lønde, samt derhos ladet alle Byernes Veie støde til Landeveien, hvis Ertrækning kan udgjøre 12400 Alen, og blive paa Lønde Hartkorn omtrent 11 Alen, hvilke samtlige Veie han formener at burde for det første deles imellem Landets Beboere efter deres Hartkorn, for at vorde anlagde og istandsatte, hvorved Landets Husemænd kunde forrette Indrøvningen, men Gaardmændene flere Streen og Gruus dertil, og afgive de fornødne Pligtsfolk til Arbeidet, men siden efter kunde Landsveien for saavidt dens Vedligeholdelse angaaer, deles imellem samtlige Landets Beboere, men Byveiene, naar de først vare anlagde, af hver Bye holdes vedlig og deles imellem dem, da Veiene ogsaa kunde afsæles til enhver af Landets Beboere, for at plante derpaa Vill eller andet nyttigt Træ, som kunde blive Landet baade til Nær og Nytte i Henkøende til Høgning i Eriden; hverhos han tillige melder, at der behøves en duelig Mand til at bestyre Arbeidet og dermed have Opsyn, hvortil han har foreslaet en Person, som for den behørgige Tilshn med Landveiens Anlæg fra Amager-Port til Dragøe-Bye forlanger 500 Rdlr., saa og for at anlægge en muuret Broe uden for Amager-Port, hvor Vandet ved sydlige og nordlige Vinde voxer sær stærk, 400 Rdlr., tilsammen 900 Rdlr., indstillende derhos, om samme Penges maatte udredes af Kongens Casse, eller, i Fald det ikke kunde ske uden Nederlaa, samme da ved en Boms Oprettelse og Passage-Penges Erlassgelse at erstattes. Fra Amager-Lands Beboere er indkommen Ansøgning om Verrielse for en saadan nye Veis Anlæggelse, og at de selv maae indgroede og sætte den gamle Veie i passable Stand, oplydt med Streen og Gruus. Men Amtmanden har derhos berettet, at Erfarenhed har vist, at Beboerne have hverken Villie eller Indsigt til at holde deres Veie i forivarlig Stand.

Veiene paa bemeldte Amager Skal paa foransførte af Amtmanden foreslagne Maade istandsættes og vedligeholdes, og Bekostningerne derpaa efter Ligning udredes af Landets Beboere.

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), 21 Oct., ang. at, ligesom andre Kjøbstæder i Jydland ved de i Følge Forordn. af 14 Sept. 1774 for Landmilicon holdte Samlinger have maattet modtage ekstraordinære Indquartering, hvis Bekostninger det tilkommer dem selv at bestyde, da ekstraordinære Indquartering er en Byrde, hvilken saavel af Kjøbstæderne som Landet, hvor

- 21 Oct. hvor den paalægges, bør at udredes: saa vil det samme og tilkomme Vorde og Rindkjøbing, som desuden har havt Fordelen af det, Wandflabet har fortæret i den Tid, det var forsamlet.
- 27 Oct. Gen. Kirke-Inspect. Collegii Prom. (til Biskopen i Aalborg), ang. at Catechisationen i Søbye skal ske strax efter Prædiken, som af Omstændighederne skjønes at være den bequemste Tid paa det Sted (c).
- 3 Novb. Rescr. (til Amtmanden over Kjøbenhavns-Amt), ang. at Umyndiges Arbejarter. under 10 Rdlr. maae til Børgerne ic. udbetales.
I Almindelighed, hvor Umyndige ic. (f).
- 3 Novb. Rescr. (til Amtmanden over Dronningborg-ic. Amter, og Landsdommerne i Nerre-Jydland), ang. at de ved Dronningborg-Districts Birketing affagde Domme, naar samme herefter maae paa-ankes, skal for Landstinget indstevnes.
- 4 Novb. Canc. Prom. (til Stiftbefal. og Biskopen i Trundhjem), ang. at Organist-Tjenesten ved Domkirken bør af dem besattes.

Er. Fra Magistraten i Trundhjem er indkommen Førespørgsel, om det ikke, naar Organisten ved Domkirken der i Byen ved Døden maae afgaae, da tilfalder dem at beskikke en anden i hans Sted, uden at Stiftamtmanden og Biskopen, saaledes som i Aaret 1772, da Organisten ved Frue-Kirke døde, sig dermed havde at besatte. Men Stiftamtmanden og Biskopen ubi Erklæring formene sig dertil, ligesaa vel nu som forrige Gang, at være berettigede, paa Grund af at 1) Organisterne, som Kirkebetjente, anses at staae under dem, som Kirkerne Forsvar, da de lønnes af Kirkerne, og Konnen fastsættes af dem, som Directeurer, hvilket og kommer overens med Rentekammerets Decision paa Magistratens Regnskab af 4 Novbr. 1769, hvorefter Organister ere ansatte som Geistlige

(c) Af Wandalls Geistl. Forordn., Side 109.

(f) Ligesom Rescr. af 13 April 1773 for Kjøbenhavn.

4 Novb.

lige eller Kirkebetjente at svare 10 pro Cento i Embeds-Stat: 2) Stiftet har i Aaret 1772, uden Paaank af Magistraten, beskiftet Organist til Hospital-Kirken der i Byen, og afgangne Biskop Gunnarus, som Curator for Bakke-Kirke paa Gorskaden Baalmandet, der dog i det Verdslige forserer under Byens Magistrat, ligeledes sammesteds har beskiftet Organist: 3) Aarsagen til, at Magistraten fordm beskiftede saadanne Folk ved Kirkerne, var, at de da bleve lønede af Byen, saasom Kirkerne ikke dertil havde Formue: 4) Det vilde forvalde megen Uorden, i Fald en af Magistraten beskiftet Organist ikke maatte synes antagelig, eller fortjene Tilretteføttelse, ja Affattelse, da Directeurerne snart kunde anses ubesiede til at besatte sig dermed, ja maatte vente, at Magistraten tog ham i Forsvar, med videre.

Paa Grund af foransøgte kan det ikke tilkomme Magistraten at bortgive forskrevne Organist-Tjeneste, men samme bør af Stiftamm. og Biskopen, som Kirkens Directeurer, besættes.

Rescr. (til Amtmanden over Nordre-Bergenshus-Amt), ang. at Fælledskabet imellem Sognhals og Norums Skibreder herefter maae ophæves, saaledes at den halve Strækning deraf herefter maae kaldes Sognhals, og den anden halve Deel Norums Skibrede, og hver Deel tilfalde sin Lehnsmænd, ic.; og at bemeldte 2 Skibreder maae herefter have fælleds Ting; og dertil ikkun hver give halv Lavret ic. (g).

Bevilgning, at Onsild-Herrede Ting maae herefter forflyttes fra Hobroe til Mariager, og sammesteds tilligemed Gjerlev-Herrede Ting holdes om Mandagen.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Sjællands-Stift), ang. at Slangerup-Byes Jorder ikke maae afhændes til Udenbyes-Mænd (h), m. v. om Jordskyld, Kammerens frie Torvegrøvt, Fattigsfogdens Len.

Gr.

(g) See Rescr. af 14 Jan. 1778.

(h) Maakee forandret ved Prom. af 16 Aug. 1789.

30 Novb.

Er. Bøefoeden i Slangerup har andraaet, at det ved Rentekammerets Revision over samme Bøes Kjøbstad. Regnskab er ham paalaagt nærmere at oplyske: 1) Hvad Adkomst der maatte Slangerup-Bøe i Almindelighed, og til samme fra Kæjseringen skal være stienket? 2) Hvoorefter den Jordfold eller Afgift 7 Rdlr. 23 S., som af nogle Bøens Pladier og Jorder svares, er saktat, og om Bøen ogsaa deraf faaer, hvad den rettelig tilkommer? 3) Hvor maane Dages frie Lørdage Bøens Kammer aarlig bør nyde paa Bøens almindelige Lørdage? Og 4) Hvorvidt den til Fattiafoeden i Frederichshund udbetalte Løn 29 Rdlr. 72 S. kan være at tilstaae? Udi Erklæring beretter Stiftamtun., at der hvoerken udi Sturets eller Slangerup Bøes Archiv findes nogen Oplysning om bemeldte Eiendom, den kaldet, som en Deel af Indvaanerne der i Bøen have indtaget og paastaat at være deres private Eiendom efter derpaa havende Skjoder og langvarig Hævd, undtagen at der af et gammelt Lingsvidne af 1527 kan sees, at denne Eiendom allerede da havde lagt til Bøen i 50 Aar, og at det saaledes nu er henimod 300 Aar, siden den dertil er bleven indtagen, samt at det ellers af bemeldte Lingsvidne er at forinnde, at Eiendommen har været Bøen tilhørende, ligesom en Deel andre Kjøbstæder baade i Aldre og nyere Tider med saadan Herlighed ere blevene benaadede, hvilket synes saa meget meere rimeligt, som Lingsvidnet viser, at Afgiften til Bøens Cassé deraf aarlig fulde svares, men i øvrigt have de nu i Slangerup levende Indvaanere en efter anden kjøbt deres havende Andeel deri af deres Forfædres efter Skjodernes Udvisende, og saaledes have de havt Eiendommen i umindelig Besiddelse og roelig Hævd, saa det ikke sees, at den kan betages Ejerne uden stor Fornærmelse og Tab af de derfor betalte Capitaler, og endda ikkun vilde kræve de øvrige Indvaanere til ganske liden Fordeel, ligesom ei heller Kjønnen, at Afgiften 10 S. pr. Tønde af disse 70 Edr. 2½ Skpr. Land, som saaledes i lang Tid maane have været reguleret, da intet Spor til samenes Fasttættelse findes, kan efter Billighed forhoies, men er dog samtlige Indvaanere proportionaliter til Fordeel, da den indgaaer i Bøens Kammer-Cassé. — Paa det at denne af en Deel Slangerup Bøes Indvaanere saaledes tilvundne private Eiendoms. Ret til bemeldte Wang den ikke ved Ejdernes Paaende fulde komme i Udenbøes Hænder, til Hindre i Bøens Fordeel, og Jurisdictionens Grændser derved forrykkes, anordnes:

- §. 1. Ligesom Slangerup Bøes Indvaanere vel maane have Tilladelse fremdeles at beholde denne ved Hævd og andre Adkomster vundne Eiendom, saa maane de dog ingenstunde paa nogen Slags Maade afhænde den til Udenbøes Mand, under hvad Paaakud det være maatte, men samme skal bestandig afhændes til Bøens egne Indvaanere;
- og,

10 Novb.

og, i Fald anderledes herefter maatte indtræffe, hvilket nu værende og efterkommende Øvrighed paa det næste Haver at påaase og holde over, skal saadant ansees for ufejerretteligt og uapldigt, i hvor lang Hæveds-Tiid, eller anden Adkomst, hvorledes den end være maatte, saadanne uberettigede Udenbys-Eiere paa Eiendommen end maatte have, hvilken aldeles ikke skal være Byen eller dens Indvaanere hinderlig i at paatale, vindicere og nyde hvad samme saaledes urettelig maatte være frakommet: og, som det synes at have lige Beskaffenhed med de andre af Byefogden ansærte Jorder, Pottemager-Dangen og Tegls Pladsen, som med Byen, da paa disse Jorder ligesaa haves Hævd, og tillige paa Teglspladsen Adkomst af Skjæder, saa skal dermed i alt paa lige Maade, som her foran om Byen er meldt, forholdes. Betræffende de ellers til Byen værende Jorder og Pladser hvoraf svares aarlig Jordskuld 7 Rdlr. 23 S, da, siden ingen Oplysning derom er at finde, men denne Afgiøt saaledes fra umindelige Tiider skal have været bestemt, og uden nogen Anke i Henseende til Forhøielse eller Forandring passeret, kan det derved, indtil næstere Oplysning derom maatte være at erholde, have sit Forblivende. Hvad den Slangstrup-Kæmmer efter gammel Skik tilkommende Tørvestjær i Byens Moser uden Betaling angaaer, da maae ham tilstaaes 3 Dages Skjær med 2 Spader paa heel Eng, og dobbelt saa mange Dage med 1 Spade paa bare Bolde. De Fattigfogden udi Fridrichsfund i Løn tillagde 29 Rdlr. 72 S. maae herefter som hidindtil af Byen aarlig udredes og paa Indvaanerne lignedes; dog skal der, naar nu værende Fattigfoged afgaaer, sees til, om nogen i hans Sted sørgere aarlig Løn maatte være at faae. Saa maae og i Almindelighed ikke nogen tillægges noget af Byen uden Stiftamtmandens foregaaende Approbatton.

§. 2.

§. 3.

§. 4.

Ganc.

21 Novb.

Can. Prom. (til Stiftbefalingsm. og Biskoperi over Hollands-Stift), ang. adskillige Udgifter af Mariboe og Rødbye til Geistlige og Verdslige.

Gr. I Anledning af Rentekammerets Decision over disse Kjøbstaders Reanfaber har Byeroden ansøgt Approbation paa efterfølgende Udgifter, som aarliges af disse Byer fra gammel Tid af have været svaret, saasom: 1) Mariboe a) til Capellanen for Catechisationen 20 Rdlr., b) Chordeggen udi Kospenge 26 Rdlr., c) Organistens Løn 20 Rdlr., d) Byefogden udi Løn og til Skriv-Materialier 17 Rdlr. 32 $\frac{1}{2}$, e) Bye- og Raadstueskrivere til dito 12 Rdlr. 32 $\frac{1}{2}$, f) Kammereren til Skriv-Materialier 32 $\frac{1}{2}$, g) Natte-Stoffemænd, hver i Løn 1 Rdlr., er 8 Rdlr.; 2) Rødbye, a) til Capellanen udi Kospenge, som Chordegn 26 Rdlr., b) Byefogden til Skriv-Materialier 6 Rdlr. 64 $\frac{1}{2}$, c) Kammereren i Løn 4 Rdlr.

De 20 Rdlr., som Capellanen i Mariboe nyder af Byen, og de Kospenge, som ere tillagde Klokkeren i Mariboe, som Chordegn, samt Capellanen i Rødbye, ligeledes som Chordegn, vil fremdeles af Byerne være at svare; men i Henseende til Organistens Løn 20 Rdlr. af Mariboe, da bør samme svares af Kirke-Løn, og Byen derfor befries; og de øvrige verdslige Lønninger kan fremdeles som hidindtil passere.

21 Novb.

B. G. N. o. Gen. Toldk. Prom. (til Amtmændene), ang. at de, der kjøbe, og til andre Steder henbringe, Væg, Kal, i Henseende til de i saa Fald behøvende Attester og anden Rigtighed, holde sig de derom udgaaende Anordninger efterrettelig, (saasom det erfarede, at saadanne Kjøbere ikke forsynede sig med Attest efter Forordn. af 7 Sept. 1762, §. 2, da dog Anordningerne om Væg-sygen, uagtet den nu har ophørt, ikke ere igienkaldede, og Sygen igjen vtrrer sig i en af Raboe-Staterne) (i).

23 Novb.

Refer. (k) ang. at Medailler for den Norske Bondes Vindstibelighed, bestøttet og foræret af Kongens Broder Arveprints Friderich, maae paa hellige Dage

(i) See Forordn. af 30 Novbr. 1778.

(k) Af de offentlige Tidender.

Resolutioner og Collegialbreve. 607 1775.

Dage og ved høitidelige Leiligheder bæres af dem, som 13 Novb;
 dertil af Hans Kongelige Høihed agtes værdige, i
 Røphullet paa Vesten i røde Vaand; og skal agtes af
 alle som et Kongeligt Naades og Gæres Tegn paa en
 udmærket Bindselighed.

Rescr. (til Stiftbefalingem. og Biskopen over 16 Novb.
 Bergens = Stift), ang. Fattigvæsenet og de Fat-
 tiges Begravelse i Bergen.

Gr. De have foreskillet, at de i Bergen Almisse-Søgendes
 Antal vilde formodentlig blive forringet, naar disse forud vare
 underrettede om, at, hvo de eiterlod sig, skulde, om de end
 havde Livs-Arvinger, tilfalde Fattig-Cassen, og det ei blev
 dem tilladt paa anden Maade end som Fattig-Piig at begraves;
 hvorpaa Fattig-Cassene og kunde erholde nogen Silvert, og
 deraf tillige lettere udfindes, hvorm af de Almisse-Søgende,
 der virkelig til Almisse ere værdige.

Alt det de til Almisse antagne Lemmer sig maatte ef- s. 1.
 terlade, skal, om de end have Livs-Arvinger, tilfalde
 Fattig-Cassen; til hvilken Ende Skifteforvalterne af
 Over-Commissionen skal strax tilstikkes en Liste paa alle
 Lemmerne, og ved hver Maanedes Udgang Af- og Til-
 gangsliste, hvorimod Skifteforvalterne skal være for-
 bundne, saasnart noget Dødsfald af Almisse-Nydende
 indfalder, at tilkjendegive det for det Sogns Fattig-
 Forstander, hvorefter den afdøde Lem henhørte, som da
 skal møde, for at lagttage Fattig-Cassens Løv. Naar s. 2.
 noget Lem til Almisse antages, skal det Sogns Forstan-
 der ved Rodemesterne nøie lade undersøge og optægne,
 om, og hvad den Antagne kunde være eiendes, hvilken
 Oprægning af Forstanderen i Over-Commissionen skal
 indleveres. Skulde det da befindes, at saadan Lem
 enten havde Guld, Arv eller andet, Gangklæderne
 undtagen, maae den vel deraf høste Frugten, men hver-
 ken sælge, pantsætte, eller til andre i nogen Maade
 overdrage det, da saadan Salg eller Pantsættelse ei skal
 kunde

16 Novb.

kunde hindre Fattig-Cassen fra ved saadan Almisse-Lemms Afgang uden Vederlag at tiltræde, hvad Lemmen ved Antagelsen af Eiendomme og Arv var eiende; hvorfore og, paa det enhver kan vide at tage sig vare, en Liste paa alle Lemmernes Navne, samt det Sogn hvorudi de opbolde dem, skal ubi de Bergenske Adresser. Contoirs Efterretninger indskrives, og ved hver Maaned Af- og Tilgangslisten. Derksom en Almisse-Lem tilfalder Arv, maae samme ei til Almisse-Lemmen, eller til nogen dens Forvandre, men til Fattig-Cassen af Skifteforvalterne erlægges, hvorimod den Almisse-Lem, som Arven saaledes egentlig er tilfalden, skal, foruden den sædvanlige Uddeling, nyde Renten af den tilfaldne Arv, hvor ubetændelig Arven end maatte være. Alle i Almissen beelagtigblevne Lemmer maae ei tillades paa anden Maade end som Fattig-Liig at begraves, omendkjønt deres Venner ville bekoste dem en hæderligere Begravelse. — Naar i øvrigt noget videre i Henseende til Fattig-Cassen skulde eragtes fornøden at foranstalte, og der er Periculum in mora, maae det være Stiftamt. og Biskopen tilladt at søie den i saa Maade fornødne Anstalt; dog have de strax at tage Kongelig Approbation.

16 Novb.

Rescr. (til Biskopen over Sjællands-Stift), ang. aarlig Enke-Pension af Degnekaldene i Baarse Herred, Allesløv 4 Rdlr., Øster-Egt:sborg 6, Sneesere 8, Kallehauge 8, Wehrn 6, Baarse 6, Udbye 6, Joenshoved 6, Everdrup 4, Skibbinge 3 Rdlr.

17 Novb.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Bergens Stift, ogsaa at bekjendtgjøre det Amtmanden over Nordre-Bergenshuus-Amt), ang. at, ligesom De-lingventerne efter den 1te Post i Rescr. af 14 April 1774 ingen videre Forfyndelse kan vente end den

paa

Resolutioner og Collegialbreve. 609 1775.

paa Hjemtingsdommen, saa skal og paa samme Maade 17 Novbr.
 forholdes med Underrets-Dommere og Meddoms-
 mænd, saaledes at de ikke heller saae videre Varsel til
 de paafølgende Retter.

Canc. Prom. (til Biskopperne i Danmark og 18 Novbr.
 Norge), ang. at, ligesom det efter forhen gjorte
 Anordninger (l) tilfalder Provsten at forrette Barne-
 daab hos alle Provstiets Præster uden Forkjæl, saa hør
 ham og tilkomme alle andre præstelige Forretninger
 saavel hos de residierende (m) og personelle Capella-
 ner som hos Sognepræsterne udi hans Provstie,
 Naasom det ved indkommen Forespørgsel er bragt i Erfaring,
 at Capellanerne paa nogle Steder, naar præstelige Forretnin-
 ger hos dem foresalde, henvende sig til Provsten, men paa
 andre Steder gaar ham reent derudi forbi).

B. G. R. o. Gen. Toldf. Prom. (til samtlige 18 og 25
 Soldere i Danmark, samt Generaltoldforpagt. og Novbr.
 Controlløjerne i Norge, Toldforvalteren i Bergen (Kal. Kalk.
 og Tolderen i Stavanger (n)), ang. at de paa Jo- 28 Junii og
 den Samuel Jacob Hanaus ved Pinneberg- 19 Octobr.)
 Tingsted anlagde Fayance-Fabrique forsædige Vare
 maae, naar dermed følger de ved Told-Ordonnancen an-
 befalede Attester, i Danmark og Norge med liat Frihe-
 der som andre Holsteenske Fabrique-Vare indføres.

Rescr. (til Politimesteren i Kjøbenhavn), ang. 23 Novbr.
 at hos Ponche-Berter og Bærtshuusholdere,
 eller andre Steder i Kjøbenhavn, ei maae være
 Qvindfolk til at bedrive Utugt og forføre unge
 Men:

(l) Ritualet, Cap. 9, Side 336.

(m) Eft. Regl. 26 April. 1754, S. 18.

(n) De i Norge d. 18, de i Danmark d. 18 og 25 Novbr.

- 23 Novb. Mennesker, med videre; og at labe denne Befaling ved en trykt Placat (o) bekendtgjøre, samt siden efter Besindende aarligen igjentaage.
- 23 Novb. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Ribe Stift), ang. at Bognmandsblauget i Reile maas herester nyde Betaling der fra Byen til Torring og Bredstenbroe efter Veiens virkelige Længde, naar samme først ordentlig og paa sædvanlig Maade er bleven opmaalt, og saadant for Stiftamtmanden er bleven anmeldt, samt derefter af ham til det Danske Cancellie er indberettet.
- 23 Novb. Rescr. (til samme), ang. at Herredsskriveriet i Byster-Herred skal herester henlægges til Byeskriver-Embedet i Varde, og samme Tjenester igjen blive samlede.
- 24 Novb. Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stifte), ang. at af Gjerløv- og Bachendrup-Degnekald maas ubi aarlig Enke-Penslon svares 7 a 8 Rdlr., som bliver først prioriteret ubi Degnetraven, og gives til den første Enke, om flere ere (p).
- 25 Novb. B. G. N. o. Gen. Toldk. Prom. (til Tolderne), ang. asie at paasee det Forbud, som er gjort ved de Tydske Toldsteder, at fra Hertugdømmet Holsteen, hvor Hornqvæg-Sygen nogle Steder igjen har begyndt at vatre sig, intet Hornqvæg, Kalve, raae Guder og Talg til Slesvig og Danmark maas indføres; og at de i den Henseende forhen udgaaene Anordninger paa det næststørste vorde efterlevede (q).

Sam:

(o) Findes under 27 Novbr. i Forordn. for 1775. —
Efr. Rescr. af 7 Aug. 1776.

(p) See Rescr. af 4 Martii 1778.

(q) See Forordn. af 30 Novbr. 1778 og 28 April 1779.

Resolutioner og Collegialbreve. 611 1775.

Sammes Prom., ang. Fajance fra Vinneberg 25 Novb.
berg: Tingsted (r).

Canc. Prom. (til Vaisenhuus-Directionen samt Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn), ang. at Vaisenhuuset ikke tilkommer nogen Jurisdiction. 2 Dec.

Af Directionens Erklæring over en Fodspørgsel fra Hof- og Stads-Retten, hvo der for nærværende Tiid skal forrette Skifte efter de i Vaisenhuuset ved Døden afgaaende Betsjente, er det vel tilstrækkelig bleven oplyst, at Stiftelsen forhen har haft sin egen Jurisdiction, og at Inspecteuren sammesteds har forrettet Skifterne efter de der afdøde Betsjente. Men, som Kongen ved Forordn. af 15 Junii 1771 har anordnet, at her i Staden efter den Tiid ikke skal være meere end een eeneste almindelig Jurisdiction, ligesom her og i Folge deraf nu er istaan eet almindeligt Overformynderie for hele Staden, og Hans Majestæt, da Friderichs-Hospital i Aaret 1772 igjen blev sat paa den forrige Fod, og derom var Spørgsmaal, har befalet in simili casu, at det, i Henseende til den bemeldte Hospital udtrykkelig i Fundagen forhen tillagde Jurisdiction, skulde have sit Fortblivende ved forberørte Forordn. af 15 Junii 1771 om Hof- og Stads-Rettens Oprettelse: saa kan Vaisenhuuset herefter ikke tilkomme nogen videre Jurisdiction, men dermed vil forholdes paa samme Maade som ved bemeldte Hospital.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Barbeer-Amtet skal indskrive, og igjen som Svende udskrive de af Regiments-, Divisions- og

7 Dec.

og Hospitals-Chirurgis antagne og oplærte Dreng.

Gr. En Chirurgus udi St. Hans Hospital ved Kiøbenhavn har andraget, at efter Barbeer-Amtes altske Artikle have Provincial-, Divisions- og Regiments-Chirurgi, naar samme ere Examinerede, Ret at udlære Dreng, hvilke de siden ved Kiøbenhavns Barbeer-Amt kan lade indskrive, men at, siden ingen Pleer-Chirurgus paa den Tiid existerede, og disse sølgelig ikke have kunnet være nævnde i Amts-Artiklerne, skal Oldermænden for Barbeer-Amtet i Kiøbenhavn nu negte at løsgive en hos ham udlært Vaisenhuus-Dreng, omendkjønt samme kan gjøre Rede for det, der fordrer af en god Feldtkiars-Ovend; hvorefter han har anholdet, at Barbeer-Amtet maatte befalses at løsgive bemeldte hans Læredreng. — Collegium Medicum melder, at det vel ikke, efter den strengeste Fortolkning af Laugs-Artiklerne for det Chirurgiske Amt, kan tilkomme Supplicanten at lade Læredreng ind- eller udskrive, men at, da Status Chirurgi siden disse Artikler aldeles haver forandret sig, saa at der ere besiddede adskillige Hospitals-Chirurgi, som vel ere examinerede, men dog ikke Amts-Mestere, hvilke skal have langt bedre Feilighed, end de i Amtet, at oplære ducelige Dreng, vilde det være ubilligt, om disse sidste Fulde udeluftes fra Amtes Rettigheder.

Barbeer-Amtet tilligemed dets Oldermænd i Kiøbenhavn, skal ikke alene i dette Tilfælde, men endog i Almindelighed for Fremtiden, indskrive og til Ovenbe udskrive, imod den saftatte Recognition, de Dreng, som af Regiments-, Divisions- og bestattede Hospitals-Chirurgis blive antagne og oplærte.

7 Dec.

Reser. (til Stiftsbefalingsmanden over Sjællands-Stift), ang. at den Korsøer-Bye forundte Landstings-Ret skal, indtil Omstændighederne dermed maatte forandre sig, indgaae, og Byefogdens Domme altsaa, i Steden for Raadstue-Retten, indstævnes til Landstinget; (for at forekomme den Ueilighed, at Raadsmændene skulle kjende paa de af Borgemeesteren som Byefoged affigende Domme).

7 Dec.

Resol., ang. at det, som i Bøder er at betale ved Armeen i Danmark og Fyrstendommene, skal beregnes den Danske Krigshospitals-Casse, og i Nor-

Resolutioner og Collegialbrevde. 613 1775.

i Norge den Norske Krigshospitals Casse til Indsæg: (s). 7 Dec.

Canc. Prom. (til Rentekammeret) med Gjenspart af Rescriptet under 21 Sept. 1774, hvorved iblandt andet er fassat, at Landsoldater, som første Gang begaae Leiermaal, for Bøder og anden Straf skal være frietagne, hvilket og Stiftamtmanden i Aarhus i Dag er bleven tilskreven at tilkjendegive Amtsforvalteren i Randers; samt at Generalitets- og Commissariats-Collegium holder det ikke fornsødent, at Regimenterne blive underrettede om deslige Leiermaale, der ere den militaire Etat uvedkommende: (i Anledning af bemeldte Amtsforvalters Skrivelse til Rentek., ang. hvorledes der skal forholdes med Bøder og Straf for de Landsoldater, der begaae Leiermaal, siden Jdn. af 14 Sept. 1774 ikke melder noget derom, og om saadant, ligesom forhen, for Regiments-Chefen skal anmeldes). 9 Dec.

Canc. Prom. (til Over-Slatte-Directionen), ang. at ved de i Forordn. af 31 Aug. 1774 benævnte Øvrigheds-Personer og Kongelige Betjente, som administrere Umyndiges Penge, eller derfor staae til Ansvar, ere egentlig og i Almindelighed at forstaae: Magistraterne og Byfogderne i begge Rigers Kjøbstæder, og Amtmændene paa Landet i Danmark, men Sorensskriverne i Norge; endelig kan derhen og regnes Regimentskriverne eller Forvalterne paa de Kongelige Godser (t). 9 Dec.

Rescr. (til Pleie-Directionen i Kjøbenhavn), ang. hvorledes med Opfostringshuusets Forlæggelse til Christjans Pleiehuus, og de paagaande Omkostningers Erstatning skal forholdes. 14 Dec.

(s) Af Schous Udtog af Forordn. V. 346.

(t) Af Schous Udtog af Forordn. V. Side 263.

14 Dec.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. Approbation paa hans Forslag til en Vases og en Kjøre Broes Indrettelse (i Steden for en smal Træl. Bro) over Konge. Aaen ved Gredstedbro; og at Stads. Herreds Beboers Kal være lige deelagtige med dem udi Gjærding. Herred (der hidtil har holde den fra gammel Tid værende store Broes vedlige) i at tilføre Jord, Sand og Gruns med videre til Vassen, og Beboerne i Vester. Herred, som ligge længere fra Broen, men et have nogen saadan bekvæm Bro at vedligeholde, Kal for første Gang tage lige Deel med Gjærding. Herred i Bekostningerne til Materialer og Arbeids ved Broens Indretning, efter derover holdende Licitation; hvorhos og bevilges, at der af de Reisende maae oppe haves Broepenge, nemlig af en Charoffe eller Chasse 4 R., af en Post eller Wonde, Wogn 2 R., af en Alders de 1 R., hvilke Broepenge ved Auction Kal bortforpantes, og Gjærding. Herred derefter tilforpligtet være af sammes Beløb, efterat deraf er bleven betalt en Rigsdaaler aarlig for den til Vassen fra Saderelehuus. Amt overlades Grund, at holde saavel den gamle Broe som den nye, og Vassen vedlige; dog maae Esterkrevne, for Broepenge at svare, være befriede, nemlig 1) Gjærding. Herred, 2) Stads. Herreds Beboere, som tage Deel i Vassens Opfyldning, 3) Ribe. Byes Indvaanere, som Kal have 5 bekvæmlige Broer at vedligeholde, uden at have Broepenge, og 4) alle Kongelige Betjente i Embeds. Korretninger, saa og Bønder i Konge. eller Amts. Meiser, samt med Magazin. Korn eller Bourage til Amteskuen eller Cavalleriet (u).

Konger

(u) Forandret ved Rescr. 25. Martii 1776 og Dec. 26. Aug. 1778.

Kongelig Resolution, om Toldrevenuerne til det Kongelige-Skatkammer (v). 15 Dec.

Generallts. og Comm. Collegii Prom. (til samtlige Regimenter i Danmark, og Communication til Landmilite, Sessitionerne), ang. at (saasom er erfaret, at udi adskillige Districter af Officererne commanderes til Søndags-Exercicen endog det Mandskab, der haver tjent over 2 Aar) holde sig i den Henseende Forordn. af 14 Sept. 1774, §. 19 efterretlig, og sølgelig ikke bebyrde de Folk, der have tjent i 2 Aar og derover, med Exercicen om Søndagen (x). 16 Dec.

B. G. N. o. Gen. Soldk. Prom. (til Tolderne og Controleurerne ved Toldstederne i Danmark), ang. at have næste Opsyn, at ligesaaalidet fra Hertugdømmet Sles via som fra Hertugdømmet Holsteen vorder indbragt Hornqvæg, Guder og Talg; samt, hvad det imellem Provincerne og Herne i Danmark transporterende Qvæg angaaer, at lagttage, at der ved Toldstedet ei noget Qvæg ind- eller udbringes, uden at Generaltoldkammerets Pas produceres: (i Anledning af den paa nye udi Hertugdømmene sig udtrede Sygdom blandt Hornqvæget) (y). 16 Dec.

Sammes Prom. (til Amtmændene i Danmark), hvorved den første Deel af Forestaaende communiceres; og tillige befales, at (da det holdes fornødent, at de forehen gjorde Anordninger: at ved Færgelsbene udi Danmark ei transporteres noget Qvæg imellem Provincerne og Herne, uden derfor at producere Generaltoldkammerets Pas, nøie efterleves) foranstalte det Behøvende derom ved Færgestederne (z). 16 Dec.

Q 9 4

Sams

(v) I Prom. af 13 Jan. 1776. See nu Plac. af 19 Junii og Prom. af 3 samt Circul. af 10 Julii 1784.

(x) Søndags-Exercicen er ophørt, see Prom. 7 Febr. i 778.

(y) (z) See Forordn. 30 Novbr. 1778.

16 og 19
Dec.

Sammes Prom. (til samtlige Soldere i Danmark, Generalcaldforpagt. i Norge, Toldforv. i Bergen, og Tolderen i Christjanssand (*)), ang. at Attefterne, som at følge med den Bild, som for Kongelig Regning maatte blive fanget og til Danmark indført, blive af nu værende Røddirecteur Lancelle. Raad Peter Mathiesens udsted i samme Form, som de hidindtil af Justitsraad Conrad Mathiesens ere meddeelte, (saasom den Altonaiske Sildefangst nu herefter bliver ført for Kongelig Regning, og Directionen for det forrige Compagnie altsaa cesserer) (†).

21 Dec.

Reser. (til Amtmanden over Kjøbenhavns-Amt), ang. Delinquenters Transport og Bevogtning.

Gr. Greve Bernstorff har andraget, at, da det ved Fors. ordn. af 13 Jan. 1747 er, til Omkostningers Besparing i Delinquent. Sager, befaleet, at Actor og Forsvars samt Delinquentens Befordring skal in Natura ved Omgangs. Reiser efter Amtmandens Foranstaltning forettes, har han paa Grund af samme, og i Overensstemmelse med det, som altiid har været og endnu er brugeligt paa Amager, i Henseende til Delinquenters Befordring og Bevogtning gjort saadan Foranstaltning paa sit Gods, at en Gaardmand hver Gang tilfuges med Heste og Vogn at føre, og 2 Huusmænd og geleide og bevogte Delinquenten; men at hans Huusmænd have nægtet at efterkomme saadan Vaathold og Bevogtning med en Delinquent til og fra Retten, esterdi Forordningen ikke taler om Huusmænd: hvorefter bemeldte Greve, siden det vilde være utaalelige for Gaardmændene baade at befordre Delinquenter samt Actor og Defensor, være Delinquent. Penges af deres Hartform og tillige forrette Vaathold og Bevogtning, og Huusmændene derimod være forsaandede for at tage Deel i Byrden, som følger til Justitiens Haandbævelse, derhos har begjært, for saavidt hans Gods angaar, at det, naar Gaardmændene forrette Befordringen og betale Delinquent. Penges af deres Hartform, Huusmændene da maatte tilpligtes at forrette Vaathold og betale hver 4 R i Delinquent. Penges efter Forordn. af 1 Julii 1746, dens 3die Post. Amtmanden har indskilt, om ikke Huusmændene ligesaavel som Gaardmændene bør tage Deel

(*) De i Norge den 16, men de i Danmark den 19 Decbr.

(†) See Skr. 27 Junii 1767 og Circul. 19 Julii 1777. — Nu er Fangsten overdraget Canal-Compagniet, see Decroi 10 Maii 1782, S. 5. 20 : 23 og Circul. 10 Maii 1783.

Resolutioner og Collegialbreve. 617 1775.

Deel i denne Byrde paa den af Greve Bernstorff foreslagne Maade, siden det sigter til sælkes Sikkerhed, og det ellers vilde falde Gaardmændene alt for besværligt.

21 Dec.

Saa vel paa Greve Bernstorffs Gods som ellers paa Kjøbenhavns Amt skal forholdes efter foranstøttede Amtmandens Erklæring.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Christjansands Stift samt Amtmanden over Lister, og Mandals Amter), ang. et Huus at foranstaltes i Flekkefjord, som kan være beqvem til et Sygehuus, og hvorudi med Rade Sygdommen beladte Personer kunne indlægges, m. v. (*).

21 Dec.

Cane. Prom. (til samtlige Biskoper i begge Riger), ang. de Bøger, som til Brug i de Latinke Skoler nu oplægges.

23 Dec.

Gr. Omendstønt det i den 24de Art. ubi den i Aar udfomne Skole-Forordning udtrykkelig heber, „at af de befalede Bøger, som nu i de latinke Skoler skal indføres, ingen andre Exemplarer eller Oplage, end de nye, som nu til Trykken blive befordrede, maatte herefter i samme Skoler bruges“; troer man dog, at det kunde have sin Rytte, at det nærmere blev bekendt for Rectorer ved Skolerne, hvad for Bøger det er, som til dette Brug nu oplægges.

Til den Ende følger herved en Designation, hvilke Bogtrykkere og hvad for Bøger Privilegia i saa Fald ere udstædte paa, hvoraf Biskopen vilde meddele vedkomende Skolelærere i Stifter en Gjenpart, og betyde dem, at de, saasnart disse Bøger komme fra Trykken, ingen andre Exemplarer eller Oplage af samme, end de foretagne, i Skolerne bruge. — Fortegnelse paa de Bøger, som En eller Anden har erholdt Privilegium paa at lade trykke til Brug for de Latinke Skoler: 1) Det Kongelige Vaarsenhuss: Justinus, Ovidii Epistolarum et Ponto, & Metamorphoses, & Compendium over Geog-

23 Dec.

graphien; 2) Bogtrykker August Friderik Stein: Udsøg af den naturlige og aabnbarede Theologie (†), Terentius, Curtius; 3) Bogtrykker Godiches Enke: Cornelius, Horatius, Goli Grammatica Græca; 4) Bogtrykker Nicolaus Møller: Cicero de Officiis, & Claris Oratoribus; Bogtrykker Morten Hallager: Phædri Fabulæ; 6) Bogtrykker Laurig Sæmmelkjær: Livius; 7) Boghandler Søren Gyldenval: en Samling af berømmelige og gode Danstes, Norske og Holsteiners Handlinger; Virgilius (*).

23 Dec.

Can. Prom. (til Biskopen over Sjæns-Stift), ang. Forelæsningerne ved Odense-Gymnasium, og Gymnasierne ved Depositen at prøves i Videnskaberne.

Gr. Forordn. om Examina Academica af 11 Maii a. c. tilholder iblandt andet, at ingen til Deposit maac angive eller ved Academiet høres andet eller meere, end det, som i Forordn. ang. Skolevæsenet under samme Dato er fastsat; og samtlige Professores ved Odense-Gymnasium have i den Anledning foretillet, at, naar samme Forordning holdes i Eensning med Gymnasti Foundationer og med Gymnastikernes Kundskab, maac enten Professores Gymnasti læse en Decl, som Disciplene forud vide ei at maac angive ved Universtetet, hvilket vilde give dem liden Lyst og Drist til at agte paa saadanne Forelæsninger, og alene opholde sig ved saadanne Ting, som allerede forud i Skolen ere tracterede og Disciplene bekendte; i hvilken Anledning de have forfattet en Designation over de Forelæsninger, som de formeene herester bedst at kunne holde paa Gymnasio, og ubbedet sig derpaa Approbation, saaledes at Gymnastierne ved deres Ankomst til Universtetet in Septembri 1776 maatte blive horte i de Ting, som samme Designation indeholder, og som de maatte medbrinac Venis til Universtetet om, at være blevne tracterede paa Gymnasio.

Herved tilstilles Biskopen en Gjenpart af samme Designation, for videre at communicere Professores Gymnasti; og derhos meldes, at forstrevne Designation, indtil der i Tiden kan findes Leilighed til at gjøre Forelæsnin-

(†) See nu a Rescr. af 29 Martii 1780.

(*) Om den latinske Grammatica, see Rescr. 3 April 1782.

23. Dec.

ningerne paa Gymnasio mere nyttige, kan antages; dog synes det, at i Hensøende til Prælectiones hæbrægs kunde for dette Aar, foruden Genesis, lægges Exodus til, og siden maaskee flere af Mosi's Bøger, ligesom den, der holdt Forelæsningerne, maatte finde Leilighed at faas Tilhørernes Hiid opvakt. Og, som det i øvrigt, naar ellers Professorens Gymnasti skal gjøre nogen Nytte med deres Forelæsninger, ikke andet kan være, end at de, som derfra demitteres, blive her ved Universitetet examinerede i det, som paa Gymnasio er bleven forelæst, saa er Professorerne her ved Universitetet tilfremmen; at søle den Anstalt til, at, endstjønt de andre unge Candidati ikke skal eller maas i Videnskaberne examineres, Gymnastierne dog, naar de melde sig, blive prøvede i Videnskaberne saaledes som tilførn er skeet.



1776.

4 Jan.

Rescr. (til Magistraten, samt til Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn), ang. at Skuespillerne, Sangerne og Dandserne ved Theatrene i Kjøbenhavn ikke maae for Gjeld arresteres (a).

4 Jan.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at søie den Anstalt, at Rescr. af 6 Aug. 1751 om Skoemager- Svendenes Tidpenge vorder efterlevet, og at de Svende, som da sætte sig derimod, skal uden videre indsættes til Kaspshuus- Arbejde paa 2. eller flere Maaneder efter Omstændighederne; samt end videre at foreholde disse uroeligs Svende, at, dersom de ikke holde sig de gjorte Anordninger efterrettelige, og vise den

(a) Bekjendtgjort i Plac. af 8 Jan. 1776.

4 Jan. tilbørlige Lydighed imod deres Hørighed, maas de vende strax at blive indfatte til Kaspheus Arbeide.

4 Jan. Reser. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Viborg), ang. hvad Degnene i Viborg-Stift, som pensere til Viborg-Skole, herefter aarlig til samme have at erlægge.

5 Jan. Canc. Prom. (til Stiftsbefal. og Biskopen over Hollands-Stift), ang. at ingen fremmed Ankomende maas uden lovlig Pas og Skudsmaal antages til Skrifte og Alters.

Gr. En Forvalter har forespurgt, om Præster, som maatte handle imod Forordn. af 9 Dec. 1735 dens 1te Post, skal anses efter Forordn. af 19 Febr. 1701, og Mulcten tilfalde næste Hospital, siden seneste Landmilice-Forordn. i den 41 Art. opbæver alle foregaaende om Landmilicen udtømte Forordninger.

Endskjønt alle foregaaende Forordninger om Landmiliceen i Danmark og derved gjorte Indretninger ved Forordn. af 14 Sept. 1774 aldeles ere ophævede, saa er dog den Anordning, at ingen Præst maas antage nogen fremmed Ankommende, være sig Landsoldater eller andre, til Skrifte og Alters i deres Menigheder, uden de medbringe lovlig Pas og Skudsmaal fra de Steder, hvorfra de komme, ikke derved affasset, men stedse staaer i sin fulde Kraft, som en Sag baade Loven og andre Befalinger paabyder; og vil derfor de Præster som derimod forsee sig, være underkafede den Mulct, som Forordn. af 19 Febr. 1701 dicterer, der ikke kan tilfalde andre end næste Hospital (b).

4 Jan. Prom., ang. Toldbrevenor til Slaakammeret (c).

Reser.

(b) See Forordn. 30 Jan. 1777, s. 21., som gør Tow andring med Mulcten.

(c) See 13 Hujus.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), 11 Jan.
ang. at Kjøge-Skole indtil videre ophører, &c.

Rescr. (til Brand- og Vand-Commissionen i 11 Jan.
Kjøbenhavn), ang. 2 Lærlingers Antagelse til at
blive Vandmestere, samt Daglønnens Forhøielse for
dem og Svendene ved Vandværket.

Gr. Commissionen har andraget, at i Kjøbenhavn for nær-
værende Tid ikkuns skal være 2 Vandmestere, hvilke begge ere
aldrende, saa at Stad:n ved Vacance kunde sættes i Forleg-
genhed for dueelige Subjecta til Mestere.

Til saadan Mangel at afhjælpes, maae antages 2 Lær-
inger for Stadens 14 Vand-Compagniers Regning,
som i de fornødne Videnskaber kunde oplæres; saa maae
og Daglønnen, saavel for dem, som de ved Vandvær-
ket værende Svende, i Steden for 1 Mk. 8 ß, forbe-
dres til 2 Mk. daglig, paa det de kunde opmuntres til
med Flid at lægge sig efter de fornødne Kundskaber; og
derved faae gode Svende til i Tiiden at blive beqvemme
Vandmestere. Og, paa det ingen Underslab ved denne
Dagløns Forbedring skal skee, maae for alt Vand-
Arbejde, som Meer for Compagniets Interessenters, paa
ethvert Arbejde kun beregnes Dagløn for een Mester-
Svend; og, hvor der arbeides for 2 eller flere Vand-
Compagniers sælles Regning, maae ikkuns beregnes 2
Mester-Svendes Dagløn til 2 Mk. for hver; da de
svrige udfordrende Arbeidere ikke maae godtgjøres meere
end 24 ß hver, i Følge Instructionen for Vandmestern-
dens 6te Post, og det saalænge indtil der kan udfindes
en bedre Raade til at reglere Arbeidet paa end ved
Dagløn.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjel- 12 Jan.]
lands-Stift), ang. at den af samtlige Kjøbmænd
i Kjøge antagende Fuldmægtig maae (foruden udi Raad-
hans

12 Jan. Høvs-Bunkjelderens sammesteds at falsholde Viin, Bræn-
 dewin og Øl, uden deraf at svare Indqvarterings-
 og Tæring-Skat, i hvis Sted Kjøbmændene efter
 Tilbud skal betale 4 Rdlr. til Byens Cassa) tillige eens
 der i Byen være berettiget at sælge Træskoe for samts-
 lige nu værende eller efterkommende Kjøbmands Regning,
 saalænge de denne Kjelder have udi Leie; dog maae ved
 denne Tilladelse ikke Prisen paa Træskoe forhøies, men de
 skal holde Priis herudi med Naboer, Kjøbstæder; ligele-
 des skal det ikke heller herved være noaen formeent der
 i Byen at forfærdige Træskoe, og samme at udsælge.
 (Paa Ansøgning fra Magistraten, som af Arrilds Tid har væ-
 ret berettiget til, i Steden for anden Lon, at have Leien af
 Raadhue Bunkjelderens med en Deel af Raadhuus ts Værel-
 ser, hvilken Kjelder en Tid lang har staaet ledig forme-
 delst denne Tærings Tilladelse, der er et betydeligt Tab i Ma-
 gistratens Indkomster) (d).

13 Jan. Conc. Prom. (til Stiftbefal. og Biskopen over
 Viborg-Stift), ang. at den Geistligheden i Vi-
 borg forundte Krietagelse fra al Indqvarterings-Skat
 og Byrder bør være indskrænket til de Enker alene,
 hvis Mand der i Byen virkelig have staaet i Ems-
 bede, og været under saadan Krietid indbegrebet.
 (En Præste-Enke, som fra Landet var indhættet, og af et
 Hus blev krævet Indqvarterings-Skat, formeente sig derved
 befriet paa Grund af Rescr. 15 Junii 1719 samt Cancelliets
 Skrivelse af 31 Oct. 1774; men det vilde, om de saaledes
 kunde forklæres, deraf skede fornærmelige følger, naar flere
 geistlige Enker, ligejom Supplicantinden, sk i Ginde at stæ-
 de til Viborg, da Indqvarterings-Udgifterne desuden skal fal-
 de Byen for at udeede) (e).

13 Jan. Rentel. Prom. (til Amtmændene), hvormed
 tilstilles . . . Exemplarer af den paa Kongelig
 Beføstning trykkede Beretning om de med Væxessygens
 Indspødnings-gjorte-Forsøg og deritil gjorte Opdagelser,
 til

(d) See Prom. af 16 Aug. 1783.

(e) Endnu meere indskrænkede ved Prom. 27 Decbr. 1777.

Resolutioner og Collegialbreve. 623 1776.

til den Ende at bekjendtgjøre samme, dog med denne
 fornødne, omendkjønt af Forholdet i sig selv følgende
 Advarsel: at ingen Anvendelse heraf gjøres paa noget
 Sted, førend Dværgsygen sig der i Egnen maatte have
 indfundet. 13 Jan.

B. G. N. o. Gen. Toldk. Prom. (til samtlige Told- 6 og 13
 bere og Amtsforvaltere i Danmark, undtagen i Hald og
 Schvehuus), ang. at de Skatkammeret ved Kongelig (Kon gel. Res
 Approbation af sidstafvorte 27 Martii overdragne Told- sol. 115 Dec.
 Revenuer fra 1ste Hujus directe til Skatkammeret skal 1771; gjens
 indgaae (f). nem Skat
 kammeret.)

Rescr. (til Biskopen over Aalborg-Stift), ang. 18 Jan.
 at Naadens-Nar ved Rectoratet i Aalborg
 maae for Fremtiden indføres, og til den Afendes Scer-
 boe eller Arvinger svares.

Rescr. (til Biskopen i Trundhjem, og til Miss- 18 Jan.
 sions-Collegium), ang. at Ralsøe-Capellantie
 herefter skal være et frit Sognelald, Lyngens-Missio-
 nariat ligeledes oprettes til et Pastorat, Selgøe-Capel
 henlægges under Ralsøe, hvis Præst skal have al Ind-
 komst deraf og tillige Præstetienden af Ralsøe og Lyn-
 gens-Pastorat; Præsten for Schjersøens-Prestegjeld
 skal erholde sin Menigheds Præstetiende, som hidtil har
 gaaet til Tromsøes-Præst.

Rescript (til Stiftsbefalingsmanden over Ag- 18 Jan.
 hershuus-Stift), ang. at Arve-Midler i Kjøb-
 stæderne under 20 Rigsdaler maae udbetales til
 Byndlingernes Nytte, og at Stiftamtmandens De-
 cision

(f) See Circul. 6 og 7 Julii samt 5 Aug. 1778, 8 og 22
 Jan. 1780; ophævet ved Plac. 18 Junii og Circul. 10
 Julii 1784.

18 Jan.

cisioner i Hens. til Børgernes Skal have Executions Kraft (S).

Gr. Af hans Skrivelse til Cancelliet er Kongen blevet refereret, at ved de i Aggershuus. Stifts Kjøbstæder holdte Overformynder-Examinationer er det nu kommen saavidt, at nogenl. des Visshed kan have for de Umyndiges Midler, men at derved møder den Uleilighed, at aldeles smaa Arve erdanskellige at faae udsatte, og de fleste af dem behøves at ansendes til Børnenes Opdragelse og Lær.

Alle de Arve, som ere under 20 Rdlr., og falde i Kjøbstæderne eller til saadanne Ryndlinger, som samme steds opdrages, maae udgaae af Overformyndernes Kulle, imod at disse tilfille Magistraten en aarlig Forregnelse over de Børgere, som samme have i Hænde, eller hvor Pengene ellers ere afblevne, hvilken som et Anhang kunde følge Kullen, endskjønt den anbefalede Sikkerhed for samme ei var at forskafe; hvorefter det maae være Stiftamtmanden, naar Øvrigheden i Kjøbstæderne dersom henvende sig til ham, tillade, at bevilge disse Penges Udbetaling Tiid efter anden til Ryndlingens Fornødenhed, hvorhos han imidlertid haver at paasee, at ingen tudesidder med dem og fortærer dem. — Som det og er befunden, at nogle Børgere Skal søge Udflugter, for at undgaae Efterlevelsen af de dem ved Stiftets Decisioner paalagde Pligter, fordi de mangle Executions Kraft, saa, da Stiftamtmandens Decisioner have lige Ret med Overrets-Domme, som til Overhof-Retten indstævnes, maae berørte Decisioner og have samme Executions-Ret, Taa at, naar Stiftamtmanden paalægger nogen en Pligt at opfylde, maae det tilfide være ham tilladt at lægge en poena comminatoria til, fra 16 til 46 s daglig, for hver Dag Børgen efter den forelagde Tiid, som dog ikke maae være ringere end 6 Uger, sidder Decisionen overhørig; og maae denne Straf ei eftersees, medmindre Vedkommende ei ville appellere.

Resct.

(S) Det samme er anordnet for Christianstads. Stift ved N. 21 Masi 1782.

25 Jan.

Refer. (til R. gjæringen over de americanſke Eilande (*)), ang. Pante- og Udſomſt- ſamt Skifte- Brevs Læsning ved Landſtinget, og de Indſtrifs des Udſteſtelse.

Se. Af General-Gouverneurens Skrivelse til det Danske Cancellie er Kongen bleven refereret, at, ſom han har erfæet den ſte eflorden Pantebøgerne ved Underretterne paa be- røgte Eilande ere udi, da ingen Requiter derover er indrettet, ſaa at naar nogen Dylſyning deraf ſkal haveſ, ſan ſamme ikke uden lang Eiterſagning bekommes, licenſion og Plantager og Slaver ſindes pantsættede med ſørke Prioritets Ret 2 a 3 Gaenge, uden at de ſørke ere afſtevne, hvoreſ i Eiden kan ſide mange Proceſſer, ſaa haver han paa Kongelig Approbation under 10 Jan. ſamme Aar ladet derom udgaac en Placat, og deraf indſendt til Eſt-ſkyn en Giempart, ſom fornemmelig indeholder: 1) At, naar Plantager, der ere at anſee ſom ſit Jordegods, enten ved Pant, Gave eller Mageſtite, komer i en anden Mandſ Eiendom, eller pantsættes, da ſal ſaadanne Breve læſes og protocolleres ved St. Crojſs Landſting: 2) At enhver inden den i Loven foreſtevne Tid, og under den ſammesteds ſammatte Straf, ſal lade ſit indſtrif- de Pantebrev af Pantebogen udſteſte, og ellers antagne de forandrede eller omſtevne: 3) Da Pantebrevene hidindtil ſædvanlig iſkudt ere læſte ved Hættinaet, ſaa ſal heretter Dyes Kriverens Atteſt fremlægges, for at eriare, om den pantsatte Plantage med Pant eller Indtøſel er beheſtet, naar ſaa- vant er ſteet, for hvad Summa med videre, hvilken Atteſt villegnede Pantebrevet indſteſes i Landſting. 4) For ſaameget muellat at have den fornødne Eiterretning om Umyndiges Arve-Midlers ſamlet paa eet Sted, ſaa ſal alle Skiftebreve, næſte Landſting eſterat ſamme ere beſtevne, ved Landſtinget paaskribes, og extractiis, ſaavidt det de Umyndige gjorte Udlæg anaaer, protocolleres med videre. Og 5) til ydermere Sikkerhed for de Umyndige bør intet Pantebrev eller Skjøde til Læsning antages, ſvænd med Overſ formynderens Atteſt godtgjøres, at ingen Umyndiges Penſge derpaa hefte eller derved præjudiceres.

Forberette til meere Orden og Sikkerhed for det Almindelige udſteſte Placat angaaende Jordegodsſers. og Umyndiges Arve-Midlers Tinglyſning for Landſtinget paa St. Crojſ med videre, approberet.

Refer.

(*) See Prom. af 27 Julij.

25 Jan.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Aggershuus, Stift), ang. at der til det Aggershuuske Stiftes publicke Regnskabers Revision, og at holde alting derved i behørig Orden, maae antages en Person, som af samtlige Stiftelser maae tilstaae aarlig 300 Rdlr.

26 Jan.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Aggershuus-Stift), ang. Politievaesenet i Christiania, og at Placaten af 3 Decbr. 1755 ang. Tjenestetyende extenderes til Stiftes Kjøbstæder.

Gr. Politimesteren i Christiania indskillede, om Infr. af 9 Dec. 1746 og Rescr. 22 Dec. 1747 maatte for Christiania autoriseres, m. v.

Politie: Anordningen i Christiania skal herester som forhen forblive i sin fulde Kraft uden nogen Forandring. Men, da Tjenestefolk for smaa Forseelser imod deres Husbonder staae efter Christiania Politie: Anordning under Politiet, og Husbonden tværtimod, naar Tjenestefolk over ham have at klage, ikke efter samme findes at være Politiet undergivne, saa maae Placaten af 3 Dec. 1755 ang. Tjeneste: Tyende i Kjøbenhavn herester extenderes saavel til Christiania som øvrige Aggershuus-Stiftes Kjøbstæder, hvor Byfogden er Politimester. Hvad derimod det ansøgte Beneficium paupertatis generale i alle Politie: Sager betreffer, da kan samme ikke være Politimesteren at tilstaae, uden i de Tilfælde, hvor Bederparten maatte indstævne Politie: Rettens Dom til Underkjendelse, i hvilket Fald Politimester dog bør henvende sig til Stiftet, som da for Overhof: Rettens Haver at bestille ham et Forsvar, og for Høieste: Ret udvirke ham samme ved Forestilling igjennem det Danske Cancellie efter Sagens Omstændigheder.

Canc. Prom. (til det Kongel. Bestindist: Guis- 27 Jan.
neisse Kente: og General: Soldkammer), Notits
om Rescr. af 25 Jan. 1776 ang. Breves Læs-
ning ved Landstinget paa St. Croix.

Canc. Prom. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. 27 Jan.
Stemplet: Papiir til Lære: og Borgerkabs:
Breve.

Or. Magistraten har i Anledning af den seeneftte udfomne
Stemplet: Papiirs: Forordning, forespurgt sig, om alle Læres:
og Borgerkabs: Breve, uden Forfkiel, derefter skal udfæ-
des paa 1 Adels: Papiir, eller og, om derudi maae gjøres den
Moderation, som ved Rescript af 24 Jan. (h) 1756, og 16
Jan. 1728 er bevilget, hvoerefter Borger: Breve til Haands:
værker, Bøccendvinsbrændere og Stappere, samt Læres:
Breve til Haandværks: Svende ifkun ere udfærdde paa 3
Mark's Papiir, men Kjeldermænd og Spekhokere aleene gi-
vet en Udskrivt af Protocolen paa 24 Skil. Papiir.

Siden denne Moderation saaledes engang er accor-
deret, kan det og fremdeles derved have sit Forblivende.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. over Sjæl- 27 Jan.
lands:, Fyens:, Ribe:, Aarhus: og Aalborg:
Stifter, samt Notits til Over: Skatte: Directio-
nen), ang. at det Mandskab, som antages paa
den vestlige Side af Hertugdømmet Slesvig og i Jylland
til at fare med de for den almindelige Fiskefangst:
Etablissemment til Island og Grønland udgaaende
Skibe, maae være friragne for den Forbindelighed at
betjene sig af Vognmands: Laugenes Vogne til Bes-
fordring paa deres Kelse til Kjøbenhavn, og dem der-
imod tilladt at betjene sig af Borger: og Bønder: Vog-
ne til deres Bequemmelighed (*).

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsmændene i 10 Febr.
Dannemarl, det Amtmændene og andre Vedkom-

R 2

mende

(h) Eller Febr., see Plac. 3 Martii 1756.

(*) See Plac. 13 Decobr. 1784, S. 6.

10 Febr. mende at tilkjendegive), ang. at (da det er brant i Erfaring, at adskillige som Ryttere og Soldater indskrevne Bønderkarle negtes deres Løn af Bønderne for den Tid de ved Samlingen og Mynstringen maae være tilstæde) det hermed bør have sit Forblivende ved Placaten af 14 Sept. 1742 (i).

10 Febr. Canc. Prom. (til Over-Skatte-Directionen), ang. at Provsterne, som forrette Stifterne og ere Overformyndere for Skitsligheden, ikke bør forskaaes under de i Forordn. af 31 Aug. 1774 ommeldte Øvrigheds-Personer og Kongelige Betjente, som maae indlevere Umyndiges Penge i Extraskatte-Cassen, (saasom de ikke beskiftes af Kongen, nogle Stifts- og Dom-Propster undtagne, men vælges af Biskopen eller Herredspræsterne (k).

10 Febr. Canc. Prom. (til Biskopen over Ribe-Stift), ang. at der ikke sees at være noget imod, at i Ribe-Domkirke forholdes paa samme Maade som i Riss-benhavns Kirker, hvor der er tilladt at bruge Orgelværket i Fasten indtil Dimmel-Ugen.

22 Febr. Reser. (til Stiftsbefalingsmanden over Trundhjemst-Stift), ang. Sager imod Landstrygere at behandles som Politie-Sager.

Or. Af hans Skrivelse til Cancelliet er Kongen refereret, at, da der i Trundhjemst-Stift og Amt, som støder imod Søerig og Jemteland skal indfinde sig en Deel Landstrygere, som fornyere den almindelige Røe, saa har han vel tilfreds Fødderne i Aindet, at, naar nogen fremmed Omløber antræffes, han strax skulde tages under Forhør, og anholdes til videre Foranstaltning, men at saadant vilde være til megen Besvær for vedkommende Væsent, saa og deres Væretagt og Underholdning forarsage Kongens Cassa en Deel Beføstning, imødent saadan Sag løber Retterne igjennem til Høieste Ret, hvorefter han har foreslaact, om de, som efter anstillet Examinatation befindes at være Landstrygere, strax maatte indfættes ndi Sæstningen eller Tugthuuset, og Forhøret deri efter

(i) Igjentaget og udvidet ved s. 20. af Bdn. 30 Jan. 1777.

(k) Schous Udtog af Forordn. V. 263.

efter indsendes til det Danske Cancellie, for at bestemme, hvor lang Tiid de der skal udholde, eller og at saadanne Sager paa Politie-Maade maatte udsøres, og inden 3 Solemærker paa dømmes. 22 Febr.

Deilige Sager imod Landstrygere skal behandles som Politie-Sager, og de, efterat Dom er gaaet, skal, endskjønt de ville appellere, imidlertid indsættes til Fæstnings eller Tugthuns- Arbeide.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Fyens-Stift), 22 Febr.
ang. Indquarterings- Penges Erlæggelse til Adjutanten.

Gr. Det fynske Rytter-Regiment har begjert, at saavel for Adjutanten som andre til Staben i Ddense commanderende Folk fra de andre Garnisoner maatte i bemelte Ddense anvises Quarterer.

Den ved Staben sig opholdende Adjutant maage tillægges, i Steden for Quarter in Natura, saameget i Penge, som en Second-Lieutenant i Regimentet af 8 Maii 1775 er anført til, hvilket bør udredes af samtlige Kjøbstæder i Regimentets District. Udi øvrigt skal det i alle Maader have sit Forblivende ved herorte Regiment og Anordning.

Rescr. (til Biskopen over Sjællands-Stift), 22 Febr.
ang. Enke-Pension af Degnekaldene i Bjevverskov-Herred, Haarlev 7, Enderløv 7, Vollerløv 8, Lidemark 8, Kellinge 10, Valløbye 9, og Hersølsø 25 Aldr. (1).

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Christi-
ansands-Stift), ang. visse Præcautioner til Sikkerhed for Overformyndere og Umyndiges Midler i Christianssand (m). 23 Febr.

Nr 3

Canc.

(1) Eller som Rescr. 24 Novbr. 1775.

(m) Dette, som ved Rescr. af 24 Maii 1782 er extendet til øvrige Kjøbstæder i Christianssand-Stift, er ligelædende med Rescr. af 4 Decbr. 1762.

24 Febr. Cane. Prom. (til Landmilitie; Sessionerne i
(Kongel. Re- Danmark), ang. at Exerceer: Tiiden udi In-
sel. issement Dan- fanteriets og Artilleriets National: Districter i Dan-
Generali- mark skal hersefter begynde aarlig paa den 1ste Junii (n).
tset.)

29 Febr. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang.
hvoreledes Eigningen paa Fridericia: Byes Fæl-
leders Grazning hersefter skal forfattes imellem Ind-
voanerne sammesteds.

2 Martii. Cane. Prom. (til Stiftbefal. og Biskopen over
Ribe: Stift), ang. at Klokker og Chordegne an-
tages af Biskopen, men Graver af Magistraten.

Gr. Udi Erklæring over den fra H. N. N. indkomne An-
søgning om Confirmation paa det ham af Magistraten i Frideri-
cia meddeelte Bestallingsbrev at være Klokker og Graver ved
Trinitatis: Kirke sammesteds, har Stiftbefal. og Biskopen for-
meent, at det ikke kunde tilkomme Magistraten at bestikke Klof-
ker, da den af dem paaberaabte Levens 3die Bogs 4de Cap.
ode Art. ikke dertil hjemler dem, men at det vil tilkomme Bi-
sken at bestikke Klokker i Fridericia, ligesom i andre Kjøb-
stæder.

I saadan Anledning meldes til Efterretning og vider-
et Beskjendtgjærelse for Vedkommende, at det tilkom-
mer Biskopen at antage Klokker og Chordegne; men,
hvor der er en aparte Graver, bestikkes han af Ma-
gistraten.

2 Martii. Gen. Ed. Decon. og Commerce: Coll. Prom.
(til Stiftbefalingsmanden i Ribe), ang. at af Konge-
gen er bleven resolvet, at de ang. Marked: Rei-
sende i Danmark udi Rdn. af 13 Febr. a. p. gjorde For-
skrivter ligeledes til Efterlevelse for alle dem, som fra
de Tydske Provindsfer maatte søge et eller andet Mar-
ked

(n) See Rdn. 30 Jan. 1777, S. 24, og Prom. 7 Febr. 1778;
og Plan for Infanteriet 29 Jan. 1785, S. 8, og Plac.
13 Martii c. a. S. 3.

Resolutioner og Collegialbreve. 631 1776.

Ved i Jylland, særdeles i Ribe-Stift, offentlig vorder 2 Martii. bekjendgjort.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. over Fyens-Stift), 7 Martii. ang. Indqvarterings- og Hjelpeskattens Ligning imellem Kjerterminde, Bogense og Middelfart.

Rescr. (til Biskopen over Aggershuus-Stift), 7 Martii. ang. at Faste-Prædikenerne i Christiania maae indskrænkes til Mandag, Onsdag og Fredag, Formiddag Klokken 9 Olet, og Løverdags Skrifte-Prædiken som sædvanligt fra Klokken 2 at tage sin Begyndelse, saa at de 2 om Ugen deraf indgaaer; men med Froepredikener skal det forblive som hid, indtil, paa det Almuen og Tjenestefolk ikke skulde gives Leilighed til at besvære sig, i Fald de bleve afskaffede (o). (Biskopen havde indskilt, om Froep., hvortil kom saa eller ingen Tilhørere, maatte afskaffes, de 3 store Høitiider og Almindelig-Bededag undtagen; og at Fastepræd., hvoraf der vare 6 hver Uge, og hvortil ogsaa ikkun saa indsaandt sig, maatte indskrænkes.)

Gen. Ud. Decon. og Commerce-Coll. Prom. 9 Martii. (til samelige Stiftbefalingsmænd i Danmark), ang. den aarlige Visitation om Brandredskaber paa Landet.

Gr. Ved Resolution under 3 Dec. 1764 (p) er befalet, at enhver vedkommende Amtmand i de ham anfortroede Amter skulde, enten om Foraaret eller Efterhøsten, foranstalte en Besigtelse, om de ved denne allerhøistbemeldte Resolution anbefalede Brandredskaber forefindes hos enhver af de udi Amtet under den almindelige Brand-Forsikring assureret Landbygning i forsvarlig Stand, samt at Collegium om disse saaledes foretagne Visitationers Udsald skulde underrettes; men disse anbefalede Underretninger ere som oftest ei indsendte, og Collegium derved er bleven sat i Uvisshed, om hvad enten for nævnte Resolution er blevet esterkommet eller ikke; og, naar samme skulde imod Formodning vare eller blive forsømt, kun-

R 4

de

(o) Ere indtil videre ophævede ved Prom. af 10 Aug. 1776.

(p) I Skrivelse af 29 Dec. 1764.

9 Martii. de det give Anledning til, at de forsikrede Bygnings-Piæce ei holde deres Brandredskaber i vedbørlig Stand.

Oftberarte Visitation over Brandredskaberne bringes ubi nye Erindring, og til den Ende anmodes Stiftsbefalingemanden, at han ikke alene selv aarligen foranstalter denne Visitation paa ethvert forsikret Sted i de ham ansfortroede Amter, ved hver Junii Maanedes Udgang, som ansees for den bekvemteste Tiid dertil, og i det seeneſte inden den dernaa følgende Julii Maanedes Udgang underretter Collegium om Udfaldet paa Visitationen; men endog anmoder enhver af de øvrige i Stiftet varende Amtmænd (q), at de ligeledes ubi de dem ansfortroede Amter paa den benævnte Tiid vedbørlig foretage Visitation over Brandredskaberne, og meddele Efterretning om Visitationens Udfald, paa det Collegium derved kan blive sat i Tryghed, at de allernaadigst anbefalede Brandredskaber holdes i vedbørlig Stand, til Brug i utpakkelige Tilfælde.

14 Martii. Rescr. (til Directeurerne for Pleis-Anstalten i Lisbenhavn), ang. at Kongen i Fremtiden selv vil bestilke Sekreterer ved bemelte Anstalt (r).

16 Martii. Kancell. Prom. (til Bysfogden i Ribe), ang. Documenter, som ere oprettede før end 1775 Aars Udgang, deres Løsning i Retten.

Or. Bysfogden har gjort Gædsborgskel, i Anledning af Forordn. 27 Novbr. 1775 om det skønnede Papir.

Naar Documenter, hvorpaa Caution er tegnet, uden et Cautionistens Navn i Hoved-Documentet er indført, samt Skjæder uden nogen Riisbe-Contracts Forsikring, ere oprettede før end 1775 Aars Udgang, maae de til Publication antages. Ligesaa kan Obligationer eller

(q) Cf. Prom. af 10 Sept. 1776.

(r) Bortfaldet ved Rescr. af 17 Martii 1784.

Resolutioner og Collegialbreve. 633 1776.

eller Pantebreve, naar samme ere qvitterede, og paateg- 16 Martii.
 nede til Mortification, førend 1775 Aars Udgang, til
 Udslætning antages. Men, hvad angaaer Documen-
 ter, som ere udfærdigede førend berørte Aars Udgang,
 og skrevne paa ustemplet Papiir, da maae samme ikke
 antages, men Vedkommende henvises dermed til Rentes-
 Kammeret efter Forordningens 32te Art.

Rescr. (til Statsraad og Amtmand Urne samt 21 Martii.
 General-Auditeur og Amtmand Andresen), ang.
 at Kirkeskriver = Tjenesten paa Bornholm
 maae henlægges til Amtmandens Guldmægtig, og af
 ham, under Amtmandens Opsigt, forrettes.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Ribe), ang. 22 Martii.
 at Jødsteð- og Hillerup- Byers Beboere maae væ-
 re fritagne for at svare Broepenge af deres Passage
 over Bredstedbro, som Gjørding- Herred og Hund-
 rup- Birk siden skal vedligeholde (s).

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsmændene, ogsaa at 23 Martii.
 bekendtgjøre for Amtmændene), ang. at Samlingen
 ved Rytteriet udi Danmark for i Aar og i Fremtiden
 skal holdes fra den 10 til den 29 Maii inclusive, und-
 tagen Marchdagene (t).

Kongel. Resolution, (communiceret samtlige Stifts- 25 Martii.
 amtmænd i Danmark), ang. at de udi Kjøbstæderne
 sig opholdende Friemænd af Ryttere og Soldater,
 som ei ernære sig af uvis eller tilfældig Daglete, men
 paa egen Haand enten bruge Haandværker, eller drive
 anden borgerlig Tjæring, skal udi den personelle
R r 5
Extra

(s) Dette, om Vedligeholdelsen, er forandret ved Dec. 26
 Aug. 1778.

(t) See Rdm. 30 Jan 1777, S. 24, og Prom. 11 Febr. 1777.

- 25 Martii. Extraktat onsees paa lige Maade som alle andre der leve af civile Forretninger, dog ikkun for deres egne Personer, saasom deres Zustruer og til Opdragelse hos sig havende egne Børn derfor fremdeles blive befriede.
- 28 Martii. Rescript (til Stiftbefalingsmanden paa Island), ang. at Forordningen af 14 Jan. 1771 om Odels-Retten i Norge skal indføres paa Island, (saasom der paa dette Land, efter Stiftbefalingsmandens Forretning, foresaadt jævnligge Exakter ang. Odels-Retten, hvorudi de rettede sig efter den Norske Lovs Forskrift, hvilket forarsagede Uleiligheder).
- 28 Martii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopperne paa Island), ang. at de paa Island, som ere angrebne af Spedalskhed eller have Kjendemærke dertil, aldeles ikke herefter maae gifte sig; og at det til den Ende alvorlig skal forbydes samtlig Præsteskabet derpaa Landet at vie nogen, som med saadan Svaghed er behestet, eller har Kjendemærke dertil, alt under den Straf, som i Fdn. af 3 Junii 1746 om Egteskabs-Sager, dens 2den Art. er anordnet og fastsat,
- 28 Martii. Rescr. (til Overberg-Amtet), hvorledes Bergs-
Almuen paa Kongenberg skal forholde sig i Tilfælde at de klage over eller søge noget, samt at de skal arbejde flittig, og være Dyrigheden lydige (+).
1. 1. Naar Bergs-
Almuen haver grundig Aarsag til at klage og besvære sig over noget, saa skal fire af de Vldste, som endnu ere stærke nok til at gjøre fuldt Arbejde, først med al Erbsødighed og Hørfommelighed anbringe deres Klager ved Over-Bergamtet, og derpaa ved deres Arbejde stille oppebie, at denne deres Dyrighed afhjælper Sagen. Skulde dem da ingen Ret skee,

maae

maae de samme fire, uden at nogen derfor skal formaae sig til at gjøre dem mindste Ueiflighed, skrive to Memorialer ligelydende til Kongen Selv, hvoraf de overlesere den eene til Over-Bergamtet aaben, da samme skal sende den til Bergværks-Directorium, for derfra Kongen at forestilles. Den anden maae indsendes lige til Kongen Selv, da de i allerdybeste Underdanighed skal ved deres Arbeide afvarte, hvad Kongen finder for godt at befale. De, som formaae sig til at overskride denne Orden, som Kongen her Selv har fastsat, og enten forlade Værket for at reise ned uden Kongens egen Tilladelse igjennem Over-Bergamtet, eller, og, for at klage, med Usømmelighed løbe sammen, eller og hvrres Underkriver (hvor ofte er forekommet det daarlige Udetryk, Een for Alle og Alle for Een, som herefter haardeligen skal straffes) ved hvilket al Orden, Roelighed og Værkets Drivt forstyrres. De, som begaae noget af foransførte, skal strax tages fast og tilfaldes, som Kongens Loves og Befalingers Overtrædere og den almindelige Roeligheds Forstyrtere, men alle de, som af dem have ladet sig forføre til Underkriver og til nogen Uorden imod denne Befaling, skal ved Dom, efter et kort Forhør, holdet i denne Egg, jages fra Værket, og maae aldrig meer komme Kongsberg eller dens Gruber paa fire Mile nær. Og skal det i alt paaliggende Over-Bergamtet saaledes at haandhave denne Befaling, som det derfor agter at staae Kongen til Ansvar. De, som klage til Kongen, skal staae inde for deres Klages Rigtighed: kan de ikke for Retten lovfast bevise deres Angivelse, skal de anses, som de der have villet bringe Usandhed for Kongen, og som Løgnere jages fra Værket, eller efter Sagens befundne og for Retten oplyste Beskaffenhed endnu haardere straffes. Alle de, som føre Brev-Depling med, eller give Forstrækning af Penge

28 Martij.

§. 2.

§. 3.

§. 4.

28 Martii. Pengte til dem, som efter ovenstaaende Postter ere skyldige i Forbrydelse, skal fra denne Dag af straffes som Medskyldige. Og befales den heele Berg-Almue (for hvilken denne Kongelig Befaling gruevittis skal oplæses nu strax, og siden aarligen under Dags Dato igjentages) at den indtil hver Tøddel agter nøie paa denne Kongens Villie, og vogter sig for al Ulydighed og Forbrydelse, da Kongen vil, som hidtil, glæde sig ved, faderligen at sørge for Bergfolkene's Bedste, og at forsvare dem for al Udsuelse og Undertrykkelse; tillige befales de strengeligen, at arbejde flittigen, samt troeligen at følge og lyde Berghauptmanden og Over-Bergamtet, som Berg-Almuens Øvrighed, og i det øvrige at affkye og holde langt fra sig alle flette Mennecker.

30 Martii. **Canc. Prom.** (til samtlige Stiftbefallingsmænd i Danmark og Norge), ang. at de i begge Rigerne, som efter Indføds-Rettens 3die og 4de §. kunne vente Naturalisation, skal for Stiftamtmandene i hvert Stift godtgjøre, at de ele de fastfattede Capitaler; og Øvrigheden skal indestaae for Attosternes Rigtighed, samt i dem ansøre de Bevilisligheder, hvorpaa de ere grundede.

30 Martii. **Canc. Prom.** (til den Bestindiske Regjering), ang. at de paa Kongens Bestindiske Øer, som efter Indføds-Rettens 3die og 4de §. kunne vente Naturalisation, skal for Regjeringen paa St. Croix godtgjøre 2c. (x).

30 Martii. **Canc. Prom.** (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at de i Kjøbenhavn, som efter Indføds-Rettens 3die og 4de §. kunne vente Naturalisation, skal for Magistraten godtgjøre 2c. (y).

Canc.

(x) Resken som næstforestaaende.

(y) I øvrigt som Prom. til Stiftbefal.

Canc. Prom. (til det Tydske Cancellie), ang. ^{30 Martii.} adskilligt i Anledning af Indføds-Retten. ^(Cabinet-Ordre 18 Martii.)

De i de Kongelige Tydske Provincer, som efter Indføds-Rettens 3de og 4de §. kunne vente Naturalisation, skal for vedkommende Øvrighed godtgjøre, at de ere de fassatte Capitaler; dog skal Øvrighedens Attest først indsendes til det Tydske Cancellie, og der erkjendes at være saaledes rigtige. Øvrigheden skal indestaae for Attesternes Rigtighed, og i dem anføre de Deviiskigheder, hvorpaa de ere grundede. — Alle de, som nu ere i Klosterne, ligesom alle de, som bevise, at de den 29 Jan. sidstleden have havt Ret til Plads, og som inden den 29 Jan. 1777 begjere Naturalisation, kan vordre naturaliserede; det er Kongens Villie at de i de Kongelige Tydske Stater værende Stifter og Klosters herom advares. Alle de, som ere fødte i den Kielske Andeel af Holsteen før, som efter, den 16 Novbr. 1773, og med Døbefeddél bevise det, behøve ingen Naturalisation, men agtes for Indfødte. De, som med Døbefeddél bevise at være fødte i Oldenborg og Delmenhorst før den 16 Novbr. 1773, og, hvilket nsie mærkes, tillige kan deviiskligen godtgjøre, at de den 29 Jan. dette Aar opholdte sig som Undersaatter i Kongens Riger og Lande, de skal og ansees for Indfødte; alle andre fra Oldenborg og Delmenhorst ere nu at agte for Fremmede.

§. 1.

§. 2.

§. 3.

Canc. Prom. (til Generalitets- og Commissariats-Collegium), ang. ^{30 Martii.} adskilligt i Anledning af ^(Cab. Ordre 18 Martii.) Indføds-Retten.

De *à la Suisse* enten ved Regimenterne eller ved Armeen eller og de paa Vartpønge staaende Officeres ere at ansee som i Kongens virkelige Tjeneste, da de tværtimod, som med Pension ere afskedigede, ikke kan,
 naae

§. 1.

- 30 Martii. naar de ere Fremmede, vante Naturalisations-Brev, hvorfra de efter Indføds-Rettens 2den §. ere ubelyste, med mindre de efter §. 3die og 4de eller §. 5te dertil kunde være befrieede. — Hvad de nu ved Borger-Compagnierne staaende Under-Officerer af fremmed Fødsel angaaer, da kan de, som have haft skriftlig Lovte om at forfremmes til Over-Officerer, blive naturaliserede, saasnart der over disse bliver indgiven en beviist Liste; men herefter skal ingen blive Under-Officerer uden de som enten ere Indfødte eller erhverve sig Indfødsels-Ret. — De nu værende Kongelige Pajer og Cadetter, samt de, som inden 29 Jan. 1777 godtgjøre med et skriftligt Beviis, at de derom før Indføds-Rettens Datum have haft Lovte, kan alle naturaliseres (2). —
- §. 3. De Civile, som ere beviistligen paa Vartpenge, ikke Pension, eller som efter Kongelig Resolution have Lovt om Befordring før den 29 Jan. dette Aar, agtes at være ubi Kongelig Tjeneste, og kan, skjønt af fremmed Fødsel, stades til Naturalisation. — Og da Kongen herefter, som tilforn, naar det Sam behager, vil be- naade Fremmede med Characterer, men aldrig vil, at disse derved skal troe sig berettede til Naturalisation, Embeder, eller Befordringer i Kongens Lande eller Tjeneste: saa skal Bestallingerne til fornævnte Værdig- heder efter dette Niemeed forandres, og herefter Intet indeholde, uden hvad den derved tilstaaende Væ- re og Rang aleens angaaer, hvorover Formularer herefter indrettede skal fra alle Collegierne indsendes til Kongen selv og Hans Eget Eftersyn og Approbation, og, naar denne er erholdt, da herefter aleene bruges. — Og vil Cancelliet derafter formode, at det Kongelige Gene- ralitet's og Commissariat's Collegium selv behagelig be- sørger

(2) §. 4. er liysesom §. 3. i næstforegaaende til des. 30de Cancellie.

Resolutioner og Collegialbreve. 639 1776.

serger saavel den ubi foransørte 2den Post ommeldte Liste 30 Martii.
 til Cancelliet indsendt, samt meddeler Stads: Haupt:
 manden i Kjøbenhavn Underretning om det svrige af
 samme Post til Observation for Fremtiden, som og at
 Regimenterne. erholde fornøden Communication om den
 4de Postes Indhold, hvorved de Vedkommende tillige
 kunde tilholdes at indsende de deri befalede Døbe: Sedler
 og Deviis.

Canc. Prom. (til Admiralitets: og Commissa: 30 Martii.
 riats: Collegium), ang. adskilligt, i Anledning af (Cab. Breve
 18 Martii.)
 Indføds: Retten (a).

Canc. Prom. (til Skatkammer: Directionen), 30 Martii.
 ang. noget i Anledning af Indføds: Retten (b);
 og at meddele Cancelliet Esterretning om de Personer,
 som ere ubi den Cas, om hvilken Besalingen taler.

Canc. Prom. (til Departementet for de Uden: 30 Martii.
 landske Affairer), ang. Bestallinger for Frem:
 mede, som nyde Characterer (c).

Canc. Prom. (til Fynants: Collegium), ang. 30 Martii.
 adskilligt i Anledning af Indføds: Retten (d).

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. over Sjæl: 6 April.
 lands: Stift), ang. at et Spilstov til en Rytter:
 hest bør i det Mindste have 2 Sjellands: Alens Brede.
 (Medlet fra Generalitetet, i Anledning af indsendt Skrivelse
 om

(a) Bestaaer af 5 spher, hvilke ere ligehdende med §. 1.
 1, 3, 4, 5 og 6 af næstforestaaende indtil det Ord
 bruges i 6te §.

(b) Næmlig den 5. §. af Prom. under Dags Dato til Ge:
 neralitetet.

(c) Det samme som §. 6. i Prom. til Generalitetet.

(d) Ligefom §. 5 og 6 til Generalitetet, og ellers som
 Prom. til Skatkammer: Directionen.

- 6 April. om en Stald udi Callundborg, hvori Fulde indfattes 2 Kosterbøtte, da der var ulige Reeninger om, hvorvidt denne Borgens Stald var forsvaerig rummelig).
- 11 April Rescr. (til Selvsbefalingsmanden og Amtmændene i Trundhjems Stift), ang. Sikkerhed for de Umyndiges Midler i Trundhjems Stift (e).
- 18 April. Confirmation paa oprettede Laugs Artikke til et Liigbærer Laug i Christjansand.
- 25 April. Kongelig Resolution, angaaende den Almindelige Enke Cassé (f).
- 27 April. Rentel. Prom. (til Selvsbefalingsmændene over Fyens og Ribe Stiftter), ang. Befordring og Assistance for Landmaalerne ved Opmaalingen til de geographiske Charters Forfattelse.
- 27 April. Gen. Postamtets Circul. (til samtlige Postmestere i begge Rigerne og Herrugdømmene), ang. postdagligen at sende Carte til ethvert Postcontoir, hvad enten dertil ere Breve eller ikke, samt ang. røgte Carter.

Se. I Anledning af den befundne Misbrug og Uorden med de hidtil for Post Contoirens Bequemmeligheds Skyld tilladte Waaneds Carter, at de ikke affendes til bestemte Tidd, ja ofte ikke for nogle Waaneder efter Aarets Udgang, hvorved en Del Post Contoirer hindres fra betimeligen at slutte og indsende Regnskaberne, saavelsom at give nøiagtig Erklæring over et og andet efterpurgt Brev; disse Waaneds Carter og ofte under Revisionen befindes ganske uefterrettelige, da derpaa findes Postdage, hvorfor særskilte Carter med Breve ere affendte.

Fra førstkommende Julii Waaneds Begyndelse af har der Postmesteren postdagligen at sende Carte til ethvert Post Contoir, hvad enten dertil er Breve eller ikke, da Carter i sidste Fald paategnes Ingen Breve, og ikke bestor

(e) Det samme som Rescr. 6 April 1775 for Aggershuus Stift.

(f) I Prom. af 30 Aug. 1777. (152 Nov. 1776.

27 April.

Bestemindre egenhændigen underskrives, hvorved tillige bliver at iagttage, at Carterne ikke maae skrives mere end paa den ene Side, ikke heller noget af det derpaa, enten af ham selv eller en anden Postmester ansørre enten udskrives, forandres eller fraklappes; og, naar det er Continuations- eller Tillægs-Carte, da maae saadant paa det første Carte strax under det sidste Numer anmærkes, og det sidste Carte aleeneste underskrives, saa og Underskriften altid sættes lige under det sidste Numer, hvorefter Intet maae tilføres, uden det ligesledes med egen Haand end videre underskrives. Skulde det herimod efter dette Quartals Udgang hændes, at nogen Postdag fra et eller andet Post-Contoir mangler Carter, maae Postmesteren derom give Erindring paa det den næste Postdag til samme Contoir affsendende Caser, ned den under ved Siden af Underskrifteen, at saadan Anmærkning kunde falde i Dinene; og, skulde han endda ikke faae det manglende Carte den første Postdag det er mueligt at samme kunde komme, maae han siigt strax til General-Postamtet indberette, thi i andet Fald bliver han selv ansvarlig til al den Mangel, som han ikke med Original-Carte kan bevise sig at være uskyldig udi, naar der om udeblevne Breve skulde ske Efterspørgsel. Og, paa det denne Indretning med postdaglige Carter ikke skulde blive de Kongelige Postmestere til Besværning, vil man ved denne Leilighed endog see dem befriet for den Beskostning de hidindtil har havt med Carters Anskaffelse og lade besørge trykte Carter paa Octavblade med 16 Numere, dobbelte eller lange Octavblade med 36 Numere, Halvarter med 72 Numere, og Heelarkeet med 144 Numere paa hvert.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopperne i Danmark), ang. Mandtaller samt Af- og Tilgængs-

29 April.

gangs: Lister til Extraskatten udi Kjøbstæderne, deres usiagtige Forfættelse og betimelige Indsendelse (g.).

Et. Det er fornummet, at der udi den, til Landets Gjelds Afbetaling paabudne maanedlige Extraskat i de sidste Aaringer er skeet en kjendelig mærkelig Afgang, som alene maae reffe sig af urigtige Angivelser og Mandtallers Fortællinger af de til Oppeborjelsbetjente udi Kjøbstæderne i Danmark indsendende Hovedmandtaller, og derefter maanedlig forfattende Af- og Tilgangs Lister, hvoeraf følger, at jo mindre aarlig af denne Skat indkommer til Gjeldens Betaling, jo lænere Tid maae samme vedvare, foruden den siensynlige Ubiliighed, at den eené Undersaat ikke bærer lige Byrde med den anden.

- Til sig Uorden og Skade at forekomme, saalænge bemeldte Extraskat efter høiftnødvendige udsfordrende Omstændigheder endnu maae vedvare, skal følgende paa det allernøigste af alle Vedkommende, og enhver i Særdeleshed efterleves: I Henseende til at det paa de fleeste Stæder i Kjøbstæderne udi Danmark er skeet, at en af Magistratspersonerne, og, hvor ingen er, da Byfogden, haver, tilligemed Rodemesterne eller 2 af de paalideligste Borgere, gaaet omkring og antegnet de Personer, som i Følge Forordn. af 23 Sept. 1762 svare Extraskatten; saa skal overalt i Kjøbstæderne den Anstalt søies, at en af Magistraten eller Byfogden gaaer 2 Gange om Aaret, ved Nyeaar og Et. Hansdags Tiider, naar Folk er kommen i Tjeneste, omkring Huus fra Huus, og der antegner alle de Personer, som, efter høibemeldte Forordning ere pligtige Skatten at erlægge. I hvis Følge bemeldte Magistrat efter forud forfattet Designation (med indrettede Rubriquer efter det anordnede Schema) over hver Gaards og Huus-Eiers Navn, og hos dem boende, indfinder sig den 1 Julii førstkommende, med 2de af de dertil udnævnte paalideligste Borgere udi hvert Huus, og
- der

(g) Gjennem Rentekammeret; forandret ved Prom. af 22 Junii 1776.

29 April.

der antegner paa hvert Sted de Personer, som til Statsrens Svarelse bør antaanes; og, skulde det da findes, at nogen af Eierne eller Leierne ikke rigtig havde angivet saavel de Skatpligtige i Almindelighed, som de unge Folkes Alder, i Henseende til deres 12te Aars Opfyldelse, maae ingen fortaanes for saadan urigtig Angivelse, at lide den ved Kon. af 23 Sept. 1762, 4de §. befalede Mulct, 10 Rdlr. Efter saadan skeet Opregnelse forfatter da heele Magistraten, og, hvor ingen er, Byefogden, General-Registeret efter det anordnede Schema, samt med deres Navns Underskrift, under Lovens og den af dem aflagde Embeds-Eed, bevidner, at de have været i alle de i N. N. Kjøbstad og paa dens Grunde befindende Gaarde og Huuse, og der udi General-Registeret anført alle de for dem navngivne Skatpligtige Personer, samt at, efter al muelig skeet Undersøgning, ingen med deres Vidende er bleven udeladt, enten de saa betale Skatten selv, eller samme af andre erlægges. Paa lige Maade under Lovens Eed, underskrive paa Generals Registeret de for hvert Sogn udi Kjøbstæderne ved Optegningen medhavte Rodemestere eller 2 udmelte Mænd, at de Antegnede virkelig ere anførte, og at det ikke er dem bekjendt, eller haver nogen Formodning, at nogen Skatpligtig er bleven udeladt. Paa det at vedkommende Magistrat og Byefogder kan, i Henseende til dem som have fyldt deres 12te Aar, have den fornødne Efterretning, skal Klokkerne i hver Kjøbstad være forbundne til, under deres eedelige Underskrift, at tilstille hver Kjøbstads Magistrat eller Byefoged, inden dette Aars 1 Julii, Fortegnelse paa dem, som ere døbte der i Sognet, og nu tjene eller opholde sig i Byen, og ere over 11 Aar, naar de ere døbte, samt ligeledes herefter aarligen, paa lige Maade, ved Aarets Udgang, saalænge denne Skat vedvarer; i Henseende til de unge Folk, som

§. 3.

§. 4.

29 April. formodes at være imod 12 Aars Alder, og et ere fødte i Byen, da bliver Magistraten pligtig at tilholde Bedkommende, hos hvem sig disse opholde, at forskaffe behørig Attest fra de Sogne, hvor de ere fødte, eller, i Mangel af saadan dem til en vis Tid forelagte Attest,

5. 5. , at antegne dem til Skattens Svarelse. — Betræffende Ansætningen for de fattige og Uformuende i Kjøbstæderne, da bliver stricte at forholde efter Resolutionen af

1. 6. 14 Junii 1765 (h). — Hvad de befalede Af- og Tilgangs Listet angaaer, der til samtlige Oppebørsels- Betjente maanedlig indsendes, da skal til sammes behørige Forsætning, 2de dertil for hvert Sogn bestillede Modemestere, eller andre udmeldte paalidelige Mand, den første Sognedag i hver Maaned, Af- og Tilgangs Listen skal udfærdiges for, indfinde sig i enhver Gaard og Huus, for at antegne hvad Forandring i Henseende til Af- og Tilgangen er skeet, hvorved i Henseende til Afgangen bliver nøie at iagttage, at ingen anden Afgang haver Sted end med dem, der enten ved Døden afgaae eller bortflytte; dog skal de saaledes Bortflyttende end ikke af Sognets eller Byens Mandtal ubelades, førend med Attest fra Magistraten i den Kjøbstad, eller vedkommende Sognepræst i det Herred, hvortil de flyttede, blev beviist, at de til Extraskattens Ansvar der vare anførte, hvilke Attester de skulle være pligtige at levere til Byens Magistrat, hvorfra de flytte; som derimod i sit Mandtal eller Liste saadant haver at benævne. Da Fdn. af 5 Octobr. 1770 befaler, at Tjenestefolkes Skiftetiid i Kjøbstæderne, skal ske til hvert Aars Nyaar og St. Hansdag, saa, paa det man kan være forsikret om, at saavel de af som ubi Tjeneste gaaende og kommende Tjeneste-Tyender blive ubi hvert Aars Januarii og Julii Maaneders Mandtaller indført, skal disse Mandtaller

et forfattedes førend den 16 i hver af bemeldte Maaned, 29 April.
 for derefter at indsendes til den paafølgende 20 Ejus-
 dem. — Endelig, som det er erfaret, at Oppebørsels-
 Betjentene paa en Deel Steder vorde, formedelst Ude-
 blivelse af de maanedlige Mandtakers Indsendelse fra
 Magistraterne og Bysfogderne i Kjøbstæderne, hindrede
 fra at forfatte deres General-Register over Betsbet, for
 samme at indkræve og til den Kongelige Casse at indsen-
 de: saa vil Kongen, at Plac. af 30 Dec. 1762 vorder
 paa det næste efterlevet, at, naar nogen, som er plig-
 tig at indsende Mandtaker og General-Registere til
 Ertrasskattens Svarelse, ikke, ved den derom i fornøden
 Tilfælde gjørende Undersøgning, kan bestje at have fra
 sig indsendt samme, saaledes indrettet, som befalet er,
 til vedkommende Oppebørsels-Betjente til hvert Aars 20
 Jan. og 20 Julii, samt Af- og Tilgangs-Listerne til
 den 8 i hver Maaned, da at betale den, ved forbemeld-
 te Placat fastsatte Mulet.

Rescr. (til samtlige Grever, Friherrer og Amts- 29 April.
 mænd i Danmark), det samme i Henseende til
 Ertrasskatten paa Landet. (i).

For Julii Maaned 1776 skal et nyt Hoved-Mands- 1. 1.
 tal overalt paa Landet i Danmark, efter det bekjend-
 gjorte Schema, sognevist af hver vedkommende Sogne-
 præst forfattes over de Skatpligtige, i Følge de ergange-
 ne Forordninger af 23 Sept. 1762 og 17 Januarii 1764.
 Til bemeldte og følgende Maaneders Mandtakers desto- 5. 2.
 rigtigere Forfatning skal, efter fleets Bekjendtgjærelse af
 Prædikekolene Søndagen den 30 Junii forstkommend-
 de, 2de Sognemænd udværges af hver Bys, og 1 fra
 de eenlige Gaarde, Huuse og Steder, som skal være plig-
 tige, under Straff for Udeblivelse daglig af 4 Mk. til
 Et 3. Sognets

(i) Grundene og Begyndelsen ligesom i næstforrige.

29 April.

Sognets Fattige, at møde Mandagen den 1 Julii næst efter udi Sognepræstens Boelig, for at opgive og forklare enhver Gaard og Huus, Mand i Sognet, samt alle andre (ingen undtagen) hos enhver tjenende og sig opholdende Personer, der ved Navn benævnes, paa det at det desto lettere kan blive opdaet, om nogen bliver uanmeldt og udeladt af Mandtallerne. Foruden at Forordn. af 23 Sept. 1762 dens 5te Art. befaler, at Medhjælperne og Sognefogederne skal forfatte Mandtaller med Præsterne, saa skal de Degnene gaae Præsterne til Haande med al den Efterretning og Oplysning, som til Mandtallerne's rigtige Forfatning og med nsie Ansørsel af enhver enten Kør eller Uformuende maatte udtræves; til den Ende skal saavel Degnene som Medhjælperne være forbundne, paa hver af Præsterne's forfattede Soveved, Mandtallet, og siden paa hver maanedlig Af- og Tilgangs Liste, at bekræfte skriftlig under deres Haand med Sed, at de til Mandtallerne's rigtige Forfatning over Contribuenterne have givet Præsten al den muelige Oplysning, som de veed og har kundet erfare, og at Ingen, som efter Forordningen bør ansøres til Extraskattens Betaling, enten de betale samme Skat selv eller for dem af andre bliver betalt, er med deres Vidende af Mandtallerne forbigaaede eller udeladte. Skulde i øvrigt siden opdages, at nogen var udeladt, som burde være ansørt, skal Sognepræsten, som den der bør paa det næste Kende de i Sognet sig opholdende, betale til Extraskattens Cassen, for hver Person der udelades, første Gang 20 Rdlr., anden Gang 40 Rdlr., tredje Gang 80 Rdlr., og fjerde Gang at vorde Kongen forestillet til alvorligere Revselse, fordi han saa Kjødesløs behandler en Kongelig Befaling: Ligeledes Degnene for deres Forsømmelse med at indhente behørigte paalidelige Efterretninger, at betale til bemeldte Cassa 2 Rdlr. for hver Person,

Resolutioner og Collegialbreve. 647 1776.

Person, som af Mandtallerne er bleven udeladt. Da 29 April.
 S. 4.

Anførselen med de unge Folk i Mandtallerne hidtil paa mange Steder er befunden heel urigtig og mielig, saa maae deres Døbetiid saavel i Hoved-Mandtallerne, som siden i de aarlige og maanedlige Mandtaller ansøres, naar nogen fylder sit 16de Aar, paa det disse til Extra-
 Skat at svare pligtige Personer behørig kan vorde obser-
 veret; og til den Ende skal Degnene, ved Angivelserne til Mandtallerne aarlige og maanedlige Forfatning have Sognets Kirkebog for sig, at eftersee deres Alder, som ere fødte i Sognet; og i Henseende til dem, som ere fødte uden for Sognet, og der haves Formodning om at være ungesærlig imod 16 Aar, da bør disse forskaffe Attest af Kirkebogen om deres Døbetiid, som dem uden Betaling og i dette Tilfælde paa ustemplet Papiir med-
 deles af vedkommende Sognepræst, da de ellers, i Mangel af saadan forskaffende Attest, ansøres til Extra-
 Skats Betaling. — Ligeledes er det noksom beviist af de S. 5.

til Oppebørsels-Dejtenene fra Sognepræsterne hidtil indkomne Hoved-Mandtaller, samt Af- og Tilgangs-
 Lister, at der om de Uformuende, der ikke kunne til-
 veiebringe Extraskatten, ikke, i Følge Forordn. af 23
 Sept. 1762 dens 6te Art. er Keet den befalede udtrykkel-
 lige Forklaring om deres Tilstand og bekjendte Fattigdom.
 Thi erindres Sognepræsterne at holde sig denne Besa-
 lling efterrettelig, med Forklaring af slige Uformuendes
 Fattigdom, Navn og Opholdstied, om de kan betale halv eller ingen Skat; skulde da nogen Jordegodsbes-
 Eiere eller dermed Beneficerede finde noget imod denne
 Ansørel at erindre, have de derom at anmelde sig skrift-
 lig hos den, efter Fdn. af 17 Jan. 1764 anordnede
 Extraskats-Commission i Amtet. Betreffende de Ufor-
 muendes Ansørel paa Kongens forbeholdne Godser S. 6.

i Amtene, da pålægges vedkommende Regimentskri-
 vere

29 April.

vere og Forvaltere, paa det næste at igjennemgaae de fra vedkommende Sognepræster til dem indkommende Mandtaller, om de finde noget at erindre imod de Personer, som til Befrielse for Extraskattens Svarelse ere anførte; og, naar saadant befindes, da at anmelde det skriftlig for Amtmanden, Herredsprovsten og de i Amtet ved Extraskatts-Commissionen bestillede Commissarier, som da decideere Quæstionen. Og, paa det at den Post behørig kan vorde iværksat, skal bemeldte Oppebørsels-Betsjente under Lovens og deres aflagde Embeds-Eid, paa deres allerunderdanigst aarlig aflæggende Extraskatts-Regnskab skriftlig bevidne, at de fra Extraskattens Svarelse befriede Personer ere af saa fattige Omstændigheder,

§. 7.

at de ikke selv har kundet erlægge samme. — Hvad de befalede Af- og Tilgangs-Lister angaaer, der til samtlige Oppebørsels-Betsjente maanedlig indsendes, da bliver til sammes behørlige Forsætning at forholde efter ovenanførte 2den Post, at der næste Søndag før Maanedens Begyndelse, Af- og Tilgangs-Listen skal udfærdiges for, udnævnes af Prædikestolen 2 andre Sognemænd efter Omgang i Byerne, samt ellers 1 fra hvert Sted, at møde i Præstegaarden første Sognedag i Maanedens, og der paa Forespørgsel gjøre Forklaring, hvad Forandring i Henseende til Af- og Tilgangen er skeet; hvorved i Henseende til Afgangen bliver nøie at lagttage, at ingen anden Afgang haver Sted end med dem, der enten ved Døden afgaae, eller ved Giftermaal, Gaard- eller Huus-Kæfte, og den deraf følgende Forandring af Livets- og Evendes Omkæstning, maatte flytte fra Sognet; dog skal de fra Sognet bortflyttende, end ikke af det Sogns Mandtal udelades, førend med Attest fra vedkommende Sognepræst udi Herredet, hvortil de flyttede, bliver beviljet, at de til Extraskattens Ansvar der vare anførte, hvilke Attester de skulle være pligtige til det Sogns Præst,

Resolutioner og Collegialbreve. 649 1776.

Præst, hvorfra de stotte, at levere, som derimod i hans Mandtal eller Liste saadant haver, at benævne. Som 29 April.
 5. 2.
 Kdn. af 23 Martii 1770, 1. §. befaler, at for Tjenestefolk paa Landet i Danmark skal aarlig kun være een Skifteriid eller Hæredag, nemlig ved hvert Nye Aar, da de strax skal begive sig i den nye Tjeneste igjen, som paa mange Steder ikke skal blive efterlevet, da, paa det man kan være forvissat om, at saavel de af som udi Tjeneste gaaende og koinnende Tjeneste: Evender blive udi hvert Aars Januarii Maanedes Hoved: Mandtal igttaget, bliver samme af vedkommende Sognepræster, efter foregaaende Vekjendgjørelse af Prædikestolene, at forfatte imod hvert Aars 16. Januarii, paa den ovenskrevne Maade, at Hoved Mandtallet useilbar til den paafølgende 20 Ejsdjem kan være indleveret: — Endelig, som 1. 9.
 det er erfaret, at Oppebørsels: Vetsjente paa en Deel Steder vorde, formedelst Udeblivelse af de maanedlige Mandtallers Indsendelse fra Sognepræsterne paa Landet, hindrede fra at forfatte deres General: Register over Beløbet for samme at indkrave og til den Kongelige Cassa at indsende: saa vil Kongen at Placaten af 30 Decbr. 1762 vorder paa det næste efterlevet, at, naar nogen, som er pligtig at indsende Mandtaller og General: Registerne til Extraskattens Svarelse, ikke, ved den derom i fornøden Tilfælde gjørende Undersøgning, kan bevise at have fra sig indsendt samme, saaledes indrettet, som er befaleet, til vedkommende Oppebørsels: Vetsjente til hvert Aars 20 Januarii, samt Af- og Tilgangs: Listerne til den 8 i hver Maaned, da at betale den ved forebemeldte Placat fastsatte Mulet.

Rescr. (til Biskopperne i Danmark), hvorved 29 April.
 meddeles Gjenpart af næstforestaaende til samtlige Grever, Friherrer og Amtmænd, til den Ende, at Biskopen

1776. 650

Kongelige Rescripter,

29 April. Koppen conjunctim med dem det Behøvende herudi, for saavide Amterne betrefser, foranstalter og besørger.

30 April. Generalitets- og Comm. Coll. Prom. (til Land-
(Kongel. Re- militie-Sessionerne), ang. at det National-Mands-
solution.) skab, der holder over 68 Tom., for Fremtiden maae tildeles Infanteriet, dog uden at de Folk, der allerede maatte være tildelte Rytteriet af denne Hsids, og selvgelig for nærværende Tild staae ubi Regimenterne, maatte omhyttes, siden dette vilde være forbunden med alt for megen Vanskelighed (k).

2 Maii. Rescr. (til Amtanden over Finmarkens Amt), ang. Tyverie og dets Straf, samt Delinquent-Sagers Forkortelse i Finmarken.

Gr. Ved Skrivels: til Cancelliet har Amtmanden andraget, at han, siden hans Ankomst til Finmarken, hvor der, foruden mange tilkommende Nordlandske og Russiske Fiskere, findes en stor Deel Svenske, Carelske og Lappliske Overløbere, har bragt i Erfaring, at Tyverie, som er fædelig ikke alene for den almindelige Eiendoms Sikkerhed, men endog for den gemeene Mand's Medelighed og Blid, da de Dorne og Sorgeløse søge sin Trangs Hjelp i at stule, og Skaden gaaer ud over de Bindfidelige, skal være en der i Landet almindelig Last, og at, ligesom smaa Tyverier, der begaaes af unge Mennsker eller Børn, ikke bør gaae utraffet bort, saa blivde de derimod, naar dem er overgaaet Tyvs Dom, og deres Boeslod, som bestaaer i rimae Bockaab og Fiske-Kedskab, derved er forbrudt, til Almisse-Kommer, hvortil kommer, at, naar slige Tyvs-Sager skal forfølges til Hjem- og Lavtinget, kan Omkostningerne opløbe til over 100 Rdlr., som er Almue til en utaalelig Byrde.

Til sig Worden at forekomme, og for at see deslige
§. 1. Delinquent-Sager nogenledes forkortede, anordnes: Alle smaa Tyverier, som herefter i Finmarken eller inden Grendserne af Wardsehuus-Amt foresfalde, naar det Wortstjaalne ikke er af Værdie 5 Rigsdaler Courant, maae ansees, som saadanne Forbrydelser, der henhøre under Politie-Revseelse, og skal ikke komme til ordentlig Tyvs-

(k) Anhang af Rescripter ic. 1779.

2 Maii.

Lyvs-Dom og Bodelods-Straf, men affones med at de Skyldige erstatte Igsjelden af det Dortsjaldne, til den Forurettede, og derhos staae i Halsjernet i 1 eller 2 Timer; men, er det Sjaalne af ringe Værdie, under 1 Rdlr., da at straffes med 15 til 20 Slag af Tov, Kees over enkelt Klædebon, som forrettes af SkydsKafferen udi nogle Almue-Wands Paasyn. Hvo, som bortstjæler noget, som uden Laas eller Lukke under den offentlige Sikkerheds Betryggelse henstaaer, eller udi de paa ubehoede Steder staaende Gjemmehuuse, som Almuen opbygger til Sjelds, eller i forladte Fiskevær forvares, være sig enten Waade eller Fiske-Kedskaber, Hjel-Veed, Karr, Tommer eller andet, af hvad Navn det være kan, og ikke af Eieren er hjembragt, eller ved nogets nærværende Opsyn bevogtes; hvs, naar Kosterne ikke overgaae 5 Rdlrs. Værd, erstatte dobbelt til den Bestjaalne, og staaes med 20 til 30 Slag offentlig af Mestermanden. Lige Straf skal de være underkastede, som om Natteilder, eller paa tyvagtig Waade borttage Fiske af Andres Garn, Laxestængster, Liner eller Gangvad, samt og de, som i Sjeldet stjæle mærkede Kends-Dyr. De, som paa ondskabsfuld Waade spilte Andres Fiske, ved at stjæle Dubel fra Linter, nedsenke og sønderrive Fiskegarn, udsælde lovlige Laxestængster, eller spilte nogen ærlige Vænings-Deie, betale de forspilte Kedskaber dobbelt, og udstaae fra 15 til 30 Slag, efter som Væningsspilden er betydelig efter kyndige Wands Buderling. Ere samme Kedskaber borteblevne, skal den Hornærmede føre sine Grander til Vidne, som samme have seet, og efter deres Udsgende udredes den dobbelte Betaling. — Dersom Tyven i de nu foran ommeldte Tilfælde ikke er i Stand til, ved Arbeide, eller paa anden Waade, at erstatte Eiermanden det Fratagne, eller Fordervede, skal han lide dobbelt Straf paa Kroppen. —

§. 2.

§. 3.

§. 4.

End.

- 2 Maii. Endskjønt disse Slags Forbrydelser ikke komme under ordentlig Rettergang, skal dog ikke nogen Straf paalægges, eller Bøder inddrives, uden at derom er taget skriftlig Forhør, og alle Omstændigheder tilligemed Straffbestemmelsen derved er beskrevet, hvilket Forhør og Forretnings Beskrivelse strax skal til Amtet indsendes, og ikke før erquires, end Amtmanden samme har approberet, eller den af Justits-Dejmentene, som han i sit Sted udnævner, naar han enten ikke er nærværende, eller formedelt Forsald ikke kan rejse til de ordinaire Ting;
- §. 6. men Forretningen skal endelig ved Amtet forvares. Det paaligger egentlig Fogden, at forhøre og kjende udi saadanne Sager; og kan han til Undersøgelsen bruge det Steds Lehnsmænd, hvor Forbrydelsen foresfalder: men, er Fogden fraværende, eller ved Forsald forhindret, bør Sorensskriveren forfatte Forhør og Kjendelse: ere Fogden og Sorensskriveren forhindrede, eller udi Ting-Reser, skal Forretningen ske af Amtmanden. — Der skal altid paaskjønnes, om Tyverie er skeet af usædvanlig Ud, eller paa nogen Måde til Livs og Sundheds Vedligeholdelse, og da bør ingen Straf foruden
- §. 8. Betaling til Eiermanden paalægges. — Dersom nogen, der efter foregaaende Artikle er afftraffet, befindes paa nye at have stjaalet under fornævnte Summa, omgaaes med ham ved ordentlig Rettergang efter Lov og Forordninger, som med den, der anden Gang begaer smaat
- §. 9. Tyverie (1). Tyverier, som overgaar 3 Rdlr., og ere under 10 Rdlr., straffes som smaa Tyverier efter Loven, ligeledes skal alle store og kvalificerede Tyverier behandles efter Loven, og derom udgangne Forordninger.
- §. 10. Alle Nordlandske Fiskere, imedens de sig i Finmarken opholde, skulle være samme Lov, naar de sig imod Landets Beboere med Tyverie forsee, som Indbyggerne selv,
- under

(1) Forandret ved Rescr. 15 Octobr. 1789.

underkastede. — Alle de Sager, angaaende grove Forbrydelser, som paa Grund af offentlig anordnet Action ved Underrets Dom udi Wardøbehuus Amt paa dømmes, men som dog ikke efter Underrets Dommen til Strafs Lidelse maae exequeres, skal herester, i Betragtning af de store Omkostninger, som dette langtfra liggende Amts fattige Almue maae udrede paa Delinquenternes Befordring til Lavtinget, samt og formedelst den Dyrd, Sageløbs-Cassen derved tilføies, i de Sager, som Rdn. af 13 Jan. 1747 undtager fra Amtes Ligning, være privilegerede og undtagne fra at henseendes til nærmere Paakjendelse ved Lavtinget; men i dets Sted skal med alle deslige Delinquent-Sager, som fra Hjemtinget i Finmarken burde indstævnes for den ordinaire Overret, saaledes fremdeles forholds: Efterat Sagen er fremsørt til Doms med alle de anbefalede Jagttageelser, som ved en Delinquentes Proces ere fornødne, skal Doms men strax, hvor det kan være gjørligt, inden 8te, hvist 14ten Dage, i Folge Rescriptet for Trundhjemms Stift af 21 Sept. 1774, efterat den er til Doms optagen, affiges; hvorefter Acten, saasnart den af Protocollen kan udskrives, til Amtmanden indleveres, hvilken han skal igjennemgaae, og, dersom han i samme kan forefinde nogle væsentlige Mangler, enten i Hensigt til Oplysningen, Delinquentens Forsvar, eller de uundværlige Formalier, som Forordn. af 21 Maa 1751 foreskriver, skal han dog, uden i mindste Raader at inklade sig i Sagens Factum eller Qvæstion, henstikke Acten til Soverenskriveren, som den manglende Post, uden at forandre Dommen, skal tilveiebringe, og samme oplyste Mangel, som Dilager, tilligemed Acten til Amtet indsende; naar Acten da b. findes i alle Raader fuldstændig og lovsformelig, og Amtmanden derhos finder Sagen, saavel i Henseende til Gjærningen og Deviiserne, som i Henseende

2 Maii. seende til den i Loven fastsatte Straf, ganske klar og tydelig, skal det være ham tilladt at approbere Dommen ved hans Paategning, hvorudi han kortelig allegerer Grunden dertil, derefter Dommen da kan exequeres, saakremt den ikke angaar nogen Liv: men, dersom Dommen fastsætter Straf paa Livet, eller og Amtmanden, i en eller anden Henseende, finder Sagen tvivlsom, skal han derover forsærdige en kort, men fuldstændig Erklæring, hvorudi han kortelig berører Sagens Aggravantia og Mitigantia, og strax med næst afgaaende Post Dommen tilligemed sin Erklæring til det Danske Cancellie indsende, paa det den derfra kan vorde Kongen til Approbation eller Mitigation foreslået, og videre til Guldbrydelse affendt.

2 Maii. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Bergen), ang. at ei heller nogen Pante-Obligation maae til Ting læses eller protocolleres, før de Fattiges Genant er betalt.

Gr. Under 2 Augusti afvigte Kar er befaleet, at intet Skjode maae udi Bergen til Ting læses eller protocolleres, medmindre Over-Commissionens Attest bliver foreviist, at forrige Eier haver til de Fattige betalt, hvad den var paalignet, eller af den godvillig lovet; og Stiftsbefalingsm. og Biskopen have indberettet, at de derved haabe, at den største Deel af Fattig-Cassens betændelige Restancer med Tiden vil indkomme, men at samme dog meget langsom vil inddrives, efterdi de fleste Huus-Eiere el, uden i høieste Nød, bortslaae deres Eiendomme, hvorimod de søge derudi at erholde enten publicque Stiftsellers eller andres Penge til Laans, da de derfor udsædende Pante-Obligationer blive publicerede, uagtet at Udsæderne ere skyldige til Fattig-Cassen.

Til sligt at forebygge, er sunden for gøet, at, ligesom intet Skjode, i Følge ovenmeldte Befaling, maae tinglæses forinden forrige Eier, som meldt, har betalt til de Fattige, hvad han bør, saa maae ei heller nogen Pante-Obligation til Ting læses eller protocolleres, forinden Over-Commissionens Attest medfølger, at saavel

den

den Pantfættende, som den der; efter tingslyst Skjøde 2 Maii,
 ejer den pantfattede Eiendom, haver til de Fattige betalt,
 hvad den er paalignet, eller af den godvillig løvet.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Christjans- 4 Maii.
 sand), ang. at ingen Uberrettiget maae under ved-
 børlig Straf Skyde i det Dyr, af hvad Slags vare kan,
 som er imod Loven, paa den Gaarden. Vatnedahlen til-
 liggende Mark og Grund.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over 9 Maii.
 Bergens-Stift), ang. publiqve Midlers Ud-
 sættelse, Panternes Vurdering, og Renternes Bes-
 taling, i Bergen.

Gr. Stiftbefal. og Biskopen have foreskillet, at, endskjønt
 det, til Sikkerhed for de publiqve Stiftellers Capitaler, er ved
 Rescript af 1 April 1773 bleven fastsat, at der ei, paa de i
 Brand-Cassen forskrede Kjøbstæd-Huuse og Gaarde, maae
 af publiqve Penue udlaanes meere, end de $\frac{2}{3}$ Parter af Pan-
 tetts, ved den tagende Besigtelse, ansatte Værdie, vil dog
 derved den attraaede Sikkerhed ikke opnaaes, da Erfar:nhed
 har lært, at en Deel af dem, som trænge til et saadant Laan,
 søger at faae deres Eiendomme saa høit vurderede, at endog
 $\frac{2}{3}$ Parter af den ansatte Sum langt overgaae Eiendommens
 egentlige Værdie, saa at, naar en eller anden Stiftelse, for-
 medelst Debtors Uformuenhed, selv maae tiltræde Pantet,
 bliver samme enten ei at afhænde, eller og under den laante
 Capital maae bortselges, og altsaa i begge Tilfælde til Bør-
 de og Tab for Stiftelsen, da Taxations-Mændene, for at
 tjene en og anden, eller og af indbildske Fordomme, ansætte
 Eiendommene langt over deres egentlige Værdie.

Til Sikkerhed for de publiqve Stiftellers Capitaler
 fastsættes og anordnes: Ingen af de publiqve Stiftel- 5. 1.
 sers, Verdslige, Kirkers, Skolers, Fattiges, eller andre
 deslige Stiftellers Capitaler, maae af Forstanderne ud-
 laanes, uden efter Directionens Forevidende og Sam-
 tykke. Intet Laan maae bevilges, forinden det med en 5. 2.
 tagende Besigtelses- og Taxations- Forretning er
 godtgjort, at Pantet i det ringeste for $\frac{2}{3}$ Deel overgaaer
 det ansøgende Laan. Ved alle Taxations- Forretninger 5. 3.
 bør

9 Maii.

bør nøie beskrives Huset og Eiendommens Beskaffenhed, samt derefter ansattes i Penge; da Taxten ikke bør have Hensigt til, hvad Huset haver kostet at opføre, men hvad det paa den Tid kan, i Forhold med dets tværende Omstændigheder, og den Pris, Eiendommens ere udi, være værd. En saadan Forretning maae el koste mere end 1 Rdlr. 64 \ss , til Byfogden for Mands Ud nævnelse 32 \ss , til Bygmesteren 32 \ss , til hver af de tvende Saandværker 24 \ss , til Raadskriveren for Beskrivelsen 24 \ss , og det stemplede Paasit til Forretningen 24 \ss .

§. 4.

§. 5.

Naar en saadan Taxations-Forretning tilligemed Ansøgning om Pengelaan tilstilles Directionen, skal Magistratens Betænkning over samme indhentes, som ved et af deres Middell, tilligemed vedkommende Stiftelses Forstander, bør selv at tage det tilbudne Pant udi Diebyn, og derefter meddele Directionen deres udsærlige Betænkning, om, og hvorvidt Taxations-Forretningen kan være til Følge, eller om det tilbudne Pant ei er, eller kan anses at være af den ansatte Værdie, da Magistraten tillige haver at opgive, hvilken af deres Middell, der har beset Pantet, samt derhos end videre at oplyse, hvad det tilbudne Pant udi Brand-Cassen, og udi Grund-Taxten er ansat for, og, om Eieren af samme tillige er Grunden, hvorpaa Huset er opført, tilhørende, saavel som om alle de paa samme bestende Bye- og Indquarterings-Skatter, Sattig-Penge, med videre, ere betalte. Naar al denne ommeldte Oplysning maae det dog være Directionens overdraget, at udlæne saa Lidet og saa Meget, som de til Stiftelses Sikkerhed fornøden eragter; dog maae Udlænet ingenlunde overgaae de $\frac{2}{3}$ Parten af det tilbudne Pantes ved Taxations-Forretningen ansatte Værd, medmindre Directionen vill i paakommende Tilfælde ders til være ansvarlig. Paa det Directionen om de allerede

§. 6.

§. 7.

stille

9 Maii,

Klæbe, og herefter antagne Panters Beskaffenhed og Tilstand, altsid kan være undertrettet, bør hver 3die Aar alle Stiftelsers Panter, udi Optrørelse af en af Magistraten og vedkommende Stiftelses Forstander eller Børger, paa nye, af dertil udnævnte Borgermænd, tages udi Biesyn, for at erfare, om Panterne ere af samme Beskaffenhed, som forhen, eller om samme ere forringede, samt i Almindelighed skjøne, om Pantet er i ringeste 1 Deel meere værd, end den derudi laante Capital, saa at samme fremdeles uopsagt kan, uden Fare for Stiftelsen, udi Pantet beroe; og, skulde den af Magistraten, saavel som Forstanderen ei med Taxations Mændene være eenige, bør de paa Forretningen tegne deres Mening, og Aarsagen til, at de ere af ulige Tanker. Disse Besigtelses Forretninger bør af de dertil af Magistraten udnævnte kyndige Haandværksfolk uden Betaling forrettes, hvorfors de og verelviis bør denomineres, paa det de alle kan udi denne Byrde tage lige Deel. Skulde det da ved disse Besigtelses Forretninger befindes, at Pantet ei i ringeste for 1 Deel overgik det laantes nu værende Værdie, maae vel vedkommende Debitores, paa det de ei skulle oprykktes, fremdeles beholde den laante Capital, naar de kan forskaffe antagelig Caution, at Stiftelsen i Mangel af Panters Tilstrækkelighed, skal blive skadesløs; men, skulde ei saadan Caution efter 4 Ugers Forløb, fra den Tid samme af Stiftelsens Forstander, efter Directionens Ordre, paaføres, kunde forskaffes, maae Pengene uopholdelig opsiges, og dermed forholdes efter Befalingen af 7 Aprilis 1774. — Ved Renternes Betaling skal vedkommende Debitorer tillige forevise Forstanderen Dolttering for, at alle de af Pantet gaaende, og paa samme hørende Skatter og Udgifter ere betalte; og, dersom

S. 8.

S. 9.

Debit

- 9 Maii. Debitorerne ei til rette Tiid, eller i det seneste inden 4 Uger efter Forsalds-Tiiden skulde erlægge de aarlig forsaldne Renter, maae vedkommende Forstandere være berettigede til, uden Lov og Dom, ved Execution at indfordre Renterne, og dog at lade Capitalen uopsagt beroe udi Pantet, om samme ansees tilstrækkelig, saa at Stiftelsen dermed kan være og blive, Afker; hvortilmod Forstanderne, som da i ingen Maade kan udskyde sig med, ei at kan erholde Renterne, bør være Stiftelsen ansvarlig for alt det Tab, der ved Renternes Hensaaelse over den fastsatte Tiid kunde forarsaaes, da ingen Rente maae udi Regnskaberne til Restantz anses, som inden Regnskabets Afslag burde have været betalt, eller ved Execution indfordret, med mindre det godkjendes, at Intet ved Executionen haver været at erholde, men Capitalen desformedelst opsagt, eller og, at det Udeqvæerte, som maae staae Eiermanden udi 14 Dage til Løsning, ei desformedelst er bortfolgt.
- 9 Maii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Sjællands-Stift), ang. at det ledigværende Raadmands-Embedet i Callundborg maae blive ubesat, og Magistraten alene at bestaae af en Borgemeester og en Raadmand (m).
- 9 Maii. Gen. Ed. Decon. og Commerce-Collegii Prom. (til Kjøbenhavns-Magistrat), ang. at alle Læringer ved Skibsverfjerne herefter skal undertages det Vilkaar, at de i de første 3 Aar, efter at de ere blevne Karle, skal nyde 4 Skilling mindre end den sædvanlige Dagløn (n).
- 24 Maii. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Fyens-Stift), ang. at den Part af Landeveien fra Kjerstemis

(m) See Rescr. 11 Febr. 1777.

(n) Af Schous Udtog af Forordn. IV. Side 337.

Resolutioner og Collegialbreve. 659 1776.

deminde, som er henlagt til 4 Sogne paa Hindeholm, 24 Mail: skal nu ved Hjælp af 8 Sogne under Bjerger: Herred sættes i Stand, og derefter af de første vedligeholdes.

Rescr. (til Amtmanden over Nordre: Bergens: Huus: Amt, og til Kjøbenhavns Universitet), ang. at Leirdals: Marked, som hidtil har begyndt den 9 Sept., skal herefter ikke begynde før den 17 Sept. aarlig, men at det derhos ei maae vare længere end 8 Sognedage.

R. G. K. o. Gen. Toldk. Prom. (til Stiftbefalings- og Amtmændene i Danmark, og Notits til Kjøbenhavns Magistrat), ang. for vedkommende Proprietairer og Magistrater at bekendtgjøre, og tillige paasee, at udi de Passer, der medfølge de Stude, som de Kjøbenhavnske Slagtere paa de privilegerede Staldgaarde eller i Kjøbstæderne indkjøbe, foruden de deri anførte Sundheds: Attester tillige ansøres de ansordnede Staldnings: Attester, til fornøden Rigstighed ved Indførselen af Qvæget i Kjøbenhavn (hvilket er befaleet ved Forordn. 27 Decbr. 1681, Slagternes Laugs: Artikle, og en Kongel. Resol. af 22 April 1739) (o).

Rescr. (til Stiftbefalingsmændene i Norge), 29 Mail. ang. at de af det Norske Generalitets: og Commissariats Collegio udstædende March: Routter og Passe paa Frisfyds Skulle respecteres (*).

Gr. Fra Generalitets: og Commissariats: Collegio er bleven forefattet, at en Under: Officer, som var commanderet af det 1te Grundhjemsk: Infanterie: Regiment til at transportere de Rekruter, som efter Befaling skulde afgives til de Norske Gedorne Regimenter, ikke skal have efter den af det Norske Generalitet derpaa udstædte March: Routte kunnec saae den i

Et 2

san

(o) See nu Bdn. 4 Nov. 1776, P. I. s. 6. og Bdn. 30 Nov. 1778, Cap. 1. s. 3.

(*) See Forordn. 20 Aug. 1784.

29 Maii.

samme tilskandue Fristyds hos vedkommende Lehnsmænd, sær-
 end Regiments - Chefen, for ikke at opholde Transporten,
 maatte requireere hos Stiftammanden Fristyds - Pas; og, end-
 siont samme strax derpaa blev meddeelt, kunde det dog, i sær,
 naar en hastig Expedition maatte paafolme, for Følgernes
 Skyld være nødvendigt, at der i lige Foranstaltninger uigen-
 Hinder modte, i sær da det bekandig skal have været vedtaget,
 at der efter Marsch - Routter, som bestemte Natte - Tæie for
 Vedkommende, deres gode Disciplin, og at de skal være for
 deres Henge, seer Befordring, hvilket ved et Fristyds - Pas
 ikke kan foreskrives, og Forordn. af 28 Martii 1746 udi dens
 2de Art. etc S. end ydermere igjenthger de Tilfælde, hvor
 Fristyds efter saadan Marsch - Rountte skal gives, til hvilke for-
 berorte til Afgivelse commanderede Recruter ogsaa vare at regne.

Stiftbefalingsmanden haver ikke aleene selv, for
 saavidt ham vedkommer, at tilholde samtlige Besjente
 og andre Vedkommende, at de herefter, uden Ophold,
 have at respectere de af det Norske Generalitets. og Com-
 missariats Collegio udsædende Marsch - Routter og
 Passe i foransætte Tilfælde; men endog at communicere
 samtlige Amtmænd udi Stiftet en Gjenpart af denne
 Befaling, for derefter udi deres Amter overalt at for-
 anstalte det samme.

5 Junii.

Bevilgning, at Sværdfejer - Lauget i Kjø-
 benhavn maae, foruden de sædvanlige Side - Be-
 vahter, ubehindret forfærdige og sælge al Slags gra-
 veret forgyldt og forsilvet Galanterie - Kram og
 Arbeide i Staal, Jern og Tombak; dog maae de
 ikke til Gyrtlernes Fornærmelse foretage sig noget Ar-
 beide af stampelt Malin eller Messing, eller forfærdige
 ordinalt Gyrtler, Arbeide eller aleene støbt Arbeide.
 (Saaom faa nu være Kaarde, og Munderings - Arbeidet er
 handlet ved den ved Helsingør oprettede Gevær - Fabriqve,
 hvorover Sværdfejerne i Khavn. have lagt sig efter at forfæ-
 dige andre Noemodens - Sager af Tombak og andre Composi-
 tioner, hvormed de have bragt det saavidt, at deres Arbeide
 endog ikke sjelden søyes af Fr. umede.)

5 Junii.

Instruction, hvorefter Politimesteren i Chri-
 stianssand udi hans Embeds - Forretninger sig skal
 rette og forholde.

5 Junii.
A. Art. 1.
Art. 2.

(p) Een gang om Ugen, nemlig om Onsdagen, og, saafremt den indfalder paa de Dage, og i de Uger, som udi Loven 1te D. 3die C. 4de Art. ommeldes, da næste Sognedag efter, hvorom de Tilforordnede betimelig af Politimesteren advares, skal paa Christjansands Raadstue Klokker 10 Olet Formiddag holdes en Politie-Ret, hvorudi skal være Stiftamtmanden, som Præsæs, der værende Commandant, den der havende Sæ: Enrol: Lærings-Officeer, Præsidenten, Politimesteren (udi de Sager, som enten immediate for Politie-Retten indvarfles, eller hid fra Politiekammeret til Paakjendelse blive henviiste, naar ellers hverken hans Forretninger eller affagde Kjendelser paaklages) og En af de 12 Mænd der i Byen, som de selv imellem sig naarlig udvælge, og hvert Aar ved en Anden afløses, hvilke samtlige skal afhandle hvis Sager, Politien angaaende, kunde forefalde, hvor og enhver, som noget haver med Rette at klage, deres Anliggende paa ustemplet Papiir maae forebrage. I de Sager, hvorudi Politimesteren enten haver dømt, eller af ham paa Embeds Begnie hid er indskævnet, skal han vel og sidde Retten, imedens der ageres; men, naar Sagerne ere af Parterne tilendebragte, og de ere udvliste, maae han inden lufte Døre, naar han det fornødent eragter, eller af Politie-Retten bliver tilspurgt, mundtelig tilkjendegive hvis han i Sagen kan have at erindre, hvorefter han sig strax imidlertid der i Alige Sager voteres, af Retten foresøer, og sig igjen, naar Dommen skal affiges, tilligemed Bedkommende indskiller. Og skal Raadstuefrivelsen i Politie-Retten føre Protocollen, som af Stiftamtmanden skal være igjennemdragen, forseglet, og

Et 3

nume

(p) Art. 1. er ligesom den 1te Art. af Anordn. 12 Febr. 1745 for Christiania, dog at, i Steden for dette Ord, der staar Christjansand.

5 Junii numereret; hvorfor han af den Sknlbige, saafremt den fortrøster sig Sagen til Overhof-Retten at appellerre, nyder for Dommens Beskrivelse foruden det stemplede Papiir, ligesom for en Lavings Dom efter Loven.

Art. 3. Politimesteren maae selv antage Betjente, saa mange, som fornøden gjøres, hvilke af Politie-Retten i Eed tages, og deres Navne i Protocollen indregnes; og skal samme Betjente efter den Instruction, som Politimesteren dem giver, og af Politie-Retten approberes, flittig oppasse og agtpaagive, om noget imod Polities Forordningerne og deres Instruction begaaes, hvilket de usfortøvet Politimesteren skulle tilkjendegive. Befindes nogen Betjent herimod at handle, eller at befindes efterladet, egennyttig og ubesteden i sine Forretninger, eller til Drukkenskab hengiven, skal Politimesteren selv have Magt til at straffe saadan En med Penge Mulct, Arrest eller Cassation efter Sagens Beskaffenhed. Og skal Politimesteren give Betjentene et vist Tegn, som skal være en Haand af Træ med Byens Vaaben paa, ligesom de tilforn have have, hvilken de skal bære hos sig, og fremvise, naar Fornødenheden det udkræver. Misbruge Politie-Betjentene samme Tegn,

Art. 4. 2c. (q). Befindes nogen imod Politie-Anordningerne sig at have forseet, og Bøderne, som derfor ere satte, ei overgaae 4 Lod Sslv, da maae Politimesteren selv samme Bøder, uden Politie-Rettens Kjendelse affordre; og, saafremt hans Kjendelse ikke inden 14 Dage, efter at den er affagt, for Politie-Retten sammesteds er paaflaget, ved sine Betjente lade requirere; men, sal-

Art. 5. der Bøderne højere, end 4 Lod Sslv 2c. (r). Bøderne, som saaledes betales, saavel som det udpantede Gods, og hvad, som efter Forordningens Tilhold vor-

der

(q) Det øvrige som 3die Art. 1 bemeldte Anordning af 1745.

(r) Videre som sammes 4de Art.

5 Junii.

der confisqveret, skal leveres til den af de 12 Mand, som sidder udi Politie-Retten, og tilligemed Politimesteren derover skal holde Bog; bemeldte Bøder, saavel som de udpantede eller confisqverede Vare, naar de ved offentlig Auction ere gjorte i Penge, skal deles i 3 Parter, saaledes at de $\frac{2}{3}$ Deele tilfalde Politimesteren til Hjælp til Betjentenes Løn, som af ham selv lønnes, og den ene $\frac{1}{3}$ Deel deles imellem Politie-Betjentene, paa det de ikke skal have Marsage nogen enten at forurette, eller med nogen at see igjennem Ringre (s). Politimesteren . . . kendes og dømmes (r). Og, paa det at Retten ikke skal blive opholdt, at Vidner, naar de høres i Sagen, sig til deres Værneting skulde henvende, da skal de være pligtige i Politie-Sager uden Undtagelse efter Aftens-Varfel paa Politiekammeret i Kølne Forordn. af 13 Maii 1702 at møde, og der deres Vidnesbyrd efter Loven og Forordn. af 3 Martii 1741 at afslægge. Skulde noget Vidne efter første Varfel udeblive, skal han gives skriftlig Forelæggelse til en bestemt Tid under 2 Rdlr. Straf at møde; udebliver det endda, da gives det Forelæggelse under 4 Rdlr. Straf at møde; skulde det endda udeblive, da maae Politimesteren tildømme det at betale de forelagte Bøder, som straf ved Execution hos de Udeblivende maae udpantes, og atter forelægge det under lige Straf til en vis Tid at møde. Som Politie-Sager ere af den Natur,

Art. 9.

Art. 10.

Et 3

rato

(s) Art. 6. er ligesom den 6te Art. af Anordn. for Bergen af 24 Jan. 1710. — Art. 7. er ligesom den 7de Art. af bemeldte Anordn. 1745. — Art. 8. som sammes 8de Art., undtagen at det Ord straf her er udeladt.

(r) Alt dette ligesom den 9de Art. i Anordn. af 1745.

9 Junii.

ratores at antage sig nogen Sag for Politie-Retten, med mindre det kunde være i de Tilfælde, som Retten det selv høinsdventigt og for godt befinder, nemlig i Sager, som betraffe nogen Straf paa Vre eller Legemet til Bestemmelse (hvorunder dog ikke skal forstaaes Gabkof, Spanke, Kappe, Arbeide eller Tugthuus, Fængsel paa Vand og Drød, og deslige Arbitrar-Straf, hvorved ingen paa Vre beffammes, saa og de Sager, hvis Hovedlod kunde være af 30 Lod Sølvts Værdie. —

Art. 11.

Paa det at de Sager, som Politie-mesteren efter sit Embeds Rædsfor og til Justitiens Pleie erager fornødent for Politie-Retten til Paadømmende, eller i andre Naader at lade indkomme, ic. (u). — I. Udi Geistlige

B. I.

Sager (v). — II. Hellige, Feste og Bede-Dagte angaaende (x). — III. Om Erbarhed og gode Sæder (y). Ei heller skal han tilstøde nogen Samqvem og Tilhold med ryggeløse Folk og Løsgangere, meget mindre, at de udi Vertshuuse og smaa Hytter med Drick, Dobbelt, forsængelig Lystighed, og andre deslige nogen Forærgelse give, eller at nogen paa Vættis eller Krothuuse sig længere end til Klokken 10 om Aftenen opholder; men, hvis de sig derfra entholde, skal han dem lade paagræbe og i Staden Dagshuis

II.

III.

S. 2.

hvis

(u) Det øvrige er som den 19de §. i Instr. af 9 Dec. 1746. dog at her ei er nævnet Refcr. 24 Dec. 1706, og at i Steden for 1 Solemærkers Varsel, her er bestemt Aftens Varsel. — Art. 12. og 13. er som den 1ste og 13de Art. i Anordn. af 1745.

(v) Er som Anordn. af 1745 dens B. I.

(x) §. 1. 2. 3. er som sammes II. §. 1. 2. 3, undtagen at i Steden for der i 2den §. staar udrappes og stenskes, staar her udrappes og sælges. §. 4. her er og som §. 4. sammesteds, dog kun til det Ord straffede, da her Intet tales om Rudske.

(y) §. 1. er sammes III. §. 1.

Resolutioner og Collegiafbreve. 665 1776.

5. Juvii.

hvis hense, og derforuden skal saavel Værten, som enhver af Gæsterne, som herimod handle, for hver Gang deres Brost saaledes befindes, bøde 2 Lod Sølv; og, skulde nogen af Gæsterne undløbe, da skal Værten være forpligtet at opgive, hvem de vare, eller og betale, Bøderne i deres Sted, og i Mangel af Bødernes Er læggelse, at lide Straf efter næst foranstaaende 2den Art (2). De, som af Fortrød og Vanartighed kaste Sne, Vand, Steene eller Ureenlighed paa de Forbigaaende, skal han lade paagrube, og for saadan deres Vanartighed tilkjende at bøde, hver Gang de dermed betrædes, 2 Lod Sølv, og, saafremt de ei have at betale med, da at straffes med Habestof, Spanske Rapspe eller Riis, eftersom deres Styrke kan taale. Han skal og have Indseende, at ingen ryggesløse Folk eller Børn med Raqvetter, Sværmer, Nøggebøffer, eller andet, hvoraf nogen Ulykke er at befrygte, enten Nat eller Dag omgaaes, ei heller at nogen maae styde eller løse Gevær eller Stykker imellem Huusene og paa Gaderne i Byen, under den Straf, som i Rdn. af 18 Aug. 1767 er anbefalet; og, hvis de ei have at bøde med, skal de straffes paa Kroppen. Dersom ham noget Skam, Skrivt, eller andet forekommer, som, til godt Folk at bestemme, eller deres Ære og Lempe at forkleine, kan vorde udspreeet eller funden, skal han al muelig Klid anvende, at de, som saadant have gjort, kunde vorde udforsket, og paagrebne, til Strafs Lidelse for deres Værneting efter Loven. Hvis Modtvillighed, Utroesk-b og Skjødelsøshed, som af Tjeneste-Tyender imod deres Husbonder eller Madmødre begaaes, og som ikke ere af den Veskaffenhed, at de ved Lov og Ret kan

1. 4.

1. 5.

5. 6.

Et 5

udfø

(2) 1. 3. som sammes 3die 1., undtagen at de Ord efter Politie; Rertens Sigelse, og for Politie; Rertten laade, ei her findes.

- 5 Junii. udsæres, maae han, naar der for ham klages, og Forseelsen er af ringe Beskaffenhed, selv sætte de Skyldige i Bøder; og, paa det at vanartige Tjenestefolk, som ikke Bøder kan betale, ei derfor skulle gaae ustraffet bort, skal Politimesteren i den Sted tilkjende dem Straf paa Kroppen, enten med Jængsel paa Vand og Brød, Gabe-Stoffen, Spanske-Kappe at bære, eller med Arbeide i Tugthuuset, alt efter Forseelsens Beskaffenhed (a). Politimesteren skal være pligtig, naar nogen for ham klager af onde og skarnagtige Mennesker at være bleven bestjaalen eller bedragen, at lade de i Klagen navngivne Personer for Politie-Kammeret indbalde (dog paa Klagerens eget Ansvar, om nogen Uskyldig siges) til Forhør og Examination; og, i Fald de ei efter Tilsiigelse møde, at lade dem ved Betjentene eller Bøtterne indhente; og, saafremt Sagen er om smaaet Tyverie og Bedragerie, hvorudi den Skyldige ei tilforn er befunden, skal det være Politimesteren tilladt, naar den Klagende er foruslet med, at den Skyldige med en ringere, end den i Loven fastsatte Straf, bliver afstraffet, til Rettelse, og den Skyldige erklærer at vil være tilfreds med hans Kjendelse, at tildømme ham Jængsel paa Vand og Brød, Spanske-Kappe, Gabe-Stof, Tugthuuset, eller anden vilkaarlige Straf. — IV. Om Fremmede og Løsegængere. Politimesteren skal tilholde dem, som Fremmede logere, og Kammerer bortleie, at de til Commandanten, Præsidenten . . . Land de komme (b). Forsømmer Værten det, da bøder han til Politie-Cassen 2 Lod Sølv (c). §. 19. Politimesteren skal have alvorlig Tilsyn med Betlere og Løse

(a) §. 7. er ligesom den 2den §. i Instr. af 9 Decbr. 1746.

(b) For saavidt er dette som IV. §. 1. i Anordn. af 1745.

(c) §. 2. er som sammes 2den §.

5 Junii.

Løsgængere i Byen, og hvilke Bøttere, der findes paa Gaderne at tigge, som ikke ere Kryblinger og Lemlæstede, eller af Alder og Skrøbelighed vanmægtige, dem skal han have Magt til at ansee med vilkaarlig Straf til Afstrækning dersfra; og, hvis et saadant kan frugte, da, efter foregaaende Conference med Politie-Retten, til nærmeste Tugthus indleveres, hvor de paa visse Aar skal arbejde. (d) — V. Om Skif og Orden. Hvis Anordninger enten allerede ere gjorte, eller herefter maatte bestaa, ang. Bryllupper, Barseler, Begravelser, Gæstebudde, Klædedragten og Rangen, skal han uden Persons Anseelse alvorligen holde over, at de hørsømmeligst werde efterlevede. Og maae ved slige Leiligheder ingen Slags Ceremonier, enten ved Lys Antændelse udi Vinduerne eller i andre Maader, skee under 2 Lod Sølv Mulet til Byens Fattige, da derved kunb forarsages Opløb, og den Fattige, for at være sin Næbøe liig, sættes i Bekostning. — VI. Om Torve, Gader og Almindinger. (e) Besindes nogen med frit Forsæt paa Torvene eller Almindingerne at lade hembære, kaste eller kjøre Sne, Gruus, eller anden Ureenlighed, da skal Politimesteren det flittig lade efterforske, og de Skyldige for Politie-Retten till vedbørlig Strafs Lidelse tiltale. Ei heller maae han tilstøde, at nogen paa Torvet eller Almindingerne oplægger Bygnings-Materialier eller Trælast under 4 Rdlr. Straf, saasom saadanne Pladser stedse skal holdes frie og ledige. Med Gadernes Rødding og Keenholdelse, Brøe og Steen-Lægning og Reparation skal han have

V.

VI.

§. 2.

§. 3.

(d) §. 4. er som den 9de §. i Inskr. af 24 Martii 1741 for Kjøbenhavn, indtaalen at, i Steden for i Splindehuset, her staar: i næste Tugthus paa nogle Aar. — §. 5. er som den 4de §. i Anordn. af 1745.

(e) §. 1. er som VI. §. 1. i Anordn. af 1745.

5 Junii.

have god Opsyn, at enhver under vedbørlig Straf lader sit Huuses skenlagte Kortøge vedligeholde, og at intet Skarn enten i Gaderne eller Kendesteenene i Dyringer bliver opkastet, men at det strax til sine bestfittede Støder bortføres; og, skulde Vedkommende selv efterlade slikt, lader Politimesteren det bortføre paa deres Bekostning: deslige, naar stor Sneer eller hastig Tøer veir paakommer, at enhver da Sneen og Isen paa sit Kortog strax bortskaffer, og at ubi stor Plads: Regnede Kendesteene, som kan være forskovpede, werde teengjorte, at Vandet det igjennem kan bortløbe. Dernæst skal han og have slittig Indseende, at Gaderne paa begge Sider af de nu brugelige Kendesteene blive lige lagde, paa det enhver uden Skade med Vogn eller Slæde kan passere. Og haver Politimesteren med Politie-Retten at overlægge, paa hvad Maade Kendesteenene til bedre Vandfald kunde forandres og forbedres, saa og hvorledes de ubroelagte Gader med Broelagninger kunde werde forsynede, uden alt for stor Bekostning for Huus-Eierne. Hvad Udbygninger, Bislage eller Carnapet angaaer, da haver Politimesteren at tilsee, at slige efterdags ingentunde blive anlagte. Derimod, hvad Publicum og Kirkerne, samt de publique Huuse for deres Kortøge tilkommer at vedligeholde, haver Magistraten paa Politimesterens Anmodning ved Råmmeren, Kirkeværgen, og Forstanderen at lade det Manglende reparere: men, naar noget paa Indbyggenes allerede broelagte Kortøge, Brygger, Trapper, Kendesteene eller deslige bliver bræstfæddig, og de samme, efter Advarsel ved Hetsjentene, ikke strax reparerer, skal Politimesteren paa de Modvilliges Bekostninger slikt lade istandsætte, og hos de Skyldige dersfor udbpante. Og, paa det at Gaderne og Torvet ikke ved Broelagning skal blive uordenlige og ujævne, ei heller

heller at Byens Kændeesteene til Vandfaldets Afsligjen-
nem Byen til Søen efter enhver eget Behag, til Hin-
der enten for deres Naboer eller Publico, ikke skal for-
andres, saa maae ingen Broelægning skee, Gaders
eller Kændeesteenes Reparation foretages, uden af
de dertil bestilte Broelæggere, under Politimester-
rens Ordination. Ved Bryggene maae ei Politiemes-
teren tilstaae noget Hus med Skorsteene eller Ild-
sted; ei heller Have eller Volwerk at bygges nærmere
ved Søen, end de derom gjorte Anordninger ommelde.
Politimesteren skal have Indsende, at ingen Ureenlig-
hed, enten af Gaderne eller Huusene, udi Stranden
eller Elven nedkastes, ei heller nogen Bygning
paa Skibene eller andet foretages, hvorved Søen
eller Canalen kan opfyldes, og dermed god Opfigt
have, at Canalen og Søen, saavidt mueligt, udi
alle Tider blive rensede og reeholdte. Betreffes no-
gen som sig herimod forseer, straffes 1te Gang paa 2
Lod Sølv, 2den Gang dobbelt, og 3die Gang som Kon-
gelig Forordnings Overtredere, efter Politie-Rettens
Sigende. Saa skal han og have Indsende med, at de
almindelige Broer og Volwerker forsvarligen vedli-
geholdes, og, om nogen Brøstfaldighed paakommer,
strax af Vedkommende istandsættes. Han skal og have
Lisyn med Veiene omkring Staden, saavidt dens Di-
strict sig strækker; og, om nogen Brøstfaldighed derpaa
befindes, haver han Magistraten det at tilkjendegive,
at de strax sættes i Stand. Han skal til Execution be-
fordre hvis til Sikkerhed for Ildbrand, Særens
Magelighed og Vandfaldets Indrettelse kan være an-
ordnet eller herefter anordnet vorder; ligesom og ingen
Gade-Bygning maae opsættes, forinden Anlægget
ham tilkjendegives, paa det at den vedhørlige Egalite
kan blive iagttaget, og Byen intet skal tabe i sit gjirlige
Ansig.

5 Junii.

§. 4.

§. 5.

§. 6.

§. 7.

5 Junii,
VII.
s. 3.

- Anlæg. — VII. Om Kjøb og Salg. (f) Politimesteren skal nøie holde over de Taxter, som af Magistraten hvert Hjerdingaar paa Raadstuen i hans Nærvarrelse skal sættes paa alle Ude- og Drikke-Vare; og, saastemt nogen skulle samme overskride, og enten ikke give sunde og forsvarlige Vare, eller mindre Vægt, eller tage høiere Priis, end Taxten tilholder, da haver han straf at kjende alle slige Vare til Byens Fattige forbrudt, og derforuden at dømme de Skyldige i Bøder, eller, om de vi samme kan udrede, i Straf paa Kroppen. I Bærdeleshed maae han ei tilståde nogen at falholde fordervede Ude- og Drikke-Vare, usundt Qvæg, umodne Frugter, og sligt, hvorved
- s. 5. Sygdom kan forarsages. (g) Han skal endog med største Flid afværge at ingen Omløbere løbe om med Vare at sælge i Huusene, enten de ere forbudne Vare eller ikke, under Varenes Confiscation, dog skal det være tilladt gamle Folk, som intet andet kan have at leve af, at ombære, og i Huusene at sælge alle Slags Sift, Brød, Frugter og deslige; men ingenlunde Børn eller unge Menneſter, som derved forføres til Leddiggang og Lidelighed; ei heller maae de Vare, eller andre til Huusholdningen fornødne Victualier ombæres for at sælges, hvormed Kjøbmænd og Borgere handle, under sammes Confiscation til Byens Fattige. Hvis nogen befindes at bruge Kjøbmandskab, Spækerie, Saandværk eller anden borgerlig Læring, som ei derpaa haver vundet Borgerkab, eller haver dertil nogen Kongel. Benaadning, da haver Politimesteren dem for Politie-Retten at tiltale til Saldsmaals Erlæggelse efter Lovens

3dis

(f) s. 1. er som IX. s. 1. i Anordn. af 1745. — s. 2. er som sammes 2den s., dog kun fra de Ord Saa skal han og selv ic., da det foregaaende ei her findes.

(g) s. 4. er som sammes 4de s.

3de B. 3de Cap. 1te Art., og derforuden 5 Rdlr. Bøder til Politie-Cassen. Politimesteren skal have Indseende med, at afværge al skadelig Forprang, og ei tillade, at nogen, enten Mand eller Kvinde, uden for Byen afljober Bønderne eller andre de Vare, Væg, Brandveed, eller andet, som til Byen henføres. Og, paa det, saadan Forprang desto bedre kan affaases, skal dem, som uden for Byen slige Vare opkjøbe ic. (h). Ligeledes skal og Politimesteren tilsee, at intet Forprang imellem de til Byes Traftoverende og de Kjøbende ved Bryggene eller i andre Waader imod Byens Privilegier og andre Kongelige Anordninger gaaer i Svang Naar Sager foresalde imellem Indenbyes Folk og Bønder, eller andre Folk paa Landet eller derrs Tjener; om Kjøbmandskab af de til Byen indbragte Landets Producter, da, som slige Sager ikke kan taale nogen Forhaling, haver Politimesteren, naar saadant for ham vorder klaget, at skaffe den lidende Ret ic. (i). — VIII. Om Laugene (k). — IX. Om Vægtere og Brandvæsenet. Politimesteren skal over Vægterne og Brandvæsenet have Direction og Tilsyn, at hver, som dertil er beskiftet, efterkommer sin Pligt. Og skal Brand-Inspecteurerne (hvis Embedet i Christjanssand er at have Ovsigt med Vægterne) hver, Morgen, . . . (l) Vægternes Forseelse, til Pengemulct,

5 Junii.

s. 7.

s. 8.

s. 9.

VIII.
IX.

(h) Det øvrige som sammes 7de s., dog med den behørig Forandring af Stitets Navn. I Steden for Aggershus Amt og Opladene staaer her Intet, men i Steden for en halv Meil fra Byen findes her blot uden for Byen.

(i) Det øvrige som Slutningen i ovenbenævnte Instr. af 1746. S. 10.

(k) Ligesom sammes S. s. 12, 13, 14, dog at i Steden for Politie-Collegium ubi, 13de Post, her nævnes Politie-Retten.

(l) Dette Udsludte lydes som Fortsættelsen af s. 7. i Instr. 1746.

5 Junii. Mulct, Straf paa Kroppen, eller til Cassation efter Sagens Bestaendighed. Skulde Brand-Inspectørens ne befindes forsømmelige, i at have nøie Opsigt med Vægterne, eller at have med noagen Forseelse seet igjennem Fingre, eller og, om Politiet, eller andre Skulde finde Vægterne sovende eller drukne paa deres Postre eller i Huuse, efterat de ere komne paa deres Naab, eller og, om nogle andre Ordener og Forseelser er begaaet, og Vedkommende ikke samme straf om Morgenen angiver, da . . . ; (m) Straffs Lidelse for Politie-Keiten tiltale. Og haver han tillige at see derhen, at Vægterne ei bruges til anden Tjeneste end Byens Nattevagt og Politiens Tjeneste. Derhos haver Politimesteren nøie at beopagte, at Brand-Anordningen af 18 Aug. 1767 paa det nøieste bliver efterlevet, og at enhver, som dertil er befuldmægtiget, fuldbyrdes sin Pligt. — X. Om Reisende (n).

5 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden i Christianssand), hvorved ham tilsendes foranstaaende Instruction, for den at tilstille Politimesteren, (saa som Kongen, til Justitiens Befordring ubi Christianssand har funden for godt, ubi adskillige Postre at tillægge Politimester-Embedet meere Nødvendighed end samme hidindtil har været tillagt, og til den Ende ladet udfærdige Instructionen).

5 Junii. Kongl. Ordre, ang. Interims-Enrollment ved Compagnierne i Norge (o).

6 Junii. Resol., ang. at de ved Universitetet i Kjøbenhavn sig opholdende Islandiske Studenter (uagtet den ved Fdn. af 30 Marts 1776 i Taxten gjorte Forandring) maae herefter, som hidindtil, nyde fraggfri

bid

(m) Ligeledes dette som den videre Fortsættelse i samme.

(n) Ligejøm XII. i Anordn. af 1745.

(o) See i Prom. 26 Julii 1783.

6 Junii.

Hidsført Vare af alle Slags af Landets Producter indtil for 20 Rdlr., regnet efter Taxten af 1702; men, paa det saadanne Vares Forhandling ikke skal forarsage Handelen nogen Afgang, som hidtil er veet i adskillige Henseender, skal alle saadanne Studenternes tilladte Føring's Vare indleveres til Handelens Kjøbmænd i Landet, som imodtage samme, naar de befindes at være saa gode og forsvarlige Kjøbmands Vare, som Taxten tilholder, og i saa Fald giver den Leverende derfor Bewiis, hvorudi meldes, hvad Slags Vare det hæver været, og hvilken Student det er, som Betalingen derfor skal annamme; hvorefter samme, naar det befindes, at sig en Student sig her ved Universitetet opholder eller reiser paa Academiets eller af Kongen forundte Stipendia, til ham eller hvem han dertil befuldmægtiger, imod Qvittering paa Bewiiset, af Handelen erlægges paa efterfølgende Maadet

1 Stpd. grov og middel Plæfist	12 Rdlr. 48 S.
1 — — — — Hengefist	11 — —
1 — plat og henge Tislinger	11 — —
1 — isørre Langer	8 — 70 —
1 — dito, virket som Kotskjar	11 — —
1 — dito Kuller	7 — 29 —
1 — Klipfist og Kliplanger	12 — 10 —
1 Ede. Hafkalvs Tran med Træt	14 — —
1 — Fiske Tran med Træt	12 — —
1 Lisd. Strumpe Talg	1 — 48 —
1 — smeltet Ore Talg	1 — 64 —
1 — smeltet Saare Talg	1 — 80 —
1 Par enkeltb. Strømper	12 —
1 — 2 Tommer Vandter	7 —
1 Pund reen Ederduun	64 —
1 — ureen dito	24 —

Rescr.

7 Junii. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopperne i Aggershus, Christiansands- og Trundhjemst-Stifter), ang. Præste- Enke- Sæders Bortbygning (p).

8 Junii. Canc. Prom. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen udi Ribe), ang. at Degnenes Offer kan ikke ved Reglement bestemmes; men det overlades til Stiftamtmanden og Biskopen at betjene sig af de Midler, som Rorigheden har i de Kongelige Anordninger til at see Degnene paa Landet forhjulpsne til deres fastsætte og bestemte Indkomster. (I Aalebning af Indsøgning fra en Degn).

10 Junii. Gen. Ed. Decon. o. Commerce-Collegii Prom. (til samtlige Stiftbefalingsmænd i Danmark og Norge), ang. at de Handlende i Kjøbstæderne skulle i fuldkommen Overensstemmelse med hofølgende Schema indrette deres aarlige Beretninger og Anmeldelser over de affatte indenlands fabriquerede Vare, samt stedsse forsyne sig med behøvende Regninger eller Attester fra de Fabricanter eller Kjøbmænd, hos hvilke de opgivende Vare ere ordinerede og modtagne, for dermed at bilægge deres Forklaringer og Anmeldelser til Devits for sammes Rigtighed; hvormed vedkommende Magistrater ved Beretningernes Modtagelse bør have nøie Indseende. Naar disse Efterretninger og Tabeller saaledes i den behørig Form fra alle Stifters Kjøbstæder til Stiftamtmanden ere indkomne og samlede ved hvert Aars Udgang, sendes samme, lige som forhen, under Eet til Collegium.

Sto

Resolutioner og Collegialbreve. 675 1776.

10 Junii.

Ste. det.	Per. so. nen.	Har taget fra Kjøbenhavn.		Summa af de fra Kjøbn tagne Vare.	Fra andre Stæder i Proving.		Summa af de fra andre Stæder i Pro- vingerne tagne Vare.	An- merk- ninger.
		Fra Kvæm- merne Vare for	Fra Gen- Magaz. Vare for		Kjøbns- Fabriq. Vare for	Proving- Fabriq. Vare for		
		Rd. M. S.	Rd. M. S.	Rd. M. S.	Rd. M. S.	Rd. M. S.	Rd. M. S.	

Resol., ang. at de civile Betjente ved Mi- 11 Junii,
litair: Eraterne, saasom Regimentsquarteerme-
stere, Auditeurer, Regiments- og Divisions- Chirurgi,
svare 4 Rdlr. i Copulations- Penge (9).

Rescr. (til Biskopen over Sjællands- Stift), 12 Junii.
ang. Enke- Pension af Degnekaldene i Kam-
spøe- Herred, Enbye 4, Dalbye 2, Ølsesmagle 3, Ørsted
6, Gastrup 6, Korup og Gliim 8, Dorup 4 Rdlr. (r).

Canc. Prom. (til Rentekammeret), ang. at der 15 Junii.
ifkun bruges stemplet Papiir til den første For-
retning, naar flere keer efter een Dom.

Or. Underfogden har udi Rentekammeret, i Anledning af
sejneste Stempletpapirs- Forordning, gjort Forespørgsel: om
der, naar adskillige Forretninger keer efter een Dom, skal
bruges stemplet Papiir til enhver af samme Forretninger, eller
og, naar det behørigt var bruat til den første, de Andre siden
maatte continueres uden nyt Papiir.

Da, som det vilde blive en Creditor til nogen Lyngt,
og forsøge hans Tab hos en insuffisant Debitor, saafremt
der i dette Fald skal bruges det anordnede stemplet Pa-
piir til flere end een af de fleste Forretningers Udskæ-
delse, saa formeenes, at, naar det behørigt stemplet
Papiir var brugt til den første Forretning, de følgen-

U u 2

de

(9) Af Schous Ud'og af Forordn. IV. 423. — See Conf.
Fdn. 1778, Cap. 10. S. 1.

(r) Rescr. som Rescr. af 24 Novbr. 1775.

15 Junii. de da paa samme uden nyt stemplet Papiir kunde con-
nueres.

15 Junii. Sammes Prom. (til Breven til Schackenburg,
samt Notits til Sriskebefal. og Biskopen i Ribe),
ang. at tilholde de Schackenburgske Bønder i
Hvidding, Sogn at tilføre deres Sognepræst hans
Præste-Tiende hjem efter Loven.

19 Junii. Rescr. (til Amtmanden over Oplands-Amt), ang. paa
hvad Tiender Tingene i Totens, Sogderie og Biries
Præstegjeld herefter skal holdes (s).

19 Junii. Rescr. (til Biskopen over Aggerhuus-Stift,
at bekendtgjøre vedkommende Præster i Stiftet),
ang. Bestemmelse for Garnisons-Præstens
Rettighed i Friderichsværn.

Se. 1) Garnisons-Præsten ved Fæstningen Friderichsværn
og sammes Værf har andraget, at, uagtet Rescr. af 15 Ju-
nii 1752, skal dog adskillige af Laurvig, Probsties Præster
befatte sig med hans Embedes Forretninger, og betage ham
en stor Deel af de dertil hørende Rettigheder, med videre, paa
Grund af at adskillige af Friderichsværns-Mandskab ere for-
laagne i deres Menigheder: ligeledes er og fra Sognepræsten
til Bryndlaugsbuus-Menighed indkommen Ansøgning, at de
præstelige Forretninger imellem Garnisons-Præsten og ham
närmere maatte bestemmes. 2) Ved det at Kongen har igjen-
nem Admiralitets- og Commissariats-Collegium under 19 Febr.
a. c. resolveret, at Friderichsværn herefter skal være Op-
lags-Stedet for de Kongelige Skibe, og at de i Tros-
vig liggende Skibe derfra skal forsynthes, synes den af Gar-
nisons-Præsten i foreskrevne Maade fremsførte Besværing der-
ved nu af sig selv at bortfalde, siden det til Friderichsværns
Etablissement hørende Mandskab bliver forlagt til Friderichs-
værn: men, som der dog mueligt for Eftertiden endda kunde
i Anledning heraf blive Dispute imellem Garnisons-Præsten
paa Friderichsværn og de omsliggende Landsbye-Præster, saa,
for at faae samme eensgang aldeles hævet og forebygget, an-
ordnes:

I Fald noget af det til Friderichsværn henhørende
de Mandskab skulde blive commanderet uden for Gar-
nison

(s) Samme forandret ved Rescr. af 18 Decbr. 1782.

Resolutioner og Collegialbreve. 677 1776.

risjonens Menstgheb, mase og Skal saadant Mandskab, t 19 Junii.
 Henseende til Trolovelse, Brudevielse, Børnedaab
 og andre Ministerielle Forretninger, høre til det Sogn,
 hvor de opholde sig; men de Skal derimod betale Spittids-
 Offer til Garnisons-Præsten ved Frederichsværn.

Kentel. Prom. (til samtlige Stift- og Amts 22 Junii.
 mænd, Biskoper, Grever og Friherrer i Dan- (Kongl. Or-
 mark), hvorved Rescr. af 29 April 1776. ang. Ex- dre 19 Junii.)
 traskats-Mandtaller og Lister, i Noget for-
 andres.

Or. Saa inderlig som Kongen lader Sig det være magt-
 paaliggende, at see Statens Gjæld ved sterke Udbetalinger og
 andre viise Anstalter under Guds Velsignelse aar:ig formind-
 sket, saa nødvendigt er det, for at komme med fast Grund til
 dette kiereste Niemeed, at ingen af de Skatpligtige, ved For-
 sømmelse eller Partiskhed, liste sig fra at bære Byrden med
 deres Medundrisaatter; thi derved aftage just de Indkomster,
 som aleene kan sætte Kongen i Stand til at formindskke og
 endelig at hæve disse Byrder. Af denne vigtige Aarsaa saae
 Kongen Sig nød til ved Rescriptet af 29 April skildeden at
 Pjærpe Njisterne, saavel for Geistligheden paa Landet, som
 Magistraterne i Kjøbstæderne, i Henseende til Mandtallerne
 omhyggeligste Forsættelse, thi paa disse Embedsmænd, hvis
 Eanfemaade og Troeskab kan være Kongen en Borgen, kom-
 mer det egentlig an, at de Skatpligtige udrede hvad de bør
 og kan. Men da Kongen har erfaret, at saavel Geistligheden
 som Byernes Magistrater ere blevne inderlig bedrøvede, som
 om Kongen tilregnede dem alle Nøgles usforbarlige Esterla-
 derhed: saa, for at vise dem fuld Tillid til deres Troeskab,
 Nidkjerhed og Iver for Kongens Tjeneste og Fædrelandets
 Bedste, samt for at gjøre dem muntre og frimodige i denne
 nødvendige og uundværlige Forretning, befales angaaende Re-
 scriptet af 29 April 1776.

Hvad Landet angaaer, da Skal a) i 3die §. den Led, 9. 1.
 som ved Hoved-Mandtallerne og de maanedlige Af- og
 Tilgangs-Lister er paalagt Degne og Medhjelpere,
 ganske bortfalde; ligeledes Skal og den Præsterne og
 Degnene i samme §. paalagte Mulet være ophævet:
 da Kongen i dett Sted vil, at, naar den der ommeld-
 te Forsømmelse antræffes Skal de i første §. nævnte Sog-
 nemænd betale den halve Deel, og Sognepræsten og
 Deg-

22 Junii. Degnen den i anden halve Deel af den Skat, som de udelrøgte Personer skulde have betalt, saaledes, at Degnen af den sidstnævnte halve Deel skal erlægge en Fjerdedeel, og Sognepræsten det øvrige: h) hvad den gode §. angaaer, da skal den, med følgende nærmere Bestemmelse, aldeles staae ved Magt: 1) Præsten skal forsyne sig med Degnens, Medhjælpernes og 2 Sognemænds Attester, naar han har affendt Mandtallerne; 2) enhver af Oppebørsels- Betjentene, som anntammer disse Mandtaller, skal strax og uegerlig give Præsterne sit Bevis, til hvad Dag og Time Mandtallerne ere ham indhændigede: 3) naar Præsten boer kun 2 Mile fra den vedkommende Oppebørsels- Betjent, skal han selv befordre Mandtallerne Indsendelse; ligeledes i Fald de ved Posten kan komme til benældte Betjent, skal Præsten og lige lang Vej, om det gjøres nødt, besøge dem til Posthuuset, hvor de imod Attest portofri (c) skal modtages; men, er Præsten i begge gjønte Tilfælde længere borte, da skal de Kongelige Betjente, efter søiede Anstalter i Amterne, lade dem til den bestemte Tid afhente hos Præsterne: 4) Præster, som boe paa Øer, eller hvor Isbrud og Uføre om Vinteren ganske hindrer Passage, skal være frits for den i Placaten af 30 Decbr. 1762 fastsatte Mulet, naar de med Degnens, Medhjælpernes og 2 Sognemænds Attester gode gjøre, at Storm og Uføre haver gjort det umueligt til bestemte Tiid at indsende Mandtallerne; kan de ikke dete, og dog udeblive, bør Muleten uden Schaansel indkræves. — Hvad Kjøbstæderne angaaer, da a) borte falder den i 3die §. paanlagde Led, og i dets Sted for flere Embedsmændene som ærefjere Embedsmænd, og de andre som troe og lydige Borgere, at have gjort hvad deri er befaleet; b) ligeledes vil Kongen ikke have den

Kloub

Modførne foreffrevne Led, men i dets Sted den for 22 Junii
 skring, som troe og lydige Underfaatter at have gaact
 Vedkommende tilhaande: hvad den 3te §. angaaer, da
 Fal vedkommende Øvrighed forsyne sig med 4 Mands
 Attester, af dem som ere brugte ved Mandtallerne,
 naar de have affendt disse Mandtaller; og Oppebør-
 sels- Betjentene igjen udstøde Beviis for, naar de
 Mandtallerne have modtaget. Mod Attest modtages
 paa Posthuusene disse Mandtaller frie for Porto, og el-
 lers sendes de paa Byens Bekostning til Vedkommende.
 Hvor Jisbrud, Uføre eller andet Uveie skalde hindre;
 da gjelder til Beviis herom Attest fra dem, som oven
 for ere nævned. I andet Fald inddrives Muletten ef-
 ter Placaten af 30 Dec. 1762.

Kentel. Prom. (til Proprietairen N. C. Teilmann 29 Junii.
 paa Nørholm under Lundenes Amt), ang. hvad der
 bør iagttages ved at søge Skattefrihed paa den com-
 pletterede Sædegaard Aggerkrog (u).

Vel har han anholdt om at nyde Skattefrihed paa
 den ham under Lundenes Amt tilhørende forhen væren-
 de adelige Sædegaard, Aggerkrog kaldet, af Hartkorn,
 Ager og Eng 10 Edr. 7 Skpr. 1 Alb. tilligemed Affen-
 bet, Møllens Hartkorn, Møllefyld 4 Edr. 2 Fdkr., og
 til den Ende indsendt en af vedkommende Amtmænd og
 Amtesforvaltere attesteret Jordebog over det Bønder-
 gods, han til hver af sine havende Gaarde har henlagt,
 i alt Ager og Eng 631 Edr. 5 Skpr. 3 Fdkr., hvortil
 bemeldte Aggerkrogs Completering af ham findes inddeelt
 204 Edr. 1 Skpr.; men, sørend bemeldte ansøgte Skat-
 tefrihed kan være at tilstaae, vil det, i Anledning af
 Fdn. under Dato 16 Dec. 1682, være fornødent, at
 fornævnte Jordebog vorder saaledes indrettet, at ved

29 Junii. **Wøndergaardens Hartkorn** maae forklares **Matricula-Numer**, eller, i dets **Wangel**, **Beboernes Navn** i **Landmaalings-Tiiden**, saa og ved hver **Gaard** anseignes, hvor langt samme fra **Søvedgaarden** er beliggende, samt efter hvilke **Skjødter** og **Adkomster** **Hr. Teilmann** deraf er bleven **Eier**; og, hvor det ved en eller anden **Gaard** anførte **Hartkorn** ikke accurat efter **Amtstuenes Matricul Fulde** udfalde, maae ved hver af saadanne **Gaarde** in **Margins** ubi **Jordebogen** forklares, hvorudi **Forfjellen**, efter **Skjødter** og **Adkomster**, og de ved **Amtstuen** havende **Documenter**, kan være bestaaendes naar **Jordebogen** saaledes er indrettet, og det deri anførte **Hartkorn** med **Amtstuenes Matriculler** speciel er confereret, samt de ihændehavende **Skjødter** og **Adkomster** tilligemed **Jordebogen** for **Amtmændens** ere producerede, og derefter med deres behørlige **Paategning** til **Kammeret** indsendes, skal det nærmere komme under **Betragtning**, hvorvidt den ansøgte **Skattefrihed** paa **Aggerkrogs Hartkorn** kan være at tilstaae eller ikke. I midlertid, hvad **Assensbel. Nølle** angaaer, da, som samme findes i **Matriculen** in **Anno 1688** anført, som **contribuerende** at have henført til **Nørholm**, kan, uden **nøstigt Beviis**, at samme **Nøllestyld** haver været indbegreben under **Aggerkrogs frie Tært**, ingen **Skattefrihed** derpaa forventes. I øvrigt erindres til **Jagttagelse** ved foransførte **Jordebog**, at til **Søvedgaardens Completering** bliver ei andet antaget end **Wøndergods** af **Ager** og **Engs Hartkorn** med behørlig **Bygning** og **Besætning**, men ikke **Kirke** eller **Hospitals-Gods**, ei heller noget hvortill aleene **haves Herlighed**, og ligesaa **hbet Agre** eller **Eng** paa **Rjøbstæd. Marker**, ei heller **Sifferie**.

29 Junii. **Kontef. Prom.** (til **Amtm.** over **Lundenes** og **Wøvling. Amter**), hvorved **Copie** af **forestaaende**
 bliver

Resolutioner og Collegialbreve. 681 1776.

Bliver meddelt til Underretning, hvad der saavel ved be- 29 Junii.
rørte Jordebog, som ved andre i slige Tilfælde, kan
være at iagttage og attestere (v).

Gen. Postamtets Circulaire (til Postmesterne), 29 Junii.
ang. paa det nyeste at iagttage, ikke aleene at Præ-
sterne ei affordres Postpenge for deres Breve til de Kon-
gelige Oppebørsels-Betsjente, Extraskatton angaaende,
eller saadanne Breve i mindste Maade forsinkes, end-
skjønt de ikke maae frie carteres imod Præsternes Attes-
ter; men endog, at disse Præsternes Breve strax blive
vedkommende Oppebørsels-Betsjente frit udeliveredede imod
de anordnede Attester (x).

Rescr. (til Amtmanden over Coldinghuus-Amt), 3 Julii.
ang. Qvarteer for Under-Officererne, som
exercere Landsoldaterne ved Laule-Kirke.

Gr. Han har foreskillet, at, omendskjønt Amtmændene, i
Følge Edn. af 14 Sept. 1774, skal være Under-Officererne
behjælpelige for den sakssatte Leie at kunne faae Qvarteer i Nær-
værelsen af Districtets Exercer-Plads, hvortil Landsoldaterne
ere henlagte at exercere, saa skal dette dog ikke have været
ham mueligt at bringe til Veie for de Under-Officerer, der
skal exercere Landsoldaterne ved Laule-Kirke, medmindre en
Selveier-Bonde med Magt kunde tvinges til at ryddiggjøre
sit Huus til hans første Skade og imod sin Eiendoms-Ret.

Bønderne i Districtet, naar ingen anden Leilighed
ubi Districtet dertil maatte være, skal betale 5 ß . pr.
Lunde Hartkorn til et Huusets Indkjøb tet ved Exercer-
Pladsen, paa det Under-Officererne i Districtet kunde
have en vis Boepæl, hvorimod Huuset skal Sjædes til
Districtets Lodseiere, og fremdeles tilhøre samme.

Instruction for Odense-Bys Magistrat 3 Julii.
og 16 eligerede Mænd.

Uu 5

Rescr.

(v) Ibidem.

(x) See Prom. 22 Junii 1776, §. 1. b. 3. og §. 2. b.

10 Julii.

Refer. (til Stiftbefalingsm. over Aggershus-
Stift), ang. at for hver Vandspring i Christia-
nia, som Huseierne have i deres Gaarde, skal for Es-
tertiden aarlig betales 4 Rdlr., hvorfra hverken offent-
lige og de der værende tvende Kongelige Huuse eller
andre skal være undtagne, men Beboerne være ansvar-
lige for Afgiften, imod at quitte den i Leien eller paa
andre Maader. Og skal derimod al videre aarlig Paa-
lægning til Vandverkernes Vedligeholdelse aldeles udgaae
af Dyø, Skatten, og disse af Vandspringene indkomne
Penge, hvilke ligesom andre Dyens Skatter af Kæm-
neren indfordres, udgjøre en aarlig Fond, hvoraf un-
der Politie-Rettens og Politimesterens Tilsyn, her-
efter som forhen, alle Udgifternes skal bestrides; dog,
naar en stor Reparation behøves, maae dertil gjøres et
Laan af Dyens Casse, som strax skal refunderes af de
først indkomne Afgifter.

26 Julii.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang.
at de med Posten affsendende Breve bør (y) imod-
tages til een Time før Postens Afgang.

29 Julii.

Gen. Ed. Decon. og Commerce-Collegii Prom.
(til Stiftbefalingsmændene i Aalborg og Aarhus,
og til samtlige Amtmænd i Jydland), ang. at Kou-
gen for nogen Tiid siden har bevilget indtil videre
de 2 Kjøbstæder Aalborg og Aarhus efterfølgende
Fordeele og Benaadinger for saltet Kjøds Udførsel til
fremmede Steder og til de Danske Colonier i America,
dog at dertil beviidlig Jydske Stald:Øren ere slagtede,
nemlig: (z). Med Attesterne fra Bragerne i Stæderne,
hvor

(y) I Stæderne uden Kjøbenhavn.

(z) De samme Friheder som nævnes i Fdn. 4 Nov. 1776,
P. II S. 1.

Resolutioner og Collegialbreve. 683 1776!

hvorfra Udsærlsen er skeet, beviljes, at Rjødet er for, 19 Julij.
sværigen saltet og i alle Waader godt og forsvarlige Rjød-
mands, Gods; dog for det til Vestindien udsærte Rjød
maae den forhen ved Fdn. af 16 Sept. 1773 (a) bewil-
gede Præmie decourteres.

Canc. Prom., ang. Straffen paa Vand og 20 Julij,
Brød for Leiermaal (b).

Gr. Landsfogden paa Læssøe har indberettet, at de Qvins'
despersoner der paa Landet, som for begangne Leiermaal
i Kolse Forordn. af 8 Junii 1767 skal, i Stedet for aabenbar
Striftemaal, hænges paa Vand og Brød, have paa Grund
af, at de ei kan udstaae denne Straf, saalænge de have
Børnene ved Brystet, fundet paa at lade dem die benimod 2
Aar, for at undgaae Straffen.

Naar et Barn er eet Aar gammelt, bør det være afsønt,
og Straffen for slige Folk altsaa ikke længere udsættes.

Rentel. Prom. (til Amtm. over Lundenes- og 20 Julij,
Borling Amt), ang. at en Proprietair selv
kan require for Skatter.

Gr. En Proprietair foreskilder, hvor besværlikt det skal væ-
re ham at faae de Kongelige Skatter hos sit Goddes Bønder
inddrøven, og til præcise Tiid i Amtstuen betalte; forespør-
ger derfor, om han maae pante for Extraskatten, og om for
de ordinaire Skatter maae af Amtmanden udstædes Execution
paa Goddes Bønder.

Efter de Kongelige Anordninger er det ham tilladt at
gjøre Udpantning for Extraskatten hos dem af hans
Bønder, som ikke vil betale, og ei ere ansatte for at være
fattige; og, dersom han for andre Skatter vil have
dem med Execution belagt, kan han selv, uden videre
Authorisation, udstæde samme efter Forordningen om
Contributionens Inddrøvelse af 9 Junii 1683.

Rescr.

(a) See tillige de seener af 5 Sept. 1776, 19 April 1779,
S. S. 2. og 5, Plac. 3 April 1782, og Fdn. 2 Febr.
1784.

(b) Wandalls Forordn. ic. for Geistl., Side 153.

25 Julii.

Reser. (til samelige Biskoper i Danmark og Norge, samt Hofprædikanter), ang. at Confirmations-Attester maae skrives paa ustemplet Papiir.

Er. Efter som det ved Rescriptet af 7 Jan. 1741 er befaleet, at de unge og ubekjendte Folk i Menighedene skal fremvise Beviis om deres Confirmation, hver Gang de vil antages til Communion, eller naar de komme til et andet Sogn, saa og, at Præsterne uden Betaling skal give saadan et Beviis paa slet Papiir; men det ubi seene Fdn. om det stemplede Papiirs Brug af 27 Novbr. 1775 iblandt andet er befaleet, at Præste-Attester skal skrives paa No. 2. til 6 Skilling; og Kongen nu er bleven refereret, at saadant skal have givet en Deel Præster Anledning til at forespørge sig, om til Confirmations-Attester skal bruges herefter stemplet Papiir; saa, siden de fleste af siige unge Mennesker ere nderlig fattige, og saadan Beforsning altsaa vilde være dem til Besvær, vil Kongen:

Disse Confirmations-Attester, naar de saaledes clausuleres, at de et kan ansees eller passere som Skudsmaal for nogen, der begiver sig fra eet Sogn til et andet, maae herefter ligesom forhen skrives paa ustemplet Papiir.

27 Julii.

Canc. Prom. (til Amtm. over Lundenes- og Døvling-Amtet), ang. at holde over de om Omløben af Betlere gjorte Anordninger og Fundatsen for Viborg-Tugthuus, indtil der desangaaende skeer en almindelig Foranstaltning (c). (Paa hans Forslag, til at hemme saadan Omløben, deels ved at sette nogle i Tugthuuset, og deels, naar det blev ham tilladt, uden Lovmaal, at fordrø og inddrive en Rulst fra 1 til 10 Rdlr. hos den, som husede en saadan omstreifende Betler, eller gav ham Almisse).

27 Julii.

Gen. Ed. Decon. og Commerce-Collegii Prom. (til Stiftbefalings- og Amtmændene i Danmark), ang. Bødmel fra Landet til de Vestindiske Slaver.

Er.

Ge. Det er deels bekendt, at til Slavernes Klæder, i de Danske Vestindiske Colonier, forbruges aarlig en anseelig Mængde saa kaldet Negerkløde, som man hidindtil meest har bekommet fra Engelland, og er omtrent det samme som Vadmel; og deels kommer nu baade Erfaring og Efterretninge deri overeens, at det Slags Vadmel, som gjøres her i Landet af forsvarlig Godhed, er til benævnte Brug i sær meget anseelig, og kan vente i den følgende Tid at blive med Begierlighed forskrevet.

27 Julii.

Desaarsage anmodes at meddele Proprietairerne fornøden Efterretning derom, paa det de kunde opmuntre Bønderne paa deres Godser til at lægge sig meere efter Vadmels Tilvirkning og Forarbeidelse, der fortjener at regnes blandt de nyttige Haandteringer, som bør befordres og almindelig udbredes. Til videre Efterretning for Vedkommende ved Vadmelets Fabrication følger herved en Prøve af den Sort, som formodes at ville finde i Vestindien den bedste Affætning. Sammes Brede maatte være 5 Quarteer, og Pritisen vil i Almindelighed blive 24 s; pr. Alen i Kjøbenhavn leveret.

Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Sjellands. 31 Julii. Stift), ang. at tilrettefætte en Byskriver, som havde skrevet uforsvarlig med langstrækkede og udhulede Bogstaver; samt at tilholde vedkommende Betjente, paa tilbørlig Maade at give de af dem udstående Documenter beskrevne med 26 Linier, og paa hver i mindste 20 Bogstaver, under Straf af Rulst, Suspension, Cassation, og det ulovlig Oppebaarnes Tilbagelevering (d).

Rescr. (til Stiftbefalingsmændene i Danmark, 2 Aug. ogsaa at give Amtmændene Communication), ang. at tilholde Retteens Betjente uden, at forlange videnskøftig Forklaring, at følge med paa Inquisitioner om Brændeviinsbränden paa Landet (e).

Gr.

(d) Skjæret ved Plac. 9 April 1783.

(e) See Rescr. 1 Aug. 1777, Instr. 16 Decbr. 1778, og Rescr. 22 Decbr. 1780.

2 Aug.

Or. Paa det de foretagende Inquisitioner kunde medføre den forventende Notte, til at hemme det skadelige og utilladelige Brandconnsbrænder paa Landet, da adskillige saavel Consumtions-Forpagtere udi Kjøbilæderue, som andre, der i Anledning af Forordn. af 2 Sept. 1773 har villet foretage Inquisitioner, have Liid efter anden, ved indkomne Klage-maale til General-*Toldkammeret*, besværet sig over, at, naar de have forlangt af Justits-*Betjentene* at følge med paa Inquisition, have disse først bejært Underretning om, hvor eller hos hvem der skulde inquireres, ligesom de og, deels, under Paaskud af andre Forretninger, have forlangt Inquisitionen udiat, og deels reent nejet at følge med paa Inquisition, naar det har været uden for deres Jurisdiction, ved hvilke Udforligninger eller Forhølinger de Paasjeldende ere blevne underrettede om den forehavende Inquisition, saa at samme derefter er løben fructesløs af, og ikkun geraadet Vedkommende til Liids- og Venge-*Spilde*.

Vedkommende Justits-*Betjente* have uden Ophold, og uden at forlange nogen videløstlig Forklaring, hvor eller hos hvem Inquisitionen skal foretages, langt mindre ved nogen Slags Paasund eller Undskyldning at forhale Liiden, at følge med paa Inquisitionen, naar de dertil blive requirerede, og i Særdeleshed vare de Kongelige *Betjente*, i dette Tilfælde, paa alle muelige Maader behjælpelige.

2 Aug.

Convention imellem Kongen og det Hertugelige Oldenburgske og Delmenhorstiske Hof, ang. at Sjette- og Tiende-Penge imellem sammes Undersaatter ikke gives (f).

I mildeste landsfaderlig Betragtning af de Besværligheder, som har været forbundne med den hidindtil kongelige, af de bortflyttende Indvaanere ogsaa i Arvs, og andre Tilfælde fordrende Afgifts- eller Afkortnings-Penge, har Kongen med den regjerende Hertug til Holstein-Oldenburg foreenet sig derhen, saadan Afgifts- og Afkortnings-*Ret*, for saavdt samme hidindtil er gaaet ind i den Kongelige *Casse*, imellem Kongens Riger,

og

(f) See *From.* 12 Octobr. 1776 og *Conv.* 1 Junii 1781.

2 Aug.

og samtlige Lande paa den ene, og samtlige Hertugelige Oldenborgske og Delmenhorstiske Lande paa den anden Side, for Fremtiden reciproce ganske at afskaffe og ophæve; og det saaledes, at Kongen af Sine Undersaatter, som fra Kongens Riger, Hertugdømme og øvrige Tydske Lande til de Hertuglig Oldenborg · Delmenhorstiske Lande sig med deres Gods begive og der nedsatte (g), saa og af de Hertuglige Oldenborg · Delmenhorstiske Landes Indvaanere, som i Kongens Riger og Tydske Lande have Arve · Parter at have, og samme i bemeldte Hertuglig Oldenborg · Delmenhorstiske Lande bringe og transportere, vil fra nu af ingen i Sin Cassé hidtil indfydte Afgivts, Tiende eller Afportnings · Penge, i hvad Navn de have, lade fordré eller inddrive, hvorimod da ogsaa reciproce Hertugen til Holsteins Oldenborg ligeledes undtager og befrier de Midler og Penge, som herefter fra de Hertuglig Oldenborg · Delmenhorstiske Lande indføres i Kongens Riger, Hertugdømme og Lande, fra de ham deraf tilkommende Afportnings · Penge. Denne reciproque Ophævelse af meere bemeldte Afgivts, Tiende eller Afportnings · Penge paa foreskrevne Maade skal udtrykkelig strække sig ikke aleene til Emigrations, og saavel herefter faldende som de fra begge Sider anhangige, herunder i sær medindbegrebne Arve (h), men ogsaa til alle de Tilfælde, i hvilke tilforn, efter gammel Skik og Brug (i), eller ved modum Retorsionis, deslige Penges Erlæggelse, under hvilket Navn det og er skeet, har været brugeligt.

Edns

(g) Mit wesentlicher Wohnung und mit ihren Gütern sich begeben.

(h) Und sowohl künftigen als die von beiden Seiten anhangigen, hierunter nahmentlich mit einbegriffenen Erbschaften.

(i) Dem Herkommen nach.

2 Aug. Conventiøn imellem Kongen og det Høistifts-
Erbekste Hof, det samme, saavidt begge Elders
Undersaatter angaaer.

3 Aug. Rentel. Prom. (til Biskopen over Ribe-Stift),
ang. at de udaf Provincen beviistlig udstyttende
Ejenestefolk kunne uden Attest udelades af Extraskats-
Mandtallerne. (3 Anledning af Forespørgsel fra 2 Præster).

7 Aug. Rescr. (til Amtmanden over Bratsberg-Amt),
ang. Ting-Steders og Liiders Forandring og
Bestemmelse udi Messedals- og Førredals-Ting-
laug (*).

§. 1. Messedals-Tinglaug maae henlægges til, og samles
under eet med Hvidese-Tinglaug paa et beqvemt Sted
i Skanneboigden af Hvidese-Hovedsogn, og Tinget der
for det heele Præstegjeld holdes i 4 Dage, af hvilke de
2 første skal være for Hvidese og Bruncheberg, og de 2
sidste for Messedal, Braadal og Triungen, samt fast-
sættes i Overensstemmelse med Fdn. af 28 Febr. 1727
og 13 Julii 1753 aarlig, nemlig Vinter-Tingene til
den 3, 4, 5 og 6 Martii, og Høste-Tingene 12,

§. 2. 13, 14 og 15 Octobr. Førredals-Tinglaug maae
ligeledes forflyttes og samles under eet med Laurdals,
paa et beqvemt Sted i Laurdals-Hovedsogn, og der holdes
i 5 Dage, nemlig Vinter-Tingene den 8, 9, 10,
11 og 12 Martii, og Høste-Tingene den 17, 18, 19,
20 og 21 October, hvoraf de 3 første Dage skal være til
Sagers Behandling for Moelands- og Nor-Præstegjeld-
de, som tilforn udgjorte Førredals-Tinglaug, og de 2
§. 3. sidste Dage for Laurdals-Præstegjeld. Og, siden Vin-
nie-Præstegjelds Ting saaledes vil blive det sidste, skal
samme holdes i Vintertinget den 14 og 15 Martii,

Høste

(*) See Rescr. 28 Jan. 1785.

Resolutioner og Collegialbreve. 689 1776.

Høstetingset den 23 og 24 Octobr.; dog Tagtetliberne nærmere at maae berammes ved de aarlige udføedende Tingberammelser, naar indfaldende Hellige Dage maatte udkræve nogen Forandring. 7 Aug.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden i Trundhjem), ang. at Tingene udi Strinde- og Sælboe- Jøgderie skal for Fremtiden (k) holdes paa efterskrevne Tider: 7 Aug.

	Vinter-Tingene.	Høste-Tingene.
Hønes Tinglaug	den 12 og 13 Febr.	d. 9, 10 og 11 Sept.
Borsens og Skov- gens	d. 15, 16, 17 og 19	d. 13, 14, 16 og 17
Budvågens	den 21 og 22	den 19 og 20
Penstrandens, Til- ler og Klæboe	d. 23, 24 og 26	d. 23, 24, 25 og 26
Strindens	d. 28 og 29 Febr. samt i Martii.	d. 30 Sept. samt 1, 2 og 3 Octobr.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Bergens- Stift), ang. Huusbønder og Tjenestefolk, samt Lediggangs og Betleries Hjemmelse i Bergen. 7 Aug.

Gr. Han har foredeaget, at de af ham, til at hemme Lediggang og Betlerie i Bergen, søiede Foranstaltninger vel have havt den attraaede Nytte, saa at Betlere, af Frygt for at opbringes, ei indfinde dem paa Gaderne, og Arbeidsomhed begynder at tiltage, men tillige at, dersom Ledigganga skal indskrænktes, for med Tiden at kunne hømmes, maatte af Anledning dertil foretages, allerhøest Uindommen der i Byen skal dertil være saa henvendt, at de ei ved Overtalelser samme vil forlade, men undskulde sig deels uslig at have forladt en eller anden Tjeneste, og besaarig maatte være ledig, deels med at være skædet til Tjeneste, men samme ei endnu havde kundet tiltræde, deels og at lade, som de være villige til Arbeide, men under Skik af at være enten deres Forældre eller nogen af deres Slægt til Hjelp, ei samme kan paatage, og under disse med flere Forvendinger vedblive Losgængere deres arbesløse Levnet, hvorved tillige Uindommen forødes, saa at de først ved tiltagende Alderdom med et krobelligt Legeme maatte erkjende saadant.

J Am

(k) Kilsborn dat deppm Anordn. 16 Julii 1756.

7 Aug.

- I Anledning af dette Forslaa, samt for at hemme Lediggang, og tillige at holde Tjeneste-Tyende inden de satte Grendser, anordnes følgende, i Overeenstemmelse med de for Kjøbenhavn under 28 Novbr. 1755 og 27 Novbr. (1) 1775 ergangne Befalinger: Søndag for Tjenestefolk af begge Kjøn skal hcrefter, som hidindtil, være første Mandag efter Paoke og første Mandag efter Michelsdag; dog forbliver det ved Haandværker og andre Laug efter Laugartiklerne og andre derom ergangne Anordninger. Den Tjeneste-Karl eller Pige, som ei indfinder sig udi sin Tjeneste til den fastsatte Hæredag, skal bøde 12 β til lige Deling imellem Husbonden, Politie-Cassen og Tugthuus-Cassen, for hver Dag den udebliver efter rette Hæredag, og kan de udeblivende Tjenestefolk ei formaae at udrede Boderne, affortes det dem i det første halve Aars Løn, naar samme er fortjent; hvorimod den Husbonde, som forholder sine Tjenestefolk at gaae af sin Tjeneste rette Hæredag efter lovlig Opsigelse, bør i deres Sted betale Boderne, og desuden erlægge en Mulct af 2 Rdlr. til lige Deling imellem Manufaktur- og Politie-Cassen. Opsigelsen, hvad enten den skeer af Husbonde eller Tjener, skal skee vidnesfast 12 Uger før Paoke eller Michelsdag, og maae ingen Orsigelse paa kortere Tid agtes eller som lovlig ansees; kommer der Tvist om Opsigelsen, maae den Sigtede i Mangel af Beviis for Politie-Retten aflægge sin Benægtelses-Ed, og i Mangel deraf maae det tillades den Sigtede at aflægge Bekræftelses-Ed. Enhver, som haver modtaget Fæstpenge, maae ei levere samme tilbage, men være pligtig dette Hæredag at begive sig i sin Tjeneste, og der, at forblive 16. (m). Hvilken Tjeneste-Karl eller Pige, som ei vil begive sig i den Tjeneste de ere fastede til,

(1) Rescr. 21 Novbr.

(m) Det øvrige som den 4de §. i Rescr. 28 Novbr. 1755.

7 Aug.

til, skal betale Kæstpengene tilbage, og desuden henføres til Arbejde i Tugthuuset udi saa lang Tids som de ellers udi den fæstede Tjeneste skulde have forblevet.

§. 6.

Samme Straf bør den Tjeneste-Karl eller Pige være undergivet, som, uden lovlig Aarsag, saasom at blive ilde medhandlet af sin Husbonde eller deslige, begive sig uden Husbondens Villie, sørend rette Fardag, af sin Tjeneste, og desuden miste den Løn, som er forstjent og kunde havees tilgode til den Dag de saaledes urettelig forlade Tjenesten, da denne Løn bør være forbrudt, Halvdelen til Husbonden, og Halvdelen til Manufacturhuuset. Husbonden skal være pligtig til Fardag at modtage den fæstede Karl eller Pige, og beholde den i sin Tjeneste, indtil de efter lovlig Opklærelse paa enten af Siderne kan stikkes ad, medmindre Husbonden kunde bevise, at den fæstede Tjener er hengiven til Utroeskab, Drukkenskab eller deslige grove Laster. (n)

§. 7.

Alle og enhver skulde nøie holde sig Lovens 3die Bogs 21de Cap. 12te Art. efterretlig, og ikke fæste 20. (o). Den Tjeneste-Tjende, som befindes og overbevises at opføre sig skjodesløs, trodsig, eller opsætsig i sin Tjeneste, skal straffes med nogle Ugers Arbejde i Tugthuuset, efter befindende Omstændigheder, som Politimesteren, efterat det for ham er andraget, uopholdeligen haver at undersøge og paakjende. De Qvindfolk, som enten

§. 11.

§. 14.

§. 15.

formedelst Svaghed eller andre Aarsager komme af deres Tjeneste, skal, saasnart de blive saa friske, at de noget kan arbejde, anmeldes dem paa Manufacturhuuset, for der at spinde, da dem af Directionen leveres et Be-

X 2

viih,

(n) §. 5. 8, 9, 10 er som samme Rescriptis 8, 9 og 10de §., dog at det halve Aars Løn efter 9de §. i Bergens deles mellem Politie- og Manufacturhuus, Cassen.

(o) Det øvrige heraf, samt §. 5. 12 og 13 ligesom §. 5. 11-13 af Resct. 1755.

- 7 Aug. vilk, at de ere blandt Huisets fri Spinderker, hvilket Deviis tilbageleveres, naar de enten begive sig i stadig Tjeneste, eller bevise paa anden lovlig Maade at vil ere naere sig, hvortil dem gives Attest om deres Forhold; men, Kulde det befindes, at slige Qvindfolk ei arbeide troeligen, men søge aleene under dette Skin at vedblive et ørkesløst Levnet, skal Deviiset dem fratages, og de til Arbeide paa Tugthuuset hensættes, indtil de beviisliggen kan godtgjøre, at de ere fastede til stadig Tjeneste, da de dog ei maae løsgives, førend rette Fardag. Ingen unge Qvinde-Mennesker, som ere friske og tjene for deres Brød, maae henligge ledige og uden Tjeneste, ei heller sælge Frugter og deslige; befindes noget Qvinde-menneske herimod at handle, skal hun til Arbeide udi Tugthuuset hensættes, indtil hun kan komme i stadig Tjeneste.
- §. 16. (p) Til Bequemmelighed saavel for dem, som søge, som dem der behøve Tjeneste, skal Magistratens med Stiftamtmandens Approbation bestikke en Sæstemand og tvende Sæstekoner, af en bekjendt stille og stikkelig Opførsel, som ei maae holde nogen Elags Skjenke eller Vertshuus, ei heller tillade Tjenestefolk eller anden Ungdom hos dem at holde nogen Samling, men under vedbørilig Tiltale og Straf rette sig efter den dem af Stiftamtmanden ved Magistraten meddelende Instrux, imod at nyde den derfor ved samme fastsatte Belsønning.
- §. 18. Alle de Tjenestefolk, som ei selv kunne skaffe sig Tjeneste, skulle være pligtige jævnliggen at anmeldte sig hos en af de der i Byen anordnede Sæstemænd og Sæstekoner, som da sørge for, at skaffe dem Tjeneste; og hvilken Tjeneste, Karl eller Dige, som befindes ledig at henligge, og enten ikke haver jævnliggen meldet sig hos en af Sæstemændene for at saae Tjeneste, eller ikke har villet antage Tjeneste, naar samme har været dem tilbuden, skal

Skal straffes som Løsgængere med Tugthuus, Arbeide.

 Skulde nogen blive syg i sin Tjeneste, og ikke enten selv

 have Slægt eller Venner at kunne bekomme sit Ophold

 hos, eller selv kunne formaae at bekoste, sin Underholdning

 i Svagheden, skal Husbonden være pligtig at sørge

 for saadan Tjeneste. Løndes Cuur og Ophold, indtil

 de enten blive friske eller kan komme ind paa Syge-

 huuset (9). Arbeidsfolk, Jiskere, Matroser, Soldater

 og de, som kan agtes lige med dem, maae ei holde

 nogen Tjenestepige under Straf af Tugthuus, Arbeide

 for Tjenerfken, og i Adlæs. Bøder til Politte. Cassen

 for den, som Tjenerfken holder, medmindre særdeles

 Marsager, som Dommeren kan ansee gyldige, gjør saadan

 Tjenerfkens Holdelse høistnødvendig. De, som holde

 Viin-, Caffe- og Skjenkehuis for Folk af forhemme

 og borgerlig Stand, maae ei holde meere end een Tje-

 nestepige, som ansees for nok til Huusholdningaen, da

 Oprartning for Gæsterne bør skee ved Wandspersoner;

 i gemeene Vertshuuse, som søges af Folk under Bor-

 gerstand, maae aldeles ei holdes nogen Tjenestepige:

 alt under Straf i begge Fald saaledes som ved 22de §. er

 fastsat. Folk af den Stand, som i den 22de §. ere be-

 nævnte maae ei af deres vorne og tjenesteføre Døttre

 holde, under hvad Paaskud det end maatte være, hjem-

 me hos sig, og uden lovlig Tjenste, meere end een; og,

 naar de holde Skjenke- eller Vertshuis, ingen, alt un-

 der den ved fornævnte 22de §. fastsatte Straf. Bæres

 der Tvivl om Rigtigheden af den Attest, som en eller

 anden af dem, som har Tilladelse at holde Tjenestepiger,

 kunde have udgivet om, at sligt eller andet Qvindmen-

 neste virkeligen var i dens Tjeneste, maae Dommeren

 have Frihed til derom at paalægge Attestanten Bød, i

7 Aug.

§. 20.

§. 22.

§. 23.

§. 24.

Ar 3

Man

(9) Det øvrige saavel som §. 21 er som §. 20 og 21 af Rekr. 1755.

- 7 Aug. **§. 26.** Mangel af hvilken Artiklanten hoder 2 Rdlr. til Politie-Cassen, og den uretgiltig antagne Tjenerstke ansees som Løsgængere med Tugthuud: Straf. (r) Ligesom Politie-mesteren overalt skal anvende Aflid til denne Anordnings nsieste Efterlevelse, og i sær sørge for Løsgængeries Henmelse og Affkaffelse, saa skal og alle de Sager, hvilke Personer de end maatte angaae, som herrører af denne Anordnings Overtrædels., ved Politie-Kammeret for-
 §. 27. høres, og der i første Instans paadømmes. Den som finder sig misnøjet med Politie-mesterens Dom, skal inden 8 Daae fra Afgielsen paaanke samme for Politie Commissionen; men efter den Tid skal han ikke have Magt til derpaa at tale: og skal saadan Paaanke skee ved skriftlig Memorial uden nogen ordentlig Stævning.
- 7 Aug. Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. Approbation paa Brødtarten, som skal tjene til en bestandig Regel herefter, samt at Bagerne skulle sætte Mærke paa Brødet, og have Korn-Forraad (s).
- 7 Aug. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden over Viborgs Stift), ang. at Hobroe-Boognmænd maae lige med dem i Viborg herefter betales af Milen om Sommeren 2 Mk., og om Vinteren 2 Mk. 8 S., Willepens gens iberegne.
- 10 Aug. Eane Prom. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Aggershuus: Stift), ang. at Froprædiken i
 Chri-
- (r) §. 25 er som samme Rescriptis 2de §., dog at (i Steden for 2den, 6te og 7de Artiklers Formeldning) her staaer: denne Anordnings Dydende.
- (s) Indholdes i Plac. af 19 Aug. 1776, see Rescr. 17 og Prom. 27 Martii 1784.

Christiania maae indtil videre ophæves om Vinteren, 10 Aug.
 fra første Søndag efter Michaelis til første Søndag efter
 Paaske, første Juule- og første Paaske- og undtagen.
 (I Anledning af Stiftsprovstens Ansøgning derom, og da saavel
 han som Byens 12 Mænd forskre, at saa eller ingen ind-
 finde sig i Froprædiken, hvilket ellers i sær Huusarme, som af
 Mangel paa anstændig Klæder udfæe sig ved at komme i Høi-
 messe og Aftenang, pleiede at gjøre, paa hvilken Grund og
 denne Prædiken hidtil er vedbleven) (c).

Can. Prom. (til Biskopen over Ribe: Stift), 10 Aug.
 ang. Officeer: Offerets Deling i Eolding.

Officererne ved det i Eolding indquarterede Cavalle-
 rie kan ikke paabyrdes høiere Udgift i Offer til Præ-
 sten, end de efter Skik og Brug hidindtil have betalt
 til Sognepræsten sammesteds, der til Dato har beholdt
 samme for sig alene; men for Fremtiden kan dermed
 saaledes forholdes, at hvad Offer, Officererne i saa
 Maade vil give, og hvad enten dette erlægges til de 3
 Høitiider, Nyeaar, Quartaliter eller hver Gang de gaae
 til Herrens Bord, tilstilles Sognepræsten og derefter
 deles saaledes, at han deraf beholder de to tredie Par-
 ter, og igjen leverer den Residerende Capellan den
 øvrige tredie Part.

Kentel. Prom. (til samelige Amtmænd, Land- 10 Aug.
 Inspecteurer og Landmaalere i Danmark), ang. at
 Gjenparter af Uddelings: Carter skal leveres
 Amtmanden, $\frac{1}{3}$ Deel af Betalingen for Op-
 maalingen saalange være deponeret, og Gjen-
 parterne ved hvert Aars Udgang til Kammeret
 indsendes (u).

(c) Efr. Refcr. 7 Martii 1776.

(u) Dette indeholdes for det øvrige i Forordn. af 23 April
 1781, S. 23 hvorefter dog nu den halve Deel af Be-
 talingen skal indeholdes og deponeres.

10 Aug.

Or. Da ved JælledsKøbets Ophævelse er befunden, at adskillige Lodsieiere ikke skraa indhegne de dem tildeelte Jord-Lodder, men ofte i lang Tid lade samme ligaa mindgrovede, hvilket, naar Skjæpsalene siden forrættles eller optages, og Opmaalings- og Inddelings-Cartet tillige bortkommer (som af Erfaring vides undertiden at være Fæet), lettelig giver Anledning til vidtløstige og befojelige Eiendoms-Proccesser: saa vil det, til Sigt at forebygge, være nødvendigt, at Rentekammeret erholder rigtige Gjenparten af alle de Inddelings-Carter, der ved JælledsKøbets Ophævelse forfattes, for samme i Landmaalings-Archivet at lade forvare, paa det enhver, i paa kommende Tilfælde, deraf kunde meddeles de behørende Efterretninger.

14 Aug.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. ydermere Anordning om Taxationerne over de Panter, som stilles de publicke Midler i samme Stift (v) til Sikkerhed, og om Beføstningerne derved.

Or. Ved Rescr. under 9 Novbr 1774 er anordnet, hvorledes der til bedre Ordens Jagtagelse med de publicke Midlers Udskættelse skal forholdes, og hvad Oplyn der skal være med Taxationerne over de samme til Sikkerhed stillede Panter, iblandt andet, at Inspecteurerne paa hvert Sted skal være tilstede ved Taxationerne og paasee at alting gaaer rigtig til, saaledes som de med Eco, om paaforordres, vil bekræfte; og Stiftsbef. og Biskopen nu have foreslået, at forberorte Anordning har havt sin Gode Virkning paa de Steder, hvor samme har været muelig i dette Stykke at efterleve, men at det ved de allerede for Haanden værende Panter nærmere Eftersyn og deres Undersøgelse, seru dem efter gjørende Tillysning andrudes, ofte hævder sig, at ikke den attraaende Sikkerhed kan bekommes i Markværelsen af Stiftelserne, men paa langtskialligende Steder, hvor sølgelig Inspecteurerne ikke uden med Forsømmelse af deres øvrige Embeds-Pligter kunne indfinde sig, og at Stiftsb. og Biskopen derover ofte sættes i Forsægenhed med at paaafkjaane Panternes Rigtighed, da Lav-Retten af Uvidenhed og andre Variager lettelig kan anfætte dem af lange høiere Værdie end de virkelig ere, og Sorcer-Priveren, der som oftest anfører deres Formening i Tennen, anfæer sig alene berettiget til at skrive, hvad de tilsiige ham, uden at bekymre sig om Forretningens Rigtighed, naar den blot i øvrigt har sin hovformelighed, hvoraf følger at langtskialligende Panter, saavel som Landgods, og andet saadant, naar Taxationen over samme fra Begyndelsen af ikke har været paaalidelig, kan Stiftsb. og Biskopen naalvideude blive alt for meget

(v) For Christianlands: Stift Rescr. af 17 Jan. 1781

S. S. 4. 7.

Resolutioner og Collegialbreve. 697 1776.

træget forringede inden Taxationen igjen om 3 Aar fornyes, og Stiftelserne altsaa uden deres Skyld, og uagtet al deres Paapasselighed komme til at lide Tab. 14 Aug.

Sorenskriverne i samme Stift skal ved Taxationer over Eiendomme og andre urørlige Effecter herester ikke anses som blotte Skrivere, men som de tillige, der staae for Forretningen, og svare til saavel dens udvortes som indvortes Rigtighed, i hvilken Henseende Gaardens Skyld, Jordens og Skovens Beskaffenhed, Huusenes Forsatning og al anden Herlighed derudi bestandig stykkestis skal benævnes og hver for sig ansattes, saa at Grunden til Burderingen altid kan erfares; og, skulde der da hændes sig, at Lav-Retten ikke blev eenig med Betjenten, skal han, ligesom i Delingventfager Steer, hvor han dømmer med Meddomsmænd; paategne sin særdeles Mening og de Aarsager, hvorfor han afviger fra Rettens, til Oplysning for den, som udsaaer Pengene. Det samme skal og gjelde for Byefogderne i Kjøbstæderne, saa vidt Kjøbstad-Eiendomme betræffer, ligesom og om alle Forretninger, som kan sættes i Liighed med disse. Skulde det da desuagtet findes, at ved Pantets Tiltrædelse, naar ingen besynderlig Uheld indtraf, ikke de $\frac{3}{4}$ Deele af den taxerede Summa udkom, men det var tydelig at erfare, at Burderingen var overdreven, og at enten Lav-Rettet eller Betjenten, være sig i Kjøbstæden eller paa Landet, aabenbare havde handlet imod deres bedre Vidende og Vigt, da skal de derfor tiltales og dømmes efter Loven til Erstatning for Tabet. — Som Stift-besal, og Biskopen derhos melde, at en Deel Debitorer skal besvare sig over, at det falder dem særdeles tungt at betoste de anbefalede Taxationer, og fornye dem hver 3die Aar, samt at den ulige Betaling, som Betjentens derfor tage, og den Liighed, som de sætte store og smaa Gaardebrug i med hinanden, gjør, at endog Adskillige

R 5. blive

14 Aug. blive afkræffede fra at laane af de offentlige Penge, saa at Bristbefal. og Biskopen med Tiliden kunde frngre for aleene at bekemme de sletteste Panter, naar de gode kunne faae Laan: andenstedt fra: saa, i Betragtning af at flige Forretningaar. skee til publice Bristellers Noerte, og Betjentene selv ved den iasentagende Taxation hvert 3die Aar have et Slags Fordeel og Tillag i deres Indkomster, vil Kongen, naest at fastsaette, at Reglement af 24 Febr. 1708 dets 5te Art. i sverige skal være en Regel for Sorenskriverne paa Landet i andre Taxationer, herved have anordnet, at de, saa ofte flige Taxationet og Forretninger behøves til Publici Sikkerhed, skal nøies med saadan Betaling, som følger: a) af en Gaard, som er af 1 Skippd. Skuld og derover, 1 Rdlr. 32 ß , og Lav-Retten hver 12 ß ; men, naar den er derunder, da Sorenskriveren ikkun 80 ß , og Retten hver 8 ß , for hvilken Betaling Forretningen tillige skal gives beskrevet, uden videre Bekostning end det paaqaaende stemplede Paptir. b) Naar den Eiendom, som skal ansættes; ikke ligger meere end 1 Mil fra Skriverens Boepæl eller fra Midten af Fogderiet, godtgjøres ham ingen Fristyds; men, er den derover beliggende, da skeer samme frem og tilbage paa 2 Heste, som Requirenten selv anskaffer, uden at ham derfor maae afsvinges Betaling. c) Diætpenge godtgjøres Sorenskriveren ikke ved Forretningen, men han maae lade sig nøie med den Fortæring, som Eieren forunder ham; ligeledes bekommer han ingen Diætpenge ved Hentreisen, uden i saa Fald Eieren ikke vil oppebie, at han kommer i den Egn ved anden Forretning, da daglig $\frac{1}{2}$ Rdlr.: og, paa det ingen Opfindelse skal skee til at eludere det her Anordnede, bør Sorenskriveren altheid, naar han betimelig derom advares, være betænkt paa, at afgjøre disse Forretninger, naar Andre tillige paa de Steder eller i det Sogn ere bestemte,

Resolutioner og Collegialbreve. 699 1776.

te, medmindre han siden ingen Diarpenge vil nyde. d) 14. Aug.
 For den hver 3die Aar igjentaende Taxation, naar
 ingen saadan Forringelse er skeet paa Pantet, som kun-
 de udfordre en aldeles Eftersyn og Omourdering (thi i
 saa Fald bekommer han fuld Betaling) nyder Sorenskri-
 veren $\frac{1}{4}$ Deel mindre, men Retten det samme. e) I
 Kjøbstæderne derimod, hvor adskillige saadanne Forret-
 ninger kan foretages i een Dag, bær Byfogden ikke
 nyde mere end 64 β for Elendom, som er under 500
 Rdlr., og 1 Rdlr., naar den er 500 Rdlr. indtil 1000
 Rdlr., samt 2 Rdlr., naar den er derover, i hvor høi
 den end ellers maatte være, hvorimod han for samme
 Betaling, naar det stemplede Papiir tillægges, skal give
 Forretningen beskrevet; Vurderingsmændene nyde der-
 imod i de 2 første Tilfælde 12 og 16 β , og i sidste 24 β , hver;
 for den igjentaende Taxation i Kjøbstæderne bær sa-
 vel Byfogden som Mændene lade sig nøie med $\frac{1}{4}$ mindre.

Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Sjellands- 23 Aug.
 Stift), ang. at Ringsted Bye maas fremdeles nyde af
 Holbek 65 Rdlr., Nykjøbing 30 Rdlr., og Callundborg
 40 Rdlr. aarlig Hjælp for de der igjennem Byen salden-
 de Konge- og andre Fri- Reiser (x).

Rescr. (til Amtmanden over Eobdinghuus-Amt), 23 Aug.
 ang. at den af ham i Henseende til de Seest-Mænd
 søiede Anstalt at istandsætte og vedligeholde deres Anpart
 af Landeveien i Eobdinghuus-Amt, er approberet.

Confirmation paa en Foundation til en al- 28 Aug.
 mindelig Degne- Enke- Caffe udi Aarhus-
 Stift (*).

Rescr.

(x) See Rescr. 14 Julii 1727, og 28 Junii 1740; ophæ-
 vet ved Rescr. af 2 Jan. 1782.

(*) Sees i Wandalls Anordn. for Geistl. II. 97, 104.

28 Aug.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Aggershuus-Stift), ang. et Skriin paa hver Kjøbstæds Raadsstue til indkommende Bornepenge, saa og om Panterne (y).

Er. Af hans Skrivelse til Cancelliet med derhos fulgte Forestilling til ham fra Magistraten i Christiania er Kongen bleven foredraget, hvorledes der imellem Overformynderne og Børgerne der i Byen er opkommen en Slags Tvistighed, angaaende hvem af dem der skal have de for Umyndige indkomne Midler under Hænde, saalænge til de igjen kan blive udsatte, da Børgerne formene, at, siden de efter Loven først skaas til Ansvar, bør Pengene dem betroes, men Overformynderne derimod paastaas, at, siden de efter Rescr. af 9 Febr. a. p. skal besørge Umyndiges Midler udsatte med Børgens Værende og Samtakte, saa bør de og have Pengene under Hænder, for at være des sikrere paa, at disse ere tilstade og virkelig blive udsatte.

Der skal overalt i Kjøbstæderne udi Aggershuus-Stift paa Raadstuen anskaffes et jernbunden Skriin med 2 Nøgler og Laase til, hvoraf Magistraten paa hvert Sted skal have den ene og Overformynderne den anden, hvorudi alle Umyndiges Penge, naar de indkomme, skal henlægges, indtil de igjen kan udsattes, og i saa Fald al Penge-udlaan og Tilbagebetaling skee inden Raadstuen i samtlige Paagjældendes Overværelse. — Og, som det derhos fornemmes, at Overformynderne og Børgerne ikke heller ere eenige om, hvilke Pant der skal præfereres, naar fra begge Sider lige god Sikkerhed forskaffes, da de første altid paastaas at have Fortrinet: saa, siden Børgen er den, der skal indfordre Renten, og ellers have meest Uleilighed med alt, hvad som angaaer Debitor, og det saaledes er billigt, at det Pant, som er meest bekvemmelig for Børgen at paasee og have Renten af, vorder, naar det ellers er godt, først og fornemmelig imodtaget, skal Stiftamtmanden, naar derom reiser sig Qvæstion, decidere, hvilket Pant der er det sikkerste og bedste.

B. G.

(y) See Rescr. af 24 Marts 1782 for Christianshøvs-Stift.

Resolutioner og Collegialbreve. 701 1776.

B. G. N. o. Gen. Toldk. Circul. (til samtlige 31 Aug.
Toldere i Danmark), hvorved sendes Placaten (z) 3 Sept.
om Tolv af udgaaende Ralk-Uld; og, for at være
underrettet om Forskjellen paa denne og god Uld, til-
kjendegives, at bemeldte Ralk-Uld kjendes af følgende
Egenskaber, nemlig: at den er meget kortere i Haarene
end Rjør Uld, har en guulagtig Hvidhed, og er over-
maade-støvet, samt uden Liv og Bevægelse. Tolderen
haver altsaa nøie at paaagte, at under den til fremmede
Steder ankvænde Ralk-Uld ei god eller anden Uld imod
denne moderate Told vorder udsørt.

Resol., ang. Diætpenge for Toldbetjentene 5 Sept.
paa Strand-Reiser (a).

Gen. Ud. Decon. og Commerce-Collegii Prom. (til 6 Sept.
samtlige Stiftsbefalingsmænd i Danmark), ang. Afgiv- (Kgl. Resol.
ten af Fjøbte fremmede Skibe. 1 Aug.)

For de Skibe, som beviistligen ere Fjøbte af Gren- 5. 1.
mede, forinden Publicationen af Jdn. 18 Maritt,
og hvoraf i Følge Kongel. Resol. af 13 Maiti Afgivten
skal svares med 20 Rdlr. pr. Commerce-Last, oimende
Fjønt disse Skibe ikke ere bestemte til Farten paa Vestin-
dien, maae til Afgivtens Erlæggelse ogsaa sættes 4
Terminer eller de 4 første Reiser, m. v. (b).

B. G. N. o. Gen. Toldk. Prom. (til Stiftbefa- 10 Sept.
lingsmanden i Ribe), ang. at det ikke kan forme-
nes Vedkommende norden Konge Naen at bruge og
benytte sig af deres enten i Cie eller til Leie havende Vn-
ge sønden Naen, og derfor ei heller at lade deres Crea-
ture

(z) Af 21 Aug. 1776. (a) I Circul. af 17 Jan. 1778.

(b) Den uden 5. er som Plac. af 24 Maiti 1777. — Ses
ellers Prom. 3, 17 og 31 Octobr. 1778. Dphævet
ved Plac. 15 Jan. og Circul. 21 April 1781.

10 Sept. ture der græsses; og skal alle de, som fra den nordre Side af Konge-Aaen maatte tilhøre Marker og Enge enten til Eie eller til Leie sønden Aaen og derpaa vil grasse deres Creature, for Stiftamtmanden anmeldte, hvor mange Creature, af hvad Haar og Lød, samt i hvor lang Tid de der vil grasse, for at erholde Attest om Anmeldelsen, Sundheds-Attest til Drivten, og Tilsludelse at drive over Gredstedbroe, imod at de der lade dem antegne og brænde ved Overdrivten, og til den foresatte Tid bringe Stiftamtmandens Veriis for Tilbagekomsten: Broemanden giver maanedlig Specification derover til Tolderen i Ribe.

11 Sept. Rescr. (til Biskopen over Sjællands-Stift), ang. Enke-Pension af Degnekaldene i Skippings-Herred, Kølledøv og Børslev 9, Vallekilde og Hvide 8 (men ihæve Degn 20), Bregninge og Bjerskeb 10, Vidschinde og Ransøe 8, Børslev og Jordløse 8, samt Seierøe 4 Rdlr. (c).

11 Sept. Rescr. (til samme), ang. Enke-Pension af Degnekaldene i Ringsted-Herred, Ringsted 10, Vigersted og Quærkehøe . . ., Hærraldsted og Allinogemagle 12, Terslev og Orslev 8, Førslev og Sneeklev 8, Øverste og Tjestrup 9, Hasle og Freetlev 9, Indstrup og Hvalsælille 7, Vetterlev og Homb 5, Nordrup og Farringløse 3, og Beenløse 3 Rdlr. (d).

11 Sept. Rescr. (til Kammerherre og Stiftbefalingsmand Hr. Albreth Philip Levehau samt Kammerherre og General-Krigs-Commissaire Hr. Wackenitz, ogsaa samtlige Stiftamtmand i Norge at befj. dralsøre), ang. Indgavterringens Bestemmelse og Reglering i Norge.

(c) Det øvrige som Rescr. 24 Novbr. 1775.

(d) I øvrigt som samme Rescript.

11 Sept

Er. Benævnte ere under den 5 Augustii 1773 og 14 Aprilis 1774 bealiet tilligemed nu afgangne General Lieutenant Hr. Carl von Wilster, som Commissarier, at undersøge, hvorledes Indquarteringen i Norge for Fremtiden kunde være at indrette efter Regl. af 25 Decbr. 1767, og om ikke, i Henseende til at Kjøbstæderne Christiania, Frederichshald og Tridderichshald især behyrdes med Indquartering, de andre Kjøbstæder i Norge dertil burde contribuere, i det mindste i Henseende til Officerernes Qvarter-Penge, og i hvad Proportion, med videre; de og under 18 Junii 1774 og 22 Julii 1775 ere fra Cancelliet tilskrevne, dels at hvad Kjøbstæderne kunde få saa Fald blive paalignet at udrede, maatte erlægges i den Kongelige Cassé, hvorfra siden det Fornødne for Qvartererne, der dog ikke maatte overflige Indtægten, kunde betales; dels og at Commissarierne havde at overlægge, om ikke Regl. for Kjøbstæderne i Danmark af 8 Maii 1775, i Henseende til Huusleiens Bestemmelse for Over-Officererne kunde være at følge og indføre i Norge. Siden de ikke have været at fuldkommen lge Tanker om denne Sag, have de derom nu indsendt separate Forerklaring, hvoraf er fornummet, at Kammerherre Levetzau holder for, at det forberørte Reglement for Danmark ogsaa kunde, i Henseende til Beregnings-Maaden for Indquarteringen og Prisen for Qvartererne for Officererne, være at følge og indføre i Norge; i hvilken Anledning han har været forfattet følgende Tabel over 1) den garnisonerende og hvervde Militaire Styrke i Norge; saaledes som den berande sig 1 Julii 1774 og fremdeles skal blive i Fredstid, udbragen af de derom indhente Underretninger; 2) sammes Qvarterers Beløb alt i Penge eller ordinaire Indquartering; fra draget Beløbet for de Gemeene og Under-Officererne, hvis Qvarterer anses in Natura anskaffede; 3) Overskud fra extraordinære Tilfælde, Indquarteringer vedkommende, iberegnet for den commanderende General, hans Adjutanter og øvrige Officerer, hørende til Hovedqvarteret, samt for General Suth, saavidt han har Leie; Repartition over No. 2 og 3, nemlig til Hovedqvarteret, eller det allerede Ophørte for sig, og det øvrige eller Vedblivende ordinaire og extraordinaire for sig, paa heele Rigets Kjøbstæder, i Forhold af deres Omstændigheder, og i Betragtning af Fordelen af Garnisonens Fortæringer og Forbrugelser, hvor den høves, og denne Fordeels Tab, hvor ingen er.

Status Militaris Norvegiæ.

1. Fortifications-Etaten:

1	Ingenieur-Major	aarlig	50 Rdl.
3	— —	Capitainr a 40	120 "
8	— —	Lieutenanter a 16	128 "
1	Cassé-Commissair		16 "

2. Artilleriet.

2	Majorer	a 50	100 Rdl.
3	Capitainr	a 40	200 "

Officererne og i Lighed med dem, eller med Pen-ge betales. Gemeene og i Lighed med dem, der in Natura supponerets præferet.

314 Rdl.

300 —

11 Sept.

18 Lieutenanter a 16	288 Rb.	} 320 Rdlr.
1 Løjtnantsforvalter	16	
1 Copist	16	
66 Under-Officerer og 2 f Jævnøgn	197 Rb. 68 f	
5 Tambourer a 1 f		
260 Constabler og Under-Constab- ler a 1 f	1007	53
2 Minerere og Broemestere a 3 f	22	78
8 Skræbter a 2 f	60	80
6 Haandværksmestere og Pontone- rer. Sergeanten a 2 f	45	60
10 Minerere a 1 f	38	2
14 Haandværks-Svende a 1 f	53	22
119 Røner a 1 f	452	43
Foruden Ved- Penge og Sygefue. Befolkninger for de Nationale Artillerister, som aarlig ind- falder til Exercitie i 4 Uger i Henseende den førte Tid.		
4 Capitainer a 4 Rdlr.	16 Rb.	
4 Lieutenanter a 1 Rdlr. 32 f	5	32
20 Under-Officerer a 56 f	11	64
400 Constabler a 28 f	116	64
Foruden Vedpenge.		
		149 Rb. 64 f

3. Det Søndenfeldske Infanterie-Regiment.

1 Regiments- Chef aarlig	72 Rb.	
1 Obrist- Lieutenant	60	
2 Majorer a 50 Rdl.	100	
10 Capitainer a 40	400	
28 Lieutenanter a 16	448	} 1150 Rb.
1 Regiments- Quartiermester	24	
1 Auditeur	16	
1 Regiments- Feltstyrer og til Medicin- og Warber- Stue	30	
5 Compagnie- Feltstyrer, Jævnøgn a 2 f	38 Rb. 2 f	
1 Regiments- Tambour a 2 f	7	58
1 Jusfitt- Sergeant a 2 f	7	58
6 Hautboister a 2 f	45	60
1 Bessmager a 3 f	11	39
1 Stokneot a 1 f	3	77
84 Under-Officerer a 2 f	638	72
1232 Gemeene a 1 f	4684	16
116 Røner a 1 f	441	4
Uberegnet Vedpenge 1331 Portloner a 1 Rdlr. er 1996 Rdlr. 48 f, og Sygefuerne's Omkost- ninger.		
		= 5878 Rb. 2 f

4. Det Nordenfeldske Dito.

Officererne og de med dem Classificerede

1150 Rb. :

Under-

Resolutioner og Collegialbreve. 705 1776.

11 Sept.

Officererne Gemene og i
 11 Lighed ic. Lighed med ic.

Under-Officerer og Gemene samt
 lige med dem = " = 5878 Rdl. 28

110 Koner flere a 1 f = 418 = 28

Foruden Veedpenge 1996 Rdlr. 48 f og Sygestue-
 Omkostninger.

5. De 2 Bergenske Garnisons Compagnier.

1 Major " " " " 50 Rdl. }
 1 Capitain " " " " 40 " } 186 Rdl. }
 6 Lieutenanter a 16 Rdlr. " " 96 " }
 14 Under-Officerer, Jævnøgn
 a 2 f " " 106 Rdl. 44 f }
 6 Tambourer a 1 f " " 22 " 78 " }
 172 Gemene a 1 f " " 653 " 92 " } 1056 Rdl. 94 f }
 1 Profos. a 1 f " " 3 " 77 " }
 71 Koner a 1 f " " 269 " 91 " }
 Foruden Veedpenge og Sygestue-
 Omkostninger.

6. De 2 Trundhjemste Dito.

Officererne, ligesom her næst foran ved Bergen
 er anført

Under-Officerer og de Gemene 1056 Rdl. 94 f } 186 Rdl. }
 Herfra for 46 Koner færre " 174 " 86 " } " " } 882 Rdl. 8 f }

Foruden Veedpenge og Sygestue-
 Omkostninger.

7. Garnisonen paa Vardøehuus.

1 Premier-Lieutenant aarlig " " " " 18 Rdl. }
 4 Under-Officerer a 2 f Jævnøgn 30 Rdl. 40 f }
 40 Gemene a 1 f " " 152 " 82 " } " " " " 182 Rdl. 48 f }

Men, saavidt nogen af alle disse have fri Boels-
 ger i Kongelige Huuse, Gaarde eller Casser-
 ner, eller og i Steden for Hunsleie og andre
 Udgifter inde vis Konning, maatte det Anfor-
 te derimod blive en Besparelse for Cassen, und-
 tagen Friderichstad efter den derved h'er neden-
 for anførte Forklaring. Beløbet for Office-
 rene eller de i Lighed med dem " " " " 3771 Rdl. 64 f }

Tilsammen den ordinaire Indquartering for heele Riger
 i Penge " " " " 19945 Rdl. 78 f }

Foruden Veedpenge 3423 Portioner a 1½ Rdl. 5169 Rdl. 48 f }
 Saa og Omkostninger for Sygestuerne. som } 6054 Rdl. 20 f }
 nu under det Extraordinaire anslaaes " 884 " 68 " }

I alt hidtil 26000 Rdl.

Naar nu alle de Officerernes Qvarteer- Pengge 3771 Rdl. 64 f }

tillægges saavel for extraordinaires Tilfælde
 eller Indquarteringer samt Sygestue pr. Mand
 dobbelt Qvarteer- Pengge eller 2 f Jævnøgn,
 men kun enkelt Veedpenge om Vinteren 16 f }

11 Sept.

da om Sommeren 88 maanedlig, Hudsleie og
 Pns, Sene og Sengklæder, der alt i For-
 veien umuelig kan bestemmes, men ongefær
 fins kan anslættes . . . 1067 Rd. 72½
 som for den sommanderende Ge-
 nerals militaire Suite eller Ho-
 vedquartere vedkommende . . . 1209 Rd. 82½
 Tilfammen for extraordinaire Indqvart. . . 2277 Rd. 58½

Sidstes Beløb, efter hos de Fiende fæste muelig
 Rabat, viser efterstaaende

Nota:

General von Lütz saavidt han har
 leiet 288 Rd. .
 Obrist-Lieutenant Stange . . . 113 . 13½
 — — Røppern . . . 114 . . .
 General-Adjutant von Ellebracht . . 70 . 32 .
 Obrist-Lieutenant Gähler . . . 116 . . .
 General-Quartiermeister Kief . . . 66 . . .
 — — — Stricher . . . 67 . 75 .
 Capitain Feimann 58 . . .
 Lieutenant Piper 80 . 52 .
 Obrist-Lieutenant Kaltenborn . . . 12 . 80 .
 Stabs-Commissaire Gabel 38 . 84 .
 Lieutenant Vegener 32 . 70 .
 — — Feuzer 80 . . .
 — — Stodsteth 12 . 70 .
 Capitain Wahrensdorff 47 . 64 .
 Obrist-Lieutenant Stricher 8 . 22 .
 1209 Rd. 82½

Bliver saa Summen til ordinaire og extraordi-
 naire Indqvartering foruden Quartererne
 in Natura, efter anden Rubrique af heele
 Riacts Kjøbskæder proportionaliter maae ud-
 rædes i Penge 6049 Rd. 26½

Hvoraf vedblivende 4839 Rd. 40½
 Og ophørt 1209 Rd. 82½

Hvoraf i Betragtning saavel Byernes Billaar,
 som den Fordeel, der flyder af Garnisonerne,
 hvor samme have, proportionaliter kommer paa

af vedblis af ophørt.
 vende.

4839 Rd. 40½ 1209 Rd. 82½
 cengang for alle,

1. Friderichshald

400 100 . . .

2. Friderichstad

200 — —

I Henseende denne Byg, siden seeneffe Ild-
 brand, endnu ikke har reist sig af sin Aste,
 desuden, som et Slags place d'Armes var
 og et fremdeles udsat for Ueiligheder, er

Resolutioner og Collegialbreve. 707 1776.

II Sept.

	Af vedblis vende.	Af ophøret.
den for Udgiæt til Hovedkvarteret forbi- gaact.		
3. Nols	40 Rdl.	12 Rdl.
4. Christiania	1135	408 333 828
5. Dragenes, Strømsøe og Tangen	240	60
6. Holmestrand og Kasgaardstrand	48	12
7. Lønsberg	48	12
8. Laurvig og Sandesjørd	72	18
9. Langebund, Vordgrund, Vredig og Sjøen	120	30
10. Kragerø	48	12
Christiansands; Stift.		
11. Riisør	48	12
12. Abrendal	72	18
13. Christiansand	200	50
14. Mandal	48	12
15. Flekkefjord, Eggersund, Sognedal med de fleere smaa Stæder	48	12
16. Stavanger	48	12
Bergens; Stift.		
17. Bergen	1160	290
Trundhjems; Stift.		
18. Nulde	48	12
19. Christiansund	48	12
20. Trundhjem	760	190

Balanceres 4879 Rdl. 408 1209 Rdl. 928

Hvorefter den ordinaire Indkvartering for heele Riget, med Vedpenge og Omkostninger for Engskvæerne, alt beregnet til Penge, lidindtil er 26000 Rdlr.; og naar deraf til de for Officerernes Kvarteer anlaatte Penge

3771 Rdl. 648

tillægges saavel de for extraordinære Indkvarteringer, Engskvæer med videre, anslagne

1067 Rdl. 728

som og for den Commanderende Generals militære Suite eller Hovedkvarteret vedkom-
mende

1209 Rdl. 828

hvilke 2de Posten udgjøre 2277 Rdl 588

Bliver det i alt 6049 Rdl. 268

som paa samtlige Kjøbstæder i Norge bliver at ligne, hvoraf endda de 1209 Rdlr. 828 nu saa godt som aldeles have ophørt — Hovrimod Kammerherre Wackenitz tilligemed afgangne Generallicutenant Wilster have formeent, at det vilde blive til største Fornærmelse for Militair; Estaten, om Kvartererne for de i Norge garniserende Officerer skulde ned-
sættes og evalueres til Penge, liksom i Danmark skeet er, da Huusleien holdes for at være ulige dyrere der end i Danmark, hvorsøe disse 2 have anslaaet Officerernes Kvarteer til

5586 Rdl. 408

foruden de af Kammerherre Levesau anførte

2277 588

Dg saaledes blev efter denne sidste Beregning oc Repartition Summen til ordinaire og extraordinære Indkvartering foruden

Kvartererne in Natura, som af heele Rigets Kjøbstæder pro-

portionaliter skulde udledes i Penge

7864 Rdl. 28

11 Sept.

Ved Qvarterernes Ansætning til Penge for Officererne med flere, som dertil henhøre, skal Kammerherre Levegaus Forslag, som overensstemmende med Reglementet for Indqvarteringen i Danmark og desuden saalestigt for de Norske Kjøbstæder, følges, og saaledes herved approberes. Naar Officererne i Norge ei vilde have Qvarterer in Natura, skal samme betales med Penge efter den Art, som derpaa ved foranstørte Indqvarterings-Reglement for Danmark sat er; men i øvrigt vil Kongen, at den for Norge subsisterende Indqvarterings-Forordning i Hensende til Qvarterernes Bøstæffenhed fremdeles skal blive i sin Kraft, og at i Steden for Under-Officerernes og de Gemeenes Qvarterer aldeles ingen Penge-Afhandling paa noget Sted maatte tillades, saa og at denne nye Anordning ikke før end til den 1 Jan. 1777 skal tage sin Begyndelse; ligeledes skal og ingen Undtagelse for Indqvartering have Sted uden for de Kongelige eller publice Grunde eller Gaarde eller Huuse, men eliers Alle og Enhver svare Indqvarterings-Skat af dets iboende Gaarde, Huuse og Grunde, ligesom i de Danske Kjøbstæder, og Ingen, uden alene de, som have særdeles Kongelig Bevilgning derpaa (*), fritages for Indqvarterings-Skat at svare. I øvrigt, som Commissarierne berette, at det har været dem umueligt nu forhaanden at bestemme, hvorledes den vedblivende Hjælpeskat til Godtgjørelse bliver at reparere, men at saadant af den af dem foreslagne bestandige General-Indqvarterings-Commission, som herefter nærmere omtales, efter de forskjellige Omstændigheder hvert Aar især, vil blive at afgjøre; saa har det og derved til videre sit Forblivende. — Dernæst anordnes: At den i forestaende Tabel anførte Summa skal af hvert Steds Øvrighed lig-

nes

§. 1.

(*) See Prom. 3 Marts 1783, og Resce. 11 Febr. 1785.

II Sept.

tes paa Skiftets samlede Kjøbstæder, ligesom andre
 Paalæg, og indflyde i den almindelige Indquarterings-
 Casse, saavidt Officererne, og de i Lighed med dem et
 enten i de Kongelige Casser have været eller ere ind-
 lagde, eller og maatte have Boelig i Kongelige Huuse
 eller Gaarde, eller og i Steden for Huusleie og andre Ud-
 givter nyde Besønning, i hvilket Fald samme bliver en
 Besparelse for Kongens Casse, imod at de hidhørende
 Quarter-Penge for det øvrige af Cassen betales; men,
 saavidt nogen heller skulde vilde have Quarter in Natura
 ra, indflyde Quarter-Pengene i det Steds eller Byes
 Casse; og søies igjennem Rentekammeret den Anstalt,
 at Indquarterings-Udgivterne, som saaledes af Stæ-
 derno udredes, erlægges i den Kongelige Casse, hvor-
 fra da det Fornødne for Quartererne, der dog ikke
 maae oversfige Indtægten, bliver at betale. Hvad
 dernæst de 1209 Rdlr. 82 \ss , som paa Tabellen ere be-
 regnede for den Commanderende Generals militaire
 Suite og General Luth, angaaer, da skal samme op-
 høre, saalænge den Cominanderende General ei er til-
 stede i Norge; men, naar han sig der indfinder, skal
 det da dertil efter Omstændighederne fornødent Tragten-
 de regleres og repareres, hvilket og kan og maae skee,
 om nogen extraordinaire Quarter-Udgivter imidlertid
 maatte foresalde. De Stæder, hvor Garnison eller Ind-
 quartering in Natura findes, skule hver især eene for-
 syne den der værende effective Styrke eller tjenstgjørende
 Mandskab af Under-Officerer og Gemeene med regle-
 mentmæssig Quarter in Natura, hvilken Byrde ansees
 at veie op imod deres Fortæring. For Resten skal en-
 hver Byes Øvrighed eller Indquarterings-Commission
 besørge det. Oeconomiske og hvad dem efter Reglementet
 af 1767 vedkommer. — Men, da der i det Større,

§. 2.

§. 1.

11 Sept. liat; der behøver prompte Afgjorelse og Expedition, i hvilken Anledning Commissarierne have foreslaaet at en General-Indquarterings-Commission for hele Norge maatte anordnes i Christiania, som det beqvemmeste Sted, for alt hvort det ganske Rige betraffer, der maatte bestaae af Stiftamtmanden over Aggershuus-Stift, samt General-Krigs-Commissairen, hvilke maatte autoriseres de simplice & plano finaliter at afgjore og resolvare paa alle opkommende Dubia, Tvistigheder eller Spørgsmaal, samt af Cassen anvise Vedkommende deres Quarter-Penge med videre, og derved at holde, saa og aarlig, til den for andre publice Regnskaber anordnede Termin, til Rentekammeret indsende Fortegnelse eller Nota over de af dem anviste Penge, hvor, og til hvem, til Confrontation med Udgifterne i Vedkommendes Regnskaber; hvorved Skriveriet maatte besørget af en dertil antagende Person, som for samme maatte nyde 100 Rdlr. aarlig i Løn, og ellers staae i alt under Commissionens Befaling; saa vorder foransførte Forslag i alt ligeledes approberet; dog, dersom noget af særdeles Betændighed kunde foreskade, haver denne Generales Indquarterings-Commission i Forveien at søie den efter Omstændighederne fornødne Anstalt, og gjøre derom siden Forestilling til Kongen. — I svrigt skal en bortreisende Officer nyde Quarter, eller Penge derfor, i. 4. til næste Slyttetiid fra Fardag til Fardag; Cassa-Commissarier eller Under-Stabs-Officerer altid i i. 5. Norge nyde frie Quarter in Natura; en gift Soldat nyde 2 Portioner Ildebrand, naar den med Penge betales; og endelig skal Jelderdyner til de Gømeene leveres, naar Væren selv nogen haver.

12 Sept. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Aggershuus-Stift), ang. at den Kjendelse, som

Resolutioner og Collegialbreve. 711 1776.

nu igjen af de efter Fdn. af 14 Dec. 1775 søgende Ag- 11 Sept.
 tetskabs-Bevilgninger skal erlægges til næste Hospital,
 maae, for saavidt Aggershuus-Stift betræffer, til dets
 Geistlige Enke-Cassa udi 10 Aar skjenkes og henlægges.

Rescr. (til Landmilitie-Sessionerne i Danmark), 11 Sept.
 ang. en Karl af hver 400 Edr. Hartkorn
 til Infanterie-Regimenternes Augmenta-
 tion (c).

Da Kongen har fundet for godt, at Infanterie-Regi-
 menterne i Danmark og Fyrstendømmene skal, fra 1
 Marts 1777 af, augmenteres med 10 Mand pr. Com-
 pagnie; og til den Ende, i Betragtning af den uden-
 landske Hvervings Besværlighed, samt de derved af Lan-
 det udgaaende Penge; har fastsat, at til denne Augmen-
 tation af 400 Edr. contribuerende Hartkorn i Danmark
 een gang for alle, og uden den eksisterende Afgangs videre
 Erstattelse, skal afgives og leveres en Mand til de 9 i
 Danmark garnisonerende Regimenter, som skal tjene i
 10 Aar, hvilket Mandskab ønskes, om muligt, ei at
 maae være under 63 Tom. Sl. Maal paa bare Fødder,
 og hvortil ingen skal antages under 18 og over 35 Aar;
 Kongen og derhos vil, at enhver af dette Mandskab strax
 ved hans Engagement skal betales 20 Rdlr., og dernæst
 aarlig, siden han preferablement skal permitteres til hans
 Hjem, gives 2 Rdlr. af Regiments-Cassen til Rejsen
 frem og tilbage: saa befales hermed Sessionen at søie
 den fornødne Anstalt om dette Mandskabs Udskrivelse
 paa foransførte Måde, da siden nærmere tilkjendegives,
 hvorledes samme Mandskab imellem Regimenterne skal
 fordeles. Og anordnes i øvrigt, at det, som udi For-

(c) See Rescr. 19 Febr. og Resol. 20 Sept. 1777, Prom. 29 Jan. 1780, Rescr. 5 Decbr. 1781 og Prom. 12 Octobr. 1782.

11 Sept. ordn. af 21 Aug. 1767, dens 3de Artikel er fastsat, angaaende Karlens Afhentelse og Tilbagelevering, med videre, saavel som og det den paafolgende 4de Art. anmelder, at Proprietairerne maae hertil udtage saadanne Karle, som virkelig til Landsoldater ere indskrevne, naar de igjen besatte deres Numere med andre, og endelig den 6te Art. om de Karle, der faae Lov at være Frimænd, tilholdes at tjene paa de Godser, hvorfra de ere leverede, skal ligeledes ved denne Leilighed iagttages, og for saavidt, som det herpaa er paa sin Plads, eftersees.

14 Sept. Sen. Ed. Decon. og Commerce-Collegii Prom. (til Amtmanden over Lundenæs og Børling-Amtet), hvorved følger Gjenpart: 1) af den Communitation Amtmændene udi de Amtet, hvor nogen under den Almindelige Brandforsikring assureerer Bygning foresaanded, haver erhaldet af Resol. under 3 Decbr. 1764 (f); 2) af Skrivelsen under 9 Martii a. c. til samtlige Stift-Amtmænd i Danmark; 3) af de tvende Kongelige Befalinger dateret 28 Decbr. 1762 og 8 Julii 1768 til samtlige Stiftsamtmand; og 4) af Commerce-Collegii Skrivelse til samtlige Stift-Amtmænd, dateret 12 Aug. 1769 (g): i den visse Forhaabning, at Amtmanden herfor i Folge deraf, ligesom alle Amtmænd hver for sit Amt foretter, paa Stiftsbefalingsmandens Anmodning fornævnte Ordres, saavel i Hensende til Inquisitionen om Brand-Redskabene som til Brandpengenes Indcassering, vedbørlig efterkommer.

Rescr.

(f) See Skr. 29 Decbr. 1764.

(g) Efterdi ingen Bygninger udi den nævnte Amt have været forsikrede forend nu, og desformedelst ingen Resolution om Brandarsenet kan forfindes i samme Amtets Archiv. — Saaledes indet Introitus. — Prom. Rescr. udi Anhang af Rescripter 1779.

Resolutioner og Collegialbreve. 713 1776.

Rescr. (til Stiftsbesalingsmændene i Norge; 18 Sept. ogsaa at give samtlige Amtmænd Gjenpart heraf), ang. hvad Kettensbetjente for Forretninger ved Rydningspladsers Skyldsætning skal betales.

Or. Der er indkommen Foresøgelse, hvad enten Kettensbetjente paa Embeds Vegne bør skyldrette nye Rydningspladser paa Proprietair- eller Selveier-Gods i Norge uden nogen Omkostning for Proprietairen, eller hvorvidt de derfor bør nyde Betalning; og det, fordi Kettensbetjente ere pligtige i Henseende til Kongen at forrette sigt uden Betaling, ikke følger deraf, at Proprietairerne, som private Personer, bør af samme Pligt profitere uden al Betaling, allerhelst Proprietairernes Fordeel, formedelst saadanne Forretninger, blive lige saa store, om, ikke større end Kongens.

For Fremtiden anordnes og befales, at, naar noget nyt ryddet Proprietair- eller Selveier-Gods i Norge herseer skyldsettes, bør og skal Proprietairerne for slige Forretninger betale Kettensbetjentens Halvparten af det, som i Reglementet af 24 Febr. 1708 for Kettensbetjente i Norge er bestemt og fastsat; men, hvad Rydningspladsers Skyldsætning i de Kongelige Almindinge betræffer, da skal samme paa Embeds Vegne af Betjentene uden Betaling forrettes.

Rescr. (til Stiftsbesalingsm. og Biskopen over 18 Sept. Christiansands Stift), ang. de offentlige Midlers Udsættelse i dette Stift, i Overensstemmelse med Rescr. af 3 Novbr. 1774 for Aggershuus Stift (h).

Or. Stiftsbesalingsm. og Biskopen have foreslaaet adskillige Poster, som de ansee nødvendige til Indskrænkelse og Forstærkning for Fremtiden i saadanne Henseende.

29 5

Rescr.

(h) I alt ligeløbende med samme Rescript, undtagen at de Ord i sammes 1te §., at Taxationer hvert tredje Aar paa Debtors Befordring paa nye foretages, og, — her ere udeladte. Forandret ved Rescr. af 17 Jan. 1783.

18 Sept. Rescr. (til Stiftbefalingsmanden og Biskopen i Bergen), ang. Grendserne imellem St. Mariæ tydske Kirke i Bergen og Byens andre Kirke Sogne.

21 Sept. Rentel. Prom. (til Amtm. over Lundenes- og Bøvling-Amt), ang. at særskilte Grundstykker ikke maae sælges fra Selveiergaarde uden Resolution (i).

Gr. Amtmanden har indberettet, at han, i Henseende til den Skade, som kan stude af en vindfrænket Handel med de i benævnte 2 Amters beliggende Selveiergaarde, holder for, at en nærmere Foranstaltning, til saadan Skade at forekomme, der kunde være fornøden.

I saadan Anledning, og efter de allerede i lige Henseende ubt Ribehuus- og Eoldinghuus-Amters søiede Anstalter, ville Amtmanden, til de der værende Selveieres Efterretning og Efterlevelse, lade bekendtgjøre: at forordn. (k).

2 Okt. Rescr. (til Pleie-Directionen i Kjøbenhavn, og Notits til Bisk. Hr. Harboe), ang. at Børnene af Dypstringshuuset med Informatorers horeskrif kunne søge det Almindelige Hospitals Kirke, og Præsten sammesteds derfor nyde hvad Sognepræsten ved vor Kærlers Kirke paa Christianshavn, som de hidindtil have søgt, i saa Naade nydt have.

2 Okt. Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Aagershuus-Stift), ang. hvorledes der for Fremtiden skal forholdes med Fattigvæsenet paa Landet, i Særdeleshed for saavidt de Fattige fra Jern- og andre Berg-Verker angaaer (l).

Gr.

(i) Anhang af Rescripter ic. 1779.

(k) Det øvrige som Prom. af 8 Febr. 1772.

(l) For Christiansands-Stift er Rescr. af 31 Jan. 1777.

Er. Stiftbef. og Biskopen have foreskillet, at Fattigvæsenet paa Landet paa adskillige Steder er geraaden i Uorden, hvortil Narfagen har været deels Fattighom, som har forbindret dem, det ellers ansees for Formuende, at underholde de Nedsidende, deels og Løsgængeriet og den kommende Mængde af fremmede Fattige i Sognene, blandt hvilke især nogle skal være ankomne fra Jern- og andre Værker, hvor Forældrene ere bleve afstedigede og bortdøde, derved Børnene ere bleve Soladerne til Kist, som have nok med at sørge for sine egne faderløse og fattige Børn; hvilken Omgang Stiftbef. og Bisk. formene at være saa meget meere urigtig, som ikke alene Værkerne have deres egen Jurisdiction, men der endog indholdes af hver Arbeiders Løn noget ugentlig til en Fattig-Cassens Indretning, og Værkerne, ved at optrække eller sørge for de Børn, som derunder fødes, bekomme nyttige og gode Arbejdere i Tiden; hvorfors Stiftbef. og Biskop. og have søgt at afskaffe denne Uorden, men at Eieren af Hævedahl's Jernværk, som Fattig-Commissionen i Søndsmøe-Sogn havde tilholdt at sørge for 2 ved Værket fødte Børns Underholdning, og som St. og B. paa Commissionens Begiering, end og under Udpantning for de niorte Udvæster, havde paalagt det, har aldeles sat sig derimod, og tilsiðt henskudt sig under Lands Lov og Ret i en Sag, som efter Tugthuus-Anordningen berøer allene paa deres Eigende. Derhos have de begjert, at det, for at undgaae al Vidtsøftighed, og paa det en vis Regel eengang for alle kunde have, maatte werde anordnet, at alle Værker, som have deres egen Jurisdiction, burde selv have en Fattig-Cassa, og sørge for Børnene, som derunder henhøre, med videre.

Alle Fattige, som henhøre til Jern- og andre Berg- Værker, Syge, Sengeliggende, Kryblinge, fader- og moderløse Børn, Enker, som ei kan ernære sig selv, Udarbejdede ved Hytte, Hammer og Gruber, bør ethvert Værk for sig, ligesom enhver Voigd for sig, underholde uden Besvær og Byrde for andre Uvedkommende. Til ovenmeldte Fattiges og Trængendes Underholdning, Pleie og Forsorg contribuere Værkets Eiere og Interessentere herefter ligesom forhtn: og, da de Arbejdende eller Løntagende ved Værket kan vente for sig og Familie i paakommende Tilfælde og tilstødende Særlighed og Alderdom heraf at høste Frugt og Nytte, saa bør de og, dertil erlægge sin Andeel efter deres større og mindre Løn, og, ligesom de Fattiges og Trængendes Antal af eller tiltager, hvorved kan iagttages den samme

l. 1.

§. 2.

- 2 Oct. me Orden og Waabe, som i Sognet, hvor Bærket er belliggende, for Fattigvæsenet er indrettet og fastsat, naar samme beqvemmelig ligeledes ved Bærket kan have
- §. 3. Sted^h Skulde det befundes, at Arbejderne, i Steden for at afgive maanedlig eller aarlig noget af deres Løn til Fattigvæsenet ved det Bærk, hvor de staae i Tjeneste, heller ville, som paa Landet i Sognene er anordnet og indrettet, forstøge og underholde de Fattige, som Indlæg, hvortil, efter de Fattiges Antal, 2, 3, eller flere Familier kunde inddeles, bliver saadant, naar det er befunden at medføre nogen Nytte og Rettelse, ligesom paa Landet at iværksætte af Bærkets Eier eller Forvalter, tilligemed Stedets Sognepræst, der concurrerer i Fattigvæsenet ved Bærkerne, ligesom ellers ved Indretningen for Sognets Fattige. Foruden det, som oven anført til Fattigvæsenet anvendes, bliver og dertil at beregne Kenterne af de Capitaler eller Fonds, som et eller andet Bærk allerede kan have, eller herefter maatte bekomme, enten ved frivillige Gaver eller Overflud af den aarlige Contingent, som kunde forsøges ved Tilskud af en Maanedes Løn, naar nogen nye Detjent blev antaget i Bærkets Tjeneste, ved Gæuber, Hytter eller Hammer; I saafaa bliver og dertil at beregne alle de smaa Bøder eller Mulcter, som Bærkets Eier eller den bestilte Forvalter, efter foregaaende Undersøgning i Vidners Paahør, kunde med Ret og Villighed have Forie til at dictere Arbejderne, enten formedelt Forsømmelse i deres Arbejde, Opsættsahed, Drukkenskab, forbuden Raartspil, eller andre detslige Laster. Ligesom ethvert Bærk bør forsyne sine egne Fattige, saa følger deraf, at det eenes Bærk ei maae behjædes med det andet Fattige Lemmer, og allermindst med fremmede og omloebende Bøtters, eller ubekjendte ørkesløse Ankommende, hvilke alle strax henbringes til nærmeste Bøigde - Lehnsmand,
- som

som haver at forholde sig med saadanne esrer Anordninger og Dyrighedens Foranstaltning; men, skulde saadanne Omløbende indfinde sig fra andre Værker, blive de at forsende til det Værk, hvor de ere hjemmehørende, hvor de sættes i Arbeide eller Tjeneste, om de dertil ere sterke nok, men i andet Fald som Almisse-Nemmer ellers blive forørgede. Værkets Eiere eller bestikede Forvalter tilligemed Præsten i det Sogn, hvor Værket er beliggende, have med fælleds Overlæg at bestyre Fattigvæsenet saaledes som i foregaaende Postet er bleven anført, og til den Ende holdes ved Værket saadan Fattig-Bog eller Protocol, ligesom i Almindelighed i ethvert Sogn anordnet er, og derefter forfares et aarlig Regnskab af Værkets Eier eller Forvalter, som tillige af Sognepræsten underskrives, og inden Februarii Maanedes Udgang paafølgende Aar skal deraf indsendes et Exemplar til Biskopen, og et til Overberg-Amtet, som derom med hinanden efter foreskændende Omstændigheder haver at correspondere, og soiden fornødne Anstalt i Tilfælde af Et eller Andet, som bliver anset fornøden at rette eller forbedre. Naar detsmod saadanne Værkers Eiere ikke skulde vilde holde sig efterrettelige, hvad dem er foreskrevet, da skal samme Indretning have Sted, som ellers paa Landet, at den Fattige vidnesfast skal overleveres Eieren, og, naar han da ikke vil finde sig ubi hvad Fattig-Commissionen i saa Maade foreskriver ham, maae det ankomme paa Biskopens og Overberg-Amtets Sjigende.

2 Oct.

6. 6.

Reser. (til samtlige Stiftsbestyrelser i Danmark og Norge, samt Overhofmesteren ved Sorø-Academie), ang. at enhver Borger, som ikke har fritagelses-Bevilgning for sin Person, skal antage Overformyndersct i Kjøbstæderne.

9. Oct.

Or.

9 Oct.

Er. At det skal falde Øvrigheden paa adskillige Steder i Kjøbstæderne særdeles vanskeligt at erholde saadanne vederbørlige og buclige Borgere til at foretaae Overformynderiet, som i Loven er anordnet, efterdi Antallet af sige Bøff ere paa sine Steder ifkun ringe, og de, som ere udnævnte til Kirkeværtsere, Gattiges Forstandere og Træsternes Medhjælpere med videre, eller antaane til Stempletpapiirs-Forhandlingen, holde sig, paa Grund af de sige Beskillinges Mænd ved Loven og andre Anordninger forundte Friheder, befriede for at antage Overformynderiet, hvorudover undertiiden Ingen skal være at finde, som samme med Sikkerhed kan betroes.

I Betragtning af denne for de Umyndiges Bedste og det almindelige Vel saa betydelige Indretning vorder hermed i Almindelighed anordnet og fastsat, at enhver Borger i Kjøbstæderne, i hvad særdeles Privilegium han end ved Loven eller andre Anordninger formodt en eller anden Beskilling kunde have, skal, naar han ikke for sin Person derfor er meddeelt nogen sær Fritagelses-Bevilgning, være pligtig til, Overformynderiet i Kjøbstæderne at antage, naar han dertil af Øvrigheden beskilles; dog saaledes, at de Privilegerede skal fortaanes, saalange andre dertil bekvemme kan have, saa og at de, som efter sluttede Accordter for nærværende Tid udsælge det stemplede Papiir, skal beholde de i saa Fald hidindtil have Friheder, saalange de samme Handel vedblive, hvorimod de, som herefter dertil antages, ikke derved for Overformynderierne skal befries.

12 Oct.

Kentel. Prom. (til samtlige Stiftamts- og Amtmænd, Grever og Friherrer i Danmark og Norge), hvorved sendes Copier af Foreeningerne med det Hertuglige Oldendorfske og Delmenhorstiske samt Høistift-Låbekke Hof, ang. Frigivelse for den ved Widlers Udsørsel paabudne Afgift af Sjette- og Tiende Penninge (m), hvorimod ligelydende Reverser af bemeldte Hof er udfærdiget. I Anledning af samme anmodes Stift-

amt-

Resolutioner og Collegtalsbreve. 719 1776.

amt eller Amtmanden, (Greven, Friherren) deraf at give alle vedkommende Detsente Esterretning, samt dem derhos tilholde, naar og saa ofte saadanne Tilfælde indfalder, samme for ham at anmelde; hvorefter Renteskammeret derom hver Gang Esterretning vil forvente.

Rentel. Prom. (til samtlige Amtmænd i Danmark), ang. at de, som have været Landvæsens-Commissarier, erholde Rang.

For at opmuntre duelige Mand til at paatage Land-Commissarii Forretninger, ved so esaldende Vacancer, maae Amtmændene ubi Kongens Høie Navn tilsige dem, som de dertil finde villige og duelige, samt af Renteskammeret, paa deres ajørende Forslag, beskikkes til Landvæsens-Commissarier, at, naar samme ubi 6 Aar derved har gjort troe og flittig Tjeneste, skal saadan Land-Commissarius med Kammer-Raads-Rang og efter Rangforordningens 7de Classes 2det Numer, og, haver han allerede større Rang, da efter Omstændighederne med høiere Rang vorde benaadet.

Rescr. (til Biskopen over Sjellands-Stift), ang. Enke-Pension af Degnekaldene i Boldborg, Zerred, Kirke-Hvalsø 6, Saabye 12, Ousted og Allislov 13, Nye 12, Hyllinge 4, Søbye 9, Herslev og Gjesfinge 5 Rdlr. (n).

Rescr. (til Stiftbefalingsmændene i Norge, ogsaa samtlige Amtmænd sligt at tilkjendegive), ang. at de, som bygge nye Huuse paa Landet, skal deri opføre Skorsteene.

Gr. Adskillige af de paa Landet i Norge saa ofte foresaldende Ildsvaade skal reise sig tildeels deraf, at Gaardene eller Huusene ick. med forsvarlige Ildsteder eller Skorsteene ere forsynede, da deels Svæbane og deels Mangel paa Teglværker

16 Oa.

og de fornødne Materialier skal have fornemmelig Nordenfieldd's indløst den fordervelige Maade at bygge Huuse uden Skorfteene, men alene med et Hul paa Taget, hvor Kojen gaar igjennem fra Arnesidet paa Gulvet, ligesom og paa sine Stæder ingen Kjømning andenledes skal have. For siig Fartighed at see forebygget, anordnes hermed i Almindelighed for alle Norge:

Alle de, som herester paa Landet opføre nye Huuse, hvad enten de tilforn maatte være afbrændte eller ikke, skal, under en Mulct af 4 Rdt., og de eftergivne Skatters Tilbagebetaling af de Drandlidte, være forpligtede til at opføre Skorfsteene i deres Huuse, og det saa langt fra Væggen, at ingen Fare derved kan befrøget, for hvilken Mulct Bedkommende, i Mangel af mindelig Betaling, skal være Udpanning underkastede, og dog ligesuldt opføre Skorfsteen. Dog maa det derhos være Amtmanden tilladt, i de Tilfælde, hvor Veien enten maatte være alt for vanskelig til Fjelds for at henbringe de fornødne Materialier, eller hvor Opsidderens Uformuenhed maatte være aldeles bekjendt, naar han, nemlig, ei havde bekommet Drandhjælp, at dispensere herudi, paa det ikke en Deel Huuse derudover skulde blive henstaaende uopbygte, og Opsidderne mangle den fornødne Doepæl, hvorved Folkeformærrelsen i Landet blev forhindret.

19 Oa.

Cauc. Prom. (til Landsdommerne i Sjælland), ang. at for Kjøbe-Contracters og Opsigelses Sorevisning og Paategning kan og bør ikke noget Gebyr fordres, ligesom heller ikke er at udfinde hvad derfor skulde taas. (Anledning af at Princesse Charlotte Amalie Hoffriver har indberettet, at han ved Sjællands-Landssting er affordret Betaling for Kjøbe-Contracter, Obligationers Udsettelse med sammes Opsigelser, da han dog formener, at samme ikke efter Edn. af 27 Noobr. i 75 bør løses, eller derfor ligesom for andre Documenter erlægges Rattens Gebyr; men alene forevis 3 og af Rattens Betjente paategnes; — og siden bemeldte Forordn. alene byder, at ved Sjødøers Løsning og Pantebrevs Udsettelse skal den fordragne Kjøbe-Contract eller Opsigelse forevises og paategnes at

19 Oa.

at være foreblik, men saadan Foreblikning ikke haver mindste Overensstemmelse med de Publicationer, hvoraf Gebhør maae taages, da Hensigten med Hine er alene, at ingen Underlæsede skal see med det stemplede Papiers Brug, hvilket Ellsøn altid uden Betaling haver paaliggende endder Konuelig Betjent, og hvortæn Læsning eller Protocollering her haver Sted, saaledes som med andre Documenter forholdes, hvor der er anordnet hvad for samles Læsning, Protocollering og Paategning maae taages i Gebhør (o).

Canc. Prom. (til Stiftbefalingsmanden i Aalb. 19 Oa.
borg, og Amtmanden over Ducholm, Drum- og Westervig-Amtet), ang. at, naar Ens Jordegods separat oppraabes, men ei bortsaelges, er Salarium ikkun 2 Rdlr. daglig foruden fri Befordring og Diatpenge.

Or. Stiftbefal. har udi Erklæring over Amtmandens Forehørgsel, hvorledes en Auctions-Directeur bør betales, naar en Jordegods-Eier paa een Dag under ham lader oppraabe en Deel Bøndergaard og Huuse, hvorkas noget eller slet intet sælges, har meldet, at Kettens Betjente paa Landet ere paa Grund af Idn. af 19 Decbr. 1693 af den Formeening, at, naar en Jordegods-Eier finder for godt sit eiende Jordegods ved Auction separatim til Bortsaelgelse at lade oppraabe, dem da for ethvert separat Opraad i Mangel af Bortsaelgelse tilkommer 2 Rdlr.; men Stiftbefal. derimod hørder for, at denne deres Formeening ikke kan bitales, da sliq Betaling paa saadan Maade de fleeste Liider vilde overgaac, hvad dem elters, naar ved separat Opraad Tilslag seer, i Auctions-Salario, kunde tilkomme; ligesom og ved de ældte om Auctionens Bøker udgaagne Anordninger ikkun tilstaaes for faste Eiendomme, som auctioneres og ikke sælges, for hvert Dags Forretning 2 Rdlr.

I Tilfælde, hvor noget En tilhørende Jordegods ved Auction separat oppraabes, men ei bortsaelges, bør Kettens Betjente, ved hvilke Auctionen forrettes, herfor lade sig nøie med 2 Rdlr. daglig; dog at dem derhos vorder godtgjort fri Befordring, samt Diatpenge paa Reisen frem og tilbage (p).

Canc.

(o) Est. Refcr. 8 Aug. 1777.

(p) Est Prom. 30 Novbr. 1776, S. 1.

- 19 Oa. **Canc. Prom.** (til Biskopen i Ribe), ang. at Sognepræsten til Skanderup, men ikke de øvrige Præster og Degne, kan, siden hans Sogn ligger ved Toldskjættet, i Embeds-Forretninger passere derover.
- 23 Oa. **Rescr.** (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen i Aarhus), ang. at den 1te Lecties Hører-Plads ved Randers-Skole maae nedlægges, og Lønneu komme til Deeling mellem Skolens Disciple, og den tilbageblivende nederste Hører, saaledes at den halve Deel af Gassum-Sogns Konge-Tiende samt 3 Edr. Rug og 16 Edr. Byg Degne-Pensioner, som betales efter Capitels-Taxten, tillægges-Disciplene, men Resten tilligemed 2den Lectie-Hørers hidindtil havde Indkomster, visse og uviste, maae uden Afgang være en Løn for den tilbageblivende nederste Hører ved Skolen.
- 23 Oa. **Rescr.** (til Biskopen over Sjællands-Stift), ang. Enke-Pension af Degnekaldene i Ludse-Herred, Udbye 7, Bjerbye og Mørchbye 8, Schamstrup og Frydendal 8, Lyderup og Holmstrup 9, Hørbye 9, Hjembeck og Svinninge 10, Hagested og Sidslinge 10, Rundsbye 12 Rdlr. (9).
- 23 Oa. **Rescr.** (til samme), ang. Enke-Pension af Degnekaldene i Thüne-Herred, Carlsunde 9, Jerste 9, Handrup 5, Snolbelev 12, Bindinge 8, og Greve 12 Rdlr. (1).
- 27 Oa. **Rescr.** (til Stiftsbefalingsmændene over Viborge og Aalborg-Stifter), ang. at Klager fra Garnisonerende over Civile i Kjøbstæderne, som ikke til Drabs og Volds-Sager kan henregnes, skal ved Politig-Retten paakjendes.

(9) I øvrigt som Rescr. 1 Julii 1778.

(1) Resten som Rescr. af 24 Novbr. 1775

25 Oct.

Gr. Generalitets- og Commissariats-Collegium har indberettet, at der imellem en Ruitvætter i Viborg og en Stræder sammekeds skal være opkommen Klammerie og Slagsmaal, hvorover den første skal have besværet sig for Stedets Bysfoged, men at denne skal have negtet at antage den paaklagede Sag for Politie-Retten; og derimod paaskaae, at den ved ordentlig Rettergang skal forfølges.

For at see siige imellem Borgereskabet og de Militaire udi Stæder, hvor Garnison ligger, sig reisende Sager uden Videlsftighed afgjorte, anordnet, at udi de Tilfælde, hvor de Garnisonerende, udi Kjøbstæderne maatte over Byernes civile Indvaanere formeelst en eller anden personlig tilføjet Fornærmelse have noget at klage, saadanne Klager da, for saavidt de ikke til Drabs- og Volds-Sager kan henregnes, skal ved Politie-Retterne antages, og der af Magistraterne eller Bysfogedene paa den ved Fdn. af 25 Aug. 1741 anbefalede Maade forhøres og paakjendes: paa hvilken Raade og med forkrævede Sag skal forholdes.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over Aalborg-Stift), ang. samme Stifts Efteraars-Landemodes Nedlæggelse indtil videre. 30 Oct.

Gr. De have andraget, at samtlige Provster i Stiftet have begjert, ved Foreskilling at see udbirket, at det ellers sædvanlige Efteraars-Landemode kunde werde nedlagt, efterdi der paa den Tiid ofte falder heel vanskelige Veie over Vand- og Aae-Steder; saa og (siden der i Almindelighed ved dette Landemode ei falder videre at forrette end at opløse og registrere de Kongelige til Stiftet, Tiid efter anden, lohmte Anordninger, der kunde beroe indtil Foraars-Landemodet, siden deslige Befalinger dog strax blive Vedkommende bekjendtgjorte) indskilkt, om ikke Efteraars-Landemodet maattet beroe, saalænge der ikke var Processer, eller andet af Vigtighed til Behandling kunde foresalde, da i saa Fald Modet som sædvanlig kunde berammes, og Provsterne i Hveries advaars, dertil at indfinde sig.

Berørte Efteraars-Landemode udi Aalborg-Stift maae indtil videre nedlægges, og i Tilfælde af Processer eller andre Leiligheder, hvor noget Extraordinair med Seisligheden kunde være at afhandls, maae det være

30 Oct. Stiftsamtmanden og Biskopen tilladt at indkalde Prov-
sterne til et Efteraars Landemøde paa den ellers sæd-
vaulige Tid.

30 Oct. Rescr. (til Stiftsbefalingsm. og Biskopen over
Viborg = Stift), ang. dette Stifts Efteraars-
Landemødes Medlæggelse indtil videre (s).

30 Oct. Rescr. (til Amtmanden over Friderichstads- og
Smaaalehnes = Amter), ang. at lugen af Røgges
Præstegjeld (Bandskullen undtagen, som i Will fra Fart
gstedet) ei heller af Wosse = Byes Indvaanere maae lade
sig bruge til at befordre Reisende for Betaling over
Floden til Særgstedet Horten, men Særgemanden i
Tronvig alene dertil være berettiget; og, Vulde nogen
handle herimod, da maae hans Fartøi anholdes, og
han skal pligtig være at betale i Aldr. i Løsnings = Pen-
ge af samme; under lige Straf forbydes og Særgeman-
den i Tronvig at henbringe enten Folk eller Gods til
andre Steder end til Horten; og maae det i øvrigt være
Enhver tilladt i eget Vrinds at betjene sig af sin egen
Baad, og Borgerne i Byen (Kragtmændene alene und-
tagen) uden Betaling at oversætte en eller anden af des
res Beskæftede og Venner.

1 Novb. Rescr. (til Stiftsbefalingsmanden over Trund-
hjems = Stift), ang. at Brandsfolkene i Trund-
hjem ved Delinquenters Afstraffelse skal være
affisteerlige.

Gr. Han har foreskillet, at, da der paa de flecke Steder
i Trundhjems- og Romdals = Amter ingen forsvarlige Arrest-
huuse findes, haver han, saavel som Formand i Stiftsamt-
mands = Embedet, maattet tillade, at Delinquenter, naar
Underrets = Dom er afsagt og indkævnng for Røttinget, ere
blevne forvarrede i Trundhjems = Byes Fængsel, til endelig
Dom i Sagen er falden haade for at spare Almuen paa Lens
det at holde Vagt, og for at forekomme Delinquenternes Und-
vuelig

(s) ligesom næstføreliggende Rescript.

1 Novbr.

vigelse; og at han ligeledes, naar Straffen er falden ud til Kagfrygning og paafølgende Slaverie, har ladet den fuldbyrde i demeldte Trundhjem, siden det ellers vilde medføre alt for stor Besværlighed, om Delinquenten skulde udføres til det Sted, hvor Strikningen er begaaet, for at kagfryges, og igjen tilbage, for at indleveres i Fængningen, da de dertil medgaaende Besøftninger ere efter Køn. af 13 Jan 1747 blevne lignede paa Amtet iblandt de øvrige Delinquent-Omføftninger; men, at Brandfolkene, som ere blevne beordrede at faae Krinds om Chaffottet ved Executionen, have besvaret sig over, at dem ei meere til Betaling efter hans Udskættelse og Resolution er bleven tilskaaet end 12 $\frac{1}{2}$ pr. Mand for den Time af Dagen, som de dertil have anvendt, i Steden for de paaftaaede 16 $\frac{1}{2}$, formenende derhos, at dette var dem en uuebfommende Forretning og Byrde, hvorudi dem intet kunde foreskrives, men burde nyde hvad de forlangede.

Brandfolkene i meerbermeldte Trundhjem skal tilføyede være, saa ofte Stiftamtmanden af paatrængende Nødvendighed finder det for godt at lade nogen Delinquent, som tilhører Landet, afstraffe i Byen, der ved at være affiskeerlige, imod derfor at nyde hver Gang 12 $\frac{1}{2}$ pr. Mand, som for 80 Mand, som dertil skal udfordres, gjør 10 Rdlr., og til 4 Brand-Officerer for deres Umage, hver 3 Rtl. D.

Canc. Prom. (til Collegium Medicum), ang. 2 Novbr.
at de Chirurgi, som ei ere Indfødde, og nu ei ere i Kongelig Tjeneste, kan i Folge Kongelig Resolution til Cancelliet ikke vente Naturalisation, samt at man i Øvrigt holder for bedst, at med de Chirurgiske Stationers Besættelse beroer indtil Collegium er i Grand til at foreslaae saadanne Subjecta, hvis Duellighed i alle Deele ikke kan sættes i Tvivl. (Saa som Collegium har meldet, at af de til Landchirurgiske Stationer i de Jydskke Stifter foreslagne 21 Personer alene 8 ere Indfødde, og at de just ellers ikke alle ere endnu dertil fittede, eller have taget deres Examen).

Gen. Ed. Decon. og Commerce-Collegii Prom. 2 Novbr.
(til Stiftbefalingsmanden i Ribe samt Amtmændene i Haderslev og Sønder), ang. at indkalde de

2 Novbr.

Privilegier paa Kniplingshandelen, hvis
 rige Eiere ere afdøde, og for Fremtiden ved hvert
 sigt Dødsfald at foranstalte Privilegii Indføls-
 delse, hvorefter disse forfaldne Privilegia indfø-
 des til Collegium, som besørger deres Cassation,
 (Saaom der skal findes adskillige Personer, som have tilvænt
 sig andre ved Døden afgangne Kniplingshandlernes Privilegia,
 og dermed under urigtige Navne fortsætte samme Handel, lig-
 gesom Privilegierne være udhævede paa deres egen Navne; hvil-
 ket ikke alene strider imod Rdn. af 13. Febr. 1775, men end-
 ogsaa vilde forhindre Kongens Hensigt med at indskrænke disse
 Privilegier og at forekomme deres Misbrug).

6 Novbr.

Rescr. til Stiftb. og Biskopen over Sjællands
Stift), ang. Tiendens Udelse paa Færøe for
Fremtiden.

Er Deres gaare adskillig Uretfærdighed og Worden i *Evangelio*
 saa at det vil være nødvendig, at dermed have osjere Orden
 end hidindtil; og Kongen er i den Anledning bleven refereret
 et Forslag, samt derved sine Erklæring og Retænkning,
 hvorefter Forslaget, for saavidt baade Kongens og Kirkens
 samt Geistlighedens Andeel af Tiende angaar, findes tieligg-

1. 1.

Til at have Opsyn med Tiendens rigtige Udelse,
 skal der paa Landet anordnes 2 af de største Løbselore af
 Odelsmænd eller andre Bønder i ethvert Pøigde-*Laug*,
 paa hvis Ansvar al beviislig Tiende-*Sviig*, som i
 Pøigde-*Saauer* bliver begaaet, og som de ikke beviiselig
 for vedkommende *Opfælmænd* have anmeldt til Rettelse.

1. 2.

Skal ankomme efter lovtlig Medfart. Disse Opsyns-
 mænd skal udvældes efter Omgang af hvert *Steds*
Opfælmænd, og vedblive saadan Forretning hver *Sang*
 i 3 Aar, da 2 andre i deres *Stad* skal udvældes, og
 de derimod være frie, indtil *Touren* igjen kunde komme
 til dem. Paa det de hertil skal blive forsynede med den

1. 3.

behovende *Nyndighed*, skal de af *Landsfogden* nærmere
 instrueres, saaledes som han efter hvert *Steds* *Ver-*
Røffenhed maatte finde fornøden; og ladt de have Fri-
 hed til at undersøge *Tiendens* *Rigtighed*, og alene strax
 paa

6 Novbr.

paa Stedet, hvor og naar den ydes, men endog siden
 efter, ved at lade sig, saa ofte de maatte finde det nød-
 digt, forevise og eftersee Gist, Korn eller Andet, hvor-
 af Tienden maatte være svaret, efterat saadant allerede
 var indbragt i vedkommende Tjeres Husse. Kirkevær-
 gerne, som bør være forskjellige fra Opsynsmændene,
 skal, naar det paaæstes, være pligtige at give fuldstæn-
 dig Forklaring om Kirkens Andeel af Tienden, ei alene
 til Opsynsmændene, paa det disse derefter kunde beregne,
 hvorvidt Kongen for sin Andeel af Tienden for det Aar
 var skiet den fulde Aet, men og især til Sysselmændene,
 som skal vaage over Opsynsmændene, ja og til Landfog-
 den, som skal have Opsyn over dem Alle; til hvilken
 Ende Kirkeværgerne skal nøiagtig optegne alt hvad de
 modtage af Kirkens Tiende, samt uden Begring unde-
 der deres Hænder opgive Optegnelse derpaa til alle Hæter,
 saa ofte det forlanges. Og, paa det alting kan des rige-
 ligere tilgaae, især med Gistetienden, skal samme altid,
 hvor det er mueligt, sættes i Opsynsmændenes Nære
 værelse, og overleveres dem til sikker Bevaring, og, i
 Fald de, forvædelst lovlig Forsald, kunde være fravæ-
 rende, da i 2 Dannemands Overværelse, som, i for-
 nødne Tilfælde, kunde derom til Tingt gjøre eedelig For-
 klaring. Dersom Opsynsmændene udi de til dette Opsyn
 hørende Forretninger skulde findes forsømmelige,
 skal de derfor staae under lovlig Tilraale, og, foruden at
 erstatte den for lidet erlagte Tiendes Velsb, saaledes som
 Sysselmanen paa Kongens Vegne, samt Præsterne og
 Kirkeværgerne samme kunde lovlig bevise, første Gang
 straffes paa 2 Hærstykke Gylde, og, i Fald saadart skeer
 oftere, da paa dobbelt saa meget, hvilke Bøder skal kom-
 me til lige Deeling imellem Angiveren og den til Bette-
 riets og Løsgængeriets Indstrækning paa Færse i sin
 Tid gjørende Indretning eller Stiftelse, til hvis Vedste

§ 4.

§ 2.

- 6 Novb. den Deel af Bøderne, som saaledes maatte indkomme, skal oplægges, indtil den kan komme i Stand (t). Eftersom de derimod Opsynsmændenes Forsælse findes at have sin Grund i forsætlig Sviig paa deres Side, skal de, foruden at erstatte det i Tienden lidte Tab, bøde første Gang 4 Gylden, og anden Gang 8 Gylden, efter i Mangel af Betaling lide paa Kroppen, og desuden dømmes uærdige til længere at være Opsynsmænd eller nogen Tiid at kunne blive enten Opsynsmænd eller Opselmænd. Ligeledes skal og sviigagtige Tiendeydere, foruden den forsøagne Tiendes dobbelte Betaling, bøde første Gang 4 Gylden, og anden Gang dobbelt saa meget, eller i Mangel af Betaling lide paa Kroppen.
- 9 Novb. Canc. Prom. (til Generalitets- og Commissar. Collegium), ang. at Cancelliet aldeles Intet finder ved den forehavende Forestilling til Kongen i Henseende til Possémentmagernes og Stryklernes indgivne Klager, at een Mester alene overdrages al Arbejde til Regimenterne, at erindre, naar Arbejdet kun altid overdrages til En, som er i Lauget. (Saaom det af Collegii Proimemoria og det Militaire Væredragens Directions Erklæring over Possémentmagerlaugets Besværing erfares, at det er fornøden for Directionen, at den maae have Frihed til at contrahere med hvilken Mester den finder for godt, og bedst kan komme overens med, da det ellers vilde være til Skade for den Kongelige Tjeneste og Interesse).
- 9 Novb. Rentel. Prom. (til Stiftbefalningsmanden i Ribe), ang. at betyde Strand-Interesserne (som have besværet sig over Byfogden i Varde, fordi han paastaer, at enhver Debitor for det paa Strand-Auctionet Bjøbtes mislige Betaling separat skal indstævnes), at det i Henseende til de Sogsmaale, de i ovenmeldte Begi-

Resolutioner og Collegialbreve. 729 1776.

Begivenhed maatte onlediges at anlægge, i Alle vil for 9 Novb. holdes efter Reser. af 3 Jan. 1755 (u).

Kongelig Resolution, ang. Stemplets Papiir til 11 Novb. Consumptions. Malesedle (v).

Gr. Klagemaal over, at de fattige, som ikke formaas at lade formale mere end en halv Skjeppe Korn paa een Gang, maae i Folge Forordn. efterhaanden betale 32 h til stemplet Papiir, naar en Formuende, som kan lade formale 2 Tønder ad Gaangen, ikkun derfor betaler 1 h.

I Betragtning af de anførte Omstændigheder skal i Henseende til den 9de Post udi Edn. 27 Novb. 1775 saaledes forholdes, som ved Forordn. af 23 Jan. 1719 forhen haver været anordnet, nemlig, at naar det paa Kjøbstadernes Consumptions. Contoirer til Formaling anseende Quantum Korn. Vars er mindre end een Tønde, da skal Consumptions. Sedlen paa Iet Papiir udfærdiges; men til det, som over een Tønde paa sengang angives, skal Sedlen derimod skrives paa det ved Edn. 27 Novb. 1775 anordnede stemplet Papiir.

Reser. (til Stiftbefalingssm. over Aggershuus 13 Novb. Stift), ang. Tømmerhandelen imellem Kjøbmændene og Land. Almuen i bemeldte Stift.

Gr. I Anledning af det fra ham, formedelst de saa ofte indløbende Klager fra Almuen paa Landet i Norge, at de ofte ikke, uden lang Treglen og Opbold samt adskillige Udflugter og Indvendinger, af Kjøbmændene kan erholde deres Betaling for leverede Tømmer efter den med Kjøbmandenes Tømmermarkter Nyttede Forening, hvorudover Almuen ogsaa sættes ud af Stand til at betale de Kongelige Skatter, indkomne Forslag: for siigt i Fremtiden at forekomme, og paa det saadan Vandl. imellem Almuen og Kjøbmændene kunde sættes paa en mere sikker og ordentlig Fod, anordnes og befales hermed indtil videre, for saavidt Aggershuus. Stift angaaer.

Enhver Handlende med Tømmer og Bord skal aarlig til Stiftet opgive Navnet paa hans Tømmer. §. 1.
3 5 mar.

(u) Nu er anderledes anordnet i Reser. 26 Junii 1778.

(v) Forandret indført i Conf. Edn. af 15 Octobr. 1778, Cap. 3, Art. 10, i Schons Udtog VII. 250.

- 13 Novb. mærker, samt ved Birke-Bakkerne lade for samtlig Almuen paa Landet bekjendtgjøre, at den og den Person er af ham autoriseret til at slutte Contracter i hans Navn med dem, saavel om Tommerets Kjøb, som om dets videre Fremdrivt og Kjørsel, hvorefter alle af ham udstødende Tommer-Seble, uden Nødsigelse af Principalen, som reene Gjelds-Brevliser skal imodtages og indfries: dersom nogen Handlende desuagtet forsømmer at autorisere Fuldmægtigen, skal denne, naar han antræffes at slutte nogen Handel, ansees som den, der over Land: og Forprang, om endog Principalen vilde erkjende ham, saa at han, og alt hvad han haver med at fare, skal være Anholdelse og Straf undergIVEN, ligesom og Almuen i saa Fald maae tage Skade for Hjemgjeld, naar mindelig Betaling indtræffer, siden den haver handlet med en uberettiget Person; dog, dersom en Tommerhandler i et eller andet enkelt Tilfælde vil betjene sig af en anden end den saaledes bekjendtgjorte Tommermærker, skal der om Kjøbet sluttes en ordentlig Contract.
- §. 2. Jagen Tommer- eller Anviisnings- Seddel, som kan ansees som en Indenrigs-Vexel, maae af Værkeren udstødes til Last for Husbonden paa nogen ubestemt Tid, men saaledes som Bonden og han kunne foreenes om, da, i vidrig Fald, saadan En ansees forfalden til
- §. 3. Betaling, saasnart den anvises. Saasnart som nogen af Almuen ankommer med saadan en Seddel, hvori Betalings-Tiiden er udrunden, og han ikke efter 2 Gange 24 Timers Forløb beholder Valuta for den, maae han i Christiania anmeldte sig hos Stiftamtmanden selv, og i de andre Stæder hos Byfogden, hvilket, efterat have anmodet den Handlende om mindelig Betaling uden at den paafulgte, skal strax den første foranstalte og de øvrige holde en Gæste-Ket, hvor Debitor indkaldes til Doms Lidelse uden mindste Bekostning paa Creditors
- Side,

Etde, hvilken den Skyldige ved Dommen tilkjendes, at 13 Novb.
 udrede, alt inden 3 Solemærker, hvorefter Executionen
 uden Ophold Dagen derpaa maae følge, saafremt samme
 ikke strax paaankes til Stiftamtmandens Kjendelse,
 som i dette Fald maae være *inappellable*, naar Summen
 ikke overgaaer 50 Rdlr., og hvilken ligeledes inden 3
 Solemærker af ham skal meddeles, saafremt han ei selv
 vil indstaae for den Skyld, som Søgemaaliet er for;
 men, naar Summen er høiere end 50 Rdlr., maae heer
 le Sagen gaae igjennem de ordentlige Retter, dog at S. 4r
 Gjæste-Ret i første Instans skal have Sted. Den
 Gændlende skal have sin ordentlige Rjæbmands-Bog,
 ligesom Tømmermærkeren sin Contrabog, hvilke altid
 maae stemme overeens, for at indføre deri alle deres
 Mellemregninger og Mellemhandlinger, paa det at, naar
 nogen falst efterskreven Seddel skulde indkomme, han
 da med sin Bog kan godtgjøre, at saadan En i Regnin-
 gen ikke findes: og, naar Aaret er ude, skal saavel
 Mærkerens som Principalens Bog tilstilles Stiftamt-
 manden til Confrontation; og, dersom da befindes no-
 gen Urigtighed, som kunde have Anseelse af Underfun-
 dighed, skal den Skyldige paa Justitiens Vegne tiltal-
 les og straffes, som en aabenbar Bedrager.

Rescr. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over 13 Novb.
 Viborg-Stift), ang. at det i Henseende til Viborg
 Skoles Capitalers Administration maa have sit For-
 blivende ved Rescr. af 9 April 1740, dog uden Folge
 for andre Skoler.

Bekjendtgjorelse fra Directionen for den Al- 15 Novb.
 mindelige Enke-Casse (x).

Gener

16 Novb.

General-Postamters Placat, ang. at de Breve, som skulle fra Postcontoiret i Ribe med Posten til Hadersleb, maae i Postcontoiret være indleverede Onsdag og Lovrødag, Formiddag inden Kl. 11; De, som skulle med Posten til Varde, inden 3 Timers Forsløb efterat Posten fra Hadersleb til Ribe er ankommen (y).

20 Novb.

Rescr. (til Biskopen over Sjællands-Stift), ang. Raadens Aar i det Residerende Capellanie til Fredensborg Slot, Asminderød og Grønholt maae indføres, med videre.

20 Novb.

Rescr. (til samme), ang. hvorledes skal forholdes med Gudstjenestens Holdelse i den til sælles Brug indrettede Kirke for det Almindelige Hospital og Christjans Pleiehuus (z).

22 Novb.

Rescr. (til Amtmanden over Dronningborgs Amt), ang. at den af Herredsfogden anviste Stue i Randers maae indtil videre tjene og bruges til Støpning og Uophalds Herreders Kets Holdelse.

23 Novb.

Canc. Prom. (til Pleie-Directionen og Overdirectionen for Christjans-Pleiehuus i Kjøbenhavn), med Gjenpart af Rescr. dat. 20 Novb. om Gudstjenestens Holdelse i Kirken for det Almindelige Hospital ic.

23 Novb.

Canc. Prom. (til Stiftsbefalingsm. over Aggershuus Stift), ang. at, da de ordinaire Tingdage i Øvrø Kommuneriges Fogderie ikke vil være tilstrækkelige nok til at afgjøre Forretningerne udi, da nye Odelskats Mandfaller maae optages m. v., saa bliver, naar Næste Ting

(y) Maa skee dette da er bekemt ogsaa for andre Contoires.

(z) See Prom. af 23 Junius.

Resolutioner og Collegialbreve. 733 1776.

Ting tager sin Begyndelse, een Dag længere paa hvert 23 Novb.
Sted forundt (a).

Rescr. (til Kjøbenhavns-Magistrat samt Stifts- 27 Novb.
befalingsmanden over Sjellands-Stift), ang. at
Ingen Haandverks-Svend maae forlade Kjø-
benhavn, i Sjælland tages i Arbeide eller
meddeles Pas, uden at have Reisepas (b).

Bevilgn. for Kjøbenhavns Skyde-Coms 27 Novb.
pagnie at bruge et eget Segl ved dets Invitati-
onsbreve og anden Handling.

Gen. Ed. Decon. og Commerce-Collegii Prom. 28 Novb.
(til samtlige Stiftsbefalingsmænd i Danmark), ang.
at vedkommende Soldbetjente skal ved hvert
Aars Udgang til Stiftamtmanden indsende saadanne
Tabeller og Efterretninger over alle ind- og udgaaende
Skibe og Fartstier, som hans dem til den Ende medde-
lende Schemata foreskrive (c).

Cane. Prom. (til Stiftsbefal. over Aggershuus, 30 Novb.
Stift), ang. utilladt Salarium ved Auctioner.

Gr. Han har indberettet, at, endskjønt det ved Rdn. af 19
Decbr. 1693 og andre om Auctions-Bæsenet udgangne An-
ordninger er saakst, hvorledes med Auctioner skal forholdes,
og hvad Betjentene skal have for deres Umage dermed, saa
skal dog derved paa sine Steder Liid efter anden have indne-
get sig Misbrug, og nye Beregninger opfindes til at forsøge
Udgivterne for den Sælgende, hvorpaa han til en Prøve har
inddiendt en af en Bøefoged foriattet Beregning for 2 holdte
Auctioner den 11 og 12 April a. c., hvorudi han forit regner
sig Betaling for 6 Optraab paa Kjøbstæd. Gaarden, endskjønt
den ikke saa ofte har været til Auction, men, naar den først
indtatte Priis nedvattes, beregner han og flere Betjente sig
Betaling for et nyt Optraab, endskjønt det sker paa een og
samme Liid og Sted, foruden det ordentlige Salarium af Kjø-
b.

(a) See Rescr. 6 Aug. 1783.

(b) Indeholdes i Placaten af 2 Decbr. 1776.

(c) Forandret ved Prom. 20 Novbr. 1781.

30 Novb. be. Summen; dernæst anfatter han 4 Procento for smaa Regningers Udskædelse for Posse, hvilket hverken Los eller Præris eller Auctions Directorens i Christiania Beretning hjemler, men bør paaliggende Incassator at udståde og udtrække af Auctions Forretning, uden videre Betaling end for Indifferingen, ei at tale om, at Byfogderne, som ere Auctions Forrettere, undertiden ved hver Auction udnævner nye Vidner, og hver Gang for Udnævnelserne beregner sig 16 Skilling, med videre.

- h. 1. I Tilfælde hvor noget En tilhørende Jordegods eller andre saadanne Immobilia ved Auction separat opraabes, men ei bortsalges, (d). Ved de Auctioner, hvor Incassatorer, til at indfordre Beløbet af det Bortsolgte, ere bestillede, har Auctions Forvalteren aldeles Intet at beregne sig for Regningers Udskædelse, da sigt tilkommer Incassator imod den Betalning, som han derfor erholder; men, hvor Ingen anden er end Eieret selv, der kan det staa ham frit for, om han selv vil udståde Regningerne eller forenes med Auctions Forvalteren om at gjøre det, saadan som de bedst kan, uden at
- h. 2. derfor nogen vis Procento bestemmes. For nye Vidners Udnævnelse til hver Auction bør aldeles intet beregnes eller betales, da Auctions Forvalteren supponeres bestandig at have de samme Auctions Bud. — I øvrigt Byfogden at tilbagebetale det forberørte for smaa Regningers Udskædelse urettelig Oppebaarne, saa og at tilrettesættes og advares ic.

30 Novb. Cant. Prom. (til Stiftbefalingsm. og Biskopen over Bergens. Stift), ang. at Grave til Liig skal være i mindste 3 Alen dybe, og at Liig strax skal begraves, uden at indsættes i Kirkerne paa Landet.

Gr. I Anledning af at Almuet paa Landet der i Stiftest ikke ikke kaste Gravene til deres Liig dybere, end at Liigskisten neppe kan blive skjult, og om Vinteren indsætte Liigene i Kirken, for der at staae til Børaaret, Jorden toer op, hvilket

(d) Det øvrigt, som Prom. af 19 Octobr. 1770.

haade skrider imod Lovens 2den Bog 2 de Cap. 3ste Art. og foraarlaer Stank, ja kan forvælde Engdom, har Stiftsbefalingsmanden og Biskopen indsendt et Udskift til en Placat (S) som de formene vilde forekomme saadan Misbrug. for Fremtiden, best naar derfor blev efter Forslaget dicteret i Adsk. Mulet for hver Gang til Sognets Fattige. 30 Novb.

De kan gjerne lade samme Placat udgaae, og paa lagge Vedkommende den at efterleve, med det Tilleg, at

- (S) Placat. Efter som os er indberettet, at Almuen paa Landet, uagtet Lovens 2den Bog 2 de Cap. 3ste Art. fastsætter Gravene at skal kastes vel dybe, 3 Alen i det mindste, dog ei kaste deres Grave dybere end at Laaget af Liigkisten vel kan blive skult, og paa en Deel Stedee foretage sig om Vinteren, naar Jorden er frosten, at indfætte Liigene i Kirken, og der lade dem blive staaende indtil de om Foraaret med Magelighed kan faae deres Døde begravede: saa, da denne deres Adfærd foraarlaer Forraadnelles, Stank, hvoraf sanitets og anden Engdom kan entlaae, bliver herved af os som Kirkernees Forsvar efter det Hvitangelige Danske Cancellies derpaa erholdte Approbation, følgende anordnet og fastsat: 1) Alle Grave skal være kastede vel dybe 3 Alen i det mindste, og det saavel Vinter som Sommer, saa at Liigene strax blive begravede, uden at indfættes i Kirken til Tølen eller Frosten er af Jorden. 2) Skulde nogen befindes herimod at handle, og ikke i det mindste kaste Gravene 3 Alen dybe, eller indfætte deres Liig i Kirken, for der, indtil Frosten er af Jorden, at lade dem blive staaende, bøde for hver Gang i Adsk. til Sognets Fattige. — 3) Præsterne og Klokkerne bør paasee Gravene saaledes at blive kastede, og, om de skulde befindes nogen Grav ei saa dybt at være kastet, maae de uopholdelig anmeldte det for Stedets Foged, som derefter uden Lov og Dom strax udpanter den derfor ved foreskjaende 2den Best fastsatte Mulet, hvilken mod Dvittering leveres til hvert Steds Sogne Commission, som ubi det afskjægende Regnskab anfører samme til Indtægt. — 4) Liigleedes bør Præsterne og Klokkerne ei tillade noget Liig, som paa Kirkegaarden skal begravet, ubi Kirken at indfættes, men strax anmeldte det for Fogden, som ei aleene indfordrer ovenansætte Mulet, men endog paa Vedkommendes Befordring besørger Liiget 3 Alen dybt nedgravet, og Befordringerne hos Vedkommende i Mangel af mindelig Betaling ved Udpantering inddrives. — Hvilket til alle Vedkommendes Efterretning saavel af Prædikstolene oplæses og af Kirkebakkene bekendtgjort som paa foreskjaende Ting publiceres.

30 Novb. at Præsterne saavel som Klokkerne, naar de saae det med Igjennem Fingre, skulde anses med dobbelt Mulct.

30 Novb. Canc. Prom. (til Biskopen over Bergens Stift), ang. at Lectores ved Seminarium i Bergen ei kunne dimittere Disciple til Academiet. (I Anledning af Lector Arengs Forspørgsel, om det kan være ham tilladt, horeses som tilførs at dimittere Disciple til Academiet) (*).

Da Conrectoratet ved Bergens Skole er ved Rescript af 20 Jan. 1769 bleven overdraget de 2 Lectores ved Seminarium, og Supplicanten sølgelig er at anses som Conrector, saa kan det ikke være ham tilladt fremdeles at dimittere Disciple til Academiet, da saadant er stridende imod den seneste Skoleforordnings gode Art., og hvorefter vil forholdes saavel i Henseende til de Disciple han allerede har under Information, som de han for Eftertiden maatte antage, da han, som selv er Lærer i den publice Skole, kan have den bedste Leilighed at paasee, at de Disciple, som han har under privat Information, imedens de frequenter sammen, ere flittige, og i deres Studeringer gjøre den fornødne Fremgang, og saaledes derved opfylde den Hensigt, som deres Færelde eller Børgere, med at anbefroe dem under hans Inspection, have havt.

4 Dec. Rescr. (til Magistraten, og Notits til Politie-mesteren i Kjøbenhavn), ang. hvorledes horeses i Henseende til Slagtergaardes Beliggenhed og Indretning skal forholdes, samt at Slagterne ei maae have Kjød tilfals i eller ved deres Huuse, ei heller have Svinn i deres Gaarde meere end een Nat over (f).

Rescr.

(*) Siden er igjen en Conrector beskikket, see Rescr. 6 Junii 1781.

(f) See i Plac. af 11 Decbr. 1776.

Resolutioner og Collegialbreve. 737 1776.

4 Dec

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Fyens-Stift), ang. at der paa Langeland herefter skal være en ordentlig Chirurgus, som skal boe i Rudkjøbing, besjæne de fattige uden Betaling, og paatage sig de ham vedkommende publice Forretninger, enten uden Betaling, eller for et maadeligt Salarium, ligesom Omstændighederne udfordre det. Repartitionen over hans aarlige Løn af Tranekjær-Amt, Brevskabet Langeland og Rudkjøbing-Bye approberes, hvorefter Lønnen aarlig til ham skal erlægges med 110 Rdlr.

4 Dec

Rescr. (til Regjeringen i Vestindien), ang. at Kenter maae svares af Kenter, saavidt Kongens activ Fordringer i Vestindien angaaer.

Gr. 1) Bemeldte Regjering besvrygter, at deraf kunde skyde nogen Uleilighed, naar en eller anden Sag, for betalte Kenter's Rente af nogen Kongelig Underlaat i de Americanske Eilande af bortskuldige Gjæld til Kongens Casse, ved Over-Retten eller Høieste-Ret kom under Ventilation, endstjonts Kenter's Svarelse af Kenter, saavidt Kongens Activ-Fordringer i Vestindien angaaer, er fassat ved en af det forrige Secrete-Raad den 19 Julii 1758 tagen Beslutning, hvilken ved nu værende Regjering i Aaret 1774, er bleven igjentaaget og fornyet: 2) saavel forbemeldte det Secrete-Raad's Beslutning, som Regjeringens Resolution har sin Grund i den Danske Lov.

Det hør derved i alle Maader have sit Forblivende, og Vedkommende, saavel Dommere som Parter, holde sig samme efterretlig.

11 Dec.

Rescr. (til Kjøbenhavns Magistrat), ang. at Uatter Renovationen skal henlægges i Stranden paa hiin Sted af de nye Tømmerplads (g).

11 Dec.

Rescr. (til Stiftsbefalingsm. over Sjellands-Stift, og Notits til Kjøbenhavns Universitet), ang. at i Storebedinge maae for det Første (h)

A a a 2

holdes

(g) See Rescr. 8 Octobr. 1777.

(h) See og Rescr. 4 Octobr. 1780.

11 Dec. holdes et Kram- og Heste-Marked aarlig den 29 Sept. saa og ugentlig 2 Torvedage, nemlig om Onsdag og Torsdag.

11 Dec. Rescr. (til Kjøbenhavns Universitet), ang. Tiden til Paaſke-Festens Holdelse.

Gr. 1) Samtlige Proteſtantiſke Kyrker og Stænder ubi Tydſkland ſal, i Betragtning af, at Paaſkefeſten efter den Gregorianſke og forbedrede Calendar, af hvilke den forſte grundet ſig paa cykliſk og den Sidſte paa akronomiſk Beregning, ikke i alle Aar indfalder paa een og ſamme Sondag, have taget den Beſlutning for Eftertiden at holde Paaſke og alle deraf kommende Feſter paa ſamme Dage, ſom de Romerſk-Catholſke i det Tydſke Rige: 2) ſaadant tjener ſaa vel til at befordre Eenighed og Overensstemme i ligegyldige Ting imellem de adſkillige Religioners Befjendere, ſom og til at forebuge og have adſkillige Ueligheder og Uorden, ſom de ſeendte forſjellige Beregningsmaader, der forhen have været i Brug, have ſort med ſig; ligesom og Kongens Hoifalige Hr. Jarſkøbers Hader ubi Aaret 1723 har givet *corpori Evangelicorum* i Tydſkland Forſikring om at ville for Eftertiden i ſine Riger og Lande holde Paaſke-Feſten paa ſamme Tid ſom *corpus Evangelicorum* i Tydſkland: 3) den nu fra bemeldte *corpore Evangelicorum* derom indkomne Begjering.

Paaſke-Feſten ſal herefter i Kongens Riger og Lande anſettes og holdes paa de ſamme Dage, ſom de Romerſk-Catholſke i det Tydſke Rige, og de Proteſtantiſke Kyrker og Stænder i Tydſkland anſætte og holde den, og de deraf dependerende Feſter herefter ſaſtſettes; hvilket Rector og Profefſores ved de aarlige Almanakers og Calenders Udfærdigelse have at iagttage, og en Extract af denne Befaling ſag efter i bemeldte Almanaker og Calendere, ligesom i Henſeende til de affkaffede Helligdage og Markedernes Holdelse forholdes, at lade trykke.

14 Dec. Cant. Prom. (til det Tydſke Cancellie), hvorefter ſamme tilſtilles Gjenpart af Naſtforeſtaaende,

27 Dec. Rescr. (til Stiftbefalingſm. over Sjællands Stift), ang. at Landſtinget paa Bornholm ſal

Kal heretter holdes paa Raadstuen i Rønne, 27 Dec.
 og derfor svares noget af de for Landstinget indkom-
 mende Sager.

Or. Landsdommeren paa Bornholm har andraget, at Landstinget der paa Landet er hidindtil bleven holdt i Nakerkebys, som omtrent midt i Landet; men, som der ikke har været noget Landstingshuus, er det blevet holdt, snart i en snart i en anden Borger's Huus, hvilke derfor have undlaet sig, medmindre dem derfor noget maatte tillægges; i hvilken Henseende han derhos har indskilt, om der ikke maatte opbygges et Landstingshuus, som han har formænt at kunde faaes for 300 Rdlr., og at der, til samme igjen Tiid efter anden at afbetales, kunde lægges noget paa de Sager, som for Landstinget indkommer: derimod saavel Stiftamt. som Amtmændene paa bemeldte Bornholm, udi herover afgivne Erklæringer, formene, at Landstinget paa en meere anstændig Raade end hidindtil, kunde holdes paa Raadstuen i Rønne, da Stedets Byelov og Borgerkab ikke har noget derimod at erindre, og de fleste af Procuratorerne boe der, og altsaa kunde være til Lettelse, saavel i Henseende til deres Besfordring i Delinquent. Sager, som og for Parterne med Rejse. Besø-ninger; og Stiftbefal. beskaarsag har indskilt, om Landstinget fra Nytaar 1777 maatte holdes paa Raadstuen i bemeldte Rønne, imod at derfor svares, Ildbrand og Opvartning iberegnet, 12 Rdlr. aarlig, hvilken Udgiwt skulde udredes af de først i Aaret for Landstinget indkommende Sager, saaledes: 1) For hver Lovd., Continuations eller Contra. Scavnings. Udtagelse, at betale 1 Rtl. 8 s; for en Opsættelse, som nogen af Parterne begierer, 1 Rtl., og ligesaa meget for en Parts Udeblivelse; og for alle Documenter, som læses og protocolleres ved Retten, være sig Skjeder, Obligationer, Lydninger og Proclamata eller Andre, hvorfor Rettens Gebühr erlægges, betales 8 s for hvert, hvilket forud skulde erlægges: 2) Den tabende Part, som med Mulet og Omkostninger ansees, skulde tillige efter Omstændighederne tilfendes at betale fra 1 til 2 Rdlr. til Raadstuen, uden Paaskud af Appellation, dog at samme tilbagegives, om han i Høiester. Ret frifindes: 3) naar de 12 Rdlr. saaledes af de første Sager ere indkomne, da al videre Udgiwt for samme Aar at ophøre: 4) Landsingskriveren skulde indsende, og til Landsdommeren aarlig aflevere dette Paabud, hvoraf Byen betales de 9 Rdlr., og de øvrige 3 Rdlr. anvendes til Brænde; og ligeledes skulde Landsingskriveren aarlig indsende til Stiftamtmanden Regnkab eller Paabudet, attesteret og gitteret af Landsdommeren; endelig 5) i Fald dette Paabuds Betaling bliver mislig, skulde det Kæberende foranstaltet indbrev hos de Skyldige, efter derom skee Indberetning fra Landsingskriveren til Stiftamtmanden eller Amtmændene.

27 Dec.

Landstinget paa meerbemeldte Bornholm skal her-
 efter holdes paa Raadstuen i Rønne imod de 12 Adfrs.,
 aarlige Afgiwt efter foransførte Stiftamtmandens Erklæ-
 ring; dog skal ikkun det Halve af det, som saaledes er
 foreslagen saavelsom og i Henseende til Mulcerne, be-
 tales, hvilket derimod skal svares af alle de for Landstin-
 get heele Aaret igjennem indkommende Sager, da, om
 noget overskydes, skal det oplægges, for at komme til
 Hjælp til et andet Aar, naar den fulde Afgiwt ikke maate
 indkomme.

28 Dec.

Kentel. Prom. (til samtlige Stiftbefalings- og
 Amtmænd, Grever og Friherrer i Danmark og
 Norge), ang. at ingen Affortning svares af de
 Ridler, som imellem de Kongelige Danske
 og de Churfyrstelige Saxiske Lande søres af
 Andre end Adel.

Eigesom under 20 Martii 1773 er communiceret en
 Forening om Befrielse for al Affortning af Ridler, som
 søres af de Kongelige Riger og Lande til det Saxiske,
 eller derfra til Hans Majestæts Riger og Lande indføres,
 for saavidt begge Siders adellige Undersaatter angaaer,
 saa er og nu imellem Kongen og Churfyrsten til Saxe-
 den 9 og 17 Aug. skifteden oprettet lige saadan Con-
 vention, i Henseende til de Ridler, som Kongelige og
 Churfyrstelige Undersaatter af andre Stænder søre imel-
 lem begge Stæter: thi anmodes derom at give alle ved-
 kommende Betjente fornøden Efterretning, samt dem der-
 hos tilholde, naar og saa ofte saadanne Tilfælde indfal-
 de, at Ridler gaae derfra til det Churfyrstelige Saxis-
 ke, samme for Stiftbefalings- eller Amtmanden
 (Greven, Friherren) at anmelde, fra hvem Kammeret
 da herom hver Gang forventer Efterretning.

Gen.

Gen. Ed. Decon. o. Commerce-Collegii Prom. 28 Dec.
 (til samtlige Stiftsbefalingsmænd i Danmark), ang.
 at Jydsk saltet Svinekjød kan fordeelagtig
 affattes i Bourdeaux.

Den Kongelige Danske Consul i Bourdeaux har indberettet, at han havde havt Leilighed, ved en Deel fra Randers og Aalborg der ankommende og solgt Svinekjød, at erfare, at det Jydsk Svinekjød havde havt Fortrin for det Irlandske, og at ingen vist vilde kjøbe Irlandske, naar der havdes fornøden Mængde af det Jydsk. Den Fordeel Danmark kunde vente, naar denne Handel med indenlandske Producter blev udvidet, gjør det fornødent, at Vedkommende blive underrettede om, at de sikker kan regne paa en prompte Affætning af det indsendende saltet Svinekjød, samt derfor obtinere endnu bedre Priser end de, hvorfor det Irlandske hidindtil er bleven solgt i Bourdeaux; og i denne Hensigt communiceres denne Efterretning til videre Bekjendtgjærelse.

Gen. Postamtets Prom. (til Postmesterne), ang. 28 Dec.
 at Breve til Abbedissen og Provisorerne paa
 Vallø, saavelsom til Priorinden og Curatorerne
 paa Vemmetofte, naar de ere bemeldte Stiftelser an-
 gaaende, maas ikke anderledes end franco imødtages.



